

REPUBLIKA E KOSOVËS – РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

**BILTEN SUDSKE PRAKSE
2009-2010**

Izdavač:

Ustavni Sud Republike Kosova

Urednički bord:

Prof. Dr. Enver Hasani, Predsednik Ustavnog suda

Almiro Rodrigues, Sudija Ustavnog suda

Prof. Dr. Snezhana Botusharova, Sudija Ustavnog suda

Prof. Dr. Ivan Čukalović, Sudija Ustavnog suda

Mr. Sc. Arbëresha Raça-Shala, Generalni sekretar Ustavnog suda

Dastid Pallaska, Izvršni Urednik

Pripremljeno od:

Dastid Pallaska, Izvršni Urednik

Donikë Qerimi, Urednik

Miranda Karamani, Pomoćnik

Vilard Bytyqi, Pomoćnik

© 2011 Ustavni Sud Republike Kosova

Autorska prava:

Nije dozvoljeno reprodukovanje niti prenošenje nijednog dela ovog izdanja u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, uključujući fotokopiranje i snimanje, ili čuvanje u sisteme ponovnog korišćenja, bez prethodne pismene dozvole od Ustavnog suda Republike Kosova i East West Management Institute, osim ukoliko je takvo kopiranje na jasan način dozvoljeno shodno odgovarajućem zakonu o autorskom pravu.

Odricanje odgovornosti:

Shodno člana 116.4 Ustava Republike Kosova, odluke Ustavnog suda Kosova objavljuju se u Službenom listu Republike Kosova, koji je primaran izvor za odluke Ustavnog suda. Ovaj Bilten ne zamenjuje primaran izvor za odluke Ustavnog suda. U slučaju nekog spora ili neusaglašenosti između odluka objavljenih u ovom Biltenu i odluka objavljenih u Službenom listu Republike Kosova, prevladava verzija objavljena u Službenom listu.

Cilj zbirke presuda je predstavljanje opšteg, faktičkog i pravnog pregleda, predmeta i kratak sažetak odluka Ustavnog suda. Kao takva, zbirka presuda ne zamenjuje odluke Ustavnog suda i ne predstavlja pravi obrazac presuda Ustavnog suda.

BILTEN SUDSKE PRAKSE 2009-2010

Ovaj Bilten je izrađen u sklopu “Kosovske inicijative za ustavno pravo”, programa koji se primenjuje od strane East West Management Institute uz podršku Vlade Ujedinjenog Kraljevstva

Sadržaj:

Predgovor.....	9
Tomë Krasniqi protiv Radio-Televizije Kosova i Kosovske energetske korporacije....	11
Haxhi Thaçi protiv Sudskog saveta Kosova.....	16
Dedë Gecaj protiv Odluke PKL-KZZ 76/08 Vrhovnog suda.....	21
Fadil Hoxha protiv Skupštine opštine Prizren.....	25
Rafet Hoxha protiv Odluke Br. Pn. Br. 168/05 Vrhovnog suda.....	29
Univerzitet AAB-Riinvest protiv odluke Br. 01/73 Vlade Republike Kosova.....	32
Kolë Krasniqi protiv Ministarstva za poljoprivredu i Uprave za imovinska-pravna pitanja i uređivanje zemljišta Opštine Đakovica.....	36
Avdullah Beqiri protiv Odluke Br. 50116335 Ministarstva za rad i socijalno staranje.....	43
Univerzitet AAB-Riinvest protiv odluke br. 01/73 Vlade Republike Kosova.....	47
Emrush Kastrati protiv odluke Pkl. Br. 120/08 Vrhovnog suda Kosova.....	53
Mimoza Kusari - Lila protiv Centralne izborne komisije.....	57
Mimoza Kusari - Lila protiv Centralne izborne komisije.....	65
Ćemailj Kurtiši protiv Skupštine opštine Prizren.....	68
Mehdi Krasniqi protiv Odluke Br. 5000956 Ministarstva za rad i socijalno staranje	87
Rafet Hoxha protiv Odluke Br. Pn. Br. 168/05 Vrhovnog suda.....	90
Ahmet Ismail Rexhepi protiv Policije Kosova i Kancelarije Javnog opštinskog tužioca u Prištini	93
Ahmet Arifaj protiv Odluke Br. 01 Br. 351-3187-08 Opštine Klina.....	98
Emrush Kastrati protiv odluke Pkl. br. 120/2008 Vrhovnog suda.....	103
Ismet Bajrami protiv NewCo Ferronikeli Complex d.o.o.	108
Ali Hasan Tahiri protiv presude Br.271/2009 Vrhovnog suda	112
Mehdi Faik Fazliu protiv Presude AP Br. 141/2004 Vrhovnog suda Kosova i	

Presude P. Br. 233/2002 i P. Br. 265/2002 Okružnog suda	116
Agim Kryeziu protiv Opštine Prizren	119
Podnosilac zahteva X protiv odluke Senata Prištinskog Univerziteta	124
Roland Bartetzko protiv Odluke S.C.AP-KZ 181/2002 Vrhovnog suda	129
Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj protiv Odluke Pkl. Br. 61/07 Vrhovnog suda, Odluke Br. AP. Br. 510/2007 Vrhovnog suda	134
Dedë Gecaj protiv Odluke PKL-KZZ 76/08 Vrhovnog suda	143
Spartak Dervishi protiv Presude Br. P. Br. 74/2002 Opštinskog suda u Đakovici i Presude Br. AP. Br. 78/07 Okružnog suda u Peći	149
Afrim Ajet Haxha protiv Okružnog javnog tužioca	153
Podnosilac X protiv Odluke Br. 215/2006 Vrhovnog suda, Odluke Br. 741/2005 Okružnog suda i Odluke Br. 217/2004 Opštinskog suda	158
Sevdail Avdyli protiv Presude A. Br. 533/2006 od 11. septembra 2006. godine i Presude A. Br. 353/2003 od 2. decembra 2006. godine Vrhovnog suda	162
Shefqet Haxhiu protiv radne organizacije “Industrija Akumulatora”	167
Misin Beqiri protiv odluke od 29. juna 2007. godine Ministarstva za zdravstvo Republike Kosova	171
Imer Ibrahim i 48 drugih bivših radnika Kosovske energetske korporacije protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Kosova	176
Sami Sekiraga protiv odluke S.C. AP. Br. 448/2006 Vrhovnog suda i odluke D.C. P. Br. 521/2005 Okružnog suda u Prištini	196
Metush Haziri protiv Odluke A. Br. 2705/07 Vrhovnog suda Kosova	201
Jusuf Hashani protiv Presude Mlc. Br. 43/2007 i A. Br. 874/08 Vrhovnog suda Kosova	206
Sadik Shemë Bislimi	212
Avdi Kastrati protiv Odluke Ac. Br. 540/09 Okružnog suda u Prizrenu	218
Naim Rustemi i 31 drugih poslanika Skupštine Republike Kosova protiv njegove Ekselencije, Fatmir Sejdiu, Predsednik Republike Kosova	224
Zahtev Predsednika Republike Kosova, njegove ekselencije, Dr. Fatmir Sejdiu, za objašnjenje kompetencija u slučaju predsednika Orahovca, g. Qazim Qeska	241

Ahmet Fetiù protiv Presude A. Br. 298/2009 Vrhovnog suda Kosova	250
Muhamet Bucaliu protiv Odluke Državnog tužioca KMLC. Br. 09/10	254
Naslednici Ymer Loxhe i Sehit Loxhe protiv odluke Br. Pkl. Br. 21107/08 Vrhovnog suda	259
Vesel Tmava i drugi protiv odluke 303/09 Ministarstva za transport i telekomunikacije Republike Kosova	268
Reshat Karanxha protiv Sudskog saveta Kosova	274
Ilaz Cerkinaj	280
Radio Zëri i Sharrit protiv Odluke A. Br. 2194/07 Vrhovnog suda Kosova	283
Halil Karafeta protiv odluke Br. 262/2009 Vrhovnog suda Kosova	289
Gani Prokshi i 15 drugih bivših radnika Kosovske energetske korporacije protiv 16 individualnih presuda Vrhovnog suda	294
Jovica Joksimović protiv Odluke SCLE-09-001 Posebnog veća Vrhovnog suda Kosova	310
Fillim Musa Guga protiv odluka Posebnog veća Vrhovnog suda Kosova, SCLE- 08-0001 i SCLE-08-0001	315
Petrit Morina protiv Presude AP. Br. 495/2003 Vrhovnog suda Kosova	321
Valon Bislimi protiv Ministarstva za unutrašnje poslove, Sudskog saveta Kosova i Ministarstva pravde	325
Ekrem Gashi protiv Central Bank of the Republic of Kosovo	344
Halit Bahtiri protiv Uprave obrazovanja Skupštine opštine Podujevo	349
Veli Sermaxhaj protiv Odluke E. Br. 299/05, P. Br. 772/05 i Ed. Br. 44/09 Opštinskog suda u Gnjilane	354
Nexhmedin Llumnica protiv Odluke C1. Br. 618/02 Opštinskog suda u Prištini	361
Kimete Bikliqi protiv Centralne izborne komisije	365
Idriz Ratkoceri protiv Odluke P. 1216/2004 Opštinskog suda u Prištini	374
“Alder Com” D.o.o. protiv Naredbe Predsednika Opštine Đakovica	379
Opština Kline protiv Nezavisnog nadzornog saveta Kosova	384

Xhafer Maliqi i drugi protiv Advokatske komore Kosova	390
Nezavisni sindikat radnika Fabrike čeličnih cevi – IMK Uroševac protiv Rešenja C.br.340/2001 Opštinskog suda u Uroševcu	395
Udruženje osiguranja na Kosovu protiv Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Republike Kosova	412
Zahtev podnet od strane Vršioa dužnosti Predsednika, Dr. Jakup Krasniqi, u vezi sa zadržavanjem položaja Vršioa dužnosti Predsednika i istovremeno položaja Generalnog sekretara Demokratske partije Kosova	416
Narodni advokat Republike Kosova protiv Zakona o pravima i odgovornostima poslanika	423
Agim Paca protiv Enver Hasani, bivši rektor Prištinskog univerziteta	428
Indeks pravnih izraza	435
Indeks ustavnih članova	439

Predgovor

Znak da se demokratska zemlja zalaže za vladavinu prava ogleda se u tome da se pravda sprovodi javno i da njezini sudovi bez straha i otvoreno objavljuju svoje odluke i presude i čine ih dostupnim javnosti. To ne služi samo da se stranke u svakom predmetu obaveste o ishodu predmeta, nego služi i tome da javnost dođe do saznanja na koji način ili zašto je sud doneo takvu odluku. Shodno tome obrazlaganje i načela koja podupiru njegove odluke mogu postati nadaleko poznate. Prednosti ovakvog pristupa uključuju načelo pravne sigurnosti koje je bitno za obavljanje javnih i privatnih poslova. To s druge strane povećava poverenje u pravosuđe odnosno sprovođenje pravde.

Ustavni sud Kosova, koliko je to moguće, odmah po donošenju odluka, uručuje svoje odluke strankama i objavljuje ih kako u Službenom glasniku tako i na veb stranici suda. Sada, osim toga, sud s ponosom predstavlja svoj prvi Bilten sudske prakse. Ovaj Bilten sadrži sve predmete u kojima je sud doneo odluke iz svoje nadležnosti do kraja 2010 godine. Čitaocima bih skrenuo pažnju na kratak pregled odnosno rezime predmeta koje smo uključili pre svake odluke. Sažetak predmeta sadrži opšti pregled o činjenicama, zakonu i odluci predmeta bez potrebe da se pročita odluka u potpunosti.

Bilten je uređen tako da se u indeksu mogu pronaći ključne reči zbog jednostavnosti pretraživanja celog teksta odluke i indeksa članova Ustava koji je uključen na kraju s ciljem da ova publikacija bude jednostavna za korišćenje i lakša za pretraživanje.

Sud se nada da će ova i buduće publikacije Biltena sudske prakse pomoći sudijama, zakonodavcima, advokatima, akademikima, studentima i javnosti u proučavanju razvoja sudske prakse Ustavnoga suda.

Prof. Dr. Enver Hasani
Predsednik Ustavnog suda

Tomë Krasniqi protiv Radio-Televizije Kosova i Kosovske energetske korporacije

Slučaj KI 11/09, odluka od 16. oktobra 2009. godine

Ključne reči: individualan zahtev, privremene mere, kršenje javnog interesa, pravni efekat odluka.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim traži izricanje privremene mere obustavljanja naplaćivanja 3.5 Eura na ime pretplate za Radio-Televiziju Kosova (RTK), preko računa za električnu energiju. On pretenduje da je ovaj metod naplate rezultat jednog nezakonitog ugovora, da je kršen javni interes, da je visina ovog iznosa veoma velika i da ovo naplaćivanje diskriminira mnogo građana, jer se računa za svako električno brojilo, a ne za svako domaćinstvo, kako se traži prema Zakonu o Radio-Televiziji Kosova.

Ustavni sud je, podsećajući na značaj finansiranja javnog prenosnika, ali ne slažući se sa ovim metodom naplaćivanja, odlučio da se odobri uvođenje privremenih mera prema daljoj primeni člana 20.1 Zakona o Radio-Televiziji Kosova, uz obrazloženje da je kršen javni interes građana, isto kao i lični interes podnosioca zahteva¹. Dalje, Sud je preporučio Skupštini Republike Kosova da se preispituje priroda pomenutog člana do meritornog rešavanja slučaja.

Priština, 16 oktobar 2009
Ref. Br.: MP 01/09

ODLUKA

**Privremena mera / PM/ : Slučaj KI 11/09,
Tome Krasniqi protiv RTK et Al**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA,

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, član

Gjyljeta Mushkolaj, član,

Iliriana Islami, član

Ivan Čukalović, član

Altay Suroy, član

Snezhana Botusharova, član, i

Almiro Rodrigues, član

¹ Ova privremena mera je produžena do 1. januara 2011. godine, po nalogu Suda Br. 33/10, od 12. jula 2010. godine.

Sa zapisničarem g-djom Njomza Ukom, službenicom za registraciju predmeta, na sednici o odlučivanju i o glasanju održanoj 13. Oktobra 2009. g, razmotrio je predmet br. KI 11/09 u kome su:

Podnosilac zahteva:

1. Tome Krasniqi, lično

Suprtona stranka:

2. Radiotelevizija Kosova (u daljem tekst: RTK) i Kosovska Energetska Korporacija (u daljem tekstu : KEK), po ovlašćenju sastupa g-dja Merita Lumezi odnosno g-din Bilall Fetahu.

Predmet rasprave:

3. zahtev od 2. Septembra 2009, podnet od strane g-dina Tomë Krasniqi, za uvođenje privremene mere u slučaju KI 11/09 : Tomë Krasniqi vs RTK et Al.

Pravni osnov:

4. član 116 Ustava Republike Kosova (u daljnjem tekstu: Ustav), član 27 zakona br.03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 16. Decembra 2008. g . (u daljnjem tekstu: Zakon), člana 52 u vezi člana 59 Pravilnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljnjem tekstu : Pravilnik).

Podnosilac zahteva,

5. je dana 2. Septembra 2009. g , podneo je zahtev za uvođenje privremene mere u slučaju KI 11/09, Tomë Krasniqi vs RTK et Al, u vezi naplaćivanja 3.5 evra na ime pretplate u korist RTK, koja se inkasira od strane KEK-a od 2003. g , zajedno s računima za struju koje potrošači Kosova plaćaju za utrošenu električnu energiju.
6. Povreda javnog interesa iz člana 27 stav 1 Zakona naveden je kao razlog i pravni osnov zahteva za uvođenje privremene mere.
7. Glavni argumenti izneti od strane podnosioca zahteva na glavnoj raspravi suda, održane 6. Oktobra 2009. g . u vezi zahteva stranke za uvođenje privremene mere, svode se na nezakonitost dalje primene ugovora između RTK i KEK br.2532 od 29.12.2008. g , na osnov kojeg se vrši naplata od 3.5 evra od potrošača električne energije na Kosovu. Ovaj način finansiranja povređuje javni interes i odredbe kojima se taj

interes reguliše, tj. Odredbe člana 2.1 Administrativne Uredbe br. 2003/12 o Primeni Pravilnika UNMIK-a br. 2001/13 o Radioteleviziji Kosova.

8. Pravni i činjenični osnov koji se osporava od strane podnosioca zahteva, prema njemu, presato je postojati proglašenjem Zakona br.02/L-47 o Radioteleviziji Kosova od 20.januara 2006. g ,(u daljem tekstu : Zakon o RTK), dok se u međuvremenu, prema navodima podnosioca zahteva, nastavlja se ista stara praksa prema regulativi UNMIK-a od 2003. g , Podnosilac zahteva je isto tako navodio da iznos pretplate koju on naplaćuje za RTK jeste 10% njegove mesečne penzije od 40 evra. Način pretplate i iznos jesu diskriminatorski i oštećuju kosovskog potrošača električne energije, jer se oslanja na broju električnih merila a ne na broju domaćinstava kako nalaže čl.20 Zakona o RTK. Ove okolnosti, prema njemu, jesu dodatan dokaz povrede javnog interesa.

Suprotne stranke:

9. Obe suprotne stranke, RTK i KEK, su iznele soja gledišta i navode u vezi zahteva podnosilaca zahteva, g-dina Tomë Krasniqi, za uvođenje privremene mere, kako je gore opisano, novedeći naročito:

Radiotelevizija Kosova (RTK)

10. RTK je novela da je Zakon o RTK, usvojen od strane Skupštine Kosova 2006. g, ustavan. Tim zakonom se određuje i definiše RTK kao javna ustanova koja nudi usluge od javnog interesa koje su od nacionalnog i kulturnog značenja iz oblasti radioteleviziji. Prema navodima oblašćenog zastupnika RTK, ta institucija služi interesima građana i javnom interesu, koji se kao takvi, trebaju finansirati od strane javnosti.

Kosovska energetska korporacija (KEK)

11. Kek je izričito i nedvosmisleno stavio do znanja da je preterpeo i još trpi finansijsku štetu kao posledica inkasiranja 3.5 evra zajedno sa računom o električnoj energiji. Prema predstavnicima KEK-a obuhvataju dosta velike sume koja se kao takva nadoknađuju od drugih novčanih izvora. Zbog ovog razloga je naveo KEK da nema nameru da produži ugovor s RTK u vezi naplaćivanja 3.5 evra u korist RTK. Ugovor ističe 30 novembra 2009 .g , Razlog za takav korak stoji u tome što se KEK susreće sa mnogim ozbiljnim problemima i poteškoćama prilikom inkasiranja 3.5 evra od kosovskih potrošača električne energije, i sve to kao posledica spajanja računa električne energije sa iznosom od 3.5 evra koji se naplaćuje zajedno sa računom od strane KEK.

USTAVNI SUD

12. Pošto je saslušao izvestioca slučaja, sudiju Iirijanu Islami, navode stranka, podnosioca zahteva i suprotnih stranka, onako kako što su iznete tokom glavne rasprave po pitanju zahteva za uvođenje privremenih mera, održane 6. Oktobra 2009. Godine, raspravljao je slučaj u celini dana 12. I 13. Oktobra 2009. Godine i

SMATRA

13. Da se ode radi o javnom interesu a ne samo o ličnom interesu, odnosno o povredi javnog interesa , tako da je opravdano uvođenje privremenih mera- zabrane daljeg primenjivanja odredbe člana 20.1 Zakona o RTK. Ova odredba služi privremeno kao osnova za inkasiranje 3.5 evra na ime pretplate za finansiranje RTK. Ovaj iznos od 3.5, koji je predviđen shodno članu 20.1 zakona o RTK predstavlja isto tako pitanje od javnog interesa.
14. Sud smatra da ova mera treba da važi i da se primeni sve do meritorne odluke po glavnom pitanju, tj sve do odlučivanja po zahtevu podnetog od strane g-dina Tomë Krasniqi, KI. 11/09.
15. Sud poznaje i oriznaje značaj i ulogu radiotelevizije u jednom demokratskom društvu. Medjutim, sud smatra da metodologija koja se upotrebljava za finansiranje jednog javnog servisa na Kosovu treba da bude u skladu sa najbolim pravnim evropskim standardima i praksama.
16. Glavni zahtev Tomë Krasniqija koji je pokrenou postupak u predmetu KI 11/09 dana 16. Marta 2009. Godine, tiče se nacionalnog zakonodavstva i administrativne prakse, zasnovane na domaćim zakonima tražeći kontrolu ustavnosti *in abstracto*.
17. Medjutim, zahtev stranke g-dina Tomë Krasniqi nije *actio popularis*, kako se to može na prvi pogled čini. On nije takve prirode ako se ima u vidu praksa Evropskog suda za ljudska prava. Prema čl. 53 Ustava, Ustavni sud je dužan da svaku odluku koja se tiče ljudskih prava protumači shodno praksi Evropskog suda za ljudska prava. U tom smislu i u prilog gore navedenog stava Suda idu i odluke Evropskog suda za ljudska prava, prema kojima slučaj nije *actio popularis* ukoliko stranka “...ima *prima facie* dokaze o postojanju njene prakse i da isto tako može da se dokazuje *prima facie* da je takva stranka žrtva takve jedne prakse” (Cf. Biriuk v. Lithuania, No. 23373/0325, §27, 25 February 2009, *mutatis mutandis*, Cf. Dudgeon v. The United Kingdom, 22 October 1981, §§ 40-41, Series A No. 45). Sledstveno ovome, postupak pokrenut od pojedinca, shodno članu 113 tačka 7 Ustava i člana 47 Zakona može

poprimiti objektivni karakter. Sud konstatuje ovom prilikom, oslanjajući se na prekasu Evropskog suda za ljudska prava, ne radi o *actio popularis*, jer nije reč samo o ličnom interesu nego i o interesu javne prirode. Štaviše, Sud smatra da ovaj slučaj u sebi sadrži i značajke političke, ekonomske i socijalne prirode, o kojima u jednom demokratskom društvu mišljenja imaju razlike i otvorena neslaganja” (Cf. *James and Others v. the United Kingdom*, Series A No 98, par. 46,22 February 1986).

IZ GORE NAVEDENIH RAZLOGA

Ustavni sud, posle sveobuhvatnog ispitivanja dokumenata i argumentacije iznetih u ovom slučaju od strane stranka, oslanjajući se u čl. 116 Ustava, čl. 27 Zakona i čl.52 u vezi s čl. 59 Pravilnika, većinom glasova,

ODLUČUJE

- I. ODREDJUJE se privremena mera na dalju primenu čl. 20.1 Zakona o RTK, do meritorne odluke po glavnom zahtevu KI 11/09.
- II. Skupštini Republike Kosova PORUČUJE se da preispita prirodu odredaba čl. 20.1 Zakona o RTK i praksu zasnovanu na tim odredbama, najkasnije do 1. decembra 2009. godine.
- III. Posle 1. decembra 2009. godine, Sud će odlučiti meritorno o slučaju u celini kao takvom.
- IV. O odluci se obaveštavaju podnosilac zahteva, suprotne stranke: RTK i KEK, Skupština Republike Kosova, te se objavljuje pravovaljano.
- V. Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac:
Dr. Iliriana Islami, s.r.

Predsednik Suda:
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Haxhi Thaqi protiv Sudskog saveta Kosova

Slučaj KI 09/09, Odluka od 19. novembra 2009. godine

Ključne reči: individualan zahtev, aktivna legitimnost, apstraktna kontrola ustavnosti, privremene mere, sudske takse.

Podnosilac zahteva je podno zahtev za ocenu ustavnosti zakonskog osnova za donošenje Administrativnog uputstva Sudskog saveta Kosova ("SSK") za unifikaciju sudskih taksi. Podnosilac je pretendirao da SSK nema mandata da uvodi sudske takse takvim podzakonskim aktom, budući da član 119.8 Ustava predviđa da "[...] svaka osoba treba da plaća takse i ostale doprinose predviđene zakonom". Istovremeno, podnosilac zahteva je tražio uvođenje privremene mere kojom bi se obustavila dalja primena ovih podzakonskih instrumenata do meritornog rešavanja slučaja.

Sud je odlučio da podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je donošenje ovih akata rezultiralo povredom njegovih individualnih prava i da je na taj način on tražio apstraktnu kontrolu ustavnosti. Budući da prema članu 113. Ustava, pojedinci nisu ovlašćeni za takav zahtev, Sud je našao da podnosiocu zahteva nedostaje aktivan legitimitet. Dalje, Sud je odlučio da podnosilac zahteva takođe nije uspeo da dokaže da je iscrpeo sva pravna sredstva pre podnošenja zahteva pri ovom sudu. Iz tih razloga, Sud je odlučio da se zahtev odbija kao neosnovan.

Priština, 19. Novembra 2009.
Ref. Br.: RK 02/09

ODLUKA

Odbijanje zahteva /OZ/ za Slučaj KI 09/09 "Haxhi Thaqi protiv Sudski Savet Kosova"

Ustavni sud Republike Kosova, delajući preko Sudskog Veća u sastavu kako sledi:

Sudija Snezhana Botusharova, predsedavajući
Sudija Ivan Čukalović, član,
Sudija Altay Suroy, član

s zapisničarem g-dina Naser Hasani, direktor Departmana za Registraciju predmeta, Statistiku i Arhivu Ustavnog suda Republike Kosove (USRK), i sudijom izvestiocem g-dinom Kadri Kryeziu, u većanju održanom 27. oktobra 2009. godine uzeo je na razmatranje slučaj Br. KI 09/09 "Haxhi Thaqi versus Sudsko Veće Kosova", upisan u Sudu 5. matra 2009. godine, sa sledećim podacima:

Podnosilac zahteva:

1. Haxhi Thaqi iz sela Damjan SO Djakovica, Kosovo, bez zastupnika

Suprotna Stranka:

2. Sudsko Veće Kosova (SVK), po ovlašćenju g-din Isa Hasani, v.d. R Rikovodioca Pravne službe SVK.

Predmet Rasprave:

3. Ocena ustavnosti zakonskog osnova za donošenje Administrativnog Upustva Br. 2008/2 od 27. Novembra 2008. Godine od strane Sudskog veća Kosova (SVK).

Pravni Osnov:

4. Član 11.7 Ustava Republike Kosove (URK); član 47 Zakona Br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (ZUSRK); članovi 34 i 35 Pravilnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (PUSRK).
5. Dana 5. marta 2008. godine, Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim se traži od Suda da isti ocenjuje ustavnost pravnog osnova za donošenje Administrativnog Upustva SSK Br. 2008/2 od 27 novembra 2008. godine "O unifikaciji Sudskih Taksi".
6. Zatražena zaštita perma zahtevu podnosioca zahteva se sastoji u stavljanju van snage gore navedenog Administrativnog Upustva SSK.
7. Podnosilac zahteva isto tako je tražio da Sud dozvoli uvođenje privremene mere kojom se suspendira dalja primena Administrativnog Upustva Br. 2008/2 SSK kao Cirkularno Pismo Br. 2008/2 koji je doneo Direktor Sekretariata SSK dok se meritorno ne odlučuje o glasnom zahtevu podnosioca zahteva.
8. Dana 11. Avgusta 2009. Godine. Privremene Sekretariat Ustavnog suda Republike Kosovo (USRK) je postupio prema Zahtevu i podneo je isti na odgovor suprotne stranke onako kako zahteva odredba člana 22.2. ZUSRK.
9. Suprotna stranka je dana 14. avgusta 2009. godine podnela svoj odgovor Br. Ref.09/031-934.
10. Dana 28. avgusta 2009. godine, Predsednik USRK je imenovao sudiju izvestioca kao i Sudsko veće po ovom predmetu, shodno jednom

anonimnom i automatskom sistemu koji sud primenjuje za podelu slučajeva koji je odlučuju od strane Suda.

11. Dana 9. novembra 2009. godine. Sudija Izvestilac je podneo svoj izveštaj za Sudsko veće, koje je isti razmatro dana 25. Septembra 2009. Godine izva zatvorenih vrata.
12. Podnosilac zahteva je naglasio da je donošenje Administrativnog Uputstva SSK Br. 2008/2 "O Unifikaciji Sudskih Taksi" je u suprotnosti sa članom 119.8 URK kojim se propisuje da "...svako lice treba da naplati takse i drugi doprinose predviđene zakonom".
13. Podnosilac zahteva zahteva je naveo da se takse mogu uvesti samo na osnovu zakona koji je donošen od strane Skupština Kosova. Sledstveno tome, prema navodima Podnosioca zahteva SSK nema mandate i ovlašćenje za donošenje pravnih instrumenata i akata kojima se određuju takse. Štaviše, prema navodima Podnosioca zahteva, treba imati u vidu da je samo Skupština Kosova jedini zakonidavni organ na Kosovu koji ima jedino i ekskluzivno pravo donošenja zakona kojim se uređuju uvođenje i način prikupljanja taksi.
14. Podnosilac zahteva nije se uopšte trudio da dokazuje da su njegova individualna prava i slobode povredjena kao rezultat donošenja ovog Administrativnog Uputstva.
15. Isto tako, Podnosilac zahteva nije podneo pravne osnove na kojima se zasniva njegov zahtev za uvođenje privremene mere, kako se to trazi odredbama člana 27 ZURK i člana 51.2. PRUSRK.
16. U svom udgovoru, suprotna je stranka navela da Administrativno Uputstvo Br. 2008/2 SSK u celosti spojiva s URK jer je isto donošene u skladu sa Administrativnom Naredbom UNMIK-a 2008/4 od 30. aprila 2008. godine o sprovođenju Uredbe UNMIK-a 2005/52 "O Osnivanju Sudskog veća Kosova" od 20. decembra 2005. godine. Suprotna je stranka navela da ima potpuni mandate i ovlašćenje da "razvija jednu jedinstvenu skemu sudskih taksi i ostalih trškova sudskog postupka na sudovina Kosova".
17. Iz gore navednog sledi da, prema suprotnoj stranci, Administrativno Uputstvo Br. 2008/2 SSK je propisno doneto u skladu s važećem zakonima na Kosovu i sa je isti doneo pravovaljani organ, tj. SSK.

USTAVNI SUD

18. u skladu s članom 22 stav 3 i 6 ZUSRK i članovima 34 i 35 PRUSRK doneo odluku Br. GJRap. 02/09 od 28. avgusta 2009. godine, kojom je

odredio g-dina sudiju Kadri Kryeziu kao sudija izvestioca za ovaj slučaj, kao i odluku Br. Kshqyr. 01/09 od 28. avgusta 2009. godine, kojom je odredio Sudsko veće u sastavu: sudija Snezhana Botusharova, predsedavajući, sudija Ivan Čukalović, član, i sudija Altay Suroy, član.

19. pošto je saslušao izveštaj sudije izvestioca, uzeo je razmatranje isti izveštaj bez prisustva javnosti dana 25. septembra 2009. godine.

SMATRA

20. Da, postoje dve značanje stvari koje zahtevaju razmatranje i odlučivanje s ciljem da se stiže do jedne pravovaljane odluke o dopustivosti zahteva Podnosilaca zahteva. To dalje znači da Sud treba da određuje da li Podnosilac zahteva poseduje *locus stadi* za podnošenje jednog zahteva lekova i pravnih sredstava priznata u pravnom sistemu Kosova.
21. U vezi *locus stadi* za podnošenje takvog jednog zahteva u ovom Sudu, ovaj Sud nalazi da uprkos činjenici da se Podnosilac zahteva poziva na član 113.7. URK kao osnov za podnošenje njegovog Zahteva, isti nije podneo nikakav dokaz kojom bi se moglo dokazivati da donošenje njegovih individualnih prava i sloboda.
22. Prema članu 113.7. URK pravo fizičkih lica za pokretanje postupka pred USRK zasniva se na povredi jednog prava ili lične slobode od strane javnih vlasti na Kosovu. Ovaj preduslov za pokretanje postupka pred ovim Sudom je u skladu sa članom 34 Evropske konvencije o ljudskim pravima, koji glasi:
23. “Sud može da prima predstavke od svake osobe, nevladine organizacije ili grupe lica koji tvrde da su žrtve povrede prava ustanovljenih Konvencijom ili protokolizma uz nju, učinjene od strane neke Visoke strane ugovornice obavezuju se da ni na koji način ne ometaju stvarno vršenje ovog prava”
24. U nedostatku ovog elemnta , ustavna kontrola ustavnosti akata i radnji javnih vlasti spada po tzv. Abstraktnu kontrolu ustavnosti. Ovo je pravo abstraktne kontrole u rukama onih subjekata koji se izričito navode u članu 113, stavovi 2, 3, 4, 5, 6, 8 i 9.
25. U gore navdenom duhu. Sud smatra da se ovaj Zahtev treba proglasti kao *nedozvoljen* zbog toga što Podnosilac zahtev nema aktivnu legitimaciju za tako nešto, tj. nema pravo da pokece postupak abstraktne kontrole ustavnosti pred ovim Sudom.

26. Bez obzira na to što ovaj Sud smatra da se ovaj zahtev treba oglasti kao nedozvoljen zbog nedostatka aktivne legitimacije, tj. zbog nedostatka *locus stadi* u postupcima abstraktne kontrole ustavnosti, iscrpljenje pravnih lekova i sredstva priznatih u okviru pravnog sistema Kosova predstavlja jedan značajan elemenat jer isti dokazuje da je Podnosilac zhahteva zatražio abstraktnu kontrolu ustavnosti Administrativnog Uputstva Br. 2008/2, pravo ovalščenje koje ne pripada njemu.
27. Za razliku kada posoji povreda ljudskih prava i sloboda, slučajevi abstraktne kontrole ustavnosti ne zahtevaju iscrpljenje svih ostalih pravnih lekova i sredstava priznatih u pranom sistemu Kosova. Naprotiv, subjekti koji su za to ovlašćeni prema odredbi člana 113, stavovi 2, 3, 4, 5, 6, 8 i 9 USRK mogu da pokreću postupak direktno. U ovakvim slučajevima. Sud služi kao zadnji forum i kao ekskluzivno mesto za razrešenje i presudjivanje nesporazuma i sporova takve prirode. Ovo je samo zato što URK spominje izričito ovlašćene subjekte za zatraženje abstraktne kontrole ustavnosti, nego i zato što takvi slučajevi su od izričito posenbog značaja u društvu.

ZBOG OVIH RAZLOGA

Sud, oslanjajući se na čl. 113.7 URK, čl. 22 statovi 7 i 8 ZUSRK, kao i čl. 34 i 35 PUSRK, jednoglasno je

ODLUČIO

I. ODBIJA SE KAO NEOSNOVAN zahtev za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti zakonistostu Administrativnog Uputstva Br. 2008/02 o Unifikaciji Sudskih Taksti, usvojen od strane SSK 27. novembra 2008. godine.

II. Ova nacrt-odluka se dostavi podnosioci zahteva, g-dinu Haxhi Thaqi, suprotnoj stranci, SSK, kao i Skupštini Republike Kosovo.

III. Ova nacrt-odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac

Mr. sc. Kadri Kryeziu, s.r.

Predsednik

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Dedë Gecaj protiv Odluke PKL-KZZ 76/o8 Vrhovnog suda

Slučaj KI 22/09, odluka od 15. decembra 2009. godine

Ključne reči: individualan zahtev, privremene mere, izručenje.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim navodi da su mu njegova ustavna prava povređena odlukom Vrhovnog suda Kosova, koji je proglasio važećim Sporazum o izručenju podnosioca zahteva švajcarskim vlastima. Podnosilac je pretendirao da je presuda Vrhovnog suda povredila načelo *ne bis in idem*, navodeći da njegovo eventualno izručenje povređuje “međunarodno pravo” i “međunarodne standarde o ljudskim pravima” i da bi u slučaju izručenja on, između ostalog, mogao biti izložen neljudskom tretiranju. Na toj osnovi, podnosilac je tražio uvođenje privremene mere obustavljanja njegovog izručenja.

Sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije podneo nikakav dokaz koji bi opravdao obustavljanje izručenja, odnosno da bi njegovo izručenje u Švajcarskoj njega vodilo prema neljudskom tretiranju ili da bi on pretrpeo nepopravljivu štetu u slučaju izručenja.

Priština, 15 decembar 2009

Ref. Br.: MP 03/09

ODLUKA

o zahtevu za uvođenje privremenih mera

Služaj Br. KI. 22/09

Dede Gecaj protiv Odluke PKL-KZZ 76/o8 Vrhovnog Suda

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Snezhana Botusharova, sudija

Robert Carolan, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Iliriana Islami, sudija

Kadri Kryeziu, sudija

Gjulieta Mushkolaj, sudija

Almiro Rodrigues, sudija i

Altay Suroy, sudija

s Albanom Sopi ako zapisničarem u većanju i glasanju održanom 25. 11. 2009. g., povodom zahteva za uvođenje privremenih mera u Slučanju Br. KI 22/09 podnesenog 22. 6. 2009. g.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva, G-din Dede Gecaj, zastupan od strane Dr. Kole Krasniqi, advokat iz Peči.

Predmet zahteva

2. Podnosilac zahteva se žali da su njegova ustavna prava povrežena Odlukom OKL-KZZ 76/08 Vrhovnog suda od 6. 4. 2009. g, kojom je Sporazum od 20. 8. 2007. g., zaključen između UNMIK i Švajcarskih vlasti u vezi njegovog izručenja u Švajcarsku, proglašen valjanim. On navodi da bi njegovo izručenje predstavljalo povredu “međunarodnog prava” i “međunarodnih o ljudskim pravima”.
3. U svom podnesku od 17. 9. 2009. g. Zastupnik podnosioca zahteva je zatražio od Ustavnog suda da suspenduje postupak za podnosioca zahteva u Švajcarsku.

Pravni osnov

4. član 116 Ustava Republika Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 27 Zakona Br. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. godine (u daljem tekstu: Zakon), član 52 (1) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Činjenice

5. U januaru 1999 podnosilac zahteva, koji je tada živio je u švajcarskoj je navodno ubio nastavnika svoje kćerke i pobjegao iz zemlje. Dana 25. 1. 1999. g. on je uhapšen u Đakovici, Kosove i optužen u skladu sa Zakonom i krivičnom postupku Socijalističke Republike Jugoslavije iz 1977. Nakon što je pristupio pred Okružni sudom u Peči dana 1. 3. 1999. g., Vrhovni sud Republike Srbije je promenio mesnu nadležnost sa Okružnog suda Peč, na Okružni sudio Leskovac, koji ga je osudio na četiri godine zatvora za ubistvo.
6. U toku žalbenog postupka pred Vrhovnim sudom Srbije, podnosilac zahteva je pušten iz pritvora. Dana 28. 03. 2002. g. i 28. 03. 2003. g., Vrhovni sud je potvrdio njegovu osudu ali je umanjio kaznu na 3 i po

godine zatvora. Podnosilac zahteva, do sada, nije izdržao preostali deo kazne.

7. Dana 19. 05. 2003. g. i potom 6. 12. 2005. g., Švajcarske vladi su izdale nalog za hapšenje podnosioca za dela počinjena u švajcarskoj. Dana 22. 2. 2006. g., Sporazum je zaključen između švajcarske i vlasti UNMIK-a u vezi izručenja podnosioca zahteva. On je uhapšen na Kosovu dana 4. 5. 2006. g. i pušten isti dan.
8. Dana 17. 08. 2007 njegovo hapšenje je bilo naređeno za druge optužbe i novi Sporazum između švajcarskih vlasti i vlasti UNMIK-a je zaključen dana 20. 08. 2007. g. Sudski postupak, koji je pokrenuo podnosilac zahteva je okončan odlukom Vrhovnog suda Kosova dana 6. 4. 2009. g. koji je potvrdio da je Sporazum valjan i da princip "*ne bis in idem*", koji je istaknut od podnosioca, nije primenljiv.

Navodi podnosica zahteva

9. Podnosilac zahteva se žavi da Odluka Vrhovnog Suda Kosova pod brojem PKL-KZZ 76/08 od 6. 4. 2009. g. krši princip "*ne bis in idem*" obzirom da je on već osuđen konačnom presudom Vrhovnog suda Srbije. Nadalje, on navodi da je gornjom odlukom povređen član 517.9. privremenog Krivičnog zakona Kosova, koji zahteva da transfer lica na područje inostrane nadležnosti može jedino biti dosvoljene, ukoliko ne postoji stvarni rizik da će se lice pitanju sa nečovečnim ili ponižavajućim postupanjem.
10. Prema mišljenju podnosioca zahteva, švajcarske vlasti su dokazale da su postupale nezakonito, i to na diskriminatorski i osvetoljubiv način a sve zbog njegovog nacionalnog porekla i njihove mržnje prema strancima.
11. Podnosilac zahteva se nije pozvao ni na poseban član Ustava.

USTAVNI SUD

Pošte je saslušao sudije izvestioca, g-dju Gjyljetu Mushkolaj, raspravio u celosti podneske povodom zahteva za privremenih mera podnesenih putem njegovog advokata, 25. novembra 2009. godine pristupio većanju i glasanju u došao do zaključka, bez prejudiciranja konačnog ishoda slučaja da se Zahtev treba odbiti. Sud je našao da podnosilac zahteva nije pružio nijedan dokaz kojim bi se opravdala suspenzija njegovog postupka za izručenje do konačne Odluke ovog suda. Podnosiocева žalba da njegovo izručenje Švajcarskoj će ga podvrgnuti nečovečnom ili ponižavajućim postupanju u suprotnosti sa članom 3 Evropske Konvencije za ljudska prava, je naročito neutemeljena.

Podnosilac zahteva nije, stoga, dokazao da bi pretrio nepopravljivu štetu, ukoliko bi Sud odbio njegov zahtev za privremene mere.

ZBOG OVIH RAZLOGA

Sud je osnovu čl. 116 (2) Ustava, čl. 27 (1) Zakona, kao i čl. 52 (1) Poslovnika o radu, većinom glasova

ODLUČIO

I. ODBIJA SE Zahtev za uvođenje privremenih mera;

II. Ova Odluka se dostavlja strankama;

III. Ova Odluka se objavljuje u skladu sa članom 20 (4) Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Ass. Prof. Dr. Gjylieta Mushkolaj, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Fadil Hoxha protiv Skupštine opštine Prizren

Slučaj KI 56/09, odluka od 15. decembra 2009. godine

Ključne reči: individualan zahtev/grupa pojedinaca, kontrola ustavnosti odluke Skupštine opštine u vezi sa urbanim planiranjem, mogućnost da se utiče na odluke koje se odnose na životnu sredinu, privremene mere.

Podnosioci su podneli zahtev pri Ustavnom sudu, tražeći od suda da vrši ocenu ustavnosti izmene odluke Skupštine opštine Prizren kojom je odlučeno da se umesto zelenih površina u njihovom naselju grade višespratni stanovi. Podnosioci zahteva su se suprotstavili gore navedenoj odluci, navodeći da im je takvom odlukom povređeno pravo da utiču na odluke koje se odnose na životnu sredinu, koje je predviđeno članom 52.2 Ustava. Podnosioci su pretendirali da je Opština podbacila da ih na odgovarajući način informiše i da uzima u obzir konstante primedbe građana u vezi sa tom odlukom. Istovremeno, podnosioci su tražili od Suda da uводи privremene mere za obustavu svakog postupka ili radnje od strane opštine u izgradnji višespratnih zgrada, kako bi se izbegla neka nenadoknativa šteta.

Sud je odlučio da se odobri uvođenje mera i obustavio izvršenje napadnute odluke, pošto je ocenio da su podnosioci pružali uverljive dokaze kako bi dokazali da je zahtev za privremenu meru opravdan i obrazložen i da sprovođenje napadnute odluke može da prouzrokuje nenadoknativne štete za podnosioc¹.

Priština, 15 decembar 2009
Ref. Br.: MP 06/09

ODLUKA

o zahtevu za privremene mere

Slučaj Br. KI. 56/09

Fadil Hoxha i 59 ostalih

protiv

Skupštine Opštine Prizren

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Snezhana Botusharova, sudija

¹ Ustavni sud je odlučio da produžava privremene mere kao što je traženo od podnosioca zahteva i Odlukom VM 09/10, od 24. marta 2010. godine, Odlukom 17/10, od 30 aprila 2010. godine i Odlukom VMP 32/10, od 16. jula 2010. godine.

Robert Carolan, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Iliriana Islami, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija
Almiro Rodrigues, sudija i
Altay Suroy, sudija

u prisustvu Albane Sopi kao zapisničara prilikom većanja i glasanja odžanom 25.11.2009.g. u vezi Zahteva za uvođenje privremene mere u slučaju br. KI Nr. 56/09 koji je pokrenut od strane:

Podnosioci zahteva

Podnosioci zahteva su G-din Fadil Hoxha i 59 ostalih građana iz Opštine Prizren.

Suprotna Stranka

Suprotna Stranka je Skupštine Prizren.

Predmet

1. Dana 17.10.2009.g. podnosioci zahteva su podneli zahtev za uvođenjem privremenih mera u slučaju KI 56/09, Fadil Hoxha i 59 "glava porodica naselja Dardania."

Pravni Osnov

2. član 116 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 27 Zakona Br. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo od 16 decembra 2009 (u daljem tekstu: Zakon), kao i član 52 (1) Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnika o radu)

činjenice

3. Odlukom Br. 01/011-3257 od 30. 4. 2009.g. izdate od Skupštine Opštine Prizren ranija o Odluka o detaljnom urbanističkom planu (DUP) za naselje Jeglenica (sada Dardania) je izmenjena (u daljem tekstu: Odluka od 30.4.2009.g.) Te izmene, u njihovom bitnom delu, su specificirane u članu 2 Odluke od 30.4.2009.g. i glase kako sledi: "u grafičkom delu tehničkog plana kadastra ... , umesto da postoji jedna zelena površina onako kako to predviđa Detaljni Urbanistički Plan sada se predviđa

gradnja visokih stambenih zgrada za porodice martira i socijalne kategorije...”.

4. Dana 13.07.2009.g. podnosioci zahteva su podneli Peticiju Skupštini Opštine Prizren u kojoj su tražili da se Odluka od 30.4.2009.g. poništi. U toj Peticiji podnosioci su naročito tvrdili da je osporena Odluka od 30.4.2009.g. usvojena u suprotnosti sa odgovarajućim članovima Zakona o prostornom uređenju (br.2003/14) i Zakona o lokalnoj samoupravi (br. 03/L-040).
5. Dana 11.9.2009.g. podnosioci zahteva su podneli Zahtev Ustavnom sudu u kom zahtevaju da Sud oceni ustavnost i zakonitost Odluka od 30.4.2009.g.
6. Dana 17.10.2009.g., podnosioci zahteva su upotrpunili svoj Zahtev sa daljim tvrdnjama tražeći od Suda da usvoji privremene mere kojim će naložiti trenutnu osbustavu bilo koje gradnje ili rada na predmetnom zemljištu da bi se izbegla bilo kakva nepopravljiva šteta.

Žalbeni navodi podnosioca zahteva

7. Podnosioci zahteva se žale da su njihova prava garantovana članom 52(2) Ustava koji predviđa da “Institucije javne vlasti su dužne da se angažuju kako bi svakom licu garantovale mogućnost uticaja na odluke koje se tiču životne sredine u kojoj žive” su povređena.
8. Podnosioci zahteva su se nadalje žalili da postoji neposredni rizik da izgradnja na predmetnom zemljištu će prouzrokovati nepopravljivu štetu za njih sa momentalnim dejstvom.

Suprotna Stranka

9. Skupštine Opštine Prizren, u svom podnesku od 11.11. 2009. g. je osporila navode podnosioca zahteva onako kako su oni navdeni u Zahtevu. Suprotna stanka je navela naročito da je Odluka od 30.4.2009.g. donesena u skladu sa Zakonom o prostornom uređenju te da je predmetno zemljište klasifikovano kao društvena imovina, i da je Skupština Opštine Prizren ovlašćena da preduzme dobro izabalansirani postepeni razvoj urbanističkog planiranja zemljišta.

USTAVNI SUD

10. Pošto je saslušao sudiju izvestioca, g-dina Altay Suroy-a, i razmotrio navode stranaka iznesenih u njihovim pismenim podnescima je dana 25 novembra 2009. godine pristupio većanju i glasanju. Sud je zaključio,

bez prejudiciranja konačnog ishoda slučaja, da su podnosioci zahteva ponudili Sudu dovoljno pouzdane navode potvrđujući da je Zahtev za privremene mere obrazložen i opravdan, imajući u vidu da primena Odluke od 30.4.2009 može dovesti do nepoporavljive štete za podnosioc zahteva.

11. Stoga je Sud našao da je Zahtev podnosioca za privremene mere od 17.10.2009.g. obrazložen i opravdan.

ZBOG OVIH RAZLOGA

Sud, u skladu s članom 116(2) Ustava, člana 27(1) Zakona, kao i člana 52(1) Pravila Procedure, većinom glasova je

Odulčio

- I. Dopušta SE uvođenje privremenih mera za period ne duži od tri (3) meseca od dana donošenja ove Odluke;
- II. SUSPENNDUJE SE odmah izvršenje "Odluke o Izmenama i Dopunama Odluke o Detaljnom Urbanističkim Planom (DUP) za naselje JAGLENICA u Prizrenu", usvojen od Skupštine Opštine Prizren 30 aprila 2009.g. pod rednim brojem 01/011-3257, u trajanju predviđom tackom I. Ove Odluke;
- III. Nalaže SE Skupštini Opštine Prizren da obustavi svaki rad i akciju gradnje na parceli zemljišta navednoj u tački II ove Odluke, u istom trajanju kao pod I. I pod II.;
- IV. Odluka se dostavlja strankama;
- V. Ova Odluka se objavljuje u skladu sa članom 20(4) Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac
Altay Suroy, s.r.

Predsednik ustavnog Suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Rafet Hoxha protiv Odluke Br. Pn. Br. 168/05 Vrhovnog suda

Slučaj KI 27/09, odluka od 15. decembra 2009. godine

Ključne reči: individualan zahtev, privremene mere, izručenje.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim navodi da su njegova ustavna prava povređena jednom odlukom Vrhovnog suda Kosova, koji je proglasio važećim Sporazum o njegovom izručenju norveškim vlastima. Podnosilac je pretendirao da su mu povređena njegova prava zagarantovana članom 35 (4), kao i članovima 17, 18. i 22. ustava. Na toj osnovi, podnosilac je tražio uvođenje privremene mere obustavljanja njegovog izručenja.

Sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije podneo nikakav dokaz koji bi opravdao obustavljanje izručenja, odnosno da bi njegovo izručenju u Norveškoj njega vodilo prema neljudskom tretiranju, pri čemu bi on pretrpeo nepopravljivu štetu u slučaju izručenja.

Priština, 15 decembar 2009
Ref. Br.: MP 04/09

ODLUKA**o zahtevu za uvođenje privremenih mera**

Slučaj Nr. KI. 27/09

Rafet Hoxha

protiv

Odluke Vrhovnog Suda No. Pn. Nr. 168/2005

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Snezhana Botusharova, sudija

Robert Carolan, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Iliriana Islami, sudija

Kadri Kryeziu, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija

Almiro Rodrigues, sudija, i

Altay Suroy, sudija

S zapisničarem, Albanom Sopi kao zapisničarem Suda u većanju i glasanju povodom Zahteva za Privremene Mere u slučaju No. KI. 27/09 koji je održan 25.11. 2009 g., a pokrenut kao predmet od strane

Podnosilac zahteva

1. Rafet Hoxha, zastupljen od g-dina Hamdi Podvorice, advokata iz Prištine.

Predmet

2. Podnosilac zahteva je pokrenuo postupak pred Ustavnim sudom dana 13.7.2009.g. U svom Zahtevu, podnosilac zahteva se žali da su njegova ustavna prava povređena Odlukom Vrhovnog suda Pn.nr.168/2005 od 7.7.2005.g. (u daljem tekstu: Odluka Vrhovnog suda).
3. Dana 13.10.2009.g., podnosilac zahteva je upotpunio svoj zahtev sa zahtevom sa uvođenje privremenih mera, i to naročito da se obustavi postupak njegovog izručenja Norveškoj do meritorne odluke Ustavnog Suda po njegovom zahtevu.

Pravni Osnov

4. Član 116 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 27 Zakona Br. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), kao i člana 52 (1) Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnika o radu).

Činjenice

5. Odlukom Vrhovnog suda je potvrđena Odluka Kp.nr. 120/2005 Okružnog Suda u Prištini kojom se navodi da su ispunjeni svi zakonski uslovi da se izvrši ekstradicija u Norvešku podnosioca Zahteva, i to na osnovu Sporazuma o izručenju zaključenog između Kraljevine Norveške i vlasti UNMIK-a 22.10. 2004. g.
6. Navedeni Sporazum zaključen između Kraljevine Norveške i vlasti UNMIK-a, predviđa predaju podnosioca zahteva Kraljevini Norveškoj, s obzirom da su norveške vlasti pokrenule krivični postupak protiv podnosioca za ubistvo koje se navodno desilo 31.3.2003.g.
7. Dana 13. 7. 2009. g., podnosilac zahteva je podnio zahtev Ustavnom sudu, tražeći od Suda da oceni ustavnost i zakonitost Odluke Vrhovnog suda.
8. Dana 13.10.2009.g. podnosilac je dopunio svoj zahtev sa daljim tvrdnjama koje mu idu u prilog tražeći uvođenje privremene mere na

tekući postupak za njegovo izručenje u Norveškoj. Podnosilac zahteva je naročito naveo da njegov raniji advokat koji ga je zastupao pred Vrhovnim Sudom napravio grešku obzirom da nije podnio dokaze da je podnosilac državljanin Kosova.

Žalbeni navodi podnosioca zahteva

9. Podnosilac zahteva se žali da su njegova prava garantovana članom 35(4) i članovima 17, 18 i 22 Ustava povređena. Podsećanja radi, član 35(4) propisuje da se “Državljanin Republike Kosovo se ne mogu ekstradirati protiv svoje volje, osim kada je drugačije predviđeno zakonom ili međunarodnim sporazumima.”
10. Podnosilac zahteva smatra, da navodna povreda njegovih ustavnih prava predstavlja dovoljno osnovu da Sud usvoji zahtev za izadavanje privremene mere.

USTAVNI SUD

Pošto je saslušao sudiju izvestioca, Ivana Čukalovića, i raspravio zahtev i ostale navode podnesene povodom predloga za uvođenje privremene mere, Sud je pristupio većanju i glasanju po tim pitanjima dana 25. 11. 2009.g. Sud je došao do zaključka, bez prejudiciranja konačnog ishoda slučaja, da je Zahtev u celini neosnovan. Podnosilac zahteva nije pružio ovom Sudu nikakav dokaz u prilog svojih iznesenih navoda, kao nijedan dokaz kojim bi se dokazalo da bi njegovo eventualno izručenje moglo prouzrokovati nepopravljivu štetu za njega, i to naročito da bi se on suočio sa nečovečnim ili ponižavajućem postupanjem u toj zemlji, u suprotnosti sa članom 3 Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima.

ZBOG OVIH RAZLOGA

Ovaj Sud, u skladu s članom 116(2) Ustava, članom 27(1) Zakona, i članom 52(1) Pravila Postupka, jednoglasno je

ODLUČIO

I. ODBIJA SE zahtev za uvođenje privremenih mera;

II. Odluka se dostavlja strankama;

III. Odluka se objavljuje shodno članu 20(4) Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac

Prof. Dr. Ivan Čukalović, s.r.

Predsednik Ustavnog Suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Univerzitet AAB-Riinvest protiv odluke Br. 01/73 Vlade Republike Kosova

Slučaj KI 41/09, odluka od 21. januara 2010. godine

Ključne reči: zahtev podnet od pravnog lica, privremene mere, kontrola ustavnosti.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev tražeći od Suda ocenu zakonitosti i ustavnosti odluke Br. 01/73 Vlade Kosova, kojom se podnosiocu zahteva daje naziv "Kolegij" umesto naziva "Univerzitet". Istovremeno, podnosilac je tražio uvođenje privremene mere u vezi sa sprovođenjem gore navedene odluke, kao i sa ograničenjem broja novih studenata koji će se upisati u akademskoj 2009/2010. godini. Podnosilac je pretendirao da ostajanje odluke na snagu ugrožava prouzrokovanje nepopravljivih šteta.

Sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da podnosilac nije pružio nikakav argumenat ili dokaz o nepopravljivim štetama koje navodi da će ih pretrpeti, ukoliko bi Odluka ostala na snagu ili da je uvođenje privremene mere od javnog interesa.

Priština, 21 januar 2010
Ref. Br.: MP 01/10

ODLUKA

O zahtevu za privremene mere

U

Slučaj br. KI. 41/09

Universiteti AAB – RIINVEST L.L.C, Priština

protiv

Vlade Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Snezhana Botusharova, sudija

Robert Carolan, sudija

Ivan Cukalovic, sudija

Iliriana Islami, sudija

Kadri Kryeziu, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija,

Almiro Rodrigues, sudija, i

Altay Suroy, sudija

S Njomza Uka, službenicom za upis u sudu, kao zapisničara u većanju i glasanju povodom Zahteva za Privremene Mere u slučaju Br. KI 41/09 koji je održan 25 novembra 2009 godine, a pokrenut kao predmet od strane :

Podnosilac zahteva

1. “AAB-RIINVEST University”, sa sedištem u Prištini, zastupljen od strane Sekretara g-dina Gani Curri.

Suprotna stranka

2. Suprotna stranka je Vlada Republike Kosovo.

Predmet

3. Zahtev od 23 septembra 2009. Godine. Kojim se traži uvođenje privremenih mera za slučaj Br. KI 41/09, podnosjen od strane “AAB-RIINVEST University.

Pravni Osnov

4. član 116 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu : Ustav), član 27 člana Zakona Br. 03/L-121 o Zakona o Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu : Zakon). Član 52 (1) Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu : Poslovnika o radu).

Činjenice

5. Odlukom br. 01/73 od 7.7.2009. g donesenom u skladu sa članovima 92.4. i 93.4. Ustava i članom 4.3. Pravila o funcionisanju Vlade Kosova br.01/2007. I zasnovanom na preporukama Nacionalnog Saveta za Kvalitet od Kosovskog Saveta za Akreditacije, Vlada je odlučila, u skladu sa preporukama NSK od KSA da se AAB-RINVEST-u da ime “ Koledž”, čime je ograničen broj studenta koji se mogu upisati u akademsku godinu 2009/2010 na 500.
6. Dana 23.9.2009. g. Podnosilac je podneo Zahtev ovom Sudu kojim je tražio da sud oceni ustavnosti i zakonitost odluke Br.01/73 Vlade Republike Kosovo. Usvojene 7.7.2009. g, a kojom je odlukom Zahtevaocu dato ime “Koledž”.

Žalbeni navodi podnosioca zahteva

7. Podnosilac zahteva je podneo Zahtev ovom Sudu kojim je tražio da Sud oceni ustavnost i zakonitost Odluke Br. 01/73 Vlade Republike Kosovo,

usvojene 7.7.2009. g. a kojom je odlukom Zahtevaocu dato ime “Koledž” umesto “Univerzitet” koje je ranije koristio.

8. Podnosilac zahteva takodjer traži od Suda da donese privremenu meru o suspenziji izvršenja osporene Odluke. Podnosilac zahteva navodi da uveti iz člana 27 (Privremene mere) Zakona o Ustavnom sudu ispunjeni i to sve do donošenja konačne odluke suda o glavnom predmetu spora. Podnosilac zahteva predlaže uvođenje privremene mere u pogledu upotrebe imena “Koledž” i umanjenja broja sudenata za akedemesku godinu 2009/2010.
9. Podnosilac zahteva ndalje tvrdi da, ukoliko osporena Odluka ostane na anazi, da postoji s’varni rizik od nastanka nepoprpljive štete, čime bi njegov rad i poslovanje kao jedne od ustanova koje obezbeđuju visoko obrazovanje u Republici Kosovo, bi bilo zaustavljeno ili vidno oštećeno, obzirom da bi dovelo do umanjenja broja novih studenata koji bi bili upisani ua akedemsku godinu 2009/2010. Podnosilac zahteva predlaže da bi privremena mera trebala da traje dok sude donese svoju odluku o meritumu zahteva.

Odgovor Suprotna stranke

10. Suprotna stranka, kojoj je prosleđen Podnesak na odgovor od strane Sekretarijata Suda 2.10.2009. g. Nije podnela nikakav odgovor na Zahtev u toku 45 dana zakonskog roka kako predviđa član 22 (2) Zakona

USTAVNI SUD

11. Pošto je saslušao Sudiju izvestioca, g-dju Snezanu Botusharovu, i pošto je raspravljao o svim navodima Podnosioca zahteva, Sud je pristupio većanju i glasanju dana 25.11.2009. g. . Sud je došao do zaključka, bez prejudiciranja konačnog ishoda slučaja, da podnosilac zahteva, u toku razmatranja Zahteva, nije pružio nijedan dokaz da bi Sud trebao suspendovati Odluku Vlade br.01/73 i to u pogledu imena “Koledž” i u pogledu broja novih studenata koji će biti upisani u akedemskoj godini 2009/2010
12. Podnosilac zahteva nije valjano dokazao da postoji opasnost od prouzrokovanja nenadokandive štete koja će navodno nastupiti ukoliko Sud ne usvoju takvu meru ili da je takva mera u javnom interesu

ZBOG OVIH RAZLOGA

Sud, u skladu sa članom 116(2) Ustava, članom 27(1) Zakona, članom 52(1) Poslovnika o radu, većinom glasova je.

ODLUČIO

I.ODBIJA SE zahtev za uvođenje privremenih mera;

II.Ova Odluka se dostavlja strankama.

III.Odluka stupa na smagu odman i objavljuje se shodno članu 20(4) Zakona.

Sudija Izvestilac
Snezhana Botusharova, s.r.

Predsednik Ustavnog Suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Kolë Krasniqi protiv Ministarstva za poljoprivredu i Uprave za imovinska-pravna pitanja i uređivanje zemljišta Opštine Đakovica

Slučaj KI 02/09, odluka od 25. januara 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na svojinu, eksproprijacija, Sveobuhvatan predlog za rešavanje statusa Kosova, ravnopravnost pred zakonom.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev protiv odluke Ministarstva za poljoprivredu i Uprave za imovinska pitanja Opštine Đakovica kojom je podnosiocu odbijen zahtev za ponovni povratak nekretnine, jer Republika Kosova ne raspolaže nijednim zakonom koji ovlašćuje ponovni povratak nekretnine na bivše vlasnike državnog zemljišta. Podnosilac pretenduje da ovo Ministarstvo ima zakonski autoritet da sprovodi zakon bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i da su mu jednom takvom odlukom imenovanom povređena njegova ustavna prava, ne specifikujući tačno koje se ustavne odredbe krše.

Ustavni sud je odlučio da podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da on uživa zakonski autoritet da podnosi jedan takav zahtev za povratak nepokretne imovine i da je podbacio da tačno pojašnjava koja prava i slobode smatra da su mu povređena. Dalje, Sud je odlučio da je podnosilac takođe podbacio da dokaže da je iscrpeo sva pravna sredstva pre podnošenja zahteva ovom sudu, referišući ga na pravna sredstva koja može koristiti na osnovu Sveobuhvatnog predloga za rešavanje statusa Kosova....

Priština, 25 januar 2010
Ref. Br.: RK 02/10

ODLUKA

Slučaj Br. KI 02/09

Ustavni sud Republike Kosova, odlučujući preko veća za razmatranje, u sastavu:

G. Enver Hasani, Predsednik
G. Kadri Kryeziu, sudija
G-đa Iliriana Islami, sudija

Sa zapisničarem, g. Naser Hasani, director Departmana za registraciju predmeta, statistiku i arhivu u Sekretarijatu Suda i g. Robert Carolan, sudija izvestilac, na sednici od 21. Novembra 2009. Godine razmotrio Slučaj br. 02/09, gde:

Je Podnosilac zahteva:

G. Kolë Krasniqi
Selo Meqë, Djakovica
Tel: 044 409 903

A Suprotne stranke :

Ministarstvo poljoprivrede i Uprava za imovinsko-pravna pitanja i
uređivanje zemljišta u opštini Djakovica

I. Predmet

Odluka Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja Republike Kosova, br. 2324 od 22. Septembra 2009. Godine, Ref. S.P. 418/08 dostavljena Upravi za imovinsko-pravna pitanja u opštini Djakovica u vezi povratka nepokretne imovine koja je uzeta za osnivanje fonda poljoprivrednog zemljišta u Djakovici se odnosi na Odluku od dana 9. Novembra 1953. Godine. Ovom Odlukom uzete su od zakonskog prethodnika parcele zemljišta, deo parcele zemljišta br. 3/2, njiva III kategorije, od 2.5 hektara, 2/3 livade površine 0.55 hektara i parcelu br.92 njiva u površini od 1.2552, ukupno 4.52 hektara.

Zakon o eksproprijaciji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (Službeni glasnik SFRJ br. 22/53) bio je primenljiv za povratak privatnih imovina za vreme kada je podnosilac zahteva, Kolë Krasniqi, započeo apliciranje o povratku nepokretne imovine.

Po članu 1. UNMIK Uredbe br. 2000/59, koja je ispravila UNMIK Uredbu br. 1999/24, na Kosovu je bio još na snazi dotični Zakon, koji je usvojen dana 22. Marta 1989. Godine , i koji je sproveden do proglašenja nezavisnosti Republike Kosova.

Na početku podnosilac zahteva, Kolë Krasniqi, podneo je zahtev za povratak imovine dana 15. januara 1992. Godine Upravi za imovinsko-pravna pitanja i regulisanje zemljišta u Opštini Djakovica. Njegov zahtev nije ispunjen u celosti. Kolë Krasniqi je naveo da je bilo više razloga zbog kojih nije okločan njegov zahtev u potpunosti kada su: 1) neki opštinski lideri tražili novac kao mito, 2) ostali opštinski lideri su ometali i usporili njegove pokušaje da popunjava podneti zahtev jer u to vreme bio na snazi srpski zakon. Kolë Krasniqi nije popunio uopšte gore navedeni zahtev do bombardovanja NATO-a, dana 24. Marta 1999. Godine .

Dana 20. Novembra 2008. Godine , Odlukom br. 19-463-8/91-08, Uprava je odbila njegov zahtev za povratak nepokretne imovine, naglasavajući da nema zakonske osnove za povratak nepokretne imovine, jer Republika Kosova, kao

nezavisna i suverena država ne raspolaze nijedan zakon koji ovlašćuje povratak nepokretne imovine bivšim vlasnicima eksproprianog zemljišta.

Dana 9. Februara 2009. Godine, podnosilac žalbe Kolë Krasniqi podneo žalbu USRK naglašavajući da je prekršen Ustav Odlukom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ruralnog (MPSRR).

II. Tvrdnje podnosilaca zahteva

Podnosilac zahteva tvrdi da Odluka Ministarstva (MPSRR), br, 2324 od 22. Septembra 2008. Godine, krši Ustav Republike Kosova (URK), jer:

- 1) Ministarstvo uživa zakonski autoritet da nametne primenljiv zakon bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije ;
- 2) Ne sprovođenje ovog zakona je protiv njega diskriminajuće u kršenje Ustava.

III. Odgovor protivničke stranke ili drugih zainteresovanih stranaka

Ni Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja, niti Uprava za imovinska-pravna pitanja i regulisanje zemljišta u opštini Djakovica nisi dali službeni odgovor.

Ocena dopuštenosti podneske

Član 46. Ustava garantuje :

1. “Garantuje se pravo na imovinu”
2. “Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se ekspropriše”.
3. “O sporovima koji se prouzrokuju od akta Republike Kosova ili javne vlasti Republike Kosova, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

Član 143. **Ustava** garantuje:

Nezavisno od drugih odredaba ovog Ustava:

1. “Svi organi vlasti republike Kosova će raditi u saglasnosti sa svim obavezama Republike Kosova određenih Sveobuhvatnim predlogom o rešenju statusa Kosova, od dana 26. Marta 2007. Godine iste će preduzeti sve neophodne mere za sprovođenje datih odredbi”
2. “Odredbe Sveobuhvatnog predloga o rešavanju statusa Kosova, od dana 26. Marta 2007. Godine imaju premoć nad ostalim zakonskim odredbama Kosova”
3. Ustav, zakoni i ostala pravna akta Republike Kosova se tumače u saglasnosti sa Sveobuhvatnim predlogom o rešenju statusa Kosova, od dana 26. Marta 2007. Godine. U slučaju nesaglasnosti između odredbi ovog Ustava, zakona i ostalih pravnih akata Republike Kosova i odredbi sporazuma, prevladava ovaj drugi”.

Član 2 i Aneksa VII Sveobuhvatnog predloga o rešavanju statusa Kosova, od dana 26.marta 2007 . godine izjavljuje društvenih preduzeća (DP) i njihovih aseta će se obavljati od institucija Kosovske poverilačke agencije (KPA) kao što je predviđeno izmenjenom Uredbom UNMIK- a br. 2001/12.

Član 3 i Aneksa VII Sveobuhvatnog predloga o rešavanju statusa Kosova, od dana 26.marta 2007. Godine izjavljuje da konačno potvrđivanje vlasništva i razmatranje zahteva nastaviće se od Posebne komore Vrhovnog sud, zasnivano u tom cilju sa Uredbom UNMIK-a br. 2001/13

Član 4 i Aneksa VII Sveobuhvatnog predloga o rešavanju statusa Kosova, od dana 26.marta 2007. Godine sugerira da razmatranje slučajeva imovine će se okončati naj dalje do 31. Decembra 2008 . godine.

Član 5 i Aneksa VII Sveobuhvatnog predloga o rešavanju statusa Kosova, od dana 26.marta 2007. Godine izjavljuje da nezakonito posedovanje nepokretne privatne imovine ne obezbeđuje svojinsko pravo. Ukoliko podnosilac žalbe može potvrditi da nije imao pristup na relevantnim institucijama za dostavljanje žable u predviđenom roku, kako bi se ona razmatrala u okviru zakonskog roka, takva žalba neće se smatrati da nije primljena od nadležnog suda ili od drugog kvazi sudskog organa. Ovaj član takođe predviđa da će Kosovo primeniti dodatne mere kako bi se obezbedila da će, u saradnji sa ICR, proces razmatranja povratka/naknade imovinskih zahteva biti efikasan i da će se odluke primeniti na efikasan način.

Član 6 i Aneksa VII Sveobuhvatnog predloga o rešavanju statusa Kosova, od dana 26.marta 2007. Godine izjavljuje da će Kosovo razmotriti pitanje povratka imovine kao pitanje od posebne važnosti i određuje stvaranje nezavisnih mehanizma radi formiranja politika, zakonskog okvira i onog institucionalnog za razmatranje pitanja povratka imovine.

Član 24. Ustava garantuje:

1. “Pred zakonom su svi jednaki” . Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije ”.
2. “Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola ,jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa”.
3. “Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilija radi kojeg su uspostavljene”.

Podnosilac podneska, Kolë Krasniqi, izgleda da se oslanja na gore navedene odredbe Ustava u cilju podržavanja njegovog zahteva, iako on ne određuje na specifičan način koje odredbe **Ustava** podržavaju njegov konkretni slučaj.

Stav 7. Član 113. Ustava garantuje da:

“ Pojedincima mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava I slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

Stav 2. Član 47. Zakona o Ustavu Republike Kosova garantuje da:

“Pojedinac može podneti zahtev u konkretnom slučaju samo nakon iscrpljenja svih pravnih sredstava, kao što je predviđeno zakonom”.

Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova garantuje da:

“Podnosilac zahteva je dužan da na svom zahtevu razjasni tačno koja su ta prava i slobode koje smatra da su mu povređena i koji je konkretni akt javnog organa kojeg podnosilac smatra da osporava ”.

U ovom slučaju, ne vidi se da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva, kao što je zakonom regulisano. Izgleda da on mora iz početka da podnese svoj zahtev Posebnom odeljenju Suda, osnovanog od Vrhovnog suda Kosova ili nekog drugog posebnog nadležnog suda koji će razmotriti zahtev o povratku nepokretne imovine, kao što je predviđeno Sveobuhvatnim predlogom o rešavanju statusa Kosova.

U ovom slučaju, podnosilac žalbe nije potvrdio da on raspolaže ovlašćenje za podnošenje zahteva o povratku navedene nepokretne imovine. On ističe da je navedena imovina eksproprisana od jednog drugog lica a ne od državnog organa na vlasti pre proglašenja nezavisnosti i suvereniteta Kosova. On nije odredio koja su ta prava nepokretne imovine primio od one osobe, ako postoji neko. Takođe, nije odredio kom organu može uputiti zahtev u ime onog lica, za kojeg tvrdi da mu je nezakonito eksproprisana nepokretna imovina.

Tako da, u ovom momentu, **Zahtev podnosioca nije dopustljive**. Njegov zahtev može naknadno da postane dopustljiv : (1) ako utvrdi da ima isto zakonsko pravo na ovu imovinu kao i osoba koja je aktualno eksproprisao ovu imovinu sa državnim autoritetom u vreme eksproprijacije, i (2) ako on utvrdi da je iscrpeo sva pravna sredstva kroz odgovarajući sud na Kosovo ili posebnog odgovarajućeg tribunala za rešavanje statusa Kosova.

Procena supstancijalnih pravnih aspekata podneske

Ukoliko podnosilac zahteva potvrđuje da je on podneo na zakonit način zahtev o povratku imovine odnosno adekvatnu naknadu o nepokretnoj imovini za koje on tvrdi da mu je eksproprisana na nezakonit način, onda se njegov zahtev može se dozvoliti u buduće. Ali ovaj sud ne može da spekulise o dopustljivosti zahteva u buduće.

Ukoliko zahtev podnosioca nije razmatran nikada od nekog posebnog sudskog organa na Kosovu, onda njegova prava je moguće da su povređana po članu 46. I 143. Ustava, jer je njemu arbitrarno lišeno pravo na imovinu bez dotične naknade, tako da mu je negirano pravo na imovini od javnog organa. Ali ovaj Sud ne može da spekulise o dopustljivosti nekog zahteva u buduće u ovom slučaju, jer podnosilac nije potvrdio da je podneo na zakonit način zahtev o nepokretno imovini kojeg osporava i nije iscrpeo sva pravna sredstva po članu 113. Stav 7. Ustava i člana 47. Zakona o Ustavnom sudu.

ZBOG OVIH RAZLOGA ODLUČUJE KAKO SLEDI:

I.Zahtev o povratku nepokretne imovine, kao što se navodi u Podnesku objavljuje se nedopustivim.

II.Podnosilac, Kolë Krasniqi, Suprotne stranke, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja u Uprava za imovinska-pravna pitanja i regulaciju nekretnina u opštini Djakovica će se obavestiti o ovoj odluci. U tom smislu će se obavestiti i Posebno odeljenje Vrhovnog suda Kosova .

III.Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Enver Hasani, s. r.

Avdullah Beqiri protiv Odluke Br. 50116335 Ministarstva za rad i socijalno staranje

Slučaj KI 10/09, odluka od 25. januara 2010. godine

Glavne reči: individualan zahtev, sudska zaštita, invalidska penzija.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev za poništenje odluke Ministarstva za rad i socijalno staranje i protiv presude Vrhovnog suda Kosova kojima je podnosiocu ukinuto pravo na invalidsku penziju. Podnosilac pretenduje da su mu tom odlukom povređena njegova ustavna prava, ne specificujući tačno ustavne odredbe koje bi mogle biti povređene.

Sud je odlučio da je zahtev podnosioca neprihvatljiv i treba biti odbijen, jer podnosilac nije pružio nijedan dokaz o povredi njegovih ustavnih prava.

Priština, 25. januara 2010
Ref. Br.: Rk 03/10

ODLUKA

Ustavni sud Republike Kosova, delujući preko panela za razmatranje u sastavu od:

G. Almiro Rodrigues, Predsednik
Gđ. Snezhana Botusharova, sudija i
Gđ. Gjylieta Mushkolaj, sudija

Sa zapisničar, g. Naser Hasani, rukovodilac za registraciju, statistiku i arhivu u nē Sekretarijatu Suda i g. Robert Carolan, sudija izvestilac na održanoj sednici dana 24. novembra 2009. godine, razmotrio predstavku br. 10/09 dostavljenu sudu dana 9. marta 2009. Godine, gde:

Podnosilac
Avdullah Beqiri
Lagja e vreshtave
Rr. e Ulqinit bb Priština
Tel: 038 254 352
044 836 541

Suprotna stranka
Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu

I. Predmet

Dana 26 . novembra 2004. godine Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu (MRSZ) na početku je usvojio predstavku podnosioca zahteva o prihvatljivosti retroaktivne naknade, od dana 1. januara 2004. godine u iznosu od 40 evra mesečno. Podnosilac je obavešten da se odluka može razmotriti nakon pet godina. Zatim odlukom od dana 13. decembra 2006. godine (br. 50116335) Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu, poništio penzijsku naknadu podnosioca žalbe jer MRSZ našla da fizičko, senzorno i mentalno stanje podnosioca ne kvalifikuje njega za invalidsku penziju. Podnosilac se žalio zatim na ovu odluku. Dana 13. februara 2007. godine ova odluka je potvrđena od Saveta za žalbe o invalidskim penzijama preko Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu, prema **članu 10. Zakona br. 2000/23 o invalidskim penzijama na Kosovu**. Zatim je podnosilac podneo žalbu Vrhovnom sudu protiv ove odluke. Dana 24. decembra 2007. godine Vrhovni sud Kosova je odlučio da je žalba odnosno tužba podnosioca je bila neosnovana i na osnovu nalaza da podnosilac nije ispunio kriterijume po **članu 3. UNMIK Uredbe br.2003/40** od dana 27. oktobra 2004. godine **Zakona o invalidskoj penziji** i mišljenja lekarske komisije, prvostepenog organa, od dana 8. novembra 2004. godine koji je došao do zaključka da podnosilac nije trajno nesposoban. U presudu br.1561/2007 Vrhovnog suda Kosova, definitivno se kaže da administrativni organi korektno su primenili odredbe **člana 3. UNMIK Uredbe br.2003/40**.

UNMIK Uredba br.2003/40 traži da podnosilac za naknadu o nesposobnosti dostavi:

1. Ukoliko oni mogu ili ne mogu biti zaposleni u nekom kapacitetu kojeg omogućavaju potpune okolnosti bolesti ili njihove nesposobnosti,
2. Ukoliko je podnosilac bio potpuno nesposoban godinu dana ili više, za koje vreme podnosilac bio zdravstveno nesposoban za zapošljavanje sa naknadom i
3. Jednu prognozu o stalnoj nesposobnosti.

Član 1.5 ove Uredbe određuje stalnu i opštu nesposobnost, kao što je: “raspolaze lekarsku dijagnozu fizičkog, senzornog i mentalnog stanja, ima bolest ili ograničenu sposobnost za bilo koji posao koji se nadoknađuje i kada Ministarstvo oceni osobu i odlučuje da oni/one ispunjavaju kriterijume predviđenih ovim zakonom.”

Podnosilac Avdullah Beqiri dostavio je neka njegova medicinska snimanja. Ovi snimci pokazuju da on boluje od srčane bolesti i zbog toga on se lečio od te bolesti. Tretman je zahvatio uspešnu operaciju bypassa. Nijedna od tih

snimanja ne pokazuje da podnosilac, Avdullah Beqiri, ne može da radi sa naknadom i ne sugerišu da je on nesposoban da radi sa naknadom za godinu dana ili više. Nijedno od tih snimanja ne sugeriše da je on stalno nesposoban.

II. Tvrdnje podnosioca

Podnosilac tvrdi da Odluka Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu i presuda Vrhovnog suda Kosova krše **Ustav Republike Kosova**. On ne specificira tačno koja odredba **Ustava** se krši.

III. Odgovor suprotne stranke ili drugih zainteresovanih stranaka

Ni Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu niti Vrhovni sud Kosova nisu dali formalni odgovor.

Vladini organi i Vrhovni sud treba da veruju da:

1. Podnosilac nije pružio dokaze da je on nesposoban kao što je predviđeno primenljivim zakonom, i
2. Da je njemu pružena potpuna i pravedna mogućnost kako bi prezentirao svoj zahtev, i pravednu mogućnost da se žali i da traži pošteno suđenje u vezi njegove žalbe protiv negativne odluke Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu.

Nakon saslušanja sudije izvestilaca, g. Robert Carolan, i pozicija stranaka kao što se opisuje u dokumentima predmeta u vezi zahteva, i nakon potpune diskusije o pitanju od dana 24. novembra 2009. godine, Sud nalazi i dolazi do zaključka da:

Ocena dopustivosti zahteva-referenci

Član 51. Ustava glasi:

1. “Zaštita i pravo na zdravstveno osiguranje su regulisani zakonom.”
2. “Osnovno socijalno osiguranje koje se odnosi na nezaposlenost, bolest, ograničene sposobnostini starost, se reguliše zakonom.”

Član 54. Ustava glasi:

“Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskačivanja nekog prava koje je garantovana ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.”

Podnosilac, Avdullah Beqiri, izgleda da se oslanja u gorenavedene odredbe Ustava radi podržavanja svog zahteva, ali ne izjavljuje na specifičan način koje odredbe Ustava podržavaju njegov zahtev.

Izgleda da je podnosilac iscrpeo sva zakonska sredstva koji je preduslov za sticanje prava na dostavljanje Sudu dopustljivog zahteva-reference. **Vidi stav 7. člana 113. Ustava Republike Kosova.**

Žalba podnosioca je ograničena u njegovim neslaganima sa zaključcima administartivnih delovanja učinjena zbog činjenica njegovog individualnog zahteva i njegove spekulacije da ova delovanja ne uzimaju u obzir na pravedan način sve relevantne dokaze kako bi ocenio njegov zahtev o kome on veruje da nije bilo efektivnog pravnog sredstva za njegovo pravo o nesposobnosti kao što je regulisano zakonom. **Vidi član 51. i 54 Ustava Republike Kosova.**

Podnosilac je dobio pravednu i potpuno administartivnu sednicu, kao što je imao takođe pravednu žalbu protiv te odluke. Vrhovni sud temeljito razmotrio žalbu podnosioca i tačno je ocenio nju dolazeći do potrebnog zaključka da je primenljivi zakon o nesposobnosti bio je primenjen povodom njegove izjave i da je njemu dozvoljeno jedna potpuna sednica u vezi njegove izjave. *Stoga. Zahtev-Referenca je nedopustljiva i treba se odbiti.*

Ocene nezavisnih zakonskih pogleda Zahteva-Referenci

Ne postoji nijedna nezavisna zakonska osov o Zahtevu-Referenci podnosioca jer na osnovu primenljivog zakona u vezi izjava o nesposobnosti, njemu je dozvoljena jedna potpuna i pravedna sednica o njegovom zahtevu. *Stoga Zahtev-Referenca treba se odbijati.*

ZBOG TOGA SUD JE DONEO SVOJU ODLUKU I ODLUČIO:

- I. Da proglasi nedopustlivom predstavku u vezi izjave podnosioca zahteva o naknadi nesposonosti, od dana 1. januara 2004. godine pa da sada.
- II. Da obavesti podnosioca zahteva g. Avdullah Beqiri, suprotnu stranku, Ministarstvo ta rad i socijalnu zaštitu, i radi informisanja Vrhovni sud Kosova.
- III. Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan, s.r.

Predsednik Suda
Enver Hasani, s.r

Univerzitet AAB-Riinvest protiv odluke br. 01/73 Vlade Republike Kosova

Slučaj KI 41/09, odluka od 27. januara 2010. godine

Ključne reči: zahtev podnet od pravnog lica, akademska sloboda, ravnopravnost pred zakonom.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev navodeći da je odluka Br. 01/73 Vlade Kosova, kojom se podnosiocu zahteva odobrava naziv “Kolegij” u suprotnosti sa Ustavom i primenjivim zakonom. Podnosilac pretenduje da Vlada nije bila ovlašćena i da nema zakonskog i ustavnog osnova za donošenje gore navedene odluke, budući da nijedna odredba primenjivog zakona, uključujući i primenjiv Zakon o visokom obrazovanju, ne daje Vladi pravo da donosi jednu takvu odluku. Istovremeno, podnosilac smatra da je osporena odluka povredila član 48.2 Ustava, pri čemu mu je povređena akademska sloboda i član 24. Ustava, koji garantuje ravnopravnost pred zakonom.

Sud je odlučio da se zahtev odbija kao neosnovan, uz obrazloženje da se ne može smatrati da je podnosilac zahteva ispunjavao zahteve prema članu 113.7 Ustava, gde se ističe da “su pojedinci ovlašćeni da iniciraju kršenja od javnih vlasti samo kada su iscrpljena sva pravna sredstva utvrđena zakonom.” Sud je našao da podnosilac nije podneo nikakav dokaz da je uložio žalbu na odluku Vlade ili da je upotrebio druga pravna sredstva koja ima na raspolaganju shodno zakonu. Dalje, Sud podvlači da se od podnosioca individualnih zahteva traži da iscrpljuju samo pravna sredstva koja su efektivna, navodeći da diskreciona ili vanredna sredstva ne treba iscrpeti.

Priština, datum: 27. Januar 2010

Ref. Br.: RK 04/10

REŠENJE

Predmet br. KI. 41/09
AAB-RIINVEST University D.O.O., Priština
 protiv
Vlade Republike Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
 Snezhana Botusharova, sudija
 Robert Carolan, sudija
 Ivan Čukalović, sudija
 Iliriana Islami, sudija
 Kadri Kryeziu, sudija

Gjulieta Mushkolaj, sudija
Almiro Rodrigues, sudija i
Altay Suroy, sudija

Sa gđom Uka Njomzom Službenicom za evidenciju predmeta, kao zapisničarem na većanju suda održanom 25. Novembra 2009. god. U Predmetu br. KI. 41/09.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je privatna visokoškolska ustanova pod nazivom "AAB RIINVEST University" sa sedištem u Prištini, zastupan preko svog sekretara, Granita Curijsa.

Suprotna strana

2. Suprotna strana je Vlada Republike Kosova.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da je Odluka Vlade br. 01/73 od 7. jula 2009. godine, kojom je podnosiocu zahteva odobren naziv "Koledž" u potpunosti suprotnosti sa Ustavom i Zakonom, u smislu da Vlada nije nadležna da donosi takvu odluku. Podnosilac zahteva smatra da u Odluci Vlade ne postoji nikakav ustavni i pravni osnov i da su prekršeni članovu 24, 48.2. i 93.4 Ustava kao i članovi 7. i 8.2. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosova (u deljem tekstu: Ustav); član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i član 55. Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Kratak opis postupka prd sudom

5. Sud je 25. Novmbra 2009. god. Odlučio da odbije zahtev podnosioca za uođenje privremenih mera, kako je zatraženo Predlogom i, na predlog Komisije razmatranje sastavljene od sudija Gjyliete Mushkolaj, Almira Rodriguesa i Altaya Suroya donetom u skaldu sa članom 22.6. Zakona, da se istog dana donese presuda na ustavni žlabu podnosioca.

Činjenice

6. Odlukom br. 01/73 od 7. Jula 2009. godine, denotom u skaldu sa članovima 92.4. i 93.4. Ustava i članom 4.3. Uredbe o funkcijama Vlade

Kosova br. 01/2007, i na osnovu preporuka Nacionalne komisije za kvalitet Kosovske komisije za akreditaciju, Vlada je odlučila da:

1. Nijedna privatna visokoškolska ustanova (PVU) u Republici Kosova ne može nositi naziv universitet, ne može dodeljivati akademska zvanja za nastavnike, niti može nuditi doktorske studije.
2. Svaka PVU u Republici Kosova, koja u skladu sa preporukama Nacionalne komisije za kvalitet (NKK) Kosovske agencije za akreditaciju (KKA), zadovolji standarde i kriterijume predviđene Zakonom o visokom obrazovanju i odgovarajućim administrativnim uputstvima, koristi naziv “Koledž”.
3. U skladu preporukama NKK KKA je odobrila naziv “Koledž” sledećoj PVU: AAB-RIINVEST,...
7. PVU AAB-RIINVEST ima status “Koledža” sledećim studijskim programima:...
21. Svaka PVU koja nosi naziv “Koledž”, može da izvrši upis do 500 studenata na diplomskim (masters) studijama.
24. Ministarstvo obrazovanja, nauke tehnologije ima ovlašćenja da izda licencu u skladu sa ovom odlukom.
25. Akreditacija i licenca su zakonite samo za školsku 2009/2010. god....
28. Ova odluka stupa na snagu na dan potpisivanja.”
7. Podnosilac zahteva je 23. septembra 2009. god. Podneo ustavnu žalbu, tražeći od Suda da oceni ustavnost i zakonitost Odluke Vlade br. 01/73, kojom je podnosiocu zahteva odobren naziv “Koledž”.

Navodni podnosioca zahteva

8. podnosilac zahteva smatra da je Odluka br. 01/73 o suprotnosti sa Ustavom i sa Zakonom, u smislu da Vlada nije nadležna i da nema ustvnog i zakonskog osnova za donešenje date Odluke, s obzirom da nijedna obredba ili podzakonski akt, uključujući Zakon o visokom obrazovanju i administrativna uputstva br. 14/2003 (Izdavanje licenci za privatne visokoškolske ustanove), br. 2/2009 (Akreditacija visokoškolskih ustanova) i br. 14/2004 (Uspostavljanje Kosovske agencije za akreditaciju), ne utvrđuje pravo po kojem Vlada može doneti odluku, zakonski akt ili uredbu potrebnu za primenu ovih zakona i podzakonskih akta.

9. Zatim, podnosilac zahteva smatra da je spornom odlukom prekršen:

- Član 48.2. (Garancija akademske slobodne) Ustava, u smislu da je Vlada, svojom odlukom i u suprotnosti sa Zakonom o visokom obrazovanju i pravom podnosioca zahteva na akademsku slobodu, odredila maksimalni broj studenata koji se mogu upisati u provatnoj visokoškolskoj ustanovi, te je nametnula naziv “Koledž” podnosiocu zahteva, iako on ispunjava uslove da nosi nazi “Univerzitet”.

- Član 24. (Jednakost pred zakonom) Ustava, u smislu da je Vlada, kroz određeni broj akreditacionih programa, privatne visokoškolske ustanove tretirala jednako bez obzira na broj tih programa. Čak i ako bi ograničavanje broja studenata bilo zakonito, adekvatan način da se to učini bio bi da postupanje bude proporcionalne prema broju akreditovanih programa, koji podrazumevaju veće troškove sa proporcionalno manjim prihodom, što iz tog razloga dovodi do nejednake materijalne situaciji čime je AAB-RIINVEST doveden u takvu poziciju kršenjem člana 24. Ustava i bez opravdanja na osnovu člana 55.

- Član 93 (Nadležnosti Vlade), stav 4. Ustava, koji predviđa da Vlada “donosi odluke i zakonske akte ili uredbe neophodne za primenu zakona”.

10. Na kraju, podnosilac zahteva navodi da, iako član 113.7. Ustava od podnosioca zahteva traži da iscrpi pravna sredstva predviđena zakonom, to nije moguće ako pravna sredstva ne postoje. Prema njegovom mišljenju, to važi i za odluku Vlade, jer je ona konača i ne može je opozvati neka stranka niti kroz administrativnu žalbu niti kroz pokretanje upravnog postupka ili kroz vanredo pravno sredstvo.

Komentari suprotne strane

11. Suprotna strana, kojoj je Služba evidencije Suda dostavila Predlog 2. oktobra 2009. godine, nije podnela svoje komentare u datom roku od 45 dana, kako je predviđeno članom 22.2. Zakona.

Ocena prihvatljivosti Predloga

12. Da bi mogao da presudi Predlog podnosioca, Sud prvo da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavnom.

13. U tom smislu, Sud se pozitva na član 113.7. Ustava koji predviđa sledeće:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva predviđena zakonom.”.

14. Sud kao prvo smatra da, shodo članu 21.4. ustava, koji predviđa da “ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe e za pravna lica, onoliko koliko su izodljiva”, podnosilac zahteva ima pravo da podnose kao i za pravna lica, odnosno podnosioca zahteva. To znači da je podnosilac zahteva pod jednakom obavezom da iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom, kako član 113.7. predviđa u slučaju pojedinaca.
15. Sud međutim, konstatuje da u svom Predlogu, podnosilac zahteva nije podneo nijedan dokaz da je podneo žalbu na odluku Vlade ili da je iskoristio neko druge pravno sredstvo, koje je mogao da iskoristi prema vašecem zakonu kao način da ospori datu odluku.
16. Sud želi da naglasi da obrazloženje za pravilo o iscrpljivanju pravnih sredstva, prema tumačenju Evropskog suda za ljudska prava (vidi član 53. Ustava), postoji da bi se predmetnim organima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni red Kosova obezbediti delotvorni lek za kršenje ustavnih prava. To je važan aspekt supsidarnog karaktera Ustava (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Selmouni protiv Francueske, br. 25801/94, odluka od 28. jula 1999). Međutim, nije neophodno da se izričito pozita na ustavna prava u predmetnim postupcima. Ukoliko je stvar pokrenuta prečutno ili značajno, pravna sredstva su iscrpljena (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka ok 28. aprila 2004).
17. U tom smislu, Sud bi želeo da naglasi da se od podnosilaca zahteva traži da iskoriste samo ona pravna sredstva koja su dostupna i deletvorna. Disrkeciona i vanreda pravna sredstva se ne moraju iskoristi , na primer da se od suda traži da revidira svoju odluku (vidi, muatatis mutandis, ECHR, Cinar protiv Turske, br. 28602/95, odluka od 13. Novembra 2003). Kada je podnosilac zahteva iskoristio pravno sredstvo koje Sud ne smatra prikladnim, vreme koje bilo potrebno da se to uradi ne sme ometati trajanje roka od četiri meseca (“Rokovi” član 49. Zakona), što može dovesti do toga da se žalba odbije kao neblagovremena (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Prystavka Rezgui protiv Francueske, br. 49859/99, odluka od 7. novembra 2000).
18. Što se tiče ovog slučaja, podnosilac zahteva, nakon što je primio Vladinu Odluku, podneo je svoju ustavnu žalbu dierctno ovom Sudu, žaleći se da ne postoje pravna sredstva i da je “ti zaista tako sa Odlukom Vlade, koja je, kajo takva, konačna i ne može se opozvati kroz administrativnu žalbu ili kroz pokretanje upravnog postupka ili kroza vanredno pravno sredstvo” (Član 32.3).
19. Sud, međutim, konstatuje da Poglavlje IX – Soporovi, Zakona br. 2002/3 o visokom obrazovanju na Kosovu od 26. septembra 2002. godine, u

svom članu 32. Predviđa sledeć: “Uložiće se svi naponi da se reše sporovi između vlade i javnih organa, kao i visokoškolskih ustanova putem pregovora i posredovanja a dužnost Ministarstva je da to promoviše.” (član 32.1) – kao i sledeće: “Ako se spor ne može rešiti neformalim putem, bilo koja od strana stvar može uputiti sudu sa stvarnom nadležnošću.” (Član 32.3).

20. Osim toga, Zakon br. 02/L-28 o upravnom postupku od 22. Jula 2005. Godine, u svom Delu IX, predviđa sledeće: “Svaka zainteresovana strana ima pravo žalbe protiv administrativnog akta ili protiv nezakonitog odbijanja da sa izda administrativni akt.” (član 127.2) – dok: “Upravni organ kojem se uputi žalba dužan e da razmotri zakonitost i doslednost osporenog akta” (član 127.3). “Zainteresovanu strane mogu se obratiti sudu samo ako su iscrpele sva administrativna za žalbena sredstva” (član 127.4).
21. Međutim, svojim podnescima, podnosilac zahteva nije ni na ka koji način potkrepio svoju tvrdnju da pravna sredstva navedena u oba zakona nisu dostupna i, ako jesu, da ne bi bila delotvorna, zbog čega se ne moraju iscrpeti.
22. U takvim okolnostima, ne može se smatrati da je podnosilac zahteva ispunio uslove predviđene članom 113.7. Ustava.

IZ OVIH RAZLOGA

Shodno članu 113.7. Ustava, članu 20. Zakona i članu 55. Poslovnika, Ustavni sud je većinom glasova doneo:

ODLUKU

- I.OBIJA se Predlog kao neprihvatljiv.
- II.U skladu sa članom 20.4. zakona, stranke se moraju obavestiti o ovoj Odluci i mora se objaviti u Službenom listu.
- III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Emrush Kastrati protiv odluke Pkl. Br. 120/08 Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 68/09, odluka od 19 februar 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, privremene mere, sudski imunitet, samostalnost sudstva.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev za privremenu meru protiv presude Vrhovnog suda za usvajanje zahteva za zaštitu zakonitosti u korist suprotne strane, koji će omogućiti da se vodi krivični postupak protiv podnosioca ovog zahteva za pretpostavljeno donošenje nezakonite sudske odluke. Prema podnosiocu, ova odluka, odnosno vođenje ovog krivičnog postupka protiv njega, krši njegov sudski imunitet i povređuje samostalnost sudstva. Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije priložio nikakav ubedljiv dokaz da bi opravdao sprečavanje krivičnog postupka koji se vodi u Opštinskom sudu, da bi privremena mera bila neophodna da bi se izbegao neki nenadoknadivi rizik, ili da su takve mere od javnog interesa.

Pristina, 19 februar 2010
Br.Ref.: MP 16/10

ODLUKA O ZAHTEVU ZA UVOĐENJE PRIVREMENIH MERA

u

Predmetu br. KI 68/09,

Emrush Kastrati

protiv

Odluke Vrhovnog suda Kosova,

Pkl. br. 120/08, od 1. septembra 2009. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednik

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Nakon što je većao o zahtevu za uvođenje privremenih mera koji je podneo Emrush Kastrati, Sud jednoglasno i bez štete po bilo koju drugu odluku Suda o prihvatljivosti ili o meritumu, usvaja sledeću **Odluku**:

Uvod

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Emrush Kastrati, sudija opštinskog suda u Mališevu, Ul. Hamdi Berisha b.b., naselje Mirdita, Mališevo.

Sporna odluka

2. Odluka koju osporava podnosilac zahteva je Odluka Vrhovnog suda Kosova, Pkl. br. 120/08, od 1. septembra 2009. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva, Emrush Kastrati, podneo je zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova kojim traži uvođenje privremenih mera protiv primene Odluke Vrhovnog suda Kosova Pkl. br. 120/08, od 1. septembra 2009. god. na osnovu toga da je Vrhovni sud narušio nezavisnost pravosuđa donošenjem svoje odluke.
4. Podnosilac zahteva tvrdi da Odluka krši član 107. 1. Ustava Kosova koji predviđa imunitet sudija i tužilaca. Član 107, u celosti glasi ovako:

Član 107 [Imunitet]

1. Sudije i sudije porotnici, uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili uklanjanja sa funkcije zbog donešene odluke, glasanja, iznešenog mišljenja ili nekog drugog dela koje je u saglasnosti sa njegovim dužnostima i odgovornostima tokom obavljanja sudijske funkcije.

2. Sudije i sudije porotnici ne uživaju imunitet i mogu biti razrešeni funkcije, u slučaju namernog kršenja zakona.

3. Kada se jedan (1) sudija optuži ili uhapsi, Sudski savet Kosova o tome treba biti odmah obavešten.

Pravni osnov

5. Član 116.2. Ustava Republike Kosova, član 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova (Zakon) i član 52.1. Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (Poslovnik).

Činjenice

6. Opštinski javni tužilac u Prizrenu podigao je optužnicu protiv podnosioca zahteva, PP. br. 2085/2008 od 27. avgusta 2008. god. zbog krivičnog dela donošenja nezakonite sudske odluke, kako je predviđeno članom 346. Krivičnog zakonika Kosova.
7. Opštinski sud u Dečanu kao krivični sud prve instance, Odlukom KA. br. 14/2008, takođe od 27. avgusta 2008. god. odbacio je tužbu javnog tužioca na osnovu toga da nije bilo dovoljno dokaza koji bi potkrepili osnovanu sumnju da je podnosilac zahteva izvršio krivično delo za koje je optužen.
8. Odlukom KA. br. 14/2008, od 7. oktobra 2008. godine, veće sudija opštinskog suda u Dečanu, podržalo je tu odluku i odbilo Žalbu na prvu odluku opštinskog suda koju je podneo javni tužilac.
9. Vrhovni sud Kosova je 1. septembra 2009. godine, tokom razmatranja zahteva za zaštitu zakonitosti koji je podneo javni tužilac protiv te odluke, doneo Presudu PKL. Br. 120/08 da je zahtev za zaštitu zakonitosti osnovan i odlučio da Odluka doneta u korist podnosioca zahteva nije doneta u skladu sa pravilnim tumačenjem članova od 304. do 316. Zakona o krivičnom postupku Kosova.

Zaključak

10. Sud, nakon što je razmotrio izveštaj sudije izvestioca, Iliriane Islami, i nakon što je većao u predmetnoj stvari 19. februara 2010. godine, odlučio je da odbije zahtev za uvođenje privremenih mera. Sud smatra da podnosilac zahteva nije podneo dovoljno dokaza ili izneo dovoljno razloga koji bi opravdali mešanje u krivični postupak pred opštinskim sudom. Podnosilac zahteva nije dokazao da su privremene mere potrebne da bi se izbegao rizik od nepopravljive štete niti da bi privremene mere bile od javnog interesa, kako je predviđeno članom 27. Zakona o Ustavnom sudu.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, bez štete po bilo koju drugu odluku Suda o prihvatljivosti ili o meritumu, shodno članu 27. Zakona i članu 52.1. Poslovnika, na zasedanju 19. februara 2010. god. jednoglasno donosi:

ODLUKU

- I. Da odbije zahtev za uvođenje privremene mere;
- II. Da se ova odluka dostavi stranama;
- III. Da se ova Odluka objavi u skladu sa članom 20.4. Zakona o Ustavu Kosova i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Prof. Dr. Iliriana Islami, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Mimoza Kusari - Lila protiv Centralne izborne komisije

Slučaj KI 73/09, odluka od 19 februar 2010. godine

Gljučne reči: individualan zahtev, privremene mere, ustavnost, izborna sloboda i učešće, sudska zaštita prava.

Podnosilac zahteva je podnela zahtev kojim traži ocenu ustavnosti i zakonitosti odluke Centralne izborne komisije (CIK), koja je, po njoj, sertifikovala izborne rezultate, ne čekajući rezultat svih žalbi koje su podnete pri Vrhovnom sudu od strane njenog političkog subjekta, nakon njihovog odbacivanja od strane Izborne komisije za žalbe i podneske (IKŽP). Ona pretenduje da joj je ovom odlukom CIK-a povređeno pravo izbora i učešća, kao i sudska zaštita prava. Istovremeno, podnosilac zahteva je tražila uvođenje privremene mere kojom je tražila poništenje izbornih rezultata u Opštini Đakovica, na glasačkim mestima na kojima je kršen izborni proces, međutim Ustavni sud je odbacio isti jednom ranijom odlukom. Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca ka neprihvatljivim, budući da u toj proceduri imenovana traži zaštitu njenih individualnih prava, o čemu ona treba da iscrpljuje sva pravna sredstva, a ona to nije uradila. Sud podseća da član 119. Zakona o opštim izborima omogućava svakoj osobi koja ima zakonski interes u jednom pitanju unutar jurisdikcije IKŽP da podnosi žalbu, dok su ta sredstva korišćena od strane političkog subjekta podnosioca, koji je apelovao pri IKŽP-u i Vrhovnom sudu, a ne ona kao individua, kao što se pojavljuje, pri Ustavnom sudu. Shodno tome, bazirajući se na to, Sud je odlučio da zahtev podnosioca proglasi neprihvatljivim zbog ne iscrpljenja pravnih sredstava.

Priština, 23 marta 2010
Ref. Br.: AGJ 08/10

Rešenje o nedopuštenosti

u

Predmetu br. KI 73/09,

Mimoza Kusari-Lila

protiv

Centralne izborne komisije

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudinica
Ivan Čukalović, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Nakon **Odluke** donete 26. februara 2010. godine, kojom je odbijen zahtev Mimoze Kusari-Lila za uvođenje privremenih mera, Sud jednoglasno donosi Rešenje o nedopuštenosti njenog Zahteva:

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđica Mimoza Kusari-Lila, koja je bila kandidat za predsednika opštine Đakovica na lokalnim izborima na Kosovu održanim 15. novembra 2009. god. na čelu političke partije, Alijansa novo Kosovo (ANK),

Tužena strana

2. Tužena strana je Centralna izborna komisija (CIK), kako je utvrđeno shodno članu 139. Ustava Kosova.

Predmetna stvar Zahteva

3. Podnosilac zahteva je 10. decembra 2009. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova u kojem traži:
 - a) Ocenu ustavnosti i zakonitosti odluke CIK-a da potvrdi rezultate sa lokalnih izbora, održanih 15. novembra 2009. godine, bez razmatranja rezultata svih podnetih žalbi i molbi.
 - b) Uvođenje privremenih mera poništavanjem izbornih rezultata u opštini Đakovice, na biračkim mestima na kojima je izborni proces povređen i nalaganjem novih izbora pod nadzorom CIK-a.

Činjenice

4. Nakon što su lokalni izbori održani na Kosovu 15. novembra 2009. godine, ANK, a ne gđica Mimoza Kusari-Lila, podnela je više žalbi Izornoj komisiji za žalbe i molbe (IKŽM) zbog navodnih neregularnosti primećenih tokom izbora. Međutim, nakon što je razmotrila stvar, IKŽM je odbila ove žalbe. ANK je podnela žalbu na dve odluke IKŽM Vrhovnom sudu Kosova. Vrhovni sud Kosova je odbio ove žalbe Odlukom od 4. decembra 2009. godine, A.nr 929/2009 i A.nr.931/2009.

5. Opet je ANK a ne gđica Mimoza Kusari-Lila, uputila jednu žalbu Vrhovnom sudu Kosova navodeći da je CIK potvrdio rezultate lokalnih izbora pre nego što su sve prethodne procedure propisno završene, što je kako navode dovelo do povrede člana 106.1. Zakona o opštim izborima u Republici Kosova, Zakon br. 03/L-073. Vrhovni sud Kosova je odbio i ovu žalbu 4. decembra 2009. godine, A.nr.930/2009.

Pravni osnov Zahteva

6. Član 113.7. Ustava Republike Kosova i član 27. Zakona o Ustavnom sudu, Zakon br. 03/L-121.

Kratak opis postupka pred Sudom

7. Podnosilac zahteva je 10. decembra 2009. godine podneo Zahtev Ustavnom sudu u svoje i lično ime.
8. Predsednik suda je odredio sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Uspostavljena je Komisija za razmatranje koju su činili sudinica Snezhana Botusharova, predsedavajuća, Enver Hasani i Iliriana Islami.
9. Na osnovu preliminarog izveštaja sudije Ivana Čukalovića, Komisija za razmatranje je predložila, a sud u punom sastavu prihvatio, da se održi javno saslušanje u svrhu utvrđivanja činjenica u vezi sa predmetom, davanja mogućnosti stranama da budu saslušane i utvrđivanja da li postoje elementi koji bi opravdali uvođenje privremenih mera kako je zatražio Podnosilac zahteva.
10. Javno saslušanje je održano 9. februara 2010. god. na Pravnom fakultetu u Prištini. Podnosilac zahteva je došao lično a gđica Nesrine Lushta je došla u svojstvu predsednice Centralne izborne komisije.
11. Sud je većao u predmetu 26. februara 2010. god. i odlučio da odbije Zahtev podnosioca kao neprihvatljiv.

Opis saslušanja održanog 9. februara 2010. god.

12. Podnosilac zahteva je naveo da je IKŽM, nakon ukupno 15 žalbi koje je podnela njena partija, ANK, poništila rezultate na 15 biračkih mesta, uključujući 8 u opštini Đakovica. Podnosilac zahteva je istakao da Vrhovni sud, do 4. decembra 2009. godine, datuma kada je CIK konačno potvrdila rezultate, nije doneo odluke na žalbe koje je podnela njena partija.

13. Nesrine Lushta je u ime CIK naglasila da je CIK svo vreme delovala u skladu sa zakonom i nastojeći da obezbedi da su rešene sve žalbe na prebrojavanje glasova i rezultate procesa pre nego što su konačno potvrđeni rezultati izbora. Ona je izjavila da se CIK oslanjala posebno na član 106. Zakona o opštim izborima (koji se u odgovarajućoj meri primenjuje i za lokalne izbore) koji predviđa da je "CIK dužna da potvrdi rezultate izbora nakon zatvaranja svih biračkih mesta okončanja procedura prebrojavanja, kao i kada su IKŽM i Ustavni sud doneli odluke po svim nerešenim žalbama u vezi sa glasanjem i prebrojavanjem".
14. Upitana tokom saslušanja da li je podnela i potpisala bilo kakvu molbu ili žalbu IKŽM ili Vrhovnom sudu, odgovorila je da je osoba koja je potpisala žalbu upućenu IKŽM postupala u njeno ime i da je bila koordinator službe/tima za izbore kandidata za predsednika opštine Đakovica.
15. Upitana je zašto ta osoba, koja je u njeno ime učestvovala u postupku pred IKŽM i Vrhovnim sudom, nije potpisala zahtev podnet Ustavnom sudu u njeno ime. Odgovorila je da je ta osoba, u njeno ime i uz njenu saglasnost, potpisala i podnela dokumenta IKŽM, kao šef izborne grupe u Đakovici. Što se tiče žalbe upućene Vrhovnom sudu, one su je zajedno pripremile i potpisale. Što se tiče zahteva upućenog Ustavnom sudu, izjavila je da je ona bila zadužena za ceo žalbeni proces, zbog čega je ona potpisala zahtev upućen Ustavnom sudu.
16. Na kraju, Podnosilac zahteva je priznao da je tačno da nije potpisao bilo kakvu molbu ili žalbu upućenu IKŽM ili Vrhovnom sudu. Međutim, ona je ponovo izjavila da je sve urađeno uz njenu saglasnost, pošto je lično učestvovala u diskusijama i na sastancima uz svedoke i lica koja su donosila dokumenta i obezbeđivala informacije o nedoličnom ponašanju na dan izbora.
17. U odgovoru na pitanje koje zakonske odredbe Ustava konkretno potkrepljuju njene navode, izjavila je da se poziva na član 45 (Pravo na izbor i učešće) i član 54 (Sudska zaštita prava).
18. Osim toga, na pitanje kako je njeno ustavno pravo da bude izabrana prekršeno, odgovorila je da je prekršeno pravo izbora i učešća. Njeno pravo predviđeno članom 45. da bude izabrana je uskraćeno zbog načina na koji su donete odluke od strane IKŽM.
19. Zapisnik sa sastanka CIK održanog 4. decembra 2009. godine, koji je gđica Lushta dostavila prilikom saslušanja, ukazuju na to da je Komisija bila upoznata sa žalbama koje su bile u postupku. Zaista, CIK je odložila svoje odluke nekoliko sati čekajući na informacije iz Vrhovnog suda u

vezi sa tim žalbama. Ranije, 1. decembra 2009. godine, CIK je poslala dopis Ustavnom sudu u kojem se raspituje da li je pred njim u toku neki postupak u vezi sa izborima i, u pismu poslatom istog datuma, Sud je odgovorio da ne postoji takav predmet. Lushta nije pomenula član 118.4. Zakona o opštim izborima koji predviđa podnošenje žalbe Vrhovnom sudu na odluke IKŽM u određenim okolnostima.

Izbori

20. Član 45. Ustava Kosova predviđa sledeće:

Član 45 [Pravo na izbor i učešće]

1. Svaki državljanin Republike Kosova koji je napunio osamnaest godina, čak i na dan izbora, ima pravo da bira i bude biran, osim ako je to pravo ograničeno odlukom suda.

2. Glasanje je lično, jednako, slobodno i tajno.

3. Državne institucije podržavaju mogućnosti za učešće svih lica u javne aktivnosti i pravo svakog da na demokratski način utiče na odluke javnih organa.

21. Shodno članu 22. Ustava Kosova, Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda neposredno je primenljiva u Republici Kosova. Ona čini deo domaćih zakona. Član 3. Prvog protokola predviđa pravo na slobodne izbore. Predviđa da se slobodni izbori moraju održavati "... u razumnim intervalima putem tajnog glasanja, pod uslovima koji će obezbediti slobodno izražavanje mišljenja ljudi...".
22. Član 123.2. Ustava republike Kosova predviđa sledeće: "Lokalna samouprava se sprovodi posredstvom organa koji su izabrani na opštim, jednakim, slobodnim i direktnim izborima, tajnim glasanjem.". Skupština Kosova je obezbedila mehanizam za održavanje opštih i lokalnih izbora usvajanjem Zakona o opštim izborima, Zakon br. 03/L-073, u Republici Kosova i Zakon o lokalnim izborima u Republici Kosova, Zakon br. 03/L-040.
23. Sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava (ECtHR) pravi razliku između prava glasanja na izborima i prava kandidovanja na izborima. Sud je istakao da je pravo na glasanje aktivno pravo a nečije pravo da bude izabran pasivno pravo. Podnosilac zahteva tvrdi da je njegovo pravo da bude izabran prekršeno. Međutim, postoji razlika između prava da neko bude izabran i prava da se kandiduje na izborima. Sudska praksa ECtHR-a pokazuje da kao veliki propust države prilikom osnivanja

izbornih sistema dozvoljavaju različita tumačenja oko toga kako se izbori održavaju i kako se rezultati potvrđuju. U slučaju Ujedinjene komunističke partije Turske protiv Turske, Sud je izjavio da "... Države imaju mogućnost širokog tumačenja u ovoj sferi, ali je na Sudu da odluči u krajnjem slučaju da li su uslovi Protokola br. 1 ispoštovani; Sud mora biti zadovoljan da uslovi ne uskraćuju predmetna prava do te mere da je narušena njihova suština i da je uskraćena njihova delotvornost; da su nametnuti u nastojanju da se postigne legitiman cilj; i da sredstva koja su upotrebljena nisu nesrazmerna (vidi Sada i drugi (br. 2) protiv Turske, brojevi 25144/94 et al., § 31, ECHR 2002-IV).

24. ECtHR konzistentno naglašava važnost slobodnih izbora i demokratije u svojim presudama. U istoj presudi Sud je preneo svoj stav na sledeći način: "Demokratija ovim izgleda da je jedini politički model razmotren Konvencijom i, u skladu sa tim, jedini koji je sa njom u skladu.". ECtHR u istoj presudi citira, uz odobrenje, Kodeks dobre prakse je usvojila Evropska komisija za demokratiju posredstvom Zakona (Venecijanska komisija) na svom 51. (Smernice) i 52. (Izveštaj) zasedanju od 5-6. jula i 18-19. oktobra 2002. godine (Mišljenje br. 190/2002, CDL-AD (2002) 23 rev.). Tu Komisija iz Venecije kaže:

Pet načela koja su deo izbornog nasleđa Evrope su univerzalan, ravnopravan, slobodan, tajan i neposredan izbor. Osim toga, izbori se moraju održavati u redovnim intervalima.

25. Komisija iz Venecije ističe da bi organizaciju izbora trebalo da nadgleda nepristrasno telo nadležno za primenu izbornog zakona i da bi trebalo da postoji delotvoran sistem za žalbe. U skladu sa zakonima na Kosovu, ove dve funkcije obavljaju CIK i IKŽM, u zavisnosti od toga da li je zakonom dozvoljeno podneti takve žalbe sudu. To su organi koji odlučuju o svim pitanjima u vezi sa održavanjem izbora, potvrdom rezultata i ko rešava molbe i dozvoljene žalbe u vezi sa izbornim procesom, kako je predviđeno zakonom i izbornim pravilima. To su stalni nezavisni organi.
26. Razlozi zašto CIK i IKŽM imaju takva ovlašćenja proizilaze iz tvrdnje da u izbornom procesu mora postojati izvesnost. Neophodnost da u izbornom procesu postoji izvesnost zahteva da se izbori ponište samo u slučaju grube povrede i veći teret dokazivanja pripada onome ko tvrdi da je došlo do takve povrede.
27. Uloga Ustavnog suda u izbornom procesu je predviđena Zakonom o opštim izborima u kojem je u članu 106.1. predviđeno da je CIK dužna da potvrdi izbore nakon što su IKŽM i Ustavni sud rešili žalbe. Ovaj sud nema drugu ulogu u tim izbornim procesima i ne može se vratiti na odluke CIK ili IKŽM ili ih preinačiti, u zavisnosti od važne odredbe koja

predviđa da će Sud to uraditi ukoliko je došlo do povrede individualnih prava i sloboda zagantovanih Ustavom.

Ocena prihvatljivosti Zahteva

28. Da bi bio u mogućnosti da reši Zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je Podnosilac zahteva zadovoljio uslove prihvatljivosti, određene Ustavom. Sa tim u vezi, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji predviđa sledeće: "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisana zakonom."
29. Sud želi da naglasi da su razlozi iza pravila o iscrpljivanju svih pravnih sredstava da bi se predmetnim organima, uključujući sudove, dala mogućnost da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti efikasni pravni lek u slučaju povrede ustavnih prava. To je važno sa aspekta subsidijarnog karaktera Ustava. (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999.) Međutim, nije neophodno da se izričito poziva na ustavna prava u predmetnom postupku. Ukoliko je na predmetnu stvar implicitno ukazano, ili u značajnoj meri, uslov za iscrpljivanje pravnih sredstava je zadovoljen (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, *Azinas protiv Kipra*, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004).
30. Ovaj sud je koristio isto obrazloženje kada je doneo Odluku 27. januara 2010. god. o neprihvatljivosti na osnovu toga da nisu iscrpljena sva pravna sredstva u predmetu AAB-RIINVEST Univerzitet d.o.o., Priština protiv Vlade Republike Kosova, Predmet br. KI.41109.
31. Imajući u vidu član 113.7. Ustava, Sud sada pažljivo razmatra korake koje je preduzela ANK, kao i Podnosilac zahteva u pogledu žalbi koje su podnete i posebno kome su podnete. Nakon što je Podnosilac zahteva javno saslušan i nakon što je ispitana žalbena dokumentacija pridodata dokazima, sledeće činjenice su postale jasne.
32. Kao što se vidi iz dokaza i na osnovu saslušanja, politička partija ANK je podnela žalbe IKŽM i Vrhovnom sudu, a ne Podnosilac zahteva. Prvo pominjanje imena Podnosioca zahteva u dokumentaciji pred ovim sudu bilo je u Zahtevu upućenom Ustavnom sudu, koji je primljen 10. decembra 2009. god. ANK nije podnela zahtev Ustavnom sudu.
33. Političke partije, kao udruženja građana, imaju posebno mesto u demokratskom procesu kao važan element zdravog građanskog društva (vidi *mutatis mutandis* *Gorzelik protiv Poljske*, 2004, ECtHR, Veliko

veće, stav 93). Taj Sud kaže da sloboda izražavanja mišljenja po izboru zakonodavnog tela nije pojmljiva bez učešća pluralističkih političkih partija koje predstavljaju različita mišljenja stanovništva određene države. Prenosjenjem tih mišljenja političke partije daju nezamenjiv doprinos u političkoj debati, koja je u središtu koncepta demokratskog društva (vidi Ujedinjena komunistička partija Turske protiv Turske, 1998, ECtHR, Velika komora, stav 89).

34. Osnovna načela utvrđena Zakonom o opštim izborima takođe posebno mesto daju političkim partijama priznajući njihovo pravo na kampanju, kao i pravo na jednake mogućnosti za radio i televizijsko oglašavanje, javna sredstva i drugu podršku.
35. Podnosilac zahteva je celo relevantno vreme bio član političke partije koja uživa ta prava i koja je iskoristila žalbeni postupak koji joj je dostupan. Podnosilac zahteva je takođe imao mogućnost da lično podnese žalbe, ako je to želeo. Međutim, Podnosilac zahteva to nije uradio.
36. Član 119. Zakona o opštim izborima svakom licu koje ima zakonski interes za stvar koja je u nadležnosti IKŽM pravo da podnese žalbu IKŽM. U tom slučaju, činjenice pokazuju da Podnosilac zahteva nije podneo takvu žalbu. Stoga, Podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom. Da bi Podnosilac zahteva mogao da ospori ustavnost odluka koje želi da Ustavni sud preispita, morao je da iscrpi sva pravna sredstva.

ZAKLJUČAK

37. Nakon što je saslušao strane na javnom saslušanju održanom 9. februara 2010. god. i nakon što je razmotrio sve iznete činjenice i dokaze, i nakon većanja 19. februara 2010. godine, Sud

JEDNOGLASNO ODLUČUJE

I.DA ODBIJE Zahtev kao nedopušten;

II.da se ova Odluka dostavi strankama i objavi u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4. Zakona o ustavnom sudu;

III.ova Odluka stupa na snagu odmah.

U Prištini, dana marta 2010. god.

Sudija izvestilac

Prof. dr Ivan Čukalović, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani, s.r.

Mimoza Kusari - Lila protiv Centralne izborne komisije

Slučaj KI 73/09, odluka od 26. februara 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, privremene mere.

Podnosilac zahteva je podnela zahtev kojim traži uvođenje privremene mere za poništenje izbornih rezultata u Opštini Đakovica, na glasačkim mestima na kojima ona pretenduje “da je izborni proces kršen” i traži nalaženje novih izbora pod nadzorom Centralne izborne komisije (CIK).

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da imenovana nije podnela dovoljne evidencije da bi opravdala poništenje izbora i nalaženje novih izbora, ne specifikujući da je uvođenje takvih mera potrebno radi izbegavanja neke nenadoknadive štete ili da je takva mera od javnog interesa.

Priština, 26 Februar 2010

Ref. Br.: MP 06/10

ODLUKA O ZAHTEVU ZA UVOĐENJE PRIVREMENIH MERA

U

Predmetu br. KI 73/09,

Mimoza Kusari – Lila

protiv.

Centralne izborne komisije

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Snezhana Botusharova, sudija

Robert Carolan, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Iliriana Islami, sudija

Kadri Kryeziu, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija

Almiro Rodrigues, sudija, i

Altay Suroy, sudija

Nakon razmatranja zahteva za uvođenje privremenih mera gđice Mimoze Kusari- Lila, Sud donosi sledeću **Odluku:**

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđice Mimoza Kusari- Lila, koja predstava političu partiju, Alijansa novo Kosovo (ANK), kandidat za predsednika opštine Dakovice na lokalnim izborima na Kosovu održanim 15. Novembra 2009. God.

Tužena strana

2. Tužena strana je Centralna izborna komisija (CIK). Kako je utvrđeno shodno članu 139. Ustava Kosova.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva , gđica Mimoza Kusari- Lila je 10. Decembra 2009. God. Podnela zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova u kojem traži:
 - a) Ocenu ustavnosti i zakonitosti odluke CIK-a da objavi rezultate sa lokalnij izbora, održanih 15. Novembra 2009 . godine, bez razmatranja rezultata shih podnetih žalbi i molbi.
 - b) Uvođenje privremenih mera poništavanjem izborni proces povređen i nalaganjem novih izbora pod nadzorom CIK-a.

činjenice

4. Nakon što su lokalni izbori održani na Kosovu 15. Novembra 2009. Godine, ANK je podnela više žalbi ikžm zbog navodnih neregularnosti primećenih takom izbora. Međutim, nakon što je razmotrila stvar, ikžm je odbila ove žable. ANK je podnela žalbu na dve odluke ikžm Vrhovnom sudu Kosova. Vrhovni sud Kosova je odbio ove žable Odlukom od 4. Decembra 2009. god
5. ANK je još jednu žalbu upotila Vrhovnom sudu Kosova navodeći da je CIK objavio rezultate lokalnih izbora pre nego što su sve prethodne procedure propisno završene, što je kako navode dovelo do povrede člana 106.1 Zakona o opštim izborima u Republici Kosova. Vrhovni sud Kosova je odbio i ovu žalbu 4. Decembra 2009. god .

Pravni osnov

6. Član 116.2. Ustava Republike Kosova. Član 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova i član 52.1. Poslovnika Ustavnog suda.

IZREKA

7. Nakon što je razmotrio izveštaj sudije izvestioca Ivana čukaloviča, nakon što je saslušao stranke na javnom saslušanju održanom 9. Februara 2010. Godine, bez štete svakoj konačnoj odluci po zahtevu u pogledu prihvatljivosti ili osnova, Sud je odlučio da odbije zahtev za uvođenje privremenih mera. Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije podneo dovoljno dokaza koji bi opravdali poništenje izbora i nalaganje novih izbora pod nadzorom CIK-a. Podnosilac zahteva nije dokazao da su privremene mere neophodne da bi se izbegao svaki rizik od nepopravljive štete, niti da su te privremene mere u javnom interesu, kako je predviđeno članom 27. Zakona o Ustavnom sudu.
8. Iz ovih razloga Sud jednoglasno odlučuje:
- I. Da odbije zahtev za uvođenje privremene mere;
 - II. Da se strankama dostavi ova Odluka;
 - III. Da se ova Odluka objavi u skladu sa članom 20.4. Zakona o ustavnom sudu Kosova i stupa na snagu odmah.

U Prištini, dana 26.02.2010. god .

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s. r .

Ćemailj Kurtiši protiv Skupštine opštine Prizren

Slučaj KO 01/09, odluka od 18. marta 2010. godine

Ključne reči: zahtev od zamenika predsedavajućeg Skupštine opštine za zajednice, ravnopravnost pred zakonom, lokalna samouprava, emblema, prava zajednica.

Podnosilac, zamenik predsedavajućeg Skupštine opštine za zajednice u Prizrenu, podneo je zahtev kojim napada član 7. Statuta Opštine o emblemi Opštine, koji sadrži kuću Prizrenske lige, godinu 1878. i natpis "Prizren", pretendirajući da procedure predviđene zakonom nisu poštovane, da nisu uzeti u obzir zahtevi i primedbe zajednica u vezi sa emblemom i da taj emblem ne reflektuje multietničnost ove opštine. On pretenduje da su ostalim ne većinskim zajednicama u ovoj opštini kršena ustavna prava o ravnopravnosti pred zakonom, za očuvanje, zaštitu i razvoj njihovog identiteta, da je kršen Zakon o lokalnoj samoupravi i Zakon o zaštiti i promovisanju prava zajednica.

Ustavni sud je odlučio da, kada je Opština odlučila da objavljuje emblem u kome uz kuća u Prizrenske lige stoji godina 1878, oni su promovisali albansko nasleđe i tradiciju, a da nije posvećena pažnja drugim zajednicama, kršeći na taj način prava ne većinskih zajednica. Dalje, Ustavni sud je odlučio da član 7. ove opštine nije u skladu sa Ustavom i naložio je Opštini Prizren da isti menja, kako bi bio u skladu sa Ustavom¹

Priština, 18 marta 2010
Ref. Br.: AGJ 07/10

PRESUDA

**Predmet br. KO 01/09,
Ćemailj Kurtiši
i
Skupština opštine Prizren**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Snezhana Botusharova, sudinica
Robert Carolan, sudija

¹ Ustavni Sud je odlučio da produži vremenski rok određen od strane Suda u Presudi od 18. marta 2010. god na dodatnih 3 meseca, od tog datuma, po nalogu suda Broj URDH.27 110 18. Juna 2010.

Ivan Čukalović, sudija
Iliriana Islami, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija
Almiro Rodrigues, sudija i
Altay Suroy, sudija

Nakon razmatranja zahteva g. Ćemailja Kurtišija, zamenika predsedavajućeg za zajednice u opštini Prizrena, donosi sledeću PRESUDU:

Uvod

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Ćemailj Kurtiši, zamenik predsedavajućeg za zajednice u Skupštini opštine Prizrena, Republika Kosovo.

Suprotna strana

2. Suprotna strana je Skupština opštine Prizren, Republika Kosovo.

Datum podnošenja zahteva

3. Zahtev je podnet Ustavnom sudu 22. Aprila 2009. god.

Datum saslušanja

4. Ustavni sud je održao javno saslušanje u vezi sa predmetom 30. novembra 2009. god.

Većanje Suda

5. Sud je većao u predmetu na zatvorenoj sednici održanoj 27. januara 2010. god.

Kratak pregled postupaka

6. Ćemailj Kurtiši, potpredsednik opštine Prizren, podneo je 22. aprila 2009. god. zahtev Ustavnom sudu Kosova. Kurtiši tvrdi da je član 7. Statuta opštine Prizren u suprotnosti sa članovima 3.1, 6.1, 58.1. i 59.1. Ustava. Ustavni sud je 4. avgusta 2009. godine obavestio opštinu Prizren o zahtevu koji je podneo g. Kurtiši i zahtevao od opštine da odgovori na zahtev. Predsednik i gradonačelnik opštine je 2. oktobra 2009. godine, odgovorio na zahtev.

7. Predsednik suda je imenovao² sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca a Komisiju za razmatranje činili su sudije Altay Suroy, Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović. Od podnosioca zahteva je 7. oktobra 2009. godine zatraženo da razjasni i dopuni zahtev izjavom o tom kako i zašto je navodna povreda neustavna, u kojem je kapacitetu podneo zahtev i da dostavi dokaz o svojoj funkciji u opštini Prizrena. Gospodin Kurtiši je 12. oktobra 2009. godine odgovorio i dostavio tražene informacije. Sudija Rodrigues je 12. novembra 2009. godine predstavio izveštaj Komisiji za razmatranje. Komisija za razmatranje se sastala 26. novembra 2009. godine da razmotri izveštaj sudije izvestioca. Javno saslušanje je održano 30. novembra 2009. god. Gospodin Kurtiši je došao lično a opština Prizrena nije bila predstavljena. Sud je 27. januara 2010. god. održao privatnu sednicu tokom koje je većao.

Izlaganje činjenica i argumenata strana

8. Gospodin Kurtiši je Sudu dostavio Odluku Skupštine opštine Prizren, datiranu 11. septembra 2008. godine, koju je potpisao predsednik Skupštine i gradonačelnik Skupštine. Odluka navodi sledeće: “Izjavljujemo da je u skladu sa odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi zamenik predsedavajućeg za zajednice u Skupštini opštine Prizren g. Ćemailj Kurtiši, kvalifikovani pravnik”. Isti predstavnici Skupštine opštine u svom odgovoru na zahtev nisu podneli prigovor na status g. Kurtišija na koji upućuje njegov zahtev a što je predmetna stvar pred Ustavnim sudom. Sud je stoga zadovoljan time da g. Kurtiši ima odgovarajući pravni položaj i ovlašćenje da ovaj izveštaj podnese Ustavnom sudu.
9. Gospodin Kurtiši je svoj zahtev³ podneo kao zamenik predsedavajućeg za zajednice u opštini, s obzirom da je ovlašćeno lice za upućivanje Ustavnom sudu akta ili odluka opštine koje su navodno u suprotnosti sa njihovim pravima.
10. Član 54. i 55. Zakona o lokalnoj samoupravi navodi sledeće:

Član 54.

Zamenik predsedavajućeg za zajednice

54.1. U opštinama gde najmanje deset posto (10%) populacije pripada zajednicama koje nisu većinske u tim opštinama, mesto

² Shodno članu 22. Zakona o Ustavnom sudu i članu 7. Poslovnika Ustavnog suda.

³ Shodno članu 55.4. Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakon br. 03/040, u slučaju da Skupština opštine odluči da ne razmotri ponovo svoj propis ili odluku koja krši ustavom zagarantovana prava zajednica na šta upućuje potpredsednik opštine, on zatim može proslediti pitanje direktno Ustavnom sudu.

predsedavajućeg Skupštine opštine za zajednice biće rezervisano za predstavnike ovih zajednica.

54.2. Mesto zamenika predsedavajućeg skupštine opštine za zajednice pripašće kandidatu ne-većinske zajednice koji je dobio najviše glasova na otvorenoj listi kandidata za izbore Skupštine opštine.

Član 55.

Dužnosti zamenika predsedavajućeg skupštine opštine za zajednice

55.1. Zamenik predsedavajućeg skupštine opštine za zajednice će promovisati dijalog između zajednica i služice kao zvanična veza za bavljenje zabrinutostima i interesima ne-većinskih zajednica na sednicama Skupštine i njenog rada.

55.2. Zamenik predsedavajućeg skupštine opštine za zajednice je odgovoran za razmatranje tvrdnji zajednica ili njenih članova da propisi ili odluke Skupštine opštine krše njihova Ustavom zagantovana prava.

55.3. Zamenik predsedavajućeg skupštine opštine za zajednice prosleđuje takva pitanja Skupštini opštine na ponovno razmatranje propisa ili odluke.

55.4. U slučaju da Skupština opštine odluči da ne razmotri ponovo svoj propis ili odluku ili ako zamenik predsedavajućeg skupštine opštine za zajednice smatra da rezultat posle ponovnog razmatranja još uvek predstavlja kršenje Ustavom zagantovanih prava, zamenik predsedavajućeg skupštine opštine za zajednice može proslediti pitanje direktno Ustavnom sudu, koji odlučuje da li da prihvati slučaj na razmatranje.

11. Skupština opštine Prizren⁴ je 15. oktobra 2008. god. donela odluku kojom je usvojen opštinski statut. Član 7. tog statute predviđa sledeće:

Član 7.

Opština ima grb, zastavu i simbol.

Grb opštine je “Kuća prizrenske lige” koju opkružuje natpis “1878 – Prizren”.

⁴ Shodno članu 12.3. Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakon br.. 03/L-040

Korišćenje opštinskih simbola je dodatno regulisano posebnom odlukom Skupštine.

12. Zahtev koji je podneo g. Kurtiši navodi da su nevećinske zajednice u to vreme predložile da natpis “Komuna”, “Opština”, “Belediye” opkružuje grb bez godine “1878”, čime bi se dao značaj nekim zajednicama koje žive na prostoru te opštine i ukazalo na multietničnost opštine. predlog nije prihvaćen. Zatim, on dalje tvrdi da su odbornici Skupštine opštine iz većinske zajednice ignorisali činjenicu da u opštini tradicionalno postoje nevećinske zajednice. Gospodin Kurtiši dalje tvrdi da odredba i simbol prizrenske lige veličaju identitet samo jedne zajednice u opštini Prizrena. On tvrdi da prizrenska liga prepoznaje kulturno istorijski značaj samo albanske zajednice i da grb ne nosi elemente koji daju značaj drugim zajednicama koje žive u opštini. On dalje tvrdi da bi opštinski grb trebalo da simboliše i prenosi poruku suživota zajednica i članova zajednica, kao i prisustvo multietničnosti, multikulturalizma, multiveroisповести i višejezičnosti. Grb, kaže on, ne prenosi poruku multietničnosti u multietničkoj sredini kakva je opština Prizren.
13. Gospodin Kurtiši takođe tvrdi da simbol nije odobrila dvotrećinska većina u Skupštini⁵. On kaže da je samo 24 od 41 odbornika Skupštine glasalo za usvajanje predmetne odluke. U stvari, član 7.4. predviđa sledeće:

7.4. Simboli opštine mogu biti usvojeni i promenjeni jedino odlukom dvotrećinske (2/3) većine ukupnog broja odbornika Skupštine opštine, uz prethodno obavljene javne konsultacije.

14. Međutim, u odgovoru opštine navodi se da je 15. oktobra 2008. godine 29 odbornika Skupštine glasalo za predlog a 5 je glasalo protiv. Bez obzira na ovaj očigledan sukob između g. Kurtišija i opštine o broju glasova za i protiv usvajanja odluke o Statutu, Sud ne odlučuje po osnovu nastalom zbog navodne nepravilnosti u proceduri glasanja, zbog čega, ništa iz ove presude ne može se uzeti bilo u korist ili protiv ovog dela zahteva.
15. Gospodin Kurtiši, u većem delu svog zahteva, ukazuje na više različitih zakonskih osnova koji potkrepljuju njegov zahtev. On kaže da je povređen član 3. Ustava. Član 3. predviđa sledeće:

Član 3 [Jednakost pred zakonom]

1. Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući

⁵ Shodno članu 7.4. Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakon br. 03/L-040

vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.

2. Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika.

16. Zatim, on tvrdi da je povređen član 4.3. Zakona o lokalnoj samoupravi. Član 4.3. Zakona predviđa sledeće:

4.3. Opštine sprovode svoje politike i iskustva koja promoviše suživot građana opštine i doprinosi stvaranju odgovarajućih uslova koji omogućavaju svim zajednicama da izraze, sačuvaju i razviju svoj nacionalni, etnički, kulturni, verski i jezički identitet.

17. U nastavku on navodi da su povređeni članovi 1.1, 1.4. i 2.1. Zakona o zaštiti i promovisanju prava zajednica i njihovih pripadnika u Republici Kosova⁶. U ovoj fazi relevantno je citirati članove 1. i 2. tog Zakona u njihovoj celosti.

Član 1.

Opšte odredbe

1.1 Republika Kosova garantuje potpunu i efektivnu ravnopravnost za sve ljude u Republici Kosova. Republika Kosova poštuje svoju nacionalnu, etničku, jezičku i versku raznolikost kao izvor snage i bogatstva u daljem razvoju demokratskog društva zasnovanog na vladavini prava. Ohrabruje se i podstiče aktivno učešće svih pripadnika zajednica u razvoju Republike Kosova.

1.2 Republika Kosova preduzima posebne mere koje garantuju potpunu i efektivnu ravnopravnost zajednica i njihovih pripadnika, uzimajući u obzir njihove specifične potrebe. Ove mere se neće smatrati diskriminacijom.

1.3 Pripadnici zajednica u Republici Kosova imaju pravo, pojedinačno ili zajedno sa ostalima, na uživanje osnovnih ljudskih prava i sloboda utvrđenih međunarodnim pravnim obavezama kojima se obavezuje Republika Kosovo. Ova prava i slobode su garantovana Ustavom, ostalim zakonima, uredbama i državnom politikom.

⁶ Zakon br. 03/L-047

1.4 U svrhu ovog zakona zajednice se definišu kao nacionalne, etničke, kulturne, jezičke ili verske grupe koje su tradicionalno prisutne u Republici Kosova i koje nisu u većini. Ove grupe su Srbi, Turci, Bošnjaci, Romi, Aškalije, Egipćani, Goranci i ostale zajednice. Pripadnici većinske zajednice u Republici Kosova kao celini, koji nisu u većini u datoj opštini, takođe uživaju prava nabrojanih ovim zakonom u toj opštini.

1.5 Svaki pripadnik zajednice ima pravo da slobodno izabere da li će biti tretiran ili ne kao takav, i nikakva nepovoljnost ili diskriminacija neće proizaći iz izbora da uživa ili ne prava koja su povezana sa tim izborom.

1.6 U toku slobodnog uživanja prava i sloboda zajamčenih ovim zakonom, zajednice i njihovi pripadnici poštovaće prava ostalih.

1.7 Vlasti u Republici Kosova, uključujući sudove, tumačiće ovaj zakon u skladu sa garancijama ljudskih prava i osnovnih sloboda kao i pravima zajednica i njihovih pripadnika koja su utvrđena Ustavom Republike Kosova preko međunarodnih obaveza poštovanja ljudskih prava uključujući odredbe Okvira Saveta Evrope za zaštitu nacionalnih manjina.

Član 2. **Identitet**

2.1 Zajednice i njihovi pripadnici imaju pravo da slobodno održavaju, izražavaju i razvijaju svoju kulturu i identitet, kao i da čuvaju i učvršćuju suštinske elemente svog identiteta, odnosno svoju veru, jezik, tradiciju i kulturno nasleđe. Pored posebnih prava nabrojanih u ovom zakonu, uživaće slobodno i ravnopravno osnovna ljudska prava, uključujući slobodu misli, izražavanja, medija, udruživanja i okupljanja, pravo na versko opredeljenje i verske obrede, kao i pravo ispoljavanja privatno ili u javnosti, pojedinačno ili u sklopu zajednice kulturnih obeležja dotične zajednice.

2.2 Republika Kosova će stvoriti odgovarajuće uslove koji će omogućiti zajednicama i njihovim pripadnicima da slobodno održavaju, izražavaju i razvijaju svoje identitete.

2.3 Mere koje imaju za cilj da promene strukturu stanovništva u oblastima koja su nastanjena pripadnicima zajednica na njihov uštrb su zabranjene. Kosovo će zaštititi pripadnike zajednica od politike i praksi koje imaju za cilj, ili imaju efekat, asimilaciju protiv njihove volje.

2.4 Pripadnici zajednica imaju pravo da poseduju vlastita imena priznata u izvornom obliku i pismu na njihovom jeziku kao i da povrate izvorna imena ako su promenjena. Ovo uključuje pravo da slobodno izaberu svoja imena i prezimena i imena svoje dece kao i pravo da unesu svoja imena u javne registre, isprave za ličnu identifikaciju i ostale službene isprave na njihovom jeziku i pismu u skladu sa zakonom.

18. Gospodin Kurtiši dalje navodi da u vreme usvajanja Statuta, Komisija za zajednice nije dobila mogućnost da razmotri Statut i odluku u fazi izrade, uprkos činjenici da su članovi Komisije za zajednice insistirali na neophodnosti toga da oni to razmotre. Samim tim, kako on tvrdi, povređen je član 53. Zakona o lokalnoj samoupravi. Taj član predviđa sledeće:

Član 53.

Komisija za zajednice

53.1. Članstvo u komisiji za zajednice će imati odbornici Skupštine opštine i predstavnici zajednica. Svaka zajednica koja živi u opštini će biti zastupljena s najmanje jednim predstavnikom u Komisiji za zajednice. Predstavnici zajednica činiće većinu u komisiji za zajednice.

53.2. Komisija za zajednice je odgovorna za razmatranje pridržavanja opštinskih vlasti primenljivog prava i razmatranje opštinskih pravila, praksi i aktivnosti kako bi se obezbedilo da su prava i interesi zajednica u potpunosti ispoštovana i preporučuje Skupštini opštine mere koje smatra odgovarajućim da bi obezbedila sprovođenje odredaba vezanih za potrebu zajednica da promovišu, izražavaju, očuvaju i razvijaju njihove etničke, kulturne, verske identitete, kao i da obezbede adekvatnu zaštitu prava zajednica u opštini.

19. Na kraju, g. Kurtiši navodi, u opštem smislu da su povređeni članovi 6, 58.⁷ i 59.1.⁸ Ustava. Nijedno objašnjenje o tome kako su ovi članovi Ustava povređeni nije predstavljeno Sudu.
20. Opština Prizren u svom odgovoru u potpunosti osporava zahtev g. Kurtišija. Ona navodi da je u korist Statuta glasao odgovarajući broj potreban za njegovo usvajanje. Takođe navodi da je 10. novembra 2008.

⁷ Član 58.1. Republika Kosovo će osigurati odgovarajuće uslove koji će omogućiti zajednicama i njihovim pripadnicima da čuvaju, štite i razvijaju svoj identitet. Vlada će naročito podržati kulturne inicijative zajednica i njihovih pripadnika, uključujući i finansijsku pomoć.

⁸ Član 59 (1). Pripadnici zajednica imaju pravo, pojedinačno ili u okviru zajednice da: (1) izražavaju, održavaju i razvijaju svoju kulturu i čuvaju suštinske elemente svog identiteta, odnosno veroispovest, jezik, tradiciju i kulturu.

god. odluka Skupštine opštine Prizren poslata Ministarstvu lokalne uprave (MLU) u cilju obavezne ocene zakonitosti.

21. Ona tvrdi da je 27. novembra 2008. godine MLU preporučilo Skupštini opštine da preispita član 7. Statuta. Nakon toga, ona ističe da je Skupština opštine na zasedanju održanom 20. februara 2009. god. usvojila odluku kojom je potvrđen član 7. Statuta. Ona takođe navodi da je MLU 16. marta 2009. god. Skupštini opštine dostavilo mišljenje u kojem se ističe da je “gore navedena odluka doneta u skladu sa zakonskim procedurama, tj. sa članom 7. Opštinskog statuta i članom 74. Zakona o lokalnoj samoupravi, i u skladu sa zahtevom ministra lokalne uprave za preispitivanje člana 7. Opštinskog statuta usvojenog 15.10.2008. godine”. Ovakvo mišljenje MLU izgleda da ukazuje na to da je opština sva pitanja propisno razmotrila i da je sve bilo u redu sa Statutom opštine Prizren, i da je prvobitna zabrinutost MLU otklonjena.
22. Međutim, već 27. novembra 2008. godine, opština je upoznata sa zabrinutošću, na visokom nivou, o usvajanju člana 7. Opštinskog statuta. Postavljena su važna pitanja o odgovarajućem nivou obimne javne konsultacije i obavezama opštine da primi k znanju takvu konsultaciju. Opština je trebalo ozbiljno da razmisli o tome kako će se ophoditi prema takvim konsultacijama shodno njenim obavezama pod Zakonom u vezi sa simbolom opštine, posebno, u smislu zabrinutosti na koju su ukazale zajednice iz opštine.
23. Što se tiče člana 3.1. Ustava, opština navodi da nije došlo do povrede jer nijedna zajednica nije dobila prednost u odnosu na drugu. Ona se nije bavila time kako su postupci opštine mogli da utiču na isključenje zajednica u opštini Prizren.
24. Što se tiče člana 6. Ustava, ona navodi da bilo kakva povreda pod ovim članom nije moguća jer se on odnosi samo na državne simbole Kosova. Posledica je ta da se g. Kurtiši ne žali na državni simbol Kosova zbog čega nije moglo doći do povrede člana 6.
25. Što se tiče drugih navodnih povreda članova Ustava i Zakona, opština navodi da za to “nema osnova”. Ona traži da se zahtev g. Kurtišija odbije kao neosnovan. Ona se ne bavi značajno zabrinutošću vezano za povredu prava zajednica na koje ukazuje zahtev g. Kurtišija i koje su ukratko opisane u sledećim stavovima.

Obrazloženje i Opravdanje

26. Ovde treba istaći ovlašćenja i funkcije ovog Suda. Glavne odredbe Sveobuhvatnog predloga za rešenje statusa Kosova sadrže ustavne, ekonomske i bezbednosne odredbe, a njihov cilj je da se doprinese

razvoju multietničkog, demokratskog i prosperitetnog Kosova. Ono što je predloženo za Kosovo jeste multietničko društvo, koje samo sobom upravlja na demokratski način i uz puno poštovanje vladavine prava i najvišeg nivoa međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda. Što se tiče prava zajednica, rešenje je trebalo da se pozabavi ključnim aspektima koje treba zaštititi, uključujući kulturu, jezik, obrazovanje i simbole.

27. Skupština Kosova je usvojila Ustav 9. aprila 2008. god. Stupio je na snagu 15. juna 2008. god. Doktrina odvajanja ovlašćenja⁹ u pogledu upražnjavanja sudskih ovlašćenja dobila je efekat Ustavom¹⁰ koji jasno navodi da takva ovlašćenja imaju sudovi. Uloga Ustavnog suda jeste da služio kao konačni organ za tumačenje Ustava i usklađenost zakona sa Ustavom. Podrazumeva se da je Sud u potpunosti nezavistan i mora takođe biti u potpunosti nepristrasan u vršenju svojih funkcija. Ustav¹¹ jasno utvrđuje nadležnost Ustavnog suda. Određena tela, uključujući pojedince mogu uputiti stvar Sudu ili povrede koje učine javni organi njihovim pravima i slobodama zagarantovanim Ustavom¹². Dodatna nadležnost takođe se može odrediti zakonom.
28. Na Sudu je, kao *“konačnom organu za tumačenje ustava i usklađenosti zakona sa Ustavom”*¹³, da oceni da li su zakoni ili statuti u skladu sa Ustavom. Samim tim, odrediće da li su javni organi povredili individualna prava i slobode zagarantovane Ustavom *“ali samo kada su iscrpljena sva ostala pravna sredstva regulisana zakonom”*¹⁴. To znači da su državni organi i sudovi, kada donose svoje odluke, u obavezi da deluju u skladu sa ustavnim okvirom. Da bi se ta obaveza ispoštovala, postoje strane koje su ovlašćene da neka pitanja upućuju Sudu¹⁵. Sa druge strane, *“sudovi sude na osnovu Ustava i zakona”*¹⁶ i *“imaju pravo da pitanja u vezi sa usklađenošću zakona sa Ustavom upute Ustavnom sudu”*¹⁷, čime se čuvaju osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
29. Državni organi *“garantuju prava svakog građana, građanske slobode i jednakost svih građana pred zakonom...”*¹⁸. Član 3. Ustava predviđa sledeće:

Član 3 [Jednakost pred zakonom]

⁹ Kako je navedeno u članu 4. Ustava.

¹⁰ U članu 102.

¹¹ Član 113. i član 62.4.

¹² Uključujući prava obuhvaćena u međunarodnim konvencijama navedenim u članu 22.

¹³ Član 112 (1) Ustava.

¹⁴ Član 113 (7) Ustava.

¹⁵ Član 113 Ustava.

¹⁶ Član 102 (3) Ustava.

¹⁷ Član 113 (8) Ustava.

¹⁸ Preambula Ustava.

1. Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.

2. Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika.

30. *Kroz ceo Ustav upućuje se na načela jednakosti i multietničnosti, na primer, kada se opisuje multietnički karakter državnih simbola Kosova¹⁹, kada se radi o osnovnim vrednostima²⁰, kada se radi o jednakosti pred zakonom²¹, kada se radi o jednakosti pred sudovima²² i drugo.*
31. *Ustav je osnovni zakon i izvor je osnovnih prava i sloboda građana i zajednica Kosova²³. Ova osnovna prava su “neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosova”²⁴. Osim toga, Poglavlje 3 utvrđuje dodatna “prava zajednica i njihovih pripadnika”²⁵. Ova dodatna prava zajednica dopunjuju, umnožavaju i dodatak su svim pravima koja su izražena u Ustavu.*
32. *Član 57.3. Ustava posebno daje pripadnicima zajednica “...pravo slobodnog izražavanja, negovanja i razvijanja svog identiteta i svojstva svoje zajednice”. Jedan od načina da zajednice “izraze, neguju i razvijaju svoj identitet i svojstvo svoje zajednice” jeste da budu uključene u politički proces, da učestvuju u donošenju odluke o usvajanju statuta*

¹⁹ U članu 6.1. Zastava, grb i himna su državni simboli Republike Kosovo, koji odražavaju njen multietnički karakter.

²⁰ U članu 7.1. Ustavni red Republike Kosovo se zasniva na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, društvenog prava, pluralizma, podele državne vlasti i tržišne ekonomije. 2. Republika Kosovo obezbeđuje jednakost polova kao osnovnu vrednost za razvoj demokratskog društva, jednake mogućnosti učešća žena i muškaraca u politički, ekonomski, društveni i kulturni život i sve ostale oblasti društvenog života.

²¹ U članu 24.1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije. 2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa. 3. Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.

²² U članu 31.1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

²³ Osnovna prava su sadržana u Poglavlju 2 Ustava, koji se sastoji od članova od 21. do 56.

²⁴ Kako je navedeno u članu 21.1. Ustava.

²⁵ Poglavlje 3, članovi od 57. do 62.

opštine i da daju konstruktivne predloge o obliku grba koji opština usvaja. Član 58.4. obavezuje Republiku Kosova da “...usvoji adekvatne mere koje mogu da budu neophodne za unapređenje potpune i stvarne jednakosti između pripadnika zajednica u svim oblastima privrednog, socijalnog, političkog i kulturnog života”. Ova obaveza važi i za opštinu Prizrena kao proizlazak države da je ona ustavno priznata kao jedna od osnovnih jedinica lokalne uprave. Član 124.1. obavezuje opštinu Prizrena, i sve opštine “... da podstiču i obezbeđuju aktivno učešće svih građana u procesu donošenja odluka opštinskih organa”.

33. Osim toga, član 22. Ustava inkorporisan u ustavni zakon Kosova, neposredno je primenljiv i predviđa dodatna značajna ljudska prava i osnovne slobode. Ovaj član predviđa sledeće:

Član 22

[Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata]

Ljudska prava i slobode, koja su utvrđena sledećim međunarodnim sporazumima i instrumentima garantovana su ovim Ustavom, i direktno se primenjuju na teritoriji Republike Kosovo i imaju premoć, u slučaju konflikta, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih institucija:

- (1) Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima;*
 - (2) Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i protokoli iste;*
 - (3) Međunarodna konvencija o građanskim i političkim pravima i protokoli iste;*
 - (4) Okvirna konvencija Saveta Evrope o zaštiti nacionalnih manjina;*
 - (5) Konvencija o eliminisanju svih oblika rasne diskriminacije;*
 - (6) Konvencija o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena;*
 - (7) Konvencija o pravima deteta;*
 - (8) Konvencija protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovečnih i ponižavajućih postupaka ili kazni.*
34. Ove konvencije stoga neposredno su primenljive na Kosovu i imaju prioritet nad odredbama zakona i drugih akta javnih ustanova. Odluke koje donose sudovi koji presuđuju o ovim konvencijama, prvenstveno

Evropski sud za ljudska prava sa sedištem u Strazburu, pomažu ne samo svim sudovima Kosova već i drugim državnim organima oko toga kako treba tumačiti i primenjivati osnovna prava i slobode na Kosovu.

35. Osim Poglavlja 2 “Osnovna prava i slobode” i Poglavlja 3 “Prava zajednica i njihovih pripadnika” postoje još dva zakona koja su od pomoći ovom Sudu u donošenju svoje presude u ovom predmetu. To su Zakon o upotrebi jezika²⁶ i Zakon o zaštiti i promovisanju prava zajednica i njihovih pripadnika na Kosovu²⁷.
36. Svrha Zakona o upotrebi jezika, kako je jasno navedeno, daje posebno priznanje jezicima zajednica. To je slučaj čak i na opštinskom nivou koji stavlja u zvaničnu upotrebu jezike zajednice u skladu sa uslovima predviđenim zakonom. Ceo tekst člana 1. glasi:

Zakon o upotrebi jezika

Član 1.

1.1. Svrha ovog zakona je da obezbedi:

- i. *Upotrebu službenih jezika, kao i jezika zajednica, čiji maternji jezik nije službeni jezik, u Kosovskim institucijama i drugim organizacijama i preduzećima koje vrše javne funkcije i usluge;*
- ii. *Ravnopravan status albanskog i srpskog jezika kao službenih jezika Kosova, jednaka prava za njihovu upotrebu u svim institucijama Kosova;*
- iii. *Pravo svih zajednica na Kosovu da sačuvaju, održe i promovišu svoj jezički identitet;*
- iv. *Višejezički karakter Kosovskog društva, koji predstavlja svoje jedinstvene duhovne, intelektualne, istorijske i kulturne vrednosti.*

1.2. Na opštinskom nivou, ostali jezici zajednica, kao što su turski, bosanski i romski jezik, biće u službenoj upotrebi, prema zakonom utvrđenih uslova.

37. Sud posebno priznaje klauzulu člana 1.1.iii, “*Pravo svih zajednica na Kosovu da sačuvaju, održe i promovišu svoj jezički identitet*”. Korišćenjem ovih reči zakonodavac je izabrao da posebno pravo da zajednicama da promovišu svoj jezički identitet. Mora se postaviti

²⁶ Zakon br. 02/L-37 usvojen u Skupštini Kosova 27. jula 2006. god.

²⁷ Zakon br. 03/-047 usvojen u Skupštini Kosova 13. marta 2008. god.

- pitanje da li je opština Prizren kada je donela odluku da usvoji član 7. svog Statuta uopšte ili prikladno imala u vidu to pravo. Ovo je posebno tako zbog posebnog položaja koji zakon daje zajednicama na Kosovu.
38. Zakon o zaštiti i promovisanju prava zajednica i njihovih pripadnika na Kosovu Skupština Kosova je usvojila 13. marta 2008. god. Opšte odredbe u članu 1. I prava u vezi sa identitetom iz člana 2. čvrsti su i robustan izraz volje Skupštine Republike Kosova da se zaštite i promovišu prava zajednica i njihovih pripadnika kao građana Kosova. Obaveza Republike Kosova da prizna prava sadržana u ovom zakonu ne važe samo za Vladu i ministarstva uspostavljena zakonom. Ona ne samo da važe za sve državne organe nego i za opštine.
39. Opštine su osnovne jedinice lokalne uprave u Republici Kosova. U stvari, član 124.1. Ustava predviđa: *“1. Osnovna teritorijalna jedinica lokalne samouprave u Republici Kosovo je opština. Opštine uživaju visok stepen lokalne samouprave i podstiču i obezbeđuju aktivno učešće građana u procesu donošenja odluka opštinskih organa.”* Opštine stoga posebno su priznate na ustavnom nivou sa postojećim pravima i obavezama pod ustavnim okvirom. Te obaveze obuhvataju obavezu da se postupi na ustavni način u pogledu osnovnih prava i sloboda zagwarantovanih Ustavom i zakonom. Dajući ova prava zajednicama i njihovim pripadnicima i imajući u vidu obaveze svih javnih organa da postupaju na zakonit i ustavni način, može se postaviti još jedno pitanje: da li je opština Prizrena imala u vidu ili prikladno imala u vidu ova prava kada je donela odluku da usvoji član 7. svog Statuta.
40. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njeni protokoli, kako je već pomenuto, inkorporisana je u zakon Kosova na ustavnom nivou, i ima prioritet u odnosu na odredbe zakona i drugih akta javnih ustanova. Ovaj Sud mora tumačiti Ustav i Konvenciju dopunski imajući u vidu neophodnost da se zaštite osnovna prava i slobode koje proizilaze iz oba. Mnoge zemlje Evrope koje su izašle iz totalitarne vladavine u proteklom godinama usvojile su evropske standarde za zaštitu ljudskih prava. Kosovo je učinilo isto. Ustavni sistem je jedan, kao i ostali, zasnovan na stubovima demokratije, ljudskih prava i vladavine prava.
41. Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina je takođe deo domaćih zakona Kosova kao jedan od međunarodnih sporazuma i mehanizama na koje upućuje član 122. Članovi od 1. do 6. Okvirne konvencije posebno upućuju na ideale koji su razlog zašto bi zajednicama trebalo da se pruži posebna zaštita. Oni navode sledeće:

Član 1.

Zaštita nacionalnih manjina i prava i sloboda pripadnika tih manjina sastavni je deo međunarodne zaštite ljudskih prava i kao takva spada u oblast međunarodne saradnje.

Član 2.

Odredbe ove okvirne Konvencije primenjuju se u dobroj veri, u duhu razumevanja i tolerancije i u skladu s načelima dobrosusedstva, prijateljskih odnosa i saradnje među državama.

Član 3.

1 Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da slobodno bira da se prema njemu postupa ili ne postupa kao takvom i neće doći u nepovoljan položaj zbog takvog opredeljenja ili ostvarivanja prava vezanih za to opredeljenje.

2 Pripadnici nacionalnih manjina mogu da ostvaruju ona prava i uživaju slobode koje proizilaze iz načela sadržanih u ovoj okvirnoj Konvenciji, pojedinačno ili u zajednici s drugima.

Član 4.

1 Ugovornice se obavezuju da zajamče pripadnicima nacionalnih manjina ravnopravnost pred zakonom i jednaku zakonsku zaštitu. U tom smislu zabraniće se svaka diskriminacija na osnovu pripadnosti nacionalnoj manjini.

2 Ugovornice se obavezuju da usvoje, gde je to potrebno, odgovarajuće mere za unapređenje, u svim oblastima ekonomskog, socijalnog, političkog i kulturnog života, pune i efektivne ravnopravnosti između pripadnika nacionalne manjine i onih koji pripadaju većini. U tom pogledu će voditi računa o posebnom uslovima pripadnika nacionalnih manjina.

3 Mere usvojene u skladu sa stavom 2. ne smatraju se aktom diskriminacije.

Član 5.

1 Ugovornice se obavezuju da unapređuju uslove potrebne za održavanje i razvijanje kulture pripadnika nacionalnih manjina i očuvanje neophodnih elemenata njihovog identiteta, naime, vere, jezika, tradicije i kulturnog nasleđa.

2 Bez štete po mere preduzete u okviru svoje opšte integracione politike, ugovornice će se uzdržati od politike i prakse asimilacije pripadnika nacionalnih manjina protivno njihovoj volji i štitiće ih od svake akcije usmerene ka takvoj asimilaciji.

Član 6.

1 Ugovornice će podsticati duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i preduzimaće efikasne mere za unapređenje uzajamnog poštovanja i razumevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njihovoj teritoriji, bez obzira na njihov etnički, kulturni, jezički ili verski identitet, posebno u oblasti obrazovanja, kulture i medija.

2 Ugovornice se obavezuju da preduzmu odgovarajuće mere zaštite lica izloženih pretnjama ili diskriminaciji, neprijateljstvima ili nasilju zbog svog etničkog, kulturnog, jezičkog ili verskog identiteta.

42. Zakon o upotrebi jezika i Zakon o zaštiti i promovisanju prava zajednica i njihovih pripadnika na Kosovu, u velikoj meri, daju konkretan smisao Okvirnoj konvenciji. Postupke opštine Prizren Sud tumači u svetlu Ustava, međunarodnih konvencija sadržanih u zakonu Kosova, sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava i ovih zakona.
43. Prizren se nalazi u južnom delu Kosova i zbog svoje geografske pozicije predstavlja važan poslovni centar. Posедуje dugu istoriju i tradiciju etničke raznolikosti. Kulturno je bogat, ne samo zbog raznolikosti i etničke heterogenosti svoje populacije. Ima dugu istoriju saradnje i tolerancije između njegovih mnogobrojnih različitih zajednica a podnosilac zahteva, g. Kurtiši, je potpredsednik Skupštine opštine za zajednice.
44. Konkretna žalba u ovom predmetu tiče se simbola opštine Prizren. Simboli su usko povezani sa negovanjem i očuvanjem tradicije, kulture, različitih karakteristika svakog naroda i imaju uticaj na nalaženje i udruživanje jedne ideje i jednog verovanja. Izvan svake sumnje je da simboli prenose određene emocije i značenje koje na poseban način utiče na one koji prepoznaju svoju istoriju, tradiciju i kulturu u tim simbolima. Simboli nisu čista slika i ukras već svaki od njih nosi dublje i skriveno značenje.
45. Grb na više načina predstavlja dostignuća, nadu i ideale svih građana države ili regiona države. Kao takav, grb bi trebalo da nosi poštovanje prema svim građanima, to jest, u datom predmetu, građanima opštine kao “osnovne teritorijalne jedinice lokalne samouprave u Republici

Kosova”²⁸. Da bi za građane Prizrena bilo moguće da gledaju i osećaju se na takav način, grb opštine bi trebalo da bude simbol svih građana.

46. Ne treba lokalni simbol samo jedne zajednice da odražava tradiciju i istorijsko nasleđe tog naroda već bi zvanični simbol trebalo da odražava multietnički karakter opštine. Ovaj sud je svestan toga da se Albanci identifikuju sa natpisom “1878” na grbu opštine Prizren, kako je opisano u članu 7. Statuta opštine. Godina 1878. je godina kada je osnovana prizrenska liga. Albanski lideri su se okupili u Prizrenu 10. juna te godine u nastojanju da dobiju samostalnu albansku državu. Niko u Prizrenu ne može sumnjati da je upotreba natpisa “1878” u korist albanske zajednice i vid isključenja nevećinskih zajednica. Sud smatra da druge zajednice u opštini Prizren imaju legitimno pravo da sačuvaju svoju tradiciju, kulturu i identitet preko grba. Kada je opština odlučila da prihvati grb koji promoviše albansko nasleđe i tradiciju bez obzira prema drugim zajednicama, narušila je njihova zakonska i ustavna prava.
47. Ustavni sud ponavlja da sve zajednice na Kosovu imaju pravo slobodnog izražavanja, negovanja i razvijanja svog identiteta i svojstava zajednice. Zaista, i albanska i druge zajednice trebalo bi da imaju jednaku mogućnost da očuvaju svoju tradiciju, kulturu i identitet kroz svoje simbole. Adekvatna zaštita takvih prava zajednice nesumnjivo i nasledno zahteva usaglašene, dosledne i podržane mere javnih organa vlasti sa ciljem da se obezbede ravnopravne mogućnosti i spektar kulturnih, jezičkih i drugih prava za sve zajednice.²⁹
48. Štaviše, Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina predviđa da *“pluralističko i istinsko demokratsko društvo treba ne samo da poštuje etnički, kulturni, jezički i verski identitet svakog pripadnika nacionalne manjine, već i da stvara odgovarajuće uslove koji im omogućavaju da izraze, očuvaju i razviju taj identitet”*.³⁰
49. Sa tim u vezi, Sud takođe ima u vidu to da Ustav navodi da je “Republika Kosova *multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica*”³¹ a jednakost garantuje pravo zajednicama da koriste i prikazuju simbole zajednice, u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima. Ustav³² dodatno predviđa da je odgovornost države da obezbedi odgovarajuće uslove za zajednice i njihove pripadnike da očuvaju, zaštite i razviju svoj identitet; takođe naglašava da je

²⁸ Član 12 (1) Ustava.

²⁹ Vidi npr: Izveštaj Komisije iz Venecije o pravima nedržavljana i manjina na njenom 69. plenarnom zasjedanju (Venecija, 15-16 decembar 2006).

³⁰ Vidi preambulu Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

³¹ Vidi član 3. Ustava.

³² Vidi član 58.

odgovornost države da promoviše duh tolerancije i dijaloga i da podrži pomirenje između zajednica.

50. Ustavni sud, stoga, mora razmotriti do koje mere je član 7. Statuta opštine Prizren u skladu sa tim standardima stvaranjem odgovarajućih uslova koji daju mogućnost svim zajednicama da očuvaju svoj identitet pod zajedničkim simbolom, tj. grbom opštine Prizren.
51. Izgleda, međutim, da je albanska zajednica stavljena u privilegovan položaj samo zato što ta zajednica ima veliku većinu u Skupštini i dominantnu poziciju u opštini. Sud smatra da opština Prizren nije propisno razmotrila legitimnu zabrinutost na koju je ukazao podnosilac zahteva. Zaista, podnosilac zahteva tvrdi da su odbornici Skupštine opštine iz većinske zajednice ignorisali tradicionalno prisustvo nevećinskih zajednica u opštini.³³
52. Ustavni sud smatra da je preduslov za pluralističko i iskreno demokratsko multietničko društvo, bilo da se radi o zemlji, regionu, opštini ili drugoj teritorijalnoj jedinici, učešće nevećinske zajednice u politički, društveni, privredni i kulturni život³⁴ sa ciljem da se razvije osećaj pripadanja i uloge u tom društvu. Takvo učešće ne može se postići ako zajednički simbol tog društva ne predstavlja prava svih zajednica, već, umesto toga ignoriše prava nevećinskih zajednica.
53. Sledstveno tome, grb opštine Prizren, kao najviši izražaj identiteta svih zajednica, trebalo bi da oslikava simbol multietničkog društva, koje predstavlja većinsku i nevećinske zajednice, i trebalo bi da promoviše duh tolerancije, dijaloga i pomirenja između zajednica.
54. Sud se seća predloga nevećinskih zajednica u Prizrenu da se natpis "Komuna", "Opština", "Belediye" napiše u krugu grba opštine bez godine "1878". Sud smatra da je ovo razuman predlog koji bi rešio legitimnu zabrinutost zajednica.
55. Sledstveno tome, Sud zaključuje da je Skupština opštine, kada je donela odluku da usvoji član 7. svog Statuta, uvela grb koji se ne može smatrati zajedničkim simbolom svih zajednica u Prizrenu i koji prednost daje identitetu albanske etničke zajednice u odnosu na identitet drugih zajednica u Prizrenu. Samim tim, Sud zaključuje da je Skupština opštine prekršila Ustav.
56. Imajući u vidu sve gore navedeno, nakon razmatranja svih činjenica i zakona u datom predmetu, obaveze opštine da ima u vidu prava

³³ Vidi stav 12. Presude.

³⁴ Cf. Član 15. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.

nevećinskih zajednica i članove Ustava koji upućuju na međunarodne konvencije, kao i relevantnu sudsku praksu ECHR-a, Sud zaključuje da opština Prizren nije imala ili nije prikladno imala u vidu osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom kada je pristupila pravu nevećinskih zajednica na očuvanje, održavanje i promovisanje njihovog identiteta.

IZREKA

57. Iz ovih razloga, Sud donosi jednoglasnu presudu, sa saglasnim mišljenjem, kojom:

I.Odlučuje da je zahtev prihvatljiv,

II.Zaključuje da su prava nevećinskih zajednica u Prizrenu da očuvaju, održavaju i promovišu svoj identitet prekršena

III.Odlučuje da član 7. Statuta opštine Prizren nije u skladu sa Ustavom Republike Kosova, posebno sa članom 3, članom 7.1, članom 58. i članom 59

IV.Nalaže opštini Prizren da izmeni svoj Statut i svoj grb u roku od tri meseca od uručenja ove Presude u cilju usklađivanja sa Ustavom i uključivanja nevećinskih zajednica

V.Zahteva da opština Prizren izvesti Sud o napretku u vezi sa poštovanjem tog Naloga pre isteka perioda od tri meseca od uručenja ove Presude, i

VI.Stvar smatra rešenom do podnošenja izveštaja o poštovanju tog Naloga

Ova presuda stupa na snagu odmah po uručenju stranama.

U Prištini, dana __ marta 2010. god.

Sudija izvestilac
Sudija Almiro Rodrigues, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani, s.r.

Mehdi Krasniqi protiv Odluke Br. 5000956 Ministarstva za rad i socijalno staranje

Slučaj KI 12/09, odluka od 24. marta 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, invalidska penzija, povlačenje zahteva od podnosioca.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim pretenduje da mu je povređeno pravo na invalidsku penziju odlukom Ministarstva za rad i socijalno staranje, kojom je podnosiocu odbijeno pravo na invalidsku penziju. Podnosilac je koristio pravna sredstva koja je imao na raspolaganje, tako što je uložio žalbu protiv napadnute odluke pri Ministarstvu za rad i socijalno staranje.

U međuvremenu, budući da je podnosilac obavestio Ustavni sud da je uspeo da stiče njegova prava tražena u žalbenom postupku pred Ministarstvom za rad i socijalno staranje, Ustavni sud je odlučio da skine zahtev sa liste, uz obrazloženje da nema vanrednih okolnosti u vezi sa poštovanjem ljudskih prava koja bi zahtevala dalje egzaminiranje zahteva i pored povlačenja podnosioca zahteva.

Priština, 24 marta 2010

Ref. Br.: TK 10/10

ODLUKA O SKIDANJU ZAHTEVA SA LISTE

Predmet br. KI 12/09

Mehdi KRASNIQI

protiv

Ministarstva rada i socijalne politike

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Snezhana Botusharova, sudija

Robert Carolan, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Iliriana Islami, sudija

Kadri Kryeziu, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija

Almiro Rodrigues, sudija i

Altay Suroy, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Mehdi Krasniqi iz Prištine.

Predmetna stvar

2. Zahtev je podnet Ustavnom sudu 16. marta 2009. god. U svom zahtevu, podnosilac navodi da je njegovo pravo na invalidsku penziju prekršeno.

Pravni osnov

3. Član 113. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav); član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon), i član 32. poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Kratak opis činjenica

4. Podnosilac zahteva je 15. juna 2007. god. podneo zahtev za invalidsku penziju Ministarstvu rada i socijalne politike.
5. Ministarstvo rada i socijalne politike je odbilo zahtev podnosioca Odlukom br. 5000956. Podnosilac zahteva je podneo žalbu protiv Odluke u propisanom roku od 14. dana.
6. Komisija za žalbe, kao drugostepeni organ, odbila je 15. novembra 2007. god. žalbu podnosioca. Komisija za žalbe je navela da podnosilac zahteva nije podneo relevantni dokaz koji bi potkrepeo njegovu žalbu, sledstveno čemu je njegova žalba odbijena kao neosnovana.
7. Međutim, Ministarstvo rada i socijalne politike je 15. maja 2009. god. odobrilo zahtev podnosioca za invalidsku penziju.

Kratak opis postupka pred Ustavnim sudom

8. Zahtev je podnet Ustavnom sudu 16. marta 2009. god.
9. Podnosilac zahteva je 23. decembra 2009. god. obavestio Ustavni sud da je njegov zahtev za invalidsku penziju odobrilo Ministarstvo rada i socijalne politike. Uz svoj pismeni podnesak, podneo je i kopiju Odluke od 15. maja 2009. god. koju je donelo Ministarstvo rada i socijalne politike, i obavestio je Sud da je njegov zahtev odobren.

Ocena Suda

10. Da bi mogao da odluči po zahtevu podnosioca da se ukine predmet podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo mora da ispita da li su uslovi predviđeni članom 32. Poslovnika zadovoljeni.
11. Član 32. Poslovnika, u delu koji se na ovo odnosi, predviđa sledeće:

“Povlačenje zahteva

(1) Stranka koja je podnela zahtev može povući isti u bilo koje vreme pre početka razmatranja.

(2) Bez obzira na povlačenje pomenuto u stavu (1), Sud može odlučiti da donese odluku o zahtevu. U tom slučaju Sud donosi odluku bez razmatranja, na osnovu zahteva i odgovora, ako ga ima, i ostalih priloženih dokumenata...”

12. Shodno gore navedenom spletu okolnosti, sudija izvestilac, Iliriana Islami je 18. februara 2010. godine predložila Komisiji za razmatranje, sastavljenoj od sudije Roberta Carolana (predsedavajući), Snezhane Botusharove i Ivana Čukalovića, da prekine dalje razmatranje Zahteva. Nakon što je saslušala sudiju izvestioca, Komisija za razmatranje je donela odluku da ne postoje posebne okolnosti u pogledu ljudskih prava koje bi zahtevale dalje razmatranje Zahteva i prosledila je preporuku Sudu u istom danu.

IZ SLEDEĆIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 20. Zakona i članu 32. Poslovnika, jednoglasno donosi

ODLUKU

I.DA POVUČE Zahtev.

II.Da se ova Odluka dostavi stranama i objavi u Službenom listu, u skladu sa članom 20. 4. Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac

Prof.Dr. Iliriana Islami, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Rafet Hoxha protiv Odluke Br. Pn. Br. 168/05 Vrhovnog suda

Slučaj KI 27/09, odluka od 24. marta 2010. godine

Ključne reči : individualan zahtev, izručenje, odustajanje od zahteva.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim navodi da su mu njegova ustavna prava povređena odlukom Vrhovnog suda Kosova, koji je proglasio važećim Sporazum o njegovom izručenju norveškim vlastima. Podnosilac je pretendirao da su mu povređena njegova ustavom zagarantovana prava. Nakon podnošenja zahteva, podnosilac je obavestio Sud da ne želi da nastavlja postupak u vezi sa njegovim zahtevom.

Ustavni sud je, shodno Poslovniku, odlučio da skida zahtev sa liste, uz obrazloženje da nema ne postoje vanredne okolnosti u vezi sa poštovanjem ljudskih prava koje bi zahtevale razmatranje zahteva nakon odustajanja od podnosioca

Priština, 24 mart 2010
Br. ref.: TK 11/10

ODLUKA O SKIDANJU ZAHTEVA SA LISTE

Predmet br. KI. 27/09,
Rafet Hoxha
protiv
Odluke Vrhovnog suda br. Pn.nr 168/2005

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednik
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija i
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija, i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Rafet Hoxha, kojeg zastupa g. Hamdi Podvorica, advokat iz Prištine.

Predmetna stvar

2. Zahtev je podnet Ustavnom sudu 13. jula 2009. god. U svom zahtevu, podnosilac navodi da su njegova prava predviđena Ustavom Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) prekršena Odlukom br. Pr. 168/2005 Vrhovnog suda, od 7. jula 2005. god. (u daljem tekstu: Odluka Vrhovnog suda).

Pravni osnov

3. Član 113. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav); član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon), i član 32. poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Kratak opis činjenica

4. Odlukom Vrhovnog suda potvrđena je Odluka Kp. Nr 120/2005 Okružnog suda u Prištini, u kojoj se zaključuje da su zadovoljeni svi uslovi za izručenje podnosioca zahteva Norveškoj, predviđeni u Sporazumu od 22. oktobra 2004. godine, zaključenom između UNMIK-a i Vlade Kraljevine Norveške.
5. Gore navedeni Sporazum zaključen između Misije Ujedinjenih nacija na Kosovu (u daljem tekstu: UNMIK) i Kraljevine Norveške, predviđa predaju podnosioca zahteva Kraljevini Norveškoj, pošto su norveški organi vlasti pokrenuli krivični postupak protiv podnosioca zahteva zbog krivičnog dela ubistva koje je navodno izvršio 31. marta 2003. god.

Kratak opis postupka pred Sudom

6. Zahtev je podnet Ustavnom sudu 30. jula 2009. godine. U svom Zahtevu, podnosilac navodi da su njegova prava predviđena Ustavom prekršena Odlukom br. Pn. Nr. 168/2005 Vrhovnog suda, od 7. jula 2005. god.
7. Podnosilac je 13. oktobra 2009. god. svoj Zahtev dopunio tražeći uvođenje privremenih mera, prekid postupka za njegovo izručenje Norveškoj, do konačne odluke Ustavnog suda.
8. Ustavni sud je 15. decembra 2009. god. odlučio, bez štete po konačni ishod Zahteva, da odbije zahtev podnosioca za uvođenje privremenih mera.
9. U pismu datiranom 28. decembra 2009. godine, zastupnik podnosioca zahteva je obavestio Sud da podnosilac želi da povuče svoj Zahtev.

Ocena Suda

10. Da bi mogao da odluči po zahtevu podnosioca da se ukine predmet podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo mora da ispita da li su uslovi predviđeni članom 32. Poslovnika zadovoljeni.
11. Član 32. Poslovnika, u delu koji se na ovo odnosi, predviđa sledeće:

“Povlačenje zahteva

(1) Stranka koja je podnela zahtev može povući isti u bilo koje vreme pre početka razmatranja.

(2) Bez obzira na povlačenje pomenuto u stavu (1), Sud može odlučiti da donese odluku o zahtevu. U tom slučaju Sud donosi odluku bez razmatranja, na osnovu zahteva i odgovora, ako ga ima, i ostalih priloženih dokumenata.

....”

12. Shodno gore navedenom spletu okolnosti, sudija izvestilac, Ivan Čukalović je 18. februara 2010. godine predložio Komisiji za razmatranje, sastavljenoj od sudije Roberta Carolana (predsedavajući), Snezhane Botusharove i Altaya Suroya, da prekine dalje razmatranje Zahteva. Nakon što je saslušala sudiju izvestioca, Komisija za razmatranje je donela odluku da ne postoje posebne okolnosti u pogledu ljudskih prava koje bi zahtevale dalje razmatranje Zahteva i prosledila je preporuku Sudu u istom danu.

IZ SLEDEĆIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 20. Zakona i članu 32. Poslovnika, jednoglasno donosi

ODLUKU

I.DA POVUČE Zahtev.

II.Da se ova Odluka dostavi stranama i objavi u Službenom listu, u skladu sa članom 20. 4. Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac

Prof.Dr. Ivan Čukalović , s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani , s.r.

Ahmet Ismail Rexhepi protiv Policije Kosova i Kancelarije Javnog opštinskog tužioca u Prištini

Slučaj KI 05/09, odluka od 20. aprila 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, zabrana torture, mizerno, neljudsko i ponižavajuće tretiranje

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u kome navodi da su, u nedostatku odgovarajućih postupaka od strane Policije Kosova i Kancelarije Opštinskog javnog tužioca Prištine u krivičnom gonjenju lica koja su napadala i tukla njegovog maloletnog sina, mada su ta lica Policiji bila poznata, povređena njegova ustavna prava, kao što su zabrana torture, mizerno, neljudsko i ponižavajuće tretiranje.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv uz obrazloženje da podnosilac nije ovo pitanje pokrenuo za vreme vođenja prethodnih procedura i da, prema oceni Suda, zvanični organi su uložili njihove najbolje napore i sledili relevantne procedure za identifikaciju krivičnog dela i izvođenje izvršioca pred pravdom.

Priština, 20 aprila 2010
Ref. Br.: RK 12 /10

REŠENJE O NEDOPUŠTENOSTI

Predmet br. KI. 05/09,
Ahmet Ismail Rexhepi
protiv
Kosovske policije i
Kancelarije Javnog Opštinskog Tužioca u Prištini

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik
Kadri Kryeziu, Zamenik Predsednika
Snežana Botušarova, Sudija
Robert Carolan, Sudija
Ivan Čukalović, Sudija
Iliriana Islami, Sudija
Kadri Kryeziu, Sudija
Gjylieta Mushkolaj, Sudija
Almiro Rodrigues, Sudija i
Altay Suroy, Sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva, Ahmet Ismail Rexhepi, sa boravištem u Prištini.

Tužena strana

2. Tužene strane su Kosovska policija i Kancelarija Javnog Tužioca Kosova.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva se žali da su njegova prava, garantovana članom 27 Ustava (Zabrana mučenja, surovog, neljudskog i ponižavajućeg postupanja) povređena. Podnosilac zahteva tvrdi da je postojao nedostatak adekvatnih akcija od strane Kosovske policije i Kancelarije Opštinskog javnog tužioca u Prištini, u pronalaženju i krivičnom gonjenju osoba koje su napale i pretukla njegovog sina na dan 30 oktobar 2006. Prema medicinskim izveštajima, u to vreme njegov sin je još uvek bio maloletan, pošto je rođen 11 novembra 1991.

Pravna osnova

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); Član 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i Odeljak 54(b) Poslovnika o Radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak opis postupka pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je podneo svoj Zahtev Ustavnom Sudu dana 24 februara 2009. Dana 27 februara 2009, Podnosilac zahteva je obavešten od strane Privremenog Sekretarijata Ustavnog Suda da će se njegov slučaj razmotriti onda kada Sud bude počeo sa punim funkcionisanjem.
6. Dana 23 decembra 2009, Sudija izvestilac je saopštio slučaj Tuženim stranama. One su odgovorile Sudu dan nakon ovog obaveštenja.
7. Dana 18 februara 2010, nakon razmatranja Izveštaja Sudije izvestioca, Kadri Kryeziu, Panel za razmatranje, u sastavu sudija Ivan Čukalović (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami, je preporučio Sudu da odbaci slučaj kao neosnovan.

Činjenice

8. Proizilazi iz dokumenata koje je podneo Podnosilac zahteva, da su dana 30 Oktobra 2006, pojedinci (koji su prema navodima podnosioca

zahteva, dobro poznati policiji) pretukli maloletnog sina Podnosioca zahteva. Na osnovu kopija medicinskih nalaza, sin Podnosioca zahteva pati, između ostalog od, *Cefalea* (tj. glavobolja na Engleskom) i *Stres ulcus vomitus*.

9. Dan nakon napada, Podnosilac zahteva zajedno sa svojim sinom, otišli su u policiju, kako bi im pružili dodatne informacije u vezi sa slučajem. Međutim, Podnosilac zahteva nije dobio nikakve dalje informacije.
10. Dana 13 novembra 2006, Podnosilac zahteva je podneo svoju žalbu Kancelariji Ombudspersona na Kosovu. Kancelarija Ombudspersona je saopštila slučaj Zameniku Policijskog komesara, dana 2 aprila 2007.
11. Podnosilac zahteva navodi da je do nedavno posetio policijsku stanicu najmanje 9 puta, Kancelariju javnog tužilaštva najmanje 3 puta, ali, on tvrdi, bez ikakvog uspeha. Podnosilac žalbe je takođe podneo svoje žalbe i policiji EULEX-a i Sudskom Savetu Kosova.
12. Međutim, izgleda da do sada policija nije identifikovala lica koja su napala sina Podnosioca zahteva i shodno tome niko još uvek nije krivično gonjen.

Navodi Podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva se žali da su njegova prava, garantovana Članom 27 Ustava (Zabrana mučenja, surovog, neljudskog i ponižavajućeg postupanja) prekršena.

Komentari tuženih strana

14. Dana 24 decembra 2009, Opštinski javni tužilac je odgovorio Ustavnom sudu. Na osnovu Tužioca, oni su nekoliko puta kontaktirali sa Policijom o ovom slučaju (npr. 8 maja 2005, 5 Februara 2008 i 18 marta 2009). Javni tužilac dalje navodi, da sa ciljem da pronađu pojedince koji su napali sina Podnosioca zahteva, oni su uzeli izjave svedoka identifikovanih od strane Podnosioca zahteva. Međutim, ovaj svedok nije identifikovao lica koja su napala sina Podnosioca zahteva.
15. Pored toga, u svom odgovoru Sudu, Generalni Direktor Kosovske policije navodi da je policija preuzela sve potrebne istražne radnje i intervjuisala žrtvu i svedoke. Međutim, Policija nije imala dovoljno dokaza i činjenica da identifikuje osumnjičene. Shodno tome, 27 aprila 2007, slučaj je poslat Javnom tužiocu protiv "nepoznatih počinioca".

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Kako bi bio u mogućnosti da reši Zahtev Podnosioca zahteva, Sud treba prvo da ispita, da li je Podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti koje su utvrđene Ustavom.

17. U tom smislu, Sud se odnosi na Član 113.7 Ustava, koji predviđa da:

“Pojedinci su ovlašćeni da prijave povrede od strane javnih vlasti njihovih pojedinačnih prava i sloboda garantovanih Ustavom, ali samo ukoliko su iskoristili/iscrpeli sva pravna sredstva, regulisana Zakonom”;

i Član 47.2 Zakona, kojim se predviđa da:

“Pojedinaac može da podnese zahtev ili prijavu samo ako je on/ona iscrpeo sva pravna sredstva regulisana zakonom”.

18. Kao što je navedeno u Predmetu br. KI 41/09, Univerzitet AAB-RIINVEST protiv Vlade Republike Kosovo (Odluka br. RK-04/10 Ustavnog Suda Republike Kosovo, dana 27 januara 2010), Sud želi da naglasi da je obrazloženje za iscrpljena pravna sredstva, kako tumači Evropski sud za Ljudska prava (vidi Član 53 Ustava), da priušti nadležnim organima, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će Pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasano sredstvo za kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekt pomoćnog karaktera Ustava (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Selmouni v. France, br. 25803/94, odluka dana 28 jula 1999). Međutim, nije neophodno da se ustavna prava eksplicitno podignu u određenom postupku. Dokle god je tema podignuta implicitno ili u suštini, iscrpljenost pravnih sredstava je zadovoljavajuća (vidi, mutatis mutandis ECHR, Azinas v. Cyprus, br. 56679/00, odluka dana 28 april 2004).

19. Iz navoda Podnosioca zahteva i od strane odgovora Tuženih strana proizilazi da je slučaj Podnosioca zahteva još uvek u toku.

20. Čak i pod pretpostavkom da će Sud produžiti svoje nadležnosti kako bi čuo zahtev Podnosioca zahteva na teoriji da je Podnosioc zahteva iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva, čini se da Zahtev mora da se odbije zbog sledećih razloga:

21. Uzimajući u obzir navode date u Zahtevu, problem može nastati ukoliko se patnja koja je nametnuta Podnosiocu zahteva može smatrati kao mučenje, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje iz razloga

da nije postignut napredak u relevantnoj istrazi, 4 godine nakon napada na sina Podnosioca zahteva.

22. Sud podseća da je Član 27 Ustava identičan sa članom 3 Evropske konvencije o Ljudskim pravima koji glasi:

“Niko ne sme biti izložen mučenju, surovom neljudskom ili ponižavajućem postupanju.”

23. Jasno je utvrđeno da član 3 Evropske Konvencije štiti jednu od osnovnih vrednosti demokratskog društva. To podrazumeva jedno od “apsolutnih prava” Evropske Konvencije i država nikada ne može odstupiti iz toga čak i u vreme rata.
24. Uzimajući u obzir odgovore anketiranih strana, Ustavni sud je mišljenja da su vlasti iskoristila svoje najbolje napore i propratila sve relevantne postupke kako bi se utvrdio identitet počinilaca i priveli ih pravdi.
26. Osim toga, Podnosilac Zahteva, kao otac tada maloletnog, koji je bio žrtva napada, nije podneo nijedan *prima facie* dokaz koji označava povredu njegovih prava iz Člana 27 Ustava i Člana 3 Konvencije (vidi Vanek v. Republika Slovačke, Odluka o Prihvatljivosti Aplikacije br. 53363/99 dana 31 maj 2005). Iz toga sledi da je ova žalba neosnovana i da se treba odbaciti.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa Članom 113.7 Ustava, Članom 20 Zakona, i Članom 55 Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I.DA ODBIJE Zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka treba da se dostavi Strankama i objavi u Službenom listu, u skladu sa Članom 20.4 Zakona o Ustavnom sudu.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Mr. sc. Kadri Kryezi, s.r.

Predsednik Ustavnog su

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Ahmet Arifaj protiv Odluke Br. 01 Br. 351-3187-08 Opštine Klina

Slučaj KI 23/09, odluka od 20. aprila 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na nadoknadu svojine, ne iscrpljenje pravnih sredstava.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u kojem navodi da je Skupština opštine Klina donela jednu nepovoljnu odluku za nadoknadu oštećene imovine tokom 1998. i 1999. godine, odbijajući podnosiocu zahtev za obnovu kuće. On pretenduje da mu je povređeno pravo na nadoknadu imovine koja je tokom rata uništena, ne precizirajući posebnu odredbu Ustava za koju pretenduje da je kršena.

Ustavni sud je odlučio da se zahtev odbija kao neprihvatljiv, uz obrazloženje uz obrazloženje da se ne može smatrati da je podnosilac zahteva ispunio zahteve prema članu 113.7 Ustava, gde se ističe da su “pojedinci ovlašćeni da iniciraju povrede od javnih autoriteta samo nakon što su iscrpeli sva pravna sredstva utvrđena zakonom”.

Priština, 20 aprila 2010
Ref. Br.:14 /10

REŠENJE

**Predmet br. KI. 23/09,
Ahmet Arifaj
protiv
Opštine Klina**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Snezhana Botusharova, sudija
Robert Carolan, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Iliriana Islami, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija
Almiro Rodrigues, sudija i
Altay Suroy, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva, Ahmet Arifaj, živi u Klini.

Tužena stranka

2. Tužena stranka jeste Opština Klina.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva izjavljuje žalbu da je Skupština opštine Klina izdala po njega nepovoljnu odluku o nadoknadi imovine uništene u periodu od 1998/99 na Kosovu.

Pravna osnova

4. Član. 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); član 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i član 54(b) of Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak pregled postupka pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva podneo je svoj podnesak Ustavnom sudu 30. juna 2009. godine. Dana 18. februara 2010. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Kadri Kryeziu, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Enver Hasani (predsedavajući), Gjylieta Mushkolaj i Iliriana Islami, uputilo je svoju preporuku Sudu u punom sastavu da se predmet odbaci kao neprihvatljiv istog dana.

Činjenice

6. Ono što se može zaključiti iz dokumenata podnetih od strane podnosioca zahteva, jeste da je dana 22. septembra 2009, Skupština opštine Klina donela odluku br. 01NR 351-3187-08 da odbaci zahtev podnosioca zahteva za pružanje pomoći za ponovnu izgradnju njegove kuće usled nedostatka budžetskih sredstava.
7. Podnosilac zahteva ni na koji način nije osporio odluku izdatu od strane Skupštine opštine Klina. Umesto toga, on se obratio nekolicini institucija, kao što su Kancelarija ombudsmana na Kosovu i zamolio ih da izvrše pritisak na Skupštinu opštine Klina da mu se pomogne da ponovo izgradi kuću koja mu je uništena tokom rata.

Tvrdnje podnosioca zahteva

8. Podnosilac zahteva se žali da je njegovo pravo na nadoknadu imovine uništene tokom rata prekršeno, ne navodeći nijednu konkretnu odredbu Ustava.

Komentari tužene stranke

9. Tužena stranka, Skupština opštine Klina kojoj je informacija o podnesku saopštena od strane Kancelarije za upis predmeta Suda, pružila je svoj odgovor Ustavnom sudu dana 5. januara 2010. U tom odgovoru, gradonačelnik Kline navodi sledeće “U pogledu konkretnog predmeta, pitanje posleratne hitne rekonstrukcije uglavnom je bilo predmet rada nevladinih organizacija različitih država, koje su imale svoje budžete i koje su takođe posedovale zahtev stranaka i druge materijale za ponovnu izgradnju kuća. Iz tog razloga, mi kao opština nismo imali nikakav pristup niti mogućnost da pripremimo prioritetne spiskove korisnika.”

Ocena prihvatljivosti podneska

10. Kako bi bio u mogućnosti da reši podnesak podnosioca zahteva, Sud treba prvo da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti predviđene Ustavom.

11. U vezi sa istim, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji predviđa:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav, prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, predviđena zakonom”;

- i na član 47.2 Zakona, koji predviđa:

“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

12. Ustavni sud primećuje, međutim, da u svom Podnesku, podnosilac zahteva nije podneo nikakav dokaz, da je osporio odluku izdatu 22. septembra 2009. od strane Skupštine opštine Klina, pod br. 01NR 351-3187-08.
13. Kao što je navedeno u Predmetu br. KI.41/09, Univerzitet AAB-RIINVEST protiv Vlade Republike Kosovo (Rešenje br. RK-04/10 Ustavnog suda Republike Kosovo, od dana 27. januara 2010), Sud želi da naglasi da je smisao pravila o iscrpljivanju svih pravnih sredstava, u skladu sa tumačenjem Evropskog suda za ljudska prava (vidi član 53

Ustava), da pruži odnosnim organima vlasti, uključujući sudove, priliku da spreče ili da isprave navodni prekršaj Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će kosovski pravni red pružiti delotvoran pravni lek za prekršaj ustavnih prava. Ovo je značajan aspekt sporednog karaktera Ustava. (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, *Selmouni protiv Francuske* br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999). Međutim, nije neophodno da ustavna prava budu eksplicitno istaknuta u odnosnim postupcima. Sve dok je pitanje izneto implicitno ili u materiji, iscrpljivanje svih pravnih lekova je zadovoljeno (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, *Azinas protiv Kipra*, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004).

14. U vezi sa istim, Sud bi hteo da naglasi da se od podnosilaca zahteva očekuje da iskoriste samo one pravne lekove koji su im dostupni i delotvorni. Diskrecioni ili vanredni pravni lekovi ne treba da budu iskorišćeni, na primer, zahtevanjem od suda da izmeni svoju odluku (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, *Cinar protiv Turske*, br. 28602/95, odluka od 13. novembra 2003). U slučajevima u kojima je podnosilac zahteva probao pravni lek koji Sud smatra neodgovarajućim, vreme potrebno da se isto učini neće prekinuti trajanje četvoromesečnog vremenskog roka (čl. 49 "Rokovi" Zakona), što može dovesti do odbacivanja žalbe kao neblagovremene (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, *Prystavka, Rezgui protiv Francuske*, br. 49859/99, odluka od 7. novembra 2000).
15. U pogledu ovog predmeta, podnosilac zahteva podneo je svoju ustavnu žalbu direktno ovom Sudu, iznoseći da je njegovo pravo na rekonstrukciju njegove imovine prekršeno, ne navodeći bilo koji član Ustava ili Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.
16. Štaviše, Zakon br. 02/L-28 o upravnom postupku od 22. jula 2005, u svom članu IX, predviđa da "Bilo koja zainteresovana stranka ima pravo žalbe na upravni akt ili nezakonito odbacivanje izdavanja upravnog akta" (član 127.2), dok "Upravni organ, kome se upućuje žalba, razmatra zakonitost i doslednost osporenog akta" (član 127.3). Štaviše, Zakon predviđa da "Zainteresovane stranke mogu da se obrate sudu tek nakon što su iscrpele sva upravna sredstva žalbe" (Član 127.4).
17. Međutim, u svom podnesku, podnosilac zahteva nije potkrepio ni na koji način, zašto smatra da pravni lekovi, pomenuti u Zakonu br. 02/L-28 o upravnom postupku, uključujući žalbu uloženu redovnim sudovima, ne bi bili dostupne i, ukoliko su dostupni, zašto ne bi bili delotvorni i samim tim ne treba da budu iscrpljeni u celosti.
18. U ovim okolnostima, ne može se smatrati da je podnosilac zahteva ispunio zahteve u skladu sa članom 113.7 Ustava.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20 Zakona i članom 55 Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I.DA ODBACI Podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka biće upućena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona.

III.Ova Odluka stupa odmah na snagu.

Sudija izvestilac
Mr. sc. Kadri Kryeziu, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Emrush Kastrati protiv odluke Pkl. br. 120/2008 Vrhovnog suda

Slučaj KI 68/09, odluka od 21 april 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, privremene mere, sudski i tužilački imunitet.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev za uvođenje privremene mere protiv sprovođenja presude Vrhovnog suda, kojom je usvojen zahtev za zaštiti zakonitosti protiv odluka nižih sudova, za odbacivanje optužbe pokrenute protiv podnosioca od Opštinskog javnog tužilaštva u Prizrenu za donošenje nezakonite sudske odluke. Podnosilac pretenduje da je tom odlukom povredena samostalnost sudstva i da je kršen član 107.1 Ustava koji garantuje sudski i tužilački imunitet.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije podneo nikakv ubedljivi argument kako bi obrazložio sprečavanje krivičnog postupka koji se odvija u Opštinskom sudu. Takođe, Sud je ocenio da je podnosilac podbacio da dokaže da je određivanje privremene mere neophodno kako bi se izbegla neka nenadoknativa šteta ili da su takve mere od javnog interesa.

Priština, 21 april 2010
Ref. Br.: RK16/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 68/09,

Emrush Kastrati

protiv

Odluke Vrhovnog suda Kosova,

Pkl. br. 120/08, od 1. septembra 2009. god

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik;

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika;

Robert Carolan, sudija;

Altay Suroy, sudija;

Almiro Rodrigues, sudija;

Snezhana Botusharova, sudija;

Ivan Čukalović, sudija;

Gjyljeta Mushkolaj, sudija; i

Iliriana Islami, sudija.

Nakon donošenja odluke, dana 21. aprila 2010. god, o odbijanju zahteva podnosioca zahteva, g. Emrush Kastrati, za privremene mere, Sud jednoglasno prihvata sledeće **rešenje**:

Uvod

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Emrush Kastrati, sudija Opštinskog suda iz Mališeva.

Sporna odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda Kosova, Pkl. Br. 120/08, datiranu 1. septembra 2009. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva, g. Emrush Kastrati, je 3. decembra 2009. god predao Ustavnom sudu Republike Kosovo podnesak zahtevajući izricanje privremenih mera protiv izvršenja odluke Vrhovnog suda Kosova Pkl. Br. 120/08, datiranu 1. septembra 2009. god, po osnovi da je Vrhovni sud narušio nezavisnost pravosuđa u donošenju odluka.
4. Podnosilac zahteva tvrdi da odluka krši Član 107.1 Ustava Kosova koji predviđa imunitet pravosuđa i tužilaštva. Član 107, u celosti glasi:

Član 107 [Imunitet]

1. Sudije i sudije porotnici, uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili uklanjanja sa funkcije zbog donešene odluke, glasanja, iznešenog mišljenja ili nekog drugog dela koje je u saglasnosti sa njegovim dužnostima i odgovornostima tokom obavljanja sudijske funkcije.

2. Sudije i sudije porotnici ne uživaju imunitet i mogu biti razrešeni funkcije, u slučaju namernog kršenja zakona.

3. Kada se jedan (1) sudija optuži ili uhapsi, Sudski savet Kosova o tome treba biti odmah obavešten.

Pravna osnova

5. Član 116.2 i 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); Član 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u

daljem tekstu: Zakon), i Odeljci 52.1 i 54(b) Poslovnika o Radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Kratak opis postupka pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je 3. decembra 2009. god podneo podnesak Ustavnom sudu. Predsednik je imenovao sudiju Iliriana Islami za sudiju izvestioca i komisiju za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy, predsedavajući, Almiro Rodrigues i Gjylieta Mushkolaj. Odluku o odbijanju zahteva za privremene mere Sud je doneo 21. aprila 2010. god, koja je izdata na internet portalu Suda 25. maja 2010. god. Sud je razmatrao prihvatljivost podneska dana 29. aprila 2010. god.

Činjenice

7. Kancelarija Opštinskog javnog tužioca iz Prizrena je podigla tužbu protiv podnosioca zahteva, PP. Br. 2085/2008, od 27. avgusta 2008. god, zbog krivičnog dela donošenje protivpravne sudske odluke, kao što je predviđeno članom 346 Krivičnog zakona Kosova.
8. Opštinski sud u Dečanu kao krivični sud prve instance, Odlukom KA. br. 14/2008, takođe od 27. avgusta 2008. god, odbacio je tužbu javnog tužioca na osnovu toga da nije bilo dovoljno dokaza koji bi potkrepili osnovanu sumnju da je podnosilac zahteva izvršio krivično delo za koje je optužen.
9. Odlukom KA. br. 14/2008, od 7. oktobra 2008. godine, veće sudija opštinskog suda u Dečanu, podržalo je tu odluku i odbilo žalbu, na prvu odluku opštinskog suda, koju je podneo javni tužilac.
10. Vrhovni sud Kosova je 1. septembra 2009. godine, tokom razmatranja zahteva za zaštitu zakonitosti koji je podneo javni tužilac protiv te odluke, doneo Presudu PKL. Br. 120/08 da je zahtev za zaštitu zakonitosti osnovan i odlučio da Odluka doneta u korist podnosioca zahteva nije doneta u skladu sa pravilnim tumačenjem članova od 304. do 316. Zakona o krivičnom postupku Kosova.
11. 21. aprila 2010. god Ustavni sud Kosova je doneo odluku kojom se odbija izricanje privremenih mera protiv odluke Vrhovnog suda Kosova, ne prejudicirajući bilo koju drugu odluku suda u vezi sa prihvatljivošću podneska ili meritumom.

Ocena prihvatljivosti podneska

12. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud treba prvo da ispita, da li je Podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti

koje su utvrđene Ustavom. U tom smislu, Sud se odnosi na Član 113.7 Ustava, koji predviđa da: "Pojedinci su ovlašćeni da prijave povrede od strane javnih vlasti njihovih pojedinačnih prava i sloboda garantovanih Ustavom, ali samo ukoliko su iskoristili/iscrpili sva pravna sredstva, regulisana zakonom".

13. Sud želi da naglasi da je obrazloženje za iscrpljena pravna sredstva, da priušti nadležnim organima, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god). Međutim, nije neophodno da se ustavna prava eksplicitno podignu u određenom postupku. Dokle god je tema podignuta implicitno ili u suštini, iscrpljenost pravnih sredstava je zadovoljavajuća (vidi, *mutatis mutandis* ESLJP, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka dana 28. aprila 2004. god).
14. Ovaj Sud je primenio isto obrazloženje kada je, dana 27. januara 2010. god, doneo Odluku o neprihvatljivosti na osnovu neiscrpljenja pravnih sredstava u slučaju Univerzitet AAB-RIINVEST doo, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo, slučaj br. KI. 41/09 i Odluku od dana 23. marta 2010. god, u slučaju Mimoza Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije, slučaj br. KI 73/09.
15. Kao što je gore navedeno u toku je tužba protiv podnosioca zahteva pred sudovima Republike Kosovo. Ta tužba je vezana sa ponašanjem podnosioca zahteva u svojstvu sudije Opštinskog suda iz Mališeva. Član 107 Ustava Republike Kosovo koji je ranije citiran izričito predviđa da sudije imaju imunitet na krivično gonjenje. Opšte je poznat princip da sudije trebaju uživati imunitet na krivično gonjenje za postupke preduzete u okviru njihovih odgovornosti da bi se osiguralo da će oni biti nezavisni u njihovoj ulozi. Cilj toga je takođe da se obezbede uslovi da sudije mogu biti neustrašive u vršenju svojih sudskih dužnosti u demokratskom društvu gde postoji vladavina prava.
16. Međutim sudski imunitet nije neograničen. Član 107.2 izričito predviđa da sudije neće uživati imunitet i da mogu biti razrešene dužnosti u slučaju namernog kršenja zakona. Odgovarajući organ koji može odlučiti da li je postojalo takvo kršenje i da li isto predstavlja krivično delo je nadležni sud. U ovom slučaju na krivičnim sudovima je odgovornost da odluče o njegovoj krivici ili nevinosti, uvek imajuću na umu da podnosilac zahteva uživa pravo pretpostavke nevinosti vezano sa tužbom i da ima pravo na pravično suđenje, kao što je predviđeno u Članu 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

17. Vrhovni sud je doneo odluku da je zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo javni tužilac osnovan. U tim okolnostima krivični postupak se mora nastaviti. Bilo bi preuranjeno da Ustavni sud odluči o podnesku kada nema konačnog rešenja u krivičnom postupku. Sud mora zaključiti da nisu iskorišćena sva pravna sredstva koja podnosilac zahteva ima na raspolaganju pošto je tužba i dalje pri krivičnim sudovima.

IZ TIH RAZLOGA

18. Sud nakon razmatranja svih predstavljenih činjenica i dokaza, i pošto je razmatrao materiju 29. aprila 2010. god, zaključuje da je podnesak neprihvatljiv pošto je žalba podnosioca zahteva preuranjena, i stoga Sud, jednoglasno,

ODLUČUJE

I.DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka treba da se dostavi strankama i objavi u Službenom listu, u skladu sa Članom 20.4 Zakona o Ustavnom sudu.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Dr. Iliriana Islami, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Ismet Bajrami protiv NewCo Ferronikeli Complex d.o.o.

Slučaj KI 01/09, odluka od 30 april 2010. godine

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na rad, diskriminacija u zapošljavanju.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev navodeći povredu prava na rad, koja je po njemu bila posledica primene diskriminirajućih praksi pri zapošljavanju kada je podnosiocu odbijeno zapošljavanje zbog toga “što je dolazio iz jedne druge opštine.” Podnosilac nije izneo detalje da li je koristio druga pravna sredstva koja je mogao imati na raspolaganju.

Ustavni sud je odlučio da se zahtev odbija kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosilac zahteva nije podneo nikakav dokaz da je koristio druga pravna sredstva koja je imao na raspolaganju, ne ispunjavajući na taj način uslove za podnošenje zahteva na osnovu člana 113.7.

Priština, 30 April 2010
Ref. Br.: RK 29/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

Predmet br. KI. 01/09

Podnosilac zahteva

Ismet Bajrami

protiv

Tužene strane

NewCo Ferronikeli Complex D.O.O.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik;

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika;

Robert Carolan, sudija;

Altay Suroy, sudija;

Almiro Rodrigues, sudija;

Snezhana Botusharova, sudija;

Ivan Čukalović, sudija;

Gjyljeta Mushkolaj, sudija; i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Ismet Bajrami, iz sela Ošlane, Vučitrn, Kosovo.

Suprotna stranka

2. Suprotna stranka je NewCo Ferronikeli Complex D.O.O. od 37, L.e. Ul. Pejes 4, 12000 Kosovo Polje

Predmet stvari

3. Podnosilac zahteva, koji nema zastupnika, podneo je zahtev Ustavnom sudu 9. februara 2009. god. tvrdeći da mu je prekršeno pravo na rad, zbog kako navodi, diskriminacione prakse zapošljavanja. Konkretno, podnosilac zahteva tvrdi da mu je zaposlenje odbijeno na osnovu toga da “dolazi iz druge opštine”.

Činjenice

4. Podnosilac zahteva je prethodno bio zaposlen u bivšem društvenom preduzeću “Feronikl” iz Glogovca-Drenaca. Bio je zaposlen kao mašinski mehaničar na poziciji glavnog operatera skladišta mazuta.
5. Podnosilac zahteva je radni odnos zasnovao sa “Feroniklom” 20. aprila 1984. god. Zbog okolnosti koje okružuju nemir na Kosovu, preduzeće je prestalo sa radom 1998. god. a podnosilac zahteva samim tim bez posla.
6. Preduzeće je kasnije privatizovano 4. aprila 2006. god. i uspostavljeno je novo preduzeće, NewCo Ferronikeli Complex D.O.O.. suprotna stranka strana je zaposlila 1000 radnika; međutim, podnosilac zahteva nije jedan od zaposlenih kroz proces zapošljavanja koji je sprovelo novo rukovodstvo. Od bivših radnika njih 900 nije izabrano za radna mesta u tom procesu zapošljavanja.

Pravni osnov

7. Član 113.7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav); član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu Zakon); i član 54. tačka (b) Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Kratak pregled postupka pred Ustavnim sudom

8. Podnosilac zahteva je 9. februara 2009. godine podneo zahtev privremenom sekretarijatu Ustavnog suda. Sud je 11. februara 2009. god. poslao dopis podnosiocu zahteva u kojem potvrđuje prijem zahteva i traži od podnosioca zahteva da se javi u prostorije Ustavnog suda da bi popunio formular zahteva. Popunjen formular je podnet Sudu 4. decembra 2009. god.

9. Predsednik Suda je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Uspostavljena je Komisija za razmatranje koju su činili sudija Altay Suroy, predsedavajući, i sudije Gjylieta Mushkolaj i Almiro Rodrigues.
10. Sud je 10. decembra 2009. god. obavestio suprotnu stranku o podnetom zahtevu i poslao primerak zahteva tražeći odgovor. Suprotna stranka je odgovorila 15. decembra 2009. god. U odgovoru se ističe da je podnosilac zahteva jedan od 900 bivših radnika bivšeg preduzeća "Feronikl" koji nisu primljeni u procesu zapošljavanja koji je pokrenulo privatno preduzeće.
11. Suprotna stranka je u svom odgovoru takođe istakla da su bivši radnici koji nisu primljeni u procesu zapošljavanja imali pravo da od Kosovske agencije za privatizaciju traže realizaciju njihovih prava na zaposlenje. Suprotna stranka poriče da je podnosilac zahteva ikada bio zaposlen ili da je bio u radnom odnosu sa novim preduzećem NewCo Ferronikeli Complex D.O.O.
12. Podnosiocu zahteva je 5. februara 2010. god. poslat primerak odgovora koji je podnela suprotna stranka i od njega je zatraženo da objasni aspekte koji osporavaju njegov predmet a na koje je ukazala suprotna stranka . Od njega je takođe zatraženo da se izjasni o merama koje je preduzeo da ostvari svoje pravo na zaposlenje pred bilo kojim sudom ili tribunalom.
13. Podnosilac zahteva je u pismu od 10. februara 2010. god. odgovorio Sudu. U svom odgovoru ističe da ima poteškoće oko dostavljanja određene dokumentacije koju je tražio Sud. Međutim, nije objasnio koje je korake preduzeo da bi ostvario svoja prava pred bilo kojim sudom ili upravnim organom, ili da li je iskoristio bilo koje domaće pravno sredstvo koje mu je dostupno.

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva zadovoljio uslove o prihvatljivosti predmeta, utvrđene Ustavom. Sa tim u vezi, Sudu upućuje na član 113.7. Ustava, koji predviđa sledeće: "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."
15. Sud želi da naglasi da pravilo da se iskoriste pravna sredstva postoji da bi se odnosnim telima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave

navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava. (vidi, *mutatis mutandis* ECHR, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999). Međutim, nije neophodno da se u odnosnim postupcima eksplicitno ukaže na ustavna prava. Sve dok je na predmet stvari ukazano implicitno ili u značajnom delu, pravilo o iskorišćavanju pravnih sredstva je ispoštovano (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004).

16. Ovaj Sud je primenio isto obrazloženje kada je doneo Odluku od 27. januara 2010. god. o neprihvatljivosti na osnovu toga da nisu iscrpljena sva pravna sredstva u predmetu AAB-RIINVEST University D.O.O, Priština protiv Vlade Republike Kosova, Predmet br. KI. 41/09 i Odluku od 23. marta 2010. god. u predmetu Mimoze Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije, Predmet br. KI 73/09.
17. Imajući to u vidu, jasno je na osnovu podnete dokumentacije da sudu nisu dostavljeni dokazi da je podnosilac zahteva preduzeo bilo kakav korak u nastojanju da njegov zahtev bude odobren pred bilo kojim sudom ili upravnim organom koji su mu na raspolaganju. Stoga, on nije iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom da bi mogao da podnese zahtev Ustavnom sudu.

IZ OVIH RAZLOGA

18. Nakon što je razmotrio sve iznete činjenice i dokaze, i nakon što je većao o stvari 30. aprila 2010. god., Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju i jednoglasno donosi

ODLUKU

I.DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

II.Da se ova Odluka dostavi stranama i objavi u Službenom listu, u skladu sa članom 20(4) Zakona o Ustavnom sudu.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr Enver Hasani, s.r.

Ali Hasan Tahiri protiv presude Br.271/2009 Vrhovnog suda

Slučaj KI 71/09, odluka od 11 maj 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na rad, sudska zaštita prava, ravnopravnost pred zakonom, opšta načela osnovnih ljudskih prava i sloboda.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev protiv odluke Vrhovnog suda, kojom su poništene odluke Opštinskog suda i Okružnog suda u Prištini, o odobravanju novčane nadoknade od Kosovske energetske korporacije (KEK) na ime njegovog penzijskog prava. Podnosilac pretenduje da mi je kršeno pravo na pravedno i nepristrasno suđenje i pravo na svojinu. Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da je zahtev podnosioca dostavljen nakon vremenskog roka od četiri meseci, predviđenog Zakonom, te se na taj način ne može smatrati da je podnosilac ispunio uslove o prihvatljivosti zahteva

Priština, 11 maj 2010
Ref. Br.: RK 19 /10

REŠENJE

Predmet br. KI. 71/09,
Ali Hasan Tahiri
protiv

Odluke Vrhovnog suda br. 271/2009

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Snezhana Botusharova,
Robert Carolan, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Iliriana Islami, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija
Almiro Rodrigues, sudija i
Altay Suroy, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Ali Hasan Tahiri, koji živi u selu Duar, Opština Vučitrn.

Osporene odluke

2. U svom Podnesku, podnosilac zahteva osporava Presudu br. 361/2006 Opštinskog suda u Prištini od dana 16. aprila 2008. On takođe pominje Presudu br. 271/2009 Vrhovnog suda od dana 15. jula 2009 kao poslednji delotvoran pravni lek.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva smatra da su prekršeni članovi 3 (Jednakost pred zakonom), 21 (Opšta načela ljudskih prava i osnovnih sloboda) i 54 (Sudska zaštita prava) Ustava.

Pravna osnova

4. Član 113 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); članovi 20, 27.7 i 27.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i član 54(b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak pregled postupaka pred Sudom

5. Podnosilac zahteva podneo je svoj Podnesak Ustavnom sudu dana 10. decembra 2009. Dana 18. februara 2010, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Almiro Rodriguesa, Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Gjylieta Mushkolaj, uputilo je svoju preporuku da se predmet odbaci kao neprihvatljiv Sudu u punom sastavu istog dana.

Kratak pregled činjenica

6. Ono što se može zaključiti iz dokumenata podnetih od strane podnosioca zahteva, jeste da je on 26. oktobra 2006, podneo “zahtev za nastavak isplate naknade za platu” pri Opštinskom sudu u Prištini, navodeći da je 1. septembra 2006, Kosovska elektroenergetska korporacija (KEK), ne izdavanjem bilo kakve odluke i bez bilo kakve pravne osnove za okončanje “Sporazuma o privremenoj naknadi plate” (105 evra/mesečno) sklopljenog između stranaka 15. avgusta 2001, prekinula sa isplatom ove naknade.
7. Presudom donetom 16. aprila 2008, Opštinski sud odobrio je tužbu podnosioca zahteva i naložio KEK-u da mu isplaćuje mesečni iznos od 105 E, uključujući i dospelu dugovanje. Sud je našao da uslovi predviđeni Sporazumom nisu bili ispunjeni na osnovu čega bi KEK prekinuo sa

isplatom naknade i naložio mu je da nastavi sa mesečnim isplatama u skladu sa Sporazumom zaključenim između stranaka.

8. Nakon ovoga, KEK je uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini, zahtevajući da poništi presudu Opštinskog suda i da odbaci tužbu podnosioca zahteva. Sud je međutim potvrdio presudu i odbacio žalbu KEK-a kao neosnovanu. Isti je naveo da je prvostepeni sud ispravno utvrdio činjenično stanje i da je na odgovarajući način primenio materijalno pravo; štaviše, Sporazum je stvorio prava i obaveze po stranke, koje je KEK bio obavezan da ispuni u skladu sa članom 17 Zakona o obligacionim odnosima i nikakva promena u Statutu Dopunskog penzionog fonda KEK-a ne bi mogla imati retroaktivan efekat na štetu podnosioca zahteva.
9. Dana 12. marta 2009, KEK je uložio reviziju pri Vrhovnom sudu.
10. Dana 24. aprila 2009, podnosilac zahteva podneo je “zahtev za izvršenje” Opštinskom sudu, u kome je tražio da se zamrzne bankovni račun KEK-a i da se novac koji njemu pripada prenese na njegov bankovni račun.
11. Pre nego što je Opštinski sud mogao da odluči o zahtevu podnosioca, Vrhovni sud doneo je presudu 15. jula 2009, da su sudovi niže instance pogrešno primenili materijalno pravo, kada su zaključili da je zahtev podnosioca bio osnovan; isti je stoga prihvatio reviziju i poništio obe presude, odbacujući i zahtev podnosioca kao neosnovan.

Tvrdnje podnosioca zahteva

12. Ne zalazeći u svoje ustavne tvrdnje, podnosilac zahteva se žali da su njegova ljudska prava u skladu sa članovima 3, 21 i 54 Ustava (vidi gore navedenu tačku “Predmetna stvar”) prekršena.

Ocena prihvatljivosti Podneska

13. Kako bi bio u mogućnosti da reši Podnesak podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti predviđene Ustavom i Zakonom.
14. U vezi sa istim, Ustavni sud se poziva na član 49 (Rokovi) Zakona, koji predviđa sledeće:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev

tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog...”.

15. Sud napominje da je u svom Podnesku, kada je upitan da “navede datum kada mu je uručena odluka o poslednjem upotrebljenom pravnom sredstvu”, podnosilac zahteva naveo: “VRHOVNI SUD KOSOVA - Rev. br. 271/2009, od dana: 15. 07. 2009”.
16. Uzimajući u obzir činjenicu da je podnosilac zahteva podneo Podnesak 10. decembra 2009, Sud zaključuje da nije podneo svoju ustavnu žalbu u sklopu obaveznog perioda od četiri meseca predviđenog članom 49 Zakona.
17. U ovakvim okolnostima, ne može se smatrati da je podnosilac zahtevao ispunio zahteve prihvatljivosti Podneska.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49 Zakona i članom 54(b) Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I.DA ODBACI Podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka biće upućena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona.

III.Ova Odluka stupa odmah na snagu.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Mehdi Faik Fazliu protiv Presude AP Br. 141/2004 Vrhovnog suda Kosova i Presude P. Br. 233/2002 i P. Br. 265/2002 Okružnog suda

Slučaj KI 31/09, odluka od 11. maja 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, zastarevanje.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim pretenduje da mu je presudama Okružnog suda i Vrhovnog suda povređeno pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, kojima je proglašen krivim za krivično delo “ubistvo sa predomišljanjem”.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da je zahtev podnosioca dostavljen nakon zakonom utvrđenog vremenskog roka.

Priština, 11maj 2010
Ref. Br.:RK 20/10

REŠENJE

Predmet br. KI. 31/09,
Mehdi Faik Fazliu
Protiv

Odluka Vrhovnog suda Ap br 141/2004
Okružnog suda P. br. 233/2002 i P. br. 265/2002

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsedni
Snezhana Botusharova,
Robert Carolan, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Iliriana Islami, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija
Almiro Rodrigues, sudija i
Altay Suroy, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Mehdi Faik Fazliu, koji se trenutno nalazi na odsluženju kazne zatvora u Zatvoru u Dubravi, Republika Kosovo.

Osporene odluke

2. U svom Podnesku, podnosilac zahteva osporava Presude br. 233/2002 i br. 265/2002 Okružnog suda u Prištini, od dana 23. decembra 2003. On takođe osporava Presudu br. 141/2004 od 29. septembra 2004. Vrhovnog suda.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva smatra da mu je prekršeno pravo na pravedno i nepristrasno suđenje zagarantovano Ustavom.

Pravna osnova

4. Član. 113 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); članovi 20, 27.7 i 27.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i član 54(b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak pregled postupaka pred Sudom

5. Podnosilac zahteva podneo je svoj Podnesak Ustavnom sudu dana 30. aprila 2009. Dana 18. februara 2010, nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Almiro Rodriguesa, Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Gjylieta Mushkolaj i Kadri Kryeziu, uputilo je svoju preporuku da se predmet odbaci kao neprihvatljiv Sudu u punom sastavu istog dana.

Kratak pregled činjenica

6. Ono što se može zaključiti iz dokumenata podnetih od strane podnosioca zahteva jeste da je, od 11. jula 2002, bio zatvoren u Zatvoru u Dubravi u Republici Kosovo.
7. Dana 29. septembra 2004, Vrhovni sud Kosova doneo je Presudu br. Ap. br 141/2004 u predmetu podnosioca zahteva i potvrdio je presude Okružnog suda P br. 233/2002 i P br. 265/2002 od 23. decembra 2003, prema kojima je podnosilac zahteva nađen krivim za krivično delo ubistva sa predumišljajem i izrečena mu je kazna zatvora od 13 godina, uključujući i vreme provedeno u sudskom pritvoru.

Tvrdnje podnosioca zahteva

8. Podnosilac zahteva tvrdi da je pogrešno osuđen za krivično delo ubistva, da je nevin i da je njegovo ljudsko pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, zagarantovano Ustavom prekršeno.

Ocena prihvatljivosti podneska

9. Kako bi bio u mogućnosti da reši Podnesak podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti predviđene Ustavom i Zakonom.
10. U vezi sa istim, Ustavni sud se poziva na član 49 (Rokovi) Zakona, koji predviđa sledeće:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog...”
11. Ustavni sud primećuje da je podnosiocu zahteva uručeno rešenje Vrhovnog suda (odnosno presuda Vrhovnog suda Ap. br. 141/2004) 29. septembra 2004.
12. Ustavni sud takođe napominje da je podnosilac zahteva podneo svoj Podnesak dana 30. aprila 2009.
13. U ovim okolnostima, Podnesak se mora smatrati vremenski isključenim primenom člana 49 Zakona.
14. Shodno tome, ne može se smatrati da je podnosilac zahtevao ispunio zahteve prihvatljivosti Podneska.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49 Zakona i članom 54(b) Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I.DA ODBACI Podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka biće upućena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona.

III.Ova Odluka stupa odmah na snagu.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Agim Kryeziu protiv Opštine Prizren

Slučaj KI 21/09, odluka od 11. maja 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na ponovnu izgradnju svojine.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u kojem navodi da mu je povređeno pravo za ponovnu izgradnju svojine, budući da njegovi zahtevi pri opštinskim organima u Prizrenu i Mališevo za finansijsku pomoć za ponovnu izgradnju svojine nisu usvojeni.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da se ne može smatrati da je podnosilac zahteva ispunio zahteve prema članu 113.7 Ustava, gde se ističe da su "pojedinci ovlašćeni da iniciraju povrede od javnih autoriteta samo nakon što su iscrpeli sva pravna sredstva utvrđena zakonom".

Priština, 11 maj 2010
Ref. Br.: RK 15 /10

REŠENJE

Slučaj br. KI. 21/09,
Agim Kryeziu
protiv
Opštine Prizren

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Snezhana Botusharova, sudija
Robert Carolan, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Iliriana Islami, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija
Almiro Rodrigues, sudija, i
Altay Suroy, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva, Agim Kryeziu, živi u Prizrenu.

Tužena stranka

2. Tužena stranka jeste Opština Prizren.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je podneo brojne zahteve Opštinama Prizren i Mališevo, u kojima je tražio pomoć kako bi mu se omogućilo da ponovo izgradi svoju imovinu oštećenu tokom rata, ali nije dobio nikakvu podršku do sada.

Pravna osnova

4. Član. 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); član 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i član 54(b) of Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak pregled postupka pred Sudom

5. Podnosilac zahteva podneo je svoj Podnesak Ustavnom sudu dana 15. juna 2009. godine. Dana 18. februara 2010, nakon razmatranja Izveštaja sudije izvestioca, Almiro Rodriguesa, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Iliriana Islami, uputilo je svoju preporuku Sudu u punom sastavu da odbaci predmet kao neprihvatljiv istog dana.

Činjenice

6. Može se zaključiti iz dokumenata podnetih od strane podnosioca zahteva, da je, 15. maja 2001, dok je živio sa 7 članova porodice u kući koja je pretrpela značajnu štetu tokom rata, dobio potvrdu od Komisije za izgradnju i rekonstrukciju Opštine Mališevo da mu neće biti pružen nikakav građevinski materijal. Dodatna potvrda poslata je podnosiocu zahteva 5. avgusta 2002, koja je navodila da podnosilac zahteva nije primio nikakvu pomoć za ponovnu izgradnju njegove kuće i da bi potvrda trebalo da se upotrebi za upisivanje u program rekonstrukcije. Dana 15. avgusta 2002, podnosilac zahteva kupio je parče zemlje u opštini Prizren.
7. Dopisom od 3. avgusta 2004, podnosilac zahteva, koji je očigledno podneo zahtev za dobijanje pomoći Opštini Prizren, obavešten je od strane Direkcije za izgradnju, rekonstrukciju, razvoj i javne investicije u Prizrenu da bi pomoć mogla biti pružena samo građanima Opštine Prizren i da bi trebalo da podnese ovaj problem nadležnim organima

Opštine Mališevo, pošto je njegova kuća spaljena u selu Pagaruša, u okviru Opštine Mališevo.

8. Dana 12. septembra 2006, podnosilac zahteva zahtevao je od Opštine Prizren da preispita njegov prethodni zahtev za dobijanje građevinskog materijala za njegovu kuću u Opštini Mališevo. On se pozvao na činjenicu da je kupio parče zemlje u Prizrenu i da je sada, zajedno sa svojom porodicom, građanin Prizrena.
9. Dopisom od 4. aprila 2007, podnosilac zahteva ponovio je svoj zahtev upućen Opštini Prizren, obaveštavajući je da do tada nije primio nikakvu građevinsku pomoć ni od jedne opštine, iako nije imao ni krov nad glavom, da se suočava sa ozbiljnom zdravstvenom situacijom, da ima porodicu od sedam članova i da je nezaposlen. On je podneo dodatan zahtev dana 25. maja 2007.
10. Ponovo, dopisom od 26. maja 2009, podnosilac zahteva poslao je dopis Direkciji za rekonstrukciju Opštine Prizren, objašnjavajući da, uprkos njegovim brojnim zahtevima, on i dalje nije primio nikakvu pomoć, iako mu je ombudsman, kome se on takođe obratio, rekao da će veoma ubrzo dobiti pomoć od Opštine Prizren. On je dodao da će svoj zahtev podneti sve do Ustavnog suda.

Tvrđnje podnosioca zahteva

11. Podnosilac zahteva se žali, da je od kaja rata, uputio brojne zahteve za ponovnu izgradnju njegove kuće koja je oštećena tokom rata Opštinama Prizren i Mališevo, ali nije dobio nikakvu pomoć do sada. On tvrdi da je prekršeno njegovo pravo na rekonstrukciju njegove imovine.

Komentari tužene stranke

12. Tužena stranka, kojoj je podnesak saopšten od strane Kancelarije za upis predmeta Suda 18. decembra 2009, nije podnela svoje komentare u periodu od 45 dana, kao što je predviđeno članom 22.2 Zakona.

Ocena prihvatljivosti podneska

13. Kako bi bio u mogućnosti da reši podnesak podnosioca zahteva, Sud treba prvo da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti predviđene Ustavom.
14. U vezi sa istim, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji predviđa:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav, prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, predviđena zakonom”;

I na član 47.2 Zakona, koji predviđa:

“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

15. Sud napominje, međutim, da u svom podnesku, podnosilac zahteva nije podneo nikakav dokaz, da je uložio žalbu bilo na odluke opštine Prizren, ili na odluke Opštine Mališevo ili da je upotrebio bilo kakav drugi pravni lek, koji mu je mogao biti na raspolaganju u skladu sa važećim zakonom u cilju ulaganja prigovora na osporene odluke ili ulaganje žalbe oko odsustva odluke.
16. Kao što je navedeno u Predmetu br. KI.41/09, Univerzitet AAB-RIINVEST protiv Vlade Republike Kosovo (Rešenje br. RK-04/10 Ustavnog suda Republike Kosovo, od dana 27. januara 2010), Sud želi da naglasi da je smisao pravila o iscrpljivanju svih pravnih sredstava, u skladu sa tumačenjem Evropskog suda za ljudska prava (vidi član 53 Ustava), da pruži odnosnim organima vlasti, uključujući sudove, priliku da spreče ili da isprave navodni prekršaj Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će kosovski pravni red pružiti delotvoran pravni lek za prekršaj ustavnih prava. Ovo je značajan aspekt sporednog karaktera Ustava. (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Selmouni protiv Francuske br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999). Međutim, nije neophodno da ustavna prava budu eksplicitno istaknuta u odnosnim postupcima. Sve dok je pitanje izneto implicitno ili u materiji, iscrpljivanje svih pravnih lekova je zadovoljeno (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004).
17. U vezi sa istim, Sud bi hteo da naglasi da se od podnosilaca zahteva očekuje da iskoriste samo one pravne lekove koji su im dostupni i delotvorni. Diskrecioni ili vanredni pravni lekovi ne treba da budu iskorišćeni, na primer, zahtevanjem od suda da izmeni svoju odluku (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Cinar protiv Turske, br. 28602/95, odluka od 13. novembra 2003). U slučajevima u kojima je podnosilac zahteva probao pravni lek koji Sud smatra neodgovarajućim, vreme potrebno da se isto učini neće prekinuti trajanje četvoromesečnog vremenskog roka (čl. 49 “Rokovi” Zakona), što može dovesti do odbacivanja žalbe kao neblagovremene (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Prystavka, Rezgui protiv Francuske, br. 49859/99, odluka od 7. novembra 2000).

18. U pogledu ovog predmeta, podnosilac zahteva podneo je svoju ustavnu žalbu direktno ovom Sudu, iznoseći da je njegovo pravo na rekonstrukciju njegove imovine prekršeno, ne navodeći bilo koji član Ustava ili Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.
19. Štaviše, Zakon br. 02/L-28 o upravnom postupku od 22. jula 2005, u svom članu IX, predviđa da “Bilo koja zainteresovana stranka ima pravo žalbe na upravni akt ili nezakonito odbacivanje izdavanja upravnog akta” (član 127.2), dok “Upravni organ, kome se upućuje žalba, razmatra zakonitost i doslednost osporenog akta” (član 127.3). Štaviše, Zakon predviđa da “Zainteresovane stranke mogu da se obrate sudu tek nakon što su iscrpele sva upravna sredstva žalbe” (Član 127.4).
20. Međutim, u svom podnesku, podnosilac zahteva nije potkrepeo ni na koji način, zašto smatra da pravni lekovi, pomenuti u Zakonu br. 02/L-28 o upravnom postupku, uključujući žalbu uloženu redovnim sudovima, ne bi bili dostupne i, ukoliko su dostupni, zašto ne bi bili delotvorni i samim tim ne treba da budu iscrpljeni u celosti.
21. U ovim okolnostima, ne može se smatrati da je podnosilac zahteva ispunio zahteve u skladu sa članom 113.7 Ustava.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20 Zakona i članom 54(b) Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I.DA ODBACI Podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka biće upućena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona.

III.Ova Odluka stupa odmah na snagu.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Podnosilac zahteva X protiv odluke Senata Prištinskog Univerziteta

Slučaj KI 37/09, odluka od 13 maj 2010. godine 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na rad.

Podnosilac zahteva je podneo jedan zahtev pri Ustavnom sudu, kojim napada odluku Senata Prištinskog Univerziteta, kojom mu je odbijena žalba u vezi sa odlukom za izbor kandidata po javnom konkursu za položaj nastavnika. On pretenduje da mu je negirano pravo na rad, ali ne razrađuje pitanje detaljnije.

Ustavni sud je odlučio da se zahtev odbija kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosilac zahteva nije iscrpeo pravna sredstva koja ima na raspolaganju, odnosno nije se obratio nekom od nadležnih sudova za odlučivanje u vezi sa njegovim zahtevom.

Priština, 13 maj 2010
Ref. Br.: RK 40/10

NACRT ODLUKE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 37/09

Podnosilac zahteva x

protiv

Odluke Senata Univerziteta u Prištini od 29/09.2009.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Kadri Kryeziu, potpredsednik

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija

Iliriana Islami, sudija

Jednoglasno usvaja Odluku o neprihvatljivosti, koja se odnosi na zahtev.

Predsednik Suda, Dr. Enver Hasani je u skladu sa članom 18, stav 1, tačka 1.3 Zakona o Ustavnom Sudu Republike Kosovo (Zakon br. 03/L – 121) izjavio sukob interesa i zatražio njegovo izuzeće u toku celog postupka razmatranja ovog slučaja i pošto je njegov zahtev usvojen od strane sudija, Predsednik

nije učestvovao ni u jednoj fazi razmatranja i procesa odlučivanja o ovom predmetu.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je stanovnik Republike Kosovo.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Odluku Senata Univerziteta u Prištini od dana 29.09.2008. kojom mu je odbijena žalba u vezi sa odlukom o izboru kandidata prema javnom konkursu od 07.03.2008. za poziciju predavača predmeta “Kriminalistika i Kriminalistička Taktika”.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su spornom odlukom prekršeni: Osnovni Principi Evropske Konvencije o ljudskim pravima i Univerzalne Deklaracije o ljudskim pravima, osnovni principi Ustava Kosova i Statuta U.P.-a.

Pravni osnov

4. Član 113 Ustava Republike Kosovo (u nastavku “Ustav”); član 20 Zakona 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u nastavku “Zakon”) i član 54 (b) Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u nastavku “Poslovnik o radu”).

Kratak pregled postupka pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je svoj zahtev Ustavnom Sudu podneo dana 11. septembra 2009. On je zatražio da se u odluci ovog Suda ne otkrije njegov identitet i njegov zahtev je prihvaćen.
6. Dana 13. maja 2010. nakon razmatranja izveštaja Sudije Izvestioca, Kadri Kryeziu, Veće za razmatranje u sastavu od sudija Iliriana Islami, Altay Suroy i Gjylijeta Mushkolaj je u toku istog dana podnelo svoje preporuke za odbijanje predmeta kao neprihvatljivog pred Sudom u punom sastavu.

Činjenice

7. Dana 29.10.2008. podnosilac zahteva je dobio Odluku ref.br.2/593 od 6.10.2008. donešenu od strane Senata U.P. kojom se odbija njegova žalba uložena ovom organu zbog toga što on nije izabran već je izabran

drugi kandidat na radno mesto predavača za predmet “Kriminalistika i Kriminalistička Tehnika” prema konkursu objavljenom u sredstvima javnog informisanja dana 07.03.2008.

8. Dana 21.11.2008. podnosilac zahteva X se obratio Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije – inspekcijskoj službi tražeći poništavanje odluka kao u tački 7 ove odluke i sa istim obrazloženjem Senata U.P. od dana 29.09.2008. i rezultatima konkursa U.P. od dana 07.03.2008. za predavača predmeta “Kriminalistika i Kriminalistička Taktika” kvalifikujući ih kao “protivzakonite, antinaučne, nehumane i diskriminatorske”.
9. Dana 02.03.2009. podnosilac zahteva se obraća Predsedniku Vlade Kosova i Nezavisnom Nadzornom Odboru Kosova sa zahtevom za poništavanje odluka kao u tački 7 ove odluke sa istim obrazloženjima.
10. Dana 04.05.2009. Nezavisni Nadzorni Odbor Kosova se Odlukom A 02(48) 09 oglosio nenadležnim za odlučivanje u vezi sa žalbom podnosica x, a u vezi sa osporavanjem izbora kandidata prema javnom konkursu na U.P. zasnivajući se na članu 10.2 UNMIK Uredbe 2008/12 kojom je izmenjena Uredba 2001/36 o Javnim Službama Kosova, članu 25 stav 25.5 Zakona o Visokom Obrazovanju (I.nr.202/03 Skupštine R.K.) i članu 178 Statuta U.P.

Tvrđenje podnosioca zahteva

11. Podnosilac zahteva u svom zahtevu tvrdi da mu je uskraćeno pravo na rad, član 49.1 Ustava, ne razrađujući dalje stvari.

Oцена o prihvatljivosti zahteva

12. Da bi presudio o zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su predviđeni Ustavom. U vezi sa ovim, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji određuje:

“Pojednici su ovlašćeni da pokrenu povrede od strane javnih organa njihovih individualnih prava i sloboda garantovanih Ustavom, ali samo nakon što su iscrpeli sva pravna sredstva regulisana zakonom.”

13. Član 48 Zakona koji određuje:

“Podnosilac zahteva je dužan da u svom zahtevu precizno razjasni za koja prava i slobode tvrdi da su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

14. Na osnovu dokumentacije koja je podneta u predmetu, Sud nalazi da nakon odluke donete od strane Nezavisnog Nadzornog Odbora (odluka A 02(48)2009), podnosilac zahteva nije iskoristio nijedno drugo pravno sredstvo za žalbu, iako je u pravnoj pouci odluke NNOK-a jasno naglašeno da odluka podleže “sudskom razmatranju u skladu sa zakonom”.
15. Sud takođe ovom prilikom naglašava da domaće zakonodavstvo, a naročito Zakon o Parničnom Postupku (Zakon br. 03/L-006 Skupštine Republike Kosovo) predviđa nadležnost redovnih sudova za sporove iz radnog odnosa i obezbeđuje efektivna sredstva žalbe za ostvarivanje prava koja su navodno prekršena.
16. Štaviše, ovaj Zakon je u članu 475 predvideo: “U sporovima iz radnog odnosa, a posebno prilikom određivanja rokova i zakazivanja sudskih sednica, sud će uvek imati u vidu potrebu hitnog rešavanja sporova iz radnog odnosa”.
17. Uzimajući napred izneto u obzir, Sud ocenjuje da se podnosilac x ni u jednom slučaju nije obratio nekom sudu nadležnom za odlučivanje u vezi sa zahtevom koji je pokrenuo u Ustavnom Sudu.
18. Sud želi da naglasi da obrazloženje za pravilo iscrpljivanja pravnih sredstava postoji da bi se pomenutim organima, uključujući i sudove, pružila mogućnost da se spreči ili koriguje navodno kršenje Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbediti efikasno pravno sredstvo za kršenje ustavnih prava (vidi, mutatis mutandis, ESLJP, Selmouni protiv Francuske br. 25803/94 Odluka od 28. jula 1999.).
19. Sud takođe određuje, da jednostavno, jedna sumnja što se tiče perspektive predmeta, nije dovoljna da isključi nekog žalioca od njegove obaveze da se žali nadležnim lokalnim organima (vidi Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka od 7. marta 1994., zahtev br. 20357/92, DR 76, str.80).
20. Takođe, podnosilac zahteva nije razjasnio zahtev, nije ga obrazložio ni u proceduralnom ni u suštinskom aspektu kako bi dokazao da mu je neko ustavno pravo povređeno.

IZ OVIH RAZLOGA

21. Sud je nakon razmatranja svih činjenica i pruženih dokaza i nakon razmatranja predmeta, dana 13. maja 2010. zaključio da podnosilac zahteva NIJE iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva i jednoglasno:

ODLUČUJE

I.DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova odluka će biti saopštena strankama i objaviće se u Službenom Glasniku u skladu sa članom 20.4 Zakona o Ustavnom Sudu.

III.Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac

Dr. Sc. Kadri Kryeziu, s.r.

Sudija Ustavnog Suda

Robert Carolan (po ovlašćenju), s.r.

Roland Bartetzko protiv Odluke S.C.AP-KZ 181/2002 Vrhovnog suda

Slučaj KI 02/10, odluka od 13 maj 2010. godine.

Ključne reči: individualan zahtev, privremena mera, pravo na efektivno pravno sredstvo, pravo na žalbu, ponovni povratak izgubljenog roka za podnošenje žalbe.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim navodi da me je povređeno pravo na efektivno pravno sredstvo, pravo na žalbu i ljudska prava zagarantovana Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i slobodama. Podnosilac pretenduje da je lišen od njegovog osnovnog prava na žalbu na presudu Suda, zbog toga što ga je njegov advokat odbrane pogrešno informisao da on nema pravo da ulaže žalbu na izricanju kaznu. Prema podnosiocu, odluka Vrhovnog suda nije obuhvatala pravni lek o njegovom pravu na žalbu, dok mu predsednik sudskog tela nije pružao verbalna uputstva o ovom pitanju. Podnosilac pretenduje da iz tih razloga nije imao mogućnost da realizuje njegovo pravo na žalbu. Istovremeno, podnosilac zahteva je tražio uvođenje privremene mere kojom traži ponovni povratak zakonskog roka žalbe protiv presude Vrhovnog suda.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca o privremenoj meri, uz obrazloženje da isti nije podneo nikakav dokaz koji obrazlaže ponovni povratak zakonskog roka kao privremena mera i da bi to bilo potrebno da bi se otklonili nepopravljivi rizici ili štete, ili da je takva mera od javnog interesa.

Priština, 13 maj 2010
Ref. Br.: RMP 39/10

ODLUKA O ZAHTEVU ZA PRIVREMENIM MERAMA

u

Slučaju br. KI 02/10

Roland Bartetzko

protiv

**Odluka Vrhovnog suda Kosova, S.C. AP-KZ 181/2002
od 12. novembra 2002.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija, i
Iliriana Islami, sudija

jednoglasno usvaja sledeću odluku kojom odbacuje zahtev za izricanje privremenih mera, bez štete po bilo kakvu konačnu Odluku o podnesku u smislu njegove prihvatljivosti ili osnovanosti.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Roland Bartetzko. On je nemački državljanin. Trenutno služi kaznu u Zatvoru u Dubravi, u blizini Istoka na Kosovu. Istog zastupa dr Kolë Krasniqi iz Glavičice, Peć.

Osporene odluke

2. Vrhovnog suda Kosova, S.C. AP-KZ 181/2002 od 12. novembra 2002.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su njegova prava zagarantovana članovima 30 (prava optuženog), 32 (pravo na pravno sredstvo), i 102.5 (pravo žalbe) Ustava Republike Kosovo, i njegova prava zagarantovana Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, i Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima, prekršena. On tvrdi da je lišen njegovog osnovnog prava na žalbu iz razloga što ga je njegov branilac pogrešno obavestio da nema pravo žalbe na njegovu presudu.
4. On zahteva da Sud izrekne privremenu meru kako bi ponovo utvrdio pravni rok za ulaganje žalbe na Presudu Ap. br. 181-2002 Vrhovnog suda Kosova, koja je postala pravosnažna više od šest godina pre stupanja na snagu Ustava Kosova.

Pravna osnova

5. Čl. 116.2 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), čl. 27 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Zakon), i čl. 52.1 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Činjenice

6. Dana 10. maja 2002, Okružni sud u Prištini doneo je presudu da je podnosilac zahteva kriv, između ostalog, za krivično delo terorizma u

skladu sa članom 125 u vezi sa članom 129, stav 2 u vezi sa stavom 1 (izmenjen 16. juna 1993, Službeni list SRJ-br. 37-193) Krivičnog zakona Jugoslavije. Sud je našao da je 18. aprila 2001. godine podnosilac zahteva podmetnuo eksplozivne naprave izvan prostorija Centra za mir i toleranciju, u kome su radili predstavnici bivše Jugoslavije. Eksplozija je izazvala smrt višeg predstavnika srpske vlade u istom. Takođe je povređeno četiri člana osoblja Centra. Sud je kaznio g. Bartetzko sa 23 godine zatvora. (D.C.P. br. 1722-2001).

7. Dana 12. novembra 2002, Vrhovni sud Kosova preinačio je presudu Okružnog suda. Sud je delimično usvojio žalbu podnosioca zahteva i našao da je isti kriv za krivično delo terorizma u skladu sa članom 125 u vezi sa članom 139, stav 2 Krivičnog zakona Jugoslavije. Sud je preinačio njegovu kaznu na 20 godina zatvora, uključujući vreme provedeno u pritvoru od 20. aprila 2001. (S.C. Ap.br. 181-2002).
8. Prema navodima podnosioca zahteva, njegov advokat, Tome Gashi, nije uložio žalbu na presudu Vrhovnog suda Kosova, niti ga je obavestio o njegovom pravu na žalbu. Umesto toga, on je rekao podnosiocu zahteva da nema pravo žalbe. Nakon roka od petnaest dana za ulaganje žalbe, odluka je postala pravosnažna.
9. Dana 31. decembra 2002, podnosilac zahteva primio je primerak presude Vrhovnog suda Kosova.
10. Nakon isteka roka, g. Gashi je zatražio od Vrhovnog suda da preinači odluku. On je izneo argumenat da bi stranke trebalo da imaju pravo žalbe pošto odluka nije sadržala pouku o pravnom leku. Dana 8. juna 2003, Vrhovni sud obavestio je podnosioca zahteva da ne prihvata njegov zahtev iz razloga što je podnet više od pola godine nakon datuma prijema presude.
11. Dana 15. juna 2002, podnosilac zahteva povukao je ovlašćenje advokatu g. Gashiju.
12. Dana 8. avgusta 2003, podnosilac zahteva zahtevao je preko svog advokata, Fazli Balaj, da Okružni sud u Prištini ponovo uspostavi pravni rok za ulaganje žalbe. Dana 6. januara 2004, Okružni sud u Prištini odbacio je zahtev podnosioca podneska iz razloga što je uložena nakon statutarnog perioda propisanog članom 92, stavovi 1 i 2, Krivičnog zakona Jugoslavije.
13. Dana 10. novembra 2009, državni tužilac Kosova obavestio je podnosioca zahteva da je njegov zahtev podnet Vrhovnom sudu Kosova odbačen iz razloga što za isti nije postojala pravna osnova.

Postupak pred Ustavnim sudom

14. Dana 7. decembra 2009. podnosilac zahteva podneo je svoj Podnesak Ustavnom sudu. Dana 5. januara 2010, podnosioci zahteva dopunili su Podnesak daljim argumentima zahtevajući od Suda da izrekne privremene mere kojima nalaže “ponovno uspostavljanje pravnog roka za ulaganje žalbe.”
15. Dana 13. maja 2010. Komisija za razmatranje, razmotrila je izveštaj sudije Suroy i dala je preporuku da Sud u punom sastavu odbaci zahtev za izricanje privremene mere.

Žalbeni navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva navodi u svojoj žalbi da je prekršeno njegovo pravo na žalbu zagarantovano članom 102 Ustava i članom 394 (1) Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova. Prema njegovim navodima, prekršen je i član 30 Ustava koji garantuje prava optuženog.
17. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je uskraćena mogućnost da iskoristi svoja osnovna prava. Odluka Vrhovnog suda Kosova od 12. novembra 2002. nije obuhvatala pravnu pouku o njegovom pravu žalbe, niti mu je predsedavajući sudskog veća pružio bilo kakva usmena uputstva. Štaviše, njegov advokat mu je rekao da nema pravo žalbe. Odluka protiv njega postala je pravosnažna zato što (1) mu je njegov advokat pružio netačan savet; i (2) nije poznao službeni jezik važećeg zakona na Kosovu. Iz tog razloga, nije bio u mogućnosti da iskoristi svoje pravo žalbe.
18. Na kraju, podnosilac zahteva tvrdi da ovo predstavlja prekršaj odredbi Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova i Privremenog krivičnog zakona Kosova, kao i Ustava Kosova, prava Evropske unije, Evropske konvencije o ljudskim pravima i Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. U cilju ispravljanja ovog prekršaja, trebalo bi ponovo utvrditi pravni rok za ulaganje žalbe.

Ocena zahteva za izricanje privremene mere

19. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav dokaz koji bi opravdao izricanje privremene mere kojom bi se ponovo uspostavio pravni rok za ulaganje žalbe sa njegove strane. On nije dokazao da je predložena privremena mera neophodna kako bi se izbegla bilo kakva opasnost od nenadoknadive štete, ili da li je data mera u javnom interesu, kao što je zahtevano članom 27 Zakona o Ustavnom sudu. Iz svega navedenog sledi da zahtev mora biti odbačen.

IZ OVIH RAZLOGA

20. Ustavni sud, u skladu sa članom 20 Zakona, i članom 54(b) Poslovnika o radu, na zasjedanju održanom 16. avgusta 2010. god, jednoglasno:

ODLUČUJE

I.da ODBACI zahtev za izricanje privremene mere

II.Sekretarijat će obavestiti stranke o Odluci i objaviti istu u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona.

III.Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj protiv Odluke Pkl. Br. 61/07 Vrhovnog suda, Odluke Br. AP. Br. 510/2007 Vrhovnog suda

Slučaj KI 07/09, odluka od 19. maja 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, lični integritet, mizerno, neljudsko i ponižavajuće tretiranje.

Podnosioci zahteva su podneli zahtev u kome navode da su im na suđenju protiv njih povređena Ustavom zagarantovana prava, pretendirajući da činjenice iz predmeta nisu pravilno ocenjene od strane Vrhovnog suda i da je predmet rešen na osnovu pretpostavki i pritiska primenjenog na svedoke. Istovremeno, podnosioci su pretendirali da je presuda protiv njih bila *inter alia*, bazirana na neprihvatljive dokaze i da su tokom procedure učinjene razne proceduralne povrede u sudnici, uglavnom od tužioca i da im je prilikom povređen lični integritet. Konačno, podnosioci ističu da nisu odgovorni za krivično delo koje im se stavlja na teret.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv uz obrazloženje da podnosioci nisu opisivali niti demonstrirali povredu njihovog prava na pravedno i nepristrasno suđenje. Dalje, Sud smatra da zahtev ne sadrži nijednu činjenicu koja bi dokazala da je sudu prilikom razmatranja predmeta nedostajala nepristrasnost ili da je procedura bila nepravedna. Prema sudu, činjenica da su podnosioci nezadovoljni rezultatom predmeta ne može služiti kao osnov za argumentiranje povrede člana 31. Ustava za pravedno i nepristrasno suđenje.

Priština, 19 maj 2010
Br. ref.: AGJ 21/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

Predmet br. KI 07/09
Demë KURBOGAJ i Besnik KURBOGAJ
protiv
Presude Vrhovnog suda Pkl. Br. 61/07
od 24. novembra 2008. god
Presude Vrhovnog suda br. Ap. Br. 510/2007
od 26. marta 2008. god

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik

Snezhana Botusharova, Sudija

Robert Carolan, Sudija
 Ivan Čukalović, Sudija
 Iliriana Islami, Sudija
 Kadri Kryeziu, Sudija
 Gjylieta Mushkolaj, Sudija
 Almiro Rodrigues, Sudija i
 Altay Suroy, Sudija,

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Demë Kurbogaj iz Peći, kojeg zastupa g. Zenel Mekaj, advokat iz Peći, i Besnik Kurbogaj iz Peći, kojeg zastupa g. Mentor Neziri, advokat iz Prištine.

Sporne odluke

2. U svojem zahtevu, podnosioci osporavaju presude Vrhovnog suda od 24. novembra 2008. god.¹ i od 26. marta 2008. god.²

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva tvrde da suđenje nije bilo objektivno i činjenice nisu pravično ocenjene. Oni takođe tvrde da je odluka zasnovana na predrasudama stvorenim sticajem okolnosti i da je izvršen pritisak nad svedocima. Stoga, oni zaključuju da suđenje nije bilo pravično i da je došlo do "povrede člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, uključujući Ustavni okvir (bio je na snazi u to vreme) i Krivični zakonik Kosova".

Pravna osnova

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav); član 20. i 22, stav (7) i (8) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i član 34. i 35. Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Kratak opis postupaka pred sudom

5. Ustavnom sudu je 2. marta 2009. god. podnet Podnesak. Podnosioci zahteva su 7. oktobra 2009. god. pozvani da razjasne i dopune Podnesak. Zastupnici podnosilaca zahteva su 22. oktobra i 2. novembra 2009. god. podneli svoje odgovore.

¹ Predmet br. Pkl. nr 61/07

² Predmet br. AP.br.510/2007

6. Imenovani sudija izvestilac, Almiro Rodrigues, podneo je preliminarni izveštaj u vezi sa činjenicama, prihvatljivosti i osnovima Predloga, u skladu sa članom 22(3) Zakona.
7. Komisija za razmatranje, sastavljena od sudija Kadrija Kryueziua, Gjyliete Mushkolaj i Altaya Suroya, u skladu sa članom 22.6. Zakona, 2. decembra 2009. god. donela je presudu o podnesku podnosioca zahteva.

Činjenice

8. Okružni sud u Peći³ je 13. aprila 2007. god. zaključio da su podnosioci zahteva Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj krivi za izvršeno krivično delo pljačke i druga povezana krivična dela i osudio ih je na 4 (četiri) godine zatvora. Odbrana Demë Kurbogaja i Besnika Kurbogaja je podnela žalbu na odluku Vrhovnog suda.
9. Vrhovni sud je 26. marta 2008. god.⁴ doneo presudu podržavajući žalbu tužilaštva i odbijajući kao neosnovane žalbe odbrane. Vrhovni sud je odlučio, da između ostalih stvari, izmeni pravnu kvalifikaciju prekršaja, da bi podnosioci zahteva bili proglašeni krivim i osuđeni na zatvorsku kaznu pojedinačno u trajanju od 7 (sedam) godina. Na drugoj strani, Vrhovni sud je poništio prvostepenu odluku o krivičnom delu pokušaja teškog ubistva i vratio je predmet na ponovno suđenje. U međuvremenu, odbrana podnosioca zahteva podnela je Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presuda Okružnog suda i presude Vrhovnog suda.
10. Vrhovni sud⁵ je 24. novembra 2008. god. odbio zahteve za zaštitu zakonitosti u vezi sa krivičnim delom pljačke i odbio je kao neprihvatljiv deo zahteva u vezi sa krivičnim delom pokušaja teškog ubistva koji je vraćen na ponovno suđenje.

Navodi podnosioca zahteva

11. Podnosioci zahteva tvrde da suđenje protiv njih nije bilo pravično jer “nije bilo objektivno; činjenice predmeta nisu pravično ispitane; odluka je doneta na osnovu predrasuda koje su stvorene sticajem okolnosti; pritisak je izvršen nad svedokom”. Prema navodima podnosilaca zahteva, došlo je do “povrede člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, uključujući Ustavni okvir (bio je na snazi u to vreme) i Krivični zakonik Kosova”.

³ U predmetu br. P.br. 234/06

⁴ Br. Ap.br.510/2007

⁵ Svojom presudom Pkl.br.61/07

12. U svom pisanom podnesku od 20. oktobra 2000. godine, Zenel Mekaj, advokat podnosioca zahteva Demë Kurbogaja, objasnio je podnesak navodeći da podnosioci zahteva nisu izvršili krivično delo. On navodi da su se podnosioci zahteva slučajno nalazili u blizini mesta na kojem je vršena operacija policije. Zatim, naveo je da je policija maltretirala podnosioca zahteva i da su policija i tužilaštvo pretili svedoku da svedoče u korist optužnice. Sledstveno tome, navodi se da je član 31. Ustava (pravo na pravično i nepristrasno suđenje) prekršen.
13. Dana 2. novembra 2009. godine, Mentor Neziri, advokat podnosioca zahteva je predao pismeno obrazloženje i ukazao da je Vrhovni sud učinio nekoliko povreda Zakon o krivičnom postupku i Krivičnog zakonika. Naglasio je, *inter alia*, da je presuda zasnovana na neprihvatljivom dokazu; svedočenje Albiona Lajčija, koji je više puta ponovio da je bio pod prinudom i maltretiran od strane policije. Sledstveno tome, došlo je do povrede člana 403 1.8. Zakona o krivičnom postupku. Dodatno je izjavljeno da je Vrhovni sud povredio i Krivični zakonik, kada je pogrešno primenio član 256.1. u vezi sa svojim članom 23, pošto pravni elementi definicije krivičnog dela niti su bili ispunjeni⁶, niti je Vrhovni sud obrazložio odluku o prekvalifikaciji krivičnog dela. Samim tim, zaključeno je, da Vrhovni sud nije uzeo u obzir član 3.2. Zakona o krivičnom postupku. Takođe, on tvrdi da su, tokom postupka, učinjene različite proceduralne povrede, uglavnom od strane tužioca u sudnici, i povređen je lični integritet okrivljenih a njihova ljudska prava nisu poštovana. Na kraju, zaključio je da su članovi 21, 23, 27, 30. i 31. Ustava prekršeni.

Ocena prihvatljivosti Predloga

14. Da bi se donela odluka o podnesku podnosioca zahteva Sud prvo treba utvrditi da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom, koji su dodatno navedeni u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku.
15. Dodatno, podnosilac zahteva dužan⁷ je da podnese sažetu izjavu o činjenicama i precizno objašnjenje prava koja su prekršena, ukazujući na konkretno delo javnog organa koje je predmet spora i za koje se traži pravni lek. Podnosilac zahteva treba da priloži neophodne potkrepljujuće informacije i dokumenta.
16. Podnosioci zahteva su izjavili da su "član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, Ustavni okvir (bio je na snazi u to vreme) i Krivični

⁶ Kako je predviđeno članom 22.2. Zakona.

⁷ U skladu sa članom 48. Zakona.

zakonik Kosova prekršeni”, jer “suđenje nije bilo objektivno, činjenice nisu pravično ispitane, odluka je zasnovana na predrasudi stvorenoj sticajem okolnosti i pritisak je izvršen nad svedocima”.

17. Preciznije, podnosioci zahteva su uglavnom izjavili da nisu izvršili krivično delo (a), suđenje nije bilo pravično (b), odluka je zasnovana na predrasudi (c), maltretirala ih je policija (d), pritisak je izvršen nad svedokom Albionom Lajčijem i Vrhovni sud je ignorisao njegovo svedočenje (e), i sudija Riza Loci nije učestvovao na sednici (f). Oni zaključuju da su prekršeni članovi 21, 23, 27, 30. i 31. Ustava, kao i to da su učinjene druge proceduralne povrede i da je narušen lični integritet okrivljenog, kao i to da nisu poštovana njihova ljudska prava.

(a). Nisu izvršili krivično delo

18. Vezano sa tvrdnjama podnosilaca zahteva da nisu počinili krivično delo mora se navesti da Ustavni sud nije nadležan da odluči o takvoj žalbi.
19. Zaista, Ustavni sud Kosova nema žalbenu nadležnost i ne može se umešati na osnovi teorije da su ti sudovi doneli pogrešnu presudu ili netačno procenili činjenice. Uloga Ustavnog suda je jedino obezbeđivanje poštovanja prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim sredstvima te stoga ne može delovati kao sud “četvrtog stepena” (vidi, *mutatis mutandis*, i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembra 1996. god, R.J.D, 1996-IV, para. 65).

(b). Suđenje nije bilo pravično

20. Podnosioci zahteva dodatno tvrde da njihovo suđenje nije bilo pravično. Ustavni sud smatra da je tvrdnja samo zaključak koji nije dokazan. Ustavni sud ne može pogađati koje pravo prema članu 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima je prekršeno i kako i zašto je prekršeno. Predlog podnosilaca zahteva da Ustavni sud “proveri spise predmeta u kojima se gore navedene povrede mogu naći”⁸ ne upotpunjava taj nedostatak. U stvari, nije na Sudu da preuzme mesto podnosioca zahteva i zapaža činjenice i gradi argumente koji vode zaključku da je došlo do navodnog prekršaja člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

(c). Odluka je zasnovana na predrasudi

21. Podnosioci zahteva takođe tvrde da “suđenje nije bilo objektivno, da činjenice nisu pravično ispitane, da je odluka zasnovana na predrasudi stvorenoj sticajem okolnosti”.

⁸ Kako je navedeno na 3. strani Predloga.

22. Ustavni sud primećuje da je žalba podnosioca na presudu⁹ Vrhovnog suda zasnovana “na bitnim povredama odredaba krivičnog postupka u uskoj vezi sa onima o pogrešnoj i nepotpunoj proceni činjeničnog stanja i povredi krivičnog zakona”. Nije iznet nijedan navod o konkretnoj povredi ustavnog prava. Vrhovni sud zaključuje da “žalbeni navodi kako činjenično stanje u ovoj krivičnoj stvari nije kompletno ili je pogrešno provereno nisu potkrepljeni, jer su sve okolnosti predmeta propisno proverene i na to nije ostala sumnja”.
23. Takođe, u svojoj odluci o zahtevu za zaštitu zakonitosti¹⁰, Vrhovni sud zaključuje da “presude na koje su uložene žalbe nisu zasnovane na predrasudi već na dokazima, koji su ocenjeni jedan po jedan i u vezi jedan sa drugim, dok sadržaj presuda sadrži dovoljno, jasno i ubedljivo obrazloženje, koje ovaj sud odobrava bez imalo sumnje”.
24. Kao što je navedeno i iznad, Ustavni sud Kosova nema žalbenu nadležnost i ne može se umešati na osnovi teorije da su ti sudovi doneli pogrešnu presudu ili netačno procenili činjenice (vidi paragraf 19 iznad).

(d) Policija ih je maltretirala

25. Podnosioci zahteva su uz podnesak priložili pismo, upućeno naime od strane advokata odbrane Zenela Mekaja Regionalnoj policiji Peći, u kojem se kaže da su “13. marta 2006. god. pripadnici Kosovske policijske službe prilikom hapšenja okrivljenih Demë i Besnika Kurbogaja, iste pretukli toliko da su prouzrokovali teške povrede, čije su posledice vidljive i danas”¹¹. Takođe su naveli da su “podigli krivičnu tužbu pred javnim tužilaštvom Kosova, protiv nepoznatih pripadnika Kosovske policijske službe, zbog krivičnog dela lošeg postupanja prilikom izvršavanja dužnosti”. To pismo samo po sebi ne dokazuje navod. Osim toga, podnosioci zahteva nisu podneli bilo kakve informacije o konačnom ishodu “krivične tužbe pred javnim tužilaštvom Kosova, protiv nepoznatih pripadnika Kosovske policijske službe”.
26. To znači da ili nema dokaza koji bi podržali navodnu povredu ili da pravno sredstvo još uvek nije iscrpljeno.

(d). Pritisak je izvršen nad svedokom Albionom Lajčijem i Vrhovni sud je ignorisao njegovo svedočenje

27. Podnosioci zahteva tvrde da su policija i tužilac pretili svedocima i od njih tražili da svedoče u korist optužnice, a što se čak desilo i za vreme

⁹ Ap.br 510/2007.

¹⁰ PKL.br 61/07 od 24. novembra 2008. god.

¹¹ Pismo datirano 17. marta 2006. god. u Peći.

saslušanja kada je policija naredila da se svedoku stave lisice na saslušanje i da se odvede u policijsku stanicu. Osim toga ističu da je "Vrhovni sud ignorisao svedočenje Albiona Lajčija, koji je više puta ponavljao da je nad njim vršena prinuda i maltretiranje od strane policije" čime je Vrhovni sud izvršio povredu Krivičnog zakonika i Zakona o krivičnom postupku.

28. Tvrdnja da su policija i tužilac pretili svedocima i od njih tražili da svedoče u korist optužnice, što se čak desilo kada je policija naredila da se svedoku stave lisice na saslušanje i da se odvede u policijsku stanicu, nije potkrepljena bilo kakvim dokazom u podnesku. Osim toga, niti priložena odluka Okružnog suda u Peći niti odluke Vrhovnog suda ne upućuju na takav događaj. Sa druge strane, nigde se ne pominje da je na saslušanje uložen prigovor na navodno povredu do koje je na kraju došlo niti, ako jeste, koji je bio pravni lek.
29. Stoga, podnesak ne prilaže potrebne potkrepljujuće informacije i dokumenta da bi se dokazala tvrdnja. Očigledno, podnosilac zahteva nije na vreme uložio prigovor na povredu čime se odrekao prava da se sada poziva na takvu povredu ako ona postoji.
30. Podnosioci zahteva zatim tvrde da je Vrhovni sud ignorisao sadržaj svedočenja Albiona Lajčija. Odbrana je već u žalbi podnetoj Vrhovnom sudu navela da se svedočenje Albiona Lajčija, koje je "uneto u toku postupka i na suđenju pred sudom, (...) se ne može uzeti kao dokaz na kojem bi se kaznena presuda zasnivala"¹².
31. Vrhovni sud, u svojoj odluci o zahtevu za zaštitu zakonitosti, zaključuje da "spisi predmeta i presude na koje su uložene žalbe pokazuju da su oba, sud prve i sud druge instance dali pravne razloge za sve svoje odlučujuće činjenice, koje su potkrepljene u pravednoj oceni mnogobrojnih dokaza korišćenih za vreme suđenja". U zaključku se ne može naći samovoljnost ili nerazumnost i podnosioci zahteva ne upućuju na konkretnu povredu ustavnog prava.
32. U pogledu svedočenja Albiona Lajčija, Vrhovni sud je dodatno zaključio da "presude na koje su uložene žalbe nisu isključivo zasnovane na izjavama svedoka Albiona Lajčija, kako je navedeno u zahtevu za zaštitu zakonitosti osuđenog Besnika Kurbogaja i kako je navedeno bez ikakvog osnova da je protiv ovog svedoka korišćeno nasilje da bi on izmenio svoju izjavu u vezi sa prodajom njegovog vozila osuđenom Demë Kurbogaju"¹³.

¹² Vidi Ap.br.510/2007 Vrhovnog suda.

¹³ Vidi opet Vrhovni sud, PKL.br.61/07, od 24. novembra 2008. god.

33. U stvari, Vrhovni sud je uzeo u obzir podneske podnosilaca zahteva u postupku, razmotrio ih i dao obrazloženje za svoje odluke. Stoga, Ustavni sud ne interveniše tamo gde su nedostaci proceduralnog prava, ako postoje, ispravljeni u žalbenoj instanci i kada podnosioci zahteva ne ukažu na konkretnu povredu ustavnog prava.

(e) Učešće sudije Rize Locija na sednici

34. Advokat odbrane Demë Kurbogaja tvrdi, u zahtevu za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom, da “presuda prvostepenog suda sadrži bitnu povredu odredaba krivičnog postupka”, naime zato što “iako nisam učestvovao na sednici sudskog veća Vrhovnog suda, ne verujem da je član veća Riza Loci čije se ime nalazi na presudi učestvovao na sednici, pošto je bio bolestan svo vreme”.
35. Vrhovni sud je zaključio¹⁴ da su “navodi da sudija Riza Loci nije učestvovao na sednici veća neosnovani i ne sadrže argumente”. Vrhovni sud smatra da “navodi iz zahteva za zaštitu zakonitosti da Riza Loci “nije bio prisutan” nisu potkrepljeni”. Osim toga, Vrhovni sud je uzeo u obzir i to da je “advokat odbrane Besnik Kurbogaj izneo samo pretpostavke u vezi sa pitanjem odsustvovanja Rize Locija, tvrdeći da “... na osnovu dokaza u mom posedu sudija Riza Loci nije prisustvovao sednici”.
36. Sa druge strane, sednicu Vrhovnog suda “pratio je advokat odbrane (sic) osuđenog Besnika Kurbogaja, advokat Mentor Neziri, a zapisnik sa sednice drugostepenog suda¹⁵ pokazuje da je predsedavajući sudija objavio sastav sudskog veća, uključujući g. Rizu Locija kao člana sudskog veća koji je prisutan. Advokat Mentor Neziri na to nije imao prigovor”¹⁶.
37. Dodatno, Vrhovni sud ne da je samo bio upoznat sa aktivnošću u oblasti koja je od važnosti u pogledu osnovnih prava nego je obratio pažnju na navode podnosioca zahteva na postupak, razmotrio ih i obrazložio svoja rešenja.

Zaključak o prihvatljivosti

38. Iz navedenog se primeđuje da podnosioci zahteva nisu opisali bitne činjenice, nisu dokazali tvrdnje da je prekršeno pravo na pravično suđenje i podnesak ne razjašnjava tačno i precizno koja prava i slobode su prekršena, kaa što oni tvrde.

¹⁴ U odluci PKL, br 61/07 od 24. novembra 2008. god.

¹⁵ Ap. br. 510/2007 datirano 26.03.2008. god.

¹⁶ Kako piše u odluci Vrhovnog suda Pkl.br.61/07, od 24. novembra 2008. god.

39. Stoga, Sud zaključuje da podnosioci zahteva nisu uspeali da dokažu da je njihovo pravo na pravično i nepristavno suđenje prekršeno i da su njihove žalbe proceduralno i suštinski opravdane.
40. Dodatno, Sud smatra da u podnesku ne postoji nijedan deo koji indicira da su sudovi koji su razmatrali ovaj slučaj bili pristrasni ili da je postupak na neki drugi način bio nepravičan. Sama činjenica da su podnosioci zahteva nezadovoljni ishodom slučaja ne može sama po sebi izneti dokazanu tvrdnju povrede člana 31. Ustava (vidi *mutatis mutandis* presuda ESLjP Appl. bo. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, Rešenje od 26. jula 2005. god.
41. U ovim okolnostima se ne može smatrati da je podnosilac zahteva ispunio zahteve za prihvatljivost podneska.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113(7) Ustava, članu 20. i 22, stavu (7) i (8) Zakona o sudu i članu 34. i 35. Poslovnika, jednoglasno,

ODLUČUJE

I. Da ODBIJE podnesak kao neprihvatljiv.

II. Ova Odluka će se dostaviti strankama i objaviti u Službenom listi, u skladu sa članom 20.4. Zakona.

III. Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani, s.r.

Dedë Gecaj protiv Odluke PKL-KZZ 76/o8 Vrhovnog suda

Slučaj KI 22/09, odluka od 20. maja 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, izručenje, *ne bis in idem*, ljudska prava, nehumano i ponižavajuće tretiranje.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u kojem navodi da su njegova ustavna prava povređena odlukom Vrhovnog suda kojom je Vrhovni sud proglasio važećim sporazum između Misije OUN-a na Kosovu i države Švajcarske za izručenje podnosioca u Švajcarskoj. On pretenduje da je bilo kršenja načela *ne bis in idem*, kao što se ističe u članu 34. Ustava, koji predviđa da “niko ne može biti osuđen više od jednog puta za isto od krivično delo”. Ovaj argumenat, podnosilac zahteva bazira na činjenicu da je imenovani bio proglašen krivim od Vrhovnog suda Srbije za isto krivično delo, mada on nije izdržavao kaznu koja mu je tom presudom izrečena. On pretenduje da su tom odlukom kršena osnovna načela ESLJP, Evropska konvencija za izručenje, kao i načela zakona o krivičnom postupku. Pre meritornog razmatranja ovog slučaja, Sud je prvo odlučio da odbacuje zahtev podnosioca za privremenu meru.

Ustavni sud je odlučio da se zahtev odbija kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da njegovo izručenje u Švajcarskoj nije u suprotnosti sa pomenutim sporazumom i da podnosilac nije podneo nikakav dokaz kojim bi dokazao da bi njegov transfer u Švajcarskoj povredio osnovna načela ljudskih prava ili da će imati nehuman i degradirajući tretman.

Priština, 20 Maj 2010
Ref. Br.: RK 22/10

REŠENJE O NEDOPUŠTENOSTI

Predmet KI 22/09

Dedë Gecaj

protiv

Odluka br. PKL-KZZ 76/o8 Vrhovnog suda Kosova

datirana 6 aprila 2009

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu

Enver Hasani, Predsednik

Snezhana Botusharova, Sudija

Robert Carolan, Sudija

Ivan Čukalović, Sudija

Iliriana Islami, Sudija

Kadri Kryeziu, Sudija
Gjylieta Mushkolaj, Sudija
Almiro Rodrigues, Sudija i
Altay Suroy, Sudija

Podnosilac žalbe

1. Podnosilac žalbe je Dedë Gecaj, sa prebivalištem u Švajcarskoj, kojeg pred Ustavnim sudom predstavlja Kolë Krasniqi, advokat iz Peći.

Osporavana odluka

2. U svom podnesku Podnosilac zahteva osporava Odluku br. PKL-KZZ 76/o8 Vrhovnog suda Kosova datuma 6 aprila 2009.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je tražen u Švajcarskoj zbog navodnog vršenja krivičnih dela u kršenju Švajcarskih zakona na snazi. On je međutim pobegao ali je uhapšen u Srbiji gde je suđen za neke prekršaje. Čekajući odluku Vrhovnog suda Srbije na njegov zahtev za ponovno razmatranje on je pušten iz pritvora. Nakon što je Vrhovni sud Srbije potvrdio njegovu presudu 22 marta 2002, Podnosilac zahteva se nije vratio da održi ostatak kazne.
4. Podnosilac zahteva je uhapšen na Kosovu u maju 2006 ali je oslobođen čekajući na razvoj postupka otpočetog od strane Švajcarskih vlasti sa Misijom Ujedinjenih Nacija na Kosovu za njegovo izručenje Švajcarskoj. Sporazum o njegovom izručenju Švajcarskoj je dogovoren ali je osporen pred sudom od strane Podnosioca zahteva. 6 aprila 2009 Vrhovni sud Kosova je odlučio, kao zadnja instanca, da je Sporazum pravosnažan. Podnosilac zahteva izjavljuje da bi ga njegovo izručenje Švajcarskoj izložilo tretmanu u suprotnosti sa Ustavom i instrumentima ljudskih prava.

Pravna osnova

5. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); Član 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i Odeljak 54(b) Poslovnika o Radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak opis postupka pred Sudom

6. 22 juna 2009 Podnosilac zahteva je predao Podnesak Ustavnom sudu, koji je 17 septembra 2009 dopunio zahtevom za privremene mere,

odnosno, odgađanje postupka za njegovo izručenje Švajcarskoj. 15 decembra 2009 Sud je odlučio da odbije zahtev Podnosioca zahteva za privremene mere..

Pregled činjenica

7. 11 januara 1999 nastavnik kćerke Podnosioca zahteva je ubijen u St. Galenu, Švajcarska. Prema Švajcarskim vlastima, nastavnik, koji je došao do saznanja da je Podnosilac zahteva seksualno zlostavljao svoju kćerku, je ubije od strane istog da bi ga eliminisao kao svedoka. Podnosilac zahteva je pobegao i sada je tražen od strane Švajcarskih vlasti da je navodno počinio krivično delo ubistva; i to možda sa predumišljajem; brojne seksualne odnose sa maloletnikom; nanošenje teških telesnih povreda; brojna silovanja; brojne prinude; lažne optužbe i/ili podsticanje na iste; nasilje i pretnje vlastima i službenicima; kao i kažnjivo delo planiranja ubistva sa predumišljajem ili otmicu.
8. 25 februara 1999 Podnosilac zahteva je uhapšen u Đakovici i držan u pritvoru čekajući na njegovo suđenje pred Okružnim sudom u Peći. Nakon stupanja na snagu Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti, 1999, i nakon što je Misija Ujedinjenih Nacija na Kosovu (UNMIK) preuzela, inter alia, upravljanje pravosuđem, Vrhovni sud Srbije je odlučio da preda predmet okružnom sudu u Leskovcu, koji je 7 decembra 2000 osudio Podnosioca zahteva za ubistvo i izrekao presudu 4 godine zatvora. Podnosilac zahteva se žalio na tu odluku Vrhovnom sudu Srbije, koji ga je pustio na slobodu do završetka žalbenog postupka.
9. 28 marta 2002 Vrhovni sud Srbije je potvrdio presudu okružnog suda. Dodatno tome, 28 maja 2003 je doneo odluku da umanji kaznu Podnosiocu zahteva na 3 godine i 6 meseci i da se uzme u obzir vreme koje je proveo u istražnom zatvoru. Podnosilac zahteva se nije vratio u pritvor u zatvor da održi ostatak njegove kazne, nego je ostao u bekstvu.
10. 19 maja 2003 Švajcarske vlasti su izdale nalog za hapšenje protiv Podnosioca zahteva na osnovu gore navedenih krivičnih dela (vidi stavku 7) i, 22 februara 2006, su ugovorile sporazum sa UNMIK o njegovom izručenju Švajcarskoj u slučaju hapšenja. 4 maja 2006 on je ponovo uhapšen na Kosovu ali je oslobođen od strane istražnog sudije u Peći istog dana. 7 maja Okružni sud u Peći je naložio pritvor za Podnosioca zahteva, ali on nije ponovo uhapšen do 13 avgusta 2007. On je pušten iz pritvora 17 avgusta 2007.
11. 20 avgusta 2007 potpisan je nov Sporazum između Švajcarskih vlasti i UNMIK o izručenju Podnosioca zahteva Švajcarskoj. Odlukom, 5 novembra 2007, Okružni sud u Peći je potvrdio izručenje Podnsioca

zahteva. 28. marta 2008. Vrhovni sud Kosovo je podržao žalbu Podnosioca zahteva protiv odluke Okružnog suda i odbio zahtev za njegovo izručenje Švajcarskoj kao neosnovan. Javni tužilac je predao zahtev za zaštitu zakonitosti protiv ove presude 24. jula 2008..

12. Odlukom 6. aprila 2009, Vrhovni sud je odobrio zahtev Javnog tužioca za zaštitu zakonitosti i presudio da je izručenje Podnosioca zahteva Švajcarskoj na osnovu Sporazuma između Švajcarskih vlasti i UNMIK od 20. avgusta 2007 i dalje na snazi, na osnovu Člana 145 (Kontinuitet međunarodnog sporazuma i primenljivog zakona) Ustava Kosova.
13. Pozivajući se na "istorijat postupka" Vrhovni sud je utvrdio da je Podnosilac zahteva osuđen za krivično delo ubistva od strane Srpskog suda i da "se odluka ne može uzeti u obzir iz perspektive primene principa "ne bis in idem" pošto Sporazum o izručenju jasno uspostavlja da se izručenje neće odobriti ako je Podnosioc zahteva "oslobođen ili osuđen krajnjom presudom Suda na Kosovu za krivična dela za koje se traži izručenje (Član 5.g navedenog Sporazuma), izuzimajući presude stranih suda.

Navodi Podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva naglašava da je njegov krivični predmet presuđen na zadnjoj instanci od strane Vrhovnog suda Srbije 28. marta 2002. Stoga, odluka Vrhovnog suda Kosova od 6. aprila 2009. krši:
 - Osnovne principe ESJLP, Univerzalne deklaracije LJLP, Ustav Kosova, i javno međunarodno pravo;
 - Evropsku konvenciju o ekstradiciji od 13. decembra 1957 i protokole koji porizilaze, od 1975 i 1978;
 - Principe Zakona o krivičnom postupku;
 - Članove 451.1, 452.3 i 457.2 Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova (PZKPK).
15. Štaviše, odluka Vrhovnog suda Kosova od 6. aprila 2009. krši Član 517.9 PZKPK, kojim se zahteva da se izručenje osobe stranom pravosuđu odobri ako ne postoji stvarna opasnost da će lice čije je prebacivanje zatraženo da iskusi nečovečan ili ponižavajući tretman ili kažnjavanje.
16. Prema podnosiocu zahteva, Švajcarske vlasti su "dokazale nezakonito, diskriminirajuće, ponižavajuće i osvetoljubivo ponašanje samo zbog njegove nacionalnosti, odnosno mržnje prema strancima".

Ocena prihvatljivosti Podneska

17. Podnosilac zahteva se žali na kršenje principa “Ne bis in idem”, kao što je navedeno u Članu 34 Ustava, koji glasi: “Niko se ne može kazniti više od jednog puta za isto krivično delo”, princip koji je, po mišljenju Suda, univerzalan. Ali, nije pitanje u tome da li će Podnosiocu zahteva biti ponovo suđeno pred Kosovskim sudovima, nego, kao što i on sam jasno navodi, da li će i u Švajcarskoj biti suđen za ista krivična dela za koja je već suđen od strane Vrhovnog suda Srbije, kao zadnja instanca. U ovim okolnostima zavisi od Podnosioca zahteva da podigne ovo pitanje pred Švajcarskim vlastima, kada bude izručen Švajcarskoj i od njih zatraži da se primeni gore navedeni princip.
18. Štaviše, Sporazum koji omogućava izručenje Podnosioca zahteva Švajcarskoj je zaključen između Švajcarskih vlasti i UNMIK dana 20 avgusta 2007. punovažnost ovog Sporazuma je potvrđena od strane Vrhovnog suda Kosova, kao zadnja instanca, 6 aprila 2009, presuđujući da je Podnosilac zahteva “osuđen za krivično delo ubistva od strane Srpskog suda”, i da “izručenje neće biti odobreno, ako je građanin oslobođen ili osuđen krajnjom presudom suda na Kosovu za krivično delo zbog kojeg se zahteva izručenje (Član 5(g) Sporazuma)”, izuzimajući presude stranih sudova”.
19. Sud, stoga, zaključuje da, pošto je krivični postupak protiv Podnosioca zahteva završen krajnjom presudom za njegov predmet pri stranom sudu, odnosno Ustavnom sudu Srbije, ne može se smatrati da navedeni Sporazum krši gore naveden princip.
20. Podnosilac zahteva se takođe žali da odluka Vrhovnog suda Srbije, od 6 aprila 2007, kojom se potvrđuje njegovo izručenje Švajcarskoj krši Član 517.9 Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova (PZKPK), kojime se zabranjuje izručenje stranom pravosuđu gde bi Podnosilac zahteva bio izložen nečovečnom ili ponižavajućem tretmanu ili kažnjavanju. Prema njegovom mišljenju, Švajcarske vlasti: *“dokazale nezakonito, diskriminirajuće, ponižavajuće i osvetoljubivo ponašanje samo zbog njegove nacionalnosti, odnosno mržnje prema strancima”*.
21. Vezano sa tim, Sud pominje presudu Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Soering (Soering v. Ujedinjena Kraljevina, serija A, No. 161, Appl. No. 14038/88), kod kojeg je ESLJP utvrdio da se izručenje može odbiti u okolnostima kada je stranka pretrpela ili može pretrpeti duboko poricanje pravednog suđenja u državi koja ga traži.
22. Ipak, Sud utvrđuje da Podnosilac zahteva nije predao bilo kakav dokaz da će njegovo izručenje Švajcarskoj prekršiti osnovne principe ljudskih

prava garantovanih međunarodnim instrumentima, koje je on naveo, ili da će on biti podvrgnut tretmanu suprotno Članu 517.9 PZKPK od strane Švajcarskih vlasti, koji zahteva da se izručenje lica stranom pravosuđu odobri, ako postoji opravdani rizik da će lice, čije se izručenje zahteva, biti podvrgnuto degradirajućem tretmanu ili kažnjavanju.

23. Sledi da podnosilac zahteva nije ispunio zahteve za podnošenje Podneska u skladu sa Članom 22.1 Zakona.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20 Zakona i članom 54(b) Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I.DA ODBACI Podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka biće upućena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona.

III.Ova Odluka stupa odmah na snagu.

Sudija izvestilac

Prof. Dr. Gjylieta Mushkolaj, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Spartak Dervishi protiv Presude Br. P. Br. 74/2002 Opštinskog suda u Đakovici i Presude Br. AP. Br. 78/07 Okružnog suda u Peći

Slučaj KI 04/09, odluka od 21. maja 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim traži poništenje kazne od sedam meseci zatvora koja mu je izrečena za izvršenje tri krivična dela krađe, iz razloga da mu presuda prvostepenog suda nije uopšte uručena, da njegov advokat odbrane nije imao dovoljnog vremena za pripremanje odbrane i da Sud nije uopšte uzeo u obzir lekarski dokaz da on boluje od “psihoze paranoje”.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da zahtev ne pojašnjava ili specifikuje na koji način su mu povređena njegova ustavna prava. Dalje, Sud je odlučio da ne uzima u obzir lekarski dokaz na koji se bazira podnosilac, jer isti nije predodčen tokom prethodnih procedura i da nezavisno od toga, prema Sudu, ovaj dokaz nije ubedljiv i nije dovoljan za obaranje izrečene kazne

Pristina, 21 maj 2010
Ref. Br.: RK 18/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Predmetu. KI. 04/09

Podnosilac zahteva

Spartak Dervishi

protiv

Odluke Opštinskog suda u Đakovici,

Odluka br. P.no.74/2002 i Okružnog suda u Peći,

Odluka br. Ap.no.78/07

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednik

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Jednoglasno donosi sledeće rešenje o neprihvatljivosti zahteva:

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Spartak Dervishi, sa prebivalištem u opštini Đakovice, kojeg zastupaju advokati Avdi Rizvanolli i Teki Bokshi, iz Đakovice.

Sporne odluke

2. Odluka Opštinskog suda u Đakovici, br.. P.br.74/2002 i Odluka Okružnog suda u Peći, br. Ap.br.78/07

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da bi njegovo osuđivanje za tri izvršena dela pljačke, pod članom 253.1.1. PKZK (Privremeni krivični zakon Kosova), za koja mu je izrečena kazna zatvora u trajanju do sedam meseci, trebalo da se poništi na osnovu toga da nije dobio odluku prvostepenog suda, da njegov advokat nije imao dovoljno vremena da pripremi odbranu i da bi novi dokaz trebalo da se uzme u obzir. Novi dokaz je taj da on pati ili je patio od “paranoične psihoze”.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu Ustav); član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu Zakon); i član 55. poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Kratak pregled postupka pred Ustavnim sudom

5. Zahtev je podnet Ustavnom sudu 20. februara 2009. god. Predsednik Suda je za sudiju izvestioca odredio sudiju Ilirianu Islami. Određena je Komisija za razmatranje koju su činili sudija Altay Suroy, predsedavajući, sudija Ivan Čukalović i sudija Almiro Rodrigues. Komisija za razmatranje je 9. februara 2010. god. ispitala zahtev podnosioca i donela odluku u vezi sa prihvatljivošću istog.

Činjenice

6. Činjenice predmeta su sledeće:
 1. Podnosilac zahteva je osuđen pred Opštinskim sudom u Đakovici 11. februara 2005. god. zbog izvršena tri krivična dela teške pljačke;

2. Dva krivična dela su navodno izvršena 28. decembra 2001. godine, a drugo krivično delo pljačke 24. decembra 2001. godine;
3. Prema Presudi, on je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od sedam meseci; vreme koje je proveo u pritvoru od 30. decembra 2001. do 24. januara 2002. god. se uzima u razmatranje a sprovođenje Odluke br. P.br.74/2002 od 11. oktobra 2007. god. stupa na snagu odmah za odsluženje kazne;
4. Preko njegovih advokata žalba je podneta Okružnom sudu u Peći 20. juna 2007. godine;
5. Okružni sud u Peći je 9. aprila 2008. god. odbio žalbu kao neosnovanu i podržao Odluku Opštinskog suda;
6. Nakon nove žalbe podnete Okružnom sudu 9. aprila 2008. godine, predstavljen je novi dokaz u kojem se tvrdi da je podnosilac zahteva zakonski neodgovoran, prema novom lekarskom uverenju koje je izdala psihijatrijska bolnica u kojoj je lečen od 16. juna 1999. do 3. jula 1999. godine, i u kojoj mu je dijagnostifikvana "paranoična psihoza";
7. Opštinski sud u Đakovici izdao je nalog 26. januara 2009. god. koji obavezuje podnosioca zahteva da se pojavi pred sudom da bi odslužio kaznu koja mu je izrečena, pod pretnjom izvršenja od strane policije.

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Ustavnom sudu je 23. februara 2009. god. podnet zahtev, KI 04/09, u kojem se osporava ustavnost i zakonitost odluka Opštinskog suda u Đakovici, Odluka br. P.br.74/2002 i Okružnog suda u Peći, Odluka br. Ap.br.78/07
8. Okružni sud u Peći je 20. oktobra 2009. god. odgovorio na zahtev ovog Suda za informacijama o predmetu i priložio je odgovor, Presudu Vrhovnog suda u predmetu podnosioca zahteva, od 28. aprila 2009. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva

9. Podnosilac zahteva tvrdi da osnovu njegovog zahteva predstavlja član 31. Ustava, međutim, ne navodi konkretno kako član 31. potkrepljuje njegov zahtev. Član 31. Ustava predviđa pravo na pravično i nepristrasno suđenje. Član 113.7. Ustava Kosova predviđa sledeće:

10. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.
11. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova predviđa sledeće:
“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”.
12. Podnosilac zahteva nije naveo ili jasno definisao koja su mu prava i slobode navodno prekršena.
13. Lekarsko uverenje na koje se podnosilac zahteva oslanja pokazuje dijagnozu i period lečenja pre datuma kada su izvršena krivična dela za koja je optužen. Kao što je navedeno u odlukama sudova koji su odlučivali u njegovom predmetu, one se u odbrani nije pozivao na svoje zdravstveno stanje tokom suđenja a dokaz koji je podneo nije dovoljno ubedljiv da bi se oslanjao na njega pokušavajući da ospori kaznu koja mu je izrečena.

IZ OVIH RAZLOGA

14. Sud, shodno članu 113 (7) Ustava, članu 20. Zakona i članu 55. Poslovnika, jednoglasno donosi

ODLUKU

I.DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

II.Da se ova Odluka dostavi stranama i objavi u Službenom listu, u skladu sa članom 20(4) Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac
Dr. Iliriana Islami, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Afrim Ajet Haxha protiv Okružnog javnog tužioca

Slučaj KI 50/09, odluka od 13. juna 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, sudska zaštita i korišćenje pravnih sredstava.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev protiv Okružnog javnog tužioca u Mitrovici, koji je prema njemu podbacio da krivično goni pretpostavljene autore krađe u njegovoj kući, i pored prijavljivanja slučaja od strane podnosioca. Podnosilac pretenduje da je poslao mnoga pisma raznim institucijama, ali na ista nije dobio odgovore, stoga se obratio Sudu.

Ustavni sud je odlučio da se zahtev odbija kao neosnovan, uz obrazloženje da podnosilac zahteva nije iscrpeo pravna sredstva predviđena zakonom, podbacujući da traži obeštećenje od pretpostavljenih autora krađe i nije dokazao da je isključen od podnošenja jedne takve žalbe.

Priština, 13 jun 2010
Ref. Br.: RK 23/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 50/09

Podnosilac zahteva

Afrim (Ajet) Haxha

protiv

Optužena strana

Okružni javni tužilac, Mitrovica

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva:

1. Podnosilac zahteva je g. Afrim (Ajet) Haxha iz Opštine Mitrovica.

Optužena strana:

2. Optužena strana je Okružni javni tužilac iz Mitrovice.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su 22. i 23. marta 1996. god policijske snage opkolile njegovu kuću i nasilno upale. On navodi da su mu određeni policajci, u dogovoru sa drugim imenovanim licima, ukrali ličnu imovinu iz mesta stanovanja.
4. Podnosilac zahteva traži od Okružnog javnog tužioca iz Mitrovice da ta lica osudi krivim za krivična dela i zahteva da se isti osude maksimalnom kaznom za navodna krivična dela te da se njegova porodica (Haxha) obešteti u vrednosti od 8000 Nemačkih Maraka, plus kamatu od dana kada se navodno krivično delo desilo.
5. Podnosilac zahteva tvrdi da su svi odgovorni javni organi zakazali da optuže navodne izvršioce za njihova krivična dela. On je 20. februara 2006. god podneo zahtev Okružnom sudu iz Mitrovice i Okružnom tužiocu da počne gonjenje ovih lica za navodna krivična dela koja su ona izvršila. On je 31. oktobra 2008. god zahtevao od Javnog tužioca Kosova da počne gonjenje ovih lica. 31. oktobra 2008. god on je takođe poslao zahtev i Vrhovnom sudu Kosova da se zainteresuje za ovaj predmet. Dodatno, zamolio je i Ministra pravosuđa da interveniše i naredi Okružnom javnom tužiocu i Okružnom sudu iz Mitrovice da počnu gonjenje ovih lica.
6. U pismu koje je deo podneska ovom Sudu, podnosilac zahteva navodi da se žalio svuda, ali mu niko nije odgovorio. On navodi da bi Ustavni sud trebao rešiti njegov problem ili će on morati da uzme zakon u svoje ruke. On tvrdi da na većinu pisama koje je on poslao institucijama nije dobio odgovor i da je Sud njegova zadnja nada.
7. Čini se da se podnosilac zahteva žali da mu je prekršeno pravo na sudsku zaštitu i odgovarajuće pravno sredstvo u skladu sa Članom 54 Ustava.
8. Nijedan sudski ili javni organ Kosova nije poslao odgovor, osim pisma Ministarstva pravosuđa, datirano 24. oktobra 2008. god, koje navodi da Ministarstvo pravosuđa nije nadležno da deluje na osnovu zahteva podnosioca.

Pravna osnova

9. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); Član 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem

tekstu: Zakon), i Odeljak 54(b) Poslovnika o Radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Ocena prihvatljivosti zahteva

10. Član 6 Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova ovlašćuje odgovornog javnog tužioca da pokrene krivični postupak ako postoji opravdana sumnja da je lice izvršilo krivično delo, vidi Član 6(3). Njihovim neangažovanjem da pokrenu postupak protiv nekoga kao odgovor na žalbu podnosioca zahteva, razumno je zaključiti da su odgovorni javni tužioci došli do zaključka da ne postoji opravdana sumnja da je određeno lice izvršilo krivično delo. Ako javni tužilac smatra da nema osnova za pokretanje ili nastavljjanje krivičnog postupka, njegovu/njenu ulogu može da preuzme oštećena strana pod uslovima koje propisuje ovaj Zakon, vidi član 6 (4). Ne postoji nijedan dokaz da je podnosilac zahteva, kao oštećena strana, pokrenuo krivični postupak protiv nekog lica za incident 22. i 23. marta 1996. god.
11. Podnosilac zahteva tvrdi da su osumnjičena lica u ovom predmetu počinila krivično delo *Teške krađe* prema članu 253 Privremenog krivičnog zakona Kosova. Nakon presude, maksimalna kazna koja se može izreći za to krivično delo je 5 godina zatvora. Statutarno ograničenje zastarevanja za krivično gonjenje za izvršenje dela ove vrste je 5 godina. Vidi član 90 Privremenog krivičnog zakona Kosova. Stoga, vremensko ograničenje za početak krivičnog gonjenja osumnjičenih, u ovom slučaju, je verovatno isteklo 21. ili 22. marta 2006. god (5 godina od dana kada je navodno krivično delo počinjeno). Dakle, prema zakonu, bilo kakvo krivično gonjenje bi sada bilo vremenski nedozvoljeno prema primenljivom statutu zakonskih ograničenja.
12. Član 49 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo zahteva da podnesak bude predat Ustavnom sudu u roku od četiri meseca od dela ili propusta koje je dovelo do kršenja ustavnih prava podnosioca zahteva. U ovom slučaju, ako je postojalo kršenje ustavnosti od strane odgovornih organa u odbijanju krivičnog gonjenja, to kršenje se dogodilo kada je stupilo na snagu statutarno ograničenje na ili oko 21. ili 22. marta 2001. god. Podnosilac zahteva je prvi put pokušao da preda podnesak ovom Sudu na ili oko 5. oktobra 2009. god, mnogo kasnije od četvoromećnog roka kao što je propisano u Članu 49.
13. Da bi bio u mogućnosti da reši podnesak podnosioca zahteva Sud prvo mora da utvrdi da li je podnosilac zahteva ispunio zehteve za prihvatljivost, propisane Ustavom. U vezi sa tim, Sud se poziva na član

113.7 Ustava, koji navodi: “Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

14. Sud želi da naglasi da je obrazloženje za iscrpljena pravna sredstva, da priušti nadležnim organima, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekt pomoćnog karaktera Ustava (vidi, mutatis mutandis, ESLjP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god). Međutim, nije neophodno da se ustavna prava eksplicitno podignu u određenom postupku. Dokle god je tema podignuta implicitno ili u suštini, iscrpljenost pravnih sredstava je zadovoljavajuća (vidi, mutatis mutandis ESLjPCHR, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka dana 28. aprila 2004. god).
15. Ovaj Sud je primenio isto obrazloženje kada je, dana 27. januara 2010. god, doneo Odluku o neprihvatljivosti na osnovu neiscrpljenja pravnih sredstava u slučaju Univerzitet AAB-RIINVEST doo, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo, slučaj br. KI. 41/09.
16. Podnosilac zahteva nije naveo da li je pokušao da povрати štetu od navodnih počinioca građanskom tužbom. Takođe, nije naveo da li mu je onemogućena takva vrsta zahteva. Stoga, on nije utvrdio da li je iskoristio sva pravna sredstva na raspolaganju, kao što se zahteva *Članom 113, odeljak 7 Ustava Republike Kosovo*.
17. Ne proizilazi da je podnosilac zahteva iscrpeo sva zakonom određena pravna sredstva ni kao privatni tužilac, ni kao oštećena strana niti kao civilni parničar u civilnoj tužbi za odštetu.
18. *Član 48 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo* navodi:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”
19. Podnosilac zahteva nije objasnio za koja prava ili slobode misli da su prekršena.

IZ OVIH RAZLOGA

20. Ustavni sud, u skladu sa članom 113 (7) Ustava, članom 20 Zakona i članom 55 Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I.DA ODBACI Podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka će biti upućena strankama, predsjedniku Vrhovnog suda i Ministru pravosuđa, i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Podnosilac X protiv Odluke Br. 215/2006 Vrhovnog suda, Odluke Br. 741/2005 Okružnog suda i Odluke Br. 217/2004 Opštinskog suda

Slučaj KI 06/09, odluka od 17. juna 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje.

Podnosilac zahteva je podnela zahtev kojim napada Presudu Vrhovnog suda, Okružnog suda i Opštinskog suda i pretenduje da joj je povređeno pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, bez pružanja nikakvog drugog argumenta.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv uz obrazloženje da ona u svom zahtevu ne pojašnjava ili specifikuje na koji način su joj povređena Ustavom zagarantovana prava. Dalje, Sud je našao da podneti zahtev ne sadrži nijednu činjenicu koja bi sugerisala da su prethodne procedure odvijene pristrasno i bespravno. Prema Sudu, činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljna rezultatom predmeta, ne može služiti kao argument o povredi člana 31. Ustava za nepristrasno i pravedno suđenje.

Priština, 17 jun 2010
Ref. Br.: RK 13/10

REŠENJE

Slučaj br. KI 06/09
Podnosilac zahteva X
protiv
Presude Vrhovnog suda br. 215/2006
Presude Okružnog suda br. 741/2005
Presude Opštinskog suda br. 217/2004

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je stanovnik Kosova.

Osporene odluke

3. Podnosilac zahteva osporava odluke Vrhovnog suda (br. 215/206 od 10. juna 2008), Okružnog suda (Ac.br.741/2005 od 28. marta 2006) u P. i Opštinskog suda (C.br.217/2004 od 1. jula 2005) u P..

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da joj je prekršeno pravo zagarantovano članom 31 Ustava (pravo na pravedno i nepristrasno suđenje).

Pravna osnova

4. Član 113 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); član 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i član 54(b) Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak pregled postupka pred Sudom

5. Podnosilac zahteva podnela je svoj Podnesak Ustavnom sudu dana 15. juna 2009. Ona zahteva da se njen identitet ne razotkrije u odluci ovog Suda i da se komunikacija vrši samo preko telefona.
6. Dana 18. februara 2010, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Gjyljete Mushkolaj, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Krzeyiu, uputilo je svoju preporuku da se predmet odbaci kao neprihvatljiv Sudu u punom sastavu istog dana.

Činjenice

7. Dana 31. juna 2004, podnosilac zahteva uložila je tužbu protiv Y pri Opštinskom sudu u P., zahtevajući od suda da naloži tuženom da joj isplati iznos od 30.000 evra na ime nadoknade za nematerijalnu štetu koja joj je pričinjena, po osnovi da ju je obmanuo, kada joj je rekao da će se oženiti sa njom nakon čega je sa njom imao seksualni odnos, dok je ona još uvek bila nevina. Prema podnosiocu zahteva, tuženi, je uprkos njegovom obećanju, stupio u brak sa drugom ženom i time prekršio njenu čast i dostojanstvo.
8. Nakon što je naložio fizički pregled od strane javne zdravstvene ustanove u P., Opštinski sud je odlukom od 1. jula 2005, odbacio tužbu podnosioca

zahteva kao neosnovanu. Sud je isto obrazložio time da medicinski stručnjaci nisu bili u mogućnosti naučno da objasne tačno vreme seksualnih odnosa, tokom kojih je ona izgubila svoju nevinost, i stoga nije mogla biti utvrđena građanska odgovornost tuženog.

9. Podnosilac zahteva je uložila žalbu na ovu presudu Okružnom sudu u P., iznoseći da je Opštinski sud prekršio osnovne odredbe Zakona o građanskom postupku; da je pogrešno i nepotpuno ocenio činjenice; i da je pogrešno primenio materijalno pravo. U podnesku podnosioca zahteva, predmet, bi stoga, trebalo da bude poslat na ponovno suđenje.
10. Odlukom od 28. marta 2006, Okružni sud u P. potvrdio je presudu Opštinskog suda i odbacio je žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu. Sud je u svom obrazloženju izneo da su argumenti podnosioca zahteva da je presuda Opštinskog suda bila zasnovana na pogrešnoj i nepotpunoj oceni činjenica i na pogrešnoj primeni materijalnog prava bili neosnovani. Sud je dalje izneo da je prvostepeni sud ispravno primenio materijalno pravo i da je utvrdio da tuženi nije bio odgovoran da plati nadoknadu za nematerijalnu štetu. Na kraju, ocenio je da je presuda sveobuhvatna i obrazložena u skladu sa članom 354(14) Zakona o parničnom postupku.
11. Dana 21. avgusta 2006, podnosilac zahteva podnela je zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, u kome tvrdi da su, kako prvostepena tako i drugostepena presuda donete kršeći suštinske odredbe parničnog postupka, bez ocene činjenica i pogrešnim primenjivanjem materijalnog prava.
12. Podnosilac zahteva očigledno je pisala i ombudsmanu, žaleći se da Vrhovni sud još uvek nije doneo svoju odluku. Ishod komunikacije između ombudsmana i Vrhovnog suda nije razotkriven sa njene strane.
13. Dana 10. juna 2008, Vrhovni sud odbacio je zahtev podnosioca zahteva za reviziju kao neosnovan iz razloga što se revizija ne može podneti zbog pogrešne i nepotpune ocene činjeničnog stanja.

Tvrđenje podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva se žali u svom Podnesku na povredu člana 31 (Pravo na pravedno i nepristrasno suđenje) Ustava, ne razrađujući dalje ovo pitanje.

Ocena prihvatljivosti Podneska

15. Sud bi pre svega hteo da naglasi da on ne predstavlja apelacioni sud u odnosu na ostale sudove na Kosovu i ne može intervenisati po osnovi da

su ovi sudovi doneli pogrešnu odluku ili da su pogrešno ocenili činjenice. Uloga Suda jeste isključivo da obezbedi usklađenost sa pravima zagarantovanim Ustavom i drugim pravnim sredstvima i stoga, ne može obavljati ulogu suda "četvrtog stepena" (vidi, *mutatis mutandis*, i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996, R.J.D, 1996-IV, stav 65).

16. Kako bi Sud bio u mogućnosti da utvrdi moguću povredu prava zagarantovanih Ustavom, potrebno je da Podnesak sadrži proceduralno i materijalno obrazloženje i informacije i dokumentaciju koji ga potkrepljuju, u skladu sa članom 22.1 Zakona i članom 29(1)(f) i (g) Poslovnika o radu Suda. Što se tiče žalbe podnosioca zahteva da postupci pred sudovima nisu bili pravedni i nepristrasni, Sud treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunila ove zahteve prihvatljivosti.
17. Sud nalazi, međutim, da u svom Podnesku, podnosilac zahteva ne uspeva da pokaže da je njeno pravo na pravedno i nepristrasno suđenje prekršeno i da je njena ustavna žalba proceduralno i materijalno opravdana.
18. Štaviše, Sud smatra da u Podnesku nije sadržano ništa što naznačuje da je razmatranje ovog predmeta od strane sudova učinjeno na pristrasan način ili da su postupci u drugim aspektima bili nepravedni. Sama činjenica da je podnosilac zahteva bio nezadovoljan ishodom predmeta ne može sama po sebi izneti dokazanu tvrdnju o povredi člana 31 Ustava (vidi *mutatis mutandis* Presudu ECHR-a Appl. br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, Presuda od 26. jula 2005).

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20 Zakona i članom 54(b) Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I.DA ODBACI Podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka biće upućena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona.

III.Ova Odluka stupa odmah na snagu.

Sudija izvestilac

Dr. Gjylieta Mushkolaj, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Sevdail Avdyli protiv Presude A. Br. 533/2006 od 11. septembra 2006. godine i Presude A. Br. 353/2003 od 2. decembra 2006. godine Vrhovnog suda

Slučaj KI 13/09, odluka od 17. juna 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, invalidska penzija, pravo na socijalnu pomoć.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev protiv presude Vrhovnog suda Kosova kojom je potvrđena odluka Ministarstva za rad i socijalno staranje i odluka Centra za socijalni rad Opštine Podujevo da se podnosiocu ukida pravo na invalidsku penziju i pravo na socijalnu pomoć. Podnosilac pretenduje da su mu takvom odlukom povređena njegova prava na invalidsku penziju i socijalnu pomoć, ne specificujući nijednu ustavnu odredbu.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev kao neprihvatljiv jer je podnet nakon isteka roka od četiri meseci predviđenog Zakonom o Ustavnom sudu. Istovremeno, Sud je našao da i ukoliko bi sud proširio svoj autoritet da razmatra zahtev, Sud bi odbio zahtev kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da su podnosiocu pružene mnoge mogućnosti da prijavi slučaj i da osporava tumačenje zakona. Dalje, Sud je ocenio da nije našao dokaza da su administrativne procedure kojima je podvrgnut podnosilac bile nepravilne ili da su bile arbitrarne. Konačno, Sud je naglasio da podnosilac nije pružio neki dokaz *prima facie* kojim bi dokazao povredu njegovih ustavnih prava.

Priština, 17 jun 2010
Ref. Br.: RK 25/10

REŠENJE O NEDOPUŠTENOSTI

Predmet br. KI 13/09
Sevdail AVDYLI
protiv

Odluka Vrhovnog suda A. br. 533/2006
od 11 septembra 2006
i

Odluka Vrhovnog suda A. br. 353/2003
od 2 decembra 2003

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik
Snezhana Botusharova, Sudija
Robert Carolan, Sudija

Ivan Čukalović, Sudija
 Iliriana Islami, Sudija
 Kadri Kryeziu, Sudija
 Gjylieta Mushkolaj, Sudija
 Almiro Rodrigues, Sudija i
 Altay Suroy, Sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva, Sevdail Avdyli, sa prebivalištem u selu Metehi, Opština Podujevo.

Predmet stvari

2. Podnosilac zahteva se žali da mu je Odlukom A. br. 533/2006 Vrhovnog suda od 11 septembra 2006 kojom se potvrđuje Odluka br. 5004857 Ministarstva rada i socijalne zaštite, prekršeno pravo na primanje penzije za lica sa ograničenim sposobnostima. Podnosilac zahteva se takođe žali da mu je Odlukom A. br. 353/2003 Vrhovnog suda od 2 decembra 2003, kojom se potvrđuje Odluka br. 809 Centra za socijalni rad u Podujevu, takođe prekršeno i pravo na socijalu pomoć.

Pravni osnov

3. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); Član 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i Odeljak 54(b) Poslovnika o Radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak opis postupka pred Sudom

4. Podnosilac zahteva je predao svoj Zahtev Ustavnom sudu 16 marta 2009. 17 marta 2009 je obavešten od strane Privremenog sekretarijata suda da će njegov slučaj biti razmotren kada Ustavni sud bude u potpunosti funkcionalan.
5. 11 avgusta 2009 Ustavni sud je obavestio Vrhovni sud Kosova o slučaju Podnosioca zahteva. 12 novembra 2009 Sudija Izvestilac je zatražio od Vrhovnog suda dodatne informacije. Vrhovni sud nije poslao nikakav odgovor.
6. 18 februara 2010 nakon razmatranja Izveštaja Sudije Izvestioca, Kadri Kryeziu, Panel za Razmatranje, u sastavu Sudija Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Gjylieta Mushkolaj, istog dana, je preporučio Sudu, u punom sastavu, da odbije zahtev kao nedopušten.

Činjenice

7. Iz dokumenata predatih od strane Podnosioca zahteva proizilazi da je u zadnjih deset godina otpočeo dve različite vrste administrativnih postupaka, imenice postupak u vezi sa njegovim zahtevom za primanje penzije za lica sa ograničenim sposobnostima i postupak u vezi sa njegovim zahtevom za socijalnu pomoć. Nijedan od postupaka Podnosioca zahteva nije bio uspešan.

Vezano sa administrativnim postupkom u vezi sa zahtevom Podnosioca zahteva za penziju za lica sa ograničenim sposobnostima:

8. 1 januara 2004 Ministarstvo rada i socijalne zaštite, Odeljenje za upravljanje penzijama, je prvobitno odobrilo zahteva Podnosioca zahteva za penziju za lica sa ograničenim sposobnostima u iznosu od 40 evra mesečno. Podnosilac zahteva je takođe obavešten da će odluka biti preispitana nakon godinu dana. Nakon toga, Odlukom od 29 septembra 2005, isto telo je poništilo penzijske beneficije Podnosiocu zahteva zato što je došlo do zaključka da zdravstveno stanje Podnosioca zahteva ne omogućava da on ima pravo na penziju za lica ograničenim sposobnostima. Podnosilac zahteva se nakon toga žalio na tu odluku. 6 maja 2006 odluka je podržana od strane Saveta za žalbe za penzije za lica sa ograničenim sposobnostima u okviru Ministarstva rada i socijalne zaštite.
9. Podnosilac zahteva je nakon toga otpočeo postupak administrativnog spora pri Vrhovnom sudu. Odlukom od 11 septembra 2006 (br. 1561/2007) Vrhovni sud je odlučio da su tužba i žalba Podnosioca zahteva neosnovane pošto Podnosilac zahteva nije ispunio kriterije Člana 3, Zakona o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima. Sud je našao uporište u mišljenju Saveta lekara izdatom 29 septembra 2004 prema kojem podnosilac zahteva nema trajnu nesposobnost. Ovaj lekarski nalaz je utvrđen i od strane zdravstvene komisije u žalbenoj proceduri. Shodno tome, na osnovu Člana 40, Zakona o Administrativnim sporovima, tužba Podnosioca zahteva je odbačena.

Vezano sa administrativnim postupkom u vezi sa zahtevom Podnosioca zahteva za primanje socijalne pomoći:

10. Vezano sa zahtevom Podnosioca zahteva za socijalnu pomoć primećuje se iz priložene dokumentacije da je 15 avgusta 2002 Odeljenje za rad i socijalnu zaštitu Ministarstva rada i socijalne zaštite prvobitno odobrilo zahtev Podnosioca zahteva odobravajući mu socijalnu pomoć u iznosu od 64 evra mesečno. Socijalna pomoć je odobrena na ograničeno vreme,, imenice od 1 avgusta 2002 to 31 januara 2003. Nakon toga, 12 maja

2003 isti organ je odbio sledeći zahtev Podnosioca zahteva za socijalnu pomoć navodeći da “jedan od članova porodice nije ispunio nijedan od šest kriterija.” Podnosilac zahteva se nakon toga žalio na ovu odluku.

11. Institut za socijalne politike Ministarstva rada i socijalne zaštite je odbio žalbu Podnosioca zahteva i podsetio ga da jedan od njegove braće živi u inostranstvu i da je nekoliko članova porodice Podnosioca zahteva sposobno za rad. Stoga je zaključeno da Podnosilac zahteva nema pravo na socijalnu pomoć. Protiv ove odluke odluke Podnosilac zahteva je podneo žalbu Vrhovnom sudu.
12. 2 decembra 2003 Vrhovni sud je odbio žalbu Podnosioca zahteva. Sud je ponovio da je utvrđeno da Podnosilac zahteva nije ispunio uslove postavljene Zakonom o šemi socijalne zaštite i socijalne pomoći donet od strane Privremene administracije Ujedinjenih Nacija.

Navodi Podnosioca zahteva

13. Podnosioc zahteva se žali, ne navodeći određenu stavku Ustava, da su mu prekršena prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima i socijalnu pomoć.

Ocena o prihvatljivosti zahteva

14. Sud primećuje da je Podnosilac zahteva predao Zahtev Sekretarijatu 16 marta 2009. Međutim, Odluke A. br. 353/2003 i A. br. 533/2006 Vrhovnog suda, koje je Podnosilac zahteva predao kao dodatak Zahtevu, datiraju iz 2 decembra 2003, odnosno 11 septembra 2006, dok, prema Članu 49 Zakona o ustavnom sudu, zahtev mora biti predat u roku od četiri (4) meseca. Čak i pod pretpostavkom da će Sud produžiti svoje nadležnosti kako bi čuo Zahtev Podnosioca zahteva prema teoriji Podnosioca zahteva da navodno kršenje Ustava može predstavljati nastaljajuću situaciju, Sud nalazi da Zahtev mora biti odbijen zbog sledećih razloga:
15. Nezadovoljstvo Podnosioca zahteva se ograničava na njegovo neslaganje sa rešenjima administrativnih tela i Vrhovnog suda o činjenicama njegovih zahteva i njegovih spekulacija da ta tela, kao i Vrhovni sud, tokom procenjivanja njegovih zahteva nisu pravilno uzela u obzir sve relevantne dokaze.
16. Ustavni sud naglašava da po Ustavu njegova dužnost nije da deluje kao žalbeni sud, ili sud četvrtog stepena na odluke donešene od strane običnih sudova. Njihova uloga je tumačenje i primena relevantnih pravila Zakona o procedurama i Zakona o materijalnom pravu (vidi,

mutatis mutandis, García Ruiz v. Španija [GC], no. 30544/96, § 28, Evropski sud a ljudska prava [ESLjP] 1999-I).

17. Ustavni sud može samo razmatriti da li su dokazi predstavljeni na način kao i postupak uopšte, gledajući u celosti, izvršeni na takav način da je Podnosilac zahteva imao pravičan sudski proces (vidite među raznim navodima, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards v. Ujedinjena Kraljevina, App. br 13071/87 donešena 10 jula 1991).
18. U predstavljenom slučaju Podnosiocu zahteva je pruženo dovoljno mogućnosti da predstavi svoj slučaj i da ospori interpretaciju zakona koju on smatra nepravilnom, pred Ministarstvom rada i socijalne zaštite i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja administrativnog postupka u celini, Ustavni sud nije ustanovio da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili obeleženi samovoljom (vidi *mutatis mutandis*, Shub v. Litvanija, Odluka ESLjP o Prihvatljivosti aplikacije br.17064/06 od 30 juna 2009).
19. Osim toga Podnosilac zahteva nije podneo nijedan *prima facie* dokaz koji označava povredu Ustava (vidi Vanek v. Slovačka Republika, Odluka ESLjP o Prihvatljivosti aplikacije br. 53363/99 od 31 maja 2005).
20. Sledi da je Zahtev neosnovan i treba biti odbijen..

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa Članom 113.7 Ustava, Članom 20 Zakona, i Članom 55 Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I.DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka treba da se dostavi Strankama i objavi u Službenom listu, u skladu sa Članom 20.4 Zakona o Ustavnom.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Mr. sc. Kadri Kryeziu, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Shefqet Haxhiu protiv radne organizacije “Industrija Akumulatora”

Slučaj KI 25/09, odluka od 21. juna 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na ravnopravno ocenjivanje zapošljavanja, kontrola ustavnosti i zakonitosti, zastarevanje zahteva.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim zahteva da se ocenjuje zakonitost Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih obaveza u organizaciji “Industrija akumulatora”. On pretenduje da gore navedeni pravilnik nije u skladu sa zakonskim odredbama, jer ne sadrži opis svih radnih obaveza, stoga je njemu povređeno pravo na ravnopravno ocenjivanje zapošljavanja u vezi sa utvrđivanjem plate.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da se žalba podnosioca odnosi na period koji datira pre stupanja na snagu Ustava, stoga ističe da je zahtev zastareo i iz toga rezultira da podnosilac nije ispunjavao formalne kriterijume za razmatranje zahteva.

Priština, 21 jun 2010. god.
Ref. Br.: RK 26/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

Predmet KI 25/09
Shefqet Haxhiu
protiv

Radne organizacije “Industria e akumulatorëve”

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik;
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika;
Robert Carolan, sudija;
Altay Suroy, sudija;
Almiro Rodrigues, sudija;
Snezhana Botusharova, sudija;
Ivan Čukalović, sudija;
Gjyljeta Mushkolaj, sudija; i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Shefqet Haxhiu, koji živi u Mitrovici.

Tužena strana

2. Tužena strana je Radna organizacija “Industria e akumulatorëve” u Mitrovici.

Tema

3. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda da oceni zakonitost Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka zaposlenih u organizaciji “Industria e akumulatorëve” u Mitrovici.
4. Podnosilac zahteva navodi da Pravilnik nije u skladu sa pozitivnim zakonskim odredbama, jer ne sadrži opis svih poslova i radnih zadataka, što je osnova za procenu učinka i rezultata rada, dok tabelarni deo ne poštuje sistem koeficijenata i merenja, u skladu sa obrazovnim kvalifikacijama.
5. On tvrdi da je povređeno njegovo pravo da se “jednako vrednuje zapošljavanje u odnosu na odluku o plaćanju”

Pravna osnova

6. Član 113. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 20. Zakona br 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i član 54 (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Rezime postupka pred sudom

7. Dana 20. maja 2009 god. podnosilac zahteva je podneo podnesak Ustavnom sudu.
8. Dana 29. aprila 2010 god. nakon što je razmotrila Izveštaj sudije izvestioca, Snezhane Botusharove, Komisija za razmatranje, sastavljena od sudija Altai Suroi (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Gjyljeta Muskolaj, preporučila je punom Sudu da odbaci slučaj kao neprihvatljiv.

Pregled činjenica

9. Iz podneska podnosioca zahteva proizilazi da mu je 1968. godine ponuđen posao u Rudarsko-metalurškom i hemijskom kombinatu olova i cinka Trepča u Mitrovici. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka zaposlenih u organizaciji “Industria e akumulatorëve” (u daljem tekstu: Pravilnik) usvojen je 16. februara 1988. godine na referendumu radnika.

10. Podnosilac zahteva je u pismu od 30. decembra 1988. godine zahtevao od Saveta radnika radne organizacije da ga imenuje za poziciju koja odgovara njegovim zadacima i kvalifikacijama, s obzirom da je ispunio sve uslove u vezi sa kvalifikacijama, radnim iskustvom i drugim utvrđenim kriterijumima neophodnim za tu poziciju. Istovremeno se žalio da Savet, u svojoj odluci od 1. januara 1988. godine, za tu poziciju nije imenovao njega već druge koji nisu imali odgovarajuće kvalifikacije. Podnosilac zahteva je stoga zahtevao od Saveta radnika da ga imenuje za datu poziciju i donese novu odluku u vezi sa tim.
11. Ustavni sud u Beogradu je 1. aprila 1993. godine razmotrio zahtev podnosioca da se oceni legalnost Pravilnika od 16. februara 1988. godine, i proglasio se nenadležnim za to pitanje.

Navodi podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva navodi da predmetni Pravilnik nije u skladu sa pozitivnim zakonskim odredbama, jer ne sadrži opis svih poslova i radnih zadataka, što je osnova za procenu učinka i rezultata rada, dok tabelarni deo ne poštuje sistem koeficijenata i merenja, u skladu sa obrazovnim kvalifikacijama.
13. Podnosilac zahteva se žali da je povređeno njegovo pravo da se “jednako vrednuje zapošljavanje u odnosu na odluku o plaćanju”.

Procena prihvatljivosti podneska

14. Da bi mogao da odluči o podnesku podnosioca, Ustavni sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene Ustavom i zakonom.
15. S tim u vezi, Ustavni sud napominje se da se žalba podnosioca odnosi na period pre dana stupanja na snagu Ustava (videti Blečić protiv Hrvatske, zahtev broj 59532/00, presuda ESLJP od 29. jula 2004. godine) i stoga se zaključuje da je podnesak zastareo.
16. Iz toga sledi da podnosilac zahteva nije ispunio formalne uslove za prihvatljivost podneska, kako je propisano članom 22.1 Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 20. Zakona i članom 54 (b) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I.DA ODBIJE podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ovu odluku treba da se dostavi strankama i objavi u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona.

III.Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Misin Beqiri protiv odluke od 29. juna 2007. godine Ministarstva za zdravstvo Republike Kosova

Slučaj KI 17/09, odluka od 22. juna 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na medicinsko tretiranje, pravo na život.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u kojem navodi da mu je, zbog ne sprovođenja odluke od 29. juna 2007. godine o dodeljivanju fonda od 30.000 eura za lečenje njegove kćeri van zemlje, donete od strane Centralnog borda Ministarstva za zdravstvo, povređeno pravo na medicinsko tretiranje. Tvrdnje podnosioca nisu propraćena identifikacijom posebne odredbe Ustava koja se pretenduje da je povređena.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da se žalba podnosioca odnosi na period koji datira pre stupanja na snagu Ustava, stoga ističe da je zahtev zastareo. I pod pretpostavkom da je podnosilac blagovremeno predao zahtev, Sud konstatuje da podnosilac nije ni na koji način nije potkrepeo svoja tvrdnja da zakonska sredstva predviđena Zakonom o upravnom postupku i zakonom om izvršnom postupku ne bi bila na raspolaganju i da, i ukoliko bi bila na raspolaganju, ne bi bila efektivna. Na osnovu toga, Sud je našao da se ne može smatrati da je podnosilac zahteva ispunio zahteve prema članu 113.7 Ustava, gde se ističe da su "pojedinci ovlašćeni da iniciraju povrede od javnih autoriteta samo nakon što su iscrpeli sva pravna sredstva utvrđena zakonom".

Priština, 22. jun 2010
Ref. Br.: RK 28/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

Predmet br. KI. 17/09

Misin Beqiri

protiv

Ministarstva zdravstva Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik;

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika;

Robert Carolan, sudija;

Altay Suroy, sudija;

Almiro Rodrigues, sudija;

Snezhana Botusharova, sudija;
Ivan Čukalović, sudija;
Gjyljeta Mushkolaj, sudija; i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva, Misin Beqiri, sa prebivalištem u selu Shtutica, Opština Drenas.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva tvrdi da je usled neprimenjivanja Odluke 29. juna 2007. god, donešene od strane Centralnog odbora za implementaciju lečenja u inostranstvu, Ministarstva zdravstva prekršeno pravo na odgovarajući medicinski tretman njegovom maloletnom detetu.

Pravna osnova

3. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); Član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i Odeljak 54(b) Poslovnika o Radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak opis postupka pred Sudom

4. Podnosilac zahteva je predao podnesak Ustavnom sudu 2. juna 2009. god. Privremeni sekretarijat suda je istoga dana obavestio podnosioca zahteva da će njegov predmet biti razmotren kada Ustavni sud bude počeo sa punim funkcionisanjem.
5. 18. decembra 2009. god Ustavni sud je obavestio Ministarstvo zdravstva o slučaju podnosioca zahteva. Ustavni sud nije dobio nikakav odgovor u zakonom određenom vremenskom roku.
6. 13. maja 2010. god, nakon razmatranja Izveštaja Sudije izvestioca, Snezhana Botusharova, Komisija za razmatranje, u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami, je, istog dana, preporučila Sudskom veću da odbaci slučaj kao neprihvatljiv.

Činjenice

7. Proizilazi iz dokumenata koje je podnosilac zahteva predao sudu, da je njegova pokojna ćerka, rođena 4. januara 2001. god, patila od teškog zdravstvenog stanja (Dg. *Leucosis acuta lymphoblastica*).

8. Čerka Podnosioca zahteva je bila hospitalizovana u Univerzitetskom kliničkom centru Priština u periodu od 12. juna 2007. god do 26. juna 2007. god.
9. 27. juna 2007. god Univerzitetski klinički centar iz Skoplja je izdao uverenje prema kojem bi celokupno lečenje ćerke podnosioca zahteva u njihovoj bolnici koštalo 30.000 evra.
10. 29. juna 2007. god Univerzitetski klinički centar iz Prištine je izdao mišljenje da, na osnovu medicinske dijagnoze, ćerka podnosioca zahteva treba biti prebačena na neki napredniji medicinski centar za nastavak medicinskog lečenja.
11. Istog dana, tj. 29. juna 2007. god, Centralni odbor za implementaciju lečenja u inostranstvu je doneo odluku prema kojoj se trebaju odvojiti sredstva u iznosu od 30.000 evra za medicinsko lečenje ćerke podnosioca zahteva u Skoplju. Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo ekonomije i finansija su istog dana odobrila odluku.
12. Ali odluka nikada nije sprovedena.
13. Usled izostanka finansijske pomoći Vlade, podnosilac zahteva je bio primoran na samo-finansiranje i medicinsko lečenje njegove ćerke u Italiji, kojem je doprineo i Italijanski KFOR. Na kraju, ćerka podnosioca zahteva je prebačena u Rim na medicinsko lečenje.
14. Na žalost, 18. oktobra 2007. god ćerka podnosioca zahteva je preminula.
15. 30. novembra 2007. god. podnosilac zahteva je podneo žalbu Instituciji narodnog advokata na Kosovu. Nakon toga, Narodni advokat je 5. septembra 2008. god obavestio Ministra za zdravstvo o slučaju podnosioca zahteva.
16. U njegovom pismu za Ministarstvo zdravstva, Narodni je zaključio da: “je postojao nedostatak transparentnosti u odnosu na lečenje u inostranstvu i u pogledu hitnosti u dobijanju odgovora u odnosu na mogućnost ispunjavanja zahteva.” Pismo Narodnog advokata je dalje naglašavalo da on veruje da je neuspeh Ministarstva zdravstva da odgovori i pruži pomoć na zahtev podnosioca zahteva kršenje prava na život kao što je navedeno u članu 2. Evropske konvencije za ljudska prava.
17. 23. septembra 2008. god. Ministarstvo zdravstva je odgovorilo na pismo Narodnog advokata i izjavilo da su, *inter alia*,: “manjak sredstava za slučaj [ćerke Podnosioca zahteva] i male mogućnosti za uspeh bili odlučujući činioci za ne-ostvarenje programa.”

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva se žali, ne navodeći određene stavke Ustava, da je prekršeno pravo na medicinsko lečenje njegovog deteta.

Ocena prihvatljivosti podneska

19. Kako bi bio u mogućnosti da reši podnesak podnosioca zahteva, Sud treba prvo da ispita, da li je Podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti koje su utvrđene Ustavom i Zakonom.
20. Ustavni sud primećuje da se podnosilac zahteva žalio da Odluka Centralnog odbora za implementaciju lečenja u inostranstvu donešena 29. juna 2007. god nikada nije sprovedena.
21. S tim u vezi, Ustavni sud napominje se da se žalba podnosioca odnosi na period pre dana stupanja na snagu Ustava (vidi Blečić protiv Hrvatske, zahtev broj 59532/00, presuda ESLJP od 29. jula 2004. godine) i stoga se zaključuje da je podnesak zastareo.
22. Ustavni sud takođe podseća da shodno Članu 113.7 Ustava:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

23. Čak i pod pretpostavkom da je podnosilac zahteva predao podnesak na vreme, Ustavni sud primećuje da podnosilac zahteva nije obrazložio, ni na koji način, zašto smatra da pravna sredstva predviđena Zakonom o upravnom postupku (br. 02/L-28 od 22. jula 2005. god) i/ili Zakonom o izvršnom postupku (br. 2008/03-L008 od 2. juna 2008. god) nisu bila raspoloživa i, ako jesu bila na raspolaganju, ne bi bila efikasna, te se stoga nisu trebala iskoristiti.
24. Prema tome, ne može se smatrati da je podnosilac zahteva ispunio zahteve za prihvatljivost podneska.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa Članom 113.7 Ustava, Članom 20. Zakona, i Članom 55. Poslovnika o radu, , na zasedanju održanom 22. juna 2010. god, jednoglasno:

ODLUČUJE

I.DA ODBIJE Zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka treba da se dostavi strankama i objavi u Službenom listu, u skladu sa Članom 20.4 Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Imer Ibrahimi i 48 drugih bivših radnika Kosovske energetske korporacije protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 40/09, odluka od 23. juna 2010. godine

KLjučne reči: individualan zahtev/grupa pojedinaca, pravo na penziju, pravo na svojinu, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje.

Podnosioci zahteva su podneli zahtev protiv 49 presuda Vrhovnog suda kojima su poništene odluke Opštinskog suda i Okružnog suda u Prištini o odobravanju novčane naknade od Kosovske energetske korporacije (KEK) na ime njihovih penzijskih prava. Podnosioci pretenduju da im je povređeno pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, kao i pravo na svojinu.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev dvanaest podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da je zahtev prevremen, imajući u vidu da su njihovi predmeti i dalje na razmatranju kod redovnih sudova. Dalje, Sud je proglasio kao delimično neprihvatljivim zahteve pet podnosioca koji su već navršili 65 godina starosti i kojima pripada pravo na penziju od Ministarstva za rad i socijalno staranje. Stoga, Sud je odlučio da se njihov zahtev uzima u obzir za period pre navršavanja te starosne dobi. S druge strane, prilikom razmatranja prihvatljivosti zahteva ostalih podnosioca, Sud je, referišući se praksi Evropskog suda o ljudskim pravima, smatrao da se zakonski rok od četiri meseci neće uzeti u obzir, budući da se navedeni slučaj odnosio na jedno "kontinuirano stanje" koje isključuje obračunavanje zakonskih rokova za podnošenje zahteva. Na toj osnovi, Sud je smatrao zahtev prihvatljivim za preostalih trideset i pet podnosioca.

U razmatranju meritornih pitanja, Sud je odlučio da je podnosiocima povređeno pravo na svojinu povodom raskida ugovora kojeg su oni imali sa KEK-om, bez ispunjavanja ugovorom predviđenih uslova za raskid, odnosno bez stvaranja i funkcionalizacije Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja. Štaviše, Sud je takođe odlučio da je bilo kršenja prava za pravedno i nepristrasno suđenje, kao što je zagarantovano Ustavom i Evropskom konvencijom za ljudska prava, imajući u obzir da je Vrhovni sud zanemario značajan argumenat ne osnivanja Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja prilikom donošenja njegove odluke.

Priština, 23 jun 2010
Ref. Br.: AGJ 30/10

PRESUDA

Slučaj br. KI 40/09
IMER IBRAHIMI I 48 DRUGIH BIVŠIH RADNIKA ENERGETSKE
KORPORACIJE KOSOVA
protiv
49 INDIVIDUALNIH PRESUDA VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE
KOSOVO

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Uvod

Podnosioci zahteva su sledeći:

1. Imer Ibrahim, i,	18. Jetullah Grajqevci,	35. Igballe Sallova,
2. Behram Rrahmani,	19. Avdi Grajqevci,	36. Bajram Krasniqi,
3. Halit Bilalli,	20. Avdyl Krasniqi,	37. Murat Rafuna,
4. Shefki Veseli,	21. Milazim Shala,	38. Fadil Saraqi,
5. Ramadan Zeqiri,	22. Musli Podvorica,	39. Rahman Merlaku,
6. Nazif Grajqevci,	23. Fikrete Hashani,	40. Zarife Shatrolli,
7. Fatime Hyseni,	24. Ferat Berisha,	41. Sami Klinaku,
8. Adem Berisha,	25. Ahmet Krasniqi,	42. Ismet Grajqevci,
9. Fetah Latifi,	26. Halit Mjeku,	43. Sanije Hashani,
10. Ragip Megjuani,	27. Ali Baruti,	44. Nazmi Raqi,
11. Ali Latifi,	28. Ibush Hashani,	45. Vehbi Aliu,
12. Shaban Kodraliu,	29. Avdyl Luta,	46. Selman Berisha,
13. Sahit Zekolli,	30. Hevzi Demolli,	47. Shefqet Muli,
14. Ilaz Ademi,	31. Hajzer Zeqiri,	48. Bajram Syl, a,
15. Ali Shala,	32. Hilmi Mehmeti,	49. Avdullah Selimi
16. Shefqet Feta,	33. Mustaf Sahiti,	
17. Selatin Hashani,	34. Bedri Salihu,	

1. U ovoj presudi u svrhu lakše reference podnosioci zahteva su prebrojani i kolektivno se mogu referisati kao “Imer Ibrahim i 48 bivših zaposlenih Energetske korporacije Kosova (EKK)”. U postupku pred Ustavnim sudom njih je predstavljao Organizacioni odbor 49 radnika EKK, ul. Luan Haradinaj, 9-A/1, Priština.

Podnosioci zahteva osporavaju Presude Vrhovnog suda Kosova donešene u sledećim slučajevima:

1. Imer Ibrahim, Rev. br. 57/2009, datirana 11.02.09. god;
2. Behram Rrahmani, Rev. br. 36/2009, datirana 11.02.09. god;
3. Halit Bilalli, Rev. br. 136/2008, datirana 11.02.09. god;
4. Shefki Veseli, Rev. br. 104/2008, datirana 27.01.09. god;
5. Ramadan Zeqiri, Rev. br. 597/08, datirana 10.03.09. god;
6. Nazif Grajqevci, Rev. br. 474/08, datirana 10.02.09. god;
7. Fatime Hyseni, Rev. br. 534/08, datirana 22.04.09. god;
8. Adem Berisha, Rev. br. 48/2009, datirana 11.02.09. god;
9. Fetah Latifi, Rev. br. 554/2008, datirana 23.02.09. god;
10. Ragip Megjuani, Rev. br. 478/2008, datirana 11.02.09. god;
11. Ali Latifi, Rev. br. 521/2008, datirana 23.02.09. god;
12. Shaban Kodraliu, Rev. br. 544/2008, datirana 11.02.09. god;
13. Sahit Zekolli, Rev. br. 90/2008, datirana 25.02.09. god;
14. Ilaz Ademi, Rev. br. 229/2008, datirana 10.02.09. god;
15. Ali Shala, Rev. br. 54/2009, datirana 11.02.09. god;
16. Shefqet Feta, Rev. br. 487/2008, datirana 11.02.09. god;
17. Selatin Hashani, Rev. br. 59/09, datirana 30.06.08. god;
18. Jetullah Grajqevci, Rev. br. 150/2009, datirana 02.06.09. god;
19. Avdi Grajqevci, Rev. br. 227/2008, datirana 11.02.09. god;
20. Avdyl Krasniqi, Rev. br. 476/2008, datirana 23.02.09. god;
21. Milazim Shala, Rev. br. 574/2008, datirana 11.02.09. god;
22. Musli Podvorica, Rev. br. 464/2008, datirana 23.02.09. god;
23. Fikrete Hashani, Rev. br. 225/2009, datirana 18.06.09. god;
24. Ferat Berisha, Rev. br. 138/2009, datirana 02.06.09. god;
25. Ahmet Krasniqi, Rev. br. 426/2008, datirana 10.02.09. god;
26. Halit Mjeku, Rev. br. 567/08, datirana 10.03.09. god;
27. Ali Baruti, Rev. br. 45/2009, datirana 11.02.09. god;
28. Ibush Hashani, Rev. br. 97/2009, datirana 17.03.09. god;
29. Avdyl Luta, Rev. br. 565/2008, datirana 11.02.09. god;
30. Hevzi Demolli, Rev. br. 64/2009, datirana 02.02.09. god;
31. Hajzer Zeqiri, Rev. br. 518/2008, datirana 23.02.09. god;
32. Hilmi Mehmeti, Rev. br. 571/2008, datirana 11.02.09. god;
33. Mustaf Sahiti, Rev. br. 259/2008, datirana 23.02.09. god;
34. Bedri Salihu, Rev. br. 435/2008, datirana 10.02.09. god;
35. Igballe Sallova, Rev. br. 545/2008, datirana 23.02.09. god;
36. Bajram Krasniqi, Rev. br. 569/2008, datirana 23.02.09. god;

37. Murat Rafuna, Rev.br. 491/2008, datirana 23.02.09. god;
38. Fadil Saraqi, Rev.br.506/2008, datirana 23.02.09. god;
39. Rrahman Merlaku, Rev.br.441/2008, datirana.10.02.09. god;
40. Zarife Shatrolli, Rev.br.454/2008, datirana 23.02.09. god;
41. Sami Klinaku, Rev.br. 63/2009, datirana 11.02.09. god;
42. Ismet Grajqevci, Rev.br. 479/2008, datirana 23.02.09. god;
43. Sanije Hashani, Rev.br. 460/2008, datirana 11.02.09. god;
44. Nazmi Raqi, Rev.br. 270/2009, datirana18.06.09. god;
45. Vehbi Aliu, Rev.br. 269/2009, datirana 01.07.09. god;
46. Selman Berisha, Rev.br. 41/09, datirana 30.06.09. god;
47. Shefqet Muli, Rev.br. 222/2008, datirana 10.02.09. god;
48. Bajram Sylja, Rev.br. 142/2009, datirana 17.03.09. god i
49. Avdullah Selimi, Rev.br. 438/2008, datirana 10.02.09. god.

Predmet spora

2. Predmetna stvar ovog podneska je procena ustavnosti pojedinačnih presuda koje je doneo Vrhovni sud Republike Kosovo u 49 pojedinačnih slučajeva podnosioca zahteva protiv EKK kao što je navedeno i precizirano iznad.

Pravni osnov

3. Podnesak je zasnovan na članu 113. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 20. Zakona br 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i članu 54 (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak pregled činjenica prema navodima stranaka

4. Na samom početku se mora primetiti da podnesci podnosioca zahteva podižu identična pitanja koja proizilaze iz istog problema u osnovi, kao što je predstavljeno u stavkama 4 do 28, koje slede.
5. U vremenskom roku između 2001. i 2002. svaki podnosilac zahteva je potpisao Sporazum za privremenu nadoknadu plate zbog prekida radnog odnosa sa njihovim poslodavcem EKK. U osnovi ovi sporazumi su bili isti.
6. Član 1. Sporazuma utvrđuje da u skladu sa članom 18. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Kosova (Službeni list Socijalističke autonomne pokrajine Kosovo br.26/83, 26/86 i 11/88) i konstatovanja Invalidske komisije EKK, korisnik (odnosno svaki podnosilac zahteva) ima pravo na privremenu nadoknadu plate za prekid radnog odnosa, sve do početka funkcionisanja Fonda za Penzijsko – invalidsko osiguranje Kosova.

7. Član 2. Sporazuma je odredio da će iznos koja će biti isplaćivan mesečno svakom podnosiocu zahteva biti 206 Nemačkih Maraka.
8. Član 3 je izričit: "... isplata se završava dana funkcionisanja Fonda o penzijskom i invalidskom osiguranju Kosova. Dana kada počne funkcionisanje Fonda za penzijskog i invalidsko osiguranje Kosova, korisnik svoja prava može da obavi u ovom Fondu, dok se EKK prekidaju obaveze nad Korisnicima ovog Sporazuma".
9. 1. novembra 2002. god, Izvršni odbor EKK je doneo Odluku o osnivanju penzijskog fonda, saglasno sa zahtevima UNMIK Uredbe Br. 2001/30 o penzijama na Kosovu. Član 3 navedene Odluke glasi: "Penzijski fond će nastaviti da postoji u nedefinisanim roku, saglasno sa uslovima i obavezama određenim penzijskim zakonima, prihvaćenim od strane penzijskog fonda i EKK, u saglasnosti sa ovom Odlukom, ili dok su pravni uslovi o postojanju i funkcionisanju fonda u saglasnosti sa penzijskim odredbama ili penzijskim pravilima određenim od strane BPK".
10. 25. jula 2006. god, Izvršni odbor EKK je poništio gore navedenu Odluku o osnivanju dopunskog penzijskog fonda i prekinuo finansiranje i rad Dopunskog penzijskog fonda, počevši od 31. jula 2006. god. Na osnovu Odluke od 25. jula 2006. god, svim korisnicima je garantovana puna isplata saglasno sa Statutom fonda. Dodatno, ukupne obaveze prema korisnicima su bile 2. 395. 487 evra, bankarski depozit je bio 3. 677.383 evra i višak sredstava u odnosu na obaveze je bio 1.281.896 evra. Odluka navodi da će radnici EKK koje Ministarstvo rada i socijalne zaštite prizna kao lica za nesposobna za rad uživati prava koja to Ministarstvo pruža. 14. novembra 2006. god, EKK je obavestio Centralni bankarski autoritet da: "je odluka o gašenju Penzijskog fonda EKK zasnovana na odluci Izvršnog odbora EKK i Odluci Upravnog odbora za penzije ... zbog finansijskog rizika koji ova šema u budućnosti može predstavljati za EKK".
11. Prema podnosiocima zahteva, EKK je prekinuo nadoknade predviđene Sporazumom u leto 2006. god bez ikakvog obaveštenja. Podnosioci zahteva tvrde da je takvo postupanje u suprotnosti sa potpisanim Sporazumima.
12. Podnosioci zahteva takođe tvrde da je opšte poznato da Penzijsko-invalidski fond Kosova još nije osnovan.
13. Sa druge strane, EKK je osporio tvrdnje podnosioca zahteva navodeći da je opšte poznato da Penzijsko-invalidski fond Kosova funkcioniše od 1. januara 2004. god.

14. Prema EKK, podnosioci zahteva su automatski pokriveni od nacionalne invalidske šeme saglasno sa UNMIK Uredbom br. 2003/40 o proglašavanju Zakona o invalidskim penzijama na Kosovu (Zakon br. 2003/23).
15. EKK dodatno tvrdi da je 31. avgusta 2006. god objavljeno Obaveštenje kojim su svi korisnici Dopunskog penzijskog fonda EKK obavešteni da je Fond ukinut. U istom obaveštenju je potvrđeno da je svim korisnicima garantovano puna nadoknada saglasno Statutu DPF, tačnije 60 meseci isplata ili dok korisnici ne navrše 65 godina starost, saglasno sa Odlukom Upravnog odbora penzionog fonda od 29. avgusta 2006. god.
16. EKK takođe tvrdi da podnosioci zahteva nisu osporili Uputstva za invalidsku penziju niti potpis za prevremeni prekid radnog odnosa saglasno zaključcima Invalidske komisije.
17. Podnosioci zahteva su tužili EKK pri Opštinskom sudu iz Prištine, zahtevajući da Sud naredi EKK da isplati neisplaćene nadoknade i nastavi da isplaćuje 105 evra (ekvivalentno 206 Nemačkih Maraka) dok se ne ispune uslovi za prekidanje gore navedene nadoknade.
18. Opštinski sud iz Prištine je odobrio tužbe podnosioca zahteva i naložio novčane nadoknade. Opštinski sud iz Prištine je utvrdio (npr Presuda C. Br. 1891/2006 od 15.01.2008. god u slučaju prvog podnosioca, g. Imer Ibrahim) da nisu ispunjene odredbe navedene u članu 3. Sporazuma. Član 3. navedenih Sporazuma predviđa nadoknadu plate do ispunjavanja prava podnosioca zahteva "čime se podrazumeva pravo na penzijsku šemu, koja nije moguća za tužioca pošto on nije dostigao 65. god života."
19. Opštinski sud je takođe naveo u gore citiranoj presudi da isplata nadoknade ne može biti povezana sa odredbama Statuta Dopunskog penzijskog fonda, pošto su Sporazumi potpisani ranije i u Statutu nije predviđeno da će Sporazumi koji su vezani u ranijim slučajevima prestati da važe. Sud je takođe razjasnio da prema Članu 262 Zakona o obligacionim odnosima i ugovorima, poverilac (tj. jedan podnosilac zahteva) je imao pravo da potražuje ispunjavanje obaveze, dok je dužnik (tj. EKK) dužan da ispuni takvo potraživanje.
20. EKK se žalio Okružnom sudu na presude Opštinskog suda, tvrdeći da su, među ostalim, presude Opštinskog suda nepravilne zato što su Sporazumi potpisani sa podnosiocima zahteva zbog invaliditeta podnosioca zahteva i da oni ne mogu zahtevati nastavak radnog odnosa zbog njihovog invaliditeta.

21. EKK je naglasio da je Sud morao da donese odluku saglasno sa UNMIK Uredbom 2003/40 proglašavanju Zakona o invalidskim penzijama na Kosovu prema kojoj su podnosioci zahteva imali pravo na invalidsku penziju.
22. Opštinski sud iz Prištine je odbio žalbe EKK-a i ustanovio da su žalbe EKK-a neosnovane (npr. Presuda od 22. oktobra 2008. god, Ac. Br. 719/2008 u slučaju prvog podnosioca zahteva, g. Imer Ibrahimiji). Prema sudu, raskid Sporazuma i prekid nadoknade je bio u suprotnosti sa članom 3. Sporazuma, pogotovo ako se uzme u obzir da u slučaju da je zaposleni bio obavešten o takvom postupanju ne bi potpisao sporazum i nastavio bi da radi za tuženog (EKK).
23. EKK je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu usled navodnog suštinskog prekršaja Zakona o parničnom postupku i pogrešne primene materijalnog prava (odnosno Revizija EKK-a od 17. novembra u predmetu prvog podnosioca zahteva Imera Ibrahimija). Isti je ponovio da su podnosioci zahteva polagali pravo na penziju predviđenu Zakonom 2003/40 i da je iz humanitarnih razloga nastavio sa isplaćivanjem mesečne naknade nakon stupanja Zakona na snagu. Isti je izneo da starosna dob podnosioca zahteva nije bila relevantna već njihova invalidnost.
24. Vrhovni sud je prihvatio revizije EKK-a, i poništio presude Okružnog suda i Opštinskog suda u Prištini i odbacio kao neosnovanu tužbu podnosilaca zahteva.
25. Vrhovni sud je izneo da se način raskidanja radnog odnosa smatra zakonitim u skladu sa članom 11.1 Uredbe UNMIK-a 2001/27 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu.
26. Vrhovni sud je takođe izneo sledeće u predmetu Imera Ibrahimija (vidi presudu Vrhovnog suda Rev. br. 57/2009 od 11. februara 2009): “Uzimajući u obzir nespornu činjenicu da je tužena ispunila obavezu prema tužitelju, isplaćujući naknadu za platu u skladu sa predviđenim periodom odnosno do uspostavljanja i funkcionisanja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje na Kosovu od 1. januara 2004, Sud je našao da je tužena ispunila obavezu u skladu sa sporazumom. Stoga, navodi tužitelja da je tužena obavezna da mu isplaćuje privremenu naknadu na ime plate nakon uspostavljanja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje na Kosovu ocenjeni su neosnovanim od strane ovog suda iz razloga što su ugovorne strane, sve dok se ne nađe uslov za rešavanje predmeta – uspostavljanja gore pomenutog fonda, ispunile svoje ugovorne obaveze...”

27. 15. maja 2009, kosovsko Ministarstvo rada i socijalne zaštite izdalo je sledeće obaveštenje podnosiocima zahteva: “Nalaz Vrhovnog suda Kosova, u obrazloženju Presude Rev. I br. 454/2008, da u Republici Kosovo postoji Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje koji je funkcionalan od 1. januara 2004. nije tačan i nije osnovan. Prilikom davanja ove izjave, uzeli smo u obzir činjenicu da Uredba UNMIK-a 2003/40 proglašava Zakon br. 2003/213 o invalidskim penzijama na Kosovu, koji uređuje pitanja stalnih invalida, koja mogu uživati ovu šemu u skladu sa uslovima i kriterijumima predviđenim ovim zakonom. Stoga, dozvolite mi da naglasim da odredbe ovog Zakona ne predviđaju uspostavljanje penzijskog i invalidskog osiguranja u zemlji. Uspostavljanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u Republici Kosovo predviđeno je odredbama Zakona o fondovima za penzijsko i invalidsko osiguranje, koji se nalazi u procesu izrade i usvajanja pri Vladi Kosova.” Isto obaveštenje pojašnjava da u vreme pisanja obaveštenja, penzija je *inter alia* postojala na sledeći način “Invalidska penzija u iznosu od 45 evra uređena Zakonom o penzijama lica sa invaliditetom (korisnici istih jesu sva lica sa potpunim i stalnim invaliditetom)” kao i “doprinosom utvrđene penzije u iznosu od 82 evra koje su uređene Odlukom Vlade (korisnici istih su svi penzioneri koji su dostigli starosnu dob od 65 godina i koji imaju najmanje 15 godina radnog iskustva)”.
28. Ustavni sud upoznat je da su neki od podnosilaca zahteva, uključujući prvog podnosioca zahteva Imera Ibrahimija, podneli predlog za ponovno pokretanje postupka Opštinskom sudu u Prištini na osnovu gore navedenog obaveštenja Ministarstva od 15. maja 2009. EKK je na isto uložio prigovor. Međutim, u predmetu g. Ibrahimija, kao i u 11 ostalih, odnosno u pogledu prvih 12 gore navedenih podnosilaca zahteva, Okružni sud u Prištini dozvolio je ponovno pokretanje parničnog postupka i poništio je presude Vrhovnog suda Kosova. Okružni sud je zasnivao ove odluke na osnovu člana 239, stav 1 Zakona o parničnom postupku. Predmeti ovih podnosilaca zahteva trenutno se vode pri Opštinskom sudu u Prištini.
29. Neki od podnosilaca zahteva, konkretno podnosioci zahteva pod brojevima 13, 14, 15, 16 i 17, imaju više od 65 godina starosti.

Žalbe

30. Podnosioci zahteva se žale da su njihova prava prekršena iz razloga što je EKK jednostrano poništio njihove Sporazume iako stanje propisano članom 3, uspostavljanje Kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje) nije ispunjeno. Podnosioci zahteva dalje su izneli da nisu bili u mogućnosti da dobiju zasluženi pravni lek pred redovnim sudovima. Iako se podnosioci zahteva ne žale eksplicitno na prekršaj Evropske konvencije o ljudskim pravima (ECHR), po svemu sudeći iz podnesaka

podnosioca zahteva predmet žalbe jesu njihova imovinska prava (zagarantovana članom 1, Protokola 1 ECHR-a) kao i njihovo pravo na pravično suđenje (zagarantovano članom 6 ECHR-a).

Kratak pregled postupka pred sudom

31. Dana 11. septembra 2009. godine, podnosioci zahteva podneli su Podnesak Ustavnom sudu. Predsednik je imenovao sudiju Kadri Kryeziu za sudiju izvestioca i imenovao je Pretresno veće Suda sastavljeno od sudija Altay Suroy, predsedavajući, Enver Hasani i Iliriana Islami. Dana 23. novembra 2009, Ustavni sud je obavestio Vrhovni sud, u skladu sa članom 26 Zakona, da su podnosioci zahteva osporili 49 pojedinačnih presuda donetih od strane Vrhovnog suda.
32. Dana 4. decembra 2009. godine Sud je zatražio dodatne informacije o Podnesku od Ministarstva rada i socijalne zaštite i EKK-a. Dana 20. januara 2010. Ustavni sud je zatražio od Opštinskog suda u Prištini, u skladu sa članom 26 Zakona, da mu se pruži primerak celokupnih predmetnih spisa u slučaju prvog podnosioca zahteva.
33. Dana 19. februara 2010. Pretresno veće sazvano je kako bi razmotrilo izveštaj sudije izvestioca. Dana 30. aprila 2010, održano je javno saslušanje na kome se Organizaciono veće 49 zaposlenih EKK-a pojavilo u ime podnosioca zahteva. Predstavnici EKK-a i Ministarstva rada i socijalne zaštite bili su prisutni zajedno sa zainteresovanim strankama. Dana 14. i 19. maja 2010, kao i 16. juna 2010, Sud se okupio kako bi razmotrio dato pitanje na zatvorenim sednicama.

Prihvatljivost

34. Kako bi bio u mogućnosti da reši Podnesak podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti predviđene Ustavom i Zakonom.
35. U vezi sa istim, Sud se upućuje na član 113.7 Ustava, koji predviđa sledeće:

“ Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom ”;

i na član 47.2 Zakona, koji predviđa da:

“ Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

36. Kao što je prethodno navedeno, Ustavni sud je primio primerke 12 odluka Okružnog suda u Prištini u vezi sa prvih 12 podnosilaca zahteva, čiji je zahtev za ponovno pokretanje parničnog postupka odobren od strane Okružnog suda u Prištini. Posledično, Okružni sud je poništio sledeće presude Vrhovnog suda Kosova u predmetima sledećih podnosilaca zahteva:

1. Imer Ibrahim, Rev. 57/2009 od 11.02.09.
poništena Dec. Ac.br.732/09 of 12.11.09;
2. Behram Rrahmani Rev.36/2009 od 11.02.09
poništena Dec. Ac.nr.760/09 of 12.11.09
3. Halit Bilalli, Rev.136/2008 od 11.02.09
poništena Dec. Ac.br.735/09 od 01.12.09;
4. Shefki Veseli, Rev.104/2008 od 27.01.09
poništena Dec. Ac.br.700/09 od 01.12.09;
5. Ramadan Zeqiri, Rev.597/08 od 10.03.09
poništena Dec. Ac.br.841/09 od 02.12.09;
6. Nazif Grajqevci, Rev. 474/08 od 10.02.09
poništena Dec. Ac.br.728/09 od 01.12.09;
7. Fatime Hyseni, Rev. 534/08 od 22.04.09
poništena Dec. Ac.br. 839/09 od 01.12.09;
8. Adem Berisha, Rev. 48/2009 od 11.02.09
poništena Dec. Ac.br.734/09 od 26.08.09;
9. Fetah Latifi, Rev. 554/2008 od 23.02.09
poništena Dec. Ac.br.761/09 od 01.12.09;
10. Ragip Megjuani Rev. 478/2008 od 11.02.09
poništena Dec. Ac.br.757/09 od 26.08.09;
11. Ali Latifi, Rev. 521/2008 od 23.02.09
poništena Dec. Ac.br.730/09 od 26.08.09;
12. Shaban Kodraliu Rev. 544/2008 od 11.02.09
poništena Dec. Ac.br.705/09 od 1.12.09

37. Prema informacijama dobijenim od strane Ustavnog suda, predmeti gore navedenih 12 podnosilaca zahteva i dalje su u toku pred sudom. Stoga, Ustavni sud smatra da su njihove žalbe prevremene.

38. Sud dalje treba da razmotri da li su podnosioci zahteva podneli svoj Podnesak u roku od četiri meseca propisanom članom 49 Zakona. U vezi sa istim, Ustavni sud se upućuje na član 49 Zakona, koji predviđa sledeće:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta....”.

39. Sud podseća da je sličan kriterijum prihvatljivosti propisan članom 35, stav 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima. U skladu sa dobro ustanovljenom jurisprudencijom Evropskog suda za ljudska prava, "Svrha pravila [od šest meseci] jeste da se unapredi zakonska sigurnost, da se osigura da su predmeti koji se bave pitanjima Konvencije rešeni u razumnom vremenu i da se vlasti i druga odnosna lica zaštite od neizvesnosti u produženom vremenskom periodu (pogledajte među mnogim drugima, predmet P.M. protiv Ujedinjenog Kraljevstva (dec), br. 6638/03, odluka od 24. avgusta 2004). Evropski sud za ljudska prava dalje predviđa da "Pravilo takođe pruža mogućem podnosiocu zahteva rok da razmotri da li da podnese podnesak, i ukoliko učini isto, da odliči o konkretnim žalbama i argumentima koji će biti istaknuti (predmet O'Loughlin i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva (dec), br. 23274/04, odluka od 25. avgusta 2005), i da olakša utvrđivanje činjenica u datom predmetu, gde protok vremena čini problematičnim bilo kakvo pravično preispitivanje istaknutih pitanja (predmet Nee protiv Irske (dec.), br. 52787/99, odluka od 30. januara 2003)".
40. Međutim, vremenski rok koji je propisan Evropskom konvencijom o ljudskim pravima ne počinje da teče ukoliko žalba na Konvenciju proizilazi iz situacije koja još uvek traje. Primeri situacija koje još uvek traju obuhvataju žalbe koje se odnose na dužinu postupaka pred domaćim sudom, pritvor i nemogućnost uživanja u posedu. U skladu sa precedentnim pravom, u slučajevima u kojima navodni prekršaj predstavlja situaciju koja još uvek traje, vremenski rok počinje da teče tek na kraju situacije koja još uvek traje (pogledajte predmet Jėčius protiv Litvanije, Podnesak br. 34578/97, presuda ECHR-a od 31. jula 2000, stav 44).
41. U ovom predmetu, podnosioci zahteva i dalje trpe posledice jednostranog poništavanja njihovih Sporazuma potpisanih od strane EKK-a. Oni tvrde da je dovoljno jasno argumentovano da Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje nije uspostavljen do danas. Stoga, situacija i dalje traje. Pošto su okolnosti na koje se podnosioci zahteva žale nastavljene, period od četiri meseca propisan članom 49 Zakona nije primenjiv u ovim predmetima.
42. Ustavni sud je svestan da su neki od podnosilaca zahteva imali više od 65 godina starosti u vreme podnošenja svog Podneska ovom Sudu.
43. Ovi podnosioci zahteva jesu
- 13. Sahit Zekolli, rođen 1943;
 - 14. Ilaz Ademi, rođen 1945;
 - 15. Ali Shala, rođen 1945;
 - 16. Shefqet Feta, rođen 1945;
 - 17. Selatin Hashani, rođen 1944.

44. Ustavni sud podseća da su podnosioci zahteva priložili svom Podnesku Obaveštenje izdato od strane Ministarstva rada i socijalne zaštite od 15. maja 2009. (pogledajte gore navedeni stav 27) u skladu sa kojim lica koja su dostigla starosnu dob za penzionisanje od 65 godina i koja imaju najmanje 15 godina radnog iskustva polažu pravo na penziju u mesečnom iznosu od 82 evra. Suština ovog Obaveštenja potvrđena je od strane predstavnika Ministarstva na javnom saslušanju Suda održanom 30. aprila 2010.
45. Posledično se čini da gore navedeni podnosioci zahteva polažu pravo na penziju od trenutka kada su napunili 65 godina starosti.
46. Međutim, njihove žalbe, u pogledu neisplaćene naknade za period pre tog trenutka, na račun situacije koja traje još uvek, i dalje ostaju problematično pitanje.
47. Stoga, su Podnesci podnosilaca zahteva 13. Sahit Zekolli, 14. Ilaz Ademi, 15. Ali Shala, 16. Shefqet Feta i 17. Selatin Hashani delimično prihvatljivi.
48. Što se tiče preostalih podnosilaca zahteva navedenim pod brojevima 18-49, Ustavni sud ne nalazi nijedan razlog za prihvatljivost Podneska.

Osnovanost

i. U pogledu zaštite imovine

49. Podnosioci zahteva se žale da su njihova prava prekršena iz razloga što je EKK jednostrano poništio njihove Sporazume iako uslov propisan članom 3 (odnosno uspostavljanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Kosova) nije ispunjen. U suštini, podnosioci zahteva žale se da su prekršena njihova imovinska prava.
50. Na samom početku, trebalo bi se pozvati na sledeće pravne odredbe:

Član 53 Ustava,

“Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.”

Član 46 [Zaštita imovine] Ustava glasi na sledeći način

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriše.

Član 1 Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima predviđa

“Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.”

51. Ustavni sud ponavlja jurisprudenciju Evropskog suda za ljudska prava u skladu sa kojom koncept “imovine” na koji se upućuje u prvom delu člana 1 Protokola br. 1 ima samostalno značenje koje nije ograničeno na vlasništvo nad fizičkom robom i koje je nezavisno od formalne klasifikacije sadržane u domaćem pravu: određena prava i interesi koji sačinjavaju imovinu mogu se smatrati “imovinskim pravima” i samim tim kao “imovina” u svrhu člana 1 Protokola br. 1.
52. Zapravo, ova odredba ne garantuje pravo sticanja imovine (pogledajte *mutatis mutandis* Kopecký protiv Slovačke, Zahtev br. 44912/98, Presuda ECHR-a od 28. septembra 2004). U skladu sa precedentnim pravom Evropskog suda za ljudska prava, podnosilac zahteva može tvrditi da je došlo do prekršaja člana 1 Protokola br. 1 samo sve dok se osporene odluke odnose na ovu “imovinu” u sklopu značenja ove odredbe.
53. Štaviše, “imovina” može podrazumevati ili “postojeću imovinu” ili aktivu, uključujući zahteve, u vezi sa kojima podnosilac zahteva može tvrditi da on ili ona ima barem “legitimno očekivanje” efektivnog uživanja imovinskog prava. Nasuprot tome, nada priznavanja imovinskog prava koje je bilo nemoguće uživati na delotvoran način ne može se smatrati “imovinom” u okviru značenja člana 1 Protokola br. 1, niti može biti smatran uslovnim zahtevom koji ističe kao rezultat neispunjavanja ovog uslova” (pogledajte Kopecký, gore navedeni stav 35; Prince Hans-Adam II od Lihtenštajna protiv Nemačke, br. 42527/98, stavovi 82-83, ECHR

2001-VIII; i Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke (dec.) [GC], br. 39794/98, stav 69, ECHR 2002-VII).

54. Pitanje koje treba da bude preispitano u svakom predmetu jeste da li okolnosti predmeta, ocenjene u celini, daju podnosiocu zahteva pravo na materijalan interes zaštićen članom 1 Protokola br. 1 ECHR-a (vidi Iatridis protiv Grčke, [GC], br. 31107/96; Beyeler protiv Italije [GC], br. 33202/96, § 100, ECHR 2000-I; Broniowski protiv Poljske [GC], br. 31443/96, stav 129, ECHR 2004-V; i Anheuser-Busch Inc. protiv Portugalije [GC], br. 73049/01, stav 63. ECHR 2007-...).
55. Ustavni sud napominje da, u vreme sklapanja sporazuma između podnosilaca zahteva i EKK-a, ove vrste sporazuma uređene su Zakonom o obligacionim odnosima objavljen u Službenom listu SFRJ 29/1978 i izmenjen i dopunjen 39/1985, 45/1989, 57/1989.

Član 74(3) Zakona o obligacionim odnosima glasi:

“Ako je zaključen pod raskidnim uslovom, ugovor prestaje važiti kad se uslov ispuni.”

56. Najteži deo ovog pitanja jeste da li je ispunjen raskidni uslov u skladu sa kojim su Sporazumi potpisani. Odgovor na ovo pitanje, omogućiće Ustavnom sudu da oceni da li okolnosti ovog Podneska, ocenjenog u celini, daju podnosiocima zahteva pravo na materijalan interes zaštićen članom 1 Protokola br. 1 ECHR-a.
57. Ustavni sud napominje da je iz dokumenata jasno i neosporno između stranaka da “raskidni uslov” shodno kome su Sporazumi potpisani jeste uspostavljanje i funkcionisanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Kosova.
58. U tom smislu, Ustavni sud takođe napominje da je, prema navodima Ministarstva rada i socijalne zaštite, uspostavljanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, na datum saslušanja, trebalo da bude predviđeno Zakonom o Fondovima za penzijsko i invalidsko osiguranje. Isti je bio u procesu izrade i odobravanja pri Vladi Kosova. Predstavnik Ministarstva potvrdio je ovu informaciju na javnom saslušanju održanom u Ustavnom sudu dana 30. aprila 2010.
59. Sud dalje napominje da se član 1 Sporazuma odnosi na član 18 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu (Službeni list Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosovo br. 26/83, 26/86 i 11/88). Član 18 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju iz 1983. godine predviđa sledeće:

“Osiguranik stiče pravo na prevremenu penziju nakon što navrší najmanje 55 godina i 35 godina radnog staža (muškarac) odnosno najmanje 50 godina i 35 godina radnog staža (žena).

Prevremena penzija utvrđuje se u skladu sa dužinom radnog staža i smanjuje se za 0.5% za svaku godinu prevremenog penzionisanja, pre navršavanja starosne dobi od 60 godina (muškarci), odnosno 55 godina (žene).

Kada korisnik prevremene penzije navrší starosnu dob od 60 godina 60 (muškarac), odnosno 55 godina (žena), penzija se ne smanjuje shodno stavu 2 ovog člana.”

60. Ustavni sud smatra da su podnosioci zahteva, pri potpisivanju Sporazuma sa EKK-om, imali legitimno očekivanje da će polagati pravo na mesečnu naknadu u iznosu od 105 evra sve do osnivanja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.
61. Ovakvo legitimno očekivanje zagarantovano je članom 1, Protokola br. 1 Konvencije, njegova priroda je konkretna i ne podrazumeva samo nadu, i zasnovana je na zakonskoj odredbi ili pravnom aktu, odnosno Sporazumu sa EKK-om (pogledaj *mutatis mutandis* Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke (dec.), br. 39794/98, stav 73, ECHR 2002-VII).
62. Stoga, Ustavni sud smatra da podnosioci zahteva imaju “legitimno očekivanje” da će njihov zahtev biti rešen u skladu sa važećim zakonima, u konkretnom smislu u skladu sa gore navedenim odredbama Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu, i da će posledično biti potvrđeni (pogledajte *mutatis mutandis* Pressos Compania Naviera S.A. i ostali protiv Belgije, presuda od 20. novembra 1995, Tom A br. 332, stav 31; S.A. Dangeville protiv Francuske, br. 36677/97, stav 46 48, ECHR 2002-III).
63. Međutim, jednostrano poništavanje Sporazuma, pre ispunjavanja raskidnog uslova, predstavljao je prekršaj novčanih interesa podnosilaca zahteva koji su priznati u skladu sa zakonom i koji su podložni zaštiti člana 1 Protokola br. 1. (Pogledajte *EuropePlehanow* protiv Poljske, Zahtev br. 22279/04, i presuda od 7. jula 2009).
64. Posledično, Ustavni sud zaključuje da je došlo do prekršaja člana 46 Ustava, u vezi sa članom 1, Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

ii. u pogledu prava na pravično suđenje

65. Podnosioci zahteva dalje se žale da nisu bili u mogućnosti da dobiju pravni lek za povrede njihovih imovinskih prava pred redovnim sudovima.

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, glasi na sledeći način:

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

Član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima

“Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ima pravo na pravičnu ... raspravu ... pred ... sudom ...”

66. Ustavni sud ponavlja da nije njegov zadatak u skladu sa Ustavom, da deluje kao apelacioni sud, ili sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova, uključujući Vrhovni sud. Gledano uopšteno, “Sudovi donose svoja rešenja na osnovu Ustava i zakona” (član 102 Ustava). Preciznije rečeno, uloga redovnih sudova jeste da tumače i primene odnosna pravila proceduralnog i materijalnog zakona (pogledajte, mutatis mutandis, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ECHR] 1999-I).
67. Sa druge strane, “Ustavni sud predstavlja konačan organ za tumačenje Ustava i usklađenosti zakona sa Ustavom” (član 112. 1 Ustava). Stoga, Ustavni sud može samo uzimati u razmatranje da li su dokazi predstavljeni na takav način i da li su postupci uopšteno, sagledani u celosti, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (pogledajte između ostalog, izveštaje drugih vlasti, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 13071/87 usvojen 10. jula 1991).
68. Prema jurisprudenciji Evropskog suda za ljudska prava, član 6, stav 1 ECHR-a obavezuje sudove da pruže razloge za svoje presude, ali se ne može shvatiti kao zahtevanje detaljnog odgovora na svaki argumenat. Obim u kome se primenjuje ova dužnost pružanja odgovora, može varirati u skladu sa prirodom odluke. Štaviše, neophodno je uzeti u obzir, *inter alia*, raznolikost podnesaka koje stranka u postupku može izneti pred sudovima i razlike koje postoje između država potpisnica u pogledu statutarnih odredbi, običajnih pravila, pravnog mišljenja i davanja na uvid i izrade presuda. Stoga, pitanje da li je sud uspeo ili ne, da ispuni obavezu iznošenja razloga koji proizilaze iz člana 6 Konvencije, može biti

utvrđeno imajući u vidu okolnosti predmeta (pogledajte Ruiz Torija protiv Španije, presuda od 9. decembra 1994, Tom A br. 303-A, § 29).

69. Ustavni sud podseća da Konvencija ne garantuje, kao takvo, pravo pristupa sudu uz ovlašćenje poništavanja ili prekoračivanja zakona, ili pružanje zvaničnog tumačenja zakona (pogledajte, *mutatis mutandis*, Gorizdra vprotiv Moldavije (dec.), br. 53180/99, 2. jul 2002; i James i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva, presuda od 21. februara 1986, Tom A br. 98, stav 81). Niti garantuje bilo kakvo pravo prosleđivanja predmeta od strane domaćeg suda drugom državnom ili međunarodnom organu u cilju donošenja preliminarne presude (pogledajte Coëme i ostali protiv Belgije, br. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 i 33210/96, stav 114, ECHR 2000-VII). Stoga, pitanje da li sud nije uspeo da pruži razloge za svoju presudu u ovom smislu može biti rešeno samo imajući u vidu okolnosti predmeta, kao što je pomenuto u prethodnom delu.
70. U ovom predmetu, podnosilac zahteva zahtevao je od redovnih sudova da reše njihove imovinske sporove sa EKK-om. Podnosioci zahteva pomenuli su, u konkretnom smislu, odredbu člana 3 Sporazuma, koji navodi da Zakon o penzijama koji uspostavlja Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još uvek nije usvojen. Ova činjenica potvrđena je od strane predstavnika odgovornog Ministarstva rada i socijalne zaštite (pogledajte prethodni stav 58.)
71. Međutim, Vrhovni sud nije uložio nikakve pokušaje da analizira zahtev podnosioca zahteva sa ove tačke gledišta, uprkos eksplicitnom upućivanju pred svim drugim sudskim instancama. Umesto toga, gledište Vrhovnog suda bilo je da je nesporna činjenica da je tužena stranka (EKK) ispunila obavezu prema tužitelju, isplaćujući naknadu za platu u skladu sa navedenim periodom koji je trajao do uspostavljanja i funkcionisanja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje na Kosovu od 1. januara 2004. (pogledajte gore navedeni stav 26)
72. Ustavni sud nema zadatak da odlučuje koji bi bio najviše odgovarajući način na koji je redovni sudovi trebalo da se pozabave tvrdnjama podnosioca zahteva, odnosno ispunjavanjem raskidnog uslova iz člana 3 Sporazuma, čije je ispunjavanje takođe uređeno članom 74(3) Zakona o obligacionim odnosima, u vezi sa članom 18 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju iz 1983. godine.
73. Međutim, po mišljenju ovog suda, Vrhovni sud, zanemarivanjem ocene ove tačke u celosti, iako je bila specifična, relevantna i značajna, nije ispunio svoje obaveze predviđene članom 6, stavom 1 ECHR-a. (pogledajte *mutatis mutandis*, Evropski sud za ljudska prava, Presuda od 18. jula 2006. u predmetu Pronina protiv Ukrajine, Zahtev br. 63566/00.)

74. Imajući u vidu prethodno navedeno, Ustavni sud zaključuje da je došlo do prekršaja člana 31 Ustava, u vezi sa članom 6 ECHR-a.

IZ OVIH RAZLOGA

Na osnovu člana 113 Ustava, člana 20 Zakona i članova 55 i 70 Poslovnika o radu, Ustavni sud jednoglasno

ODLUČUJE

I. da proglasi

a) *neprihvatljivim* Podneske sledećih podnosilaca

1. Imer Ibrahim, i,
2. Behram Rrahmani,
3. Halit Bilalli,
4. Shefki Veseli,
5. Ramadan Zeqiri,
6. Nazif Grajqevci,
7. Fatime Hyseni,
8. Adem Berisha,
9. Fetah Latifi,
10. Ragip Megjuani,
11. Ali Latifi, and
12. Shaban Kodraliu.

b) *delimično prihvatljivim* Podneske sledećih podnosilaca

13. Sahit Zekolli,
14. Ilaz Ademi,
15. Ali Shala,
16. Shefqet Feta and
17. Selatin Hashani.

c) *prihvatljivim* Podneske podnosilaca zahteva navedenim pod tačkama 18-49.

II. nalazi da

a) ***je došlo do povrede člana 46 Ustava Republike Kosovo*** u vezi sa članom 1, Protokola 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima, u predmetima podnosilaca zahteva:

13. Sahit Zekolli,	32. Hilmi Mehmeti,
14. Ilaz Ademi,	33. Mustaf Sahiti,
15. Ali Shala,	34. Bedri Salihu,
16. Shefqet Feta,	35. Igballe Sallova,
17. Selatin Hashani,	36. Bajram Krasniqi,
18. Jetullah Grajqevci,	37. Murat Rafuna,
19. Avdi Grajqevci,	38. Fadil Saraqi,
20. Avdyl Krasniqi,	39. Rrahman Merlaku,
21. Milazim Shala,	40. Zarife Shatrolli,
22. Musli Podvorica,	41. Sami Klinaku,
23. Fikrete Hashani,	42. Ismet Grajqevci,
24. Ferat Berisha,	43. Sanije Hashani,
25. Ahmet Krasniqi,	44. Nazmi Raqi,
26. Halit Mjeku,	45. Vehbi Aliu,
27. Ali Baruti,	46. Selman Berisha,
28. Ibush Hashani,	47. Shefqet Muli,
29. Avdyl Luta,	48. Bajram Syl, i
30. Hevzi Demolli,	49. Avdullah Selimi;
31. Hajzer Zeqiri,	

b) je došlo do povrede člana 31 Konvencije u vezi sa članom 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima u pogledu istih podnosilaca zahteva kojima je prekršeno pravo predviđeno članom 46 Ustava, navedeno pod tačkom IV.

III. da ponisti presude donete od strane Vrhovnog suda u sledećim predmetima:

13. Sahit Zekolli, Rev.br. 90/2008 od dana 25.02.09
14. Ilaz Ademi, Rev. br. 229/2008 od dana 10.02.09;
15. Ali Shala, Rev. br. 54/2009 od dana 11.02.09;
16. Shefqet Feta, Rev. br. 487/2008 od dana 11.02.09;
17. Selatin Hashani, Rev. br. 59/09 od dana 30.06.08;
18. Jetullah Grajqevci, Rev. br 150/2009 od dana 02.06.09;
19. Avdi Grajqevci, Rev. br. 227/2008 od dana 11.02.09;
20. Avdyl Krasniqi, Rev. br. 476/2008 od dana 23.02.09;
21. Milazim Shala, Rev. br. 574/2008 od dana 11.02.09;
22. Musli Podvorica, Rev. br. 464/2008 od dana 23.02.09;
23. Fikrete Hashani, Rev. br. 225/2009 od dana 18.06.09;
24. Ferat Berisha, Rev. br. 138/2009 od dana 02.06.09;
25. Ahmet Krasniqi, Rev. br. 426/2008 od dana 10.02.09
26. Halit Mjeku, Rev.br. 567/08 od dana 10.03.09;
27. Ali Baruti, Rev.br. 45/2009 od dana 11.02.09,
28. Ibush Hashani, Rev.br. 97/2009 od dana 17.03.09;
29. Avdyl Luta, Rev. br. 565/2008 od dana 11.02.09;

30. Hevzi Demolli, Rev.br. 64/2009 od dana 02.02.09;
31. Hajzer Zeqiri Rev. br. 518/2008 od dana 23.02.09;
32. Hilmi Mehmeti, Rev.br.571/2008 od dana .02.09;
33. Mustaf Sahiti, Rev.br.259/2008 od dana 23.02.09;
34. Bedri Salihu, Rev.br. 435/2008 od dana 10.02.09;
35. Igballe Sallova, Rev.br. 545/2008 od dana 23.02.09;
36. Bajram Krasniqi, Rev.br. 569/2008 od dana 23.02.09;
37. Murat Rafuna, Rev.br. 491/2008 od dana 23.02.09;
38. Fadil Saraqi, Rev.br.506/2008 od dana 23.02.09;
39. Rrahman Merlaku, Rev.br.441/2008 od dana .10.02.09;
40. Zarife Shatrolli, Rev.br.454/2008 od dana 23.02.09;
41. Sami Klinaku, Rev.br. 63/2009 od dana 11.02.09;
42. Ismet Grajqevci, Rev.br. 479/2008 od dana 23.02.09;
43. Sanije Hashani, Rev.br. 460/2008 od dana 11.02.09;
44. Nazmi Raqi, Rev.br. 270/2009 od dana 18.06.09;
45. Vehbi Aliu, Rev.br. 269/2009 od dana 01.07.09;
46. Selman Berisha, Rev.br. 41/09 od dana 30.06.09;
47. Shefqet Muli, Rev.br. 222/2008 od dana 10.02.09;
48. Bajram Sylja, Rev.br. 142/2009 od dana 17.03.09;
49. Avdullah Selimi, Rev.br. 438/2008 od dana 10.02.09.

IV.da vrati ove presude Vrhovnom sudu na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog Suda

V.da dodeli poseban prioritet daljem razmatranju ovog pitanja u zavisnosti od ispoštovanosti Naloga.

Ova presuda stupa na snagu odmah po uručivanju strankama.

Doneta u Prištini, 23 juna 2010 godine.

Sudija izvestilac

Kadri Kryeziu s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Sami Sekiraqa protiv odluke S.C. AP. Br. 448/2006 Vrhovnog suda i odluke D.C. P. Br. 521/2005 Okružnog suda u Prištini

Slučaj KI 16/09, odluka od 23. juna 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, pravo na efektivno pravno sredstvo.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u kojem navodi da mu je povređeno pravo na pravedno i nepristrasno suđenje i pravo na efektivno pravno sredstvo budući da mu je suđeno u odsustvu i da dokazi ne podržavaju kaznu koja mu je izrečena. Istovremeno, podnosilac je pretendirao da je krivično gonjen samo zbog toga što se njegova politička uverenja razlikuju od uverenja političke strane na vlasti.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neosnovan, uz obrazloženje da su navodi predlagača neosnovani. Nakon ocene procedura u celosti, sud je našao da nema dokaza koji bi sugerisali da su prethodne procedure bile na neki način nepravedne ili da su arbitrarne. Dalje, Sud je naglasio da podnosilac nije pružio neki dokaz koji bi *prima face* ukazao na povredu njegovih prava na pravedno i nepristrasno suđenje i na efektivno pravno sredstvo.

Priština, 23 Juni 2010
Ref. Br.: RK 31/10

ODLUKA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Predmetu br. KI 16/09

Sami Sekiraqa

protiv

**Odluke Vrhovnog suda Kosova, S.C. Ap.Br. 448/2006
i Okružnog suda u Prištini,
D.C. P.No. 521/2005**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik

Kadri Kryeziu, Podpredsednik

Robert Carolan, Sudija

Altay Suroy, Sudija

Almiro Rodrigues, Sudija

Snežana Botušarova, Sudija

Ivan Cukalovic, Sudija

Gjylieta Mushkolaj, Sudija i

Iliriana Islami, Sudija

Jednoglasno usvaja sledeću odluku o neprihvatljivosti

Podnosilac podneska

1. Podnosilac podneska je G. Sami Sekiraqa. Sa boravkom u Prištini.

Osporavajuće odluke

2. Vrhovni sud Kosova, S.C. Ap. Br. 448/2006 od 12 decembra 2006, i Okružni sud u Prištini, D.C. P. Br. 521/2005 od 1 januara 2006.

Glavni predmet

3. Podnosilac podneska tvrdi da su njegova prava, garantovana Članom 31 (pravo na pravično i nezavisno suđenje) i 32 (pravo na pravna sredstva) Ustava Republike Kosova, prekršena. On tvrdi da je: (1) osuđen u odsustvu; (2) dokazi ne podržavaju njegovu osudu i on je bio gonjen jer se njegova politička ideologija razlikuje od one koju vodi vladajuća politička partija, Komunistička partija.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), Član 20 zakona br. 03/L-121 Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i Odeljak 54(b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. 30. aprila 2009, podnosilac podneska je podneo svoj Podnesak Ustavnom sudu. Dana 4. maja 2009, Privremeni Sekretar Ustavnog suda je obavestio podnosioca podneska da će Sud razmotriti njegov podnesak nakon što sud bude bio u potpunosti funkcionalan.
6. Dana 18.decembra 2009, Ustavni sud je uputio pismo Vrhovnom sudu Republike Kosovo, tražeći odgovor u vezi sa podneskom.
7. Dana 23.decembra 2009, Vrhovni sud Republike Kosova, registrovao je svoj odgovor, Odluku Ap. Br. 448/06, koja uključuje obrazloženje i objašnjenje Suda, kao i javnu odluku koju je podnela strankama.
8. Dana 26. januara 2010, Predsednik Suda je imenovao sudiju Altay Suroy za Sudiju izvestioca.

9. Dana 13. maja 2010, Panel za razmatranje, u sastavu od Kadri Kryeziu (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Almiro Rodrigues, uzeli su na razmatranje Izveštaj sudije Suroy i preporučili da puni Sud odbaci slučaj kao neprihvatljiv.

Činjenice

10. Dana 1. juna 2006, Podnosioca podneska, Sami Sekiraqa, proglašen je krivim pred Okružnim sudom u Prištini za krivično delo neovlašćene imovine, kontrole, posedovanja ili korišćenja oružja u skladu sa Članom 328, stav 1 Krivičnog zakona Kosova. Sud je izrekao kaznu od jedanaest meseci zatvora, a njegovo izvršenje je odloženo uz uslovnu kaznu od dve godine pod uslovom da G. Sekiraqa nije počinio neko drugo krivično delo u periodu od dve godine. (D.C.P. Br. 521/2005 od 01.06.2006).
11. Javni tužilac Prištinskog okruga podneo je žalbu krivične sankcije Vrhovnom sudu Kosova dana 18. avgusta 2010.
12. Advokat podnosioca podneska je uložio žalbu Vrhovnom sudu Kosova.
13. Dana 12. decembra 2006, Vrhovni sud Kosova je odbio žalbu kao neprihvatljivu, jer su se stranke odrekle svog prava na žalbu onda kada nisu podnale žalbu u zakonskom roku. Prvostepeni sud je obavestio stranke da imaju pravo na žalbu i svoje obaveze da podnesu žalbu u roku od osam dana od presude Suda, u skladu sa članom 394, stav 1 i 3 Zakona o krivičnom postupku. (S.C.AP Br. 448/2006 od 12.12.2006.). Prema članu 400, stav 2 Zakona o krivičnom postupku, ukoliko lice koje ima pravo na žalbu ne podnese žalbu u zakonski regulisanom vremenskom roku/intervalu, on ili ona će se smatrati da su se odrekli prava na žalbu.
14. Dana 18. decembra 2008, Okružni sud u Prištini je podržao zahtev Podnosioca podneska za uklanjanje njegovog imena iz registra kazne. (D.C.P. Br. 215/2008 od 18.12.2008. (revidirano od strane D.C.P. Br. 215/2008 od 22.12.2008.)).

Procena Prihvatljivosti Podneska

15. Podnosilac podneska navodi da Članovi 31 (pravo na pravično i nezavisno suđenje) i 32 (pravo na pravna sredstva) Ustava, su osnova za njegov podnesak.
16. Član 113.7 Ustava glasi:

Pojedinci su ovlašćeni da prijave povrede od strane javnih vlasti nad njihovim individualnim pravima i slobodama garantovanih Ustavom,

ali samo ukoliko su iscrpeli sva ostala pravna sredstva regulisana zakonom.

17. Član 48 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo glasi:

U svojim prijavama, podnosilac prijave treba tačno da navede koja prava i slobode on/ona tvrdi da su prekršena i koji konkretni akt javne vlasti je predmet izazova.

18. Po Ustavu, Ustavni sud ne deluje kao sud žalbe, ili sud četvrtog stepena, kada se uzmu u obzir odluke donete od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz v. Španije [GC], br. 30544/96, stav. 28, Evropski sud za ljudska prava [ECHR] 1999-I).
19. Ustavni Sud može samo da razmotri da li je dokaz predstavljen na takav način, i da li je postupak posmatran u celini, sproveden na takav način da je podnosilac podneska imao pravično suđenje (vidi između ostalih vlasti, Izveštaj Evropske Komisije za ljudska prava u premetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br. 13071/87 usvojen 10. Jula 1991).
20. Argument podnosioca podneska da je osuđen u odsustvu, je neosnovan. G. Sekiraga je bio prisutan, zajedno sa svojim advokatom, na glavnoj sednici u Okružnom sudu u Prištini dana 1. juna 2010. Pored toga, argument podnosioca podneska da njegova osuda ne podržava dokaze, je neosnovana. Podnosiocu podneska i njegovom advokatu su pružene dovoljne mogućnosti da navedu slučaj G. Sekiraga i da ospore primenu zakonskih dokaza, ispred Okružnog suda u Prištini i Vrhovnog suda Kosova. Pošto su razmotrili postupak u celini, Ustavni sud ne nalazi da je postupak na bilo koji način bio nepravedan ili da ima tragove proizvoljnosti (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ECHR Odluka o prihvatljivosti Podneska br. 17064 od 30. juna 2009).
21. Osim toga, Podnosilac podneska nije podneo bilo koje *prima facie* dokaze koji označavaju povredu njegovih prava u skladu sa Ustavom (vidi Vanek protiv Slovačke, ECHR Odluka o prihvatljivosti podneska br. 53363/99 of 31. maja 2005). Podnosilac podneska određuje kako Članovi 31 i 32 podržavaju njegov podnesak, u skladu sa članom 113.7 Ustava i Član 48 Zakona.
22. Sledi da je Podnesak neprihvatljiv i da se mora odbaciti.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 20 Zakona, i odeljkom 54 (b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 23. juni 2010.god, jednoglasno donosi:

DONOSI ODLUKU

I.Da ODBIJE ovaj Podnesak kao neprihvatljivu.

II.Sekretarijat će obavestiti Stranke o Odluci i objaviti odluku u Službenom glasniku u skladu sa članom 20.4 ovog Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac
Altay Suroy, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Metush Haziri protiv Odluke A. Br. 2705/07 Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 44/09, odluka od 12. jula 2010. godine
Ključne reči: individualan zahtev, pravo na penziju.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev protiv presude Vrhovnog suda Kosova koji je potvrdio odluke upravnih organa kojima se podnosiocu ukida pravo na penziju i invalidsku penziju. On pretenduje da mu je tom odlukom kršeno njegovo pravo na penziju, ne specifikujući ili ne definišući na jasan način koja ustavna prava i slobode smatra da su mu kršena i nije nijednom činjenicom potkrepeo konkretno kršenje koje mu je eventualno učinjeno.

Ustavni sud je, referišući se Zakonu o Ustavnom sudu, prema kojem zahtev treba da se podnese u roku od četiri meseci, našao da je zahtev podnet nakon tog roka, što čini isti neprihvatljivim. Dalje, Sud je odlučio da i kada bi širio svoj autoritet da bi razmatrao zahtev, isti bi odbijao kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da nakon razmatranja administrativnih procedura nije pružao nijedan dokaz ili relevantnu činjenicu kojom bi dokazao kršenje njegovih ustavnih prava.

Priština, 21 jula 2010
Ref. Br.: RK 35/10

ODLUKA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju Nr.KI. 44/09

Podnosilac zahteva

Metush Haziri

protiv

Presude Vrhovnog Suda Kosova, A.Nr.2705/2007

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, potpredsednik

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija, i

Iliriana Islami, sudija

Jednoglasno usvaja sledeću **Odluku** o neprihvatljivosti slučaja.

UVOD

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac Zahteva je g. Metush Haziri iz Uroševca.

Osporena odluka

2. Presuda Vrhovnog Suda Kosova, A.Nr. 2705/2007 od dana 10. marta 2008.

Predmetna stvar

3. Dana 28. septembra 2009. g. Metush Haziri iz Uroševca je Ustavnom Sudu podneo zahtev koji je zaveden pod brojem Nr. KI 44/09. Podnosilac zahteva osporava zakonitost Presude Vrhovnog Suda Kosova A.Nr. 2705/2007, za pravo na penziju.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava Republike Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); Član 20 Zakona Nr. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), kao i član 55 Poslovnika o Radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Sažetak postupka pred Sudom

5. Zahtev je Ustavnom Sudu podnet dana 28. septembra 2009. Predsednik Suda je imenovao Ilirianu Islami za sudiju izvestioca i odredio veće za razmatranje u sastavu od sudija Altay Suroy, predsedavajući, Almiro Rodrigues i Gjyljeta Mushkolaj. Dana 16. juna 2010. Sud je razmotrio prihvatljivost zahteva podnosioca zahteva.

Činjenice

6. Podnosilac zahteva je u svom zahtevu objasnio da je od dana 15. marta 1973. do 30. juna 1989. radio u državnim organima. U skladu sa Članom 39 Zakona o osnovnim pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, SIZ – Penzijsko Invalidskog Osiguranja, Organizaciona Jedinica Uroševac je donela Rešenje NR-V-3468/7006799138 od 10. jula 1992. kojim se podnosiocu zahteva priznaje pravo na starosnu penziju od 01. jula 1989.

7. Dana 6. decembra 1989. Komisija za Administrativna i Kadrovska pitanja Izvršnog Veća Skupštine SAP Kosovo je na osnovu Člana 124 Zakona o Unutrašnjim Poslovima, prema kojem se "Ovlašćenim službenim licima svakih dvanaest meseci efektivnog rada na ovim poslovima računa kao šesnaest meseci staža (iskustva) osiguranja", donela Rešenje kojim se Odbija zahtev podnosioca za povratak (vraćanje) na radno mesto.
8. Nakon 1999. godine i osnivanja Privremenih Institucija Samouprave, podnosilac zahteva je od Odeljenja za penzijsku administraciju Kosova, Ministarstvo za Rad i Socijalnu Zaštitu zatražio nastavak prava na penziju u skladu sa Odlukom NR. 3468/7006799138 od 10. jula 1992.
9. Dana 22. oktobra 2007. Sektor za Žalbe Odeljenja Penzijske Administracije Kosova, Ministarstvo za Rad i Socijalnu Zaštitu je odgovorio na podnesak podnosioca zahteva, u kome naglašava da prema Uredbi UNMIK-a Nr. 2000/10 Administrativno Odeljenje za Zdravstvo i Socijalnu Zaštitu nije sledbenik – sukcesor SIZ – Penzijsko i Invalidskog Osiguranja Kosova. Naglašava se i da je posebnim Uputstvom Nr.3/2001 osnovan Fond za Društvena Osiguranja Kosova i da se od dana 1. jula 2002. osnovne penzije od strane Prelaznog Odeljenja i Odeljenja Socijalne Zaštite obezbeđuju samo za osobe starije od 65 godina u visini od 40 evra.
10. Takođe je istim odgovorom odbijen zahtev podnosioca za penziju za ograničene sposobnosti, zbog činjenice da je nakon stručnih lekarskih pregleda konstatovano da kod podnosioca ne postoji trajna i potpuna ograničena sposobnost.
11. Dana 29. jula 2008. Odeljenje Penzijske Administracije Kosova, Ministarstvo za Rad i Socijalnu Zaštitu, je odgovorilo na Žalbu Podnosioca zahteva za starosnu penziju (penzija koja se stiče na osnovu doprinosa), gde se naglašava da se zahtev podnosioca ne može realizovati zbog nedostatka zakonske infrastrukture i nedostatka budžetskih sredstava;
12. Dana 10. marta 2008., Vrhovni Sud Kosova je doneo Presudu sa brojem reference: A.nr.2705/2007 kojom je utvrđeno da su administrativni organi pravilno primenili zakon primenljiv na Kosovo i da Tužilac ne ispunjava zakonske uslove za priznavanje zatraženog prava, gde se kao rezultat Tužba Odbija kao neosnovana.

Procena prihvatljivosti zahteva

13. U cilju odlučivanja o zahtevu podnosioca, Sud je na početku razmotrio raspoloživu dokumentaciju i analizirao da li je podnosilac zahteva

ispunio kriterijume dopuštenosti, kako se predviđa Ustavom. U vezi sa ovim, Sud se poziva na Član 113.7 Ustava, koji predviđa sledeće:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisana zakonom”

Iz podnete dokumentacije se utvrđuje da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva utvrđena zakonom.

14. Član 48 Zakona utvrđuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

Podnosilac zahteva nije jasno naglasio ili definisao za koja prava i slobode on tvrdi da su mu prekršena prema Ustavu i nije nijednom konkretnom činjenicom potkrepio konkretnu povredu nekog ustavnog prava koje mu je eventualno prekršeno. Pored toga, podnosilac zahteva nije predstavio nijedan dokaz – relevantnu činjenicu kako bi pokazao da su administrativni ili sudski organi počinili neku povredu njegovih prava koja su garantovana Ustavom (vidi Vanek v. Republika Slovačka, ESLJP Odluka o Prihvatljivosti slučaja Nr.53363/99 od 31. maja 2005.). Samim tim, Sud **ne može da** smatra da je podnosilac zahteva ispunio kriterijum utvrđen u Članu 48 Zakona.

15. Član 56 Zakona utvrđuje:

“Rokovi o pokretanju postupaka za koje je nadležan Ustavni sud, a koji su određeni ovim zakonom i oni koji su pokrenuti pre stupanja na snagu ovog zakona će početi da važe na dan stupanja na snagu ovog zakona.”

Član 56 Zakona je u svezi sa članom 49 Zakona, kao u nastavku, i on određuje vremenske rokove za podnošenje individualnih zahteva prema Članu 113 (7) Ustava i Članu 47 Zakona:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta.”

U vezi sa ovim, Sud primećuje da je zahtev podnosioca Ustavnom Sudu dostavljen dana 28. septembra 2009., da je poslednja Odluka u vezi sa ovim slučajem, odluka Vrhovnog Suda Kosova od 10. marta 2008. i da se predmet

odnosi na period koji datira pre dana stupanja Ustava na snagu (vidi Blečić v. Hrvatska zahtev br. 59532/00, Presuda ESLJP-a, 29. juli 2004.), dakle, zaključuje se da je zahtev zastareo.

Ali i u slučaju da je ovaj zahtev bio podnet u skladu sa vremenskim rokom, Sud nije našao da je u ovom slučaju prekršeno neko ustavno pravo.

STOGA, IZ OVIH RAZLOGA

Nakon što je Sud analizirao sve činjenice i dokaze predstavljene od strane podnosioca zahteva i nakon razmatranja slučaja, u skladu sa Članom 113 (7) Ustava, Članom 20 Zakona i Članom 55 Poslovnika, na zasedanju održanom 12. jula 2010. god. na zasedanju održanom 12. jula 2010. god, jednoglasno donesi:

DONOSI ODLUKU

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova Odluka će se poslati strankama i objaviće se u Službenom Glasniku u skladu sa članom 20(4) Zakona.

III. Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac

Dr. Ilirana Islami, s.r.

Predsednik Ustavnog Suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Jusuf Hashani protiv Presude Mlc. Br .43/2007 i A. Br. 874/08 Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 48/09, odluka od 16. Jul 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na pravna sredstva, administrativni konflikt.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev za ocenu ustavnosti odluke Vrhovnog suda, kojom je podnosiocu zahteva odbijen njegov tužbeni zahtev u vezi sa jednim administrativnim konfliktom i u ovom slučaju pretenduje da mu je negirano pravo na pravna sredstva.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev pod nosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da je zahtev prevremen, jer se predmet nalazi na razmatranje pri Okružnom sudu u Prištini, stoga nisu iscrpljena sva zakonska sredstva na raspolaganju i podnosilac nije specifikovao proceduralne ili materijalne aspekte koji su kršeni tokom procedura koje on spominje.

Priština, 16 jul 2010
Ref. Br.: RK 66/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

**Slučaju br. KI-48/09
g. Jusuf Hashani**

Ocena ustavnosti Rešenja Vrhovnog suda Kosova A br. 874/08

i

**Rešenja Vrhovnog suda Kosova Mlc br. 43/2007
USTAVNOG SUDA REPUBLIKE KOSOVA**

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, sudija

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Jusuf Hashani sa prebivalištem u ul. "Pashko Vasa" br. 26-A, Priština.
2. Podnosilac zahteva osporava Presudu Vrhovnog suda Kosova A.br.874-08, od 28.08.2009. godine, kao i Odluku Vrhovnog suda Kosova Mlc br. 43/2007, od 21.07.2009. godine.
3. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud Kosova, ODBACIVANJEM njegove tužbe vezano za upravni spor za ocenu zakonitosti Odluke 01 br. 07-5400, od 26.05.2008. godine, prekršio njegova ustavno zagarantovana prava koja je uopšteno naveo kao individualna prava u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava i članom 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova.
4. U stvari, podnosilac zahteva je preko tužbe podnete Opštinskom sudu u Prištini, tražio raskid ugovora o poklonu nepokretnosti, sklopljenom između podnosioca zahteva, u svojstvu poklonodavca, i njegovog sina, g. Shemsedina Hashanija, u svojstvu poklonoprimca, koja je na kraju dovela do spora pred Vrhovnim sudom Kosova.

Pravni osnov

5. Član 113. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav); član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon); i član 54. stav (b) Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova.

Kratak pregled postupaka pred Ustavnim sudom

6. Podnosilac zahteva je dana 05.10.2009. godine, podneo zahtev Ustavnom sudu. Sekretarijat suda je dana 22.10.2009. godine, obavestio podnosioca zahteva da je njegov zahtev evidentiran u odgovarajućim knjigama kao Predmet br. 48/09 i da će se rešavati u skladu sa Poslovníkom Suda.
7. Ustavni sud je dana 18.02.2010. godine, poslao dopis Vrhovnom sudu, tražeći odgovor u vezi sa datim zahtevom.
8. Vrhovni sud je dana 03.03.2010. godine, podneo svoj pismeni odgovor Ustavnom sudu Kosova, evidentiran pod br. AGJ 71/2010, u kojem je sadržano obrazloženje i objašnjenje Vrhovnog suda, kao i javna odluka koja je dostavljena stranama.
9. Predsednik Suda je dana 19.05.2010. godine, imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca u ovom predmetu.

10. Ustavni sud je dana 22.06.2010. godine, poslao pismeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini, tražeći kopiju spisa predmeta pred Opštinskim sudom pod brojem 1266/07, a koji se tiču građanskog spora za raskid ugovora o poklonu.
11. Nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Altaya Suroya, dana 16.07.2010. godine, Komisija za razmatranje, koju su činili sudije Kadri Kryeziu (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović, iznela je svoju preporuku Sudu u celom sastavu da se zahtev odbaci kao nedopustiv za razmatranje.

Činjenice

12. U svojstvu poklonodavca, g. Jusuf Hashani iz Prištine je dana 28.02.2009. godine, potpisao ugovor o poklonu sa svojim sinom, u svojstvu poklonoprimca, kojim mu je poklonio (poklonoprimcu) nepokretnost upisanu u posedovnom listu br. 5971, katastarska zona Priština, parcela 6916/12, ukupne površine 52 kvadratna metra. Ugovor su overile ugovorne strane pred Opštinskim sudom u Prištini, Ov.br.798/89, od 24.03.1989. god.
13. Jusuf Hashani je dana 22.05.2007. godine, podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini, tražeći raskid ugovora o poklonu na osnovu obrazloženja da je bio osiromašen i tražio je od Suda da usvoji njegovu tužbu i da mu vrati predmetnu nepokretnost.
14. Ta tužba je podneta Opštinskom sudu u Prištini 17 godina i 10 meseci nakon isteka zakonskog roka.
15. Sledećeg dana, tj. dana 23.05.2007. godine, g. Jusuf Hashani je podneo zahtev Opštinskom sudu u Prištini za uvođenje privremene mere kojom će se zabraniti otuđenje predmetne nepokretnosti, kao i svaka izgradnja na nepokretnosti do završetka sudskog procesa.
16. Opštinski sud je, u svojoj Odluci 780/07, od 30.05.2007. godine, uveo privremenu meru kojom je zabranio dužniku, g. Shemsedinu Hashaniju, prodaju nepokretnosti (kuća i dvorište) upisane u posedovnom listu br. 5971, katastarska zona Priština, parcela 6916/12, na mestu zvanom "R. Gajdiku".
17. Dužnik, g. Shemsedin Hashani, podneo je u zakonskom roku prigovor protiv Odluke o uvođenju privremene mere i tražio usvajanje njegovog prigovora. Opštinski sud u Prištini, u svojoj Odluci 780/07, od 10.08.2007. godine, ukinuo je raniju Odluku o uvođenju privremene mere i prekinuo sve izvršne postupke.

18. Okružni sud u Prištini je, u svojoj Odluci Ac. br. 748/2007, od 30.10.2007. godine, potvrdio Odluku Opštinskog suda za ukidanje privremene mere i prekid svih izvršnih postupaka.
19. Jusuf Hashani je dana 16.11.2007. godine, podneo zahtev za zaštitu legalnosti Javnom tužilaštvu Kosova, protiv gore navedenih odluka opštinskog i okružnog suda.
20. Javno tužilaštvo Kosova je dana 04.12.2007. godine, podnelo zahtev za zaštitu legalnosti Vrhovnom sudu Kosova PCK br. 135/07.
21. Vrhovni sud Kosova, postupajući po zahtevu Javnog tužilaštva, u svojoj Odluci Mlc. br. 43/2007, ODBACIO je kao nedopustiv za razmatranje zahtev protiv Odluke Ac.br.748/2007 Okružnog suda u Prištini, od 30.10.2007. godine, kao i Odluku E.br.780/2007, Opštinskog suda u Prištini, od 10.08.2007. godine, što znači da je gore navedenom Odlukom Vrhovnog suda, praktično i zakonski rešeno pitanje uvođenja privremene mere.
22. Dužnik, g. Shemsedin Hashani, imajući u vidu poništenje privremene mere, nije imao zakonskih smetnji za vršenje građevinskih radova na imovini u njegovom posedu, te je dana 06.11.2007. god. sklopio ugovor o zajedničkoj izgradnji sa g. Avnijem Maxhunijem a zatim su obojica podneli zahtev za izdavanje građevinske dozvole, koja bi obuhvatila površinu koja je predmet ugovora o poklonu. Zahtev za izdavanje građevinske dozvole je odobren na osnovu Odluke 05 br. 351-24646, od 29.02.2008. godine, od strane Direkcije za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine pri Opštini Prištini.
23. Jusuf Hasani je u svojstvu zainteresovane strane, podneo žalbu Opštinskom sudu u Prištini. Žalba je odbačena kao neosnovana Odlukom 01 br. 07-5400, od 26.05.2008. god.
24. Nezadovoljan konačnom upravnom odlukom Opštine Prištine, g. Jusuf Hashani je dana 30.06.2008. god. podneo tužbu za pokretanje upravnog spora pred Vrhovnim sudom Kosova.
25. Vrhovni sud Kosova, odlučujući po tužbi, detaljno je analizirao sve aspekte tužbe i činjenica koje su predočile strane, i na osnovu gore navedenog odlučio: DA ODBACI TUŽBU.
26. Ustavni sud Republike Kosova je, u svojoj zvaničnoj korespondenciji sa Opštinskim sudom, obavestio da je Sud Presudom C.br.1266/07, od 11.06.2009. godine, u celosti odbacio tužbeni zahtev tužioca Jusufa

Hashanija radi poništenja ugovora o poklonu i da je taj predmet, po žalbi, u postupku rešavanja pred Okružnim sudom u Prištini, kao predmet Ac. br. 1167/09.

Ocena dopustivosti zahteva

27. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove dopustivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom. Sa tim u vezi, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”.

28. Član 48. Zakona predviđa sledeće:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”.

29. Iz dokumentacije podnete u zahtevu proizilazi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju, pošto je njegova tužba za poništenje ugovora o poklonu, koji je suštinski zahtev podnosioca, još uvek u postupku rešavanja pred Okružnim sudom u Prištini, evidentirana pod AC. br. 1167/09.
30. Ustavni sud Kosova zaključuje da su sudski postupci koji su prekinuti Presudom A.br.874/2006 i Odlukom Mlc 43/2007 Vrhovnog suda, bili dopunski postupci i da su vođeni u stvari koja je u vezi sa glavnim predmetom tužbe, tj. poništenjem ugovora o poklonu, ali je u isto vreme u toku građanski spor po istoj stvari (poništenje ugovora o poklonu) koji još uvek nije okončan.
31. U skladu sa Ustavom, Ustavni sud ne može da deluje kao žalbeni sud ili četvorostepeni sud za preispitivanje odluka koje su doneli redovni sudovi. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju odgovarajuće odredbe proceduralnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije (GC), br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava (ECHR 1999-I)).
32. Sud konstatuje da obrazloženje za pravilo o iscrpljivanju pravnih sredstava, postoji da bi se predmetnim organima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je

zasnovano na pretpostavci da će pravni red Kosova obezbediti delotvorni pravni lek za kršenje ustavnih prava (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999).

33. Sud takođe, konstatuje da jednostavna sumnja sa aspekta stvari nije dovoljna da podnosioca zahteva oslobodi svojih obaveza da podnese žalbu nadležnim domaćim organima (vidi Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka od 7. marta 1994, Zahtev br. 20357/92, DR 76, str. 80).
34. Osim toga, podnosilac zahteva nije obrazložio niti opravdao zahtev sa stanovišta proceduralnog ili materijalnog prava, da bi dokazao da su ustavna prava prekršena.

IZ TIH RAZLOGA

35. Sud, nakon razmatranja svih činjenica i predloženih dokaza, i nakon razmatranja predmeta, dana 16.07.2010. godine, zaključuje da podnosilac zahteva NIJE iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju, te jednoglasno donosi

ODLUKU

I.DA ODBACI zahtev kao nedopustiv za razmatranje.

II.Ova Odluka se dostavlja stranama i objavljuje u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Sadik Shemë Bislimi

Slučaj KI 62/09, odluka od 28. jula 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, apstraktna kontrola ustavnosti, aktivna legitimnost, penzijsko osiguranje, administrativni konflikt.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev tražeći od Suda da “vrši ocenu zakonitosti zakona i pravde u sudovima i administrativnim organima”, pružajući razna opserviranja socijalnih pitanja tokom zadnje decenije, uz nekoliko događaja u njegovom životu. On je Sudu postavio jedno pitanje o tome “zašto nije sproveden zakon o penzijskom osiguranju?”, zatim se nadovezuje sa jednim administrativnim konfliktom kojeg je osporavao u Opštinskom sudu u Uroševcu i za dve godine još uvek nije doneta nikakva odluka, zatim usporava ustavnost naplaćivanja 3.5 Eura za RTK uz račune električne energije, materijalnu štetu koja je naneta zbog permanentnog nestanka električne energije, i na kraju spominje peticiju više građana koja nije uzeta u obzir od strane Skupštine Kosova, tražeći pravne savete kako da štiti prava koja su mu negirana.

Analizirajući svako pitanje ponaosob, Ustavni sud je odlučio da podnosilac zahteva u načelu nije iscrpeo pravna sredstva koja su mu na raspolaganju i da, takođe, nije uspeo da pruži dovoljno dokaza da su mu njegova Ustavom zagarantovana prava kršena ne postupanjem u raznim instancama koje on spominje. Na taj način, Sud je smatrao da je podnosilac zahteva tražio apstraktnu kontrolu ustavnosti, za šta pojedinci nisu ovlašćeni prema članu 113.7, stoga nedostaje aktivna legitimnost, neprihvatljiva ustavnost.

Priština, 28. jul 2010
Ref. Br.: RK 59/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju Br. KI 62/09
Sadik Sheme Bislimi

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, Sudija
Altay Suroy, Sudija
Almiro Rodrigues, Sudija
Snezhana Botusharova, Sudija

Ivan Čukalović, Sudija
Gjylieta Mushkolaj, Sudija i
Iliriana Islami, Sudija

Podnosilac

1. Podnosilac je g. Sadik Sheme Bislimi, sa boravkom u Uroševcu.

Predmet

2. Podnosilac je podneo podnesak, tražeći od Suda “da proceni zakonitost sprovođenja zakona pravde u sudovima i organima državne uprave na Kosovu”¹
3. U principu, Podnosilac ističe svoj pogled na socijalne i političke događaje “tokom poslednje decenije”, bez objašnjenja slučaja o preciznom kršenju.

Pravni osnov

4. Član 113 (7) Ustava, Član 22 (7) i (8) zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2009, (Br. 03/L-121), (u nastavku: “Zakon”) i Odeljak 54 (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u nastavku “Poslovnik”).

Postupci pred Sudom

5. Dana 20. decembra 2009, Podnosilac je podneo Podnesak u Sud, tražeći od suda, “da proceni zakonitost sprovođenja zakona pravde u sudovima i organima državne uprave na Kosovu”.
6. Dana 16. jula 2010, Komisija za razmatranje, u sastavu sudija Snezhana Botusharova (predsedavajući), Ivan Čukalović i Kadri Kryeziu, je razmotrila je izveštaj sudije izvestioca Almiro Rodrigues i dala preporuke Sudu o neprihvatljivosti podneska.

Činjenice

7. Podnosilac navodi da je, 1. avgusta 1992, bio “proglašen za invalidskog penzionera sa preko 38 godina iskustva”, primajući penziju na osnovu doprinosa koje je uplaćivao do 15. avgusta 1998.
8. Od 15. avgusta 1998, sve do 5. maja 2003, njemu je odbijena takva penzija i od datuma kada je napunio 65 godina, njemu “je dato 25-40

¹ Osim ako je drugačije određeno, svi citati su iz Podneska podneti od strane Podnosioca.

evra, samo u dobrotvorne svrhe, slično onima koji nisu nikada ni jedan dan radili u svom životu, i nisu nikada platili penzijske doprinose. Od 1. januara 2007, “njemu je ponovo uplaćeno 75 evra u dobrotvorne svrhe, na ime penzije”, i od 1. januara 2008, “njemu je ponovo plaćeno u dobrotvorne svrhe 80 evra”.

9. Osim toga, Podnosilac navodi da je, dana 1. oktobra 2001, zatražio od Opštinskog suda da mu nadoknadi “iznos od 2,630.80 DM, ili ako se pretvori u evre, 1,200.00 evra”.
10. Dana 8. februara 2008, Opštinski sud u Uroševcu odlučio je “da naknadi štetu, ali se stranka koja je trebala da plati ovu naknadu nije složila sa tom odlukom, i odbila je odluku”.
11. On dalje navodi da je ovaj slučaj praćen drugostepenom sudu u Prištini “poslednje 2 godine”.
12. Podnosilac se odnosi na Opštinski sud u Uroševcu “spor o kupovini zemljišta (...) za parcelu sa površinom od 10.383 m²,” gde ova površina nije definisana kako treba”.
13. Podnosilac je preneo 1/3 zemljišta od 31.160 m², koje se treba podeliti u 3 dela, što znači da 1/3 ovog zemljišta iznosi 10.383 m², i “da se ovo područje ne istupa”
14. Različiti veštaci geodezije ocenili su teren i pružili nalaske Opštinskom sudu u Uroševcu, pismeno. U stvari, 18. marta 2005, prvi veštak je obračunao 1/3 ove oblasti koja dolazi na 09.000 m².
15. Onda je, Opštinski sud u Uroševcu “predložio super-stručnost, sa 2 ostala super stručnjaka/veštaka”. Ovi stručnjaci su predložili da površina bude 08.600 m².
16. Stoga, “slučaj je donesen u korist tužioca, na površini od 08.600 m², a ne kako bi trebalo biti, 10.383 m²”.
17. Najzad, Podnosilac navodi da je počastvovan njegovim ugovorom o uslugama električne energije sa KEK-om i redovno plaća potrošenu struju, iako mu je KEK izazvao neprocenjive štete sa nepravilnim i lošim snabdevanjem električne energije, uključujući električne prekide i bez ikakvog upozorenja potrošača.
18. U vezi sa navodnom štetom podnosilac zahteva se žalio Direktor EKK najmanje deset puta, poslednji put 3. oktobra 2009. god, koje su prema navodima podnosioca zahteva ostale bez odgovora.

19. On se takođe “obratio Opštinskom sudu u Uroševcu, sa žalbom poslatom putem e-pošte”, dana 28. decembra 2007, navodeći da “je ovo šteta koja je nastala lošim snabdevanjem električne energije i zbog desetina prekida struje tokom dana, bez upozorenja, što znači da administracija KEK-a ne poštuje zakone”, i “ne obavlja svoje obaveze, kao što je predviđeno ugovorom br. 10508, od dana 27.02.2003”.
20. Podnosilac takođe tvrdi da je sakupljanje 3.5 Evra za pretplatu RTK-a preko računa za električnu energiju, neustavno. Podnosilac tvrdi da nije ni pristao ni ugovorom da prima servis RTK-a i samim tim ne može biti primoran da plati naknadu.
21. Najzad, Podnosilac tvrdi da je on bio jedan od 10,000 građana Kosova koji su potpisali peticiju za protestovanje zbog povećanja cena KEK-a sredinom 2009. godine. Podnosilac tvrdi da je Predsednik Skupštine ignorisao peticiju, uprkos tome što ima zakonsku obavezu da je pregleda.

Navodi podnosioca

22. Tačnije, Podnosilac:

- a. postavlja pitanje “zašto za poslednjih 10 godina, Zakon o Invalidnosti i Penzijskom osiguranju nije odobren”, kao i Zakon o zdravstvenom osiguranju i Zakon o radu. Podnosilac smatra da “penzije treba da budu garantovane međunarodnim zakonima, bez obzira na državu kojoj se daje doprinos za rad, i ta osoba treba da se isplati, po zaslugi”.
 - b. tvrdi da “upravni spor (...) je odlučan 8 februara 2008 (u Opštinskom sudu u Uroševcu) (...) ali stranka koja je trebala da plati za tu naknadu nije se složila sa takvom odlukom, i požalila se na odluku, i ovaj slučaj se razmatra u drugostepenom sudu u Prištini, koji još uvek nije završen, iako je ovaj slučaj bio jednostavan da se odluči”.
 - c. Odnosi se na Opštinski sud u Uroševcu “spor o kupovini zemljišta (...) za parcelu sa površinom od 10.383 m²”, gde “ova površina zemljišta nije definisana kako treba”;
 - d. Konačno, zahtev Suda “da poništi i odbaci odluku visokih čelnika od 2003, čineći organe KEK-a da budu sluge i da sakupe RTK taksu od 3,5 eura mesečno, kroz račune za struju, počevši od 1 novembra 2003, što je potpuno nezakonito”.
23. Podnosilac prijave navodi: “Želim pravna sredstva i savete o tome šta bi trebalo da se uradi (...) da uživam moja uskraćena prava”.

Procena prihvatljivosti Podneska

24. Kako bi mogli da rešimo Podnesak Podnosioca, Sud najpre treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio zahteve o prihvatljivosti koji su utvrđeni u Ustavu kako je dalje navedeno u Zakonu i Poslovniku.
25. U odnosu na prvo pitanje, zašto neki zakoni nisu odobreni, Sud ponavlja da su pojedinci ovlašćeni da obaveste Sud o kršenju njihovih individualnih prava i sloboda garantovanih Ustavom od strane javnih vlasti. Međutim, moraju popuniti zakonski osnovane uslove. Među njima je i uslov “samo nakon iscrpljenja svih pravnih sredstava predviđenih zakonom”. Ove reči jasno pokazuju restriktivni karakter ustavnog principa.
26. Što se tiče žalbe, Podnosilac nije pokazao da je iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju prema važećem zakonu, ili da su takva sredstva bila neefikasna.
27. Osim toga, Podnosilac ne predstavlja ubedljivo argumente niti da su mu direktno ili trenutno povređena prava od strane javne vlasti niti on ukazuje na konkretnu konačnu odluku koja je prekršila njegova prava i slobode garantovane Ustavom.
28. Pored toga, nepostojanje konačne odluke konkretne javne vlasti dovodi do zaključka da on nije ovlašćena strana da pokrene pitanje o tome zašto neki zakoni nisu odobreni. Stoga, ova tvrdnja je neprihvatljiva.
29. Što se tiče drugog pitanja, koji je u vezi sa upravnim sporom u Opštinskom sudu u Uroševcu, Podnosilac navodi da je ovaj slučaj na čekanju kod drugostepenog suda u Prištini “za poslednje 2 godine”. Dakle, jasno je da se konačna odluka tek treba isporučiti i sva pravna sredstva predviđena zakonom još uvek nisu iscrpljena. Dakle, tvrdnja je neprihvatljiva.
30. U odnosu na treće pitanje, koji je spor u vezi sa parcelom površine 10.383 m², Podnosilac navodi da “slučaj je odlučan od strane Opštinskog suda u Uroševcu) u korist tužioca, na površini od 08.600 m², a ne kako bi trebalo da bude 10,383 m².
31. Čini se da nijedna žalba nije na čekanju u drugostepenom sudu i time je odluka konačna. Sa druge strane, Podnosilac ne navodi bilo kakve precizne povrede niti ne prilaže neophodne dodatne informacije i dokumente kako bi dokazao navod. Očigledno, podnosilac se zapravo nije žalio ili apelovao na nijedno kršenje i na taj način odrekao prava na prizivanje takvih prekršaja, ako ih je bilo, pred ovim Sudom.

32. Stoga, Sud zaključuje, da podnesak ne ispunjava zvanične uslove za dalji postupak i stoga je neprihvatljiv.
33. Konačno, u vezi sa poslednjim pitanjem koje je o sakupljanju preplate RTK-a od 3.5 evra, kroz račune za struju, podnosilac nije tačno razjasnio koja prava i slobode su ovde prekršena.
34. Podnosilac takođe ne pruža dokaze da je iskoristio bilo koje od dostupnih pravnih sredstava u vezi sa sakupljanjem takse za RTK ili peticiju u znak protesta zbog porasta cena KEK-a.
35. Stoga, Ustavni sud zaključuje da, u skladu sa Članom 22. (7) Zakona, ovaj deo podneska ne ispunjava formalne uslove za dalji postupak. Sledstveno, zahtev je neprihvatljiv.
36. Zaključno, Sud je ustanovio da zahtevi, koji su navedeni u podnesku koji je podnosilac zahteva podneo ne ispunjavaju uslove o prihvatljivosti utvrđene članom 113.(1) i (7) Ustava, član 46. do 48. Zakona i član 69. Poslovnika o radu. Dakle, Podnesak se odbija kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona, i članom 54. (b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 28. jula 2010. god. jednoglasno:

ODLUČUJE

I.DA ODBIJE podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ovu Odluku treba dostaviti strankama i objaviti u Službenom listu, u skladu sa članom 20. (4) Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac
Almiro Rodrigues, s.r.

Predsednik Ustavnog Suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Avdi Kastrati protiv Odluke Ac. Br. 540/09 Okružnog suda u Prizrenu

Slučaj KI 53/09, odluka od 29. jula 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, sudska zaštita prava.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim osporava odluku Okružnog suda, koji je odlučio da proglašava važećom odluku Opštinskog suda kojom se podnosiocu zahteva proglašava nevažećim kupoprodajni ugovor osporavane imovine između prodavca i podnosioca zahteva kao kupca, odbijajući mu žalbu koju je uložio protiv prodavca. On pretenduje da su mu tom odlukom kršena njegova prava zbog pogrešnog utvrđivanja činjenica od strane nižih sudova i pogrešne primene zakona, ne specifikujući na koji način ove odluke krše njegova ustavna prava.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neosnovan, uz obrazloženje da podnosilac nije pružao nijedan dokaz *prima facie*, kojim bi dokazao kršenje njegovih ustavnih prava, ne specifikujući na koji način član 31. i član 54. Ustava potkrepljuju njegove tvrdnje.

Priština, 29 jul 2010
Ref. Br.: RK 58/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 53/09

AVDI KASTRATI

protiv

odluke okružnog suda iz prištine

AC. BR. 540, DATIRANA 8. JUNA 2009. GOD

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik;

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika;

Robert Carolan, sudija;

Almiro Rodrigues, sudija;

Snezhana Botusharova, sudija;

Ivan Čukalović, sudija;

Gjyljeta Mushkolaj, sudija; i

Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Avdi Kastrati iz Prizrena, Kosovo.

Osporena odluka

2. Odluka Okružnog suda iz Prizrena, Ac. Br. 540, od 8. juna 2009. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je Okružni sud iz Prizrena odlukom Ac. Br. 540, od 8. juna 2009. god, povredio Ustav Kosova ne uspevajući da: (1) garantuje jednaku zaštitu prava u sudskom postupku (Ustav, član 31.1.); (2) ispoštuje njegovo pravo na nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama (Ustav, član 31.2.); i (3) obezbedi sudsku zaštitu i efikasne pravne mere za njegova Ustavom garantovano pravo na imovinu (Ustav, član 54.).

Pravna osnova

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo, član 20. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121 (u daljnjem tekstu: Zakon) i član 54.b Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljnjem tekstu: Poslovnik).

Kratak opis postupka pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je podneo podnesak Ustavnom sudu 12. oktobra 2009. god.
6. Predsednik suda je imenovao sudiju Almiro Rodrigues za sudiju izvestioca. Predsednik je takođe imenovao komisiju za razmatranje u sastavu sudija Snezhana Botusharova, predsedavajuća, Enver Hasani i Ivan Čukalović. Komisija za razmatranje je razmotrila izveštaj sudije izvestioca tokom većanja iza zatvorenih vrata dana 16. jula 2010. god, i predložila Sudu, u punom sastavu, da odbije podnesak kao neprihvatljiv.
7. Sudija Altay Suroy je u prošlosti bio advokat jedne od stranaka koja je bila umešana u spornom postupku. Stoga, sudija Altay Suroy je tražio izuzeće iz razmatranja predmeta što je odlukom Suda prihvaćeno.

Činjenice

8. Driton Xharra je 24. novembra 1997. god zaključio ugovor sa podnosiocem zahteva o stavljanja pod hipoteku nepokretne imovine g. Xharra, koja se nalazi u Prizrenu u ulici Adem Jashari, u iznosu od

300.000 DM, od toga 225.000 DM kao glavnica i 75.000 DM kamata, na period od 1 (jedne) godine, zaključno sa 1. decembrom 1998. god, u cilju osiguranja obaveza iz duga njegovog prijatelja, g. Fatmir Qollaku.

9. Podnosilac zahteva je napravio nacrt ugovora u kojem je pisalo da je g. Xharra 26. novembra 1997. god, prodao imovinu podnosiocu zahteva u iznosu od 300.000 DM, koje je podnosilac zahteva platio u punom iznosu i kojim je od g. Xharra zahtevano da prenese posed, vlasništvo i pravo na imovinu na podnosioca zahteva najkasnije do 10. decembra 1999. god.
10. Ugovor je potpisan pod verovanjem da je u vezi sa prethodno dogovorenim sporazumom o zajmu kojim je stavljena hipoteka na njegovu imovinu.
11. U događajima koji su sledili g. Xharra nije bio u mogućnosti da isplati svoj dug od 300.000 DM podnosiocu zahteva u vremenskom roku predviđenom ugovorom.
12. Podnosilac zahteva je 24. juna 2000. god, sklopio nov ugovor sa g. Xharra, u vezi sa ranijim dugom, kojim je g. Xharra obavezan da isplati podnosiocu zahteva 330.000 DM do 1. decembra 2000. god, ili bi g. Xharra izgubio posed, vlasništvo i pravo na imovinu.
13. G. Xharra je sklopio nov ugovor sa podnosiocem zahteva 30. marta 2002. god, kojim je predviđeno da zet g. Xharra, Islam Kastrati, plati podnosiocu zahteva 230.00 DM, dok bi g. Qollaku bi preuzeo preostali dug od 100.000 DM. Isplatom od 230.000 DM g. Xharra bi bio oslobođen svih obaveza prema podnosiocu zahteva.
14. Kao što je bilo predviđeno novim ugovorom Islam Kastrati je u ime g. Xharra isplatio 230.000 DM podnosiocu zahteva, preko njegovog sina, Agrona Kastratija, dana 31. marta 2002. god. Međutim, podnosilac zahteva je odbio da vrati neophodnu dokumentaciju u vezi sa spornom imovinom, kojom bi g. Xharra bio oslobođen obaveza, tvrdeći da dug od 100.000 DM nije vraćen.
15. Na osnovu ugovora kupoprodaje zavedene u Opštinskom sudu u Prizrenu pod Leg. Br. 496/99, dana 15. februara 1999. god, podnosilac zahteva je preneo vlasništvo osporenog zemljišta na svoje ime u 2007. god.
16. G. Xharra je pokrenuo tužbu protiv podnosioca zahteva u vezi sa osporenim imovinom pred Opštinskim sudom u Prizrenu, koja je razmotrena 29. aprila 2008. god.

17. Opštinski sud iz Prizrena (u daljnjem tekstu: Opštinski sud) je odlukom C. Br. 670/07 doneo presudu “prihvatajući u potpunosti tužbu” g. Xharra i oglasio ugovor kupoprodaje sporne imovine od 15. februara 1999. god, između g. Xharra, prodavac, i podnosioca zahteva, kupac, zaveden u Opštinskom sudu u Prizrenu pod Leg. Br. 496/99, kao “nevažeći i ništavan”. Podnosilac zahteva je obavezan da pokrije troškove postupka, pravne troškove za stvaranje nacrtu tužbe i troškove za privremenu meru.
18. Opštinski sud, među ostalim, je odlučio da:
 - (1) ugovor o prodaji nepokretne imovine Leg.Nr.469/99, arhiviran u Opštinskom sudu u Prizrenu nije ugovor u vezi sa prodajom, nego je ugovor o zajmu i osiguravanju duga;
 - (2) ugovor o prodaji je bio fiktivan i nije bio u vezi sa prodajom, nego je osiguran dug
 - (3) g. Xharra je obmanjen verujući da je ugovor hipoteka za osiguranje duga, umesto ugovora kupoprodaje njegove imovine; i
 - (4) svi razmotreni dokazi su bili u vezi sa dugom i vraćanjem duga, a ne prodajom imovine.
19. Podnosilac zahteva se žalio Okružnom sudu na Odluku Opštinskog suda, koji je odlukom 8. juna 2009. god odbio žalbu podnosioca zahteva. Okružni sud je ustanovio da su činjenice u predmetu potvrđene i da je materijalno pravo u odluci Opštinskog suda primenjeno bez bitnih povreda parničnog postupka ili pravila suda. Dodatno, pošto je podnosilac zahteva potvrdio da sporna imovina nije kupljena, nego je umesto toga stavljena pod hipoteku da bi se osigurao dug, Okružni sud je odlučio da je g. Xharra vratio dug.
20. Podnosilac zahteva je podneo podnesak Ustavnom sudu 12. oktobra 2009. god, zahtevajući da poništi i oglasi nevažećom odluku Okružnog suda i vrati predmet na ponovno suđenje pred Opštinskim sudom.

Ocena prihvatljivosti podneska

21. Podnosilac zahteva navodi da su član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) stav 1. i 2. i član 54. (Sudska zaštita prava) Ustava Kosova osnova za njegov podnesak.
22. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

23. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane nižih sudova. Uloga nižih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLjP] 1999-I).
24. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način članovi 31. i 54. podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članu 48. Zakona.
25. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i primenom zakona od strane nižih sudova, ne navodeći jasno na koji način su te odluke prekršile njegova ustavna prava.
26. U ovom slučaju podnosiocu prava su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Ministarstvom rada i socijalne zaštite i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god).
27. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. On nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenim odlukom navodno povređena ustavna prava i slobode.
28. Sledi da je podnesak očigledno neosnovan i mora biti odbijen.

IZ TIH RAZLOGA SUD:

Ustavni sud, na zasedanju održanom 29. jula 2010. god, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. Da ODBIJE podnesak kao neprihvatljiv.

II. Sekretarijat će obavestiti stranke o odluci i objaviti je u Službenom listu, shodno članu 20.4. Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Naim Rrustemi i 31 drugih poslanika Skupštine Republike Kosova protiv njegove Ekselencije, Fatmir Sejdiu, Predsednik Republike Kosova

Slučaj KI 47/10, odluka od 28. septembra 2010. godine

Ključne reči: zahtev podnet od strane 30 ili više poslanika, Predsednik, obavljanje funkcije u političkoj stranci, ozbiljno kršenje Ustava, stanje u kontinuitetu.

Podnosioci, 32 poslanika Skupštine Republike Kosova, podneli su jedan zahtev pri Ustavnom sudu, pretendirajući da je Predsednik učinio i nastavlja da čini ozbiljna kršenja člana 88.2 Ustava, zadržavajući istovremeno položaj Predsednik Kosova i, po njima, položaj Predsednika Demokratskog saveza Kosova.

Nakon podnošenja zahteva potpisanog od 31 poslanika, Sud primećuje da su tri od potpisanih poslanika povlačila njihove potpise, i to, prema zastupnicima Predsednika čini zahtev neprihvatljivim..... Osim toga, suprotna strana u svom odgovoru takođe je dodala da poslanici nisu predali njihov zahtev u okviru traženog vremenskog roka po Ustavu i, konačno, da Predsednik nije “obavljao” njegovu funkciju u pomenutoj političkoj stranci, nego je tu funkciju “zamrzavao”.

Ustavni sud je odlučio da proglasi zahtev prihvatljivim, uz obrazloženje da je pitanje “referisano [Sudu] na uredan način od strane ovlašćene stranke” i da je momenat referisanja pitanja momenat kada se odlučuje da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka. Štaviše, Sud je podsetio da i nakon povlačenja stranke, Sud može da se opredeli da odlučuje po zahtevu. Što se vremenskog roka od 30 dana od kršenja, kako je Ustavom predviđeno, Sud smatra da pretpostavljeno kršenje Predsednika predstavlja kontinuirano stanje, budući da Predsednik nastavlja da zadržava ta dva položaja i u vremenu kada je podnet zahtev. Sud je odlučio da je bilo kršenja člana 88.2 Ustava povodom zadržavanja dveju navedenih funkcija, uz obrazloženje da ne postoji mogućnost “zamrzavanja” partijske funkcije. Štaviše, Sud je odlučio da, budući da Predsednik i pomenuta stranka “pridobiju od međusobnog asociiranja”, podrazumeva da je “obavljena” ova stranačka funkcija.

Priština, 28 septembra 2010
Ref. Br.: AGJ 43/10

PRESUDA

Slučaj br. KI 47/10
Naim Rustemi i 31 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo
protiv
Njegove Ekselencije, Fatmira Sejdiua,
Predsednika Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija,
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Naim Rustemi i 31 drugih poslanika (vidi prilog A) Skupštine Republike Kosovo.

Suprotna strana

2. Suprotna strana je Njegova Ekselencija, Fatmir Sejdiu, Predsednik Republike Kosovo.

Pravna osnova

3. Član 113.6. Ustava Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Ustav); član 44. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 16. decembra 2008. god (u daljnjem tekstu: Zakon), i član 54. a. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljnjem tekstu. Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

4. Naim Rustemi i 31 drugih poslanika Skupštine Kosova je 25. juna 2010. god podnelo podnesak Ustavnom sudu u vezi sa pitanjem da li je

Predsednik Kosova izvršio tešku povredu Ustava nastavljajući “da istodobno i u isto vreme (u originalu ovim rečima, lat. sicuti) takođe drži i funkciju Predsednika Demokratskog saveza Kosova (LDK) i sledstveno postupajući u suprotnosti sa Ustavom Republike Kosovo”.

5. Saglasno Poslovniku o radu i pismom datiranom 29. juna 2010. god Sud je poslao podnesak Predsedniku, tražeći njegov odgovor.
6. U saglasnosti sa Poslovníkom o radu Predsednik Suda je imenovao sudiju Robert Carolan sudijom izvestiocem i komisiju za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu (zamenik predsednika) i Gjyljeta Mushkolaj.
7. Sledi redosled prepisci koju je Sud primio od raznih poslanika Skupštine Kosova, a koji su bili potpisnici podneska:
 - i. *29. jun 2010. god:* Poslanici Dragiša Mirić, Mihailo Šćepanović i Vladimir Todorović su potpisali Obaveštenje koje su poslali Sudu kojim povlače svoje potpise vezano sa ovim zahtevom. Na dokumentu je bilo određeno mesto i za četvrto ime, Numan Balić, ali na njemu nije bio njegov potpis.
 - ii. *2. jul 2010. god:* Još jedan poslanik, Berat Luzha, predaje Sudu Izjavu povlačeći svoj potpis sa liste poslanika. On je izjavio da je upoznat i ubeđen o povredi Ustava od strane Predsednika, i da traži povlačenje potpisa da bi se izbeglo stvaranje političke krize.
 - iii. *5. jul 2010. god:* Ustavni sud je primio dopis od Muzejene Selmani, kojim obaveštava Sud da ona “povlači njen potpis” iz zahteva.
8. Odgovor pravnog savetnika Predsednika pri kancelariji Predsednika je primljen dana 15. jul 2010. god.
9. Sud se pismeno obratio Centralnoj izbornoj komisiji (CIK) 7. jula 2010. god, CIK je odgovorio Sudu 22. jula 2010. god.
10. Sud je većao o podnesku iza zatvorenih vrata dana 22. septembra 2010. god.

Kratak opis pitanja pred Sudom

11. Član 113.6. Ustava predviđa sledeće:

Trideset (30) ili više poslanika Skupštine može da pokrene postupak ako je Predsednik Republike Kosovo ozbiljno prekršio Ustav.

12. 32 poslanika Skupštine Kosova je potpisalo podnesak. Oni tvrde da je Predsednik Republike prekršio i nastavlja da krši član 88.2. Ustava koji zabranjuje Predsedniku da obavlja bilo kakvu funkciju političke partije. Oni takođe tvrde da je takva povreda ozbiljna povreda Ustava.
13. Član 88. u potpunosti predviđa sledeće:
 1. *Predsednik ne može obavljati ni jednu drugu javnu funkciju.*
 2. *Nakon izbora, Predsednik ne može obavljati ni jednu funkciju političke partije.*

Argumenti podnosioca zahteva.

14. U podnesku se tvrdi da je na lokalnim izborima 17. novembra 2009. god, LDK učestvovala kao registrovana partija. U podnesku se navodi da saglasno Zakonu o lokalnim izborima, primenjujući Zakon o opštim izborima br. 03/L-073, *mutatis mutandis*, u registraciji političke partije mora biti uključena i pozicija predsednika, i da o promeni predsednika partije treba obavestiti Centralnu izbornu komisiju.
15. Podnesak se takođe poziva na UNMIK Uredbu 2004/11, član 12. i druge neodređene članove, kojima se zahteva od političke partije da ima predsednika. Ova Uredba je delotvorno ukinuta, ali je kasnije ponovo propisana Zakonom o opštim izborima, datiran 5. juna 2008. god
16. Podnesak navodi da činjenica da ne-ukazivanjem na nekog drugog kao predsednika LDK vodi poslanike ka zaključku da je izabrani predsednik partije, od 9. oktobra 2007. god, g. Fatmir Sejdiu, Predsednik Republike Kosovo.

Odgovor Predsednika

17. Odgovor Predsednika je podigao tri glavne odbrane na podnesak:
 - i. Poslanici nisu ispunili uslov ovlašćene strane saglasno članu 113.6. Ustava;
 - ii. Podnesak nije podnet u zakonskom roku, predviđen u članu 45. Zakona o Ustavnom sudu, zakon br. 03/L-121; i
 - iii. Predsednik nije obavljao nikakvu funkciju političke partije, i sledstveno nije izvršio tešku/ozbiljnu povredu člana 88.2. Ustava.
18. U vezi sa argumentom da podnosioci zahteva nisu imali pravnu osnovu da podnesu podnesak Ustavnom sudu Predsednik tvrdi da je povlačenje

poslanika, navedeno ranije u stavki 7, umanjilo broj na ispod 30 i da sledstveno, u grupi koja je ostala, nije bio dovoljan broj poslanika koji bi se trebali smatrati ovlašćenom stranom, kao što je predviđeno u članu 113.6. Ustava.

19. Član 45. Zakona predviđa sledeće:

Član 45 *Rokovi*

Podnesak se treba podneti u roku od trideset (30) dana od dana kada je navodno kršenje ustavnosti od strane Predsednika objavljeno.

20. Vezano sa argumentom da li je podnesak podnet u roku od 30 dana kao što je predviđeno u članu 45. Zakona, Predsednik tvrdi da: “vremenski rok od 30 dana počinje sa odbrojavanjem od momenta kada je osporeni akt objavljen, bez obzira na činjenicu da li se taj akt dešava jednom ili je neprekidni akt”. On navodi da bilo koji njegov akt koje je objavljen pre 26. maja 2010. god, 30 dana pre nego što je podnesak podnet Sudu, ne može biti predmet osporavanja.
21. Predsednik tvrdi da se pismeno obratio Savetu LDK čak 28. decembra 2006. god, nakon što je izabran za Predsednika Kosova od strane Skupštine Kosova, obaveštavajući Savet o njegovoj odluci da: “zamrzne vršenje funkcije predsednika LDK”. Ovi izbori su održani deset meseci ranije, 10. februara 2006. god, u vreme kada Ustav Kosova nije bio na snazi.
22. Navodi da je nakon stupanja na snagu Ustava, 15. juna 2008. god, on još jednom obznanio njegovu odluku da zamrzne “vršenje funkcije predsednika Demokratskog saveza Kosova”, pismom koje je poslao Savetu Demokratskog saveza Kosova 16. juna 2008. god. Stoga, on tvrdi, da je akt koji je navodno neustavan objavljen od datuma ta dva pisma.
23. Dodatno navodi, da ukoliko je tvrdnja o povredi zasnovana na datumu lokalnih izbora, 17. novembra 2009. god, njegova odluka da zadrži položaj Predsednika LDK, ali da “zamrzne vršenje” funkcije, je bila poznata javnosti u to vreme i da je zakonski rok za podnošenje podneska bio 17. decembar 2009. god, trideset dana nakon izbora u novembru 2009. god.
24. U vezi sa suštinskim pitanjem, Predsednik je pokušao da argumentuje da bi iznošenje pitanja pred Sud bilo bolje na sledeći način “da li je zamrzavanje vršenja partijske funkcije, a ne samo držanje iste od strane Predsednika Republike, ozbiljna/teška povreda Ustava Republike

Kosovo”. On tvrdi da zamrzavanje partijske funkcije, bez obzira na držanje iste, označava izbegavanje ozbiljne povrede Ustava.

25. On tvrdi da član 88.2. predviđa da Predsednik ne vrši (on naglašava) nikakvu partijsku funkciju, ali ne predviđa da Predsednik nakon izbora ne drži (on naglašava) nikakvu partijsku funkciju. On je naglasio značajnu razliku između “držanja” i “vršenja” funkcije. On je uporedio ulogu jednog od Zamenika Predsednika Skupštine koji bi služio kao Predsednik u slučaju da Predsednik Skupštine bude odsutan ili u nemogućnosti da vrši funkciju Predsednika Skupštine. On je takođe citirao ulogu “vršioca dužnosti” Predsednika Skupštine u slučaju da Predsednik Republike nije u stanju da ispunjava njegove/njene dužnosti. Takođe je naglasio da predsednik Ustavnog suda može da prenese određene dužnosti zameniku predsednika da bi pomogao predsedniku u izvršavanju njegovih/njenih dužnosti.
26. U vezi sa vršenjem partijske funkcije, kao što je zabranjeno u članu 88.2., Predsednik se zalaže da nije postojao ni najmanji dokaz da je on učinio bilo kakav neustavan akt.
27. Nastavlja da je reč “vršiti” u pravnom smislu definisana kao “obavljanje rada” ili “preduzimanja dela”. U podršku ovom on citira pravni rečnik “Black’s Law Dictionary” (8. on-line izdanje). Stoga, tvrdi da bi vršilo funkciju lice je mora više nego držati, nego treba postojati i delovanje.
28. Vezano sa partijskim dokumentima koje je LDK predala Centralnoj izbornoj komisiji, Predsednik navodi da je ovo akt koji je izvršen od strane LDK, a ne njegove strane. Kaže da je predaja tih dokumenata akt LDK i da se ne može pripisati njemu. Navodi da mu je nemoguće da shvati kako on može biti odgovoran za delo drugog, u ovom slučaju LDK, kada je provera ustavnosti za razrešenje po članu 91.3.¹ Ustava u vezi sa aktima Predsednika kada je on/ona (on naglašava) ozbiljno prekršio Ustav.
29. Predsednik takođe tvrdi da pošto termin “ozbiljna povreda” nije definisan Ustavom, treba se smatrati da su to dela u suprotnosti ili propusti u vezi sa nadležnostima Predsednika, koje su nabrojane u članu 84 Ustava (obrazložen ispod). Stoga, Predsednik smatra da zbog zamrzavanja vršenja dužnosti predsednika LDK nema povrede ustavne odredbe i da je daleko od teške/ozbiljne povrede Ustava.

¹ Ustav Kosova, član 91.3.: “Ukoliko je Predsednik Republike Kosovo kažnjen za neko krivično delo ili ukoliko Skupština, u skladu sa ovim članom, odredi da Predsednik nije sposoban da obavlja svoje dužnosti zbog nesposobnosti ili teške bolesti, ili ukoliko Ustavni sud odredi da je izvršio povredu Ustava, Skupština može razrešiti Predsednika sa dve trećine (2/3) glasova svih poslanika”.

Ocena prihvatljivosti podneska

Vreme

30. Pitanje koje se treba razmatrati je da li je prolazak trideset dana od dana objavljivanja njegove odluke da drži funkciju predsednika LDK "ali da zamrzne vršenje funkcije" pravilno ograničenje za podnošenje podneska. Da bi razmotrio ovo pitanje, Sud treba da odluči da li je držanje položaja predsednika LDK neprekidna situacija koja nastavlja da bude povreda Ustava svakim danom dok Predsednik drži oba položaja, ili je to izolovan događaj. Ako se smatra izolovanim događajem, onda su poslanici Skupštine trebali da podnesu podnesak pre 17. decembra 2009. god, 30 dana nakon održavanja lokalnih izbora ili nakon pisma Predsednika od 16. juna 2008. god.
31. Izvršenje ozbiljne povrede Ustava od strane bilo kojeg Predsednika je predviđeno u članu 88.2. Ustava i poseban mehanizam je stvoren da bi se po takvim povredama postupilo na najvišem nivou, tj. pred Ustavnim sudom. Nijedan od nosioca ustavnih dužnosti nije predmet takvog nadzora. Samo dela Predsednika mogu biti podneta na takvo razmatranje. To je verovatno odraz važnosti položaja Predsednika u ustavnom okviru i neophodnosti da se ta uloga vrši pravilno.
32. U slučaju Predsednika Sejdiu, neophodno je obratiti pažnju na činjenično stanje da bi se utvrdilo da li je držanje položaja predsednika LDK "ali zamrzavanje tog položaja" jedan događaj koji se desio u određeno vreme ili se pretvara u neprekidnu svakodnevnu situaciju. Ako je ovo drugo onda ne postoji vremenski rok u okviru kojeg su poslanici trebali da podnesu podnesak Sudu u vezi sa navodnom povredom sa njegove strane. Dodatno, činjenica "držanja i zamrzavanja" položaja izgleda podrazumeva da je zamrzavanje položaja na snazi tokom celog vremena. Predsednik priznaje da je nastavio da bude predsednik LDK i Predsednik Kosova tokom celog vremena od izbora na položaj Predsednika u 2006. godini.
33. Ako jeste tako, posledice zamrzavanja položaja nastavljaju i sledstveno postoji neprekidna svakodnevna situacija. Zaključiti drugačije bi moglo rezultovati situacijom u kojoj bi Predsedniku Kosova bilo zabranjeno držanje položaja Predsednika zbog povrede Ustava, ali bi imao pravo da nastavi da drži položaj samo zato što podnesak nije pravovremeno podnet Ustavnom sudu. Nigde u Ustavu ne postoji nadležnost za takav neracionalan rezultat. Niti član 45. Zakona o Ustavnom sudu ne predviđa takav neracionalan rezultat.

34. Ustavni sud smatra da je zakonski rok predviđen u članu 45. Zakona o Ustavnom sudu u vezi sa podnošenjem podnesaka Ustavnom sudu za ozbiljne povrede, primenljiv za ozbiljne povrede koje su bile “jednokratni događaji” u vremenu ili neprekidne povrede koje su prestale. Vreme se ne može primeniti na ozbiljne povrede koje se nastavljaju. Međutim, kada je povreda neprekidna, odbrojavanje trideset dana se ne može početi zato što povreda nije prestala. Da je Predsednik u međuvremenu dao ostavku na položaj predsednika LDK onda bi zakonski rok za podnošenje podneska Ustavnom sudu, za nešto što bi onda bilo prevaziđena povreda, istekao nakon isticanja 30 dana od datuma ostavke. Nasuprot tome, samo akt javnog objavljivanja da on “zamrzava” njegov položaj predsednika LDK u određeno vreme pa nadalje ne može biti lek za prirodu neprekidne povrede.
35. Stvarnost je da položaj ostaje “držan i zamrznut” kao što se navodi u odgovoru Predsednika. Sud je stoga ustanovio da se neprekidna situacija nastavlja do današnjih dana i da sledstveno ograničenje od 30 dana, predviđeno u članu 45. Zakona, nije primenljivo u ovom slučaju.

Ovlašćena strana

36. Članom 113.6., citiran ranije u stavu 11., se nesumnjivo zahteva da 30 ili više poslanika Skupštine podnesu pitanje da li je Predsednik izvršio ozbiljnu povredu. Dokumentovano je da je 32 poslanika sačinilo i podnelo podnesak Sudu. Stoga je jasno da je dana 25. juna 2010. god podnesak bio validan pred Sudom.
37. Sud je ranije naveo i način i datum navodnog povlačenja iz podneska nekih poslanika. Sud ne želi da spekuliše o motivima koji stoje iza razloga zašto su poslanici izabrali da potpišu originalni podnesak ili zašto su izabrali da povuku svoje potpise sa podneska.
38. Sud je svestan da je podnošenje podneska pitanje određene ustavne i političke važnosti. Poslanici koji su prvobitno potpisali podnesak nisu mogli biti svesni te važnosti. Oni su takođe upoznati sa zajedničkom prirodom podneska i da je to trebao biti zajednički poduhvat najmanje 30 poslanika. Dana 25. juna 2010. god 32 poslanika je bilo mišljenja da se ovo važno pitanje treba podneti Ustavnom sudu. Možda je bilo i drugih koji bi ga potpisali, a možda i ne. Važna činjenica je da je podnesak podnet uz neophodan broj potpisa i da je stoga bio u postupku od tog dana pri Sudu.
39. Član 23. Zakona o Ustavnom sudu predviđa:

Ustavni sud će doneti odluku o pitanjima koja su mu podneta na zakonit način od strane ovlašćenih stranaka, bez obzira na povlačenje stranke iz postupka.

U prostom značenju ovaj član primorava Sud da odluči po pitanjima podnetim na zakonit način. To je naglašeno korišćenjem rečenica “će doneti”.

40. Poslovnik o radu Ustavnog suda je jasan po pitanju povlačenja po sledećim uslovima:

Član 32

Povlačenje zahteva

- (1) Stranka koja je podnela zahtev može povući isti u bilo koje vreme pre početka razmatranja.*
 - (2) Bez obzira na povlačenje pomenuto u stavu (1), Sud može odlučiti da donese odluku o zahtevu. U tom slučaju Sud donosi odluku bez razmatranja, na osnovu zahteva i odgovora, ako ga ima, i ostalih priloženih dokumenata.*
 - (3) Sekretarijat će pismenim putem obavestiti stranke o povlačenju zahteva i odluci Suda da donese odluku o zahtevu, bez obzira na povlačenje istog.*
41. Ovo pravilo priznaje pravo da stranka može povući podnesak u bilo koje vreme pre početka razmatranja, ali istovremeno daje diskreciju Sudu da odluči o podnesku. Pravilo ne navodi koje su to okolnosti koje bi mogle uticati na Sud da li da iskoristi tu diskreciju ili ne.
42. U ovom slučaju Predsednik tvrdi da se navodnim povlačenjem potpisa određenih poslanika iz podneska, tako da je broj podržavaoca pao ispod 30, podrazumeva da se grupa više ne može smatrati ovlašćenom stranom, kao što je predviđeno u članu 113.6. Ustava. Odgovor Predsednika ne pokriva dužnost Suda da, shodno članu 23. Zakona, odluči po pitanjima koja mu se podnesu na zakonit način, niti njegov odgovor pokriva član 32. Poslovnika.
43. Ovaj podnesak se razlikuje od podnesaka pojedinaca ili drugih pravnih ili privatnih lica. Potrebno je da ga podnese najmanje 30 poslanika. Nijedan poslanik pojedinačno, a čak ni nekolicina njih, nema ovlašćenja da govori u ime svih poslanika koji su prvobitno podneli podnesak. Samo poslanici kao grupa, sa brojem od 30 poslanika kao minimum dozvoljen da se

podnese podnesak, mogu biti ovlašćena strana koja predstavlja podnesak. Slično, samo svi poslanici koji su prvobitno potpisali podnesak mogu podneti zahtev da se podnesak povuče nakon što je registrovan. Može se desiti da neki poslanici traže da povuku potpise iz podneska, a da drugi poslanici, znajući da se to desilo, zatraže da se njihovi potpisi unesu kao zamena. Da li bi dodavanje novih poslanika zamenilo povlačenje drugih? Da li bi time bilo neophodno da se podnese potpuno nov podnesak ili bi stari podnesak ostao nerešen dok se ne bi dodali drugi potpisi? Nezadovoljavajuća priroda takve situacije je adekvatno pokrivena članom 23. Zakona o Ustavnom sudu koji jasno dozvoljava produžetak života podneska, kada je pravilno podnet, dok Sud ne odredi o sadržini.

44. Tvrdnja o ozbiljnoj povredi Ustava od strane Predsednika Republike je teška stvar i Sud može pravno ustanoviti da su poslanici koji su potpisali podnesak sigurno tako mislili kada su dali svoje potpise. Slično, njima se ne može dozvoliti da povuku potpise bez jasnih, ozbiljnih i bitnih razloga.
45. Svi poslanici koji su podneli originalni podnesak su delovali u dogovoru u zajedničkom poduhvatu koji je kompletiran kada je podnet Sudu 25. juna 2010. god. Želje jednog, dva, tri ili više poslanika pojedinačno, koji bi sada želeli da povuku svoje potpise, bez ozbiljnih razloga, ne mogu imati pravni efekat na zakonitost podnetog podneska.
46. Stoga, Sud je utvrdio da je 25. juna 2010. god, pitanje podneto na propisan način Ustavnom sudu. Sud je počeo da se bavi time od prvoga dana i bavi se time do dana kada se izda sudska Presuda.
47. Sud stoga odlučuje da je slučaj prihvatljiv.

Meritum

48. Osnova podneska se poziva na član 88.2., citiran ranije, vezano sa time da li je Predsednik nakon izbora na položaj Predsednika vršio bilo kakvu funkciju političke partije. Da bi se došlo do zaključka u ovom pitanju važno je ispitati ulogu Predsednika u svojoj celosti u okviru ustavnog okvira. Ustav se treba čitati u potpunom smislu i Sud treba tumačiti odredbe imajući obzira prema među-zavisnoj prirodi različitih odredbi Ustava.

Uloga Predsednika

49. Član 83. Ustava, koji je u vezi sa statusom Predsednika u svojstvu poglavara države, predviđa:

Predsednik predstavlja vrhovnu vlast države i jedinstvo građana Republike Kosovo.

50. Član 4. ide još dublje od toga opisujući oblik vladanja Republikom, i on predviđa:

1. *Kosovo je demokratska Republika koja se zasniva na načelo podele vlasti i kontrole balansa među njima, kao što je i određeno ovim Ustavom.*

2. *Skupština Republike Kosovo sprovodi zakonodavnu vlast.*

3. *Predsednik Republike Kosovo predstavlja jedinstvo naroda. Predsednik Republike Kosovo je legitimni predstavnik unutar i van zemlje, koji garantuje demokratsko funkcionisanje institucija Republike Kosovo, u saglasnosti sa ovim Ustavom.*

51. Funkcije i nadležnosti Predsednika po ustavnom okviru su obimne i one su delimično određene u članu 84. Ustava.

A to su:

Predsednik Republike Kosovo:

- (1) *predstavlja Republiku Kosovo unutar i van zemlje;*
- (2) *garantuje ustavno funkcionisanje institucija utvrđenih ovim Ustavom;*
- (3) *raspisuje izbore za Skupštinu Kosova i saziva prvi sastanak iste;*
- (4) *donosi dekrete u saglasnosti sa ovim Ustavom;*
- (5) *objavljuje zakone koje je usvojila Skupština Republike Kosovo;*
- (6) *ima pravo da vrati na ponovno razmatranje usvojene zakone koje smatra štetnim po legitimne interese Republike Kosovo ili jedne ili više zajednica. Pravo vraćanja zakona može iskoristiti samo jednom;*
- (7) *potpisuje međunarodne sporazume u saglasnosti sa ovim Ustavom;*
- (8) *predlaže amandmane na ovaj Ustav;*
- (9) *može pokrenuti određena pitanja pred Ustavnim sudom;*
- (10) *upravlja spoljnom politikom države;*
- (11) *prima akreditivna pisma stranih diplomatskih predstavnika u Republici Kosovo;*
- (12) *vrhovni je komandant Bezbednosnih snaga Kosova;*
- (13) *upravlja Konsultativnim većem za zajednice;*
- (14) *određuje mandatara za formiranje Vlade, nakon predloga političke partije, ili koalicije koja čini većinu u Skupštini;*

- (15) *imenuje i razrešava Predsednika Vrhovnog suda Kosova na predlog Sudskog saveta Kosova;*
 - (16) *imenuje i razrešava sudije Republike Kosovo na predlog Sudskog saveta Kosova;*
 - (17) *imenuje i razrešava Državnog tužioca Republike Kosovo na predlog Tužilačkog saveta Kosova;*
 - (18) *imenuje i razrešava tužioce Republike Kosovo na predlog Tužilačkog saveta Kosova;*
 - (19) *imenuje sudije Ustavnog suda na predlog Skupštine;*
 - (20) *imenuje Komandanta Bezbednosnih snaga Kosova, na osnovu preporuke Premijera;*
 - (21) *u saradnji sa Premijerom, imenuje Direktora, zamenika direktora i stalnog inspektora Obaveštajne službe Kosova;*
 - (22) *donosi odluku o proglašavanju vanrednog stanja, u saradnji sa Premijerom;*
 - (23) *može zahtevati sednicu Saveta bezbednosti Kosova i predsedavati istom tokom vanrednog stanja;*
 - (24) *donosi odluku o diplomatskim i konzularnim misijama Republike Kosovo, na osnovu konsultacija sa Premijerom;*
 - (25) *imenuje i razrešava šefove diplomatskih misija Republike Kosovo, na predlog Vlade;*
 - (26) *imenuje Predsednika Centralne izborne komisije;*
 - (27) *imenuje Guvernera Centralne banke Republike Kosovo, koji će služiti i kao Generalni direktor i imenuje ostale članove Saveta banke;*
 - (28) *uručuje medalje, priznanja i nagrade, u saglasnosti sa zakonom;*
 - (29) *daje pomilovanja u skladu sa zakonom;*
 - (30) *najmanje jednom godišnje se obraća Skupštini Kosova u odnosu na svoj rad.*
52. Osim nadležnosti navedenih u članu 84. postoji mnogo referenci na Predsednika u Ustavu. Ovlašćenja, funkcije, dužnosti i nadležnosti su određene u mnogo drugih članova. Ti članovi su: 4, 18, 60, 66, 69, 79, 80, 82, 93, 94, 95, 104, 109, 113, 114, 118 126, 127, 129, 131, 136, 139, 144, 150 i 158. Neki od navedenih članova se temeljnije bave nadležnostima navedenim u članu 84., dok drugi članovi daju nadležnosti Predsedniku koje u navedenom članu nisu spomenute. Na primer, članovi 84.1 i 84.2 u osnovi ponavljaju ono što se nalazi u članu 4.3. Međutim, u članu 79. kojim se Predsedniku daje pravo inicijative o predlogu zakona nije spomenuto u članu 84. uopšte.
53. Neke od nadležnosti Predsednika su ograničene, pogotovo u onima gde Predsednik ne može vršiti određenu funkciju na svoju inicijativu. Primer tih su:

- i. po **članu 84. stav 15. i 16.** po kojem Predsednik imenuje ili razrešava Predsednika Vrhovnog suda i druge sudije na predlog Sudskog saveta Kosova;
 - ii. po **članu 84. stav 17 i 18.** po kojem Predsednik imenuje ili razrešava Državnog tužioca i tužioce na predlog Tužilačkog saveta Kosova;
 - iii. po **članu 93.8.** Predsednik mora da deluje na predlog Vlade u imenovanju ili razrešenju šefova diplomatskih misija; i
 - iv. po **članu 158.** Predsednik imenuje Guvernera Centralne banke Kosova nakon odobrenja Međunarodnog civilnog predstavnika, do kraja međunarodnog nadzora i sprovođenja Sveobuhvatnog predloga o rešavanju statusa Kosova, od dana 26. marta 2007. god.
54. Međutim, postoji mnogo primera gde Predsednik ima nezavisnu ulogu i u kojima može delovati po sopstvenoj inicijativi bez potrebe da se referiše na druge ustavne ili zakonom određene kancelarije ili službenike. Neki od takvih primera su po članu 69.4. po kojem Predsednik može sazvati vanredno zasedanje Skupštine Kosova ili kada Predsednik imenuje predsedavajućeg Centralne izborne komisije iz redova sudija Vrhovnog suda, po članu 139.
55. Neka od važnijih ovlašćenja Predsednika se veoma blisko dodiruju sa političkim životom države. Po članu 95.1. Predsednik *“nakon konsultacija sa političkim partijama ili koalicijama koje su dobile neophodnu većinu za formiranje Vlade u Skupštini”*.
56. Član 95.4. predviđa:
- Ukoliko sastav predložene Vlade ne dobije neophodnu većinu, Predsednik Republike Kosovo, u roku od deset (10) dana imenuje nekog drugog kandidata, na osnovu iste procedure. Ukoliko se Vlada ne izabere ni drugi put, onda Predsednik Kosova raspisuje izbore, koji se trebaju održati u roku od četrdeset (40) dana od dana objavljivanja istih.*
57. Slično, ako Premijer da ostavku ili iz nekih drugih razloga njegovo/njeno mesto ostane slobodno član 95.5. predviđa da Predsednik: *“u konsultaciji sa političkom partijom ili koalicijom koja je dobila većinu u Skupštini, imenuje novog kandidata, za formiranje Vlade”*.
58. Po članu 60. Konsultativno veće za zajednice funkcioniše pod okriljem ovlašćenja Predsednika.

Zakon o Predsedniku

59. Zakon o Predsedniku Republike Kosovo, Zakon br. 03/L-094 je usvojen 19. decembra 2008. god. i objavljen u Službenom listu 25. januara 2009. god.
60. Član 1. tog Zakona predviđa da je Predsednik poglavar države i predstavlja jedinstvo naroda Republike Kosovo.
61. Član 5. Zakona određuje formu zakletve koju Predsednik daje pred Skupštinom, koja je sledeća::

“Zaklinjem se da ću sve svoje snage posvetiti očuvanju nezavisnosti i suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Kosovo na njenoj teritorijalnoj celovitosti, obezbeđenju ljudskih i građanskih sloboda i prava, poštovanju i zaštiti Ustava i zakona, očuvanju mira i dobrobiti svih građana Republike Kosovo i da ću savesno i odgovorno izvršiti sve svoje obaveze”.

62. Član 7. Zakona, koji je ispod citiran, odražava odredbe člana 88. Ustava.

Nespojivost funkcija

- “1. Predsednik ne može vršiti nijednu drugu funkciju.*
- 2. Nakon njegovog izbora, Predsednik ne može vršiti nijednu funkciju u političkoj stranci.”*

Analiza pozicije Predsednika

63. LDK je dobro zastupljena u Skupštini Kosova. Aktivno je učestvovala na lokalnim izborima održanim na Kosovu 17. novembra 2009. god. Njeni članovi su aktivno angažovani političkim govorima, diskusijama i debatama po svakodnevnoj osnovi. Partija ima svoje političke ciljeve i ima pravo da teži ka političkim dužnostima u cilju unapređenja tih ciljeva. U demokratijama kao na Kosovu političkim partijama je dato posebno priznanje u zakonu. One imaju pravo da se obrate građanima da glasaju za njih i kandidate odabrane sa njihove strane u vreme izbora. One imaju pravo da pregovaraju o koalicijama na nacionalnom nivou u Skupštini i u opštinama u svim delovima države.
64. Političke partije unapređuju svoje ciljeve ne samo učestvujući aktivno u raspravama u oblasti politike nego i podržavajući kandidate koji teže ka političkim dužnostima. Jedan od načina ubeđivanja biračkog tela da glasaju za njih je objavljivanje “ciljeva i deklaracija” svojih partija. One to

takođe čine birajući kandidate za izbore i birajući na dužnosti pri partijama osobe koje će uticati na biračko telo da glasa za njihove kandidate i liste.

65. Ako neko zaključi da je objavljena javna pozicija Predsednika pravilna u tome da je “zamrznuo” vršenje funkcije predsednika partije, onda Sud mora ustanoviti šta je realnost ovog zamrzavanja. Nije isto kao kada javni službenik Vlade uzme “opravdano odsustvo” sa njegovog ili njenog tehničkog položaja javnog službenika da bi težio ka političkoj karijeri. U pitanju je Predsednik Republike koji teži da uzme “opravdano odsustvo” sa njegovog ili njenog položaja jedne od glavnih političkih partija nastavljajući da drži službeni naziv predsednika te političke partije.
66. Političke partije u njihovoj osnovnoj funkciji žele da dobiju podršku građana i uticaj naroda u vezi sa političkim pitanjima i da pobeđu na izborima. Jedan od temeljnih načina pridobijanja srca i umova građana koji će glasati na izborima je sposobnost političke partije da bude u mogućnosti da dokaže ko podržava i ko će prihvatiti partijske pozicije i kandidate. Ako politička partija ima odobrenje Predsednika Republike ona ima osnovnu političku prednost u unapređivanju njenog političkog programa i u izboru njenih kandidata za javne dužnosti.
67. Kada Predsednik Republike dozvoli političkoj partiji da tvrdi da je on ili ona predsednik njihove političke partije čak i u okolnostima kada on ili ona u svojstvu predsednika neće doneti nikakvu aktivnu odluku u ime partije, on ili ona vrši političku aktivnost ili najmanje dozvoljavajući političkoj partiji da “izvlači korist” iz njegovog imena i položaja kao Predsednika Republike. Predsednik je nastavio da dozvoljava da se njegovo ime vezuje sa LDK. LDK je dozvolila njemu da ostane njihov predsednik i da “zamrzne” vršenje funkcije te partije.
68. U stvarnosti obe strane, i Predsednik i LDK, žele da izvuku koristi iz njihove veze jednog sa drugim. Predsednik može imati mogućnost da “odmrzne” njegovo vršenje funkcije ako i kada napusti položaj Predsednika Kosova. Partija može tražiti političko napredovanje kroz vezanost sa uticajnim ustavnim službenikom, Predsednikom Republike Kosovo. Simbiozna veza i dalje postoji između Predsednika i njegove partije. Oni stoga “izvlače korist” jedni od drugog dozvoljavajući ovoj javnoj vezi da se nastavi. Ovo “izvlačenje koristi” je jedna od definicija za “vršenje” koju Predsednik navodi u svom odgovoru.
69. Razmatrajući da li je ova povreda samo tehnička povreda Ustava ili bi u stvari ozbiljna povreda Ustava trebala da oceni uticaj odluke Predsednika na poverenje javnosti u položaj Predsednika Republike Kosovo. Imajući na umu značajna Ustavna ovlašćenja Predsednika da li je razumno za

javnost da pretpostavi da će njihov Predsednik koji “predstavlja jedinstvo naroda”, a ne delimične interese ili interese političke partije, predstavljati sve njih. Svaki građanin Republike ima pravo da bude siguran u nepristrasnost, poštenje i nezavisnost njihovog Predsednika. Ovo je naročito tako kada on bira političke alternative kao što je slučaj biranja kandidata budućih Premijera, iz mogućih koalicija.

70. Sud je mišljenja da se ovo ne može reći kada Predsednik i dalje drži visok položaj u jednoj od najistaknutijih političkih partija u zemlji i zaključuje da je Predsednik učinio ozbiljnu povredu Ustava po članu 88.2. Ustava, nastavljajući da dozvoljava sebi da bude registrovan kao predsednik LDK.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavini sud, na zasedanju održanom 28. septembra 2010. god, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. Da je podnesak prihvatljiv.

II. Da postoji ozbiljna povreda Ustava Kosova, tačnije člana 88.2., od strane Njegove Ekselencije, Fatmira Sejdiua, držeći istovremeno položaj Predsednika Republike i položaj predsednika Demokratskog saveza Kosova.

III. Ova Odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20.4. Zakona.

IV. Odluka stupa na snagu odmah i može biti predmet revizije urednika.

Dodatno, sudija Almiro Rodrigues i sudija Snezhana Botusharova su obznanili da će objaviti mišljenje neslaganja, koje će Sud objaviti u dogledno vreme.

Sudija izvestilac
Robert Carolan, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Prevod sa verzije engleskog jezika Presude je izvršen od strane službenih i ovlašćenih prevodioca Suda, kao celovit i tačan.

Prilog A

	<u>Ime</u>	<u>Prezime</u>
1.	Naim	Rrustemi
2.	Driton	Tali
3.	Ibrahim	Selmanaj
4.	Shkumbin	Demaliaj
5.	Ali	Lajçi
6.	Naser	Rugova
7.	Slaviša	Petković
8.	Qamile	Morina
9.	Ismajl	Kurteshi
10.	Donika	Kadaj
11.	Ahmet	Isufi
12.	Dritë	Maliqi
13.	Mark	Krasniqi
14.	Synavere	Rysha
15.	Emrush	Xhemajli
16.	Melihate	Tërmkolli
17.	Zafir	Berisha
18.	Xhevdet	Neziraj
19.	Haki	Shatri
20.	Gani	Geci
21.	Vladimir	Todorović
22.	Berat	Luzha
23.	Numan	Balić
24.	Heset	Cakolli
25.	Gjylnaze	Syla
26.	Ardian	Gjini
27.	Lulzim	Zeneli
28.	Mihailo	Šćepanović
29.	Dragiša	Mirić
30.	Suzan	Novoberdaliu
31.	Nait	Hasani
32.	Besa	Gaxherri

Zahtev Predsednika Republike Kosova, njegove ekselencije, Dr. Fatmir Sejdiu, za objašnjenje kompetencija u slučaju predsednika Orahovca, g. Qazim Qeska

Slučaj KO 80/10, odluka od 7. oktobra 2010. godine

Ključne reči: zahtev podnet od pravnog lica, opšta načela lokalne samouprave i teritorijalnog organizovanja, izborno pravo i pravo učešća, izbor predsednika opštine, završetak mandata i razrešenje predsednika opštine, koncept lokalne samouprave, izborno pravo i pravo učešća.

Predsednik Kosova je podneo zahtev kojim je tražio od Suda objašnjenje koja je institucija "...odgovorna da vrši ocenu efikasnosti i validnosti ostavke i da konstatuje eventualni završetak mandata predsednika jedne opštine na osnovu jednog saopštenja upućenom građanima...". Predsednik je tražio objašnjenje pozivajući se na slučaj ostavke Predsednika Orahovca, g. Qazim Qeska, preko jednog saopštenja za štampu, ponovnog potvrđivanja ostavke od strane Ministarstva za lokalnu samoupravu i, kasnije, povlačenja ove ostavke od strane samog g. Qeska.

Podnosilac pretenduje da aktuelni slučaj sadrži nejasnoća u vezi sa kompetencijama odgovarajućih institucija za utvrđivanje validnosti ostavke i okončanja mandata predsednika jedne opštine, i kao posledica takvih nejasnoća on nije više mogao da nastavlja dalji postupak u skladu sa ustavnim načelom za slobodne i ravnopravne izbore. Po njemu, Predsednik je ovlašćena stranka da uputi sudu ovo ustavno pitanje i da budući da je on, po Ustavu, ovlašćen da obezbedi usaglašenost sa ustavnim načelom za slobodne i ravnopravne izbore, potrebo mu je da pojašnjava koji su dalji koraci koje treba preduzeti nakon ostavke jednog predsednika opštine.

Ustavni sud je odlučio da je zahtev prihvatljiv bazirajući se na ovlašćenja Predsednika po Ustavu da pokrene takva ustavna pitanja pred sudom. Dalje, Sud je odlučio da, na osnovu Zakona o lokalnoj samoupravi, ostavka predsednika jedne opštine je konačna i definitivna završavajući njegov mandat i da su ustavne posledice takvog postupka objavljivanje izbora od strane Predsednika, kako bi osiguravao da građani uživaju pravo na slobodne i ravnopravne izbore u produbljivanju njihove lokalne samouprave.

PRESUDA

Slučaj br. KO 80/10
Podnesak Predsednika Republike Kosovo, Njegove Ekselencije,
Fatmira Sejdiua, u vezi sa objašnjenjem nadležnosti u slučaju
Predsednika Opštine Orahovac,
g. Qazim Qeska

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Predsednik Republike Kosovo, Njegova Ekselencija, Dr. Fatmir Sejdiu.

Pravna osnova

2. Član 84.9. i član 113.2.1., kao i član. 123. i 45. Ustava Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: "Ustav").

Postupak pred Ustavnim sudom

3. Predsednik Republike Kosovo je 27. avgusta 2010. god, preko njegovih pravnih zastupnika podneo zahtev Sudu.
4. Predsednik Suda je 31. avgusta 2010. god, shodno Poslovniku o radu, imenovao Dr. Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca, i komisiju za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Snezhana Botusharova.
5. Sekretarijat Suda je 1. septembra 2010. god, shodno Poslovniku o radu, obavestio g. Qazima Qesku i Ministra administracije lokalne samouprave o podnesku i tražio njihov odgovor.

6. Ministar administracije lokalne samouprave je 6. septembra 2010. god dostavio odgovor na podnesak. G. Qeska nije dostavio odgovor.
7. Zbog prirode slučaja, Sud je 21. septembra 2010. god, dao prednost slučaju.
8. Komisija za razmatranje je 27. septembra 2010. god, razmotrila izveštaj sudije izvestioca i dala preporuke Sudu o prihvatljivosti podneska.
9. Sud, u punom sastavu, je 27. septembra 2010. god, na zatvorenoj sednici, većao i glasao o podnesku.

Predmetna stvar

10. Predmetna stvar je sledeće pitanje koje je pokrenuto pred Ustavnim sudom od strane Predsednika Republike Kosovo:

“Koja je institucija Republike Kosovo nadležna da oceni efekat i punovažnost ostavke i konstatuje eventualni prestanak mandata Predsednika Opštine na osnovu saopštenja za građane, nejasnoća koja je onemogućila dalje postupanje Predsedniku, u saglasnosti sa ustavnim principima slobodnih i jednakih izbora?”

Prihvatljivost podneska

11. Shodno članu 113.1. Ustava, Ustavni sud je nadležan da donese odluku samo o pitanjima koja su pokrenuta pred Sudom na zakonit način od strane ovlašćenih stranaka.
12. Podnosilac zahteva tvrdi da ovaj slučaj obuhvata nejasnoće oko nadležnosti odgovarajućih institucija u cilju utvrđivanja punovažnosti ostavke i prestanku mandata predsednika opštine, na osnovu javne ostavke objavljene žiteljima opštine. Podnosilac zahteva dodatno navodi da usled tih nejasnoća Predsednik nije mogao da preduzme sledeće korake, saglasno ustavnom načelu za slobodne i jednake izbore, predviđene u članu 123.2. Ustava, u vezi sa opštinskim izborima.
13. Podnosilac zahteva zaključuje da, pošto je: “Predsednik ovlašćena strana, saglasno članu 113. i navedeni konflikt je onemogućio Predsedniku da preduzme neophodne korake koji bi obezbedili poštovanje ustavnog načela za slobodne i jednake izbore, Sud je nadležan da razmotri podnesak Predsednika”.
14. Sledstveno, podnosilac zahteva tvrdi da su uslovi predviđeni u članu 84.9. i 113.1.2. Ustava zadovoljeni u ovom slučaju.

15. Član 84.9. Ustava predviđa:

“Član 84 [Nadležnosti Predsednika]

Predsednik Republike Kosovo...

(9) može pokrenuti određena pitanja pred Ustavnim sudom...”

16. Jasno je da prema članu 84.9. Ustava, Predsednik Republike Kosovo ima nadležnosti da pokrene ustavna pitanja pred Ustavnim sudom.
17. Sud stoga mora da razmotri da li je pokrenuto pitanje “ustavno pitanje”, u saglasnosti sa članom 84.9. Ustava.
18. U cilju pravilnog razmatranja neophodno je ukratko opisati činjeničnu pozadinu slučaja koja je bila povod pitanja pokrenutog pred Ustavnim sudom.

Kratak opis činjenica u vezi sa navedenim pitanjem

19. G. Qazim Qeska, Predsednik Opštine Orahovac, 1. jula 2010. god, se putem saopštenja javno obratio građanima Opštine Orahovac i obznanio svoju neopozivu ostavku. U ostavci, g. Qeska je naglasio, da je on: “doneo jasnu, dobro promišljenu odluku da pre vremena završi poveren mu mandat ... od strane građana, njihovom slobodnom voljom, saglasno članu 56. stav (c) Zakona o lokalnoj samoupravi.
20. On je takođe dodao sledeće: “Poštovani građani, ovo je bolna odluka, ali je iz dubine srca i duše smatram najpravilnijom i najboljom odlukom, u interesu građana, pošto mi stanje u kojem se nalazim, uključujući i zdravstveno stanje, onemogućava da vršim dužnosti predsednika opštine s odgovornošću prema građanima opštine Orahovac, kojima sam se založio veoma duboko i sa velikom iskrenošću. Razlozi ostavke i prevremenog okončanja mandata su većinom lične prirode. Odluka je doneta s velikom odlučnošću i odgovornošću uzimajući u obzir sve činjenice i lične okolnosti (narušeno zdravlje) kao i interes građana opštine Orahovac prema kojima sam bio, sada sam i uvek ću biti ispravan i neću ih razočarati. Poštovani građani, mandat je od naroda – vaš je, stoga danas 1. jula 2010. god, mandat koji ste mi vi poverili vraćam vama, i samo vama, uz nadu da će te me razumeti pošto je ova odluka najtačnija i najpravilnija. Narode moj – građani opštine Orahovac zaslužuju vođu koji će uvek biti uz njih i sa njima, ali ja sada nisam u stanju zbog različitih razloga da budem pred građanima, kao što ste navikli. Tražim duboko razumevanje za moj čin ostavke i prestanak mandata pre vremena.”

21. Ministar Ministarstva administracije lokalne samouprave (u daljnjem tekstu: MALS) se 6. jula 2010. god obratio Predsedniku Opštine Orahovac, g. Qazim Qeska, sa zahtevom da potvrdi ostavku na položaj predsednika opštine.
22. G. Qazim Qeska je potvrdio ostavku MALS i priložio pismenu verziju saopštenja od 1. jula 2010. god.
23. Dana 16. jula 2010. god, Ministar MALS je poslao službeni dopis Predsedniku Republike Kosovo, obaveštavajući ga da je g. Qazim Qeska pismeno potvrdio neopozivu ostavku i da je na osnovu člana 56.3. para (c) Zakona o lokalnoj samoupravi br. 03/L-040: "predsedniku ove opštine prestao mandat".
24. Nije dužnost Ustavnog suda da oceni činjenice navedenog slučaja, ali gore navedene činjenice na prvi pogled očito podižu ustavno pitanje. To je naročito tako zato što se nadovezuje na dve ustavne odredbe, tj. član 123. [Osnovna načela lokalne samouprave i teritorijalna organizacija] i član 45. [Pravo na izbor i učešće] Ustava.
25. Sledstveno, na osnovu člana 84.9. Ustava, Sud je zaključio da je podnesak, podnet od strane Predsednika Republike dana 27. avgusta 2010. god, prihvatljiv.
26. Uzimajući u obzir gore navedeno, nema potrebe da Sud obrazloži osnovu prihvatljivosti predviđenu u članu 113.1.2. Ustava.

Pitanje materije

27. Sud primećuje da u prvom delu pitanja pokrenutog od strane Predsednika, kao što je navedeno: *"Koja je institucija Republike Kosovo nadležna da oceni efekat i punovažnost ostavke i konstatuje eventualni prestanak mandata Predsednika Opštine na osnovu saopštenja za građane..."*, postoji nedoumica da li je svaka ostavka bilo kojeg predsednika opštine konačna i definitivna i da li se time okončava mandat predsednika opštine.
28. Osnovna načela lokalne samouprave i teritorijalna organizacija u Republici Kosovo su definisane u članu 123. Ustava, koji predviđa:

"Član 123 [Osnovna Načela]

Pravo na lokalnu samoupravu se garantuje i reguliše zakonom.

Lokalna samouprava se sprovodi posredstvom organa koji su izabrani na opštim, jednakim, slobodnim i direktnim izborima, tajnim glasanjem.

Aktivnosti organa lokalne samouprave se zasnivaju na ovaj Ustav i zakone Republike Kosovo i poštuju Evropsku povelju lokalne samouprave. Republika Kosovo ima u vidu i sprovodi Evropsku povelju lokalne samouprave do one mere do koje se to zahteva od strane zemlje potpisnice.

Lokalna samouprava se zasniva na načelu dobre vladavine, transparentnosti, efikasnosti i efektivnosti u pružanju javnih usluga, pridavajući posebnu pažnju potrebama i specifičnim brigama zajednica koje ne čine većinu i njihovih pripadnika.”

29. Ustavni sud podvlači da je lokalna samouprava jedna od glavnih osnova svakog demokratskog režima. Takođe se treba naglasiti da bi se u potpunosti ispoštovala Evropska Povelja o lokalnoj samoupravi postoji potreba da se obezbedi da lokalna samouprava ima širok nivo autonomije u odnosu na njihove nadležnosti, način i sredstva kojim se te nadležnosti primenjuju i resurse potrebne za njihovo ispunjavanje (vidi Uvod Evropske Povelje o lokalnoj samoupravi).
30. Ustavno pravo na lokalnu samoupravu u Republici Kosovo je dodatno regulisano Zakonom o lokalnoj samoupravi (Zakon 2008/03-Lo40, usvojen 20. februara 2008. god i proglašen 15. juna 2008. god).
31. Član 56. Zakona o lokalnoj samoupravi reguliše pitanje izbora predsednika opštine kao i njegov/njen prestanak mandata na sledeći način:

Izbor Predsednika Opštine

56.1. Predsednik opštine biće izabran neposredno na izborima u skladu sa Zakonom o lokalnim izborima.

56.2. Predsednik opštine će biti izabran na period od četiri godine.

56.3. Mandat predsednika opštine završiće se po:

- a) završetku njegovog mandata;*
 - b) njegove smrti;*
 - c) njegove ostavke...”*
32. Sud podseća da član 8. Evropske Povelje o lokalnoj samoupravi reguliše administrativni nadzor aktivnosti lokalnih samouprava. U njemu je predviđeno da razmatranje aktivnosti lokalnih organa treba imati pravnu osnovu, i da će bilo kakva vrsta nadzora biti ograničena samo na obezbeđenje usaglašenosti sa zakonima i ustavnim načelima.

33. Sud primećuje da, saglasno Ustavu i članu 8. Povelje, Zakon o lokalnoj samoupravi ne daje nikakve nadležnosti organima centralne vlasti da preduzmu mere u cilju prihvatanja ostavke predsednika opštine.
34. Dodatno, u cilju pravilnog odgovora na sporno pitanje, takođe se treba navesti i da Zakon o lokalnim izborima u Republici Kosovo (2008/03-Lo72 usvojen 5. juna 2008. god i proglašen 15. juna 2008. god) u članu 11. propisuje prestanak mandata predsednika opština, na sledeći način:

Član 11.

Istek mandata i razrešenje gradonačelnika

11.1 Gradonačelnikov mandat ističe u saglasnosti sa Zakonom o lokalnoj samoupravi.

11.2 Gradonačelnik čiji mandat ističe u saglasnosti sa stavom 1. ovog člana će se zameniti održavanjem vanrednih izbora za Gradonačelnika te opštine. Mandat novo-izabranog gradonačelnika ističe na dan isteka mandata gradonačelnika kojeg je zamenio/la.”

35. Da bi odgovorio na gore navedeno ustavno pitanje, uzimajući u obzir ranije navedene odredbe Ustava i primenljivih zakona, Ustavni sud zaključuje da je ostavka predsednika opštine konačna i definitivna i da njom prestaje mandat predsednika opštine.
36. Sud takođe treba da razmotri koje ustavne posledice usled ostavke predsednika opštine.
37. Sud navodi da se pravo na samoupravu može primenjivati samo od strane demokratski konstituisanih organa. Vezano sa ovim važno je navesti da je članom 3.2. Evropske Povelje o lokalnoj samoupravi, u odgovarajućem delu, predviđeno sledeće:

“Član 3 – Koncept lokalne samouprave

- 2. Ovo će se pravo sprovoditi preko veća ili skupština sastavljenih od članova izabranih na slobodnim i neposrednim izborima, tajnim glasanjem na temelju opšteg i jednakog biračkog prava. Ova tela mogu imati izvršne organe koji su im odgovorni...”*
38. Sud bi takođe želeo da naglasi da se saglasno članu 123.2. Ustava, pravo na lokalnu samoupravu sprovodi posredstvom organa koji su izabrani na opštim, jednakim, slobodnim i direktnim izborima, tajnim glasanjem.

39. Ovo pravo se treba čitati u saglasnosti sa članom 45. Ustava, koji predviđa sledeće:

“Član 45 [Pravo na Izbor i Učešće]

- 1. Svaki državljanin Republike Kosovo koji je napunio osamnaest godina, čak i na dan izbora, ima pravo da bira i bude biran, osim ako je to pravo ograničeno odlukom suda.*
 - 2. Glasanje je lično, jednako, slobodno i tajno.*
 - 3. Državne institucije podržavaju mogućnosti za učešće svih lica u javne aktivnosti i pravo svakog da na demokratski način utiče na odluke javnih organa.”*
40. Ustavni sud podvlači da Zakon o lokalnim izborima daje ovlašćenja Predsedniku Republike Kosovo da odredi i objavi lokalne izbore.
41. Sledstveno, uzimajući u obzir član 123.2. i 45. Ustava, u vezi sa članom 3.2. Evropske Povelje o lokalnoj samoupravi, Sud zaključuje da su ustavne posledice usled ostavke predsednika opštine objavljivanje izbora od strane Predsednika Republike, da bi se osiguralo pravo građana da uživaju pravo na slobodne i jednake izbore u osnivanju njihove lokalne samouprave.

IZ TIH RAZLOGA, SUD,

Ustavni sud, na zasedanju održanom 7. oktobra 2010. god.:

ODLUČUJE

- I.Podnesak je prihvatljiv;
- II.Svaka ostavka, bilo kojeg predsednika opštine je konačna i definitivna i njom prestaje mandat predsednika opštine;
- III.Ustavne posledice tog čina su objavljivanje izbora od strane Predsednika Republike, da bi se osiguralo pravo građana da uživaju pravo na slobodne i jednake izbore u osnivanju njihove lokalne samouprave;
- IV.Ova Odluka će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20.4. Zakona;
- V.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Dr. Gjyljeta Mushkolaj, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Ahmet Fetiu protiv Presude A. Br. 298/2009 Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 54/09, odluka od 15. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim osporava presudu Vrhovnog suda Kosova kojom mu je negirana registracija nepokretne imovine u registar prva na nekretninu. Podnosilac pretenduje da mu je tom presudom negirano pravo na pravedno i nepristrasno suđenje.

Ustavni sud je odlučio da oodbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosilac nije uspeo da dokaže da je Vrhovni sud netačno ocenjivano dokaze podnosioca

Priština, 15. oktobar 2010
Ref. Br.: RK 54/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 54/09

Ahmet Fetiu

protiv

Odluke Vrhovnog suda Kosova, A. br. 298/2009

od dana 11.09.2009. god

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Ahmet Fetiu, iz Opštine Đakovica.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, A. br. 298/2009, od 11. septembra 2009. god, koja je podnosiocu zahteva isporučena 19. septembra 2009. god.

Predmet spora

3. Podnosilac zahteva je 15. oktobra 2009. god podneo zahtev Ustavnom sudu kojom osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, A. Br. 298/2009. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je navedenom presudom uskraćeno pravo na uknjiženje imovine za katastarsku parcelu br. 1798, katastarska zona u Đakovici, u Registar za prava na nepokretnu imovinu.

Pravna osnova

4. Član 113. (7) Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i član 55. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Zahtev je podnet Ustavnom sudu 15. oktobra 2009. god.
6. Nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Dr. Gjylieta Mushkolaj, dana 16. jula 2010. god, veće za razmatranje, u sastavu sudija Altay Suroy (predsedavajući), prof. Dr. Ivan Čukalović i Dr. Iliriana Islami, je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i podnelo predloge o neprihvatljivosti Sudu u punom sastavu.

Opis činjenica

7. Podnosilac zahteva tvrdi da je katastarska parcela br. 1789, katastarska zona Đakovica-grad, imovina njegove porodice.
8. Navedena imovina, prema navodima Opštine Đakovica, je eksproprisana 20. avgusta 1960. god, odlukom 03-4242/60. Međutim prenos vlasništva nije uknjižen u Opštinskoj katastarskoj kancelariji u Đakovici do 16. decembra 1998. god (Odluka 952-01-275/98).
9. Podnosilac zahteva se žalio Geodetskom zavodu u Beogradu na odluku 952-01-275/98. Zavod je 24. decembra 1998. god, doneo odluku br. 03-952-1290/98, kojom se poništava Odluka 952-01-275/98 Opštinske katastarske kancelarije iz Đakovice. Ali, Opštinska katastarska

kancelarija iz Đakovice očigledno nikada nije vratila zemljište na vlasništvo podnosiocu zahteva, nego je na tom zemljištu sagradila parkiralište i druge objekte.

10. Podnosilac zahteva se 22. septembra 2008. god žalio Opštinskoj katastarskoj kancelariji u Đakovici da odluka Geodetskog zavoda iz Beograda nikada nije izvršena. Na osnovu toga, podnosilac zahteva je zahtevao od Opštinske katastarske kancelarije da uknjiži zemljište na njegovo ime. Međutim Opštinska katastarska kancelarija je 22. septembra 2008. god odbila njegov zahtev (br. 952-1290/98), navodeći da prema članu 56. (1) Zakona o upravnom postupku teret dokazivanja leži na zainteresovanoj strani. Stoga, uzimajući u obzir da podnosilac zahteva nije pružio potpune dokaze da bi potvrdio svoj zahtev (samo jednu fotokopiju odluke Republičkog zavoda umesto originalne odluke), njegov zahtev je odbijen kao neosnovan.
11. Podnosilac zahteva je podneo žalbu Vrhovnom sudu Kosova na odluku br. 952-1290/98 Opštinske katastarske kancelarije, koji je presudom A. br. 298/2009 dana 11. septembra 2009. god doneo rešenje da se slaže sa obrazloženjem Opštinske katastarske kancelarije iz Đakovice, i takođe dodao da član 3. (2) Zakona 2002/5 o registru za prava na nepokretnu imovinu dovodi do istog zaključka. Vrhovni sud je takođe obrazložio da je prenos vlasništva okončan i punovažan na osnovu odluke o eksproprijaciji br. 03-4242/60 od 20. avgusta 1960. god. Vrhovni sud je naglasio da je uknjiženje zemljišta kao opštinsko vlasništvo u 1998. godini bilo samo tehničko pitanje i da bi odluka o vraćanju zemljišta bila u suprotnosti sa prvobitnom odlukom o eksproprijaciji nego u odnosu na pokušaj uknjiženja imovine 1998. god. Prema Vrhovnom sudu pitanje vlasništva nije sporno.

Navodi podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva tvrdi da je odluka Vrhovnog suda Kosova prekršila član 31 Ustava i član 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ocena prihvatljivosti zahteva

13. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud treba prvo da oceni da li je Podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, utvrđene Ustavom, Zakonom i Poslovníkom o radu.
14. U vezi sa ovim slučajem podnosilac zahteva je trebao podneti dovoljno dokaza da je Vrhovni sud očigledno pogrešno ocenio dokaze, što bi

predstavljalo neuspeh Vrhovnog suda da garantuje da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje, saglasno članu 31. Ustava.

15. Međutim nije dužnost Ustavnog suda da proceni zakonitost i ispravnost odluka donetih od strane nadležnih sudskih organa, osim u slučajevima kada postoje dokazi da su te odluke izrečene na očigledno nepravičan i nejasan način.
16. Zadatak Suda u vezi sa navodnim povredama Ustavnih prava je da proveri da li su postupci, u njihovoj celini, bili pravedni i u saglasnosti sa zaštitnim merama jasno određenim u Ustavu. Stoga, Ustavni sud nije apelacioni sud četvrtog stepena, i nema pravnih nadležnosti da obnovi sudski postupak ili da zameni odluke redovnih sudova svojim nalazima.
17. U ovom slučaju ne postoje dokazi da je Vrhovni sud na pogrešan način procenio dokaze koje je podnosilac zahteva podneo. U stvari, podnosilac zahteva nije uspeo dokaže da je Vrhovni sud Kosova prekršio član 6. Konvencije za ljudska prava i član 31. Ustava. Podnosilac zahteva takođe nije uspeo da dostavi neophodne dokaze koji bi dokazali da su Vrhovni sud Kosova i Katastarska agencija Kosova prekršili osnovna ljudska prava garantovana Ustavom.
18. Iz navedenih razloga Sud je ustanovio da je zahtev podnosioca zahteva očigledno neosnovan, i usled toga se odbija kao neprihvatljiv (vidi *Odluka o neprihvatljivosti od 17. juna 2010. god, predmet KI 13/09, Sevdail Avdyli protiv Presude Vrhovnog suda A. Br. 533/2006 od 11. septembra 2006. god i Presude Vrhovnog suda A. Br. 533/2006 od 2. decembra 2006. god*).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113 (7) Ustava, članu 20 Zakona i članu 55 Poslovnika o radu, na zasjedanju održanom 15. oktobra 2010.god., jednoglasno:

ODLUČUJE

I.DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka će se isporučiti strankama i objaviti u Službenom listu, shodno članu 20 (4) Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac
Dr. Gjylieta Mushkolaj, s.r.

Predsednik Ustavnog Suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Muhamet Bucaliu protiv Odluke Državnog tužioca KMLC. Br. 09/10

Slučaj KI 20/10, odluka od 15. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, privremene mere, pravo na svojinu, ravnopravnost pred zakonom, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, pravo na pravna sredstva.

Podnosilac je podneo zahtev u kojem navodi da Opštinski sud u Uroševcu nije odlučivao u vezi sa tužbom u tužbenom roku i da njemu nije uručena odluka za izvršenje. On pretenduje da mu je time negirano pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, pravo na pravna sredstva i sudska zaštita prava. Istovremeno, podnosilac zahteva je tražio uvođenje privremene mere kako bi obustavio izvršni postupak u vezi sa njegovom svojinom kako bi izbegavao svaku rizik za nenadoknadivu štetu.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosilac nije uspeo da dokaže da je iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom. Dalje, Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije predstavio nikakv ubedljiv argumenat koji bi mogao potkrepiti argumenat da će on pretrpeti nenadoknadivu štetu ukoliko ne bude usvojen njegov zahtev za privremenu meru.

Priština, 15 oktobra 2010
Ref. Br.: RK 50/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Predmetu br. KI 20/10

Muhamet Bucaliu

protiv

**Odluke državnog tužioca, KMLC br. 09/10
od 24. februara 2010. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Muhamet Bucaliu iz Uroševca.

Osporavana odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Odluku državnog tužioca, KMLC br. 09/10 od 24. februara 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da nije primio odluku Opštinskog suda u Uroševcu o izvršenju, od 11. januara 2008. god. i da isti sud nije odlučio po predmetu u granicama zahteva, kada je vršio procenu vrednosti imovine.
4. Podnosilac zahteva navodi da je prekršen član 24. stav 1 [Jednakost pred zakonom], član 31. stav 1 [Pravo na pravično i nepristrasno suženje], član 32 [Pravo na pravno sredstvo] i član 54 [Sudska zaštita prava] Ustava.
5. Takođe, podnosilac zahteva traži da Sud odluči po njegovom zahtevu za uvođenje privremenih mera protiv izvršnog postupka u pogledu njegove imovine, radi izbegavanja rizika od nepopravljive štete.

Pravna osnova

6. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 22. stav 7. i 8. i član 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 16. decembra 2008. godine (u daljem tekstu: Zakon) i član 51, 53. i 54. stav b Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupci pred Sudom

7. Podnosilac zahteva je 4. marta 2010. god. podneo zahtev Sudu u kojem osporava Odluku državnog tužioca KMLC br. 09/10 od 24. februara 2010. god. i podneo je zahtev Sudu za uvođenje privremenih mera.
8. Komisija za razmatranje u sastavu sudija Ivan Čukalović (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami je 13. jula 2010. god. razmotrila izveštaj sudije izvestioca, Snezhane Botusharove i dala

preporuke Sudu o zahtevu za privremene mere podnosioca zahteva i neprihvatljivosti podneska.

Kratak pregled činjenica

9. Iz dokumenata koje je podneo podnosilac zahteva proizilazi da je on, 14. juna 2005. god. sklopio ugovor o hipoteci (Ugovor br. 11715/H) sa Raiffeisen bankom, u kojem zalaže svoju imovinu (katastarska parcela br. 1071 u Uroševcu) kao zalog za kredit odobren dužniku, "Nera Impex" iz Uroševca.
10. Opštinska katastarska služba u Uroševcu odlučila je 20. juna 2005. god. da evidentira ugovor o hipoteci (Odluka o evidentiranju hipoteke br. protokola: 25-72217092-00584).
11. Raiffeisen banka je 10. januara 2008. god. podnela zahtev Opštinskom sudu u Uroševcu za izvršenje prodaje imovine podnosioca zahteva nakon što dužnik nije ispoštovao ugovor o hipoteci.
12. Opštinski sud je Odlukom E.br. 04/2008 od 11. januara 2008. god. odobrio zahtev Raiffeisen banke za izvršenje.
13. Opštinski sud u Uroševcu je 20. oktobra 2009. god. (Odluka E.br. 04/2008, od 20. oktobra 2009. godine), bez održavanja saslušanja, odredio vrednost nepokretne imovine u iznosu od 1.096.500 evra, u skladu sa tržišnom vrednošću. Datu procenu je izvršio finansijski veštak marta 2008. god. Takođe, sud je odlučio o zaključku o javnoj prodaji nepokretnosti i založene imovine koja je zakazana za 15. februar 2010. god.
14. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu na odluku Opštinskog suda u Uroševcu pred Okružnim sudom u Prištini, žaleći se da je sud pogrešno ocenio činjenično stanje.
15. Okružni sud u Prištini je 11. novembra 2009. god. (Odluka Ac.br. 1292/2009, od 11. novembra 2009. godine) odbacio žalbu podnosioca kao neosnovanu i podržao odluku Opštinskog suda u Uroševcu kojom se dozvoljava izvršenje. Okružni sud je zaključio da je činjenično stanje tačno ocenjeno i urađeno u skladu sa važećim zakonom.
16. Podnosilac zahteva je 8. februara 2010. god. podneo zahtev Opštinskom sudu u Uroševcu za poništenje njegove Odluke E.br. 04/08, od 11. januara 2008. god.
17. Istog dana, podnosilac zahteva je podneo zahtev državnom tužiocu za zaštitu legalnosti protiv odluka Opštinskog suda u Uroševcu i Okružnog

suda u Prištini. Državni tužilac je odlučio da ne postoji pravni osnov za zahtev i zaključio da su podnosilac zahteva, kao jemac dužnika Nera Imexa i sam dužnik prisustvovali saslušanju pred Opštinskim sudom u Uroševcu 22. septembra 2009. god. i da niko od njih nije uložio prigovor na izvršenje, osim zahteva protiv procene vrednosti imovine.

Navodi podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva navodi da nije primio odluku Opštinskog suda u Uroševcu o izvršenju, od 11. januara 2008. god. i da je stoga, Opštinski sud prekršio član 47. stav 1. i 2. Zakona o izvršnom postupku.
19. Zatim, podnosilac zahteva navodi da Opštinski sud u Odluci E.br. 04/2008, od 20. oktobra 2009. god. nije odlučivao u granicama zahteva, pošto je utvrđeno izvršenje pomenuta celokupna imovina, umesto imovine pomenute u posedovnom listu br. 1071. Prema njegovom mišljenju, Opštinski sud je time prekršio član 49. i član 22. Zakona o izvršnom postupku, kao i član 22. Zakona o parničnom postupku.
20. Podnosilac zahteva navodi da je prekršen član 24. stav 1 [Jednakost pred zakonom], član 31 stav 1 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], član 32 [Pravo na pravno sredstvo] i član 54 [Sudska zaštita prava] Ustava.

Ocena zahteva za uvođenje privremenih mera

21. Na osnovu činjenica koje je izneo podnosilac zahteva, Sud nalazi da podnosilac zahteva nije dokazao da prima facie postoji razlog da Sud odluči po njegovom zahtevu za uvođenje privremenih mera, kako je predviđeno članom 27. Zakona.
22. Stoga, Sud zaključuje da zahtev za uvođenje privremenih mera nije potkrepljen, da podnosilac zahteva nije izneo ubedljive argumente da bi mogao da pretrpi nepopravljivu štetu, ako se zahtev o privremenim merama ne odobri.

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Da bi moga da odluči po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li su zadovoljeni uslovi o prihvatljivosti predviđeni Ustavom i dodatno predviđeni Zakonom i Poslovníkom.
24. Međutim, u pogledu uslova da podnosilac zahteva mora dokazati da je iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom, Sud konstatuje da je podnosilac zahteva mogao da izjavi žalbu pred Opštinskim sudom u Uroševcu i Okružnim sudom u Prištini na to da nije primio Odluku

Opštinskog suda u Uroševcu E.br. 04/08, od 11. januara 2008. god. i na to da je isti sud prilikom izvršavanja svoje odluke prekoračio granice zahteva. Umesto toga, podnosilac zahteva je podneo žalbu protiv procene vrednosti imovine.

25. Proizilazi da podnosilac zahteva nije dokazao da je iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju u skladu sa važećim zakonom.

26. Stoga, Sud zaključuje da zahtev nije prihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

27. Ustavni sud, shodno članu 27. i članu 47. Zakona, članu 54. stavu b Poslovnika, jednoglasno

ODLUČUJE

I.DA ODBACI zahtev za uvođenje privremenih mera.

II.DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

III.Ovu Odluku dostaviti strankama i objaviti u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stav 4. Zakona.

IV.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac
Snezhana Botusharova, s.r.

Predsednik Ustavnog Suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Naslednici Ymer Loxhe i Sehit Loxhe protiv odluke Br. Pkl. Br. 21107/08 Vrhovnog suda

Slučaj KI 14/09, odluka od 15. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, konfiskacija imovine, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, pravo na efektivno pravno sredstvo.

Podnosioci zahteva su podneli zahtev protiv odluke Vrhovnog suda kojom je odbijen zahtev za zaštitu zakonitosti, podnet od podnosioca protiv odluke Okružnog suda u Peći iz 1945. godine, kojom je odbijen ponovni otvaranje krivičnog postupka prema kojoj braća Ymer Loxha i Sehit Loxha su proglašeni narodnim neprijateljima i konfiskovana im je imovina. Podnosioci navode da im je negirano pravo na pravedno i nepristrasno suđenje i pravo na efektivno pravno sredstvo, pretendirajući da Vrhovni sud nije vršio pravilno tumačenje zakona. Istovremeno, podnosioci pretendiraju da slučaj suđen od strane Okružnog suda u Peći 1945. godine bio krivičan slučaj, pri čemu je mera konfiskacije imovine na osnovu zakona o posebnim krivičnim delima protiv naroda i države izrečena samom protiv osuđenih lica, a ne i protiv lica koja su proglašena narodnim neprijateljima.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da je mimo vremenskog roka i da nije u skladu sa odredbama Ustava. Sud je našao da prilikom razmatranja predmeta nije našao neku indikaciju da su prethodne procedure u ovom slučaju bile nepravilne ili da su imale arbitrarne mrlje. Dalje, kada je reč o povratku konfiskovane imovine, Sud je konstatovao da je Skupština Kosova odgovorna za donošenje zakona o povratku imovine na osnovu preporuka Sveobuhvatnog predloga za rešavanje statusa Kosova, u Prilogu VII, član 6 (1) i član 143. Ustava u vezi sa članom 2 (13) Priloga XII (Zakonodavna agenda). Konstatirajući da takav zakon nije još uvek usvojen, Sud podseća autoritete Republike Kosova na njihovu obavezu da uspostave jedan nezavisan "mehanizam" da bi bio formalizovan politički zakonski i institucionalni okvir za adresiranje pitanja povratka imovine.

Priština, 15. oktobar 2010
Ref. Br.: RK 47/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

Predmet br. KI 14/09
Naslednici Ymera Loxhe i Sehita Loxhe
protiv
Odluke br. PKL.Nr.21107 Vrhovnog suda Republike Kosova,
od 17. decembra 2008. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosioci zahteva

1. Na osnovu podnesaka podnosioca zahteva:

(1) Xhafer Loxha,	(10) Agim Loxha,
(2) Nezije Koro,	(11) Nexhmedin Loxha,
(3) Behide Eishani,	(12) Behixhe Loxha,
(4) Myzafere Gacaferri,	(13) Aferdita Yokshi,
(5) Nexhdet Loxha,	(14) Xhavit Loxha,
(6) Zebra Broqi,	(15) Nekibe Jadrashi,
(7) Besim Kardesh,	(16) Nemide Hadri,
(8) Belkize Gjogoviqi,	(17) Resmije Peja i
(9) Atifete Loxha,	(18) Xhevdet Loxha

koji su naslednici braće Ymera i Sehita Loxhe, bivših trgovaca iz Peći, a koje u postupcima zastupa Adem Yokshi, advokat iz Mitrovice.

Osporavana odluka

2. U svom zahtevu, podnosioci osporavaju Odluku br. PKL.Nr.21/07 Vrhovnog suda Kosova, od 17. decembra 2008. god.

Predmetna stvar

3. Vrhovni sud je odlukom od 17. decembra 2008. god. odbacio zahtev za zaštitu legalnosti, koji su podnosioci podneli protiv odluke Okružnog suda u Peći, od 10. januara 2007. godine, da odbije ponovno otvaranje krivičnog postupka pred Okružnim sudom u Peći iz 1945. godine, kojim su braća Ymer i Sehit Loxha proglašeni neprijateljima naroda i, pošto su prebegli u Albaniju, njihova imovina je konfiskovana, na osnovu Zakona

o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije (Službeni list Demokratske Federacije Jugoslavije, *NOAO/45*, od 9. juna 1945. godine).

4. Takođe, Vrhovni sud je zaključio da su zahtev za zaštitu legalnosti podnela neovlašćena lica, shodno članu 453. stavu 2. tački 2. i članu 454. stavu 2. Privremenog krivičnog zakona Kosova.
5. Podnosioci zahteva tvrde da odluka Vrhovnog suda krši njihova prava na pravna sredstva, kako je zagarantovano članom 32. Ustava, članom 2. stavom 1. Protokola br. 7. Evropske konvencije o ljudskim pravima, članom 14. stavom 5. Međunarodne povelje o građanskim i političkim pravima, i članom 8. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i članu 54. stavu b Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupci pred Sudom

7. Podnosioci zahteva su 25. aprila 2009. god. podneli zahtev Ustavnom sudu. Komisija za razmatranje koju su činili sudije Kadri Kryeziu (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami, je 4. februara 2010. god. razmotrila izveštaj Gjyliete Mushkolaj kao sudije izvestioca, dala preporuku o neprihvatljivosti podneska Sudu.

Kratak pregled činjenica

8. Na osnovu dokumenata koje je podneo pravni zastupnik podnosioca zahteva, proizilazi da je Okružni sud u Peći, Odlukom K.K.Br.18/45, od 29. decembra 1945. godine, odlučio da "konfiskuje nepokretnu imovinu javnih neprijatelja i begunaca od narodnih organa u Albaniju, Imera i Sehita Loxhe", na osnovu Zakona o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije (Službeni list Demokratske Federacije Jugoslavije, br. 40/45, od 9. juna 1945. godine).
9. Podnosioci zahteva su 2006. godine, kao naslednici Ymera i Sehita Loxhe, podneli zahtev Opštinskom sudu u Peći, radi obnavljanja krivičnog postupka iz 1945. godine. Opštinski sud je 23. maja 2006. godine, Odlukom KP.Nr.5/05, odbacio zahtev po osnovi da predmetni postupak nije bio krivični, već se ticao postupka konfiskacije, na osnovu Zakona o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije iz 1945. god.

10. Opštinski sud je dodatno naveo da je sasvim neosnovano zahtevati ponovno otvaranje krivičnog postupka u vezi sa sudskom odlukom donetom na osnovu Zakona o konfiskaciji imovine i da je data odluka doneta u skladu sa članom 445. stavom 1. tačkom 2.¹, u vezi sa članom 438. PZKPK².
11. Pravni zastupnik podnosioca zahteva podneo je žalbu Okružnom sudu u Peći, osporavajući Odluku “zbog grubog kršenja proceduralnih pravila, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava”. Takođe, u žalbi je predloženo da Okružni sud podrži zahtev kao osnovan i da ponovo otvori postupak i proglasi nevažećom Odluku K.K.Br.18/45, Opštinskog suda u Peći, od 29. decembra 1945. god.
12. Okružni sud u Peći je Odlukom Pn.Nr.74/06, od 10. januara 2007. godine, odbacio žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdio odluku Opštinskog suda od 23. maja 2006. god. Sud je naveo da žalbeni navodi u vezi sa diskriminacionim karakterom zakona važećih u to vreme, kao ni neopravdane činjenice pomenute u Odluci K.K.Br.18/45 ne mogu biti predmet preispitivanja u ponovljenom krivičnom postupku; štaviše, ti navodi bi bili relevantni u slučaju ponovne ocene zakonodavstva ili zakona u vezi sa oduzimanjem imovine kroz primenu odredaba i akta nacionalizacije, poljoprivredne reforme, konfiskacije, zaplene, eksproprijacije i drugih odredaba koje su se primenjivale posle 9. marta 1945. god. Stoga, prema nalazima Suda, ponovno ocenjivanje zakonodavstva vremena kada je Okružni sud u Peći doneo odluku K.K. br. 18/45, predstavlja “pitanje pravnog preispitivanja povraćaja konfiskovane imovine i obeštećivanja bivših vlasnika, što je u nadležnosti kosovskog zakonodavca da se zakoni usklade sa Evropskom konvencijom o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda”. Sud je zaključio da “Odluka K.K.Br.18/45 nije krivična presuda doneta u krivičnom postupku, već samo deklaraciona odluka o konfiskaciji imovine, doneta u duhu tada važećih odredaba, što znači da je zahtev za ponovnim otvaranjem krivičnog postupka ispravno odbačen”.
13. Pravni zastupnik podnosioca zahteva je 9. marta 2007. god. podneo zahtev za zaštitu legalnosti Vrhovnom sudu u Prištini, osporavajući Odluku KP.Nr.5/05, Opštinskog suda i Odluku Pn.Nr.74/06 Okružnog suda, na osnovu toga da one grubo krše proceduralna pravila i na osnovu

¹ Član 445. stav 1. tačka 2. Privremenog zakona o krivičnom postupku (Uredba UNMIK-a br. 2003/26): (1) Sud odbacuje zahtev ako se na osnovu samog zahteva i spisa sa ranijeg postupka utvrdi da 2) nema zakonskih razloga za ponavljanje postupka.

² Član 438. Privremenog zakona o krivičnom postupku (Uredba UNMIK-a br. 2003/26): Krivični postupak koji je okončan pravosnažnim rešenjem ili pravosnažnom presudom može na zahtev ovlašćenog lica da bude ponavljen samo u slučajevima i pod uslovima predviđenim ovim Zakonom.

pogrešne i nepotpune ocene činjeničnog stanja, kao i pogrešne primene materijalnog prava. Pravni zastupnik je od Vrhovnog suda zahtevao izmenu pobijanih odluka, da na osnovu zahteva podnosioca dozvoli reviziju krivičnog postupka i da proglasi nevažećom Odluku K.K.Br.18/45 Opštinskog suda u Peći, od 29. decembra 1945. god. kao i kazne koje od nje proizilaze.

14. Na svom zasedanju održanom 17. decembra 2008. godine, Vrhovni sud Presudom Pkl.Nr.21107, nije dozvolio zahtev za zaštitu legalnosti, navodeći da se u skladu sa članom 451. stavom 1. PZKPK, "zahtev za zaštitu legalnosti može podneti protiv konačne sudske odluke u krivičnim postupcima", i da: "... spisi predmeta pokazuju da Ymer i Sehit Loxha nisu bili predmet krivičnog postupka". Prema mišljenju Suda, Okružni sud je s pravom došao do zaključka da pravno sredstvo revizije krivičnog postupka nije predviđeno za sudski postupak u kojem je imovina određenog lica konfiskovana, kada to lice nije proglašeno krivim za krivično delo. Štaviše, zahtev za zaštitu legalnosti nije predviđen ni za sudske odluke u kojima je ovakva sankcija predviđena a za koju odluka nije doneta na osnovu krivičnog postupka, i u kojima licu nije niti suđeno niti je proglašeno krivim za krivično delo.
15. Vrhovni sud je dodatno presudio da Ymer i Sehit Loxha nisu kvalifikovani kao osuđena lica, niti je njihov zastupnik kvalifikovan kao branilac, već je samo zastupnik naslednika. Prema mišljenju Suda, lica ovlašćena da podnose zahtev za zaštitu legalnosti su kosovski javni tužilac, okrivljeni i njegov branilac, te stoga, zahtev za zaštitu legalnosti je podnelo neovlašćeno lice i on nije prihvatljiv, shodno članu 453. stavu 2. tački 2. i članu 454. stavu 2. PZKPK.

Argumenti podnosioca zahteva

16. Podnosioci zahteva se sada žale da im je Vrhovni sud uskratio pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kao i pravo na delotvorni pravni lek, suprotno članu 31. stavu 2. i članu 32. Ustava, i određenim odredbama međunarodnih mehanizama o ljudskim pravima³, time što im nije dozvolio da pokrenu postupak za zaštitu legalnosti i da je stoga pogrešno protumačio zakon. Kao naslednici Ymera i Sehita Loxhe, oni tvrde da su ovlašćena lica za podnošenje zahteva za zaštitu legalnosti preko svog zastupnika, u skladu sa članom 452. stavom 1. PZKPK. Takođe, oni tvrde da Vrhovni sud nije ispravno protumačio član 452. PZKPK, čime im je uskratio pravo da izjave žalbu.

³ Član 8. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima; član 14. stav 5. Konvencije o zaštiti građanskih i političkih prava; i član 2. stav 1. Protokola 7. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

17. Zatim, podnosioci zahteva tvrde da je predmet po kojem je Okružni sud u Peći 1945. odlučivao bio krivični predmet, jer se konfiskacija imovine, shodno Zakonu o krivičnim delima protiv naroda i države (Službeni list 6611 iz 1945), primenjivala se samo protiv osuđenih lica; štaviše, u istoj sudskoj odluci, braća Ymer i Sehit Loxha proglašeni su (čak i bez postupka) neprijateljima naroda i, stoga, njihova imovina je konfiskovana.
18. Takođe, podnosioci zahteva tvrde da sama činjenica da odluka Okružnog suda upućuje na zakonik K.K. potvrđuje, formalno, da je odluka krivičnog karaktera, na osnovu toga da je zakonik K.K. korišćen za odluke o kriminalnoj konfiskaciji, a značenje tog zakonika jeste "kriminalna konfiskacija".
19. Oni tvrde da su zločini koje je počinio komunistički režim dobro poznati, uključujući između ostalog, uskraćivanje individualnih prava na pravično i nepristrasno suđenje. Samim tim, prema tvrdnjama podnosioca zahteva, uskraćivanje tih prava ne može se koristiti kao razlog za poricanje činjenice da je konfiskacija imovine predstavljala krivični predmet, iako krivični postupak nije pokrenut protiv braće Ymera i Sehita Loxhe, da bi se oni proglasili za neprijatelje naroda. U svom podnesku tvrde da sama činjenica da su proglašeni za neprijatelje naroda u sudskoj odluci o konfiskaciji imovine potvrđuje da je u to vreme, pravo na pravično i nepristrasno suđenje prekršeno.

Ocena dopustivosti zahteva

20. Ustavni sud pre svega konstatuje da se podnosioci zahteva žale na to da je Vrhovni sud, Odlukom Pkl.Nr.21/07, od 17. decembra 2008. godine, odbacio njihov zahtev za zaštitu legalnosti. Oni su taj zahtev podneli protiv odluka Opštinskog suda u Peći, od 23. maja 2006. god. i Okružnog suda u Peći, od 10. januara 2007. god. kojima je njihov zahtev za reviziju krivičnog postupka pred Okružnim sudom u Peći iz decembra 1945. god. bio odbijen. Navodno, taj postupak je završen konfiskacijom imovine Ymera i Sehita Loxhe, za čije naslednike se oni predstavljaju.
21. U stvari, proizilazi da se podnosioci zahteva ne slažu sa nalazima tih sudova da postupak pred Okružnim sudom iz 1945. god. nije bio krivičnog karaktera, već da se odnosio na postupak konfiskacije imovine u skladu sa Zakonom o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije (Službeni list Demokratske Federacije Jugoslavije br. 40/45, od 29. decembra 1945. godine).
22. Takođe, oni se žale i na to da je Vrhovni sud pogrešno protumačio Zakon i da sporne sudske odluke krše njihova prava na pravično i nepristrasno

suđenje i na delotvoran pravni lek, kako je zagarantovano članom 31. stavom 2. i članom 32. Ustava, kao i članom 8. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, i članom 2. stavom 1. Protokola 7. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

23. Ustavni sud ponavlja da u skladu sa Ustavom, njegov zadatak nije da deluje kao žalbeni sud, ili kao sud četvrte instance, u pogledu odluka koje su doneli redovni sudovi. Uloga potonjeg jeste da tumači i primenjuje odnosna pravila kako proceduralnog, tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ECHR] 1999-I).
24. Ustavni sud može da razmotri samo da li su dokazi izneti na takav način, i da li su postupci uopšte, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi između ostalih organa, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. godine).
25. Međutim, nakon što je ispitao dokumenta koja su podneli podnosioci zahteva, Ustavni sud nije našao dokaz da su postupci na bilo koji način bili nepravični ili obeleženi samovoljom (vidi *mutatis mutandis* Zahtev br. 53363/99, Vanek protiv Republike Slovačke, Odluka ECHR-a od 31. maja 2005. godine). Takođe, Vrhovni sud je dao opširno obrazloženje zašto nije prihvatio zahtev podnosioca za zaštitu legalnosti. Proizilazi da je ova žalba neosnovana i mora se odbaciti.
26. Podnosioci zahteva su osim toga od Ustavnog suda zahtevali da odluku Okružnog suda u Peći iz 1945. god. proglasi ništavnom i nevažećom, uključujući sankcije koje iz nje proizilaze.
27. Međutim, Ustavni sud konstatuje da se žalba podnosioca zahteva odnosi na događaje pre 17. februara 2009. god. kada je Ustav Republike Kosova stupio na snagu. Proizilazi da je zahtev podnet van roka, zbog čega "*ratione temporis*" nije u skladu sa odredbama Ustava i Zakona (vidi *mutatis mutandis* Asinine protiv Litvanije, Zahtev br. 41510/98, presude ECHR-a od 6. marta i 6. juna 2003. godine).
28. Konačno, što se tiče pitanja povraćaja imovine, Ustavni sud upućuje na Sveobuhvatni predlog za rešavanje statusa Kosova, posebno na član 8. stav 6. istog, koji između ostalog predviđa da "Kosovo rešava pitanja povraćaja imovine, uključujući ona u vezi sa Srpskom pravoslavnom crkvom, kao stvar prioriteta, u skladu sa Aneksom VII ovog Rešenja. Član 6. stav 1. ovog Aneksa detaljnije reguliše dato pitanje, navodeći da "Kosovo rešava i pitanja povraćaja imovine,

uključujući ona u vezi sa Srpskom pravoslavnom crkvom, kao stvar prioriteta. Kosovo je dužno da uspostavi nezavisan mehanizam za formulaciju politike, zakonodavnog i institucionalnog okvira za rešavanje pitanja povraćaja imovine...”.

29. Osim toga, član 2 XII Aneksa Rešenja (Zakoni se formalno odobravaju tokom ili usvajaju nakon tranzicionog perioda⁴) predviđa da Skupština “kao stvar prioriteta, odmah nakon zaključenja tranzicionog perioda...”, usvoji između ostalog i “Zakon o restituciji” (član 2. stav 13).
30. Sa tim u vezi, Sud takođe upućuje na sam Ustav Kosova, koji u članu 1. stavu 1. predviđa da je “Ustav sa svim svojim odredbama u skladu sa Rešenjem i tumači se u skladu sa tim Rešenjem”. Stoga, Sud mora tumačiti zaštitu imovine, zagarantovanu članom 46. Ustava, u skladu sa Rešenjem.
31. Konačno, član 143. Ustava predviđa sledeće: “Svi organi Republike Kosova će raditi u saglasnosti sa svim obavezama Republike Kosova određenih Sveobuhvatnim predlogom o rešenju statusa Kosova...”.
32. Što se tiče pitanja povraćaja imovine, te odredbe između ostalog, podrazumevaju da je Skupština Kosova u obavezi, kao stvar prioriteta, da odmah nakon zaključenja tranzicionog perioda (tj. odmah posle 26. jula 2007. godine), usvoji “Zakon o restituciji”. Međutim, Sud konstatuje da takav zakon do sada, Skupština Kosova nije usvojila.
33. Sud stoga podseća vlasti Republike Kosova na obavezu “da uspostave nezavisan mehanizam za formulaciju politike, zakonodavnog i institucionalnog okvira za rešavanje pitanja povraćaja imovine, kako je predviđeno članom 6. stavom 1. VII Aneksa Sveobuhvatnog predloga za rešavanje statusa Kosova, i da Skupština usvoji Zakon o restituciji, shodno članu 143. Ustava, u vezi sa članom 2. stavom 13. XII Aneksa (Zakonodavna agenda) Sveobuhvatnog predloga za rešavanje statusa Kosova”

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 20. Zakona i članu 54. stavu b Poslovnika, na zasedanju održanom 15. oktobra 2010.god, jednoglasno donosi:

ODLUKU

I.DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

⁴ Član 15. stav 1. Rešenja predviđa da “nakon stupanja na snagu ovog Rešenja, tranzicioni period traje 120 dana”.

II. Ova Odluka se dostavlja strankama i predsedniku Skupštine Republike Kosova, i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac

Dr. Gjylieta Mushkolaj, s.r.

Predsednik Ustavni Suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Vesel Tmava i drugi protiv odluke 303/09 Ministarstva za transport i telekomunikacije Republike Kosova

Slučaj KI 17/10, odluka od 15. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo svojine, ravnopravnost pred zakonom, prednost stava, retroaktivna primena administrativnih odluka.

Podnosioci zahteva su podneli zahtev protiv odluke donete od strane Ministarstva za transport i telekomunikacije u kojoj se ističe da sva lica koja su vlasnici vozila namenjenih za tržište Velike Britanije, Kipra ili Malte, treba da "pribave jedno uverenje o pristupačnosti od jedne ovlašćene institucije u Republici Kosova". Podnosioci pretenduju da se retroaktivna primena ove odluke ne predviđa zakonom. Odnosno, oni pretenduju da ih odluka liši od ostvarivanja prava na imovinu, kršeći ravnopravnost pred zakonom i prednost Ustava. Istovremeno, podnosioci zahteva su tražili uvođenje privremene mere kojom bi se obustavila retroaktivna primena odluke dok Sud ne bude odlučio o zaslugama ovog slučaja.

Ustavni sud je odlučio da se zahtev odbija kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosioci zahteva nisu iscrpeli pravna sredstva koja su im na raspolaganju. Dalje, Sud je odlučio da je zahtev za privremene mere neosnovan i treba da se odbija kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosioci ne utvrđuju razloge o privremenoj meri niti preciziraju posledice koje se mogu prouzrokovati ukoliko se jedna takva mera ne bi odredila.

Priština, 15. oktobar 2010.
Ref. Br.: RK 48/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 17/10

Vesel Tmava i ostali

protiv

Ministarstva transporta i komunikacije Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosioci zahteva

1. Imenovani podnosilac zahteva je g. Vesel Tmava, građanin Kosova koji živi u selu Llugaxhi u opštini Lipljan, kome se pridružila grupa slično pogođenih građana. Podnosiocima zahteva kolektivno zastupa g. Naser Gashi, advokat iz Prištine.

Tužena stranka

2. Tužena stranka je Ministarstvo transporta i komunikacije Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ministarstvo").

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva tvrde da je Administrativno uputstvo Ministarstva 2008/08, izdato 1. januara 2009. (u daljem tekstu: Uputstvo), povredilo njihovo pravo na imovinu.

Pravna osnova

4. Član 113 (7) Ustava, članovi 20 i 22 (7) i (8) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008 (u daljem tekstu: "Zakon") i član 54 (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu").

Postupak pred Sudom

5. Podnosioci zahteva podneli su podnesak Sudu dana 11. februara 2010.
6. Dana 2. marta 2010, Sud je poslao primerak podneska Ministarstvu i zahtevao je odgovor. Sud je primio odgovor Ministarstva 8. marta 2010.
7. Dana 14. aprila 2010, Sud je poslao primerak odgovora Ministarstva pravnom zastupniku podnosioca zahteva i pozvao je pravnog zastupnika da da komentar na odgovor Ministarstva. Pravni zastupnik podnosioca zahteva, međutim, nije odgovorio na zahtev.
8. Dana 14. juna 2010, Komisija za razmatranje u sastavu sudije Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Ivan Čukalović razmotrila je izveštaj sudije izvestioca Almiro Rodrigues i dala preporuku Sudu o prihvatljivosti podneska.

Kratak pregled činjenica

9. Podnosioci zahteva vlasnici su vozila u kojima se volan nalazi sa desne strane vozila. Ova vozila su prvobitno uvezena iz Velike Britanije. Podnosioci zahteva platili su carinu na vozila i svakome je pružena jedinstvena carinska isprava. Vozila su takođe prošla tehnički pregled i registrovana su u odnosnim Centrima za registraciju vozila.
10. Dana 1. januara 2009, Ministarstvo je izdalo osporeno uputstvo, koje obavezuje na “homologaciju” vozila na putevima na Kosovu¹.
11. Kako bi produbilo proces standardizacije zahtevan Uputstvom, Ministarstvo je usvojilo Odluku br. 303/09 (u daljem tekstu: Odluka) dana 24. juna 2009. kojom se zahteva od svih lica koja poseduju vozilo namenjeno za tržišta u Velikoj Britaniji, na Kipru ili Malti da “dobije sertifikat o usklađenosti od ovlašćene institucije u Republici Kosovo”². Odluka je stupila na snagu 1. jula 2009. god³.

Navodi podnosioca zahteva

12. Podnosioci zahteva se žale da neće biti u mogućnosti da dobiju sertifikate o usklađenosti za svoja vozila sa volanom na desnoj strani i, da će se, samim tim, novi zahtevi primenjivati retroaktivno na sva vozila registrovana pre 1. jula 2009.
13. Podnosioci zahteva tvrde da retroaktivan efekat nije predviđen niti Zakonom br. 02/L-70 o bezbednosti u drumskom saobraćaju niti Uputstvom.
14. Stoga, podnosioci zahteva tvrde da ih Odluka lišava sposobnosti da koriste svoje pravo na imovinu, zagarantovano članovima 46.1 i 46.2 Ustava. Iz istih razloga, podnosioci zahteva takođe tvrde da Odluka krši član 3 (2) [Jednakost pred zakonom], član 16 (1) [Premoć Ustava], član 24 (1) i (2) [Jednakost pred zakonom], i član 55 (1) [Ograničenje prava i osnovnih sloboda] Ustava.
15. Usled većeg broja vozila sa volanom sa desne strane na Kosovu, podnosioci zahteva takođe tvrde da primena Uputstva i Odluke “može izazvati nepopravljivu štetu,” i, posledično, javni interes primorava Sud da spreči datu štetu.

¹ Uvođenje Administrativnog uputstva br. 2008/08

² Odluka br. 303/09, stav 4

³ Isto u stavki 5

16. Stoga, podnosioci zahteva zahtevaju da Sud izrekne privremene mere u skladu sa članom 116 (2) Ustava i članom 27 (1) Zakona. U konkretnom smislu, podnosioci zahteva zahtevaju da Sud “obustavi retroaktivno svojstvo” Odluke i Uputstva sve dok sud ne odluči o meritumu slučaja.

Podnesci tužene stranke

17. Ministarstvo, u svom odgovoru, tvrdi da “Odluka nema nikakvu retroaktivnu pravnu osnovu”⁴ i da utiče samo na vozila registrovana nakon 1. jula 2009. god.
18. Ministarstvo se slaže, međutim, da vlasnici vozila sa volanom sa desne strane koja su registrovana pre 1. jula 2009. moraju i dalje dobiti sertifikat o usklađenosti pre nego što obnove registraciju takvih vozila⁵. Ministarstvo insistira da dobijanje datog sertifikata ne zahteva od vlasnika da vrate pogođena vozila u zemlju porekla⁶. Ministarstvo umesto toga podstiče vlasnike da “potraže tehničko rešenje” kojim bi se volan premestio na levu stranu vozila (Odgovor, Referentni br. 50508, od dana 8. marta 2010., stavka 13)⁷.
19. Ministarstvo tvrdi da bi legalizacija vozila sa volanom na desnoj strani nosila “stalnu opasnost po vozače ovih vozila i druge učesnike u drumskom saobraćaju”⁸. Ministarstvo je posebno zabrinuto da saobraćajni znaci nisu postavljeni kako bi se ispunila potreba vozača sa desne strane vozila⁹. Stoga, Ministarstvo veruje da javni interes zapravo govori u korist Odluke.

Ocena zahteva za izricanje privremene mere

20. Podnosioci zahteva ne navode niti razloge za zahtevanje privremenih mera niti precizne posledice ukoliko mere nisu zagarantovane. Stoga, argumenti načinjeni od strane podnosilaca zahteva ne ispunjavaju ustavni zahtev “nepopravljive štete”¹⁰
21. Sledi da je zahtev za izricanje privremenih mera neosnovan i mora biti odbačen kao neprihvatljiv.

⁴ Odgovor, Referentni br. 50508, od dana 8. marta 2010., stavka 12)

⁵ Vidi isto.

⁶ Vidi isto u stavci 13.

⁷ Isto.

⁸ Isto u stavci 10.

⁹ Vidi isto u stavci 11.

¹⁰ (Član 116 (2) Ustava

Ocena prihvatljivosti podneska

22. Kako bi bio u mogućnosti da reši Podnesak podnosioca zahteva, Sud mora pre svega preispitati da li su podnosioci zahteva ispunili zahteve prihvatljivosti predviđene Ustavom.

23. Član 113 (7) Ustava predviđa:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

24. Član 47.2 Zakona predviđa:

“ Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

25. Podnosioci zahteva navode da “postupci pred redovnim sudom nisu započeli ni u jednom slučaju (...) zato što vlasti nisu izdale nikakvu odluku o odbijanju strankama (...) kroz Centre za tehnički pregled.”

26. Sud želi da istakne da je rezon za pravilo o iscrpljivanju pravnih sredstava da se pruži odnosnim vlastima, uključujući sudove, prilika da spreče ili da isprave navodni prekršaj Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak na Kosovu pruža delotvoran pravni lek za prekršaj ustavnih prava¹¹. Međutim, nije neophodno da se ustavna prava eksplicitno ističu u odnosnim postupcima. Sve dok je pitanje istaknuto implicitno ili u svojoj suštini, zahtev o iscrpljivanju pravnih sredstava je zadovoljen¹².

27. Podnosioci zahteva tvrde, da bi dati sudski postupci, nakon što su pokrenuti, trajali tri do pet godina usled velikog broja zaostalih nerešenih predmeta pri sudovima. Podnosioci zahteva tvrde da nakon tri godine od njih bi bilo zahtevano da promene volan u svojim vozilima. Stoga, podnosioci zahteva tvrde da bi ulaganje prigovora na uputstvo u redovnom postupku bilo “nerazumno” i “ne bi imalo nikakvu pravnu vrednost.”

28. Iz razloga što “se od podnosioca zahteva traži da samo iscrpe pravna sredstva koja su im na raspolaganju i na snazi,”¹³. Podnosioci zahteva stoga tvrde da bi Sud trebalo da oceni podnesak prihvatljivim.

¹¹ Vidi, mutatis mutandis, ESLjP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god

¹² Vidi, mutatis mutandis, ESLjP, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004. god

¹³ Odluka, Slučaj br. KI 23/09, Ahmet Arifaj protiv Opštine Klina, stavka 13

29. Sud napominje da podnosioci zahteva priznaju da nisu uložili prigovor na Uputstvo ili Odluku u redovnom upravnom ili sudskom postupku. Sud takođe napominje da podnosioci zahteva nisu tražili pomoć nikakvim drugim pravnim sredstvom koje im je moglo biti na raspolaganju u skladu sa važećim zakonima.
30. Podnosioci zahteva su zapravo imali druga pravna sredstva, čak i pre nego što su vlasti izdale odluke kojim su odbile registraciju, iz razloga što Zakon o upravnom postupku obuhvata sredstva žalbe usled upravne tišine.
31. Podnosioci zahteva su umesto toga podneli svoj podnesak direktno Ustavnom sudu uz tvrdnje da dostupni pravni lekovi nisu bili delotvorni. Podnosioci zahteva, međutim, moraju pokušati da dobiju pomoć kroz redovna pravna sredstva pre nego što zaključe da data pravna sredstva nisu delotvorna. Apstraktna tvrdnja da dostupna pravna sredstva nisu delotvorna ne zadovoljava zahtev iscrpljivanja pravnih sredstava.
32. Posledično, Sud zaključuje da podnosioci zahteva nisu ispunili zahtev iscrpljivanja svih pravnih sredstava predviđen zakonom, član 113. (7) Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

33. Ustavni sud, u skladu sa članovima 27 (1) i 47 Zakona i članom 52 (1) i 55 Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 15. oktobra 2010. god, VEĆINSKIM GLASVOIMA:

ODLUČUJE

I.DA ODBACI zahtev za izricanje privremene mere.

II.DA ODBACI podnesak kao neprihvatljiv.

III.Ova Odluka biće upućena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona.

IV.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac
Almiro Rodrigues, s.r.

Predsednik Ustavnog Suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Reshat Karanxha protiv Sudskog saveta Kosova

Slučaj KI 18/09, odluka od 15. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije, sudska zaštita prava, ravnopravnost pred zakonom, pravo na život, prava zajednica, imenovanje i razrešenje sudija, odgovornosti države, pravo vida na zvanična dokumenta.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u kojem navodi da su njegova ustavna prava, posebno pravo na rad i obavljanje profesije, povređena od strane Sudskog saveta Kosova, koji je povlačio preporuku podnosioca zahteva pri SPGS, i pored činjenice da je ta preporuka bila usvojena od strane Skupštine Kosova. Prema spisima predmeta, SSK je povlačio ovu preporuku nakon istraživanja krivične prošlosti i etničke pripadnosti koju je izjavio podnosilac kada je aplicirao za položaj sudije u Sudu za prekršaje u Prizrenu.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da su postupci SSK koji su prema podnosiocu zahteva doveli do povrede njegovih prava, postupci koji su se dogodili pre stupanja Ustava na snagu. Shodno tome, Sud je smatrao ovaj zahtev van vremenske nadležnosti i u nesaglasnosti sa odredbama Ustava i zakona "*ratione temporis*".

Priština, 15 oktobar 2010
Br.Ref.: RK 49/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

za

Predmet br. KI 18/09

Reshat Karanxha

protiv

Sudskog Saveta Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, Sudija

Altay Suroy, Sudija,

Almiro Rodrigues, Sudija

Ivan Čukalović, Sudija

Snezhana Botusharova, Sudija

Gjylieta Mushkolaj, Sudija i

Iliriana Islami, Sudija

Podnosilac

1. Podnosilac je G. Reshat Karanxha, sa boravkom u Prizrenu.

Suprotna strana

2. Suprotna strane je Sudski Savet Kosova Republike Kosovo (u nastavku: "SSK").

Predmet

3. Podnosilac zahteva je 3 juna 2009. god podneo Podnesak Sekretarijatu Ustavnog Suda (u nastavku "Sud"), tvrdeći da su njegova osnovna ljudska prava zaštićena Ustavom, posebno član 49., njegovo pravo na rad, povređena od strane SSK-a i Specijalnog predstavnika generalnog sekretara Ujedinjenih Nacija (u nastavku "SPGS"), jer je SSK povukao svoju preporuku SPGS-u, imenujući ga za Sudiju za prekršaje u Opštinskom sudu u Prizrenu, iako je Skupština Kosova već odobrila preporuku SSK-a za njegovo imenovanje od 21. septembra 2006. god.

Pravna osnova

4. Član 113. (7) Ustava Republike Kosovo (u nastavku: "Ustav"); Član 22. (7) i (8) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo koji je stupio na snagu 16. decembra 2008. god (u nastavku "Zakon"); i član. 54 (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u nastavku: "Poslovnik o radu").

Postupci pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 3. juna 2009. god, podneo podnesak Sekretarijatu Suda.
6. Pismom od 27. maja 2010, podnosilac je upitan od Sudije Izvestioca, kome je dodeljen slučaj, da li je preduzeo bilo koje korake da ispravi zapis ove krivične presude. U odgovoru, Podnosilac je naveo da Opštinski sud u Prizrenu nije imao nikakve evidencije o njegovoj presudi iz 1986. Po mišljenju Podnosioca, dakle, nijedan sud, nema ispravne zapise.
7. SSK, kome je Podnesak dostavljen, nije podneo svoje komentare u Podnesak.
8. Iako upitan od Sudije Izvestioca, Opštinski sud u Prizrenu nije potvrdio da li je postojao zapis suda o presudi Podnosioca od 15. januara 1986. (Presuda 317/85).

9. Podnosilac je, međutim, podneo dokaz iz Ministarstva Pravde, Republike Hrvatske, datiran 25. januara 2008, koji potvrđuje da nije bio osuđivan. On je dalje podneo dopis Ministarstvu Pravde Republike Srbije (Ministarstvo Unutrašnjih poslova, Uprava Administracije u Prizrenu 09 br. 235-304/06, izdat dana 17.10.2006, IKM Kruševac), kojim se potvrđuje da nije bio osuđivan. Pored toga, Opštinski sud u Uroševcu je izdao dopis dana 26. marta 2009, koje potvrđuje da Podnosilac nije bio osuđivan za krivično delo koje je rezultovalo tri (3) godine zatvora ili novčanom kaznom.
10. Dana 14. juna 2010, nakon razmatranja Izveštaja sudije izvestioca Roberta Carolana, Komisija za razmatranje koju su činili sudije Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Altay Surroy and Ivan Čukalović, dali preporuku o neprihvatljivosti podneska Sudu.

Pregled činjenica

11. U Junu 2006, SSK je preporučio SPGS da imenuje 22 osobe, koje su uspešno završile Međunarodni Program za Rukovođenje (MPR), kao sudije. Podnosilac je bio jedna od tih osoba.
12. 21. septembra 2006, Skupština Kosova je na početku odobrila imenovanje Podnosioca na položaj Sudije za prekršaje u Opštinskom sudu u Prizrenu, predmet konačne potvrde od strane SPGS-a. U skladu sa Članom 1(5) Odredbe UNMIK-a br. 2005/52 o Osnivanju Sudskog Saveta Kosova (u nastavku: "Odredba 2005/52"), SPGS treba da upotrebi konačni autoritet u vezi sa imenovanjem i razrešenjem sudija.
13. U Oktobru 2006, SSK je informisan da je Podnosilac osuđen za neka krivična dela. Isti je, stoga, zatražio od SPGS-a da pomeri donošenje odluke za Podnosioca do daljeg obaveštenja, jer je ova informacija zahtevala dodatna ispitivanja.
14. Informacija je bila da je između 1986 i 2002. godine, Podnosilac bio osuđivan za četiri odvojena slučaja. Tri presude su preinačene iz njegovog dosijea, ali četvrta presuda od 15. januara 1986. god, za kršenje člana 195 (1) Krivičnog zakona Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosovo (Presuda K. 317/85), služeći zatvor u periodu od dva meseca, nije preinačena.
15. Pored ove presude, Opštinski Sud u Zagrebu, Hrvatska, presudom od 15. oktobra 1986, je, navodno, osudio Podnosioca novčanom kaznom u iznosu od 50.000 dinara za krivično delo kršenja člana 163 (1) i (3) Krivičnog zakona Hrvatske (K 537/85).

16. U nastavku se pojavljuje da ga je 2001. godine Opštinski sud iz Uroševca osudio za nanošenje lakih telesnih povreda (Presuda P.br. 357/2001) i kaznio sa dva (2) meseca zatvora.
17. U njegovoj prijavi na položaj sudije za prekršaje u Prizrenu, Podnosilac je naveo da nije nikada bio osuđivan za krivično delo i da je bio turskog porekla.
18. Oktobra 2006, službenik za potvrđivanje Departamenta za Pravdu, UNMIK-a, obratio se Opštini u Prizrenu za proveru podataka o rođenju Podnosioca, i saznao da su njegovi roditelji bili albanskog porekla. Dakle, utvrđeno je da je Podnosilac bio albanskog, a ne turskog porekla.
19. Pismom od 24. marta 2007, SSK je informisao Podnosioca zahteva da, pošto je bio osuđen u četiri navrata između 1986 i 2002, i kako jedna od ovih presuda od 15. januara 1986, nije preinačena, povlači svoju preliminaru preporuku za imenovanje Podnosioca na mesto sudije za prekršaje u Prizrenu.
20. Takođe se pojavljuje u dokumentima, da je bilo neke zabune u vezi sa krivičnim zapisom Podnosioca prijave, koji izgleda da je stvoren delom greške u prevodu jednog od dokumenata. Naime, pre nego što je Skupština Kosova preliminarно odobrila imenovanje Podnosioca za sudiju, originalni izveštaj istraživanja, koji je sastavljen na engleskom jeziku, pominje prethodne krivične presude. Međutim, kada je ovaj izveštaj preveden na albanski i srpski, pogrešno je navedeno da podnosilac podneska nije bio osuđivan.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva navodi povredu sledećih ustavnih prava:
 - Član 22 (1), (2) i (4) [Poglavlje II, Osnovna prava i slobode, Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata];
 - Član 24 (1) i (2) - [Jednakost pred zakonom]
 - Član 25 (1) - [Pravo na život]
 - Član 41 (1) i (2) - [Pravo na pristup javnim dokumentima]
 - Član 49 (1) i (2) - [Pravo na rad i obavljanje profesije]
 - Član 54 - [Sudska zaštita prava]

- Član 57 (1), (2) i (3) - [Poglavlje III, Prava zajednica i njihovih članova, osnovna načela]
 - Član 58 (2) - [Odgovornosti Države]
 - Član 61 - [Zastupljenost u javnim institucijama za zapošljavanje]
 - Član 104 (5) - [Imenovanje i Razrešenje sudija]
 - Član 108 (3), (4) i (5) - [Poglavlje VII, Sudski sistem, Sudski Savet Kosova]
22. Podnosilac se dalje žali da je SSK postupio suprotno članovima 22 (2) i (4), 49 i 54 (1) Ustava, ne imenujući ga za sudiju za prekršaje u Prizrenu, iako je Skupština Kosova već odobrila preporuku SSK-a za njegovo imenovanje, dana 21. septembra 2006.
23. Pored navodnog kršenja ustavnog prava, Podnosilac navodi kršenje sledećih zakona u vezi sa kršenjem njegovih ustavnih prava:
- Članovi 9(2), 35(3), 37(1) i (2) i 77 Zakona (br. 02/L-28) o Upravnom postupku;
 - Član 1(a)(i) Zakona (br. 2003/12) o Pristupu zvaničnim dokumentima; i
 - Član 2 (a), 4 (a) i (j) Zakon protiv diskriminacije (br. 2004/3).

Procena prihvatljivosti Podneska

24. Kako bi mogli da rešimo Podnesak Podnosioca, sud najpre treba da se ispita da li je Podnosilac ispunio prihvatljivost zahteva koji su utvrđeni u Ustavu i koji su dalje navedeni u Zakonu, u Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.
25. Vezano sa ovim podneskom Sud primećuje da su se dela SSK, koje su prema podnosiocu zahteva navodno povredila njegova ustavna prava, dogodila u martu 2007. Time se podrazumeva da je podnesak u vezi sa događajima koji su se desili pre 15. juna 2008., datum kada je Ustav Republike Kosovo stupio na snagu. Sledi da je podnesak zastareo i *ratione temporis* nije u saglasnosti sa odredbama Ustava i Zakona (vidi *Rešenje o neprihvatljivosti, Slučaj 25/09 Shefqet Haxhiu protiv Radne organizacije "Industria e akumulatorëve", od 21. juna 2010. god i Blečić protiv Hrvatske, Zahtev br. 59532/00, Presuda ESLJP od 29. jula 2004. god*).
26. Sledstveno podnesak podnosioca zahteva mora biti odbačen kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 20 Zakona, i članom 54 (b) Poslovnika o radu, na zasjedanju održanom 15. oktobra 2010. god, jednoglasno:

ODLUČUJE

I.DA ODBIJE podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluku treba dostaviti strankama i objaviti u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac
Robert Carolan, s.r.

Predsednik Ustavnog Suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Ilaz Cerkinaj

Slučaj KI 28/09, odluka od 15. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, apstraktna kontrola ustavnosti, *locus standi*

Podnosilac zahteva je tražio od Suda da protumači član 111. Ustava, prema kojem Kosovska agencija za registraciju biznisa, koja je sastavni deo Ministarstva za privredu i finansije, registruje biznise i advokate. On pretenduje da je na taj način omogućeno advokatima koji su izgubili licencu da obavljaju ovu profesiju da se registruju kao redovni biznisi i da nastavljaju rad bez potrebne licence.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neosnovan, uz obrazloženje da žalba podnosioca nema *locus standi* pred ovim sudom, stoga on je tražio da se vrši apstraktna kontrola ustavnosti, jer on nije potvrdio da je određeni javni autoritet prekršio neko njegovo individualno pravo i slobodu zagarantovanu Ustavom, kako se traži prema njegovom članu 113.7.

Priština, 15. oktobar 2010.
Ref. Br.: RK 52/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

U predmetu br. KI 28/09

Ilaz Çerkinaj

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Ilaz Çerkinaj, advokat iz Prištine.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda (u daljem tekstu: "Sud") traži da protumači član 111 [Advokatura] Ustava Republike Kosova.

Pravni osnov

3. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. stav 7. i 8. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembra 2008. godine (Br. 03/L-121) (u daljem tekstu: "Zakon") i član 54. stav b Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: "Poslovnik").

Postupci pred Sudom

4. Podnosilac zahteva je 10. decembra 2009. god. podneo zahtev Sudu.
5. Komisija koju su činili sudije Ivan Čukalović (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Gjyljeta Mushkolaj, 8. aprila 2010. godine, razmatrala je izveštaj Iliriane Islami kao sudije izvestioca, i iznela je preporuku Sudu o neprihvatljivosti podneska.

Argumenti podnosioca zahteva

6. Podnosilac zahteva traži od Suda da protumači član 111. Ustava, navodeći činjenice da je Kosovska agencija za registraciju privrednih subjekata, koja je deo Ministarstva ekonomije i trgovine Republike Kosova, registrovala poslovanje advokata koji nisu registrovani u Advokatskoj komori.
7. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva, takvu priliku koriste oni kojima je zabranjeno da se bave advokaturom zbog lošeg profesionalnog ophođenja. Oni se umesto toga registruju kao privredni subjekti da bi nastavili da se bave datom profesijom.

Ocena dopustivosti zahteva

8. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove dopustivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom.
9. Na osnovu podnetih dokumenata proizilazi da podnosilac zahteva nije ovlašćena strana i stoga nema locus standi pred sudom pošto nije dokazao da je javni organ prekršio njegova individualna prava i slobode zagarantovane Ustavom, kako je predviđeno njegovim članom 113.

stavom 7. i nije iscrpeo sva pravna sredstva koja ima na raspolaganju na osnovu važećeg zakona, pre nego što je zahtev uputio ovom Sudu.

10. Podnosilac zahteva jednostavno traži tumačenje člana 111. Ustava.
11. U datim okolnostima, Sud zaključuje da se zahtev mora odbaciti kao neprihvatljiv, s obzirom da podnosilac zahteva nije zadovoljio kumulativne uslove dopustivosti.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 48. Zakona i članu 54. stavu b Poslovnika, na zasedanju održanom 15. oktobra 2010. god, jednoglasno donosi:

ODLUKU

I.DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac
Dr Iliriana Islami, s.r.

Predsednik Ustavnog Suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Radio Zëri i Sharrit protiv Odluke A. Br. 2194/07 Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 38/09, odluka od 15. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, ustavnost, pravo informisanja i da bude informisan, sloboda izražavanja, pravo na rad i obavljanje profesije, pravo na razvoj i promovisanje

Podnosilac zahteva je podneo zahtev pri Sudu, tražeći ocenu ustavnosti odluke Vrhovnog suda, koji je proglasio neprihvatljivom njegovu žalbu protiv presude Opštinskog suda u Kačanik. U obe instance,, podnosilac je tražio da mu se vrati oprema za radio emitovanje koja mu je bila konfiskovana od strane nezavisne komisije za medije zbog kršenja licence, i oba sudova su te zahteve odbacila. On pretenduje da odluka Vrhovnog suda Kosova predstavlja povredu osnovnih prava i sloboda, ljudskih prava, prava da bude informisan, slobode izražavanja, prava na rad i obavljanje profesije, kao i prava na razvoj i promovisanje.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da je zahtev podnosioca dostavljen nakon vremenskog roka od četiri meseci od dana uručivanja presude, predviđenog zakonom o Ustavnom sudu.

Priština, 15 oktobar 2010
Br.ref.: RK 53/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 38/09

Radio Zëri i Sharrit

protiv

**Odluke A. br. 2194/07 Vrhovnog suda Kosova,
od dana 12. februara 2009.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija, i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je stanovnik Republike Kosovo.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku A.br. 2194/07 od 12. februara 2009. godine Vrhovnog suda Kosova, primljenu od strane podnosioca zahteva 20. aprila 2009.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da odluka Vrhovnog suda krši osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav"): "ljudska prava, pravo lica da informiše i da bude informisano, sloboda izražavanja, pravo na rad i obavljanje zanimanje, razvoj i usavršavanje", (podnosilac zahteva ne navodi koji članovi Ustava su prekršeni).
4. Podnosilac podneska, međutim, ne uspeva da identifikuje i da opiše prava i slobode, predviđene članovima Ustava, koji su prekršeni. Podnosilac zahteva samo izjavljuje sledeće: "Vrhovni sud...mi ne odgovara u pogledu moje tužbe, čineći da se time osećam uvređenim, iznenađenim i razočaranim ovom jasnom nepravdom koji mi je pričinjena od strane sudija ove institucije."

Pravna osnova

5. Član 113 (7) Ustava; član 47 (2), član 48, i član 49 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008, (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: "Zakon"); i član 54 (b) i član 69 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu").

Postupak pred sudom

6. Dana 15. septembra 2009, podnosilac zahteva podneo je podnesak Sudu, zahtevajući od Suda da oceni ustavnost Odluke Vrhovnog suda A. br. 2194/07. Podnosilac zahteva je u podnesku tražio da mu se ne objavi identitet.
7. Dana 14. aprila 2010, Komisija za razmatranje, u čijem sastavu su se nalazili sudije Kadri Kryeziu (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana

Islami, razmotrili su izveštaj sudije izvestioca Gjyljete Mushkolaj i dali su preporuku Sudu o neprihvatljivosti podneska.

Kratak pregled činjenica

8. Dana 19. decembra 2000, Nezavisna komisija za medije (u daljem tekstu: "NKM") izdala je podnosiocu zahteva licencu za prenos programa i rad u Opštinama Kačanik i Uroševac.
9. Dana 21. jula 2005, NKM i podnosilac zahteva dogovorili su se u pogledu novih uslova funkcionisanja i rada radio predajnika. Ova izmenjena dozvola za rad izdata je 19. decembra 2000.
10. Podnosilac zahteva je nakon toga počeo sa prenosom programa u oblasti koja je bila zahvaćena licencom iz 2005. Međutim, podnosilac zahteva privremeno se prebacio na drugu lokaciju, pošto je podnosilac zahteva imao probleme sa objektom odakle je prenosio svoj program. Konkretno, dana 11. juna 2005, podnosilac zahteva preživeo je teške okolnosti više sile izvan njegove kontrole. Posledično, podnosilac zahteva privremeno se prebacio na drugu lokaciju, koja se nalazila izvan oblasti predviđene njegovom licencom. Prema navodima podnosioca zahteva, NKM je obavešten o istom.
11. Početkom novembra 2006, NKM-u je stavljeno na znanje da je podnosilac podneska promenio lokaciju svog predajnika, time ne emitujući više sa lokacije sa koje je bio obavezan da emituje shodno izmenjenoj dozvoli iz 2005. godine. U konkretnom smislu, dana 6. novembra 2006, Odsek za upravljanje frekvencijama (u daljem tekstu "OUF") NKM-a obavestio je da je podnosilac zahteva promenio svoju lokaciju, emitujući sa druge lokacije.
12. Štaviše, nakon merenja OUF je primetio da su se geografske koordinate podnosioca zahteva u značajnoj meri razlikovale od onih navedenih u njegovoj licenci izdatoj 2005. Umesto poštovanja koordinacija frekvencija dodeljenih u licenci, OUF je utvrdio da podnicalc je koristio različite koordinacije frekvencija.
13. Dana 7. novembra 2006, nakon što je utvrdio neregularnosti, OUF je poslao pismo podnosiocu zahteva da razjasni promenu lokacije i frekvencija.
14. Dana 9. novembra 2006, podnosilac zahteva odgovorio je OUF-u, navodeći da je Radio promenio svoju lokaciju usled javljanja više sile te je naveo je pokrivena ista oblast kao i ona navedena u licenci.

15. Dana 13. novembra 2006, NKM je poslao pismo podnosiocu zahteva, i isto je primljeno od strane podnosioca zahteva 1. decembra 2006, obaveštavajući podnosioca zahteva da bez obzira na razloge pružene od strane podnosioca zahteva, odluka podnosioca zahteva da promeni lokaciju bez prethodnog pismenog zahteva za isto, nije u skladu sa licencom iz 2005. Štaviše, NKM je zahtevao od podnosioca zahteva da se izmesti u Đeneral Janković u roku od pet (5) dana.
16. Dana 10. januara 2007, NKM je poslao obaveštenje podnosiocu zahteva u pogledu prekršaja dozvole iz 2005.
17. Dana 2. marta 2007, nakon nesporazuma između NKM-a i podnosioca zahteva u pogledu promene lokacije Radija, NKM je ponudio mogućnost potpisivanja sporazuma koji bi zadovoljio obe strane. Podnosilac zahteva odbio je potpisivanje datog sporazuma.
18. Posledično, pošto je NKM zaključio da je prekršena Licenca, NKM je odlučio da nametne sankcije podnosiocu zahteva. Pored toga, podnosiocu zahteva je naloženo da postavi antene i da radi sa lokacije utvrđene u skladu sa licencom iz 2005.
19. Obzirom da se podnosilac zahteva nije se složio sa sankcijama nametnutim od strane Žalbenog odbora za medije pri NKM, dana 5. juna 2008. NKM je konfiskovao opremu radio predajnika od podnosioca zahteva.
20. Dana 3. jula 2008, podnosilac zahteva uložio je tužbu protiv NKM-a pri Opštinskom sudu u Kačaniku (C. br. 112/08), tražeći od suda da odbaci je zahtev podnosioca zahteva da se poništi odluka NKM-a i da mu se vratio oprema radio predajnika.
21. Nakon toga je podnosilac zahteva uložio je tužbu protiv NKM-a Vrhovnom sudu Kosova. Dana 12. februara 2009, Vrhovni sud Kosova odlučio je da je tužba uložena protiv NKM-a, uopšteno, i protiv odluke Žalbenog odmora za medije br. 0707/0750/MAB/wb, u konkretnom smislu, neprihvatljiva. Vrhovni sud Kosova ocenjuje da su postupci preduzeti pre odluke NKM-a bili u skladu sa pravilima upravnog postupka, činjenična osnova pokazala se ispravnom a materijalno pravo ispoštovano.
22. Dana 25. juna 2009, Skupština Republike Kosovo diskutovala je i izglasala je godišnji izveštaj NKM-a za 2008. godinu. Pitanje zatvaranja radija takođe je diskutovano i istaknuto od strane nekolicine poslanika. Imajući u vidu održavanje samostalnosti rada NKM-a, međutim, Skupština je utvrdila da Skupština može povesti debatu o ovim pitanjima

i oceniti situaciju tek nakon što sam NKM ima sastavljeni izveštaj sa preporukama.

23. Dana 15. septembra 2009, podnosilac zahteva podneo je svoj podnesak Sudu, tvrdeći da Odluka Vrhovnog suda A. br. 2194/07 krši osnovna prava i slobode zagarrantovane i zaštićene Ustavom. Podnosilac zahteva navodno tvrdi da su prekršena sledeća prava i slobode zagarrantovane Ustavom: “ljudska prava, pravo lica da informiše i da bude informisano, sloboda izražavanja, pravo na rad i obavljanje zanimanje, pravo narazvoj i usavršavanje.” Podnosilac zahteva, međutim, ne navodi koji konkretni članovi Ustava su prekršeni.

Navodi podnosioca zahteva

24. Podnosilac zahteva tvrdi da je njegov Radio delovao u skladu sa licencom iz 2005 i to naročito sa članom 20 licence iz 2005, Nadmorska visina postavljanja antene, dozvoljava podnosiocu zahteva da se njegove antene podignu na najviše 1100 m. Podnosilac zahteva navodi da su Radio antene bile čak i na nižoj nadmorskoj visini u odnosu na onu koja je dozvoljena licencom, i, posledično, podnosilac zahteva tvrdi da je odluka NKM-a da se konfiskuje oprema predajnika i da se prekine emitovanje, u suprotnosti sa potpisanom dozvolom i važećim zakonom. On je dalje navodio NKM u svojoj odluci od dana 06. aprila 2007, ukazuje da je nivo nadmorske visine dodeljen pogrešno. NKM, takođe ističe, međutim, da ovakav nivo nadmorske visine ne bi bio realno dodeljen u svakom slučaju usled činjenice da se takav nivo nadmorske visine čak i ne može naći u Đeneral Jankoviću te da dozvola izričito definiše geografske koordinate rada koje obuhvataju samo teritoriju Đeneral Jankovića.
25. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da je oštećen odlukom NKM-a i da posledično, podnosilac zahteva traži materijalnu nadoknadu u iznosu od 90,000.00 EUR (devedeset hiljada evra).

Ocena prihvatljivosti podneska

26. Kako bi bio u stanju da reši podnesak podnosioca zahteva, Sud prvo treba da preispita da li je podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti predviđene Ustavom, i dalje naznačene Zakonom i Poslovnikom o radu.
27. Sud se poziva na član 49 Zakona koji predviđa sledeće:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev

tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog”.

28. U pogledu predmetnog podneska, sud je ustanovio da je konačna odluka Vrhovnog suda Kosova doneta je 12. februara 2009., dostavljena podnosiocu dana 20. aprila 2009. Podnosilac zahteva podneo je svoj podnesak Sudu dana 15. septembra 2009..Proizilazi stoga da podnesak nije bio podnesen u roku predviđenom članom 49. ZAKONA.
29. Sud, stoga, zaključuje da podnesak mora biti odbačen kao neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 49 Zakona, i članom 54 (b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 15. oktobra 2010. God, jednoglasno:

ODLUČUJE

I.DA ODBACI podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka biće upućena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20 (4) Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac
Dr. Gjyljeta Mushkolaj, s.r.

Predsednik Ustavnog Suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Halil Karafeta protiv odluke Br. 262/2009 Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 42/09, odluka od 18. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na rad, sudska zaštita prava.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev protiv odluke Vrhovnog suda, koji je odlučio da Železnice Kosova nisu kršila važeći zakon povod raskida njegovog ugovora o radu i zapošljavanja nekoliko drugih radnika koji su ispunjavali uslove. Podnosilac pretenduje da je pomenuta presuda bazirana na pogrešno tumačenje važećih zakona, ističući da mu je na taj način negirano pravo na rad.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neosnovan, uz obrazloženje da su navodi podnosioca neosnovani. Nakon egzaminiranja procedura kao celine, Sud nije našao da su procedure na bilo koji način nepravedne ili da u njima ima arbitrarnost i da podnosilac nije pružao dokaze koji bi ukazali na druga kršenja njegovih ustavnih prava.

Priština, 18 oktobar 2010

Ref. Br.: RK 60/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. K.I. 42/09

Podnosilac zahteva

Halil Karafeta

protiv

Odluke Vrhovnog suda Kosova

br. 262/2009, od 26. juna 2009. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva:

1. Podnosilac zahteva je Halil Karafeta iz opštine Priština.

Osporena odluka:

2. Sporna odluka je odluka Vrhovnog suda Kosova, br. 262/2009, od 26. juna 2009. god

Suprotna strana:

3. Suprotna strana su Železnice Kosova iz Kosova Polja.

Predmetna stvar:

4. Zahtev se tiče Odluke Vrhovnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: "Vrhovni sud"), br. 262/2009, od 26. juna 2009. god, koja je dostavljena podnosiocu zahteva 10. jula 2009. godine, u kojoj je podnosilac zahteva bio Halil Karafeta a tužena strana Železnica Kosova.
5. Vrhovni sud Kosova je odlučio da podnosilac zahteva nema zakonsko pravo da se ponovo primi u radni odnos u Železnici Kosova ili da ista poništi svoju odluku o internom konkursu za radno mesto kojom je u radni odnos ponovo primila drugo lice a ne podnosioca zahteva. Vrhovni sud je preinačio odluke Opštinskog i Okružnog suda u Prištini i poništio presude istih sudova u datom predmetu.

Pravni osnov:

6. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i član 54. stav b Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova.

Kratak pregled postupaka pred Ustavnim sudom:

7. Zahtev Ustavnom sudu podnet je 23. septembra 2009. god. Predsednik suda je za sudiju izvestioca imenovao sudiju Roberta Carolana. Oformljena je komisija Suda za razmatranje sastavljena od predsednika Envera Hasanija, kao predsedavajućeg, sudija Ivana Čukalovića i Snezhane Botusharove. Komisija za razmatranje je 29. aprila 2010. god, ispitala zahtev podnosioca i dala preporuku o neprihvatljivosti istog Sudu u punom sastavu.

Činjenice:

8. Podnosilac zahteva je bio u radnom odnosu na radnom mestu mašinovođe u Železnici Kosova do 1. septembra 2005. god. Tada je njegov radni odnos prekinut zajedno sa 145 radnika tužene strane zbog

ekonomskih i strukturnih promena tužene strane. Ta odluka je doneta u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2001/27.

9. Dana 27. juna 2007. godine, ili oko tog datuma, Železnica Kosova je objavila interni konkurs za prijem u radni odnos tri radnika na radnom mestu mašinovođe. Podnosilac zahteva se prijavio za jedno od radnih mesta. Dana 10. jula 2007. godine, podnosilac zahteva je obavešten da nije izabran za prijem u radni odnos na nijedno od radnih mesta i objašnjeno mu je da su četiri druga radnika primljena na ta radna mesta jer su zadovoljili uslove internog konkursa za radno mesto.
10. Podnosilac zahteva je zatim podneo žalbu Opštinskom sudu u Prištini tvrdeći da je shodno članu 12. Uredbe UNMIK-a 2001/27, trebalo da se njemu da prednost prilikom zapošljavanja na ta radna mesta. On dodatno tvrdi da je njegov radni odnos prekinut 2005. god. iz ekonomskih i strukturnih razloga shodno toj uredbi i da je njemu prekinut radni odnos zbog većeg otpuštanja više od 50 radnika u periodu od šest meseci, kako je taj termin upotrebljen u Uredbi 2001/27. On takođe tvrdi da kada poslodavac, kao što je tužena strana, ponovo počne sa zapošljavanjem u roku od dve godine od datuma kada je njihov radni odnos prekinut (za ponovni prijem u radni odnos) on je dužan da da prednost onim radnicima koji su jednako kvalifikovani a koji su otpušteni (u poslednje dve godine). Zaista, on tvrdi da je drugi radnik, "lice koje nije bilo u radnom odnosu posle rata... i koje nije imalo ista prava kao i on", jedan od radnika koji su primljeni na radno mesto za koje se on prijavio.
11. Opštinski sud je usvojio tužbu podnosioca zahteva a Okružni sud u Prištini je potvrdio odluku Opštinskog suda u Prištini. Železnica Kosova je zatim, na odluku Okružnog suda u Prištini, izjavila žalbu Vrhovnom sudu Kosova.
12. Vrhovni sud Kosova je preinačio odluku Okružnog suda kao i odluku Opštinskog suda. U obrazloženju se navodi da odluka da se podnosilac zahteva ne primi na jedno od četiri radna mesta ne krši zakon iz sledećih razloga:
 - a) Ostali uspešni kandidati za otvorena radna mesta bili su trenutno zaposleni kod tužene strane, te su imali jednaku prednost za otvorena radna mesta kao i podnosilac zahteva; i
 - b) Uredba 2001/27 nije prekršena jer su primljeni kandidati takođe bili radnici kod tužene strane.

Argumenti podnosioca zahteva:

13. Podnosilac zahteva tvrdi da je odluka Vrhovnog suda nepravična i nezakonita zbog pogrešnog tumačenja važećeg zakona i podrazumeva da je njegovo pravo na rad, koje je zagantovano članom 49. Ustava, delotvorno uskraćeno zbog navodno pogrešne odluke Vrhovnog suda.

Odgovor suprotne strane:

14. Suprotna strana, Železnica Kosova u Kosovom Polju nije odgovorila na ovaj zahtev.

Ocena prihvatljivosti zahteva:

15. **Član 49.** Ustava predviđa sledeće:

“Garantuje se pravo na rad”.

16. **Član 54.** Ustava predviđa sledeće:

“Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno”.

17. Proizilazi da se podnosilac zahteva oslanja na gore citirane odredbe Ustava kao na osnov svog zahteva iako izričito ne navodi koje odredbe Ustava potkrepljuju njegov zahtev.
18. Ustavni sud podvlači da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud, ili sud četvrtog stepena, u odnosu na odluke donete od strane nižih sudova. Uloga nižih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLjP] 1999-I).
19. Ustavni sud može samo uzimati u razmatranje da li su dokazi predstavljeni na takav način i da li su postupci uopšteno, sagledani u celosti, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, Presuda Ustavnog suda od 23. juna 2010. god, Slučaj br. KI 40/09, Imer Ibrahim i 48 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo, stav 66. i 67.).
20. Podnosilac zahteva samo osporava da li je Vrhovni sud ispravno primenio važeći zakon i samo ne slaže sa činjeničnim stanjem koje je

utvrđeno odlukom Vrhovnog suda u pogledu radnog odnosa radnika primljenih na sporno radno mesto, proizilazi da zahtev podnosioca nije prihvatljiv.

21. Nakon razmatranja postupka pred redovnim sudovima u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god).
22. Dodatno, podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god).
23. Sledi da je podnesak očigledno neosnovan i mora biti odbijen.

IZ TIH RAZLOGA:

24. Ustavni sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i članu 55. Poslovnika, na zasedanju održanom 18. oktobra 2010. God, jednoglasno donosi:

ODLUKU

I.DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Gani Prokshi i 15 drugih bivših radnika Kosovske energetske korporacije protiv 16 individualnih presuda Vrhovnog suda

Slučajevi KI 58/09, 59/09, 60/09, 64/09, 66/09, 69/09, 70/09, 72/09, 75/09, 76/09, 77/09, 79/09, 3/10, 5/10, 13/10, 78/09 odluka od 18. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev/grupa pojedinaca, penzijsko i invalidsko osiguranje, kontrola ustavnosti, pravo na svojinu, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje.

Podnosioci zahteva su podneli zahtev protiv 16 individualnih presuda Vrhovnog suda kojima su poništene odluke Opštinskog suda i Okružnog suda u Prištini o odobravanju novčane naknade od Kosovske energetske korporacije (KEK) na ime njihovih penzijskih prava. Podnosioci pretenduju da im je povređeno pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, kao i pravo na svojinu.

Sud je proglasio kao delimično prihvatljivim zahtev jednog od podnosioca, koji je već navršio 65 godina starosti i kome pripada pravo na penziju od Ministarstva za rad i socijalno staranje. Stoga, Sud je odlučio

Sud je odlučio da se njegov zahtev uzima u obzir samo za period pre navršavanja te starosne dobi. S druge strane, prilikom razmatranja prihvatljivosti zahteva ostalih podnosioca, Sud je, referišući se stalno svojoj ranijoj presudi u slučaju “Imer Ibrahim i 48 drugih bivših radnika Kosovske energetske korporacije protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Kosova”, kao i praksi Evropskog suda o ljudskim pravima, smatrao da se zakonski rok od četiri meseci neće uzeti u obzir, budući da se navedeni slučaj odnosio na jedno “kontinuirano stanje” koje isključuje obračunavanje zakonskih rokova za podnošenje zahteva. Na toj osnovi, Sud je smatrao zahtev prihvatljivim za preostalih petnaest podnosioca.

U razmatranju meritornih pitanja, slično prethodnom slučaju, Sud je odlučio da je podnosiocima povređeno pravo na svojinu povodom raskida ugovora kojeg su oni imali sa KEK-om, bez ispunjavanja ugovorom predviđenih uslova za raskid, odnosno bez stvaranja i funkcionalizacije Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja. Štaviše, Sud je takođe odlučio da je bilo kršenja prava za pravedno i nepristrasno suđenje, kao što je zagarantovano Ustavom i Evropskom konvencijom za ljudska prava, imajući u obzir da je Vrhovni sud zanemario značajan argumenat ne funkcionisanja Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja prilikom donošenja njegove odluke.

PRESUDA

Predmeti KI

**58/09, 59/09, 60/09, 64/09, 66/09, 69/09, 70/09, 72/09, 75/09,
76/09, 77/09, 79/09, 3/10, 5/10, 13/10, 78/09**

**Predmet Ganija Prokshija i 15 drugih bivših radnika
Energetske Korporacije Kosova**

protiv

16 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

UVOD

1. Ova presuda obuhvata zahteve koje su Ustavnom sudu podneli dole navedeni podnosioci zahteva, odnosno 16 bivših radnika Energetske korporacije Kosova (EKK) između novembra 2009. god. i marta 2010. god.
2. Ovi predmeti su slični predmetu KI br. 40/09, "Imera Ibrahimija i 48 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosova". Ustavni sud je zaključio da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosova (Zaštita imovine) u vezi sa članom 1. protokolom 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, i da je došlo do povrede člana 31. Ustava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) u pogledu nekih podnosioca zahteva. Sledstveno tome, odlučeno je da se ponište presude koje je doneo Vrhovni sud u predmetima podnosioca zahteva i da se predmeti vrate Vrhovnom sudu na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog Suda (vidi Presudu Ustavnog suda od 23. juna 2010. godine).

Podnosioci zahteva u ovom predmetu su:

1. Gani Prokshi;

2. Ismet Ratkoceri;
3. Kadri Berisha;
4. Ali Shala;
5. Hasan Ibrahim;
6. Rifat Draga;
7. Avdullah Sadiku;
8. Skender Smaili;
9. Vehbi Gashi;
10. Sardi Hyseni;
11. Sylejman Mustafa;
12. Nexhat Ejupi;
13. Hazir Kadriu;
14. Xhylsime Ymeri;
15. Ibrahim Kelmendi;
16. Ejup Selmani.

3. U ovoj presudi, radi lakšeg upućivanja, podnosiocima zahteva su dodeljeni brojevi i na njih se kolektivno upućuje kao na šesnaestoro (16) bivših radnika Energetske korporacije Kosova (EKK).

Podnosioci zahteva osporavaju presude Vrhovnog suda Kosova, donete u sledećim predmetima:

1. Gani Prokshi Rev. br. 208/08, od 27/01/09;
2. Ismet Ratkocero Rev. br. 260/08, od 10/02/09;
3. Kadri Berisha Rev. br. 125/08, od 27/01/09;
4. Ali Shala Rev. br. 55/09, od 02/02/09;
5. Hasan Ibrahim Rev. br. 209/08, od 16/06/09;
6. Rifat Draga Rev. br. 341/08, od 11/02/09;
7. Avdullah Sadiku Rev. br. 488/08, od 23/02/09;
8. Skender Smaili Rev. br. 176/08, od 11/02/09;
9. Vehbi Gashi Rev. br. 225/08, od 11/02/09;
10. Sardi Hyseni Rev. br. 219/08, od 10/02/08;
11. Sylejman Mustafa Rev. br. 459/08;
12. Nexhat Ejupi Rev. br. 477/08, od 10/03/08;
13. Hazir Kadriu Rev. br. 204/09, od 29/06/09;
14. Xhylsime Ymeri Rev. br. 23/02/09, od 23/02/09;
15. Ibrahim Kelmendi Rev. br. 543/08, od 10/03/09;
16. Ejup Selmani i Rev. br. 514/08, od 11/02/09.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva obuhvata ocenu ustavnosti individualnih presuda koje je doneo Vrhovni sud Republike Kosova u šesnaest (16)

individualnih predmeta podnosioca zahteva, protiv EKK, kako je navedeno gore.

Pravni osnov

5. Zahtev se zasniva na članu 113. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i članu 55. Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Kratak pregled činjenica koje su navele strane

6. Činjenice ovih zahteva su slične onima u “Predmetu Imera Ibrahimija i 48 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosova”. Vidi Presudu Ustavnog suda Kosova, od 23. juna 2010. godine (u daljem tekstu: “predmet Ibrahimija i ostalih”).
7. Svaki podnosilac zahteva u ovom predmetu je tokom 2001. i 2002. godine, kao i podnosioci zahteva iz navedene Presude od 23. juna 2010. godine, potpisao sporazum o privremenoj naknadi plate za prekid radnog odnosa sa svojim poslodavcem EKK. Ti sporazumi su, u suštini, isti.
8. Član 1. sporazuma predviđa da, u skladu sa članom 18. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu (Službeni list Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova br. 26/86 i 11/88) i zaključkom Invalidske komisije EKK, korisnik (tj. svaki od podnosioca zahteva) ima pravo na privremenu naknadu zbog preuranjenog prekida radnog odnosa do uspostavljanja i funkcionisanja Kosovskog fonda za penzijsko-invalidsko osiguranje.
9. Član 2. sporazuma predviđa da mesečni iznos koji se isplaćuje svakom podnosiocu zahteva iznosi 206 nemačkih maraka.
10. Član 3. predviđa da će “isplata prestati dana kada Kosovski fond za penzijsko-invalidsko osiguranje otpočne sa radom. Od tog dana, korisnik svoja prava može ostvariti u Kosovskom fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje, a EKK je oslobođena odgovornosti prema korisniku, u skladu sa ovim sporazumom”.
11. Izvršni odbor EKK je 1. novembra 2002. god. usvojio Odluku o uspostavljanju penzijskog fonda, u skladu sa odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/30 o penzijama na Kosovu. Član 3. te Odluke predviđa sledeće: “Penzijski fond nastavlja da postoji na neodređeno

vreme, shodno uslovima i odgovornostima definisanim zakonima o penziji, koje usvaja Odbor za penzijski fond EKK, u skladu sa ovom Odlukom, ili dok zakonski uslovi za postojanje i funkcionisanje Fonda ne budu u skladu sa penzijskim propisima ili pravilima koje usvoji BPK.”.

12. Izvršni odbor EKK je 25. jula 2006. god. poništio gore navedenu Odluku o uspostavljanju dopunskog penzijskog fonda i prekinuo je finansiranje i funkcionisanje dopunskog penzijskog fonda, sa početkom od 31. jula 2006. god. Prema Odluci od 25. jula 2006. godine, svim korisnicima je zagarantovana celokupna isplata u skladu sa Statutom Fonda. Osim toga, ukupne obaveze prema korisnicima iznosile su 2.395.487 evra. Odluka navodi da radnici EKK za koje Ministarstvo rada i socijalne politike potvrdi da su radno nesposobni imaju prava koja predviđa Ministarstvo. EKK je 14. novembra 2006. god. obavestila Centralni bankarski organ da je “odluka o ukidanju penzijskog fonda EKK zasnovana na odluci Izvršnog odbora EKK i Odluci Odbora za upravljanje penzijom... zbog finansijskog rizika koji plan donosi za EKK u budućnosti”.
13. Prema navodima podnosioca zahteva, EKK je prekinula isplatu predviđenu sporazumima od leta 2006. god. bez ikakvog obaveštenja. Podnosioci zahteva tvrde da je takvo postupanje protivnog potpisanim sporazumima.
14. Takođe, podnosioci zahteva tvrde da je dobro poznati da Kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još uvek nije uspostavljen.
15. Sa druge strane, u prvobitnom predmetu, EKK osporava navode podnosioca zahteva, tvrdeći da je bilo opšte poznato da Fond za invalidsko i penzijsko osiguranje funkcioniše još od 1. januara 2004. god.
16. Prema navodima EKK, podnosioci zahteva su automatski uključeni u nacionalni plan za invalidsko osiguranje u skladu sa Uredbom UNMIK-a br. 2003/40 o proglašenju Zakona o invalidskim penzijama na Kosovu (Zakon br. 2003/23).
17. EKK je dodatno tvrdila da je 31. avgusta 2006. god. objavila obaveštenje kojim su svi korisnici dopunskog fonda EKK obavešteni da se fond ukida. Isto obaveštenje potvrđuje da je svim korisnicima zagarantovana celokupna isplata u skladu sa Statutom DFPO, naime isplata za 60 meseci ili dok korisnici ne napune 65 godina, shodno Odluci Odbora za upravljanje penzijskim fondom, od 29. avgusta 2006. god.
18. EKK je dodatno tvrdila da podnosioci zahteva nisu osporavali uputstva za invalidsku penziju, niti potpis za rano prekidanje radnog odnosa shodno zaključku Invalidske komisije.

19. Podnosioci zahteva su tužili EKK pred Opštinskim sudom u Prištini, zahtevajući od Suda da naloži EKK isplatu neisplaćene naknade i da nastavi da plaća 105 evra (jednako 206 nemačkih maraka) do sticanja uslova za prekid isplate.
20. Opštinski sud u Prištini je usvojio zahtev podnosioca i naložio novčanu nadoknadu. Opštinski sud u Prištini je zaključio (npr: Presuda C. Nr. 321/2006, od 27. jula 2007. god. u predmetu prvog podnosioca zahteva, Ganija Prokshija) da uslovi predviđeni članom 3. sporazuma nisu ispunjeni. Član 3. sporazuma predviđa novčanu nadoknadu dok podnosioci zahteva ne ostvare svoje pravo, "što podrazumeva pravo na odlazak u penziju, koje tužitelji ne mogu da ostvare jer nisu napunili 65 godina".
21. Opštinski sud, u gore citiranoj presudi, dalje navodi da se isplata nadoknade ne može povezati sa odredbama Statuta o dopunskoj penziji, pošto su sporazumi ranije potpisani a Statut ne predviđa da ranije sklopljeni sporazumi prestaju da važe. Takođe, taj Sud je objasnio da u skladu sa članom 262. Zakona o obligacijama i ugovorima poverenik (tj. podnosilac zahteva) ima pravo da traži ispunjenje obaveze, dok je dužnik (tj. EKK) u obavezi da ispuni takvu obavezu.
22. EKK je izjavila žalbu na presude Opštinskog suda Okružnom sudu, tvrdeći, između ostalog, da presuda Opštinskog suda nije pravična jer su sporazumi sa podnosiocima zahteva potpisani zbog invaliditeta podnosioca zahteva i da oni ne mogu da traže produžetak radnog odnosa zbog svog invaliditeta.
23. EKK je ponovila da je Sud u obavezi da odluči u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2003/40, prema kojoj podnosioci zahteva imaju pravo na invalidsku penziju.
24. Okružni sud u Prištini je odbacio žalbe EKK i zaključio da su njeni podnesci neosnovani (npr: Presuda Ac. nr. 1008/2008, od 5. avgusta 2008. godine, u predmetu prvog podnosioca zahteva, Ganija Prokshija). Prema navodima Suda, okončanje sporazuma i prekid isplate nadoknade protivni su članu 3. sporazuma, posebno kada se uzme u obzir to da je radnik bio obavešten o takvoj meri, isti ne bi potpisao sporazum i nastavio bi da radi za tuženog (EKK).
25. EKK je tražila reviziju od Vrhovnog suda zbog navodno grubog kršenja Zakona o parničnom postupku i pogrešne primene materijalnog prava (npr: Revizija EKK, od 27. januara 2009. godine, u predmetu prvog navedenog podnosioca zahteva, Ganija Prokshija). Ponovila je da podnosioci zahteva imaju pravo na penziju, kako je predviđeno Zakonom

2003/40 i da je nastavila da isplaćuje mesečnu naknadu iz humanitarnih razloga, i nakon što je Zakon stupio na snagu. Tvrdila je da starosno doba podnosioca zahteva nije relevantno, već da je njegov invaliditet relevantan.

26. Vrhovni sud je prihvatio reviziju EKK i poništio je presude Okružnog suda i Opštinskog suda u Prištini, a tužbe podnosioca zahteva odbacio kao neosnovane.
27. Vrhovni sud tvrdi da je način prekida radnog odnosa bio zakonit, shodno članu 11.1. Uredbe UNMIK-a 2001/27 o Zakonu o osnovnom radu na Kosovu.
28. U svojoj presudi u predmetu Ganija Prokshija, Rev.Nr. 208/2008, od 27. januara 2009. godine, Vrhovni sud je izjavio sledeće: “Uzimajući u obzir nespornu činjenicu da je tužena strana ispunila obaveze prema tužitelju, koja isplaćuje naknadu za planu u skladu sa navedenim periodom, odnosno do uspostavljanja i funkcionisanja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje na Kosovu, počevši od 1. januara 2004. godine, Sud zaključuje da je tužena strana ispunila obaveze predviđene sporazumom. Samim tim, Sud smatra da su navodi tužitelja da je tužena strana u obavezi da mu isplati privremenu naknadu za platu posle uspostavljanja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje na Kosovu neosnovani jer su ugovorne strane do sticanja uslova za rešenje – uspostavljanja navedenog fonda, ispunile svoje ugovorene obaveze...”.
29. Kosovsko Ministarstvo rada i socijalne politike je 15. maja 2009. god. obavestilo podnosioca zahteva o sledećem: “Zaključak Vrhovnog suda Kosova, u svom obrazloženju npr: Presude Rev. I br. 208/2008, da u Republici Kosova postoji Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje koji funkcioniše od 1. januara 2004. god. nije tačan i neosnovan je. Dajući ovu izjavu, imamo u obzir činjenicu da Uredba UNMIK-a 2003/40 proglašava Zakon br. 2003/213 o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu, kojom se za trajno nesposobna lica reguliše da mogu koristiti ovaj plan u skladu sa uslovima i kriterijumima predviđenim ovim zakonom. Stoga, dozvolite mi da podvučem da odredbe ovog Zakona ne predviđaju uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u zemlji. Uspostavljanje Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u Republici Kosova predviđeno je odredbama Zakona o penzijskim i invalidskim fondovima, koji je u fazi izrade i usvajanja u Vladi Kosova.”. Isto obaveštenje, u vreme kada je napisano, objašnjava da postoji “invalidska penzija koja iznosi 45 evra kako je regulisano Zakonom o invalidskim penzijama (korisnici su sva lica sa potpunim i trajnim invaliditetom)” kao i “doprinos definisan kao penzija u iznosu 82 evra, koji je regulisan Odlukom Vlade (korisnici su svi

penzioneri koji su dostigli starosnu granicu od 65 godina i koji imaju najmanje 15 godina radnog iskustva)”.

Žalbeni navodi

30. Podnosioci zahteva se žale da su njihova prava prekršena jer je EKK jednostrano poništila njihove sporazume, iako uslov propisan članom 3 (uspostavljanje Kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje), nije ispunjen. Podnosioci zahteva dalje tvrde da nisu dobili pravni lek za takvo kršenje pred redovnim sudovima. Iako se nijedan od podnosioca zahteva ne žali eksplicitno na kršenje Evropske konvencije o ljudskim pravima (ECHR), iz podnesaka podnosioca zahteva vidi se da su predmet njihovih zahteva imovinska prava (kako je zagarantovano članom 1. protokolom 1. ECHR) kao i njihovo pravo na pravično suđenje (kako je zagarantovano članom 6. ECHR).

Pregled postupaka pred sudom

31. Između novembra 2009. god. i marta 2010. godine, svaki podnosilac zahteva je pojedinačno podneo zahtev Ustavnom sudu. Predsednik Suda je odredio sudiju Kadrija Kryeziua kao sudiju izvestioca i imenovao Komisiju za razmatranje Suda koju čine sudije Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami.
32. Ustavni sud je 25. maja 2010. god. obavestio Vrhovni sud, u skladu sa članom 26. Zakona, da su ti podnosioci zahteva osporavali individualne presude koje je doneo Vrhovni sud.
33. Istog dana, Ustavni sud je obavestio EKK, kao zainteresovanu stranu o podnošenju gore navedenih zahteva.
34. Vrhovni sud Republike Kosova je 27. maja 2010. izjavio da se svi komentari u vezi sa tim predmetima mogu naći u relevantnim presudama Vrhovnog suda.
35. EKK je odgovorila pismeno 2. juna 2010. god. izjavljujući da su svi gore navedeni predmeti identični Predmetu KI 40/09 i da je prethodno dala svoje komentara na saslušanju održanom 30. aprila 2010. god. povodom predmeta KI 40/09.
36. Komisija za razmatranje je 12. oktobra 2010. god. razmotrila izveštaj sudije izvestioca i iznela preporuku Sudu o dopustivosti zahteva za razmatranje.

37. Sud je u celom sastavu većao i glasao po pitanju zahteva na zatvorenoj sednici održanoj 12. oktobra 2010. god.

Prihvatljivost

38. Kako je odlučeno u predmetu Ibrahimija i ostalih, na šta je već ukazano, da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Ustavni sud prvo mora da ispita da li su podnosioci zahteva zadovoljili uslove prihvatljivosti, određene Ustavom.

39. U vezi sa tim, Sud upućuje na član 113. stav 7. Ustava, koji predviđa:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”;

- i član 47. stav 2. Zakona, koji predviđa:

“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”.

40. Sud mora dalje da razmotri da li su podnosioci zahteva svoj zahtev podneli u roku od četiri meseci kako je propisano članom 49. Zakona. Sa tim u vezi, Ustavni sud upućuje na član 49. Zakona, koji predviđa:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...”.

41. Sud napominje da u datom slučaju, kao i u predmetu Ibrahimija i 48 ostalih, podnosioci zahteva još uvek trpe štetu jednostranog poništenja sporazuma koje su potpisali sa EKK. Oni iznose istu tvrdnju kao i prethodni podnosioci zahteva da je dokazano da fond za penzijsko i invalidsko osiguranje do danas nije uspostavljen. Stoga, radi se o kontinuiranoj situaciji. S obzirom da okolnosti na koje se podnosioci zahteva žale i dalje postoje, rok od četiri meseci kako je propisano članom 49. Zakona ne važi za ove predmete.

42. Ustavni sud je svestan da je jedan od podnosioca zahteva, naime Ejup Selmani, imao više od 65 godina u vreme podnošenja njegovog zahteva ovom Sudu.

43. Ustavni sud napominje da u skladu sa obaveštenjem koje je izdalo Ministarstvo rada i socijalne politike 15. maja 2009. godine, lica koja su

dostigla starosnu granicu od 65 godina za penzionisanje i koja imaju najmanje 15 godina radnog iskustva, imaju pravo na penziju u mesečnom iznosu od 82 evra. Suštinu ovog obaveštenja potvrdilo je Ministarstvo na javnom saslušanju koje je Ustavni sud održao 30. aprila 2010. god. u predmetu Ibrahimija i 48 ostalih.

44. Sledstveno tome, proizilazi da je gore navedeni podnosilac zahteva, Ejup Selmani, imao pravo na penziju od trenutka kada je napunio 65 godina.
45. Međutim, žalba Ejupa Selmanija, u vezi sa neisplaćenju naknadi za period pre tog momenta, na račun kontinuirane situacije, ostaje prisutno pitanje i delimično je dopustivo za razmatranje.
46. Što se tiče ostalih podnosioca zahteva, Ustavni sud ne nalazi razlog da ne prihvati zahtev.
47. Sud dalje smatra da je odgovarajuće da se zahtevi spoje, shodno pravilu 36. Poslovnika.

Osnovanost

48. Sud podseća na svoju presudu od 23. juna 2010. god. donetu u prethodnom predmetu predmetu EKK, u kojoj je zaključeno da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosova (Zaštita imovine), u vezi sa članom 1. protokolom 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, kao i to da je došlo do povrede člana 31. Ustava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima u pogledu istih podnosioca zahteva. Sledstveno tome, odlučeno je da se presude koje je doneo Vrhovni sud u predmetima podnosioca zahteva ponište i predmeti tog Suda vrate na ponovno razmatranje.

i. U pogledu zaštite imovine

49. Podnosioci zahteva navode da su njihova prava prekršena jer je EKK jednostrano poništila njihove sporazume iako uslovi propisani članom 3. (tj. uspostavljanje kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje) nisu ispunjeni. U suštini, podnosioci zahteva tvrde da su povređena njihova imovinska prava.
50. Na početku, trebalo bi imati u vidu sledeće zakonske odredbe:

Član 53. Ustava

“Osnovna prava i slobode zagwarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.”

Član 46 [Zaštita imovine] Ustava predviđa sledeće

1. *Garantuje se pravo na imovinu.*
2. *Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
3. *Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se ekspropriše.*

Član 1. protokol br. 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima predviđa

“Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na mirno uživanje svog zanimanja. Nikome se ne sme uskratiti posed, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom, i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne štete pravu države da sprovodi takve zakone, kada smatra da je to potrebno radi kontrole korišćenja imovine u skladu sa opštim interesom, ili da bi se obezbedila naplata poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

51. U skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava, podnosilac zahteva može da upućuje na povredu člana 1. protokola br. 1. samo u pogledu spornih odluka u vezi sa njegovim “posedom” u okviru značenja ove odredbe.
52. Zatim, “posed” može predstavljati bilo “postojeći posed” bilo imovinu, uključujući potraživanja, u pogledu kojih podnosilac zahteva može tvrditi da ima bar “legitimno očekivanje” za pribavljanje delotvornog uživanja imovinskog prava. Suprotno tome, nada da će se priznati imovinsko pravo koje je bilo nemoguće uživati delotvorno, ne može smatrati “posedom” u okviru značenja člana 1. protokola br. 1, niti uslovno potraživanje koje prestaje kao rezultat neispunjenja uslova” (vidi *predmet Ibrahimija i ostalih*; vidi takođe, *Princ Hans-Adam II Lihtenštajna protiv Nemačke*, br. 42527/98, stavovi 82-83, ECHR 2001-VIII; i *Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke (dec.)* [GC], br. 39794/98, stav 69, ECHR 2002-VII).
53. Stvar koja se mora ispitati u svakom predmetu jeste da li okolnosti predmeta, gledano u celini, upućuju na materijalni interes podnosioca

zahteva, koji je zaštićen članom 1. protokolom 1. ECHR-a (*vidi predmet Ibrahimija i ostalih*).

54. Ustavni sud konstatuje da su, u vreme kada su zaključeni sporazumi između podnosioca zahteva i EKK, takve vrste sporazuma regulisane Zakonom o ugovorima i deliktima (Zakon o obligacionim odnosima) objavljenom u Službenom listu SFRJ 29/1978 a izmenjenom u 39/1985, 45/1989, 57/1989.

Član 74. stav 3. Zakona o ugovorima i deliktima predviđa sledeće:

“Nakon zaključenja pod raskidnim uslovom, ugovor prestaje da važi nakon što takav uslov postane važeći.”

55. Stoga, suštinska stvar je da li je raskidni uslov pod kojim su sporazumi potpisani ispoštovan. Odgovor na to pitanje omogućiće Ustavnom sudu da proceni da li okolnosti ovog predmeta, gledano u celini, upućuju na materijalni interes podnosioca zahteva, koji je zaštićen članom 1. protokolom br. 1 ECHR-a.
56. Ustavni sud konstatuje da je jasno na osnovu dokumenata, i nesporno između strana, da “raskidni uslov” po kojem su sporazumi potpisani predstavlja uspostavljanje i funkcionisanje kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.
57. U tom pogledu, Ustavni sud, takođe, konstatuje da je prema navodima Ministarstva rada i socijalne politike, uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje trebalo da se predvidi Zakonom o fondovima za penzijsko i invalidsko osiguranje. On je u fazi izrade i usvajanja u Vladi Kosova.
58. Ustavni sud smatra da su podnosioci zahteva, kada su potpisivali sporazume sa EKK, imali legitimno očekivanje da će imati pravo na mesečnu naknadu u iznosu od 105 evra do uspostavljanja fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.
59. Takvo legitimno očekivanje zagarantovano je članom 1. protokolom br. 1 Konvencije, njegov karakter je konkretan a ne čista nada i zasniva se na zakonskoj odredbi ili pravnom aktu, tj. sporazumu sa EKK (*predmet Ibrahimija i ostalih*, stav 61; takođe, *mutatis mutandis* Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke (dec), br. 38794/98, stav 73, ECHR 2002-VII).
60. Stoga, Ustavni sud smatra da podnosioci zahteva imaju “legitimno očekivanje” da će se njihov zahtev rešavati u skladu sa važećim

zakonima, posebno gore navedene odredbe Zakona o ugovorima i deliktima i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu, što je kasnije i potvrđeno (*predmet Ibrahimija i ostalih*, gore citiran stav 62; -III).

61. Međutim, jednostrano poništenje sporazuma, pre ispunjenja raskidnog uslova, prekršilo je novčani interes podnosioca zahteva, koji je priznat zakonom i koji je predmet zaštite u članu 1. protokolu br. 1 (*predmet Ibrahimija i ostalih*, stav 63).
62. Sledstveno tome, Ustavni sud zaključuje da je došlo do potrebe člana 46. Ustava, u vezi sa članom 1. protokolom 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

ii. u pogledu prava na pravično suđenje

63. Podnosioci zahteva dalje tvrde da nisu ispeli da dobiju pravni lek za povredu njihovih imovinskih prava pred redovnim sudovima.

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, predviđa sledeće:

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

Član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima

“Kada se određuju građanska prava i obligacije... svako ima pravo na pravično... saslušanje... preko... suda...”

64. Ustavni sud ponavlja da nije njegov zadatak na osnovu Ustava da postupa kao žalbeni sud, ili sud četvrte instance u pogledu odluka koje donesu redovni sudovi, uključujući Vrhovni sud. Generalno, “sudovi sude na osnovu Ustava i zakona” (član 102. Ustava). Preciznije, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantne propise kako proceduralnog, tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ECHR] 1999-I).
65. Sa druge strane, “Ustavni sud je konačna vlast za tumačenje Ustava i saglasnost zakona sa Ustavom” (član 112. stav 1. Ustava). Samim tim, Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na takav način i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da su podnosioci zahteva imali pravično suđenje (vidi među ostalim organima, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u

predmetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991).

66. Prema sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, član 6. stav 1. ECHR-a obavezuje sudove da obrazlažu svoje presude, ali se to ne može shvatiti kao uslov po kojem se mora detaljno opisati odgovor na svaki argument. Mera do koje postoji dužnost da se iznese obrazloženje može varirati u skladu sa karakterom odluke. Štaviše, potrebno je uzeti u obzir, između ostalog, raznovrsnost podnesaka koje parničar može izneti pred sudovima i razlike koje postoje među državama potpisnicama u pogledu ustavnih odredbi, običajnih pravila, zakonskih mišljenja i izlaganja i sastavljanja presuda. Samim tim, pitanje da li sud nije ispunio obavezu da navede razloge, koja proizilazi iz člana 6. Konvencije, može se odrediti samo u svetlu okolnosti predmeta (*predmet Ibrahimija i ostalih*, Ruiz Torija protiv Španije, presuda od 9. decembra 1994. godine, Serije A, br. 303-A, § 29).
67. U konkretnom slučaju, podnosioci zahteva su zahtevali od redovnih sudova da reše njihov imovinski spor sa EKK. Podnosioci zahteva su posebno upućivali na odredbu člana 3. sporazuma, tvrdeći da Zakon o penziji kojim se uspostavlja fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još uvek nije usvojen. Tu činjenicu je potvrdio predstavnik odgovornog Ministarstva rada i socijalne politike.
68. Međutim, Vrhovni sud nije pokušao da analizira zahtev podnosioca sa te tačke gledišta, uprkos eksplicitnom upućivanju na to pred svakom drugom sudskom instancom. Umesto toga, Vrhovni sud je smatrao da je nesporna činjenica da je tužena strana (EKK) ispunila obaveze prema tužitelju, odnosno da je isplatila naknadu za platu, u skladu sa određenim periodom pre uspostavljanja i funkcionisanja fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje na Kosovu, počevši od 1. januara 2004. god.
69. Zadatak Ustavnog suda nije da odluči koji bi način bio najodgovarajući za redovne sudove da se bave argumentom podnosioca zahteva, tj. ispunjenje raskidnog uslova iz člana 3. sporazuma, čije ispunjenje je regulisano i članom 74. stavom 3. Zakona o ugovorima i deliktima, gledano zajedno sa članom 18. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju iz 1983. god.
70. Međutim, ovaj Sud smatra da Vrhovni sud, zanemarivanjem ocene ovog stanovišta u celini, iako je bilo konkretno, odnosno i važno, nije ispunio svoje obaveze predviđene članom 6. stavom 1. ECHR-a (vidi Imer Ibrahim i 48 drugih bivših radnika EKK, gore citiran stav 73, *mutatis*

mutandis, Evropski sud za ljudska prava, presuda od 18. jula 2006. god. u predmetu Pronina protiv Ukrajine, Zahtev br. 63566/00).

71. U smislu gore navedenog, Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. ECHR-a.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO DONOSI SLEDEĆU ODLUKU

I.I, DA SPOJI ZAHTEVE;

II.DA PROGLASI KAO

a) *dopustive* zahteve sledećih podnosilaca:

1. Gani Prokshi
2. Ismet Ratkoceri
3. Kadri Berisha
4. Ali Shala
5. Hasan Ibrahim
6. Rifat Draga
7. Avdullah Sadiku
8. Skender Smaili
9. Vehbi Gashi
10. Sardi Hyseni
11. Sylejman Mustafa
12. Nexhat Ejupi
13. Hazir Kadriu
14. Xhylsime Ymeri
15. Ibrahim Kelmendi

III. ZAKLJUČUJE

- a) ***da je došlo do povrede člana 46. Ustava Republike Kosova*** u vezi sa članom 1. protokolom 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima, u predmetima svih podnosioca zahteva, naime, Gani Prokshi, Ismet Ratkoceri, Kadri Berisha, Ali Shala, Hasan Ibrahim, Rifat Draga, Avdullah Sadiku, Skender Smaili, Vehbi Gashi, Sardi Hyseni, Sylejman Mustafa, Nexhat Ejupi, Hazir Kadriu, Xhylsime Ymeri, Ibrahim Kelmendi i Ejup Selmani.
- b) ***da je došlo do povrede člana 31. Ustava*** u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima u vezi sa istim podnosiocima zahteva koji su pretrpeli povredu člana 46. Ustava.

IV. *Proglašava nevažećim presude Vrhovnog suda* u sledećim predmetima:

1. Gani Prokshi Rev. br. 208/08, od 27.01.09;
2. Ismet Ratkocero Rev. br. 260/08, od 10.02.09;
3. Kadri Berisha Rev. br. 125/08, od 27.01.09;
4. Ali Shala Rev. br. 55/09, od 02.02.09;
5. Hasan Ibrahim Rev. br. 209/08, od 16.06.09;
6. Rifat Draga Rev. br. 341/08, od 11.02.09;
7. Avdullah Sadiku Rev. br. 488/08, od 23.02.09;
8. Skender Smaili Rev. br. 176/08, od 11.02.09;
9. Vehbi Gashi Rev. br. 225/08, od 11.02.09;
10. Sardi Hyseni Rev. br. 219/08, od 10.02.08;
11. Sylejman Mustafa Rev. br. 459/08, od 10.03.09;
12. Nexhat Ejupi Rev. br. 477/08, od 10.03.08;
13. Hazir Kadriu Rev. br. 204/09, od 29.06.09;
14. Xhylsime Ymeri Rev. br. 23/02/09, od 23.02.09;
15. Ibrahim Kelmendi Rev. br. 543/08, od 10.03.09;
16. Ejup Selmani Rev. br. 514/08, od 11.02.09.

V. *VRAĆA ove presude Vrhovnom sudu* na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog Suda

VI. *SMATRA da je stvar završena* sa poštovanjem tog Naloga.
Ova Presuda stupa na snagu odmah po uručanju strankama.

U Prištini, 15. oktobra 2010. god.

Sudija izvestilac
Mr. sc. Kadri Kryeziu, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Jovica Joksimović protiv Odluke SCLE-09-001 Posebnog veća Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 12/10, odluka od 18. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije.

Podnosilac je podneo zahtev pri Ustavnom sudu, pretendirajući da mu je kršeno pravo na rad i obavljanje profesije od strane Vrhovnog suda Kosova, kome se žalio protiv KAP koja ga nije obuhvatila u listi legitimnih radnika za dobijanje 20% dohotka od privatizacije preduzeća u kojoj je radio. On pretenduje da je bio u platnom spisku više od 11 godina i da je trebao da bude obuhvaćen u ovoj listi.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da je prevremen, jer predmet još uvek nije rešen od strane Posebnog veća Vrhovnog suda, stoga nisu iscrpljena sva zakonska sredstva na raspolaganju.

Priština, 18 oktobar 2010
Ref. Br.: RK 61/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Predmetu br. KI 12/10

Podnosilac zahteva

Jovica Joksimović

protiv

**Odluke Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, SCLE-09-001,
od 5. januara 2010. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija,

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Jovica Joksimovic, iz sela Čaglavica.

Sporna odluka

2. Odluka koju osporava podnosilac zahteva je Odluka Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: "Posebna komora"), SCLE-09-001, od 5. januara 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: "Ustavni sud") podneo zahtev 29. januara 2010. god. navodeći da je došlo do kršenja prava na rad, shodno članu 49. Ustava.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: "Ustav"), član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: "Zakon") od 16. decembra 2008. godine, i član 54. stav b Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: "Poslovnik").

Postupci pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 29. januara 2010. godine podneo zahtev Sudu, navodeći da je došlo do kršenja člana 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.
6. Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: "KAP") je obaveštena o zahtevu 23. avgusta 2010. godine, koja, do sada, nije podnela nikakav komentar.
7. Sud je 20. avgusta zatražio od Posebne komore da podnese kopiju relevantne odluke i druge informacije. Posebna komora je 5. septembra 2010. god. obavestila Sud da je podnosilac zahteva "svoju žalbu podneo Komori 25. marta 2009. godine, u kojoj je zahtevao da se uvrsti na spisak radnika društvenog preduzeća "Ramiz Sadiku" iz Prištine, koji ispunjavaju uslove" i da je podnosilac zahteva "pozvan na saslušanje, te da se pred Sudom pojavio 28. aprila 2010. godine".
8. Posebna komora je dodatno izvestila Sud da u predmetu podnosioca zahteva još nije doneta presuda, s obzirom da je postupak još uvek u toku i da nikakva presuda nije doneta 5. januara 2010. god. od strane Posebne komore, jer tada saslušanje još uvek nije bilo održano.
9. Na kraju, Komora naglašava da do 10. septembra 2010. god. nije donela bilo kakvu presudu u vezi sa predmetom podnosioca zahteva, koji je još uvek u toku.

10. Komisija za razmatranje je 28. septembra 2010. godine, sastavljena od zamenika predsednika Kadrija Kryeziua (predsedavajući) i sudija Gjyljete Mushkolaj i Iliriane Islami, razmotrila izveštaj sudije izvestioca, Snezhane Botusharove, i iznela preporuku Sudu da zahtev nije dopustiv za razmatranje.

Kratak pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je 27. septembra 2007. god. podneo žalbu KAP tvrdeći da bi trebalo da se nalazi na spisku radnika koji ispunjavaju uslove za udeo od 20 % prihoda od privatizacije društvenog preduzeća (u daljem tekstu: "DP") "Ramiz Sadiku".
12. KAP je 4. marta 2009. god. u dnevnom listu "Koha Ditore" objavila spisak radnika koji ispunjavaju uslove za udeo od 20 % prihoda od privatizacije DP "Ramiz Sadiku". Proizilazi da se ime podnosioca zahteva ne nalazi na spisku.
13. Podnosilac zahteva je, zajedno sa drugima, 25. marta 2009. god. podneo žalbu protiv KAP Posebnoj komori Vrhovnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: "Posebna komora").
14. KAP je 2. aprila 2009. god. podnela odgovor Posebnoj komori na žalbu podnosioca zahteva, u kojoj izjavljuje da u vreme privatizacije, tj. 27. juna 2006. godine, podnosilac zahteva nije bio registrovan kao radnik DP zbog činjenice da je podnosilac zahteva u tom DP bio zaposlen od 1977. do 1988. godine, kada je napustio DP i zaposlio se na drugom mestu. Samim tim, KAP smatra da podnosilac zahteva ne ispunjava ulove za udeo od 20 % prihoda od privatizacije DP.
15. Posebna komora je 5. januara 2010. god. poslala odgovor KAP podnosiocu zahteva i drugim žaliocima, dajući im mogućnost da podnesu komentare.
16. Posebna komora je u datom predmetu održala saslušanje 28. aprila 2010. god. i 15. septembra 2010. god. izvestila je sud da je predmet podnosioca zahteva još uvek u toku pred njom.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva tvrdi da bi njegovo ime trebalo da se uvrsti u spisak radnika koji ispunjavaju uslove za udeo od 20 % prihoda od privatizacije DP. Sa tim u vezi, podnosilac zahteva se poziva na član 10. stav 4. Uredbe UNMIK-a br. 2003/13 o promeni prava korišćenja nepokretne imovine u

društvenoj svojini (u daljem tekstu: "Uredba UNMIK-a 2003/13"), koji predviđa sledeće:

"Za potrebe ovog člana smatra se da zaposleni ima pravo na isplatu ako je takav zaposleni registrovan kao zaposleno lice pri društvenom preduzeću u vreme privatizacije i ako je ustanovljeno da je bio na platnom spisku preduzeća najmanje tri godine. Ovaj zahtev ne sprečava zaposlene, koji tvrde da bi bili tako registrovani i zaposleni da nisu bili predmet diskriminacije, da podnesu žalbu Posebnoj komori shodno članu 10. stavu 6."

18. On tvrdi da je preko 11 godina bio na platnom spisku i da je, sledstveno tome, njegovo pravo prekršeno jer, proporcionalno broju godina i meseci koje je proveo u DP, trebalo bi da ima pravo na odgovarajuću naknadu od 20 % prihoda od privatizacije DP.

Ocena dopustivosti zahteva

19. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove dopustivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom.
20. Sud želi da naglasi da pravilo da se iskoriste pravna sredstva postoji da bi se predmetnim organima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava. (Vidi, *mutatis mutandis* ECHR, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999). Međutim, nije neophodno da se u predmetnim postupcima eksplicitno ukaže na ustavna prava. Sve dok je na predmetnu stvar ukazano implicitno ili u značajnom delu, pravilo i iskorišćavanju pravnih sredstva je ispoštovano (vidi, *mutatis mutandis*, ECHR, *Azinas protiv Kipra*, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004).
21. Ovaj Sud je primenio isto obrazloženje kada je doneo Odluku od 27. januara 2010. god. o neprihvatljivosti na osnovu toga da nisu iscrpljena sva pravna sredstva u predmetu *AAB-RIINVEST University D.O.O, Priština protiv Vlade Republike Kosova*, Predmet br. KI. 41/09 i Odluku od 23. marta 2010. god. u predmetu *Mimoze Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije*, Predmet br. KI 73/09.
22. Imajući to u vidu, jasno je na osnovu dokumentacije koju je podnela Posebna komora 15. septembra 2010. god. da je predmet još uvek u toku pred Posebnom komorom. Proizilazi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju u skladu sa važećim zakonom, što predstavlja uslov da bi on mogao da podnese zahtev Sudu.

IZ TIH RAZLOGA

Shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 47. Zakona i članu 54. stavu b Poslovnika, Ustavni sud na zasjedanju održanom 18. oktobra 2010. god, jednoglasno:

ODLUČUJE

I.DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka se dostavlja strankama i objavljuje u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Fillim Musa Guga protiv odluka Posebnog veća Vrhovnog suda Kosova, SCEL- 08-0001 i SCEL-08-0001

Slučaj KI 33/09, odluka od 18 oktobar 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, ravnopravnost pred zakonom, pravo na slobodu i sigurnost.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim traži ocenu ustavnosti odluka Posebnog veća Vrhovnog suda, gde je podnosilac podneo žalbu protiv KPA, koja nije istog obuhvatila u listi legitimnih radnika za realizaciju 20% dohotka od privatizacije fabrike u kojoj je on ranije radio. On pretenduje da su mu tim povodom negirana njegova ljudska prava, ravnopravnost pred zakonom i pravo na slobodu i sigurnost.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da je zahtev podnosioca dostavljen nakon vremenskog roka predviđenog Zakonom o Ustavnom sudu, te se na taj način ne može smatrati da je podnosilac ispunio uslove o prihvatljivosti zahteva

Priština, 18 oktobar 2010
Ref. Br.: RK 57/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 33/09

Fillim Musa Guga

protiv

Odluke Posebne komore Vrhovnog suda Kosova

SCEL-08-0001, od 17. juna 2008. god, i

Odluke SCEL-08-0001, od 10. septembra 2008. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Fillim Musa Guga, sa prebivalištem u Đakovici.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava Odluku SCEL-08-0001, od 17. juna 2008. god, i Odluku SCEL-08-0001, od 10. septembra 2008. god, Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljnjem tekstu: Posebna komora).

Predmet spora

3. Podnosilac zahteva tvrdi da odluke Posebne komore krše član 24 [JEDNAKOST PRED ZAKONOM], član 29 [PRAVO NA SLOBODU I SIGURNOST], Ustava Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Ustav) i član 1 Protokola 1 uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: član 1 Protokola).

Pravna osnova

4. Član 113 (7) Ustava, član 22. (7) i (8) Zakona br. 03/L-1210 Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god (u daljem tekstu: Zakon), i član 54. (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 27. jula 2009. god predao podnesak Ustavnom sudu, zahtevajući od Suda da oceni ustavnost i zakonitost gore navedenih Odluka Posebne komore. Podnosilac zahteva je 30. januara 2010. god predao dodatne dokumente i upotpunio podnesak dodatnim činjenicama.
6. Sud je 4. februara 2010. god poslao zahtev Posebnoj komori tražeći od Posebne komore da prosledi Sudu odluke koje je podnosilac zahteva naveo u svom podnesku. Posebna komora je 15. maja 2010. god prosledila odluke i prateća dokumenta u vezi sa navedenim odlukama.
7. Sud je 4. februara 2010. god poslao zahtev podnosiocu zahteva tražeći odluke posebne komore i ostala prateća dokumenta za tvrdnje koje je izneo u podnesku. Podnosilac zahteva nije odgovorio.
8. Sud je 24. juna 2010. god tražio od podnosioca zahteva da odgovori na određena pitanja, ali podnosilac zahteva do sada nije odgovorio na ova pitanja. Međutim, on je predao odgovor Specijalnog predstavnika

Generalnog sekretara (u daljnjem tekstu: SPGS) za Savetodavno veće za ljudska prava, Ref. Br. 47/08, pred kojim je podnosilac zahteva podneo sličnu žalbu. Ali Veće je odbilo žalbu podnosioca zahteva kao očigledno neosnovanu.

9. Istoga dana Sud je poslao zahtev Opštinskom sudu iz Đakovice da pošalje sudske odluke koje je podnosilac zahteva naveo. Opštinski sud iz Đakovice je 5. jula 2010 god, prosledio Sudu kopije tih odluka.
10. Dana 13. jula 2010. god, veće za razmatranje u sastavu sudija Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Ivan Čukalović, razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Snezhana Botusharova, i podnelo predloge Sudu o neprihvatljivosti podneska.

Opis činjenica

11. Iz dokumenata koje je podnosilac zahteva predao se može zaključiti da je on radio u društvenom preduzeću (DP) GIK "Dukagjini OOUR-DP IGM Tjegulltorja" (u daljnjem tekstu: IGM) do 1999. god kada je bio primoran da napusti Kosovo i ode u Crnu Goru zbog događaja koji su se desili na Kosovu u to vreme.
12. Ugovor o radu podnosioca zahteva je prekinut od strane disciplinske komisije IGM 24. avgusta 2000. god, stupajući na snagu 23. marta 1999. god (Odluka o raskidu ugovora o radu br. 185/00 od 24. avgusta 2000. god). Razlog prekida je činjenica da je nekoliko radnika, uključujući podnosioca zahteva i određeni radnici albanske i ne-albanske nacionalnosti, navodno bilo odsutno sa posla bez opravdanog razloga, od 17. juna 1999. god do 24. avgusta 2000. god.
13. Radnici su bili obavešteni i pozvani na disciplinsko saslušanje, ali samo neki radnici su odgovorili. Podnosilac zahteva nije odgovorio na poziv. IGM je uzeo u obzir situaciju koja je bila na Kosovu u to vreme i zbog toga nije preduzet nikakav disciplinski postupak godinu dana nakon ovih dešavanja. Međutim, radnicima koji nisu odgovorili i koji su bili odsutni sa posla bez opravdanog razloga su prekinuti ugovori o radu.
14. IGM je privatizovana 31. jula 2006. god, i sledstveno, saglasno sa članom 10 (3) UNMIK Uredbe 2003/13 O promeni prava korišćenja nepokretne imovine u društvenoj svojini (u daljnjem tekstu: UNMIK Uredba 2003/13) Kosovska poverenička agencija (u daljnjem tekstu: KPA) je objavila zvaničnu listu radnika koji imaju pravo na raspodelu 20% sredstava od privatizacije DP. Na ovoj listi su se nalazila imena samo nekoliko radnika ne-albanaca koji su se vratili na radno mesto

nakon rata i koji su zavedeni u listu radnika koji imaju pravo na raspodelu 20% sredstava od privatizacije DP.

15. Očigledno, organ koji zastupa zaposlene u preduzeću, u saradnji sa Federacijom nezavisnih sindikata Kosova ustanovljava i podnosi KPA listu zaposlenih koji imaju pravo na isplate. KPA nakon toga proverava listu i vrši korekcije da bi se obezbedio ravnopravan pristup sredstvima koja će da budu podeljena svim zaposlenim koji na to imaju pravo. Nakon toga lista se objavljuje u glavnim novinama na albanskom i srpskom jeziku, uz obaveštenje za oštećena lica o njihovom pravu na žalbu.
16. Član 10 (4) UNMIK Uredbe 2003/13 jasno predviđa uslove na osnovu kojih se može smatrati da radnik ima pravo da bude na listi, ako je taj zaposleni bio registrovan kao zaposleno lice pri DP u vreme privatizacije i ako je ustanovljeno da je bio na platnom spisku preduzeća ne manje od tri godine. Nemogućnost ispunjavanja tih uslova ne sprečava mogućnost uključivanja u listu zaposlenog koji tvrdi da bi imao pravo da bude na listi da nije bio predmet diskriminacije.
17. Pošto njegovo ime nije bio na listi za raspodelu 20% sredstava od privatizacije DP podnosilac zahteva je podneo žalbu Posebnoj komori, shodno UNMIK Uredbi 2002/13 o Osnivanju posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju (u daljnjem tekstu: UNMIK Uredba 2002/13).
18. Posebna komora je u svojoj Odluci SCEL-o8-0001 zaključila da je podnosilac zahteva radio u DP od 1979. god do juna 1999. god. Nakon juna 1999. god on je boravio u Crnoj Gori dugo vremena zbog brige o bezbednosti i nakon povratka na Kosovo on je pokušao da se vrati na bivše radno mesto. Posebna komora je zaključila da podnosilac zahteva nije uspeo da predstavi činjenice na osnovu kojih se može pretpostaviti da je prema njemu postojala direktna ili indirektna diskriminacija. On takođe nije uspeo da ispuni uslove člana 10 (6) u vezi sa članom 10 (4) UNMIK Uredbe 2003/13. Stoga, njegovo uključivanje u listu radnika koji imaju pravo na raspodelu sredstava nije odobreno.
19. Podnosilac zahteva je podneo žalbu na odluku Posebne komore, ističući da mu je osporenim odlukom onemogućeno pravo na žalbu, u suprotnosti sa UNMIK Uredbom 2008/4 (menjajući Uredbu UNMIK-a br. 2002/13).
20. Odlukom SCEL-o8-0001 od 10. septembra 2008. god Posebna komora je zaključila da član 9 (7) UNMIK Uredbe 2002/13 predviđa da je odluka, doneta u vezi sa odlukom, konačna i obavezna za stranku u postupku i

moraju je sprovesti odgovarajuće izvršne vlasti u skladu sa važećim zakonom. Prema navodima posebne komore, tvrdnje podnosioca zahteva nemaju pravnu osnovu zbog činjenice da UNMIK Uredba 2008/4, član 9 (5) kojom se predviđa žalba na odluku posebne komore nije primenljiva i ne može se pozvati na istu. UNMIK Uredbom 2008/19 O izmenama Uredbe UNMIK 2008/4 i UNMIK Uredba 2008/29 O izmenama UNMIK Uredbe 2008/4 primena UNMIK Uredbe 2008/4 je odložena do 31. oktobra 2008. god. Sledstveno, kada je posebna komora donela odluku dana 17. juna 2008. god, UNMIK Uredba 2008/4 nije bila primenljiva u to vreme.

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da nikada nije primio odluku disciplinske komisije i da nikada nije bio pozvan na disciplinsko saslušanje. Dodatno, tvrdi da nikada nije dobio nikakav odgovor Kosovske povereničke agencije.
22. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je nakon povratka iz Crne Gore pokušao da se vrati na radno mesto ali mu je to onemogućeno, navodno zato što je egipćanskog porekla. On navodi da je čak i preduzeo korake u pokretanju postupka pred redovnim sudovima na Kosovu za povratak na radno mesto, ali je njegov zahtev odbijen.
23. Podnosilac zahteva navodi da odluke redovnih sudova nikada nije predao Posebnoj komori zato što su, po njegovom mišljenju, predmet tužbe pri Posebnoj komori bila 20% sredstava od prodaje. Stoga je smatrao da one nisu imale nikakvu važnost.
24. Zaključno, podnosilac zahteva se žali na nemogućnost KPA da tokom privatizacionog postupka IGM i sledstvene odluke Posebne komore uključi i njega u listu radnika koji imaju pravo na 20% sredstava od privatizacije IGM. Prema mišljenju podnosioca zahteva, isključivanje sa liste je izvršeno na diskriminirajući način zbog njegove egipćanske nacionalnosti, dok to isto pravo nije bilo uskraćeno broju srpskih radnika, koje navodi i imenom.

Ocena prihvatljivosti podneska

25. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva Sud prvo treba da proveriti da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.
26. Vezano sa podneskom podnosioca zahteva Sud se poziva na član 49. Zakona koji predviđa sledeće:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog”.

27. Iz priloženih dokumenata može se ustanoviti da podnesak nije podnet u zakonskom roku shodno članu 49. Zakona.
28. Konačna odluka posebne komore je doneta 10. septembra 2008. god, dok je podnosilac zahteva 27. jula 2009. god predao podnesak Sekretarijatu Ustavnog suda.
29. Zbog toga Sud zaključuje da se podnesak treba odbiti kao neprihvatljiv, shodno članu 49 Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 49 Zakona i članu 54 (b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 18. oktobra 2010. god, jednoglasno:

ODLUČUJE

I.DA ODBIJE podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova odluka se treba dostaviti strankama i objaviti u Službenom listu, saglasno članu 20 (4) Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Petrit Morina protiv Presude AP. Br. 495/2003 Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 20/09, odluka od 18. oktobar. 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u kojem navodi da mu je njegovo pravo na pravedno i nepristrasno suđenje povređeno presudom Vrhovnog suda, koji ga je, po njemu, pogrešno kaznio za jedno od krivičnih dela za koja je bio optužen, jer je podbacio da uzima u obzir dokaza koje je suprotno tome pružio.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neosnovan, uz obrazloženje da se žalba podnosioca odnosi na period koji datira ore datuma stupanja Ustava na snagu, stoga ističe da je zahtev van vremenske nadležnosti i u nesaglasnosti sa odredbama Ustava i zakona "*ratione temporis*".

Priština, 18 oktobar 2010
Ref. Br.: RK 56/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 20/09

Petrit Morina

protiv

**Presude AP.Nr.495/2003 Vrhovnog suda Kosova,
od 7. aprila 2004. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Petrit Morina iz sela Poluža u opštini Orahovac.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Presudu AP.Nr.495/2003 Vrhovnog suda Kosova od 7. aprila 2004. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da razmotri njegovu žalbu da je u vezi sa jednim od krivičnih dela za koja je optužen, pljačkom, izneo dovoljno dokaza da je nevin. On tvrdi da priložene dokaze sudovi nisu uzeli u obzir.
4. On navodi da mu je pravo na pravično suđenje prekršeno.

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava, član 20. Zakona (br. 03/L-121) o ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembra 2008. godine (Br. 03/L-121) (u daljem tekstu: "Zakon") i član 54. stav b Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: "Poslovnik").

Postupak pred sudom

6. Podnosilac zahteva je 20. septembra 2009. god. podneo zahtev Ustavnom sudu. Komisija za razmatranje koju čine sudije Ivan Čukalović (predsedavajući), Enver Hasani i Kadri Kryeziu, 28. aprila 2010. godine, nakon što je razmotrila izveštaj sudije izvestioca, Iliriane Islami, iznela je preporuku o neprihvatljivosti podneska Sudu u punom sastavu.

Kratak pregled činjenica

7. Iz podnesaka podnosioca zahteva proizilazi da je presudom P.Nr.236.02 od 31. marta 2003. god. Okružni sud u Peći osudio podnosioca zahteva, zajedno sa nekoliko drugih optuženih lica, po devet tačaka optužnice za pljačku i tešku krađu, na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina, uključujući vreme provedeno u sudskom pritvoru, od 5. avgusta 2002. god.
8. Podnosilac zahteva je izjavio žalbu Vrhovnom sudu na presudu Okružnog suda, "na osnovu grubog kršenja odredba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjenica i kršenja krivičnog zakona", i predložio je Vrhovnom sudu da preinači spornu presudu i vrati predmet prvoj instanci na ponovno suđenje, ili da izmeni presudu na način na koji je to zahtevao branilac. Podneo je i posebnu žalbu po sličnom osnovu.

9. Podneskom PPA.Nr.494/2003 od 22. decembra 2003. godine, javni tužilac je predložio Vrhovnom sudu da odbije žalbu kao neosnovanu.
10. Vrhovni sud je 7. aprila 2004. god. doneo presudu da je žalba podnosioca zahteva delimično osnovana i prekvalifikovao određena krivična dela za koja je podnosilac zahteva bio osuđen, sa “izvršena pljačka u grupi” na “izvršena krađa”.

Argumenti podnosioca zahteva

11. Podnosilac zahteva tvrdi da ga je Okružni sud u Prištini pogrešno osudio za pljačku, za koju mu je izrečena kazna u trajanju od 30 meseci, jer su tu pljačku izvršili dvoje drugih optuženih i dva brata jednog od njih. Njegov argument je očigledno potkrepljen pisanom izjavom jednog od optuženih, u kojoj isti izjavljuje da podnosilac zahteva nije učestvovao u toj pljački.
12. Podnosilac zahteva tvrdi da mora da odsluži kaznu zatvora u trajanju od 30 meseci za krivično delo koje nije izvršio, pošto su okružni tužilac i drugi sudski organi odbili da ponovo otvore predmet da bi se otkrila istina.

Ocena prihvatljivosti zahteva

13. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom i Zakonom.
14. Vezano sa ovim podneskom, Ustavni sud konstatuje da se podnosilac zahteva žali na Odluku Ap.Nr.495/2003 Vrhovnog suda, od 7. aprila 2004. god. To znači da se zahtev odnosi na događaje pre 15. juna 2008. god. odnosno datuma kada je Ustav Republike Kosova stupio na snagu. Na osnovu toga, zahtev je podnet van roka i samim tim, nije u skladu, “ratione temporis”, sa odredbama Ustava i Zakona (vidi mutatis mutandis Jasiūnienė protiv Litvanije, Zahtev br. 41510/98, presude ESLJP od 6. marta i 6. juna 2003. godine).
15. Sledstveno, podnesak podnosioca zahteva mora biti odbijen kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 20. Zakona i članu 54. stavu b Poslovnika, na zasedanju održanom 18. oktobra 2010. god, jednoglasno donosi:

ODLUKU

I.DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Dr. Iliriana Islami, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Valon Bislimi protiv Ministarstva za unutrašnje poslove, Sudskog saveta Kosova i Ministarstva pravde

Slučaj KI 06/10, odluka od 30. oktobra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, privremene mere, ocena ustavnosti, sloboda kretanja, sudska zaštita.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev pri Ustavnom sudu, tražeći ocenu ustavnosti kršenja pretpostavljene njegove slobode kretanja postupcima Ministarstva za unutrašnje poslove i Opštinskog suda u Prištini. On pretenduje da mu je to ograničenje učinjeno povodom ne izdavanja "certifikata da nije pod istragom", neophodan dokumenat za Ministarstvo unutrašnjih poslova za izdavanje pasoša, a koji se traži od građana da isti pribave u opštinskim sudovima njihovog prebivališta. Prema podnosiocu zahteva, Opštinski sud u Prištini je na nepravilan i pogrešan način protumačio zakonske odredbe koja predviđaju da se takvo ograničenje za ne izdavanje pasoša čini samo na osnovu odluke Suda za zabranu istog. Dalje, on navodi da se sloboda njegovog kretanja nastavila ograničavati od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, koje bez pravnog osnova oduzima pravo građane na izdavanje pasoša ukoliko ne dostavljaju "certifikat da nisu pod istragom", a zapravo takvo oduzimanje prava se, po Krivičnom zakoniku, može učiniti samo ukoliko je nadležni sud doneo odluku da tako nešto zabrani. Istovremeno, podnosilac zahteva je tražio uvođenje privremene mere radi izbegavanja dalje diskriminacije i kršenja prava građana za slobodu kretanja, kada se uslovljavaju nekom krivičnom procedurom koja je u toku.

U vezi sa uvođenjem privremene mere, Sud je odlučio da odbacuje ovaj zahtev, uz obrazloženje da podnosilac nije dostavio nikakav dokaz kojim bi ukazao da će on pretrpeti nenadoknadivu štetu ili da bi uvođenje takve bilom od javnog interesa.

Ustavni sud je odlučio da proglasi zahtev prihvatljivim, smatrajući da podnosilac nije imao efektivnog pravnog sredstva kojim bi mogao da napada postupke suprotnih stranaka i to je bilo dokazano i od strane samih njih na sednici saslušanja. Dalje, Sud je odlučio, uz obrazloženje, da je bilo povrede prava podnosioca na slobodu kretanja, jer odluka i ograničenja koja su njemu učinjena ne izdavanjem pasoša, nisu u skladu sa zakonom o putnim ispravama, koji jasno predviđa da pasoš može da se ne izdaje samo u slučajevima kada je nadležni sud stavio zabranu za njegovo izdavanje. Štaviše, Sud ističe da je takva mera, mada je imala legitiman cilj, bila rezultat jedne pogrešne prakse između odgovarajućih institucija, o čemu podnosilac nije imao efektivno pravno sredstvo.

PRESUDA
u
Slučaju br. KI 06/10
VALON BISLIMI
protiv
Ministarstva unutrašnjih poslova,
Sudskog saveta Kosova
i Ministarstva pravosuđa

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

UVOD

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Valon Bislimi iz Prištine. U postupku pred Ustavnim sudom ga je zastupao g. Feriz Gërvalla, advokat iz Prištine.

Suprotne strane

2. Suprotne strane u postupku pred Ustavnim sudom su Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP), Sudski savet Kosova i Ministarstvo pravosuđa Republike Kosovo.
3. Opštinski sud iz Prištine je učestvovao u postupku pred Ustavnim sudom i imao je zastupnika na javnoj raspravi održanoj 14. jula 2010. god.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti navodne povrede slobode kretanja podnosioca zahteva, garantovane članom 35.2. Ustava Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Ustav). Prema podnosiocu zahteva, pravo da napusti svoju zemlju mu je prekršeno odbijanjem izdavanja pasoša, koji je potreban za putovanje u inostranstvo.

Podnosilac dodatno tvrdi da u pravnom sistemu Kosova ne postoji delotvorno pravno sredstvo koje bi trebalo tražiti u podizanju pitanja njegovog prava da napusti zemlju.

5. Podnosilac zahteva je preko svog zastupnika podneo i zahtev za privremene mere u cilju izbegavanja “dodatnih diskriminacija i povrede prava na slobodu kretanja građana uslovljavanjem postojećim krivičnim postupcima bilo koje vrste u toku”.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. i 116.2. Ustava, članovima 20. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljnjem testu: Sud) i članovima 53. i 55. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak opis činjenica

7. Opštinski sud iz Prištine je 11. novembra 2004. god doneo Odluku P. br. 1341/04, potvrđujući krivične prijave protiv podnosioca zahteva i četiri druga lica za krivično delo teške krađe, predviđena članom 253.1.1. Privremenog krivičnog zakonika.
8. Gotovo četiri godine kasnije, u 2008. godini, Opštinski sud iz Prištine je zakazao tri javne rasprave po gore navedenom krivičnom predmetu protiv podnosioca zahteva i drugih, tj. za 24. jun 2008. god, 9. jul 2008. god i 24. jul 2008. god. Uprkos prisustvu podnosioca zahteva sve zakazane rasprave su odložene usled odsustva drugih stranaka u postupku.
9. Nakon jula 2008. godine podnosilac zahteva nije dobio nikakav poziv za javnu raspravu po gore navedenom krivičnom predmetu.
10. Podnosilac zahteva je 27. aprila 2009. god podneo zahtev za izdavanje pasoša Odeljenju za proizvodnju dokumenata pri Ministarstvu unutrašnjih poslova. Istoga dana podnosilac zahteva je uplatio iznos od 25 evra za pasoš. Međutim, podnosilac zahteva još nije dobio pasoš niti je dobio ikakvu pismenu odluku kojom se njegov zahtev za pasoš odbija.
11. Podnosilac zahteva je 13. januara 2010. god Opštinskom sudu iz Prištine podneo zahtev za izdavanje uverenja da nije pod istragom u cilju dobijanja pasoša. On nije dobio nikakvo uverenje ili odluku suda u vezi sa ne-izdavanjem pasoša. Umesto toga, prema podnosiocu zahteva, njemu je izrečeno “verbalno odbijanje” zahteva.

12. Opštinski sud iz Prištine je 28. maja 2010. god doneo Presudu, P. br. 1341/04, u slučaju podnosioca zahteva i drugih kojom je odbio krivične prijave i prekinuo krivični postupak protiv njih.

Žalbe podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva se žali da mu je povređeno pravo na slobodu kretanja, garantovano članom 35.2. Ustava. On tvrdi da je Opštinski sud iz Prištine nepravedno i pogrešno protumačio primenljive zakonske odredbe ne izdavajući mu uverenje koje je navodno neophodan dokument za Ministarstvo unutrašnjih poslova za izdavanje bilo koje vrste pasoša Republike Kosovo.
14. Podnosilac zahteva se takođe žali da na Kosovu ne postoje zakonska sredstva koja bi se mogla primeniti u cilju rešavanja ove situacije. Stoga, prema njemu, postoji potreba za stvaranjem mehanizama u okviru države da bi se sprečilo kršenje prava na izdavanje pasoša građanima Kosova koji su istoj situaciji kao on.
15. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je prekršeno pravo na slobodu kretanja usled pogrešne primene člana 271.2. Zakona o krivičnom postupku Kosova (ZKPK) kao i člana 27.1. tačka a) i člana 28.2. Zakona o putnim ispravama. Prema podnosiocu zahteva, oba zakona predviđaju da ograničenje slobode kretanja prouzrokovano odbijanjem izdavanja pasoša može biti izrečeno samo u slučajevima kada postoji prethodno doneta odluka nadležnog suda.
16. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da Ministarstvo unutrašnjih poslova nema nikakve pravne osnove da ga liši ustavnog prava na osnovu nedostatka uverenja, izdatog od strane suda da lice nije pod istragom. U suštini, prema njemu, izrečeno ograničenje za njegovu slobodu kretanja nije zasnovano na zakonu nego je pogrešno tumačenje zakona i praksi, uključujući i netačno tumačenje Sporazuma o razumevanju, koji su vezali Ministarstvo unutrašnjih poslova, Sudski savez Kosova i Ministarstvo pravosuđa 21. avgusta 2008. god.
17. Konačno, podnosilac zahteva je zahtevao izricanje privremene mere u cilju "izbegavanja dodatnih diskriminacija i povrede prava na slobodu kretanja građana uslovljavanjem postojećim krivičnim postupcima bilo koje vrste u toku."

Komentari suprotne strane

18. Ministarstvo pravosuđa je u dopisu Sudu, dana 24. marta 2010. god, izjavilo sledeće: "Iako smo strana potpisnica Sporazuma o razumevanju,

saglasno odredbama tog sporazuma Ministarstvo pravosuđa ne preuzima nikakvu konkretnu odgovornost u vezi sa primenom člana 27. Zakona o putnim ispravama.” U dopisu je takođe dodato da Ministarstvo pravosuđa nema nikakvih nadležnosti da utiče na rad sudstva. Ministarstvo pravosuđa je potvrdilo taj stav na javnoj raspravi 14. jula 2010. god.

19. Od MUP je traženo da odgovori na zahtev, ali oni nisu predali nikakav pismeni odgovor. Na javnoj raspravi održanoj 14. jula 2010. god, zastupnik MUP je naglasio da su oni potpisali Sporazum o razumevanju u cilju olakšanja postupka izdavanja pasoša. Prema zastupniku MUP, sudovi imaju zakonsku obavezu da obaveste organ izdavanja, tj. MUP, o slučajevima kada je doneta pojedinačna odluka o odbijanju izdavanja pasoša. Međutim, oni tvrde da sudovi ne izdaju odluku o odbijanju izdavanja pasoša iako su navodno zakonom i sporazumom obavezani da to čine. Prema zastupniku MUP “odbijanje izdavanja putne isprave bez naloga suda nije pravedno”.
20. Zastupnik MUP je takođe izjavio da opštinski sudovi trebaju samo da primenjuju zakon i da bi Sporazum trebao olakšati njihov rad. Na javnoj raspravi je takođe izjavljeno da ako ne postoji odluka, Ministarstvo unutrašnjih poslova treba izdati pasoš podnosiocima zahteva.
21. Na javnoj raspravi održanoj 14. jula 2010. god zastupnici MUP i Opštinskog suda iz Prištine su razjasnili praksu zasnovanu na Sporazumu o razumevanju na sledeći način: opštinske kancelarije civilnog registra MUP sačinjavaju listu lica koja su podnela zahtev za pasoš i prosleđuju istu sudu. Nakon primanja liste MUP, sud proverava one koji se nalaze u njihovim evidencijama (npr. oni protiv kojih postoje sudski postupci) i ne izdaje uverenja istim, dok vezano za lica koja nisu u evidenciji sud izdaje uverenja.
22. Zastupnik Sudskog saveta Kosova na javnoj raspravi pred Sudom je naglasio da su sudovi bili obavezani da primenjuju član 18. Zakona o krivičnom postupku, citiran ispod. Član 27. Zakona o putnim ispravama predviđa kada sud može zabraniti izdavanje pasoša. Zastupnik je takođe izjavio da će Sudski savet Kosova uskoro objaviti unutrašnji akt shodno zakonu i Ustavu, zahtevajući od sudova da primenjuju ovaj zakon i donose odluke po svakom slučaju pojedinačno na osnovu prikladnih odredbi zakona i da nakon toga obaveste Ministarstvo unutrašnjih poslova o krivičnim prijavama u postupku i slučajevima kada sud zabrani izdavanje pasoša ili naloži oduzimanje pasoša.
23. Dopisom Opštinskog suda iz Prištine od 11. maja 2010. god je potvrđeno da su po predmetu podnosioca zahteva bile zakazane četiri javne

rasprave ali nijedna nije održana zbog odsustva nekih od optuženih (ali ne podnosioca zahteva) i zbog odsustva oštećene strane takođe. Sledstveno ovaj postupak je i dalje bio u toku.

24. Opštinski sud je dodatno potvrdio da u vezi sa slučajem podnosioca zahteva: "Opštinski sud nije doneo niti donosi posebno rešenje za neizdavanje pasoša, nego donosi rešenje u slučajevima kada se pasoš oduzima". Vezano sa članom 3. Sporazuma o razumevanju Opštinski sud je naglasio da: "primenjuje ovaj sporazum primajući određeni broj zahteva lica koji traže izdavanje uverenja da protiv njih nema sudskih postupaka u toku". Dodatno, izjavljeno je da: "u saglasnosti sa članom 18. ZKP sud uopšte ne izdaje uverenje da nema sudskih postupaka u toku kada je optužnica na snazi, kao u ovom slučaju, i za krivična dela kažnjiva novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine od dana donošenja presude ili osude".
25. Konačno, u istom pismu je obrazloženo da: "pošto u ovom slučaju nije doneta nikakva odluka u vezi sa gore navedenim, ne postoji mogućnost žalbe".

Postupak pred Sudom

26. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu 25. januara 2010. god. Predsednik je imenovao sudiju Kadri Kryeziu za sudiju izvestioca i komisiju za razmatranje u sastavu sudija Ivan Čukalović (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami.
27. Komisija za razmatranje je 19. februara 2010. god razmotrila izveštaj sudije izvestioca i odlučila da zatraži dodatne informacije u vezi sa zahtevom od Ministarstva unutrašnjih poslova, Sudskog saveta Kosova i Ministarstva pravosuđa.
28. Sud je 17. marta 2010. god od podnosioca zahteva tražio dodatne informacije o zahtevu.
29. Komisija za razmatranje je 28. aprila 2010. god razmotrila izveštaj sudije izvestioca uključujući i dobijene dodatne informacije.
30. Sud u punom sastavu je 16. jula 2010. god većao i odlučio da je zahtev prihvatljiv.
31. 16. juna 2010. god je održana javna rasprava na kojoj je bio prisutan zastupnik podnosioca zahteva kao i zastupnici Ministarstva unutrašnjih poslova, Sudskog saveta Kosova i Ministarstva pravosuđa. Na javnoj raspravi je bio prisutan i zastupnik Opštinskog suda iz Prištine takođe.

32. 22. septembra 2010. god Sud se sastao i većao iza zatvorenih vrata i usvojio ovu presudu.

Relevantni zakonski akti

Zakon o putnim ispravama

33. U Republici Kosovo su zakonska pravila, postupci i način podnošenja zahteva za izdavanje putne isprave kao i njihov rok važenja regulisani Zakonom o putnim ispravama (Zakon br. 200/03-LO37).

34. Član 3. Zakona o putnim ispravama definiše pasoš kao:

“Pasoš je putna isprava koji se izdaje građanima Republike Kosova (u daljem tekstu: građanin) za prelazak državne granice i dokazivanja identiteta i državljanstva”.

35. Član 8. istog Zakona određuje da je organ nadležan za izdavanje pasoša Ministarstvo unutrašnjih poslova.

36. Član 23. Zakona o putnim ispravama dodatno određuje da se zahtev za izdavanje pasoša vrši na posebnom obrascu. Tim obrascem se traže sledeći podaci (vidi član 23.2.):

*“a. Lično ime;
b. Lični broj građanina
c. Datum rođenja ;
d. pol
e. mesto rođenja;
f. stalno mesto prebivališta;
g. državljanstvo;
h. datum i mesto podnošenja zahteva;
i. Ime, prezime i adresa stanovanja zakonskog zastupnika.
j. Potpis podnosioca zahteva.”*

37. Član 26. navedenog zakona dodatno definiše da će Ministarstvo unutrašnjih poslova doneti odluku o zahtevu za izdavanje pasoša u roku od 15 dana nakon podnošenja zahteva.

38. Član 27. Zakona o putnim ispravama određuje situacije kada će Ministarstvo unutrašnjih poslova odbiti zahtev za izdavanje pasoša, koji sledi:

“27.1. Nadležni organ, kome je podnet zahtev za izdavanje pasoša, odbiće zahtev na osnovu sudske odluke ukoliko:

a. se protiv građanina koji je podneo zahtev za izdavanje pasoša vodi krivični postupak, odnosno postupak za raskidanje braka i za priznavanje roditeljskog prava, ako sud zahteva zabranu izdavanja pasoša;

b. postoje zakonom utvrđeni interesi da se zaštiti država ;

c. je građaninu najmanje dvaputa izrečena kazna zatvora za krivična dela nezakonite proizvodnje i krijumčarenja droge, pranja novca, krijumčarenja, falsifikovanja dokumenata, nezakonite proizvodnje i krijumčarenja oružja i eksploziva, nazakonit prelazak granice, trgovine ljudskim bićima, međunarodnog terorizma, finansiranja terorističkih aktivnosti i drugih krivičnih dela u pogledu stranih država.

27.2. Ukoliko je sud doneo konačnu odluku protiv građanina, na bazi tačaka a,b,c stava 1 ovog člana, dužan je da obavesti nadležni organ o odbijanju zahteva i da navede obrazloženje za to.

27.3. Ukoliko bilo koji od razloga iz tačaka a, b, c, stava 1 ovog člana bude prezentiran posle izdavanja pasoša, nadležni organ za izdavanje pasoša treba da donese odluku o povlačenju pasoša.

27.4. Žalba na odluku po osnovu stava 3 ovog člana ne zadržava izvršenje odluke.”

39. Zakonom o putnim ispravama je takođe predviđeno da je nadležni sud dužan da odmah obavesti Ministarstvo unutrašnjih poslova ako su prestali razlozi za odbijanje pasoša (vidi čl. 28. Zakona).

40. Konačno, u članu 28.2. Zakona o putnim ispravama je predviđeno:

“Smatra se da nema razloga za odbijanje izdavanja pasoša iz člana 27 stava 1, ukoliko nadležni sud ne obnovi zabranu.”

Sporazum o razumevanju između Ministarstva unutrašnjih poslova, Sudskog saveta Kosova i Ministarstva pravosuđa

41. 21. avgusta 2008. god je potpisan Sporazum o razumevanju između Ministarstva unutrašnjih poslova, Sudskog saveta Kosova i Ministarstva pravosuđa u cilju određivanja postupaka i nadležnosti među tim telima o primeni člana 27. Zakona o putnim troškovima.

42. Član 2. Sporazuma, među ostalim, predviđa:

“Odmah po prijemu aplikacije od državljanina/ke Kancelarija za civilnu registraciju pri opštini prosleđuje zahtev Opštinskom sudu kako bi utvrdio da li se u vezi sa ovim državljaninom/om vodi:

krivični postupak;

postupak za raskid braka;

postupak o priznavanju roditeljskog prava;

ili, da konstatuje da je prema građaninu/ki izrečena najmanje dva puta zatvorska kazna za krivična dela ...”

43. U članu 3. navedenog Sporazuma, u odgovarajućem delu, piše:

“Dostavljanje imena koja su aplicirala za pasoš treba da se smatra kao zahtev prema Sudu da bi se oglasio odlukom da li treba prihvatiti ili ne zahtev državljanina/ke da bude opremljen/a pasošem.

U slučajevima kada državljanin/ka nije kažnjava/a ili se ne vodi sudski postupak shodno slučajevima iz gornjeg 2. člana, Sud dostavlja odgovor u toku 1 radnog dana.

U slučajevima kada je državljanin/ka kažnjen/a ili su vodi sudski postupak shodno slučajevima iz gornjeg 2. člana, Sud obaveštava Ministarstvo unutrašnjih poslova i dotičnog/u građanina/ku o odvijanju suđenja za donošenje odluke u vezi sa odobravanjem ili ne opremanja državljanin/ke pasošem.

Nakon donošenja odluke, Sud obaveštava Ministarstvo unutrašnjih poslova i dotične državljane u roku od 3 radna dana.”

44. Privremeni zakon o krivičnom postupku Kosova, usvojen 6. jula 2004. god, izmenjen 6. novembra 2008. god Zakonom o krivičnom postupku Kosova, predviđa:

“Član 18.

Kada je propisano da pokretanje krivičnog postupka ima za posledicu ograničavanje nekih prava, ove posledice stupaju na snagu, ako zakonom nije drukčije propisano, stupanjem na snagu optužnice, a za krivična dela za koja je kao glavna kazna propisana novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine, od dana kad je doneta osuđujuća presuda, bez obzira da li je postala pravosnažna ili ne.”

”Član 271.

Obećanje okrivljenog da neće da napušta boravište

- (1) *Sud može da traži obećanje od okrivljenog da neće da se krije, niti da napušta boravište bez odobrenja suda ako postoji osnovana sumnja da je on/ona izvršio krivično delo i postoje razlozi da se sumnja da bi okrivljeni mogao da se sakrije ili da ode na nepoznato mesto ili da napusti Kosovo u toku krivičnog postupka. Obećanje okrivljenog unosi se u zapisnik.*
- (2) *Okrivljenom koji je dao obećanje iz stava 1 ovog Člana, može privremeno da bude oduzeta putna isprava. Žalba protiv rešenja o privremenom oduzimanju putne isprave ne zadržava izvršenje rešenja.*
- (3) *Pri davanju takvog obećanja, okrivljeni biva upozoren da sud može da naloži sudski pritvor ako on/ona prekrši ovu obavezu.”*

Ocena zahteva za privremene mere

45. Podnosilac zahteva je zahtevao od Suda izricanje privremene mere u cilju “izbegavanja dodatnih diskriminacija i povrede prava na slobodu kretanja građana uslovljavanjem postojećim krivičnim postupcima bilo koje vrste u toku”.
46. Podnosilac zahteva nije dostavio nikakav dokaz kojim bi se opravdalo izricanje takve privremene mere. On nije dokazao da je predložena privremena mera neophodna da bi se izbegao rizik nepopravljive štete ili da li je takva mera u javnom interesu, kao što je predviđeno članom 27. Zakona o Ustavnom sudu.
47. Sledstveno, zahtev treba biti odbijen.

Prihvatljivost

48. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je Podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom.
49. U vezi sa ovim Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji predviđa:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”;

i član 47.2. Zakona, koji predviđa:

“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

50. Ustavni sud podseća da je sličan kriterij prihvatljivosti predviđen članom 35. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljnjem tekstu: Konvencija).
51. Prema dobro razvijenoj sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava podnosioci zahteva trebaju da iscrpe sva raspoloživa i delotvorna nacionalna pravna sredstva. Dodatno, ovo pravilo se mora primeniti uz određenu fleksibilnost i bez prevelikog formalizma. Evropski sud za ljudska prava je takođe ustanovio da pravilo iscrpljenja nije apsolutno niti ga je moguće primeniti automatski; tokom razmatranja da li je iskorišćeno, od suštinske je važnosti uzeti u obzir različite okolnosti svakog slučaja posebice. Ovo znači, među ostalim, da se treba realno uzeti u obzir ne samo postojanje službenih pravnih sredstava u pravnom sistemu dotične države nego i opšti pravni i politički kontekst u kojem one deluju, kao i lične okolnosti podnosioca zahteva (vidi Evropski sud za ljudska prava, Presuda u slučaju Akdivar protiv Turske od 16. septembra 1996. god).
52. Dodatno u slučajevima gde predloženo pravno sredstvo u stvari nije obećavalo odgovarajući napredak, na primer u svetlu ustanovljene nacionalne sudske prakse, činjenica da ga podnosilac zahteva nije iskoristio nije prepreka za prihvatljivost (vidi Evropski sud za ljudska prava, presuda u slučaju Pressos Compania Naviera S.A. protiv Belgije od 20. novembra 1995. god, stav 27; Radio France protiv Francuske, odluka br. 53984/00, stav 33, od 23. septembra 2003. god)
53. Prema sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava administrativni organi čine jedan element države koji poštuje vladavinu prava i njihovi interesi se podudaraju sa potrebom pravilnog upravljanja pravdom. Kada administrativni organi odbiju ili ne uspeju da se povinuju ili čak zakasne u tome, garancije koje uživa parničar tokom sudske etape postupka nemaju nikakve svrhe (vidi, *mutatis mutandis*, Hornsby protiv Grčke, presuda od 19. marta 1997, *Izveštaji* 1997-II, str 511, stav 41).
54. Stoga, Ustavni sud treba da razmotri koja su nacionalna pravna sredstva bila raspoloživa i delotvorna za podnosioca zahteva i da li ih je iscrpeo.
55. Zastupnik podnosioca zahteva tvrdi da ne postoje raspoloživa i delotvorna nacionalna pravna sredstva koja bi podnosilac zahteva mogao da traži.

56. Suprotne strane su tokom javne rasprave objasnile sadašnju praksu u detaljima, ali nijedna od njih nije pokazala da postoje raspoloživa i delotvorna pravna sredstva za situaciju podnosioca zahteva.
57. U dopisu Opštinskog suda iz Prištine od 11. maja 2010. god izričito je navedeno da: "Opštinski sud nije doneo niti donosi posebno rešenje za ne-izdavanje pasoša, nego donosi rešenje u slučajevima kada se pasoš oduzima."
58. U ovom slučaju Opštinski sud iz Prištine je delovao kao administrativno telo i nije uspeo da izda podnosiocu zahteva uverenje koje je navodno neophodan dokumenat za Ministarstvo unutrašnjih poslova za izdavanje pasoša Republike Kosovo. Ova praksa je očigledno zasnovana na gore navedenom Sporazumu o razumevanju.
59. Zaista, što je značajno, Opštinski sud je potvrdio u dopisu od 11. maja 2010. god da: "pošto u ovom slučaju [slučaju podnosioca zahteva] nije doneta nikakva odluka u vezi sa gore navedenim, ne postoji mogućnost žalbe".
60. Sledstveno, uzimajući u obzir ne samo stvarno postojanje formalnih pravnih sredstava u pravnom sistemu Kosova, nego i pravnog konteksta Kosova, a posebno i postojeću praksu u vezi sa izdavanjem pasoša na Kosovu, Ustavni sud smatra da podnosilac zahteva nije imao na raspolaganju delotvorna pravna sredstva koja bi on bio u stanju da traži i iscrpi.
61. Dakle, zahtev je prihvatljiv.

Meritum

i. Vezano sa pravom slobode kretanja

62. Na početku se treba podsetiti da član 53. Ustava predviđa sledeće:

"Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava."

63. Član 35. Ustava predviđa sledeće

"Član 35 [Sloboda Kretanja]

1. *Državljeni Republike Kosovo i stranci koji su zakoniti stanovnici Kosova, imaju pravo na slobodno kretanje i izbor stanovanja u Republici Kosovo.*

2. *Svako lice ima pravo da napusti zemlju. Ograničenja istog mogu biti regulisana zakonom, ako su ista neophodna za obezbeđivanje zakonskog postupka, sprovođenje sudske odluke ili kako bi se ispunila obaveza zaštite zemlje.*

64. Slično, član 2. Protokola 4 uz Konvenciju predviđa sledeće:

“Sloboda kretanja

- 1 *Svako ko se zakonito nalazi na teritoriji jedne države ima, na toj teritoriji, pravo na slobodu kretanja i slobodu izbora boravišta.*

- 2 *Svako je slobodan da napusti bilo koju zemlju, uključujući i sopstvenu.*

- 3 *Nikakva ograničenja ne mogu se postaviti u odnosu na vršenje ovih prava sem onih koja su u skladu sa zakonom i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbednosti ili javne bezbednosti, radi očuvanja javnog poretka, za sprečavanje kriminala, za zaštitu zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.*

- 4 *Prava iz stava 1 mogu se, takođe, u izvesnim oblastima podvrgnuti ograničenjima koja su uvedena u skladu sa zakonom i opravdana javnim interesom u demokratskom društvu.”*

65. Ustavni sud naglašava da član 2. Protokola 4 uz Konvenciju garantuje svakom licu pravo na slobodu kretanja, uključujući i pravo da napusti bilo koju zemlju i ode u bilo koju zemlju po svom slobodnom izboru, u kojoj bi on ili ona mogao biti prihvaćen. Pravo napuštanja zemlje, uključujući i sopstvene, mora biti shvaćeno uz treći stav člana 2. koji predviđa određena ograničenja koja se mogu postaviti na uživanje tog prava u interesu, među ostalim, nacionalne bezbednosti ili javne sigurnosti.

Primenljiv test

66. Prema razvijenoj sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, primenljiv test u vezi sa navodnom povredom prava napuštanja bilo koje zemlje se može ukratko sažeti na sledeći način: da bi bilo u saglasnosti sa članom 2. Protokola 4, svako ograničenje mora biti “u saglasnosti sa zakonom”, prateći jedan ili više legitimnih ciljeva navedenih u stavu 3. istog člana i mora biti “neophodno u demokratskom društvu” (vidi Evropski sud za ljudska prava, presuda u slučaju Raimondo protiv Italije od 22. februara 1994. god, Serija A, br. 281-A, str. 19, stav 39).

67. Ovaj Ustavni sud primećuje da u ovom slučaju nije osporavano da je postojalo ometanje prava podnosioca zahteva, kao što je garantovano članom 35. Ustava i članom 2 Protokola br. 4 uz Konvenciju, po osnovu ne-izdavanja pasoša.

Da li je ograničenje bilo “u saglasnosti sa zakonom”

68. Vezano sa zakonitošću mere, Sud skreće pažnju u svetlu ustanovljene sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava prema kojem izraz: “u saglasnosti sa zakonom” ne samo da zahteva da osporena mera treba imati određenu osnovu u nacionalnom zakonu, nego se takođe referiše i na kvalitet navedenog zakona, tražeći da zakon treba biti dostupan zainteresovanom licu i predvidljiv što se tiče dejstva (vidi Rotaru protiv Rumunije [GC], br. 28341/95, stav 52, ESLJP 2000-V). Da bi zakon ispunio kriterij predvidljivosti on mora da sadrži dovoljno precizirane uslove u kojima mera može biti primenjena kako bi omogućila zainteresovanim licima – ako je potrebno uz odgovarajuće savete – da regulišu svoje ponašanje.
69. Sud primećuje da je podnosilac zahteva 27. aprila 2009. god podneo zahtev za izdavanje pasoša pri Odeljenju za izdavanje pasoša Ministarstva unutrašnjih poslova Kosova.
70. U saglasnosti sa članom 26. Zakona o putnim ispravama Ministarstvo unutrašnjih poslova je bilo obavezano da odluči o zahtevu za pasoš podnosioca zahteva u roku od 15 dana posle 27. aprila 2009. god. Međutim Ministarstvo nije učinilo to.
71. Sud takođe primećuje da je u slučaju podnosioca zahteva Ministarstvo unutrašnjih poslova delotvorno sprečilo izdavanje pasoša podnosiocu zahteva, iako ni Ministarstvo unutrašnjih poslova a ni sud nije doneo takvu odluku.
72. Treba se podsetiti da shodno članu 27. Zakona o putnim ispravama nadležni organ, tj Ministarstvo, ima pravo da odbije izdavanje pasoša “na osnovu sudske odluke” i “ako sud zahteva zabranu izdavanja pasoša”.
73. Sud podseća da izrečeno ograničenje podnosiocu zahteva na njegovo pravo na slobodu kretanja nije zasnovano na zakonu nego je slučaj pogrešnog tumačenja zakona i praksi zasnovanih na Sporazumu o razumevanju između Ministarstva unutrašnjih poslova, Sudskog saveta Kosova i Ministarstva pravosuđa, od 21. avgusta 2008. god.
74. Sud je zadovoljan da navedeni zakon, tj. Zakon o putnim ispravama, ispunjava kriterij dostupnosti i predvidljivosti, kao što je navedeno u stavu 68 presude.

Da li ograničenje prati legitiman cilj

75. Sud takođe smatra da ograničenje, kao u ovom slučaju, u cilju obezbeđivanja prisutnosti podnosioca zahteva u krivičnom postupku podignutom protiv njega ima legitiman cilj.

Da li je ograničenje “neophodno u demokratskom društvu”

76. Vezano sa srazmernošću ograničenja izrečenog u vezi sa prisustvom u krivičnom postupku, Sud ponavlja da je opravdano sve dok postoji legitiman cilj.
77. Sud primećuje da ustanovljena sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava koja navodi da određeno ograničenje, iako na početku opravdano, može postati nesrazmerno i prekršiti prava pojedinca ako se automatski produžava na dugo vreme (vidi Evropski sud za ljudska prava, presuda u slučaju Luordo protiv Italije, br. 32190/96, stav 96; Földes i Földesné Hajlik protiv Mađarske, br. 41463/02, stav 35).
78. U svakom slučaju tela su obavezna da obezbede da je ograničenje prava pojedinca da napusti njegovu ili njenu zemlju, od početka i kroz celo trajanje, opravdano i srazmerno u svim okolnostima. One se ne mogu produžiti na dugoročne mere ograničenja prava pojedinca na kretanje bez redovne ponovne provere njihovog opravdanja. Takva provera se obično treba izvršiti, najmanje u konačnoj instanci, od strane sudova pošto oni pružaju najbolje garancije nezavisnosti, nepristrasnosti i zakonitosti postupaka. Opseg razmatranja od strane sudova treba omogućiti sudovima da uzmu u obzir sve obuhvaćene činioce, uključujući i one koji se tiču srazmernosti ograničenja i prolaska vremena (vidi, *mutatis mutandis*, Evropski sud za ljudska prava. Presuda u slučaju Le Compte, Van Leuven i De Meyere protiv Belgije, 23. juna 1981. god, stav 60, serija A, br. 43).
79. Ustavni sud primećuje da je krivični postupak protiv podnosioca zahteva bio u toku pred Opštinskim sudom iz Prištine više od 6 godina i da je podnosilac zahteva konačno oslobođen.
80. Ustavni sud takođe primećuje da u postupku protiv podnosioca zahteva opštinski sud nije doneo nikakvu odluku saglasno članu 271. Zakona o krivičnom postupku. Umesto toga sud se suzdržao od izdavanja uverenja što je prema ustanovljenoj praksi neophodan kriterij za izdavanje pasoša, iako ovaj dokument nije naveden u članu 23.2. Zakona o putnim ispravama.
81. Sud smatra da je i opseg pravnih postupaka takođe zakazao da zadovolji zahteve člana 2. Protokola br. 4 uz Konvenciju.

82. Sud je takođe mišljenja da administrativni organ nije uzeo u obzir sve relevantne informacije u cilju osiguravanja da je ograničenje slobode kretanja podnosioca zahteva opravdano i srazmerno u svetlu okolnosti slučaja.
83. Što se tiče da li su tela ispunila svoj zadatak da ponovo pravilno provere meru ograničenja slobode kretanja podnosioca zahteva, Ustavni sud primećuje da nikakva ponovna provera sporne mere nije izvršena
84. U pogledu prethodnih razmatranja, Ustavni sud smatra da je podnosilac zahteva bio predmet mera automatske prirode, bez ikakvih ograničenja u vezi sa njihovim opsegom ili trajanjem (vidi Riener protiv Bugarske, 23. maj 2006. god, stav 127).
85. Sud zaključuje da su tela zakazala u njihovoj dužnosti po članu 2. Protokola 4 uz Konvenciju u obezbeđivanju da je bilo kakvo mešanje u pravo pojedinca da napusti njegovu ili njenu zemlju, od početka i tokom celog trajanja, opravdano i srazmerno u svetlu okolnosti.
86. Sledstveno, postojala je povreda prava podnosioca zahteva na slobodu kretanja, garantovanih članom 35. Ustava u vezi sa članom 2. stav 2 Protokola br. 4 uz Konvenciju.

ii. Vezano sa pravom na delotvorno pravno sredstvo

87. Član 54. Ustava, naslovljen Sudska Zaštita Prava, je sledeći:

“Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.”

88. Član 13. Konvencije predviđa:

“Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira na to da li su povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.”

89. Podnosilac zahteva je izjavio da ne postoje raspoloživa i delotvorna nacionalna pravna sredstva koja bi on mogao tražiti.
90. Suprotne strane, kao što je navedeno i gore, su objasnile sadašnju praksu u detaljima ali nijedna nije pokazala da postoje raspoloživa i delotvorna pravna sredstva za situaciju podnosioca zahteva.

91. Sud podseća da prema sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, član 13. Konvencije garantuje dostupnost (na nacionalnom nivou) pravnog sredstva u cilju sprovođenja suštine prava i sloboda iz Konvencije, bez obzira na koji način se one obezbeđuju u nacionalnom sistemu pravosuđa. Stoga delotvornost člana 13. je zahtevanje određivanja nacionalnog pravnog sredstva koje će se baviti suštinom “dokazive tvrdnje” prema Konvenciji kao i obezbeđivanje odgovarajućeg pravnog leka.
92. Opseg dužnosti prema članu 13. Konvencije se menja u zavisnosti od prirode žalbe podnosioca zahteva; međutim pravno sredstvo predviđeno članom 13. mora biti “delotvorno” u praksi kao i u zakonu. “Delotvornost” “pravnog sredstva” u okviru značenja člana 13. ne zavisi od izvesnosti povoljnog ishoda za podnosioca zahteva. Niti je neophodno da “vlast”, na koju se referiše ta odredba, bude zakonodavna vlast; ali ako nije, nadležnosti i garancije koje ona pruža su od važnosti u određivanju da li je pravno sredstvo pred istom delotvorno. Takođe, ako jedno pravno sredstvo samo od sebe u potpunosti ne ispunjava uslove člana 13. onda možda skup pravnih sredstava predviđenih nacionalnim zakonom može to ispuniti (vidi Evropski sud za ljudska prava, presuda u slučaju Silver i ostali protiv Ujedinjene Kraljevine, presuda od 25. Marta 1983. god, serija A, br. 61, str. 42, stav 113).
93. Pravilo iscrpljenja pravnih sredstava je zasnovano na pretpostavci izraženoj u članu 13. (sa kojim ima veliku sličnost) da postoji raspoloživo delotvorno nacionalno pravno sredstvo u odnosu na navodnu povredu prava pojedinca po Konvenciji (vidi Evropski sud za ljudska prava, presuda u slučaju Kudla protiv Poljske od 26. oktobra 2000. god).
94. Sledstveno, kada postoji dokaziva tvrdnja da akt vlasti može prekršiti prava pojedinca da napusti svoju zemlju, garantovana članom 2. Protokola br. 4 uz Konvenciju, član 13. Konvencije zahteva da pravni sistem mora omogućiti dotičnom pojedincu delotvornu mogućnost da ospori meru na koju se žali i da će relevantna pitanja biti razmotrena uz valjanu zaštitu i temeljitost u postupku od strane odgovarajućeg nacionalnog organa, pružajući dovoljno garancija o nezavisnosti i nepristrasnosti istog (vidi, *mutatis mutandis*, Shebashov protiv Letonije (odluka), 9. novembra 2000. god, br. 50065/99 i Al-Nashif protiv Bugarske, br. 50963/99, od 20. juna 2002. god).
95. Nema sumnje da je žalba podnosioca zahteva dokaziva, prema članu 2. Protokola br. 4 uz Konvenciju u odnosu na delotvorno ograničenje za njega da napusti Kosovo. Stoga, on je imao pravo na delotvorni postupak po žalbi u okviru zakona Kosova.

96. Ustavni sud primećuje da su suprotne strane potpisale Sporazum o razumevanju 21. avgusta 2008. god, u cilju određivanja postupaka i nadležnosti između Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravosuđa i Sudskog saveta Kosova o primeni člana 27. Zakona o putnim ispravama.
97. Sud naglašava da Sporazum može samo olakšati primenu zakona i ni u kojem slučaju ne treba biti korišćen kao izgovor za ne-primenjivanje zakona.
98. Sud podseća da saglasno praksi zasnovanoj na Sporazumu, zahtev za pasoš podnosioca zahteva nikada nije razmotren uz valjanu zaštita i temeljitost u postupku od strane odgovarajućeg tela.
99. Sledstveno, praksa, zasnovana na Sporazumu o razumevanju od 21. avgusta 2008. god, koju primenjuju Ministarstvo unutrašnjih poslova i Opštinski sud, je onemogućila podnosiocu zahteva da uživa njegovo pravo na delotvorno pravno sredstvo, kršeći član 54. Ustava i član 13. Konvencije

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na zasedanju održanom 30. oktobra 2010.god, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I.ODBIJA zahtev za privremene mere;
- II.OGLAŠAVA podnesak prihvatljivim;
- III.SMATRA da je postojala povreda prava podnosioca zahteva na slobodu kretanja, garantovana članom 35.2. Ustava u vezi sa članom 2. Protokola br. 4 uz Evropsku konvenciju za ljudska prava;
- IV.SMATRA da praksa zasnovana na Sporazumu o razumevanju od 21. avgusta 2008. god, koje primenjuju Ministarstvo unutrašnjih poslova i Opštinski sud, onemogućuje podnosiocu zahteva da uživa njegovo pravo na delotvorno pravno sredstvo, kršeći član 54. Ustava u vezi sa članom 13. Evropske konvencije za ljudska prava;
- V.JE USTANOVIO da Ministarstvo unutrašnjih poslova treba da odluči o zahtevu za pasoš podnosioca zahteva, podnetom 27. aprila 2009. god, u saglasnosti sa Zakonom o putnim ispravama u roku od 30 dana nakon primanja ove presude;
- VI.Ova presuda će biti dostavljena strankama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20.4. Zakona;

VII.Presuda stupa na snagu odmah i može biti predmet revizije urednika.

Sudija izvestilac

Mr. Sc. Kadri Kryeziu, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Ekrem Gashi protiv Central Bank of the Republic of Kosovo

Slučaj KI 26/09, odluka 15. decembar 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije, sudska zaštita prava.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev protiv Centralne banke Republike Kosova, kao naslednica Centralnog bankarskog i autoriteta isplata Kosova (CBAK), koja ga je, po njemu, otpustila sa posla u suprotnosti sa zakonom i nakon toga se nije pridržavala rešenjima sudova, koji su odlučili u njegovu korist i da je on trebao da bide vraćen na posao. Međutim, kada je CBAK tražio reviziju pri Vrhovnom sudu Kosova, on je odlučio u korist CBAK. Podnosilac pretenduje da mu je time negirano pravo na rad i obavljanje profesije i sudska zaštita prava.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neosnovan, uz obrazloženje da se žalba podnosioca odnosi na period koji datira ore datuma stupanja Ustava na snagu, stoga ističe da je zahtev van vremenske nadležnosti i u nesaglasnosti sa odredbama Ustava i zakona "*ratione temporis*".

Priština, 14 decembar 2010
Br. Ref.: RK 36/10

ODLUKA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 26/09

g. Ekrem Gashi

protiv

Centralne banke Republike Kosovo¹

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

¹ U vreme događaja: njen prethodnik Uprava za bankarstvo i platni promet Kosova (BPAK).

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Ekrem Gashi, stanovnik Prištine.

Tužena stranka

2. Tužena stranka je Centralna banka Republike Kosovo kao pravni naslednik Uprave za bankarstvo i platni promet Kosova (u daljem tekstu: BPAK), koja je bila poslodavac podnosioca zahteva u vreme događaja.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva se žali da je otpušten od strane BPAK-a kršenjem važećeg zakona na Kosovu i da nisu ispoštovane odluke sudova da se vrati na svoje pređašnje radno mesto. On se poziva na kršenje članova 49. i 54. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav").

Pravna osnova

4. Član 113. (7) Ustava, članovi 20. i 22. (7) i (8) Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2009., (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: "Zakon") i član 54. (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu").

Postupak pred Sudom

5. Podnesak je zaveden 9. jula 2009. i saopšten BPAK-u na komentare.
6. Dana 22. januara 2010. godine, BPAK je podneo odgovor ovom Sudu.
7. Dana 15. juna 2010. godine, Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Kadri Kryeziua (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami razmotrilo je izveštaj sudije Roberta Carolana i dalo je preporuku Sudu.

Činjenice

8. Podnosilac zahteva radio je kao vozač za BPAK, shodno ugovoru o radnom odnosu sklopljenim između stranaka dana 1. februara 2001.
9. Dana 19. marta 2002., BPAK je raskinuo ugovor o radnom odnosu podnosioca zahteva, navodno usled nedoličnog ponašanja.
10. Dana 26. januara 2005., podnosilac zahteva podneo je tužbu Opštinskom sudu u Prištini u kojoj je osporio svoje otpuštanje. Opštinski sud je našao da raskid ugovora o radnom odnosu podnosioca zahteva od strane

poslodavca, nije izvršen u skladu sa važećim zakonom na Kosovu i stoga ga je poništio. Pored toga, Opštinski sud je naložio BPAK-u da vrati podnosioca zahteva na njegovo radno mesto i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 639.60 evra.

11. Opštinski sud je našao da je poslodavac prekršio član 11. (5) Uredbe UNMIK-a (2001/27) o osnovnom zakonu o radu (u daljem tekstu "Uredba UNMIK-a 2001/27"), i zaključio je da poslodavac nije preispitao odluku o raskidu radnog odnosa kao što je zahtevano od strane podnosioca zahteva, pošto u skladu sa članom 178. (2) Zajedničkog zakona o radu, poslodavac je trebalo da odloži raskid ugovora o radnom odnosu u slučajevima u kojima je podnosilac zahteva zatražio preispitivanje istog. Po shvatanju Opštinskog suda, Zajednički zakon o radu bio je na snazi na Kosovu, u skladu sa Uredbom UNMIK-a 1999/24 o zakonu važećem na Kosovu (u daljem tekstu Uredba 1999/24") izmenjena i dopunjena Uredbom UNMIK-a (2000/59).
12. Dana 10. juna 2005. godine Okružni sud u Prištini podržao je odluku i pravno obrazloženje Opštinskog suda u Prištini i odbacio je žalbu BPAK-a. Okružni sud je našao da je ugovor o radnom odnosu podnosioca zahteva raskinut u suprotnosti sa Zakonom o osnovnim pravima iz radnog odnosa – kao važećim zakonom na Kosovu – pošto je BPAK održao direktno sastanak sa podnosiocem zahteva i saopštio mu je osnovu za raskid ugovora o radnom odnosu a da mu nije pružio prethodno objašnjenje o nameri i osnovi za njegovo otpuštanje i pokrenuo disciplinski postupak protiv podnosioca zahteva. BPAK je, stoga, delovao na nezakoniti način, u suprotnosti sa odredbama gore pomenutog zakona.
13. Dana 6. septembra 2005., Opštinski sud u Prištini potvrdio je svoju odluku od 26. januara 2005., potvrđenu od strane Okružnog suda u Prištini dana 10. juna 2005., i odbacio je tužbu BPAK-a da kosovski sudovi nisu bili nadležni da deluju u pogledu tužbe podnosioca zahteva. Opštinski sud u Prištini dalje je zaključio da žalba podneta od strane BPAK-a Vrhovnom sudu ne sprečava izvršenje odluke od 26. januara 2005.
14. Dana 24. januara 2006. godine Vrhovni sud Kosova dozvolio je da zahtev BPAK-a za reviziju i preinačio je odluke Opštinskog suda u Prištini i Okružnog suda u Prištini, sa time da je tužba podnosioca zahteva odbačena kao neosnovana. Pravno obrazloženje Vrhovnog suda zasnovano je na činjenici da je obaveštenje koje navodi razloge za raskid ugovora o radnom odnosu pruženo zaposlenom dovoljno i u skladu sa Uredbom UNMIK-a (2001/27), koja je imala prvenstvo nad svim drugim zakonodavnim aktima koji nisu bili u skladu sa istom.

Navodi podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva tvrdi da ga BPAK nije vratio na njegovo predašnje radno mesto u BPAK-u i da mu BPAK nije pružio nadoknadu u iznosu od 639.60 evra koje je Opštinski sud naredio BPAK-u da mu isplati.
16. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je zakonsko pravo da bude ponovo vraćen na svoje predašnje radno mesto efektivno uskraćeno, iz razloga što BPAK nije postupio u skladu sa odlukama nižeg, čime je počinio prekršaj članova 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

Član 49. predviđa:

“Garantuje se pravo na rad.”

Član 54. predviđa:

“Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.”

Podnesci tužene stranke

17. U svojim podnescima Sudu, BPAK je izneo da podnosilac zahteva nije vraćen na svoje predašnje radno mesto iz razloga što je njegova tužba neosnovana i pravno neodrživa.
18. BPAK je izneo svoj stav da je raskid ugovora o radnom odnosu podnosioca zahteva izvršen u skladu sa važećim zakonom na Kosovu. On je takođe izneo da je u vreme raskida ugovora o radnom odnosu, BPAK imao određeni broj odgovornosti i funkcija koje su predstavljale isključiva ovlašćenja specijalnog predstavnika generalnog sekretara, u skladu sa Uredbama UNMIK-a. On je dalje izneo da su, posledično, njegove radnje, izvan nadležnosti sudova na Kosovu.

Ocena prihvatljivosti podneska

19. U cilju rešavanja podneska podnosioca zahteva, Sud treba da razmotri pre svega da li je podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti, predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovníkom o radu.
20. U tom smislu, Sud napominje da je odluka Vrhovnog suda doneta 24. januara 2006. a Podnesak je podnet Ustavnom sudu 9. jula 2009. godine.

21. Član 56. Zakona predviđa:

“Rokovi za pokretanje postupaka za koje je nadležan Ustavni sud, a koji su određeni ovim zakonom i oni koji su pokrenuti pre stupanja na snagu ovog zakona će početi da važe na dan stupanja na snagu ovog zakona.”

22. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da je odluka Vrhovnog suda doneta više od tri godine pre stupanja Zakona na snagu, te je samim tim zahtev neblagovremen.

23. Iz ovoga sledi da podnesak podnosica zahteva mora biti odbačen kao neprihvatljiv usled “ratione temporis”.

IZ OVIH RAZLOGA

24. Ustavni sud, u skladu sa članom 20. Zakona, i članom 54. (b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 14. decembra 2010. god, jednoglasno:

ODLUČUJE

I.DA ODBACI podnesak kao neprihvatljiv.

II.Ova odluka biće poslata strankama i objavljena u Službenom listu u skladu sa članom 20. (4) Zakona.

III.Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Halit Bahtiri protiv Uprave obrazovanja Skupštine opštine Podujevo

Slučaj KI 35/09, odluka od 14. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na rad, ravnopravnost pred zakonom, sloboda kretanja.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim traži obeštećenje za materijalnu štetu koju je pretrpeo od 1981. godine, kada je Opštinski komitet saveza komunista Podujeva suspendovao sa posla i naložio mu je da radi u jednoj drugoj osnovnoj školi, uz manju platu. Osim toga, on pretenduje da su ga za to vreme zlostavili kolege i učenici i da je bio prinuđen da napušta radno mesto i na taj način je njemu kršeno pravo na rad, sloboda kretanja i da su ga zlostavili.

Ustavni sud je odlučio da zahtev odbija kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosilac zahteva nije iscrpeo pravna sredstva, i nakon jasnog uputstva Sudskog saveta Kosova da se obraća nižim sudovima i da je zahtev podnet nakon vremenskog roka predviđenog zakonom o Ustavnom sudu.

Priština, 14 decembar 2010
Ref. Br.: RK 34/10

ODLUKA O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI. 35/09

Podnosilac zahteva

Halit Bahtiri

Protiv

Direkcije za obrazovanje Skupštine Opštine u Podujevu

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, sudija

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Jednoglasno usvaja sledeću **Odluku** o neprihvatljivosti slučaja.

UVOD

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac Zahteva je g. Halit Bahtiri iz sela Gornji Sibovac, Opština Podujevo.

Osporene odluke

Direkcija za obrazovanje Skupštine Opštine u Podujevu.

Predmetna stvar

2. Dana 18. avgusta 2009. g. Halit Bahtiri iz sela Gornji Sibovac, Opština Podujevo je Ustavnom Sudu Kosova podneo zahtev koji je upisan pod brojem Br. KI. 35/09. G. Bahtiri je od ovog Suda zatražio da mu se zbog povrede prava na rad, slobodu kretanja i zlostavljanja, nadoknadi 18-godišnje radno iskustvo u vrednosti od šestdesethiljada evra (60.000 €).

Pravni osnov

3. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu Ustav), Član 20 Zakona Br. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu Zakon) i član 55 Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu Poslovnik).

Kratak pregled postupka pred Sudom

4. Zahtev je Ustavnom Sudu podnet dana 18. avgusta 2009. Predsednik Suda je za sudiju izvestioca imenovao Prof. Dr. Čukalovića i odredio veće za razmatranje u sastavu od sudije Prof. Dr. Envera Hasanija, predsedavajućeg i sudija Dr. Ilirina Islami i Mr.Sc. Kadri Kryeziu. Dana 16. juna 2010. Sud je razmotrio slučaj i većao o prihvatljivosti zahteva podnosioca.

Činjenice

5. G. Bahtiri sa školskom spremom apsolvent Filološkog Fakulteta, Katedra za Albanologiju je radio kao Profesor klasične gimnazije "8. novembar" u Podujevu od 1975. godine do 1977. godine kada je otišao na odsluženje vojnog roka.
6. Nakon odsluženja vojnog roka i odbrane diplomskog rada na Filološkom Fakultetu u 1978. godini, g. Bahtiri je zasnovao radni odnos kao profesor u klasičnoj gimnaziji "8. novembar" u Podujevu.

7. U 1981. godini, Opštinski Komitet Saveza Komunisti u Podujevu i Inicijativni Odbor Skupštine Opštine u Podujevu su suspendovali sa posla podnosioca zahteva i naložili mu da radi u osnovnoj školi "Bratstvo-jedinstvo" u Podujevu, čime je, kako tvrdi podnosilac zahteva, zbog razlike u ličnom dohotku, on oštećen u iznosu od četrdeset pet hiljada petsto evra (45.500 €) nemačke marke. Prema podnosiocu zahteva, on je pored toga i sve vreme bio zlostavljan od kolega i učenika i da je zbog toga bio primoran da u 1990. godini napusti posao.
8. Dana 16. jula 2007. G. Bahtiri se obratio Direkciji za obrazovanje Opštine Podujevo sa zahtevom za vraćanje na radno mesto u Gimnaziji "Aleksandër Xhuvani" u Podujevu ili u osnovnoj školi "Naim Frashëri" u Podujevu.
9. Dana 21. januara 2008., g. Bahtiri se obratio Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije Republike Kosovo sa zahtevom da mu se prizna 17 godina radnog iskustva i da mu se na ime nadoknade štete isplati iznos od pedesethiljadaevra (50.000 €).
10. G. Bahtiri se dana 30. oktobra 2007. obratio Sudskom Savetu Kosova sa zahtevom za nadoknadu prihoda u vrednosti od trideset pet hiljada evra (35.000 €).
11. Dana 21. novembra 2007. Sudski Savet Kosova je odgovorio na zahtev g. Bahtirija i uputio ga da se za ostvarivanje svog prava obrati nadležnom opštinskom sudu tužbom za nadoknadu prihoda.
12. G. Bahtiri se obratio Nezavisnom Nadzornom Odboru Kosova sa zahtevom za vraćanje na radno mesto u osnovnoj školi "Naim Frashëri".
13. Nezavisni Nadzorni Odbor Kosova je dopisom nr. 02 (20) 2008 od 30. januara 2008. odbio žalbu g. Bahtirija sa obrazloženjem da je žalba nedopuštena jer je prema članu 2, stav 2.1 Administrativnog Uputstva Ministarstva Javnih Službi o pravilima i postupcima žalbi, precizno predviđeno da pravo žalbe Nezavisnom Nadzornom Odboru Kosova mogu imati samo radnici Javne Službe, dok podnosilac zahteva nema ni status, niti položaj državnog službenika, tako da je prema članu 11, stav 11.1 UNMIK Uredbe br.2001/36 o Javnim Službama Kosova i članu 2.1 Administrativnog Uputstva Ministarstva Javnih Službi Br. 2005/02 o pravilima i postupcima žalbi, ova žalba uložena od strane neovlašćenog lica.

Tvrđenje podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva u svom zahtevu tvrdi da mu je uskraćeno pravo na rad prema članu 49 Ustava i da je diskriminisan prema članu 24 (2) Ustava, ne razrađujući dalje ovo pitanje.

Ocena o prihvatljivosti zahteva

15. Da bi odlučio u vezi sa zahtevom podnosioca, Sud prvo ispituje raspoloživu dokumentaciju i analizira da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što se predviđa u Ustavu. U vezi sa ovim, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji predviđa sledeće:

“Pojedinci mogu da prijave povrede njihovih pojedinačnih prava i sloboda koje im garantuje Ustav od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisana zakonom.”

16. Na osnovu dokumentacije koju je dostavio g. Bahtiri, Sud nalazi da uprkos pravnoj pouci Sudskog Saveta Kosova od 21. novembra 2007. da se za ostvarivanje svog prava može obratiti nadležnom opštinskom sudu tužbom za nadoknadu prihoda, g. Bahtiri nije iskoristio ovo zakonsko pravo.
17. Sud takođe naglašava da domaće zakonodavstvo, a naročito Zakon o Parničnom Postupku (zakon Br. 03/L-006 Skupštine Republike Kosovo) predviđa da su za rešavanje sporova iz radnog odnosa nadležni redovni sudovi i da takođe obezbeđuje i efikasna sredstva žalbe za ostvarivanje prava koja su navodno prekršena.
18. Pored toga, član 475 ovog Zakona predviđa da će “u sporovima iz radnog odnosa, a posebno prilikom određivanja rokova i zakazivanja sudskih sednica, sud uvek imati u vidu potrebu hitnog rešavanja sporova iz radnog odnosa”.
19. S obzirom na ono što je prethodno navedeno, Sud ocenjuje da se g. Bahtiri ni u jednom slučaju nije obratio Sudu nadležnom za odlučivanje u vezi sa zahtevom koji je pokrenuo u Ustavnom Sudu.
20. Sud želi da naglasi da obrazloženje o pravilu iscrpljivanja pravnih sredstava postoji da bi se nadležnim organima, uključujući i sudove, dala mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje efikasna pravna sredstva za zaštitu povrede ustavnih prava (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, Odluka od 28. jula 1999.).
21. Sud takođe naglašava da jednostavno nije dovoljna jedna sumnja što se tiče perspektive pitanja da isključi žalioca od njegove obaveze da se žali nadležnim lokalnim organima (vidi Whiteside protiv Ujedinjenog Kraljevstva, odluka od 7. marta 1994., zahtev br.20357/92, DR 76, str. 80).
22. Član 56 Zakona određuje:

“Rokovi određeni za pokretanje nekog postupka za pitanja za koja je nadležan Ustavni Sud i koja su pokrenuta pre stupanja na snagu ovog zakona počinju da se računaju na dan stupanja na snagu ovog zakona”.

23. Član 56 Zakona je povezan sa članom 49 Zakona, kao u nastavku, koji određuje vremenske rokove za podnošenje individualnih zahteva prema Članu 113 (7) Ustava i članu 47 Zakona:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje da teče od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje da teče na dan javnog objavljivanja odluke ili akta.”

24. U vezi sa ovim, Sud primećuje da je podnosilac Ustavnom Sudu zahtev dostavio dana 18. avgusta 2009., dok je poslednja Odluka u vezi sa ovim slučajem, ona Nezavisnog Nadzornog Odbora Kosova od 30. januara 2008. i da se stvar odnosi na period koji datira pre datuma stupanja Ustava na snagu (vidi Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. 59532/00, Presuda ESLJP, 29. juli 2004), stoga zaključuje da je zahtev zastareo.
25. Član 48 Zakona određuje:
“Podnosilac podneska je dužan da u svom zahtevu precizno razjasni to za koja prava i slobode tvrdi su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.
26. Podnosilac zahteva nije naveo ili jasno definisao za koja prava i slobode on tvrdi da su mu prekršena prema Ustavu.

DAKLE, IZ TIH RAZLOGA

Sud nakon što je analizirao sve činjenice i dokaze podnete od strane podnosioca zahteva i nakon razmatranja slučaja, u skladu sa članom 113 (7) Ustava, članom 20 Zakona i članom 55 Poslovnika, na zasedanju održanom 14. decembra 2010. god. jednoglasno donesi:

DONOSI ODLUKU

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će se dostaviti strankama i objaviće se u Službenom Glasniku u skladu sa članom 20.4 ovog Zakona.

III. Ova Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija Izvestilac

Prof. Dr. Ivan Čukalović, , s.r.

Predsednik Ustavnog Suda

Prof. Dr. Enver Hasani, , s.r.

Veli Sermaxhaj protiv Odluke E. Br. 299/05, P. Br. 772/05 i Ed. Br. 44/09 Opštinskog suda u Gnjilane

Slučaj KI 49/09, odluka od 14. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, ustavnost, ustavna prava, svojina.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev pri Ustavnom sudu, kojim pretenduje da odluke Opštinskog suda u Gnjilane, donete od istog sudije parničnog i krivičnog postupka, nisu međusobno konsistentne i eksperta i tužilac su bili jednostrani u obavljanju njihovih obaveza. Time podnosilac pretenduje da su mu kršena njegova ustavna prava, ne specifikujući tačno koje se odredbe Ustava krše.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosilac zahteva nije podneo nijednu evidenciju da je apelovao navedene odluke u nekom sudu više instance, stoga nije iscrpeo pravna sredstva predviđena zakonom.

Priština, 14. decembar 2010
Ref. Br.: RK71/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

**Predmetu br. KI 49/09
Podnosilac zahteva
Veli Sermaxhaj**

OCENA USTAVNOSTI

**Odluke Opštinskog suda u Gnjilanu, E.br. 299/05,
od 26. maja 2009. god.**

i

**Odluke Opštinskog suda u Gnjilanu, P.br. 772/05,
od 26. marta 2009. god.**

i

**Odluke Opštinskog suda u Gnjilanu, Ed.br. 44/09,
od 25. novembra 2009. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija
 Almiro Rodrigues, sudija
 Snezhana Botusharova, sudija
 Ivan Čukalović, sudija
 Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
 Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Veli Sermaxhaj iz Gnjilana.

Sporne odluke

2. Sporne odluke su:

- a. Odluka o parničnom postupku Opštinskog suda u Gnjilanu, E.br. 299/05, datuma 26. maja 2009. god, pošaljena podnosiocu zahteva 4 jula 2005;
- b. Odluka o krivičnom postupku Opštinskog suda u Gnjilanu, P.br. 772/05, datuma 26. marta 2009. god., pošaljena podnosiocu zahteva 7 aprila 2009; i
- c. Odluka o izvršenju Opštinskog suda u Gnjilanu, Ed.br. 44/09, datuma 25. novembra 2009. god., pošaljena podnosiocu zahteva 26 novembra 2009.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je veštak kojeg je odredio Opštinski sud u Gnjilanu da oceni vrednost imovine, zloupotrebio svoj položaj i da je zatražio od Opštinskog suda da primeni član 30. [Primena opštih odredbi o krivičnoj odgovornosti], član 39. stav 3. [Novčana kazna] i član 43. stav 2. [Uslovna osuda] Privremenog krivičnog zakona Kosova, Uredba 2003/25 (u daljem tekstu: "PKZK"). Osim toga, on tvrdi da mu je tužilac, koji je prijatelj treće strane, pretio kaznom zatvora i likvidacijom ukoliko podnosilac zahteva ne otplati svoj dug trećoj strani.
4. Podnosilac zahteva se ne poziva na nijedan član Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: "Ustav").

Pravni osnov

5. Član 113. stav 7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembra 2008. godine (u daljem tekstu:

“Zakon”) i član 54. stav b Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: “Poslovnik”).

Postupci pred Sudom

6. Podnosilac zahteva je 5. oktobra 2009. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: “Sud”).
7. Sud je 22. oktobra 2009. god. poslao dopis podnosiocu zahteva u kojem je obavešten da mora da popuni obrazac zahteva da bi mogao da isti podnese Sudu.
8. Podnosilac zahteva je 3. novembra 2009. god. podneo zahtev Sudu.
9. Podnosilac zahteva je 15. novembra 2009. god. podneo novi podnesak Sudu u kojem se navodi da je veštak kojeg je odredio Opštinski sud u Gnjilanu da oceni vrednost imovine zloupotrebio svoj položaj.
10. Sekretarijat je 18. februara 2010. god. obavestio Opštinski sud u Gnjilanu o zahtevu, a odgovor je poslat 9. marta 2010. god. u kojem su Sudu hronološkim redosledom predstavljeni građanski i krivični predmeti. Opštinski sud je naveo, da po njegovom mišljenju, nijedno pravo podnosioca zahteva nije prekršeno, da je on učestvovao na svakom ročištu u sudu i da je imao pravo da se žali na presudu.
11. 13 decembra 2010, posle razmatraja Izveštaja od sudije izveštaca Snezhana Botusharova, Komisija za razmatranje, u sastavu od zamenik predsednika Kadri Kryeziu (predsedavajući), i Presednik Enver Hasani i Sudija Iliriana Islami, preporučili su to celokupnom sastavu suda.

Kratak pregled činjenica

12. U svom zahtevu, podnosilac se žali na sudske odluke donete u dva različita parnična postupka i u jednom krivičnom postupku.

U pogledu parničnih postupaka

13. Prvi parnični postupak vođen je zbog dugovanja preduzeća podnosioca zahteva (“NPT Vlora VS”) prema “Banka Kreditore Sh.a.” iz Prištine (u daljem tekstu: “Kreditor”).
14. Kreditor je 25. aprila 2005. god. podneo zahtev Opštinskom sudu u Gnjilanu za izvršenje zaplene i konfiskacije založene imovine i prodaju nepokretnosti, pošto podnosilac zahteva nije ispunio svoje obaveze prema sporazumu o zajmu zaključenom 9. marta 2004. god.

15. Opštinski sud je 26. maja 2005. god. dozvolio izvršenje zahteva Kreditora. Podnosilac zahteva nije podneo žalbu protiv te odluke (Odluka, E.br. 299/05).
16. Opštinski sud u Gnjilanu je 6. septembra 2005. god. obustavio izvršni postupak, pošto su se podnosilac zahteva i Kreditor sporazumeli oko sudskog poravnjanja.
17. Kreditor je 9. maja 2006. god. podneo sudu zahtev za izvršenje, navodeći da podnosilac zahteva nije ispunio svoju obavezu prema sudskom poravnjanju.
18. Opštinski sud u Gnjilanu je 12. decembra 2006. god. ocenio tržišnu vrednost imovine podnosioca zahteva, na osnovu ocene koju je izvršio finansijski veštak, kojeg je odredio sud.
19. Podnosilac zahteva je podneo žalbu na tu presudu Okružnom sudu u Gnjilanu, koji je 14. februara 2007. god. odbacio žalbu kao neosnovanu i podržao presudu Opštinskog suda.
20. Opštinski sud u Gnjilanu je 21. juna 2007. god. prihvatio najbolju ponudu datu za imovinu. Podnosilac zahteva je podneo žalbu na presudu Okružnom sudu u Gnjilanu, koji je 2. oktobra 2007. god. odbacio žalbu kao neosnovanu i podržao presudu Opštinskog suda u Gnjilanu.
21. Dana 10. augusta 2007, Opštinski sud je odlučio najbolju ponudu za nekretninu. Podnositelj zahtjeva se žalio protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu, u kojoj je na 2. oktobra 2007, izjavio žalbu kao neosnovanu i odobrio odluku Opštinskog suda u Gnjilanu.
22. Nakon toga, podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju presude Okružnog suda Opštinskom sudu u Gnjilanu, koji je 14. novembra 2007. god. odbio zahtev kao neprihvatljiv. Podnosilac zahteva nije podneo žalbu na tu presudu.
23. Podnosilac zahteva je zatim osporavao odluku o izvršenju i ocenu vrednosti imovine pred Opštinskim sudom, koji je 17. decembra 2007. god. odbacio i tu žalbu kao neosnovanu.
24. Podnosilac zahteva je 25. februara 2009. god. Opštinskom sudu u Gnjilanu podneo zahtev za ponovno suđenje, koji je, međutim, isti odbacio. Podnosilac zahteva nije podneo žalbu na tu odluku.
25. Opštinski sud u Gnjilanu je 8. maja 2009. god. doneo odluku da prodaja imovine nije valjana zato što kupac nije isplatio iznos u zakonski predviđenom roku. Protiv te odluke nije izjavljena žalba.

26. Opštinski sud u Gnjilanu je 26. avgusta 2009. god. doneo odluku E.br. 288/05, 651/06 i 920/2007 o određivanju veštačenja za ocenu vrednosti nepokretnosti pod hipotekom, dok je u skladu sa Zaključkom suda od 1. februara 2010. godine, vrednost imovine pod hipotekom ocenjena odlukom koju su prihvatile sve stranke u postupku i koja sada čeka na objavljivanje aukcije za prodaju imovine pod hipotekom, da bi se izvršio zahtev kreditora za naplatu dugovanja.
27. U drugom parničnom postupku u vezi sa naplatom dugovanja od podnosioca zahteva prema trećoj strani, Opštinski sud u Gnjilanu je 5. oktobra 2005. god. odlučio da podnosilac zahteva mora da isplati dugovanje trećoj strani. Podnosilac zahteva nije izjavio žalbu protiv te odluke.

U pogledu krivičnog postupka

28. Podnosilac zahteva je 12. juna 2003. god. sklopio sporazum o zajmu.
29. Podnosilac zahteva je 3. februara 2009. god. pozvan na ročište zakazano za 10. mart 2010. godine, pod optužbom da je izvršio prevaru iz člana 261. stava 1. Krivičnog zakona Kosova.
30. Međutim, podnosilac zahteva se nije odazvao pozivu da prisustvuje ročištu, o čemu nije obavestio sud, te je ročište odloženo za 26. mart 2009. god.
31. Na ročištu održanom 26. marta 2009. god. podnosilac zahteva je priznao krivicu i, sledstveno tome, za prevaru je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri meseca, koja se ne bi izvršila ukoliko u roku od godinu dana ne izvrši neko krivično delo (Odluka, P.br. 772/05).
32. Nakon toga, tužilac je izjavio žalbu protiv te presude Okružnog suda u Gnjilanu, navodeći da je Opštinski sud trebalo da odredi težu kaznu.
33. Okružni sud u Gnjilanu je 16. juna 2009. god. osudio podnosioca zahteva na kaznu zatvora u trajanju od tri meseca.

U pogledu izvršenje odluke P.br. 772/05

34. Opštinski sud u Gnjilanu je 27. jula 2009. god. usvojio zahtev podnosioca za odlaganje kazne.
35. Opštinski sud u Gnjilanu je 23. oktobra 2009. god. odbacio novi zahtev podnosioca za odlaganje izdržavanja kazne kao neosnovan. Podnosilac

zahteva je na tu odluku izjavio žalbu Okružnom sudu, koji je žalbu odbacio kao neosnovanu.

36. Opštinski sud je 25. novembra 2009. god. odbacio zahtev podnosioca za zamenu kazne zatvora novčanom kaznom kao neosnovan (Odluka, Ed.br. 44/09).
37. Podnosilac zahteva je na odluku Opštinskog suda u Gnjilanu izjavio žalbu Okružnom sudu u Gnjilanu, koji je 10. decembra 2009. god. odbacio žalbu kao neosnovanu.

Navodi podnosioca zahteva

38. Podnosilac zahteva navodi da odluke redovnih sudova nisu dosledne te da su imenovani veštak i tužilac bili pristrasni. Štaviše, sudovi mu nisu dozvolili da na odgovarajući način iznese svoje argumente tokom ročišta, niti da ga zastupa advokat.
39. Na kraju, on se žali da je sve postupke pred Opštinskim sudom u Gnjilanu vodio isti sudija.

Ocena dopustivosti zahteva

40. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove dopustivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovníkom.
41. Član 113. stav 7. Ustava predviđa:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”.
42. Sud želi da naglasi da pravilo da se iskoriste pravna sredstva postoji da bi se predmetnim organima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava. (*Vidi, mutatis mutandis ECHR, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999*). Međutim, nije neophodno da se u predmetnim postupcima eksplicitno ukaže na ustavna prava. Sve dok je na predmetnu stvar ukazano implicitno ili u značajnom delu, pravilo i iskorišćavanju pravnih sredstva je ispoštovano (*vidi, mutatis mutandis, ECHR, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004*).

43. Ovaj Sud je primenio isto obrazloženje kada je doneo Odluku o neprihvatljivosti u predmetu AAB-RIINVEST University D.O.O, Priština protiv Vlade Republike Kosova, Predmet br. KI. 41/09 i Odluku od 23. marta 2010. god. u predmetu Mimoze Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije, Predmet br. KI 73/09.
44. Jasno je na osnovu podnesaka podnosioca zahteva da on nikada nije ukazao na ili pokrenuo postupak zbog navodnih kršenja prava pred višog autoriteta, uključujući Vrhovni sud Republike Kosova.
45. Stoga podnosilac zahteva na parničnom, krivičnom i izvršenom postupcima nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju u skladu sa važećim zakonom, kako je predviđeno članom 113. stavom 7. Ustava, te se njegov zahtev mora odbaciti kao nedopustiv za razmatranje.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113.7 Ustava, 47. Zakona i članu 54. stavu b Poslovnika, na zasedanju održanom 14. decembra 2010. god, jednoglasno donosi:

ODLUKU

I.DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova Odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

=

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Nexhmedin Llumnica protiv Odluke C1. Br. 618/02 Opštinskog suda u Prištini

Slučaj KI 03/09, odluka od 14. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, pravo na svojinu.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim napada odluku Opštinskog suda koji je proglasio sebe nekompetentnim da poništi jednu odluku o eksproprijaciji njihove svojine, pri čemu pretenduje da mu je negirano pravo na svojinu. On traži od Ustavnog suda da suspenduje sve ekonomske delatnosti preduzeća koje gradi na svojini, koju je, kako pretenduje, bio prinuđen da proda tom preduzeću, koje je kasnio tužio za ne ispunjavanje ugovora.

Ustavni sud je odlučio da odbija zahtev podnosioca kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosilac ne pruža neki *prima facie* dokaz, kojim bi potkrepeo kršenje njegovih ustavnih prava.

Priština, 14 decembar 2010
Ref. Br.: RK 41/10

Rešenje o neprihvatljivosti

u

Slučaju br. KI 03/09

Nexhmedin Llumnica

protiv

Odluke Opštinskog suda iz Prištine C1. br. 618/02

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Jednoglasno usvaja sledeće rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Nexhmedin Llumnica sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Odluka Opštinskog suda u Prištini C1. br. 618/02, od 11. avgusta 2008. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava garantovana članom 46. (Zaštita imovine) Ustavom Republike Kosovo. Zahteva od Suda da: (1) obustavi sve privredne aktivnosti preduzeća Melrose Investment Group na Kosovu; i (2) odredi nadoknadu za kršenje prava u iznosu od 800 miliona evra.

Pravna osnova

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Ustav), član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Zakon), i član 54.(b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je 18. februara 2009. god predao podnesak Ustavnom sudu.
6. Privremeni Sekretarijat Ustavnog suda je 23. februara 2009. god obavestio podnosioca zahteva da je Sud primio i zaveo njegov podnesak, i da će biti razmotren čim Sud postane u potpunosti funkcionalan.
7. Predsednik Ustavnog suda je 3. oktobra 2009. god imenovao sudiju prof. Dr. Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca.
8. Predsednik Ustavnog suda je 15. decembra 2009. god imenovao veće za razmatranje u sastavu: sudija Robert Carolan, predsedavajući, i sudije Altay Suroy i Snezhana Botusharova.

Činjenice

9. Podnosilac zahteva tvrdi da je zajedno sa Riza Llumnicom bio suvlasnik katastarske parcele 2653/11656/3, zavedena u posedovnom listu br. 2265 SO Priština.

10. Sekretarijat za ekonomiju i finansije SO Priština je 25. novembra 1974. god izvršio eksproprijaciju katastarske parcele 2653/11656/3, koja je bila zavedena na ime Hysen Bajram Llumnica. Niko od vlasnika nije osporio odluku i Sekretarijat im je ponudio parcele na drugim lokacijama na ime kompenzacije (Odluka br. 05-464-74 od 25. marta 1974. god).
11. Podnosilac zahteva je 1998. god podneo zahtev Direkciji za imovinu i pravna pitanja Opštine Priština za ri-eksproprijaciju navedene imovine. Nakon primanja zahteva Direkcija je obavestila podnosioca zahteva da uz zahtev treba priložiti i odluku o eksproprijaciji.
12. Podnosilac zahteva i Riza Llumnica su 10. maja 2001. god podneli zahtev Direkciji za imovinu i pravna pitanja Opštine Priština zahtevajući ri-eksproprijaciju gore navedene imovine.
13. Podnosilac zahteva i Riza Llumnica su 3. oktobra 2002. god pokrenuli postupak pred Opštinskim sudom iz Prištine zahtevajući priznavanje njihovog imovinskog prava nad katastarskom parcelom 2653/3.
14. Podnosilac zahteva i druga lica su 8. maja 2003. god sklopila poslovni ugovor sa preduzećem Melrose Investment Group iz Tirane. Prema uslovima ugovora podnosilac zahteva i poslovni partneri se obavezuju da prodaju katastarsku parcelu 2653/2 preduzeću Melrose Investment Group u zamenu za tri stana.
15. Nakon nekog vremena preduzeće Melrose Investment Group je pokrenulo postupak za kršenje ugovora tvrdeći da podnosilac zahteva nije uspeo da ispuni uslove ugovora u vezi sa potvrđivanjem imovinskog prava.
16. Opštinski sud iz Prištine je 11. avgusta 2008. god ustanovio da nema nikakvih nadležnosti da se bavi pitanjem pošto samo organ koji je doneo prvu odluku o eksproprijaciji ima pravo da poništi odluku (C1. br. 618/02).

Ocena prihvatljivosti podneska

17. Član 113.7. Ustava predviđa:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

18. Član 48. Zakona predviđa:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

19. Podnosilac zahteva nije podneo nijedan dokaz *prima facie* kojim se potvrđuje kršenje njegovih Ustavnih prava (vidi *Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god*). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način Ustav podržava njegov zahtev, kao što je predviđeno članom 113.7. Ustava i članom 48. Zakona. Stoga, podnesak mora biti odbijen kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 20. Zakona i članu 54.(b) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I.**DA ODBIJE** ovaj podnesak kao neprihvatljiv.

II.Sekretarijat će dostaviti Odluku strankama i objaviti je u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20.4. Zakona.

III.Ova Odluka stupa na snagu odmah

Sudija Izvestilac
Ivan Čukalović, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Kimete Bikliqi protiv Centralne izborne komisije

Slučaj KI. 09/10, odluka od 14. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, izborno pravo i pravo učešća.

Podnosilac zahteva je podnela zahtev kojim tvrdi da se CIK na protivzakonit način umešala na njene glasove tokom lokalnih izbora, pri čemu je izgubila položaj odbornika Skupštine opštine. Ona pretenduje da su joj i nakon žalbi u Izornoj komisiji za žalbe i podneske (IKŽP) i pri Vrhovnom sudu, koje su odbačene, kršeno izborno i pravo učešća.

Ustavni sud je odlučio da je zahtev prihvatljiv, budući da je podnosilac zahteva iscrpela pravna sredstva koja je imala na raspolaganju i da zahtev podnela unutar vremenskog roka predviđenog zakonom. Međutim, Sud je, nakon analiziranja Zakona o izborima, nadovezano za Ustav, odlučio da nije bilo kršenja ustavnih prava podnosioca.

Priština, 14 Decembar 2010
Ref. Br.: AGJ 67/10

PRESUDA

u

Slučaju br. KI. 09/10

Podnosilac zahteva

Kimete Bikliqi

protiv

Centralne izborne komisije

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjylieta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Usvaja sledeću presudu:

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Kimete Bikliqi iz Ulice Majke Tereze bb, Janjevo, Lipljan.

Tužena stranka

2. Centralna izborna komisija (CIK), uspostavljena u skladu sa članom 139. Ustava Republike Kosovo.

Predmetna stvar

3. Dana 27. januara 2010., gđa Kimete Bikliqi podnela je podnesak Ustavnom sudu Kosova, koji je zaveden pod br. KI-09/10. Podnosilac zahteva osporava odluku Centralne izborne komisije (CIK) od dana 14. decembra 2009., o objavljivanju rezultata sa lokalnih izbora održanih 15. novembra 2009. Naročito, podnosilac zahteva tvrdi da je bilo kršenja sledećih odredbi: član 45., stav 2. Ustava Republike Kosova, član 232., stav (c) i (g) Zakona o parničnom postupku Kosova, i čl. 106. i 117. Zakona o opštim izborima na Kosovu.

Pravna osnova

4. Član 113. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav"); član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu "Zakon"), i član 55. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu "Poslovnik o radu").

Kratak pregled postupka pred Ustavnim sudom

5. Podnesak je podnet Ustavnom sudu 27. januara 2010. Predsednik Suda imenovao je prof. dr Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i imenovao je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija g. Kadri Kryeziua, kao predsedavajućeg, prof. dr Envera Hasanija i dr Iliriane Islami. Sud je preispitao prihvatljivost podneska podnosioca.

Činjenice

6. Podnosilac zahteva, koja je bila kandidat na izborima za Skupštinu opštine Lipljan na lokalnim izborima održanim 15. novembra 2009., tvrdi da se CIK nezakonito umešao u glasove koje je osvojila na održanim lokalnim izborima. Prema preliminarim rezultatima objavljenim od strane CIK-a, podnosilac zahteva je osvojila 132 glasa i kao kandidat broj osamnaest na listi kandidata Demokratske partije Kosova ona je, u

skladu sa tim rezultatom, obezbedila odborničko mesto u Skupštini opštine Lipljan.

7. Po završetku celokupnog procesa i objavljivanja konačnih izbornih rezultata od strane CIK-a dana 14. decembra 2009., i u skladu sa članom 106., stav 3. Zakona o opštim izborima, po svemu sudeći podnosilac zahteva osvojila je ukupno 131 glas i posledično funkcija odbornika u Skupštini opštine dodeljena je drugom licu koje je osvojilo isti broj glasova, 131, ali koje je više rangirano na listi kandidata Demokratske partije Kosova, stranke podnosioca zahteva.
8. Dana 16. decembra 2009., podnosilac zahteva uložio je žalbu Izbornoj komisiji za žalbe i molbe (IKŽM), iznoseći svoju zabrinutost u pogledu njenog isključivanja sa liste konačnih rezultata objavljenih od strane CIK-a 15. decembra 2009. godine i zahtevajući ispravku i potvrđivanje njenih glasova. Dana 21. decembra 2009., IKŽM je izdao Odluku br A.477/200 kojom je odbacio žalbu kao neosnovanu.
9. Dana 11. januara 2010., gđa Bikliqi uložila je žalbu u pismenoj formi IKŽM-u zajedno sa novim dokazima i zahtevala je reviziju odluke IKŽM-a A.br.477/2009, od dana 21. decembra 2009. Dana 21. januara 2010., IKŽM je izdao Odluku A.br.06/2010 kojom je odbacio žalbu kao neosnovanu.
10. Dana 21. decembra 2009, gđa Bikliqi uložila je žalbu Vrhovnom sudu Kosova na Odluku IKŽM-a A.br.477/2009. Vrhovni sud Kosova, je u svojoj presudi A.br.995/2009, od dana 29. decembra 2009., naveo da: “Nakon procene navoda žalbe i svih dokumenata ovog predmeta u vezi sa ovim pitanjem došao do zaključka da je žalba neosnovna”. U istoj odluci Vrhovni sud je utvrdio da je: “CIK nakon završetka svih postupaka u glasačkim centrima i u centrima za prebrojavanje, i nakon što je bio informisan da je IKŽM odlučio o svim primedbama u vezi sa glasanjem i prebrojavanjem, potvrdio konačne rezultate izbora dana 14. decembra 2009., u 18:45. Odredbe člana 119.3. Zakona o Opštim Izborima na Kosovu (ZOIK) predviđaju da na odluke CIK-a može da se podnese žalba samo u slučaju da takve odluke utiču na zakonska prava koja su uneta u spisak pod tim članom. Nesaglasnost preliminarne rezultata sa konačnim rezultatima nije uneto u taj spisak kao razlog za podnesak žalbe protiv odluka CIK-a, stoga je žalba podnosioca zahteva bila neprihvatljiva, prema proceni Suda, tužena stranka je pravedno primenila član 118. ZOIK-a kada je donela odluku onakvu kakva jeste u njenoj odluci.

Provera prihvatljivosti podneska

11. Kako bi bio u mogućnosti da reši podnesak podnosioca zahteva, Sud je preispitao dostupnu dokumentaciju i da li je podnosilac zahteva ispunio

kriterijume prihvatljivosti predviđene Ustavom. U tom smislu, Sud se takođe upućuje na član 113.7. Ustava:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisana zakonom.”

12. Iz podnete dokumentacije Sud zaključuje da je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom time što je njena poslednja žalba odbačena od strane Vrhovnog suda.
13. Član 48. Zakona predviđa sledeće:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi koja to prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

14. Podnosilac zahteva tvrdi da su prekršena njena prava predviđena članom 45. Ustava, članovima 106. i 107. Zakona br. 03/L-073 o opštim izborima i članom 232. (c, g) Zakona o parničnom postupku 03/L-006.
15. Član 49. Zakona predviđa sledeće:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog.”

16. Podnesak podnosioca zahteva podnet je Ustavnom sudu 27. januara 2010., dok je poslednja Odluka u vezi sa ovim slučajem izdata od strane Vrhovnog suda Kosova, dana 29. decembra 2009. Stoga, Sud zaključuje da je podnesak podnet u skladu sa članom 49. Zakona.
17. Stoga, Ustavni sud zaključuje da su pravni kriterijumi ispunjeni i da je podnesak prihvatljiv.

Izbori

18. U prethodnom slučaju gde Mimoze Kusari, KI- 73/09, objavljenom 18. marta 2010., Ustavni sud istakao je značaj izbora u demokratskom sistemu. Vredi ponoviti i istaći u ovoj presudi određene značajne aspekte koje je ovaj Sud istakao u tom slučaju.
19. “20. Član 45. Ustava Kosova predviđa sledeće:

20. Član 45 [Pravo na izbor i učešće]

1. *Svaki državljanin Republike Kosovo koji je napunio osamnaest godina, čak i na dan izbora, ima pravo da bira i bude biran, osim ako je to pravo ograničeno odlukom suda.*
 2. *Glasanje je lično, ravnopravno, slobodno i tajno.*
 3. *Državne institucije podržavaju mogućnosti učešća svih lica u javnim aktivnostima i pravo svakog da na demokratski način utiče na odluke javnih organa.*
21. *U skladu sa članom 22. Ustava Kosova, Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njeni protokoli direktno su primenjivi u Republici Kosovo. Isti sačinjavaju deo nacionalnog prava. Član 3. Protokola 1 predviđa pravo na slobodne izbore. Takođe predviđa da će izbori biti održani "u razumnim intervalima tajnim glasanjem, pod uslovima koji će osigurati slobodno izražavanje mišljenja ljudi u izboru legislature".*
22. *Član 123.2. Ustava Republike Kosovo predviđa: "Lokalna samouprava se sprovodi posredstvom organa koji su izabrani na opštim, ravnopravnim, slobodnim i direktnim izborima, tajnim glasanjem." Skupština Kosova osigurala je mehanizam za održavanje opštih i lokalnih izbora usvajanjem Zakona br.03/L-073 o opštim izborima u Republici Kosovo i Zakona br.03/L-040 o lokalnim izborima u Republici Kosovo.*
23. *Evropski sud za ljudska prava (ECHR) istakao je da pravo glasa predstavlja aktivno pravo a pravo lica da bude izabrano predstavlja pasivno pravo. Podnosilac zahteva tvrdi da je prekršeno njeno pravo da bude izabrana. Bez obzira na isto, postoji razlika između prava lica da bude izabrano i prava da se kandiduje na izborima. Sudska praksa ECHR-a pokazuje da postoji značajna sloboda delovanja koju uživaju države u vezi sa njihovim izbornim sistemom i da imaju široku marginu procene načina održavanja izbora i objavljivanja izbornih rezultata. U predmetu Ujedinjena komunistička partija Turske protiv Turske sud je istakao da: (države) imaju široku marginu procene u ovoj sferi, ali je na sudu da utvrdi kao poslednju meru da li su zahtevi Protokola br. 1 ispoštovani; treba da dokaže sebi da uslovi ne ograničavaju data prava u tom obimu da oštete njihovu suštinu i da ih liše njihove delotvornosti; da su nametnuti u cilju ispunjavanja legitimnog cilja; i da upotrebljena sredstva nisu nesrazmerna" (pogledajte Sadek i ostali (br.2) protiv Turske, br.25144/94 et al, 31, ECHR 2002-IV).*

24. ECHR je neprekidno isticao značaj slobodnih i demokratskih izbora u svojim odlukama. U istoj odluci, Sud je izrazio svoje mišljenje na sledeći način: "Demokratija je sagledana kao jedini politički model koji je predviđen Konvencijom i u skladu sa okolnostima, jedini koji je u skladu sa istim." U istoj odluci, ECHR je citirao Kodeks dobre prakse, usvojen od strane Evropske komisije za demokratiju kroz zakon (Venecijanska komisija) na 51. (Uputstva) i 52. (Izveštaj) sednici održanoj od 5-6. jula i 18-19. oktobra 2002. (Mišljenje br. 190/2002, CDL-AD(2002) 23 rev). Venecijanska komisija iznela je:

"Pet načela u osnovi evropskog izbornog nasleđa jesu univerzalno, podjednako, slobodno, tajno i direktno pravo glasa. Štaviše, izbori se moraju održavati u redovnim intervalima."

25. Venecijanska komisija takođe podvlači da organizovanje izbora mora biti posmatrano od strane nepristrasnog organa, odgovornog za primenu izbornog zakona i da mora postojati delotvoran žalbeni sistem. U skladu sa zakonom na Kosovu, ove dve funkcije obavljaju se od strane CIK-a i IKŽM-a, odnosno od strane sudova, na način predviđen zakonom. Ovo su stalna i nepristrasna tela koja odlučuju o svim pitanjima u vezi sa izborima, potvrđivanjem rezultata i žalbama u vezi sa izbornim procesom, na način predviđen zakonom i izbornim propisima.
26. Obrazloženje da CIK i IKŽM ima datu nadležnost zasnovano je na pretpostavci da mora postojati izvesnost u izbornom procesu. Potreba za izvesnošću zahteva poništavanje izbora samo u slučaju ozbiljnih prekršaja a teret dokaza leži na onima koji tvrde da je došlo do takvih prekršaja."

Zakon o izborima na Kosovu

21. Zakon u vezi sa sprovođenjem izbora u Republici Kosovo se upravlja prema Zakonu 03/L-073, Zakonu o opštim izborima u Republici Kosovo i Zakonu br. 03/L-072, Zakonu o lokalnim izborima u Republici Kosovo. Član 26. Zakona o lokalnim izborima predviđa sledeće:

Član 26.

Poglavlje XVI (Prebrojavanje glasačkih listića i objavljivanje rezultata izbora) Zakona o opštim izborima u Republici Kosovo će se primenjivati mutatis mutandis na lokalne izbore osim ako je drugačije određeno ovim Zakonom.

22. Član 101. Zakona o opštim izborima predviđa opšte odredbe za prebrojavanje glasačkih listića i objavljivanje izbornih rezultata i pruža ovlašćenje CIK-u da donese pravila u skladu sa istim. Isti navodi sledeće:

Član 101.

Opšte odredbe

101.1. Procesom brojanja glasova će se upravljati u sledeće svrhe: tačnost, transparentnost, efikasnost, mogućnost ponovnog brojanja i ponavljanje izbora i zaštita tajnosti glasanja.

101.2. Redovni glasovi na biračkim mestima na Kosovu će biti prebrojani na biračkim mestima odmah nakon završetka glasanja.

101.3. Procedure brojanja glasova će biti u skladu sa pravilima CIK.

23. CIK je doneo pravila koja određuju mnoge aspekte izbora. Prvo od njih bilo je izborno pravilo br. 01/2008, o registraciji i radu političkih stranaka koje je stupilo na snagu 29. juna 2009. Najnovije je bilo izborno pravilo br. 15/2010 u pogledu prevremenih i vanrednih izbora koje je stupilo na snagu 2. marta 2010.
24. Najznačajnije pravilo doneto u vezi sa ovim slučajem jeste Izborno pravilo br. 09/2009 o glasanju i prebrojavanju na biračkim mestima na nivou opštinske izborne komisije, koje je stupilo na snagu 25. juna 2009. Ova pravila se odnose na procese prebrojavanja glasačkih listića i prebrojavanje i usklađivanje uslovnih glasačkih listića. IKŽM rešava žalbe u vezi sa procesom glasanja. Podnosilac zahteva uložila je žalbu IKŽM-u u vezi sa njenom žalbom i njena žalba je odbačena od strane IKŽM-a i posledično od strane Vrhovnog suda. Podnosilac zahteva nije bila u stanju da istakne gde je u celokupnom procesu došlo do kršenja Zakona ili Pravila što je uticalo na njena ustavna prava.
25. Sud koristi ovu priliku da ponovi odredbe člana 53. Ustava koji obavezuje Sud da tumači ljudska prava i osnovne slobode na način koji je u skladu sa odlukama ECHR-a. Ovaj član glasi:

Član 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava]

Osnovna prava i slobode zagarantovane ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

26. U predmetu Mathieu-Mohin i Clerfayt protiv Belgije, Zahtev br. 9267/81, ECHR je istakao da, strane potpisnice Evropske konvencije o ljudskim

pravima imaju široku marginu procene, imajući u vidu da njihovo zakonodavstvo o datom pitanju varira od mesta do mesta i od vremena do vremena. Izborni sistemi žele da ispune ciljeve koje je ponekad teško uporediti jedne sa drugima: sa jedne strane, da odraze prilično ispravno mišljenja ljudi, a sa druge strane, da kanališu tokove misli u cilju unapređivanja javljanja dovoljno jasne i koherentne političke volje. U ovim okolnostima, fraza "uslovi koji će osigurati slobodno izražavanje mišljenja ljudi u pogledu izbora legislature" podrazumeva u suštini – osim slobode izražavanja (koja je već zaštićena u skladu sa članom 10 Konvencije) (član 10) – načelo jednakosti postupanja prema svim građanima u korišćenju njihovog prava glasa i njihovog prava kandidovanja na izborima.

27. U istoj odluci, ECHR je izneo: "Iz ovoga ne proizilazi, međutim, da svi glasovi moraju imati podjednaku težinu kada govorimo o rezultatu izbora ili da svi kandidati moraju imati iste šanse za pobjedu. Stoga, nijedan izborni sistem ne može eliminisati "propale glasove".
28. Sud je istakao da u bilo kom procesu razmatranja datog izbornog sistema, njegov opšti kontekst ne sme biti zaboravljen. Sistem se ne čini nerazumnim ukoliko se uzmu u obzir namere koje odražava i marginu procene tužene države u okviru belgijskog parlamentarnog sistema – marginu koja je veća time što sistem nije potpun i pošto je samo privremene prirode.
29. ECHR je na kraju odlučio u ovom slučaju da nije bilo nesrazmjernih ograničenja kao što je ograničenje "slobodnog izražavanja mišljenja ljudi o izboru legislature".
30. Uloga Ustavnog suda u izbornom procesu priznata je Zakonom o opštim izborima, i članom 106.1 koji predviđa da će CIK potpisati izborne rezultate tek kada sve žalbe u vezi sa glasanjem i prebrojavanjem budu rešene od strane IKŽM-a i Ustavnog suda. Sud nema nikakvu drugu ulogu u izbornom procesu osim uloge da reši problem kako bi utvrdio da li je došlo do prekršaja pojedinačnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom. U ovom slučaju, podnosilac zahteva nije bio u mogućnosti da potvrdi, gde je u celokupnom procesu došlo do kršenja zakona ili pravila kojim su prekršena njena ustavna prava.
31. Ustavni sud ponavlja da nije njegov zadatak u skladu sa ustavom da deluje kao apelacioni sud, ili sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odnosno pravila materijalnog i proceduralnog zakona (pogledajte *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ECHR] 1999-I).

Imajući u vidu da Republika Kosovo ima široku marginu procene u načinu kojim se zakonom propisuje održavanje pravednih i slobodnih izbora i imajući u vidu da podnosilac zahteva nije bio u stanju da istakne gde je nastao prekršaj zakona ili Ustava koji utiče na njena ustavna prava, Sud stoga zaključuje da nije došlo do povrede njenih prava.

IZ OVIH RAZLOGA

U skladu sa članom 113 (7) Ustava, članom 20, Zakona i članom 55. Poslovnika o radu, Ustavni sud, na zasedanju održanom 14. decembra 2010. god, većinom:

ODLUČUJE

I.Podnesak je prihvatljiv.

II.Ne postoje nikakvi prekršaji prava shodno navodima podnosioca zahteva.

III.Ova odluka biće prosleđena strankama i biće objavljena u Službenom listu, u skladu sa članom 20(4) Zakona.

IV.Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Prof. Dr. Ivan Čukalović, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Idriz Ratkoceri protiv Odluke P. 1216/2004 Opštinskog suda u Prištini

Slučaj KI 67/09, odluka od 14. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, ocena ustavnosti.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev za ocenu ustavnosti presude Opštinskog suda u Prištini kojom je on osuđen na godinu i po dana zatvora za izvođenje nezakonitih građevinskih radova, odluku koju je one apelovao do Vrhovnog suda. On pretenduje da su odluke sudova nezakonite, jer on nema nikakvu vezu sa obnovom zgrade koja je bila predmet krivičnog postupka i da su njegova ustavna prava kršena, ne specificujući koje se ustavne odredbe krše.

Ustavni sud je odlučio da proglasi zahtev neprihvatljivim, jer je bio podnet nakon isteka vremenskog roka od četiri meseci, predviđenog Zakonom o Ustavnom sudu i da, takođe, podnosilac nije specificovao koje su ustavne odredbe kršene.

Priština, 14 Decembar 2010
Ref. Br.: RK 45/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Predmetu br. KI 67/09

Podnosilac zahteva

Idriz Ratkoceri

OCENA USTAVNOSTI

**Presude Opštinskog suda u Prištini, P. 1216/2004,
od 3. februara 2006. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Idriz Ratkoceri iz Obilića.

Sporna odluka

1. Odluka koju osporava podnosilac zahteva je Presuda Opštinskog suda u Prištini, br. P.1216/2004, od 3. februara 2006. god.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva traži da Sud oceni ustavnost Presude Opštinskog suda u Prištini, br. P.1216/2004, od 3. februara 2006. god. Osim te presude, podnosilac zahteva upućuje i na sledeće presude:
 1. Presuda Okružnog suda u Prištini br. Ap.203/06, od 8. maja 2007. godine;
 2. Presuda Vrhovnog suda Pkl.br.56/07, od 20. oktobra 2008. godine; i
 3. Presuda Vrhovnog suda Pkl.br.106/2009, od 23. aprila 2010. godine.

Pravni osnov

3. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: "Ustav"), član 20. Zakona (br. 03/L-121) o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembra 2009. godine (u daljem tekstu: "Zakon") i član 54. stav b Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: "Poslovnik").

Postupci pred Sudom

4. Podnosilac zahteva je 3. decembra 2009. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: "Sud").
5. Vrhovni sud je obavešten o zahtevu 16. marta 2010. god., ali do sada nije izneo komentare.
6. 14. decembra 2010. god., posle razmatranja izveštaja od sudije izvestioca Ivana Čukalovića, Komisija za razmatranje, u sastavu: sudija Robert Carolan (predsedavajući), zamenik predsednika Kadri Kryeziu i sudija Iliriana Islami, preporučili su to celokupnom sastavu suda.

Kratak pregled činjenica

7. Opštinski sud u Prištini je 3. februara 2006. godine, u svojoj Presudi P.br. 1216/2004, osudio podnosioca zahteva na jednu godinu i 6 meseci

kazne zatvora zbog nezakonitog izvođenja građevinskih radova, kako predviđa član 294. stav 1. Privremenog krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: "PKZK"), u vezi sa članom 23. PKZK, i naložio je podnosiocu zahteva da isplati nadoknadu u iznosu od 103.459,62 nemačkih maraka (52.898,06 evra).

8. Opštinski sud je presudio da je podnosilac zahteva, 11. juna 2001. godine, zajedno sa svojim sinom, ugrozio život i telo trećeg lica time što je rekonstruisao objekat u Obiliću bez dozvole, uzrokujući veliku štetu na imovini tog lica.
9. Podnosilac zahteva je na presudu Opštinskog suda uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini, tvrdeći da je došlo do grubog kršenja odredaba krivičnog postupka, pogrešne ocene činjeničnog stanja, kao i do kršenja PKZK. Takođe, on je osporavao odluku suda u pogledu štete koja je uzrokovana i isplate nadoknade. Okružni sud je 8. maja 2005. god. proglasio žalbu neosnovanom i potvrdio presudu Opštinskog suda u Prištini.
10. Podnosilac zahteva je na tu presudu uložio žalbu Vrhovnom sudu, koji je 20. oktobra 2008. god. proglasio žalbu neosnovanom i podržao presude nižih sudova.
11. Državni tužilac je 23. septembra 2009. god. podneo zahtev Vrhovnom sudu za zaštitu zakonitosti protiv odluke Okružnog suda u Prištini, uz tvrdnju da dispozitivi presude nisu jasni i da su u suprotnosti sa činjenicama predmeta.
12. Vrhovni sud je 23. aprila 2010. god. kao neosnovan odbacio zahtev za zaštitu zakonitosti, koji je podneo državni tužilac.

Navodi podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva tvrdi da su odluke redovnih sudova nezakonite iz sledećih razloga:
 1. On nema nikakve veze sa rekonstrukcijom objekta, koji je predmet krivičnog postupka, jer on živi u svojoj kući u ulici Meto Bajraktari br. 20 u Obiliću, još od 1965. godine, dok njegov sin živi u ulici Hasan u Prištini.
 2. Njegov sin je imao građevinsku dozvolu (Građevinska dozvola br. 04-351-519, od 31. maja 2002. godine).
 3. Rekonstrukcija objekta nije ugrozila objekat trećeg lica.

14. Samim tim, podnosilac zahteva tvrdi da je osuđen na kaznu zatvora za krivično delo koje nije počinio i da su njegova ustavna prava prekršena.
15. Podnosilac zahteva ne navodi koji članovi Ustava su navodno prekršeni u njegovom slučaju.

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovníkom.
17. Kao jedan od uslova, podnosilac zahteva mora da dokaže da je podneo zahtev u roku od 4 meseca, kako je predviđeno članom 49. Zakona. Međutim, iz podnesaka podnosioca zahteva proizilazi da je konačna sudska odluka koja je doneta u njegovom predmetu, presuda Vrhovnog suda od 20. oktobra 2008. godine, koja mu je uručena 13. novembra 2008. godine, dok je svoj zahtev Ustavnom sudu podneo tek 3. decembra 2009. godine, odnosno nakon što su istekla 4 meseca od stupanja na snagu Zakona (vidi član 56. Zakona).
18. Iako je tačno da je 23. aprila 2010. god. Vrhovni sud odlučio po zahtevu za zaštitu zakonitosti, koji je podneo državni tužilac – a koji nije strana u postupku – dan 23. septembar 2009. god. se ne može uzeti u obzir prilikom računanja roka od 4 meseca u pogledu sudskih postupaka po predmetu podnosioca zahteva (vidi: *mutatis mutandis*, Brumarescu protiv Rumunije, Zahtev 28342/95, Presuda od 28. oktobra 1999. godine, stav 62).
19. Pod takvim okolnostima, ne može se smatrati da je podnosilac zahteva ispunio uslove iz člana 49. Zakona.
20. Takođe, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji predviđa sledeće:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi koja prava i slobode su mu povređene i koji konkretan akt javnog organa podnosilac želi da ospori.”.
21. Prema Ustavu, Ustavni sud nije sud četvrte instance, kada razmatra odluke koje donose redovni sudovi. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila kako proceduralnog tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ECHR] 1999-I).

22. Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na takav način, i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalih organa, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. godine).
23. Podnosilac zahteva nije predočio nijedan dokaz koji bi ukazao na kršenje njegovih prava iz Ustava (vidi Vanek protiv Republike Slovačke, Odluka ECHR-a o prihvatljivosti Zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. godine), kako je predviđeno članom 113. stavom 7. Ustava i članom 48. Zakona.
24. Proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113.7. Ustava, 48. Zakona i članu 54. stavu b Poslovnika, na zasedanju održanom 14. decembra 2010. god. jednoglasno donosi:

ODLUKU

I.DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani, s.r.

“Alder Com” D.o.o. protiv Naredbe Predsednika Opštine Đakovica

Slučaj KI. 61/09, odluka od 16. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, ocena ustavnosti, ravnopravnost pred zakonom, pravo na rad i obavljanje profesije, opšta načela Ustava.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev za ocenu ustavnosti Naredbe Predsednika Opštine Đakovica, kojom je naloženo Kancelariji za nabavku ove opštine da se ne dodeljuje nijedan tender podnosiocu, zbog jednog spora sa opštinskim institucijama. On pretenduje da mu je ton naredbom negirano pravo na rad i obavljanje profesije i ravnopravnost pred zakonom i da mu isključenje od bilo kojeg tendera nanelo materijalnu i moralnu štetu.

Ustavni sud je odlučio da se odbija zahtev kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosilac zahteva nije podneo nijednu vrstu evidenciju da je apelovao napadnutu odluku ili da je koristio druga pravna sredstva da osporava odluku. Dalje, Sud konstatuje da se žalba podnosioca odnosi na jedan period koji datira pre stupanja Ustava na snagu, stoga ističe da je zahtev ne blagovremen.

Priština, 16 Decembar 2010
Ref. Br.: RK 72/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Predmetu br. KI-61/09

Podnosilac zahteva

“Adler Com Sh.p.k.” iz Đakovice

**Ocena ustavnosti naloga predsednika opštine Đakovica,
od 22. januara 2008. god.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je preduzeće “Adler Com Sh.p.k.” iz Đakovice, koje zastupa vlasnik g. Brahim Gutaj, iz Đakovice.

Sporna odluka

2. Podnosilac zahteva osporava nalog predsednika opštine Đakovica, od 22. januara 2008. god.

Predmetna stvar

3. Predmet zahteva je ocena ustavnosti naloga predsednika opštine Đakovica, u kome se tvrdi da su prekršena prava i slobode zaštićene Ustavom. Posebno, podnosilac se u svom zahtevu poziva na član 3. stav 1. [Jednakost pred zakonom], član 24. [Jednakost pred zakonom], član 49. stav 1. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i član 119. stavove 1., 2. i 3. [Osnovna načela] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: “Ustav”).

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, članovi 20., 22. stav 7. i član 22. stav 8. Zakona (br. 03/L-121) o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembra 2009. godine (u daljem tekstu: “Zakon”) i član 54. stav b Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: “Poslovnik”).

Postupci pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 27. oktobra 2009. god. poslao dopis Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: “Sud”), uz zahtev da Sud razmotri ustavnost i zakonitost naloga predsednika opštine Đakovica, od 22. januara 2008. god.
6. Sud je 10. decembra 2009. god. obavestio podnosioca zahteva da mora da popuni sudski obrazac zahteva da bi podneo svoj zahtev. Sud je 15. marta 2010. god. podsetio podnosioca zahteva da još uvek nije primio obrazac zahteva.
7. Podnosilac zahteva je 31. marta 2010. god. podneo zahtev Sudu.
8. Sud je 6. aprila 2010. god. poslao zahtev podnosiocu da dostavi dodatna dokumenta.
9. U skladu sa članom 22. Zakona, predsednik opštine Đakovica je 7. jula 2010. god. obavešten o zahtevu, o kojem isti do sada nije podneo komentar.

10. 15. decembra 2010., Veće za razmatranje, u sastavu: sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Gjyljeta Mushkolaj, razmatrala je izveštaj sudije izvestioca Ivana Čukalovića, i uputila preporuku Sudu o neprihvatljivosti podneska.

Kratak pregled činjenica

11. Iz podnesaka podnosioca zahteva proizilazi da je 22. januara 2008. godine, predsednik opštine Đakovica naložio rukovodiocu opštinske službe za nabavku da u postupku javne nabavke ne angažuje usluge podnosioca zahteva tokom godine 2008. zbog sukoba sa opštinskim institucijama. Sukob se, kako proizilazi, tiče sudskog postupka koji je predsednik Opštine pokrenuo pred Sudom za prekršaje u opštini Đakovici, u vezi sa navodnim kršenjem člana 61. i člana 62. stavova 2. i 3. opštinske Uredbe br. 4/2002 o regulisanju gradskih i opštinskih usluga, koje je izvršio podnosilac zahteva.
12. Sud za prekršaje (Evidencija br. 04-771/07, od 18. februara 2009. godine) je prekinuo postupak na osnovu toga da ne postoji potkrepljujući dokaz da je podnosilac zahteva izvršio prekršaj za koji se tereti. Samim tim, presudio je da tvrdnje predsednika opštine Đakovica nisu osnovane.

Navodi podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva navodi da Nalog predsednika opštine Đakovica (u daljem tekstu: "predsednik"), od 22. januara 2008. godine, krši član 3. stav 1. [Jednakost pred zakonom], član 24. [Jednakost pred zakonom], član 49. stav 1. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i član 119. stavove 1., 2. i 3. [Osnovna načela] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: "Ustav").
14. Osim toga, podnosilac zahteva se poziva na kršenje člana 58. Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi, koji predviđa da predsednik opštine nema ovlašćena da utiče na pitanja nabavke. Stoga, prema mišljenju podnosioca zahteva, predsednik opštine Đakovica nije imao pravo da izda nalog od 22. januara 2008. god.
15. Takođe, on tvrdi da je predsednik prekršio član 81. stav 1. tačku b Zakona o lokalnoj samoupravi, zato što je nalog trebalo da se prosledi nadzornom organu radi redovne provere zakonitosti, u skladu sa članom 80. stavom 1. tog Zakona, pre nego što je poslat podnosiocu zahteva.
16. Prema izjavi podnosioca zahteva, glavni razlog uskraćivanja mogućnosti da učestvuje u bilo kom opštinskom postupku javne nabavke tokom

2008. godine, jeste postupak pokrenut pred Sudom za prekršaje u Đakovici, kao i to da je bio u sukobu sa opštinskim institucijama.

17. Prema njegovoj tvrdnji, uskraćivanje učešća u postupcima javne nabavke nanelo je materijalnu i moralnu štetu podnosiocu zahteva.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovníkom.
19. Sa tim u vezi, treba imati u vidu član 113. stav 7. Ustava i član 47. stav 2. Zakona, u skladu sa kojima pojedinci, koji podnose zahtev Sudu, moraju dokazati da su iscrpeli sva pravna sredstva predviđena zakonom.
20. Pravilo da se iskoriste pravna sredstva postoji da bi se predmetnim organima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava.
21. Međutim, u pogledu predmetnog zahteva, proizilazi da podnosilac zahteva nije tražio od Organa za reviziju nabavke da ispita nalog koji je izdao predsednik opštine Đakovica, kako je predviđeno članom 95. stavom 2. Zakona br. 2003/17 o javnoj nabavci na Kosovu.
22. Osim toga, konstatuje se da odluke Organa za reviziju nabavke, donete u skladu sa članom 95. stavom 2. Zakona o javnoj nabavci, može da preispita stvarno nadležan sud u skladu sa važećim zakonom o sudskom ispitivanju administrativnih stvari (Zakon br. 02/L-28 o upravnom postupku, od 22. jula 2005. godine), a to je, u ovom slučaju, Vrhovni sud Kosova, shodno članu 31. stavu 5. Zakona o redovnim sudovima (Službeni glasnik Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosova, br. 46/76).
23. Štaviše, podnosilac zahteva nije predočio dokaz da je žrtva kršenja prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi Vanek protiv Republike Slovačke, Odluka ECHR-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. godine), jer u svom zahtevu nije naveo da je zbog naloga predsednika opštine Đakovica odbijen u bilo kom relevantnom postupku javne nabavke.
24. Takođe, Ustavni sud konstatuje da se podnosilac zahteva žali na nalog predsednika opštine Đakovica, od 22. januara 2008. god. To znači da se

zahtev odnosi na događaje pre 15. juna 2008. god. odnosno datuma kada je Ustav Republike Kosova stupio na snagu. Na osnovu toga, zahtev je podnet van roka i samim tim, nije u skladu, "ratione temporis", sa odredbama Ustava i Zakona (vidi mutatis mutandis Jasioniene protiv Litvanije, Zahtev br. 41510198, presude ESLjP od 6. marta i 6. juna 2003. godine).

25. Proizilazi da je zahtev neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113.7. Ustava, članu 20. Zakona i stavu 54. b Poslovnika, na zasedanju održanom 16. decembra 2010. god. jednoglasno donosi:

ODLUKU

I.**DA ODBACI** zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović, s.r.

redsednik Ustavnog suda
Dr. Enver Hasani, s.r.

Opština Kline protiv Nezavisnog nadzornog saveta Kosova

Slučaj KI 07/10, odluka od 16. decembra 2010. godine

Ključne reči: zahtev podnet od pravnog lica, ocena ustavnosti, jurisdikcija i ovlašćene stranke.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim napada odluku Nezavisnog nadzornog saveta Kosova (NNSK), kojom se nalaže Opštini Klina da poštuje ugovor o radu i da vraća na posao šefa sektora inspekcije u Upravi za urbanizam i javne službe, a koji je bio udaljen sa posla jednom odlukom Opštine Klina, mada mu je bio produžen njegov ugovor o radnom odnosu. On pretenduje da je NNSK kršila Ustav, jer se takva odluka ne poklapa sa odgovarajućim odredbama Pravilnika o Civilnoj službi Kosova, koji predviđa samo ovlašćenje stranke za podnošenje žalbe kod NNSK, a ne i da odlučuje u vezi sa ponovnim vraćanjem civilnog službenika na raniji položaj.

Ustavni sud je odlučio da se zahtev odbija kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da Opština ima pravo da podnosi zahtev neposredno ovom sudu, samo ukoliko ona osporava "akta Vlade", međutim imajući u vidu da je NNSK nezavisan autoritet, njena akta ne predstavljaju akta Vlade. Dalje, Sud je takođe odlučio da kako bi ovaj zahtev bio prihvatljiv, pri čemu bi Opština bila pravno lice kao podnosilac ovog zahteva, onda nije iscrpeo sva pravna sredstva, kao se traži Ustavom.

Priština, 16 decembar 2010
Ref. Br.: RK 74/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju Br. KI 07/10
Podnosilac
Opština Klina

Ocena Ustavnosti Odluke Nezavisnog nadzornog odbora Kosova,
Br.112/08, od dana 5. juna 2009.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija
 Ivan Čukalović, sudija
 Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
 Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je opština Klina koju zastupa Xhavit Dauti, advokat iz Kline.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Nezavisnog nadzornog odbora Kosova (u daljem tekstu: NNOK) Br. 112/08 od 5. juna 2009. koja je podnosiocu zahteva poslata dana 16. juna 2009.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava odluku NNOK-a na osnovu člana 113.4. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav").

Pravni osnov

4. Članovi 113.4. Ustava, članovi 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: "Zakon") i član 54. (b) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu").

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 27. januara 2010. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud").
6. Odlukom predsednika (Br.GJR.07/10 od 2. jula 2010.), sudija Iliriana Islami je imenovana za sudiju izvestioca.
7. 13 decembra 2010, posle razmatraja izveštaja sudije izveštaca Iliriana Islami, Veće za razmatranje, u sastavu: Sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), i zamenik predsednika Kadri Kryeziu, i sudija Gjyljeta Mushkolaj, preporučili su to celokupnom sastavu suda.

Pregled činjenica

8. Dana 31. januara 2008., vršilac dužnosti direktora Uprave za administraciju i osoblje opštine Klina je putem obaveštenja Br.02-118-

481/08 od 31. januara 2008. obavestio šefa sektora Inspektorata u Upravi za urbanizam i javne usluge (u daljem tekstu: "ŠI") o raskidanju radnog odnosa od dana 29. februara 2008. Kao razlog je navedena reorganizacija opštinskih izvršnih vlasti na osnovu Uredbe UNMIK-a br.2007/30 o samoupravi opština na Kosovu, i da položaj na kojem je on radio od dana 01. jula 2005. treba da bude ugašen, iako je njegov ugovor o radu produžen od 2. jula 2007. do 30. juna 2010.

9. Dana 26. februara 2008. na osnovu člana 35 AN br. 2003/02 o primeni Uredbe UNMIK-a br.2001/36 o javnoj službi Kosova, koraka 5 AU br.MJS/OACS 2003/02 o procedurama ugovora, vršilac dužnosti direktora Uprave za administraciju i osoblje opštine Klina je potvrdio rešenje ŠI o okončanju zaposlenja.
10. Nezadovoljan rešenjem, ŠI je podneo žalbu (Žalba br.01-118-865/08 od 5. marta 2008.) Opštinskoj komisiji za žalbe opštine Klina.
11. Dana 8. aprila 2008., Komisija za žalbe je odbila žalbu kao pravno neosnovanu, naglasivši da je opština Klina dana 14. januara 2008. odlučila da izvrši reorganizaciju opštinskih uprava, gde je Uprava opštinskog inspektorata jedna od njih i da je ovo povezano sa gašenjem položaja ŠI.
12. Dana 5. juna 2009., Komisija NNOK-a kojoj je ŠI uputio svoju žalbu je usvojila žalbu, ukidajući odluku Komisije za žalbe.
13. Pored toga, Komisija NNOK-a je naložila opštini Klina da poštuje sva prava ŠI prema ugovoru o radu, a u slučaju da to nije moguće, da postupa u skladu sa članom 11.1 Administrativnog naređenja 2003/2 o primeni Uredbe 2001/36 o javnoj službi Kosova, koji određuje da se umesto arbitrarnog razrešenja, javni službenike treba preraspodeliti na neko drugo radno mesto koje odgovara njihovoj kvalifikaciji i stručnosti.
14. Takođe, NNOK je zatražio od opštine Klina da bude obavešten u vezi sa preduzimanjem mera po pomenutoj odluci, a da će u slučaju nepostupanja po ovoj odluci, NNOK preduzeti mere predviđene članom 11.4. Uredbe 2008/12 o izmeni Uredbe 2001/36 o javnoj službi Kosova koji određuje da NNOK slučaj prijavljuje Skupštini, koja zatim izveštaj NNOK-a prosleđuje premijeru Kosova.

Tvrđnje podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva tvrdi da je NNOK odlukom br.112/08 od 5. juna 2009. prekršio Ustav, zato što, po podnosiocu, takva odluka nije u skladu sa relevantnim odredbama Uredbe 2001/36 o javnoj službi Kosova i

članom 35. Administrativnog naređenja o primeni Uredbe 2001/36 o javnoj službi Kosova, kao i sa korakom 5 Administrativnog uputstva br.MSJ/OACS 2003/02 o procedurama ugovora.

16. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da odluka NNOK-a zasnovana na članu 11., tačka 11.1. Uredbe br. 2008/12 o izmeni Uredbe UNMIK-a 2001/36 o javnoj službi Kosova, član 35. Administrativnog naređenja br. 2003/2 o primeni Uredbe 2001/36 o javnoj službi Kosova, predstavlja samo ovlašćenje stranke za podnošenje žalbe NNOK-u, a ne i za odlučivanje u vezi sa ponovnim vraćanjem javnog službenika na prethodnu poziciju.

Ocena o prihvatljivosti

17. Da bi zahtev bio prihvatljiv, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Ustavnog suda.

18. Sud primećuje da je podnosilac svoj zahtev podneo prema članu 113.4. Ustava, koji predviđa:

“Opština može da ospori ustavnost zakona ili akata Vlade koji povređuju njihove opštinske odgovornosti ili umanjuju opštinske prihode, ako taj zakon ili akt utiče na tu opštinu.”

19. Članom 101.2. Ustava se utvrđuje da je NNOK nezavisni organ.

20. Prema Uredbi UNMIK-a br. 2008/12 o izmeni Uredbe br. 2001/36 od 27. februara 2008., u članu 7.1. je propisano:

“Ovim se osniva Nezavisni nadzorni odbor Kosova (u daljem tekstu “Odbor”).”

21. Članom 7.2 Uredbe UNMIK-a br. 2008/12 o izmeni Uredbe br. 2001/36 od 27. februara 2008. je predviđeno:

“Odbor je autonomno telo koje je direktno odgovorno Skupštini Kosova. Skupština Kosova prosleđuje sve izveštaje Odbora premijeru. Svi izveštaji Odbora su javni dokumenti.”

22. Činjenicu da je NNOK nezavisna institucija, potvrđuje i član 8.1. ove uredbe koji utvrđuje: *“Odbor je sastavljen od sedam (7) članova koje imenuje Skupština Kosova u otvorenom i transparentnom postupku”*, što znači da se članovi Odbora ni ne predlažu od strane Vlade.

23. Osim toga, NNOK je u postupku procene poštovanja vodećih principa javne službe u skladu sa članom 13. gore navedene uredbe sproveo kontrolne posete u kancelariji premijera, u predsedništvu, upravi parlamenta i ta činjenica potvrđuje nezavisnost NNOK-a i potvrđuje činjenicu da odluke NNOK nisu akti Vlade, već da su to akti jednog nezavisnog organa (*videti, Godišnji izveštaj o radu NNOK-a*).
24. Pored toga oblast delovanja NNOK-a je utvrđena posebnim zakonom, Zakonom Br.03/L-192 o NNOK-u.
25. Prema tome, tvrdnja podnosioca zahteva da je došlo do povrede člana 113.4., u ovom slučaju nije u skladu sa Ustavom, zato što su ovlašćenja opštine prema gore navedenom članu ograničena na sledeća pitanja: zakoni ili akti Vlade koji povređuju opštinske odgovornosti ili umanjuju prihode opština, koji se inače predviđaju Zakonom o lokalnoj samoupravi i Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi. Sud ovom prilikom naglašava da odluke NNOK-a u ovom slučaju ne povređuju ove odgovornosti, jer su u okviru odgovornosti koje ovaj nezavisni organ ima po Ustavu i zakonu i u okviru odgovornosti ovlašćene kontrole u ustavnim ograničenjima lokalne samouprave. S obzirom na navedene podatke, jasno je da zahtev opštine u svom sadržaju nije u skladu sa Ustavom po principu *ratione materiae*.
26. Pored toga, član 11.6. Uredbe UNMIK-a br. 2008/12 o izmeni Uredbe UNMIK-a 2001/36 o javnoj službi Kosova utvrđuje da:

“Odluka Odbora predstavlja konačnu administrativnu odluku koja može da bude predmet sudskog razmatranja u skladu sa važećim zakonom”.
27. Iz dokumentacije podnete u predmetu, podnosilac zahteva nije dokazao da je žalbu podneo u skladu sa pravnom poukom. U skladu sa članom 31. (5) Zakona o redovnim sudovima (Službeni list Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosovo br. 46/76), konačne administrativne odluke se razmatraju u Vrhovnom sudu u postupku upravnog spora.
28. Čak i ako pođemo od pretpostavke da je podnosilac zahteva imao predmetnu nadležnost za podnošenje ovog zahteva, Sud smatra da u skladu sa članom 113.7. u vezi sa članom 21.4. Ustava, koji predviđaju:

“113.7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva regulisana zakonom.”

“21.4 Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.”

Podnosilac zahteva nije dokazao da je iscrpeo sva pravna sredstva koja postoje po važećem zakonu.

29. Obrazloženje za pravilo o iscrpljivanju pravnih sredstava postoji da bi se nadležnim organima, uključujući i sudove, pružila prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorna pravna sredstva za kršenje ustavnih prava. Ovo je jedan važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava. (*videti*: Rešenje o neprihvatljivosti: AAB-RIINVEST L.L.C. Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI-41/09 od 21. januara 2010. i *videti*, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br.25803/94, Odluka od 28. jula 1999.).

30. Iz ovih razloga, zahtev je neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113.4. Ustava, člana 20. Zakona i člana 54. b Poslovnika, na zasedanju održanom 16. decembra 2010. god, jednoglasno donesi:

ODLUKU

I.**DA ODBACI** zahtev kao neprihvatljiv.

II.Ova odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Dr. Iliriana Islami, s.r.

redsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Xhafer Maliqi i drugi protiv Advokatske komore Kosova

Slučaj KI 04/10, odluka od 16. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev/grupa pojedinaca, izborno pravo i pravo učešća.

Podnosioci zahteva su podneli zahtev protiv Advokatske komore Kosova (AKK), tvrdeći da je AKK kršila Ustav povodom usvajanja novog statuta, pratećih pravilnika, izbora novog predsednika i drugih organa, bazirajući se na stari zakon o Advokaturi, a ne na novi zakon koji je u to vreme bio na snagu. Prema podnosiocima, njima su kršena izborna prava i učešća, pri čemu su sve ove radnje učinjene sazivanjem Skupštine AKK, koja nije poštovala zahteve novog zakona o potrebnom kvorumu.

Ustavni sud je odlučio da se zahtev odbija kao neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosioci zahteva nisu iscrpeli pravna sredstva koja su im na raspolaganju, uključujući ovde i apelaciju akata AKK pri Vladi, osim nižih sudova.

Priština, 16 decembar 2010
Ref. Br.: RK 73/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Predmetu br. KI 04/10

Podnosioci zahteva

Xhafer Maliqi i ostali

protiv

Advokatske komore Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su Xhafer Maliqi, Bajram Maraj, Betim Shala, Feriz Gërvalla, Jonuz Rama, Iliriana Osmani Serreqi, Ramë Dreshaj, Mexhid Syla, Fazli Balaj, Arianit Koci i Burim Xhemajli od kojih su Bajram Maraj, Betim Shala, Feriz Gërvalla, Ramë Dreshaj, Bajram Tmava, Mexhid Syla, Fazli Balaj i Burim Xhemajli zastupljeni od strane Xhafera Maliqija, koji je ujedno advokat iz Prištine.

Tužena strana

2. Tužena strana je Advokatska komora Kosova (u daljem tekstu: "AKK").

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva tvrde da su članovi AKK, u sazivu od 19. septembra 2009. godine, doneli odluku koja nije u skladu sa važećim Zakonom o advokaturi i koja krši član 45. [Pravo na izbor i učešće] Ustava.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: "Ustav"), član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembra 2008. godine (u daljem tekstu: "Zakon") i član 54. stav (b) Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: "Poslovnik").

Postupci pred Sudom

5. Podnosioci zahteva su 20. januara 2010. god. podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: "Sud"), zajedno sa ovlašćenjem koje su potpisali ostali podnosioci zahteva, od 22.01.2010. god.
6. Predsednik AKK je obavešten o zahtevu 24. marta 2010. godine, koji do sada nije podneo nijedan komentar.
7. 15. decembra 2010., posle razmatraja izveštaja sudije izvestioca Roberta Carolana, Veće za razmatranje, u sastavu: sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), i zamenik predsednika Kadri Kryeziu i sudija Gjyljeta Mushkolaj, preporučili su to celokupnom sastavu suda.

Kratak pregled činjenica

8. U skladu sa članom 3. stavom 3. Zakona br. 03/L-117, proglašenog 12. februara 2009. godine (u daljem tekstu: "novi zakon"), samostalnost

advokature se ostvaruje organizanjem advokata preko Advokatske komore Kosova, kao nezavisne javne organizacije.

9. U skladu sa članom 22. novog zakona, skupština AKK se sastoji od svih članova AKK, umesto 78 članova kako je bilo predviđeno starim zakonom.
10. Sadašnji predsednik AKK je sazvaio skupštinu AKK održanu 19. septembra 2009. godine, u sastavu predviđenom prema starom zakonu, za usvajanje statuta AKK i drugih uredbi AKK, kao i za izbor predsednika AKK, zamenika i članova odbora AKK.
11. Jedan od članova skupštine je očigledno predložio da se skupština ne održava prema predloženom dnevnom redu, pošto ne bi mogla da donese zakonske odluke, ako sastav nije u skladu sa novim zakonom. Njegov predlog je stavljen na glasanje u skupštini i odbačen je.
12. Sledstveno tome, sve odluke su donete većinom glasova prisutnih članova, u skladu sa starim zakonom.

Navodi podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva tvrdi da je skupština AKK, održana 19. septembra 2009. godine, usvojila novi statut AKK i druge uredbe, da je izabrala svog predsednika i druga nova tela, u skladu sa odredbama starog zakona (Zakon o Komori i drugoj pravnoj pomoći, Službeni list KSAK, br. 011-69/79), a ne prema novom zakonu (br. 03/L-117) o Komori koji je tog dana već bio na snazi.
14. Podnosioci zahteva se stoga žale na to da je skupština AKK, 19. septembra 2009. godine održana protivno novom Zakonu o Komori.
15. Samim tim, AKK nije smela da usvoji odluke donete 19. septembra 2009. god. na način na koji je to uradila, s obzirom da bi u skladu sa članom 22. stavom 2. novog Zakona o Komori, skupština trebalo da se sastoji od svih članova Komore, tj. svih 500 registrovanih članova. Međutim, pozvano je samo njih 78 (što predstavlja sastav skupštine u skladu sa starim zakonom), od kojih je 55 bilo prisutno. To znači da su drugi registrovani članovi žrtve kršenja njihovog prava da učestvuju na sastanku, da usvajaju uredbe i da biraju predsednika Komore i druga tela, u skladu sa važećim zakonom.
16. Generalno, podnosioci zahteva tvrde da su članovi skupštine AKK, u sazivu od 19. septembra 2009. godine, doneli sledeće odluke:

- a. Odluka o usvajanju statuta Advokatske komore Kosova i drugih akta Advokatske komore.
- b. Odluka o izboru predsednika i potpredsednika Advokatske komore Kosova.
- c. Odluka o izboru odbora Advokatske komore Kosova.

Prema njihovom mišljenju, odluke nisu donete u skladu sa važećim Zakonom o advokaturi, već da su donete protivno članu 45. [Pravo na izbor i učešće] Ustava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosilaca, Sud prvo mora da ispita da li su podnosioci ispunili uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovníkom.
18. Sa tim u vezi, član 113. stav 7. Ustava predviđa:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršene od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

19. Sa tim u vezi, Sud želi da naglasi da pravilo da se iskoriste pravna sredstva postoji da bi se predmetnim organima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za kršenje ustavnih prava. (Vidi, mutatis mutandis ECHR, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999). Međutim, nije neophodno da se u predmetnim postupcima eksplicitno ukaže na ustavna prava. Sve dok je na predmetnu stvar ukazano implicitno ili u značajnom delu, pravilo i iskorišćavanju pravnih sredstva je ispoštovano (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004).
20. Ovaj Sud je primenio isto obrazloženje kada je doneo Odluku od 27. januara 2010. god. o neprihvatljivosti na osnovu toga da nisu iscrpljena sva pravna sredstva u predmetu AAB-RIINVEST University D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosova, Predmet br. KI. 41/09 i Odluku od 23. marta 2010. god. u predmetu Mimoze Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije, Predmet br. KI 73/09.

21. Ovaj sud se po zahtevu nije odredio da li statut KAK krši Ustava, jer to pitanje nije bio postavljeno u zahtevu podnosioca zahteva. Sud primjećuje da ovo pitanje treba biti postavljeno, ako je postavljeno, pred redovnim sudovima.
22. Što se tiče predmetnog zahteva, Sud konstatuje da je važeći zakon u vreme dešavanja koja su osnov žalbe podnosioca, bio Zakon br. 03/L-117 o advokaturi, proglašen 12. februara 2009. god. U svom članu 28. [Nadzor i saradnja sa drugim organima], Zakon predviđa sledeće:
 - “1. Vlada Kosova vrši nadzor zakonitosti opštih akata Advokatske komore i ima pravo da, do odluke Vrhovnog suda, zabrani (stopira) izvršenje akata koji su u suprotnosti sa zakonom. Ovaj nadzor se ograničava u poštovanju zakona i prava, ne ugrožavajući administrativnu autonomiju Advokatske komore.”
23. Međutim, iz podnesaka podnosilaca zahteva proizilazi da oni nisu pratili postupak predviđen članom 28. stavom 1. Zakona o advokaturi. Stoga, Sud zaključuje da podnosioci zahteva nisu iscrpeli sva pravna sredstva koja su im na raspolaganju u skladu sa važećim zakonom. Proizilazi da se zahtev mora odbaciti, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona i stavu 54. b Poslovnika, na zasedanju održanom 16. decembra 2010. god, jednoglasno donosi:

ODLUKU

I. **DA ODBACI** zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Nezavisni sindikat radnika Fabrike čeličnih cevi – IMK Uroševac protiv Rešenja C.br.340/2001 Opštinskog suda u Uroševcu

Slučaj KI. 08/09, odluka od 17. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev/grupa pojedinaca, ocena ustavnosti, pravo na rad i obavljanje profesije, pravo na nadoknadu neisplaćenih plata, pravo na pravedno i nepristrasno suđenje, pravo na efektivno rešavanje.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim pretenduje da je kršeno načelo *res judicata* povodom ne izvršenja konačne presude Opštinskog suda u Uroševcu, koja je priznala pravo bivšim radnicima ovog preduzeća, protivzakonito proteranih sa posla, na nadoknadu za neisplaćene plate. Podnosioci pretenduje da su im ne izvršenjem konačne odluke kršena pravo na rad i obavljanje profesije, kao i pravo na pravedno i nepristrasno suđenje. Ustavni sud je odlučio da proglasi zahtev prihvatljivim, uz obrazloženje da je podnosilac zahteva iscrpeo sva efektivna sredstva i da je bilo kršenja prava na pravedno suđenje i efektivno rešavanje. Dalje, Sud je naložio Vladi i Kosovskoj agenciji za privatizaciju da izvršavaju konačnu odluku Opštinskog suda u Uroševcu i da u roku od šest meseci obaveštava Sud o preduzetim merama u ovom pravcu.

Priština, 17. decembar 2010
Ref. Br.: AGJ 75/10

PRESUDA

u

Slučaju br. KI 08/09

**Nezavisan sindikat radnika IMK-a Fabrike čeličnih cevi u Uroševcu,
koga zastupa g. Ali Azem, predsednik Sindikata.**

Ustavna revizija Odluke Opštinskog suda u Uroševcu, Odluka C. br. 340/2001, od dana 11. januara 2002.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva jeste Nezavisan sindikat radnika IMK Fabrike čeličnih cevi u Uroševcu. U postupku pred Ustavnim sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud"), istog zastupa g. Ali Azem, predsednik Sindikata sa mestom prebivališta u Uroševcu.

Osporena odluka

2. Odluka na koju podnosilac zahteva ulaže svoj prigovor jeste Odluka Opštinskog suda u Uroševcu od 6. oktobra 2008.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog podneska jeste ocena ustavnosti navodnog prekršaja načela *res judicata* predviđenog članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav"). Podnosilac zahteva tvrdi da je Opštinski sud u Uroševcu, presudom od 11. januara 2002, odobrio zahtev za naknadu neisplaćenih ličnih dohodaka broju od 572 radnika društvenog preduzeća IMK fabrika čeličnih cevi (u daljem tekstu: "IMK") u iznosu od 25.649.250,00 evra. Ova presuda postala je pravosnažna (*res judicata*) dana 11. marta 2002. Dana 22. decembra 2005, isti opštinski sud dozvolio je izvršenje presude. Međutim, izvršenje do sada nije stavljeno na snagu.
4. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je došlo do povrede člana 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] i prava na naknadu neisplaćenih ličnih dohodaka.

Pravna osnova

5. Podnesak se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 20 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Zakon") i članovima 54 i 55 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovník o radu").

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 3. marta 2009, podnosilac zahteva podneo je Podnesak Sudu.

7. Dana 26. februara 2009, radnici koje zastupa podnosilac zahteva podneli su zahtev za izvršenje Ustavnom sudu (u daljem tekstu "Sud"), zahtevajući izvršenje pravosnažne odluke Opštinskog suda u Uroševcu, C. br. 340/2001 od 11. januara 2002, i time obavezivanje IMK Fabrike čeličnih cevi u Uroševcu da isplati, u roku od osam (8) dana od prijema odluke Suda, podnosiocu zahteva iznos od 25.649.250,00 evra, sa kamatom od 3% od 13. marta 2002. do definitivne isplate, kao i trošak izvršnog postupka.
8. Dana 3. marta 2009, Sud je obavestio podnosioca zahteva da je njegov Podnesak zaveden pri Sudu.
9. Dana 11. avgusta 2009, Sud je obavestio IMK o Podnesku podnosioca zahteva i zahtevao je od IMK-a da podnese odgovor na podnesak.
10. Naredbom predsednika br. GJR. 10/09, od dana 24. septembra 2009, sudija Altay Suroy imenovan je za sudiju izvestioca.
11. Dana 1. oktobra 2009, predsednik je Naredbom br. KSH. 08/09, imenovao Komisiju za razmatranje sastavljenu od sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), i predsednika Envera Hasanija i sudije Iliriane Islami.
12. Dana 12. novembra 2009, Sud je poslao dopis podnosiocu zahteva, u kome je zahtevao pojašnjenje o pravima koja su mu prekršena, konkretnoj odluci koja se osporava i punomoćje za zastupanje radnika. Dana 25. novembra 2009, podnosilac zahteva podneo je punomoćje overeno od strane Opštinskog suda u Uroševcu.
13. Dana 12. februara 2010, Sud je poslao dopis Opštinskom sudu u Uroševcu u kome je zahtevao informacije o koracima koji su preduzeti od strane Opštinskog suda za izvršenje odluke C. br. 340/2001. Dana 12. februara 2010, Sud je poslao dopis Kosovskoj agenciji za privatizaciju¹ (KAP) od koje je zahtevao informaciju da li je KAP bio uključen u slučaj pomenut od strane podnosioca zahteva i u izvršenje odluke C. br. 340/2001. Dana 12. februara 2010, Sud je poslao dopis Sudskom savetu Kosova (SSK) zahtevajući informacije o pravnim lekovima koji postoje za izvršenje odluka.
14. Dana 5. marta 2010, Sud je dobio odgovor KAP-a, u kome je pružen istorijat slučaja radnika IMK-a.

¹ U skladu sa članom 1 Zakona br. 03/L-067 o Kosovskoj agenciji za privatizaciju, Kosovska agencija za privatizaciju uspostavljena je kao sledbenik Kosovske povereničke agencije.

15. Dana 11. marta 2010, SSK je na zahtev Suda od dana 22. februara 2010. za pružanje informacija o neizvršenju odluke Opštinskog suda u Uroševcu (Odluka C. br. 340/2001), odgovorio i izneo da je primio odgovor od Opštinskog suda u Uroševcu 10. marta 2010, koji navodi da su odlukom Opštinskog suda u Uroševcu (Odluka E. br. 469/05) od 6. oktobra 2008. svi postupci izvršenja obustavljeni na osnovu obaveštenja KPA da je IMK postao predmet postupka likvidacije. SSK dalje je izneo da je ova odluka poslata podnosiocu zahteva. Dana 23. marta 2010, Sud je poslao odgovor KAP-a i Opštinskog suda u Uroševcu podnosiocu zahteva na komentar.
16. Dana 6. aprila 2010, podnosilac zahtevao podneo je svoj odgovor na zahtev Suda od 23. marta 2010.
17. Shodno Nalogu Suda br. 08-1-09/10, 21. septembar 2010, odlučeno je da se održi javno saslušanje u slučaju KI-08/09.
18. Dana 13. oktobra 2010, održano je javno saslušanje na kome su prisustvovali zastupnik podnosioca zahteva kao i predstavnici KAP-a i NewCo IMK-a. Opštinski sud u Uroševcu takođe je pozvan na javno saslušanje ali oni nisu odgovorili. Istog dana, podneta je dodatna dokumentacija od strane podnosioca zahteva i KAP-a.

Kratak pregled činjenica

19. Dana 27. februara 1990, privremena uprava društvenog preduzeća IMK iz Uroševca, u skladu sa odredbama zakona o kolektivnim privremenim merama, raskinula je Ugovore o radnom odnosu 572 radnika, iz razloga što su odsustvovali sa posla pet uzastopnih dana. Radnici su uložili prigovor privremenoj upravi IMK-a, ali nisu dobili nikakav odgovor na njihov prigovor. Oni su nakon toga podneli zahtev za sudsku zaštitu njihovih prava Osnovnom sudu udruženog rada u Prištini, smatrajući pobijenu odluku IMK-a nezakonitom po osnovi da, tokom odnosnih dana, istima nije bilo dozvoljeno da uđu u fabriku i da nastave sa radom.
20. U 2001. godini, radnici su uložili tužbu u vezi sa njihovim otpuštanjem i gubitkom plata od datuma njihovog otpuštanja do ulaganja tužbe Opštinskom sudu u Uroševcu.
21. Dana 11. januara 2002, opštinski sud u Uroševcu ocenio je potraživanja radnika imajući u vidu član 8 Zakona o parničnom postupku i doneo je presudu da je tužba osnovana. Sud je dalje istakao da je odluka IMK-a da se raskinu ugovori o radnom odnosu nezakonita i da bi svi radnici koji su dolazili na posao do 1. maja 2001. trebalo da budu vraćeni na svoja nekadašnja radna mesta ili na radna mesta koja odgovaraju njihovim

kvalifikacijama i radnim veštinama i da bi trebalo da steknu sva prava koja proizilaze iz radnog odnosa sa IMK-om od 19. februara 1990. do 1. maja 2001. Sud je dao obrazloženje da IMK nije pokrenuo disciplinske postupke protiv radnika na način zahtevan Zakonom o radnim odnosima i podzakonskim aktima donetim od strane IMK-a (Uredba IMK-a o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti) i da isti nije uspeo da dokaže u datim postupcima, da su radnici odsustvovali sa posla u periodu od pet uzastopnih dana. Opštinski sud dalje je našao da su radnici dolazili na posao svakog dana od 19. februara do 5. maja 1990, ali da im policijske snage nisu dozvoljavale da uđu. Štaviše, nijedan od radnika nije dobio nikakvo pojedinačno rešenje u pogledu raskidana radnog odnosa niti rešenje Osnovnog suda udruženog rada u pogledu njihove tužbe za sudsku zaštitu njihovih prava; stoga, ova pravna stvar, do sada, nije dobila nikakvu pažnju od strane sudstva. Presuda Opštinskog suda sadržala je informaciju da bi žalba na istu trebalo da se uloži Okružnom sudu u Prištini u roku od osam dana od prijema pismenog primerka presude. IMK, međutim, nije iskoristio ovaj pravni lek. Pošto IMK nije uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini, presuda Opštinskog suda od 11. januara 2002. postala je *res judicata* 11. marta 2002.

22. Dana 20. marta 2002, Izvršni odbor IMK-a odlučio je da odobri zahtev radnika za izvršenje odluke Opštinskog suda u Uroševcu i vraćanje radnika na njihova pređašnja radna mesta u skladu sa presudom. Izvršni odbor je zaključio da će IMK preduzeti radnje da pruži naknadu radnicima u skladu sa presudom, i stoga, nije postojala potreba za pokretanjem izvršnog postupka pred sudom. Odeljenje za finansije IMK-a proračunalo je iznos naknade koja treba biti pružena radnicima. Pošto IMK nije imao finansijska sredstva da pruži naknadu radnicima u to vreme, IMK bi preuzeo odgovornost da pruži naknadu radnicima drugim sredstvima kao što je izdavanje hartija od vrednosti. Štaviše, ukoliko, u međuvremenu, IMK bude predmet vlasničke transformacije i IMK ne pruži naknadu radnicima, radnici bi imali pravo da postanu akcionari u kompaniji.
23. Očigledno, pošto nisu dobili ono što im je IMK obećao, radnici su iskoristili još jednom mogućnost obraćanja Opštinskom sudu u Uroševcu kako bi zahtevali od suda izvršenje njegove presude od 11. januara 2002.
24. Dana 22. decembra 2005, Opštinski sud u Uroševcu dozvolio je izvršenje svoje presude od 11. januara 2002, dok je, istovremeno, zabranio privatizaciju IMK-a od strane Kosovske povereničke agencije (KPA).
25. Dana 16. januara 2006, jedan sudija Opštinskog suda u Uroševcu, sam je odlučio, *po službenoj dužnosti* da dozvoli izvršenje njegove odluke od 22.

decembra 2005. protiv IMK, ali uz to da treba da se preinači deo odluke u kome je sud u prošlosti zabranio privatizaciju IMK-a. Sudija je pružio obrazloženje da, iako je Sud dozvolio celokupno izvršenje potraživanja 912 radnika za isplatu plata od strane IMK-a u iznosu od 25.649.250 evra sa godišnjom kamatom od 3% počevši od 13. marta 2002 (na osnovu izvršne isprave i presude od 11. januara 2002), ocenjeno je, nakon preispitivanja sudskog spisa od strane sudije, da je načinjena greška u postupku za dozvoljavanje izvršenja, zato što je, istovremeno, sud – pogrešno – izrekao privremenu meru odlaganja prodaje IMK-a od strane KPA u svrhu privatizacije. Po mišljenju sudije, KPA je uspostavljen shodno Uredbi UNMIK-a br. 2002/12 od dana 13. juna 2002. kao nezavisna agencija, što znači da su pitanja i predmeti koji se odnose na privatizaciju imovine društvenih preduzeća (DP-i) morali da se isključe iz nadležnosti lokalnih sudova u skladu sa ovom Uredbom. Sudija je zaključio da je predlog poverilaca (radnika) da se dozvoli izricanje privremene mere kojom se zabranjuje prodaja IMK-a, stoga morao da se odbaci u skladu sa odredbama Zakona o parničnom postupku, a da je preostali deo presude o dozvoljavanju izvršenja trebalo da ostane nepromenjen.

26. Marta 2006, predsednik sindikata izneo je da bi, ukoliko ne postoje nikakva sredstva na raspolaganju za pružanje naknade radnicima, isti trebalo da dobiju deonice u vlasništvu nad IMK-om.
27. Dana 25. marta 2006, radnici su dali dodatan predlog Opštinskom sudu za prinudno izvršenje njegove odluke od 16. januara 2006. Prema rečima radnika, oni, kao poverioci, nisu bili u stanju da ostvare svoja finansijska potraživanja, kao što je naloženo odlukom Opštinskog suda od 16. januara 2006, usled nedostatka finansijskih sredstava na strani IMK-a. Oni su zahtevali od Opštinskog suda da utvrdi, na osnovu svoje prethodne presude od 16. januara 2006. kao izvršne isprave, izvršenje u naturi nad IMK-om u cilju isplate i primopredaje pokretnosti i nepokretnosti IMK-a i time očuvanja njihovih prava. Radnici su dalje predložili da bi bilo koja radnja protiv sudskog naloga od strane IMK-a takođe podrazumevala snošenje krivične odgovornosti i da bi, pod uslovom da IMK ne bude uspešan u ostvarivanju svog dugovanja, oni, kao poverioci, postali suvlasnici IMK-a u iznosu koji im je dodeljen.
28. Dana 25. marta 2006, Okružni sud u Prištini odbacio je zahtev radnika da se zaustavi privatizacija IMK-a, ali je potvrdio odluku sudije Opštinskog suda od 16. januara 2006. kojom se dozvoljava izvršenje njihovog potraživanja u potpunosti u pogledu neisplaćenih plata i njihovog ponovnog zapošljavanja.

29. Aprila 2006, KPA je uložio svoj tužbeni zahtev u svojstvu treće strane Opštinskom sudu u Uroševcu, zahtevajući od istog da proglasi neprihvatljivim sudsko rešenje o izvršenju.
30. Dana 17. maja 2006, Opštinski sud u Uroševcu odlučio je da odloži izvršenje i da dozvoli KPA, kao trećoj stranki u postupku, da podnese, u roku od 30 dana od prijema presude, zaseban tužbeni zahtev pri nadležnom sudu (Specijalno veće Vrhovnog suda) u cilju ulaganja prigovora na odluku o izvršenju.
31. Dana 14. juna 2006, KPA je zahtevao od Opštinskog suda u Uroševcu da odloži izvršenje, predviđeno sudskim nalogom od 16. januara 2006, do okončanja zasebnih sudskih postupaka.
32. Dana 2. avgusta 2006, KPA je uložio žalbu Specijalnom veću Vrhovnog suda, u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2002/12 i Administrativnim naređenjem UNMIK-a br. 2003/13, u ime IMK-a. KPA u istoj tvrdi da je između ostalog, od presudnog značaja da Specijalno veće bude upoznato da njegova odluka o primeni zakona u ovom slučaju nije samo odluka od opšteg javnog značaja, već bi bila i presedan o tome kako bi zakon trebalo da bude primenjen u potraživanjima koji se tiču neisplaćenih ličnih dohodaka, i posebno bi bio presedan za Odbore za likvidaciju u smislu načina rešavanja nekoliko hiljada potraživanja ove prirode. KPA je dalje izneo da je glavni razlog zašto KPA nije bio u stanju da privatizuje IMK bila činjenica da je januara 2002, 912 sadašnjih i bivših radnika IMK-a dobilo presudu protiv IMK-a donetu od strane Opštinskog suda u Uroševcu, od dana 11. januara 2002, kojom su vraćena njihova prava koja proizilaze iz radnog odnosa kojom im je dodeljeno 25,649,250 evra. Po mišljenju KPA, radnici su se oslanjali da će ova presuda i posledična Odluka o izvršenju potvrditi vlasničko pravo nad IMK-om i njegovom imovinom i da će ovo sa druge strane sprečiti sprovođenje uspešne privatizacije IMK-a.
33. Dana 9. avgusta 2006, Specijalno veće odbacilo je žalbu uloženu od strane KPA, navodeći da je 2. avgusta 2006, 46 dana nakon roka datog od strane suda, KPA uložio ovu žalbu na postupak pretkvalifikovanja Specijalnom veću i pružilo je detaljne argumente, koji su se isključivo odnosili na meritornost presude donete januara 2002. Po mišljenju Veća, jasno je da KPA ulaže pokušaje da uloži žalbu na presudu iz 2002. Štaviše, Opštinski sud je bio nadležan da odluči o tužbenom zahtevu januara 2002. i na odnosnu presudu nikada nije uložena žalba i da je ista postala pravosnažna (res judicata). Specijalno veće dalje je iznelo da univerzalno načelo koje je prihvaćeno od strane sudova svugde navodi da se pravosnažna presuda mora izdati od strane jurisdikcionog suda koji je nadležan da preispita meritornost; presuda je pravosnažna i nije iznosila

sumnju u pogledu prava pravima interesnih stranaka po isteku prava na žalbu. Po mišljenju Veća, ovo načelo predstavlja apsolutnu prepreku za bilo kakvu posledičnu radnju koja bi bila pokrenuta bilo pred predmetnim ili apelacionim sudom. Specijalno veće nakon toga se upućuje na Evropski sud za ljudska prava, koji se, prema navodima Veća, pozabavio ovim pitanjem na najelokventniji način u predmetu *Stere i ostali protiv Rumunije*², iz koga je Veće citiralo sledeći deo :

“U vezi sa istim, trebalo bi podsetiti da je vladavina prava, kao jedan od osnovnih načela demokratskog društva, inherentno predviđena svim članovima Konvencije (pogledajte Broniowski protiv Poljske [GC], br. 31443/96, § 147, ECHR 2004-V). Ista pretpostavlja poštovanje načela pravne izvesnosti, posebno kada govorimo o sudskim odlukama koje su postale res judicata. Nijedna stranka ne polaže pravo da zahteva reviziju pravosnažne i obavezujuće presude samo zarad dobijanja mogućnosti za ponovno održavanje rasprave i ponovno odlučivanje o datom predmetu (pogledajte, na primer, Sovtransavto Holding protiv Ukrajine, br. 48553/99, § 72, ECHR 2002-VII, i Ryabykh protiv Rusije, br. 52854/99, § 52, ECHR 2003-IX). Da to nije slučaj, vraćanje pravosnažnih odluka na ponovno razmatranje dovelo bi do opšte klime pravne neizvesnosti, smanjujući poverenje javnosti u pravosudni sistem i samim tim u vladavinu prava”.

34. Dana 19. septembra 2006, KPA je izdao saopštenje za štampu pod nazivom “Izjava KPA o odlukama Opštinskog suda u pogledu pružanja naknade zaposlenima iz 1990-ih”, u kojem stoji da, u slučaju IMK-a, jedan predloženi pravni lek, da se dozvoli izvršenje nad imovinom IMK-a radnicima koji su bili stranka u postupku –bi dovelo do likvidacije IMK-a, čija bi posledica bili meseci neizvesnosti i čime bi se smanjile sume na raspolaganju svim poveriocima, uključujući radnike. Po mišljenju KPA, kako bi se očuvala i unapredila vrednost preduzeća u društvenom vlasništvu (DP-a, kao što je IMK) optimalna strategija jeste da se privatizuju u sklopu posebnog spin-ofa, odvajanjem proizvodnih elemenata NewCo u diskretan subjekat, koji bi nakon toga dobio novi kapital, novu upravu, novu tehnologiju i, u mnogim slučajevima, doveo do ponovnog zapošljavanja nekih ili svih prethodnih zaposlenih. KPA dalje tvrdi da bi efekat ovih parnica za vraćanje dohodaka, koje zajedno sa pravnim lekom koji podrazumeva pobijanje imovine DP-a, bio nepoželjan i negativan okončanja mogućnosti stvaranja rentabilne kompanije NewCo koja bi mogla zainteresovati spoljne ulagače da ulože novi kapital na Kosovu. Na kraju, po gledištu KPA, Specijalno veće preispituje odluke i postupke KPA i ima pravo da odluči da li bi radnici trebalo da dobiju naknadu za plate, ali veće pitanje nije samo “da li bi

² Aplikacija br. 25632/02 od dana 23. februara 2006.

zaposlenima trebalo pružiti naknade”, već “kako” bi zaposlenima bila pružena naknada ili od “koga?”. Iako KPA u potpunosti shvata i ceni poteškoće koje su iskusili radnici DP-a, koji su otpušteni sa svojih radnih mesta u 1990-im na diskriminatoran način, isti je gledišta da, u skladu sa važećim zakonima, sudovi nisu u stanju da dodele vlasništvo nad preduzećem poveriocima iz presude i da bi dodeljivanje vlasništva nad DP datim radnicima, na kraju, onemogućilo brz rast kosovske privrede, primoravajući KPA da pokrene nepotrebne likvidacije, koje bi dovele do neto gubitka potencijalno rentabilnih industrija. Shodno tome, KPA će nastaviti da štiti i čuva radna mesta sprovođenjem svog programa privatizacije za dobrobit svih na Kosovu.

35. Radnici su dana 02.10.2006. god. zatražili od Opštinskog suda u Uroševcu da odbaci predlog za odlaganje izvršenja, tvrdeći da bi im odlaganje izvršenja, kako je IMK predložio, uzrokovalo veliku nepopravljivu štetu i da se odlaganje može odlučiti samo uz njihovu saglasnost kao poverenika.
36. Opštinski sud u Uroševcu je dana 11.12.2006. god. zamrznuo finansijska sredstva IMK-a, obavezujući KPA da radnicima isplati 25.649.250 evra od imovine IMK-a. Sudija Opštinskog suda u Uroševcu je dana 11.12.2006. god. poslao dopis KPA u kojem se zbog stalnog pritiska koji radnici vrše na njemu lično i na sud od KPA traži da prihvati zahtev radnika IMK-a i da reši taj predmet, kao što je to uradila u ranijim predmetima poput NSH KD “Tefik Qanga” u Uroševcu, NSH SHAM “Semafori”, itd. kada su radnici imali slična finansijska potraživanja kao radnici IMK-a te je sud u tim predmetima zahtevao od KPA da reši ta potraživanja.
37. KPA je dana 13.12.2006. god. izdala saopštenje za štampu u kojem se navodi da je dobila samo jednu ponudu za novo preduzeće IMK, dok je u prvom krugu otvaranja ponuda održanom prethodne nedelje, dobila dve ponude. Dalje se navodi da je cena ponuđena u drugom i konačnom krugu za IMK iznosila 3.657.000 evra, sa obavezom ulaganja u iznosu od 13.200.000 evra i upošljavanja 80 radnika.
38. Podnosilac zahteva je dana 02.04.2007. god. podneo zahtev Posebnoj komori u kojem traži da se ponište svi postupci privatizacije u vezi sa IMK-om kao i da se izda preliminarni nalog kojim bi se KPA naložilo da obustavi prodaju novog preduzeća IMK. Odlukom od 17.12.2007. godine, Posebna komora je odbacila zahtev podnosioca navodeći da ako podnosilac zahteva može da dokaže vlasnički interes za imovinu koju privatizuje KPA, to bi moglo da poništi transakciju. Međutim, s obzirom da takav dokaz ne postoji, to nije moguće. Stoga, pošto podnosilac zahteva nije posedovao pravo svojine, nije imao osnov da tvrdi da je KPA

prodajom IMK-a prekršila njegova imovinska prava. Prema mišljenju Posebne komore, sadržaj odluke Opštinskog suda u Uroševcu, od 25.03.2006. god. ne prenosi vlasništvo već navodi sledeće: “Poverenik... postaje suvlasnik sa dužnikom do one mere koju obuhvataju sporna potraživanja... u slučaju da poverenici ne uspu da svoje dugovanje ostvare u novcu...”. Prema navodima Komore, taj dokument jednostavno obećava budući grant ili vlasnički interes pod dva uslova. Prvi, da će se sporni podeljeni deo vlasništva kasnije utvrditi. Drugim rečima, potrebno je prvo utvrditi ukupnu vrednost preduzeća a zatim obračunati delove na osnovu sudske procene i potraživanja poverenika. To nikada nije učinjeno, dakle, odluka nije doneta. Drugo, sve je ovo trebalo da se uradi tek nakon što poverenici ne dobiju novac za svoja potraživanja. To je takođe ostavljeno za kasnije. Posebna komora je dodatno navela da je podnosilac zahteva podneo tužbu zbog neisplaćenih zarada na osnovu nezakonitog prekida njihovih radnih odnosa, koja tužba je zasnovana na pravosnažnoj presudi iz 2002. god.

39. Podnosilac zahteva je Posebnoj komori, dana 08.02.2008. god. podneo zahtev za preispitivanje presude. Posebna komora je dana 13.03.2008. god. odbacila zahtev za preispitivanje (Odluka SCA-08-0021).
40. Opštinski sud u Uroševcu je dana 24.04.2007. god. odbacio zahtev IMK-a kojeg je zastupala KPA, za ponovno pokretanje postupka u kojem je Opštinski sud u Uroševcu doneo presudu, od 11.01.2002. godine, na osnovu činjenice da je zahtev podnet van roka.
41. Vrhovni sud je dana 14.06.2007. god. odlučio po zahtevu za zaštitu zakonitosti a koji je podneo državni javni tužilac i poništio je presudu Opštinskog suda, od 11.12.2006. god. te vratio predmet istom sudu na preispitivanje.
42. Opštinski sud u Uroševcu je dana 23.10.2007. god. preispitao predmet i još jednom zamrznuo finansijska sredstva IMK-a, dok je, u isto vreme, poništio sve svoje ranije izvršne odluke.
43. Specijalna policija je 20.11.2007. god. zaposela IMK, zabranjujući radnicima da nastave sa radom.
44. KPA je dana 21.11.2007. god. javno objavila da je IMK u potpunosti privatizovan za iznos od 3.200.000 evra i da je novi vlasnik preuzeo obavezu da zaposli 360 radnika i da uloži 13.2 miliona evra.
45. Okružni sud u Prištini je dana 17.12.2007. god. odbio žalbu KPA protiv odluke Opštinskog suda o izvršenju, od 01.12.2006. godine, kao neosnovanu.

46. Odbor direktora KPA je dana 18.12.2007. god. proglasio likvidaciju IMK-a na osnovu člana 9. stava 1. Uredbe UNMIK-a 2002/12³. Nakon toga, radnici su podneli poverenički zahtev Komisiji za likvidaciju.
47. Radnici su dana 10.03.2008. god. zatražili od Opštinskog suda u Uroševcu da poništi kupoprodajni ugovor između kupca IMK-a i KPA. Oni su naveli da kupoprodajni ugovor treba opozvati kao ništavan i nevažeći, nezakonit, štetan, proizvoljan i suprotan pravosnažnim presudama Opštinskog suda u Uroševcu, od 11.01.2002. god. i 16.01.2006. godine, odluci Okružnog suda u Prištini Ac.Nr.589/2007, kao i konačnoj odluci Posebne komore Vrhovnog suda. Osim toga, radnici su naveli da kada su tuženi [kupac i KPA] shvatili da ne mogu da ostvare svoj cilj korišćenjem svih pravnih lekova, počeli su da namerno stvaraju prepreke za izvršenje konačne presude Opštinskog suda u Uroševcu, čak preteći nasiljem, kada su u noći 20.11.2007. god. i posredstvom specijalnih jedinica policije, tuženi nasilno ušli u IMK i zabranili radnicima da uđu, uz opravdanje da je kupac otkupio IMK za 3.200.000 evra. Radnici su na kraju naveli da su kupac IMK-a i KPA zatražili od njih da prihvate transakciju kao pravičnu i uslovili su ih time da će ako to prihvate početi da rade, uz isključivu nameru da se eliminišu konačne presude i odluke najsvetijih tela savremene civilizacije, naime, sudova. Od Opštinskog suda su zatražili da naloži tuženima da vrate pravo na slobodno i mirno uživanje i korišćenje IMK-a radnicima, koji su u njemu radili dok ih policija nije nasilno uklonila i da odredi odgovarajuću instituciju ili grupu stručnjaka koji će utvrditi stvarnu vrednost 29 hektara zemljišta, objekata i zaliha celokupne industrijske opreme i robe, kao i druge opreme koja služi za uobičajeno funkcionisanje IMK-a. Predložili su Opštinskom sudu da poništi sporazum sklopljen između tuženih a koji krši konačne presude donete u svim instancama.
48. Odbor za ljudska prava, rodnu ravnopravnost, nestala lica i peticije pri Skupštini Kosova, odgovorio je dana 09.08.2008. god. na peticiju radnika IMK-a od 17.03.2008. godine, navodeći da je razmotrio pismo radnika IMK-a, koji su iskoristili pravni lek podnošenjem tužbenog zahteva radi poništenja kupoprodajnog ugovora o prodaji IMK-a, a koji je sklopljen između lica iz Uroševca i službe KPA u Gnjilanu. Upućujući na presudu 469/2005 Opštinskog suda, koju su podržali Okružni sud i Posebna komora Vrhovnog suda, a koje presude kažu da bi 912 radnika trebalo da se vrate na svoja radna mesta i imajući u vidu mere preduzete protiv izvršenja presuda koje su donete u korist radnika, Odbor je ocenio

³ Agencija ima pravo da pokrene dobrovoljnu likvidaciju društvenog preduzeća ili bilo kog njegovog dela, kada smatra da je takav postupak u interesu poverenika i/ili vlasnika tog društvenog preduzeća. Agencija sprovodi likvidaciju u skladu sa postupcima utvrđenim u Uredbi o poslovnim organizacijama, osim ako nije drukčije predviđeno ovom Uredbom.

da je predmet u njegovoj nadležnosti te je stoga, zaključio da podrži presudu Opštinskog suda u Uroševcu i, u isto vreme, zatražio je izvršenje konačne presude.

49. Opštinski sud u Uroševcu je dana 06.10.2008. god. po službenoj dužnosti obustavio izvršenje nakon obaveštenja koje je KPA poslala Sudu a u kojem se navodi da je IMK stupio u postupak likvidacije. Radnici nisu podneli žalbu na tu odluku pošto nisu o njoj obavešteni. Obavešteni su po prvi put godinu dana nakon što je usvojena te su održali nekoliko protesta ispred Opštinskog suda u Uroševcu.
50. Opštinski sud u Uroševcu je dana 29.09.2009. god. obavestio podnosioca zahteva o svojoj odluci od 06.10.2008. god. a o kojoj je već obavešten ranije, 20.10.2008. god. Opštinski sud u Uroševcu je još jednom dana 05.03.2010. god. o svojoj odluci od 06.10.2008. god. obavestio radnike.

Navodi podnosioca zahteva

51. Podnosilac zahteva predstavlja 912 radnika čija je tužba protiv poslodavca IMK-a u Uroševcu rešavana u njihovu korist u sudovima još od 2002. godine, ali do sada nije došlo do izvršenja, čime je prekršen član 49. Ustava [Pravo na rad]. Podnosilac zahteva dalje navodi da pravosnažna presuda Opštinskog suda u Uroševcu, od 11.01.2002. god. nije još uvek izvršena, čime je prekršeno načelo *res judicata* otelovljeno u članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
52. Kada je presuda od 11.01.2002. god. postala pravosnažna 11.03.2002. godine, radnici su morali biti priznati kao poverenici pošto je njihova tužba usvojena. Od tog dana pa sve do danas, radnici su pokušavali da dođu do izvršenja pravosnažne odluke. Pitanje u vezi sa datom tužbom je stoga, da li su 912 poverenika, prema važećim zakonima, imali mogućnost da dođu do propisnog izvršenja sudske odluke. U tom smislu, poverenici su dobili nekoliko drugih sudskih odluka u prvoj instanci i po žalbi i to u njihovu korist, čime je dozvoljeno izvršenje u iznosu od 25.648.259 evra, ali do danas nije bilo rezultata.
53. Podnosilac zahteva izričito upućuje na presudu Posebne komore Vrhovnog suda, od 09.08.2006. godine, kojom se potvrđuje da je Opštinski sud u Uroševcu nadležan da rešava tužbu od januara 2002. god. i da je ta presuda na koju nije izjavljena žalba, postala pravosnažna. Podnosilac zahteva posebno upućuje na sledeći stav Posebne komore:

“Univerzalno načelo koje prihvataju svi sudovi drugde u svetu kaže da konačnu presudu mora doneti sud koji je nadležan da odlučuje o meritumu; presuda je bila konačna i nije širila sumnju nad pravima

zainteresovanih strana onda kada je rok za žalbu istekao. Prema mišljenju Komore, to načelo je predstavljalo apsolutnu prepreku za svaku kasniju meru koja je mogla da se preduzme pred pretresnim sudom ili žalbenim sudom. Evropski sud za ljudska prava, bavio se ovim pitanjem na najelokventniji način u predmetu *Stere i ostali protiv Rumunije*⁴:

“U vezi sa ovim, trebalo bi imati u vidu da je vladavina prava, kao jedno od suštinskih načela demokratskog društva, postojana u svim članovima Konvencije (vidi Broniowski protiv Poljske [GC], br. 31443/96, § 147, ECHR 2004-V). Podrazumeva poštovanje načela pravne izvesnosti, posebno u pogledu sudskih odluka koje su postale pravosnažne. Nijedna strana nema pravo da traži preispitivanje konačne i obavezujuće presude samo u svrhu ponovnog saslušanja i novog odlučivanja po predmetu (vidi, na primer, Sovtransavto Holding protiv Ukrajine br. 48553/99, § 72, ECHR 2002-VII, i Ryabykh protiv Rusije br. 52854/99, § 52, ECHR 2003-IX). Ako to ne bi bio slučaj, preinačenje konačnih odluka bi dovelo do opšte atmosfere pravne neizvesnosti, umanjenog javnog poverenja u pravosudni sistem i posledično u vladavinu prava.”

54. U smislu gore navedenog obrazloženja Posebne komore, podnosilac zahteva pita zašto načelo “da nijedna strana nema pravo da traži preispitivanje konačne i obavezujuće presude” nije primenjeno u datom predmetu.

Relevantne zakonske odredbe koje se tiču izvršenja sudskih odluka

Zakon 2008/03-L008 o izvršnom postupku

55. U Republici Kosovo, zakonski propisi, postupci izvršenja i sigurnost sudskih odluka regulisani su Zakonom o izvršnom postupku (Zakon br. 2008/03-L008).

13.1 “Odluka postaje pravosnažna i izvršna ako u predviđenom roku nije podnet prigovor.”

13.2 “Rešenje protiv kojeg prigovor je odbačen, postaje izvršno, a ukoliko protiv tog rešenja nije dozvoljena žalba, ono postaje i pravosnažno.”

13.3 “Rešenje koji je odbačen prigovor, postaje pravosnažno ako protiv njega nije izjavljena žalba u zakonskom roku, ili ako je izjavljena žalba odbačena kao neosnovana.”

⁴ Stere i ostali protiv Rumunije (Zahtev br. 25632/02 od 23.02.2006. godine).

- 13.4 “Ukoliko ovim zakonom je propisano da protiv prvostepenog rešenja može da se izjavi žalba umesto prigovora, u tom slučaju takvo rešenje postaje izvršno, a pravosnažno postaje ako se žalba ne izjavljuje u zakonskom roku, ili kada se izjavljena žalba odbaci kao neosnovana.”

Zakon o izvršnom postupku SFRJ PR br. 692 od 30.03.1978. god.

Član 3. “Izvršenje i osiguranje utvrđuje i sprovodi redovni sud”.

Član 9. “Protiv konačne odluke u postupku izvršenja i osiguranja, revizija i ponovno pokretanje postupka nije dozvoljeno”.

Član 27. “Kao sredstva izvršenja radi ostvarivanja novčane potražnje mogu se utvrditi samo: prodaja pokretne imovine, prodaja nepokretne imovine, prenos/konverzija potražnje u novac, konverzija drugih imovinskih prava u novac, odnosno u materijal i prenos sredstava koja se čuvaju na računu društvene knjigovodstvene službe”.

56. Treba imati u vidu da je u Republici Kosova, iako to nije predviđeno zakonom, uobičajena praksa da sudovi koriste kosovsku policiju kao sredstvo izvršenja pravosnažnih odluka.

Ocena prihvatljivosti i osnova zahteva

57. Što se tiče ovog zahteva, Sud konstatuje da je Opštinski sud dana 11.01.2002. god. ocenio tužbu podnosioca zahteva u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o parničnom postupku i presudio je da je tužba osnovana, čime je podnosiocima zahteva određen iznos od 25.649.250,00 evra, uz kamatnu stopu od 3 % koja se računa od 13.03.2002. god. do konačne isplate, kao i uz troškove izvršnog postupka i njihovo ponovno vraćanje na njihova pređašnja radna mesta. Presuda je postala pravosnažna 11.03.2002. god. Odlukom od 22.12.2005. godine, isti Sud je dozvolio izvršenje svoje presude.
58. Međutim, do danas, to znači da skoro 9 godina posle pravosnažne odluke i 5 godina nakon odluke o izvršenju, presuda još uvek nije izvršena iako su brojni sudski postupci u međuvremenu sprovedeni. Štaviše, u međuvremenu, Kosovska poverenička agencija (KPA) – koja je uspostavljena Uredbom UNMIK-a 2002/12 od 13. juna 2002, što znači nakon što je odluka Opštinskog suda od 11. januara 2002. postala *res judicata*, je privatizovala dužnika IMK “posebnom spinof” procedurom. Prema ovoj proceduri, sva imovina dužnika IMK su prebačena u novoosnovano preduzeće IMK, ostavljajući iza sva dugovanja IMK-u, uključujući i zahteve podnosioca. Novo preduzeće IMK je kasnije privatizovano.

59. Iz ovoga proizilazi da, iako su pravni lekovi na raspolaganju u skladu sa važećim zakonom, iscrpljeni od strane radnika, ovi pravni lekovi nisu bili delotvorni, u smislu da nisu doveli do očekivanog rezultata, iz razloga što radnici i dalje čekaju na izvršenje odluke Opštinskog suda od 11. januara 2002.
60. Dakle, svi pokušaji od strane podnosioca zahteva da se izvrši presuda od 11.01.2002. godine su ostali bez uspeha, i još više iz razloga što je Opštinski sud u Uroševcu odlukom od 06.10.2008. godine suspendovao sve izvršne aktivnosti. Jedina preostala mogućnost da ostvare svoja prava koja su im određena odlukom od 11.02.2002. god. bilo je da podnesu zahtev – kao prosti poverioci – Komisiji za likvidaciju zaduženoj za likvidaciju dužnika IMK, nakon privatizacije novog preduzeća IMK. Ovaj postupak je još uvek u toku. Situacija oko neizvršenja presude od 11.01.2002. godine se prema tome i dalje nastavlja.
61. S tim u vezi, Sud naglašava da pravo na pokretanje postupka pred sudom u građanskim pitanjima, kao što je predviđeno članom 31. Ustava Kosova i članom 6, u vezi sa članom 13 Evropske konvencije o ljudskim pravima (ECHR), bilo bi iluzorno ukoliko kosovski pravni sistem dozvoli da konačna, obavezujuća sudska odluka ostane neizvršena na štetu jedne strane. Bilo bi nezamislivo da ovi članovi detaljno propisuju proceduralne garancije dostupne stranama u sporu – postupak koji je pravičan, javan i ekspeditivan – bez zaštite izvršenja sudske odluke. Tumačenje gore navedenih članova, u smislu isključivog pristupa sudu i sprovođenja i delotvornosti postupka, bi verovatno dovelo do situacije koja nije kompatibilna sa principima vladavine prava koje su kosovske vlasti obavezne da ispoštuju (vidi, *mutatis mutandis*, presudu ECHR u predmetu *Romashov protiv Ukrajine*, zahtev br. 67534/01, presuda od 25.07.2004).
62. Vladavina prava jeste jedno od osnovnih načela demokratskog društva i podrazumeva poštovanje načela pravne izvesnosti, posebno u pogledu sudskih odluka koje su postale pravosnažne. Nijedna strana nema pravo da traži preispitivanje konačne i pravosnažne presude samo radi toga da se pokrene novo suđenje i ponovo donese odluka po predmetu (vidi, *mutatis mutandis*, *Sovtransavto Holding protiv Ukrajine*, br. 48553/99, § 72, ECHR 2002-VII). Kada to ne bi bio slučaj, preinačenje pravosnažne odluke bi dovelo do opšte atmosfere pravne neizvesnosti, čime bi se smanjilo poverenje javnosti u sudski sistem a sledstveno tome i u vladavinu prava. Nadležni organi su stoga pod pozitivnom obavezom da organizuju sistem za izvršenje odluka koji je delotvoran i u zakonu i u praksi te obezbeđuje njihovo izvršenje bez neopravdanog kašnjenja (vidi, *Pecevi protiv Bivše*

Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 21839/03, 06.11.2008; Martinovska protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, br. 22731/02, 25.09.2006).

63. Prema mišljenju Suda, izvršenje presude koju donese bilo koji sud mora se smatrati sastavnim delom prava na pravično suđenje, koje pravo je zagarantovano gore navedenim članovima (vidi, *mutatis mutandis*, *Hornsby protiv Grčke, presuda od 19.03.1997. godine, Izveštaji 1997-II, str. 510, stav 40*). U ovom predmetu, podnosioci zahteva nisu smeli biti sprečeni u ostvarivanju koristi na osnovu odluke koja je postala pravosnažna i koja je doneta u njihovu korist.
64. Propust odgovarajućih nadležnih organa da u toliko dugom vremenskom periodu izvrše presudu od 11. januara godine, uskraćuje sva korisna dejstva odredbi člana 31. Ustava i članovima 6 i 13 ECHR-a.
65. U vezi sa istim, Sud se poziva na član 159.2 Ustava, koji predviđa "Sav interes imovine i preduzeća u društvenom vlasništvu na Kosovu će biti u vlasništvu Republike Kosovo". Ovo može biti shvaćeno na taj način da je upravo Vlada Kosova ta koja je odgovorna za sve obaveze datih preduzeća, uključujući prava data podnosiocu zahteva odlukom Opštinskog suda od 11. januara 2002. protiv društvenog preduzeća IMK.
66. Pod datim okolnostima, Sud zaključuje da je prekršeno pravo na pravično i delotvorno suđenje koje je zagarantovano gore navedenim članovima Ustava i ECHR-a.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na zasedanju održanom 17. decembra 2010. god, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. PROGLAŠAVA zahtev prihvatljivim.

II. ZAKLJUČUJE da je prekršen član 31. [Pravo na pravično suđenje] Ustava u vezi sa članovima 6. [Pravo na pravično suđenje] i 13 [Pravo na delotvorni pravni lek] Evropske konvencije o ljudskim pravima.

III. ZAKLJUČUJE da se pravosnažna i obavezujuća odluka Opštinskog suda u Uroševcu mora izvršiti od strane nadležnih vlasti, posebno Vlade i Kosovske agencije za privatizaciju, kao pravnog sledbenika KPA

IV.ZAKLJUČUJE da, Vlada i Kosovska agencija za privatizaciju, treba da podnesu Sudu, u roku od šest meseci, informacije o merama preduzetim za izvršenje ove Presude.

V.Ova Presuda se dostavlja stranama i Kosovskoj agenciji za privatizaciju i saopštava se Vladi.

VI.U skladu sa članom 20.4 Zakona, ova Presuda se objavljuje u Službenom listu.

VII.Presuda stupa na snagu odmah i može biti predmet uredničke revizije.

Sudija izvestilac
Altay Suroy, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Udruženje osiguranja na Kosovu protiv Zakona br. 03/L-179 o Crvenom krstu Republike Kosova

Slučaj KI. 118/10, odluka od 17. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, privremene mere, ravnopravnost pred zakonom, privreda, pravo na rad i obavljanje profesije, ekonomski odnosi.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim pretenduje da je član 14.1.7 Zakona o Crvenom krstu, kojim se Crveni krst delimično finansira preko 1% bruto premije za obavezno osiguranje motornih vozila na Kosovu, neustavan. Podnosilac je, takođe, tražio da se uvede jedna privremena mera, kako bi se obustavila dalja primena ovog člana do meritornog rešavanja slučaja.

Ustavni sud je odlučio da se odbija zahtev kao podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da on nije podneo nijedan dokaz koji dokazuje da će kompanije osiguranja pretrpeti jednu nenadoknadivu štetu, kao što bi mogao biti stečaj.

Priština, 17 decembar 2010
Ref. Br.: RMP 76/10

**ODLUKA O ODBACIVANJU
ZAHTEVA ZA UVOĐENJE PRIVREMENIH MERA
Predmet br. KI118-10
Udruženje osiguravajućih društava Kosova
protiv
Zakona br. 03/L –179 o Crvenom krstu Republike Kosova**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Donosi sledeću Odluku o odbacivanju zahteva za uvođenje privremenih mera

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Udruženje osiguravajućih društava Kosova, sa sedištem u ulici Enver Maloku br. 95, u Prištini, preko Fatosa Zamjia, Fatbardha Makolija i Ruštema Qehaje, odnosno predstavnika osiguravajućih društava Illyria, Siguria i Sigkos.

Sporni zakon

2. Podnosilac zahteva traži poništenje člana 14. stava 1. tačke 7. Zakona br. 03/L – 179 o Crvenom krstu Republike Kosova. Podnosilac zahteva takođe, traži uvođenje privremene mere radi zabrane primene člana 14. stava 1. tačke 7. Zakona od dana podnošenja zahteva do odluke o osnovu zahteva koju donese Sud.

Predmetna stvar

3. Predmet zahteva je član 14. stav 1. tačka 7. osporavanog Zakona koja predviđa da se Crveni krst Kosova finansira, delimično, nametanjem 1 % bruto premije od obaveznog osiguranja motornih vozila na Kosovu.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. i član 116. stav 2. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 20. i član 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i član 52. stav 1. i član 54. Poslovnika Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupci pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 26.11.2010. god. podneo zahtev Sekretarijatu Ustavnog suda.
6. Predsednik Suda je odredio sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i obrazovao je Komisiju za razmatranje koju čine sudija Robert Karolan, kao predsedavajući i sudije Altay Suroy i Almiro Rodrigues.
7. Sud je većao o uvođenje privremenih mera, tokom zatvorene sednice održanog 13.12.2010. god.

Kratak pregled činjenica

8. Član 14. stav 1. tačka 7. osporavanog Zakona predviđa sledeće:

“1. U cilju obavljanja svojih zadataka i ciljeva preciziranih ovim Zakonom, Crveni krst Kosova će potrebna sredstva pribaviti iz sledećih izvora:

1.7. obavezno osiguranje motornih vozila u iznosu od jedan odsto (1%) od bruto prima, od vrednosti osiguranja.”.

9. Podnosilac zahteva tvrdi da Zakon krši sledeće članove Ustava:

Član 3. Jednakost pred zakonom

Član 10. Ekonomija

Član 24. Jednakost pred zakonom

Član 49. Pravo na rad i obavljanje profesije

Član 119.2. Ekonomski odnosi – Osnovna načela

Zahtev za uvođenje privremenih mera

10. Podnosilac zahteva od Suda traži da poništi član 14. stav 1. tačku 7. osporavanog Zakona na osnovu toga da je neustavan i traži uvođenje privremene mere kojom bi se zabranila primena 1 % do donošenja pravosnažne odluke Suda. Podnosilac zahteva tvrdi, pozivajući se na službenu evidenciju Centralne banke Kosova, da vrednost premija za osiguranje motornih vozila na Kosovu iznosi 49.000.000,00 evra (četdeset i devet miliona evra) *godišnje* a da troškovi osiguravajućih društava iznose 490.000,00 evra (četiri stotine devedeset hiljada evra) *godišnje* i da je to iznos koji se svake godine isplaćuje Crvenom krstu.

11. Član 116. stav 2. Ustava predviđa sledeće:

Član 116. [Pravni efekat odluka]

1 Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu.

12. Član 27. Zakona o Ustavnom sudu predviđa sledeće:

Član 27. - Privremene mere

1. Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za

otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.

2. *Trajanje privremenih mera treba biti opravdano i proporcionalno.*
13. Jedan od uslova za uvođenje privremenih mera jeste mogućnost da će se pretrpeti nepopravljiva šteta. Ako bi Ustavni sud na kraju zaključio da je član 14. stav 1. tačka 7. neustavna, onda bi se sva šteta koju pretrpi bilo podnosilac zahteva bilo pojedinačna osiguravajuća društva mogla obračunati i ako je to potrebno, odgovarajući Sud bi mogao da naloži povraćaj sredstava. Šteta koja je pretrpljena nije nepopravljiva. Podnosilac zahteva nije dokazao da će osiguravajuća društva Illyria, Siguria i Sigkos prestati da posluju zbog nametanja 1 % naplate. Prema tome, ne postoji osnov za uvođenje privremene mere.
14. Stoga, Ustavni sud, bez štete po drugu odluku koju Sud donosi o dopustivosti ili osnovanosti, na zasedanju održanom 17. decembra 2010. god, jednoglasno donosi:

ODLUKU

I. da odbaci zahtev za uvođenje privremene mere;

II. Ova Odluka se dostavlja stranama;

III. Ova Odluka se objavljuje u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavu Kosova i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova, s.r.

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Zahtev podnet od strane Vršioaca dužnosti Predsednika, Dr. Jakup Krasniqi, u vezi sa zadržavanjem položaja Vršioaca dužnosti Predsednika i istovremeno položaja Generalnog sekretara Demokratske partije Kosova

Slučaj KO 97/10, odluka od 22. decembra 2010. godine

Ključne reči: zahtev podnet od Vršioaca dužnosti Predsednika, ocena ustavnosti, obavljanje funkcije u jednoj političkoj stranci od strane Vršioaca dužnosti Predsednika.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev kojim je tražio da Sud oceni ustavnost njegovog postupka o privremenom zadržavanju i obavljanju funkcija Predsednika i istovremeno obavljanje položaja Generalnog sekretara Demokratske partije Kosova (PDK). Podnosilac je bazirao zahtev na sumnji da li se ograničenja iz člana 88.2 Ustava, po kojima nakon izbora Predsednik ne može obavljati nijednu funkciju u političkoj stranci, odnose i na Vršioaca dužnosti Predsednika.

Ustavni sud je odlučio da proglasi zahtev prihvatljivim, uz obrazloženje da u ulozi Predsednika, i Vršilac ove dužnosti ima pravo da referiše pri ovom sudu i da je to učinjeno unutar predviđenog vremenskog roka. Dalje, Ustavni sud je odlučio da zadržavanje i obavljanje ove dve funkcije od strane Vršioaca dužnosti Predsednika ne predstavlja kršenje člana 88.2 Ustava, uz obrazloženje da ograničenje po ovom članu važi samo "nakon izbora" Predsednika. Stoga, Sud pojašnjava da Predsednika Republike bira Skupština, dok odgovornosti Vršioaca dužnosti Predsednika proizilaze iz Ustava i shodno tome se Vršilac dužnosti Predsednika ne ograničava prema članu 88.2.

Priština, 22 decembar 2010
Ref. Br.: AGJ 78/10

PRESUDA**Slučaj br. KO 97/10**

**Po pitanju zahteva podnetog od strane vršioca dužnosti
Predsednika Republike Kosovo dr Jakup Krasniqi, u vezi sa
istovremenim obavljanjem funkcija vršioca dužnosti predsednika
i generalnog sekretara Demokratske partije Kosova.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik

Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
 Robert Carolan, sudija
 Altay Suroy, sudija
 Almiro Rodrigues, sudija
 Snezhana Botusharova, sudija
 Ivan Čukalović, sudija
 Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
 Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je dr Jakup Krasniqi, Predsednik Skupštine Kosova, koji je takođe i vršilac dužnosti predsednika Kosova.

Predmetna stvar

2. Da li je dr Jakup Krasniqi, u svojstvu vršioca dužnosti Predsednika Republike Kosovo zabranjeno da obavlja dužnost generalnog sekretara Demokratske partije Kosova (PDK).

Pravna osnova

3. Član 84. stav 9. Ustava Kosova (Ustav), član 29. Zakona u Ustavnom sudu (Zakon) i Pravilo 55. Poslovnika o radu Ustavnog suda (Poslovnik).

Postupak pred Sudom

4. Imajući na umu Presudu Ustavnog suda u slučaju “Naim Rrustemi i 31 drugih poslanika Skupštine Kosova i njegova Ekselencija, dr Fatmir Sejdiu”, od 28. septembra 2010. god., vršilac dužnosti Predsednika Republike Kosovo je zahtevom od 3. oktobra 2010. god., koji je primljen u Sud 14. oktobra 2010. god., tražio:
 - i. Da li se ograničenje “*nakon izbora predsednik ne može obavljati ni jednu funkciju političke partije*”, predviđeno u članu 88. stavu 2. Ustava, odnosi i na vršioca dužnosti predsednika,
 - ii. Dodatno je zahtevao i “ocenu ustavnosti privremenog vršenja dužnosti predsednika Republike Kosovo i obavljanja funkcije generalnog sekretara PDK u isto vreme”.
5. U saglasnosti sa Poslovníkom o radu predsednik Suda je imenovao sudiju Iliriana Islami za sudiju izvestioca i sledeće sudije za članove Veća za razmatranje: Ivan Čukalović (predsedavajući), Enver Hasani (predsednik) i Kadri Kryezi (zamenik predsednika).

Činjenice koje je izneo podnosilac zahteva

6. Njegova Ekselencija, prof. dr Fatmir Sejdiu, predsednik Republike Kosovo je 27. septembra 2010. god. javno objavio svoju ostavku na položaj Predsednika Republike Kosovo, nakon objavljivanja Presude većine sudija Ustavnog suda u slučaju koji je protiv njega pokrenuo g. Naim Rrustemi i 31 drugih poslanika Skupštine Kosovo.
7. U tom slučaju Sud je, većinom glasova, ustanovio da je postojala ozbiljna povreda Ustava Kosova, tačnije člana 88. stava 2., od strane njegove Ekselencije, prof. dr Fatmir Sejdiu, držeći istovremeno položaj predsednika Republike i položaj predsednika Demokratskog saveza Kosova.
8. U svojstvu Predsedniku Skupštine dr Krasniqi su predate nadležnosti i ovlašćenja predsednika Kosova, shodno članu 90. Ustava, iako je tokom celog vremena nastavio i nastavlja da drži i obavlja funkciju generalnog sekretara PDK.
9. On je tražio razjašnjenje da li je gore navedeno ograničenje primenljivo i na njega pošto je on sada vršilac dužnosti predsednika Republike Kosovo.

Prihvatljivost

10. Bivši Predsednik Sejdiu je dao ostavku na svoj položaj 27. septembra 2010. god., nakon Odluke Ustavnog suda o zahtevu navedenom ranije u pasusu 6, iznad. Predsednik Skupštine Kosova, podnosilac zahteva, je nakon toga stupio na položaj vršioca dužnosti predsednika i od tada obavlja funkciju predsednika Kosova
11. Prema članu 84. stavu 9. Ustava, predsednik: *“može pokrenuti određena pitanja pred Ustavnim sudom”*
12. Pitanja koja je podnosilac zahteva postavio su “ustavna pitanja”, kao što je predviđeno u članu 84. stavu 9. Ustava. Naime, jeste važno ustavno pitanje koje treba razjasniti da li koraci koje vršilac dužnosti predsednika preduzme ili dela koja će se od njega tražiti da preduzme predstavljaju ozbiljnu povredu Ustava dok istovremeno drži i obavlja funkciju generalnog sekretara PDK.
13. Šta predstavlja ustavno pitanje je ovaj Sud razjasnio u slučaju zahteva “Predsednika Republike Kosovo u vezi sa objašnjenjem nadležnosti u slučaju predsednika opštine Orahovac”, slučaj br. KO 80/10. Sud je 7. oktobra 2010. god. doneo presudu u vezi sa ostavkom predsednika

Opštine. Činjenice navedene u tom slučaju su osigurale Sud da je pitanje od dovoljne važnosti da bi se pitanje smatralo prihvatljivim. Nema sumnje da će tokom vremena postojati i drugi zahtevi o različitim pitanjima koje će podneti predsednici ili vršioci dužnosti predsednika Republike Kosovo.

14. Pravilno je da postoji ustavna sigurnost u vezi sa ovlašćenjima vršioca dužnosti predsednika. Nije lako za njega da postavi ovakvo pitanje Sudu. Ustavni sud je zadužen da odgovori na takva pitanja. Saglasno članu 112. stavu 1. Ustava: *“Ustavni sud je konačna vlast u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i saglasnosti zakona sa Ustavom”* i zato što ne postoji nijedan drugi organ od koga podnosilac zahteva može tražiti odgovor na ova ustavna pitanja. Sud je mišljenja da su pitanja koja je podnosilac zahteva postavio “ustavna pitanja” koja su predviđena u članu 84. stavu 9. i da su postavljena pitanja odgovarajuća da bi se Sud bavio njima.
15. Vršilac dužnosti predsednika treba biti ohrabren da traži savet od jedinog organa koji je u mogućnosti da se bavi ustavnim pitanjima, tj. Ustavnog suda. Iz tih razloga Sud je ustanovio da podnosilac ima osnove ili nadležnosti da podnese pitanja Sudu.
16. Član 84. stav 9. Ustava ne predviđa vremenska ograničenja u okviru kojih se ustavna pitanja mogu podneti Sudu. Stoga sledi da su svi uslovi za prihvatljivost zahteva ispunjeni.

Meritum

17. Zakon o predsedniku Republike Kosovo, Zakon br. 03/L-094 je usvojen 19. decembra 2008. god. i objavljen u Službenom listu 25. januara 2009. god. Ovaj zakon ni u kakvom smislu ne spominje ulogu vršioca dužnosti predsednika i stoga ne može biti od pomoći Sudu u razmatranju ovih pitanja koja su mu postavljena.
18. Sud je u Presudi u slučaju Predsednika Fatmir Sejdiu analizirao ulogu predsednika Republike Kosovo i saglasnost te uloge sa zamrzavanjem/držanjem/obavljanjem funkcije predsednika Demokratskog saveza Kosova. Funkcije predsednika, koje su predviđene Ustavom, su veoma pažljivo navedene u toj Presudi. Nije potrebno ponavljati ih sada. Sud je većinom glasova zaključio da je predsednik Sejdiu učinio ozbiljnu povredu člana 88. stava 2. Ustava držeći obe funkcije u isto vreme.
19. Poslanici Skupštine Kosova tajnim glasanjem odlučuju ko će biti predsednik Republike Kosovo. Član 86. stav 1. glasi: *“Predsednika Republike Kosovo bira Skupština, tajnim glasanjem.”* Predsednik deluje

kao poglavar države i on ili ona predstavlja jedinstvo građana Republike Kosovo. Princip reprezentativne demokratije koja obrazuje osnov institucija i donošenja odluka u Republici Kosovo daje mogućnost izabranim predstavnicima građana da biraju predsednika. Ograničeni period od šest meseci, predviđen u članu 90. Ustava, nakon kojeg vršilac dužnosti predsednika ne može obavljati funkciju predsednika je postavljen da bi se obezbedilo da je Skupština Kosova ta koja bira ko će držati tu važnu poziciju u ime građana Kosova.

20. Član 90. Ustava predviđa da će vršilac dužnosti predsednika biti predsednik Skupštine Kosova. Predsednika Skupštine takođe biraju poslanici Skupštine, iz svojih redova. Član 67. na sledeći način propisuje izbor predsednika Skupštine i njegove ili njene osnovne funkcije:

“Član 67. [Izbor predsednika i potpredsednika]

1. *Skupština Kosova iz svojih redova bira predsednika i pet (5) potpredsednika.*
2. *Predsednika Skupštine predlaže najveća parlamentarna grupa i bira se većinom glasova svih prisutnih poslanika Skupštine.*
3. *Tri (3) potpredsednika predložena iz tri najveće parlamentarne grupe, se biraju većinom glasova svih poslanika Skupštine.*
4. *Dva (2) potpredsednika predstavljaju zajednice koje ne čine većinu u Skupštini i oni se biraju većinom glasova svih poslanika. Jedan potpredsednik će biti iz redova poslanika Skupštine koji zauzimaju rezervisana ili zagarantovanja mesta za srpsku zajednicu, a drugi iz redova poslanika Skupštine koji zauzimaju rezervisana ili zagarantovana mesta za ostalne zajednice koje ne čine većinu.*
5. *Predsednik i potpredsednici Skupštine se mogu razrešiti većinom od dve trećine (2/3) celokupnog broja poslanika.*
6. *Predsednik i potpredsedavajući čine Predsedništvo Skupštine. Predsedništvo je odgovorno za administrativno funkcionisanje Skupštine, na način koji je propisan Poslovníkom o radu Skupštine.*
7. *Predsednik Skupštine:*
 - (1) *predstavlja Skupštinu;*
 - (2) *određuje dnevni red, saziva i predsedava sednicama;*

(3) potpisuje akta usvojena od strane Skupštine;

(4) vrši i ostale funkcije na osnovu ovog ustava i Poslovnika o radu Skupštine.

8. U slučaju odsustva ili nemogućnosti vršenja funkcije, predsednika Skupštine zamenjuje jedan od potpredsednika.”

21. Funkcije predsednika Skupštine, navedene u članu iznad, su isključivo u vezi sa unutrašnjim radom Skupštine i nemaju toliko supstancijalnih funkcija i nadležnosti kao predsednik Republike. Njihove uloge su različite.
22. Poslanici Skupštine biraju predsednika Skupštine glasanjem koje je u potpunosti odvojeno od izbora Predsednika Republike. Član 88. Ustava, u celosti, predviđa:

“Član 88. [Nespojivost funkcija]

- 1. Predsednik ne može obavljati ni jednu drugu javnu funkciju.*
- 2. Nakon izbora, predsednik ne može obavljati ni jednu funkciju političke partije.”*
23. Posebna pažnja se daje rečima u članu 88. stavu 2., koji zabranjuje obavljanje funkcija političke partije, ali samo: *“Nakon izbora...”*. Shvata se da ove reči, prema njihovom prostom značenju, podrazumevaju da se zabrana obavljanja bilo kakve funkcije političke partije odnosi samo na predsednika Republike kojeg je izabrala Skupština Kosova. Dr. Jakup Krasniqi nije izabran za predsednika Republike Kosovo. On je izabran samo na mesto predsednika Skupštine. U Ustavu ne postoji zabrana obavljanja funkcije političke partije za predsednika Skupštine.
24. Predstavljalo bi preveliko rastezanje značenja zabrane da se zahteva od predsednika Skupštine da prestane obavljanje bilo koje funkcije političke partije samo zato što je on ili ona postao vršilac dužnosti predsednika Republike Kosovo, shodno odredbama Ustava Kosova. Stoga, Ustavni sud zaključuje da priroda “vršenja dužnosti” predsednika, koju sada obavlja Dr. Jakup Krasniqi, njemu ne zabranjuje da drži i obavlja funkciju generalnog sekretara Demokratske partije Kosova (PDK). On drži položaj vršioca dužnosti predsednika. Funkcije te uloge proizilaze iz saglasnosti sa Ustavom i potiču iz Ustava.
25. Vršilac dužnosti predsednika nije izabrani predsednik i stoga se s vremena na vreme mogu postaviti pitanja koja se tiču ovlašćenja vršioca

dužnosti predsednika. Nijedno pitanje takve vrste nije postavljeno u ovom zahtevu. Takva pitanja su ustavna pitanja i Sud će ta pitanja razmatrati nakon što mu se podnese pravilan zahtev, uzimajući u obzir načelo podele vlasti, kao što je predviđeno u članu 4. stavu 1. Ustava, uz obazrivost da se ne zaluta u sfere ostalih grana vlasti.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na zasedanju održanom 22. decembra 2010. god.:

ODLUČUJE

- I. Zahtev je prihvatljiv;
- II. Ne postoji ograničenje za vršioca dužnosti predsednika Kosova u obavljanju funkcije političke partije, navedeno u članu 88. stavu 2. Ustava;
- III. Privremeno držanje i obavljanje funkcije predsednika Republike Kosovo i istovremeno obavljanje funkcije generalnog sekretara PDK, nije u nesaglasnosti sa Ustavom;
- IV. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, saglasno članu 20. stavu 4. Zakona i
- V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. Iliriana Islami, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r

Narodni advokat Republike Kosova protiv Zakona o pravima i odgovornostima poslanika

Slučaj KO 119/10, odluka od 22. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, privremene mere, ustavnost, penzija, Zakon o pravima i odgovornostima poslanika, socijalna pravda, diskriminacija.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev za ocenu ustavnosti člana 14. stav 1.6, kao i članova 22, 24, 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika. On pretenduje da ovi članovi ovog zakona omogućuju poslanicima Skupštine da realizuju penzije koje su povoljnije od bilo koje druge penzijske pridobiti ostalih građana, i kao takvi nisu u skladu sa proklamovanim vrednostima ustavnog poretka, koji se bazira na načela demokratije, ne diskriminacije i socijalne pravde. Konačno, Narodni advokat je tražio da se uvede jedna privremena mera da bi se obustavila dalja primene ovog zakona do meritornog rešavanja slučaja.

Ustavni sud je odlučio da odobri uvođenje privremenih mera u trajanju od tri meseci, obustavljajući odmah primenu osporenog zakona, uz obrazloženje da je podnosilac podneo dovoljno ubedljivih dokaza da primena ovog zakona može da rezultuje sa nenadoknadivim štetama i da je ova privremena mera od javnog interesa.

Priština, 22. decembar 2010
Ref. Br.: MP 79/10

ODLUKA O PRIVREMENOJ MERI

u

Slučaju br. KO 119/10

Ombudsman Republike Kosovo

**Ocena ustavnosti člana 14. stava 1. alineje 6., čl. 22., 24., 25. i 27.
Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4.
juna 2010. god.**

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjylieta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je ombudsman Republike Kosovo.

Osporeni zakon

2. Podnosilac zahteva traži poništenje člana 14. stava 1. alineje 6. i čl. 22., 24., 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god.

Predmetna stvar

3. Ocenu ustavnosti člana 14. stava 1. alineje 6. i čl. 22., 24., 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god.

Pravna osnova

4. Član 113. stav 2. Ustava Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Ustav) i čl. 20. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljnjem tekstu: Zakon).

Kratak opis činjenica

5. Skupština Republike Kosovo je 4. juna 2010. god. usvojila Zakon o pravima i odgovornostima poslanika sa 74 (sedamdeset četiri) glasa “za”, 2 (dva) glasa “protiv” i 2 (dva) glasa “uzdržana”.
6. Sledeće nevladine organizacije (NVO): Demokratski institut Kosova (Kosovo Democratic Institute – KDI), Forum za građanske inicijative (Forumi për Iniciativa Qytetare – FIQ), Pokret “FOL” i Izgradnja zajednice u Mitrovici (Community Building Mitrovica – CBM) su se 21. juna 2010. god. obratile predsedniku Republike Kosovo sa zahtevom da ne proglasi gore navedeni zakon.
7. G. Bahri Hyseni, predsedavajući Odbora za sudstvo i zakonodavstvo Skupštine Kosova je zatražio od Sekretarijata Skupštine da ispravi tehničku grešku u Zakonu o pravima i odgovornostima poslanika, odnosno član 22. zakona, gde bi starosna granica za penzionisanje trebalo da bude 55 godina, a ne kao što je usvojeno na plenarnoj sednici 4. juna 2010. god., da starosna granica za penzionisanje bude 50 godina.

8. Skupština je 25. juna 2010. god. usvojila zahtev g. Bahri Hysenija da se ispravi tehnička greška do koje je došlo na sednici od 4. juna 2010. god. Zahtev g. Bahri Hysenija je usvojen sa 73 (sedamdeset tri) glasa “za” i 2 (dva) glasa “protiv”.
9. Predsednik Republike Kosovo je 5. jula 2010. god, Dekretom DL-029-2010, proglasio Zakon o pravima i odgovornostima poslanika.
10. Institucija ombudsmana je 19. jula 2010. god. primila podnesak nekoliko NVO: Demokratskog instituta Kosova (KDI), Foruma za građanske inicijative (FIQ), Inicijative mladih za ljudska prava (Youth Initiative for Human Rights – YIHR), Kosovske inicijative za stabilnost (Iniciativa Kosovare për Stabilitet – IKS), Inicijative za napredak (Iniciativa për Progres – INPO), Balkanskog instituta politika (IPOL), Saveta za odbranu ljudskih prava i sloboda (Këshilli për Mbrojtjen e Drejtave dhe Lirive të Njeriut – KMDLNJ), Pokreta “Fol”, Izgradnje zajednice u Mitrovici (CBM), Centra za politiku i zastupanje (Qendra për Politika dhe Avokim – QPA) i Oko Vizije, koje su se obratile instituciji ombudsmana sa zajedničkim zahtevom da Ustavni sud Republike Kosovo, prema svojim dužnostima i odgovornostima, koje su predviđene Zakonom, oceni ustavnost člana 22. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika.
11. Gore imenovane NVO smatraju da ovaj član krši Ustav Republike Kosovo i zahtevaju odlaganje planiranog početka primene zakona, od 1. januara 2011. god., dok Ustavni sud ne donese meritornu odluku.
12. Zakon o pravima i odgovornostima poslanika je 20. jula 2010. god. objavljen u Službenom glasniku Republike Kosovo.
13. Savez penzionera Kosova se 21. jula 2010. god. priključio zahtevu NVO.

Postupak pred Sudom

14. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu 26. novembra 2010. god.
15. Predsednik Suda je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović, Kadri Kryeziu i Gjyljeta Mushkolaj.
16. Sud je 17. decembra 2010. god. na zatvorenom zasjedanju većao o preliminarom izveštaju sudije izvestioca u vezi sa odobrenjem privremene mere do konačne odluke o zahtevu.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva, između ostalog, smatra da Zakon o pravima i odgovornostima poslanika sadrži odredbe “koje omogućava poslanicima Skupštine Kosova da realizuju penzije koje su mnogo povoljnije nego sve druge penzione beneficije na raspolaganju drugim građanima i nisu u saglasnosti sa ustavnim načelima jednakosti, vladavine prava, nediskriminacije i socijalne pravde”.
18. Takođe, ombudsman: “primećuje da su suplementarne penzije predviđene članom 22. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika očigledno neproporcionalne u odnosu na prosečne penzije u zemlji, i kao takve nisu u saglasnosti sa vrednostima navedenim u članu 7. Ustava Republike Kosovo, na kome počiva ustavni poredak na načelima demokratije, jednakosti, ne-diskriminacije i socijalne pravde”.
19. Dodatno, član 38. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika daje mogućnost poslaniku da se vrati na svoje prethodno radno mesto, ako je on/ona pre mandata poslanika bio zaposlen u javnom sektoru ili bilo kojoj instituciji koja se finansira iz javnih sredstava. Ovime im se pruža određena sigurnost što se tiče zaposlenja, što podrazumeva da ne rizikuju da postanu nezaposleni ako su pre mandata bili deo javnog sektora. Takođe mogu dobiti drugo radno mesto, opšte je poznato da je na Kosovu starosna granica za penzionisanje 65 godina.
20. Konačno, prema ombudsmanu: “u sadašnjem pravnom poretku Republike Kosovo privilegovani status za poslanike Skupštine Kosovo ne predstavlja dovoljnu osnovu koja bi opravdala ovoliko veliki nivo odstupanja od opštih principa na polju penzija.”

USTAVNI SUD

Nakon što je sudija izvestilac Robert Carolan izneo svoj izveštaj i nakon što su razmotreni stavovi podnosioca zahteva, navedeni u podnesku, Sud je 17. decembra 2010. god. većao o zahtevu. Sud je zaključio, ne prejudicirajući konačnu odluku o zahtevu, da je podnosilac zahteva izneo dovoljno ubedljivih argumenata da implementacija osporenih odredbi Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god., može uzrokovati nepopravljivu štetu i da je takva privremena mera u javnom interesu.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, shodno članu 116. stav 2. Ustava i članu 27. Zakona, na zasedanju održanom 22. decembra 2010. god. jednoglasno:

ODLUČUJE

I.DA ODOBRI privremenu meru na period ne duži od 3 (tri) meseca od dana donošenja ove odluke;

II.DA ODMAH ODLOŽI implementaciju člana 14. stava 1. alineje 6. i čl. 22., 24., 25. i 27. Zakona o pravima i odgovornostima poslanika, br. 03/L-111 od 4. juna 2010. god., na isti rok;

III.Ova odluka će biti dostavljena stranama;

IV.Ova odluka će biti objavljena u Službenom listu, saglasno članu 20. stavu 4. Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan, s.r.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani, s.r.

Agim Paca protiv Enver Hasani, bivši rektor Prištinskog univerziteta

Slučaj KI 88/10, odluka od 22. decembra 2010. godine

Ključne reči: individualan zahtev, Zakon o visokom obrazovanju.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev pri Ustavnom sudu, o kojem tvrdi da je g. Enver Hasani, bivši rektor Prištinskog Univerziteta, kršio nekoliko zakona i podzakonska akta tokom obavljanja dužnosti rektora Prištinskog Univerziteta, konkretnije njegovim imenovanjem kao redovnog profesora Pravnog fakulteta i asociranog profesora Pravnog fakulteta. On pretenduje da je ovim radnjama on kršio odredbe statuta Prištinskog Univerziteta i Zakona o visokom obrazovanju.

Ustavni sud je odlučio da je zahtev podnosioca neprihvatljiv, uz obrazloženje da podnosilac nije dokazao da je žrtva kršenja njegovih individualnih prava, kao takav ovaj zahtev predstavlja jedno *actio popularis* za koji pojedinci nisu ovlašćeni prema članu 113. Ustava

Priština, 22 decembar 2010
Ref. Br.: RK 77/10

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju Br. KI 88/10

Podnosilac

Agim Paca

protiv

Envera Hasanija, bivšeg rektora Univerziteta u Prištini

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Kadri Kryeziu, Zamenik predsednika

Robert Carolan, sudija

Altay Suroy, sudija

Almiro Rodrigues, sudija

Snezhana Botusharova, sudija

Ivan Čukalović, sudija

Gjyljeta Mushkolaj, sudija i

Iliriana Islami, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Agim Paca iz Prištine.

Suprotna strana

2. Suprotna strana je bivši rektor Univerziteta u Prištini (u daljem tekstu: "UP"), g. Enver Hasani (u daljem tekstu: "suprotna strana").

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je suprotna strana prekršila sledeće zakone i podzakonska akta:
 - a. Zakon o javnoj službi Kosova;
 - b. Zakon o visokom obrazovanju na Kosovu;
 - c. Statut UP;
 - d. Administrativno uputstvo o ekvivalentnosti i priznavanju diploma stečenih u visokoškolskim ustanovama na Kosovu iz oblasti nauke i tehnologije, koje je izdalo Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije (u daljem tekstu: MONT), br. 15/2003, član 4. stav 1, tačka g); i
 - e. Izborni propisi i procedure Univerziteta u Prištini iz 2009. god.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: "Ustav"), član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 16. decembra 2008. godine (u daljem tekstu: "Zakon") i član 54. stav b Poslovnika Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: "Poslovnik").

Postupci pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 27.09.2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: "Sud").
6. Suprotna strana je obaveštena o zahtevu 21.10.2010. god. ali nije podnela nijedan komentar.
7. 17 decembra 2010, posle razmatraja izveštaja sudije izveštaca Ivan Čukalović, Veće za razmatranje, u sastavu: Sudija Snezhana Botusharova (Predsedavajući), i zamenik predsednika Kadri Kryeziu, i sudija Iliriana Islami, preporučili su to celokupnom sastavu suda.

8. Enver Hasani, u svom zvaničnom svojstvu predsednika Ustavnog suda Republike Kosova nije učestvovao u bilo kojoj fazi posle registrovanja podneska i zatražio od Suda da bude isključen iz učešća u razmatranji. Sud je odobrio njegov zahtev.

Kratak pregled činjenica

9. Osim svojih navoda, podnosilac zahteva nije podneo nijedan dokument u korist svog zahteva.

Navodi podnosioca zahteva

10. Senat, kojem je predsedavao bivši rektor UP, dr Enver Hasani, održao je sastanak dana 05.07.2006. god. na kojem je dr Enveru Hasaniju dodeljeno akademsko zvanje saradnika profesora na Filozofskom fakultetu, Katedra za političke nauke, iako nije predočio nijedan dokument koji bi dokazao da on poseduje procenu ekvivalentnosti i nostrifikovanu doktorsku diplomu.
11. Osim toga, dobio je akademsko zvanje saradnika profesora na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Prištini, dok je bio na položaju rektora UP, iako nije prošao postupak procene ekvivalentnosti i nostrifikacije što je u suprotnosti sa Zakonom o visokom obrazovanju na Kosovu, MONT, član 4.1(g) i Statutom Univerziteta u Prištini. On je na taj način uspeo da preko Senata UP svoj izbor u akademsko zvanje saradnika profesora obezbedi nezakonitim putem.
12. Na sastanku Senata UP održanom dana 30.06.2009. godine, dr Enver Hasani je posredstvom zloupotrebe odgovornosti na mestu bivšeg rektora UP, uspeo da nezakonitim putem izdejstvuje izbor u akademsko zvanje redovnog profesora "Međunarodnog javnog prava" na Pravnom fakultetu UP. Na osnovu odredaba statuta UP i Zakona o visokom obrazovanju na Kosovu, dr Enver Hasani nije mogao da bude izabran u to akademsko zvanje iz sledećih razloga:
 - a. Nije istekao period od 4 godine od njegovog poslednjeg izbora 2006. god. u akademsko zvanje saradnika profesora (član 182, 183, 184. i Statut Univerziteta u Prištini);
 - b. Nije postojao profesionalni ili naučni rad koji bi bio ocenjen kao "profesionalni ili naučni doprinos" a koji bi omogućio preuranjeni izbor u akademsko zvanje na osnovu zasluga i ostvarenog uspeha;
 - c. Tokom 2008. god. i 2009. god. nije otvaran konkurs za izbor profesora u oblasti Međunarodnog javnog prava na Pravnom fakultetu UP;

- d. Savet profesora Pravnog fakulteta nije obrazovao komisiju za razmatranje koja bi bila odgovorna za ocenu da li potencijalni kandidati ispunjavaju uslove predviđene Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom UP za unapređenje u akademsko zvanje. Kao rezultat toga, 2008-2009. god. nije sastavljen nijedan izveštaj o proceni koji bi ukazao na to da li je upravo dr Enver Hasani ili neki drugi kandidat zaslužio da dobije akademsko zvanje redovnog profesora "Međunarodnog javnog prava" na Pravnom fakultetu (na osnovu člana 180. i člana 181. tačke 5. Statuta UP);
- e. Tokom 2008-2009. god. Savet profesora Pravnog fakulteta nije razmotrio nijedan izveštaj komisije za razmatranje da bi se videlo da li su ispunjeni zakonski uslovi za dodelu akademskog zvanja profesora "Međunarodnog javnog prava" na Pravnom fakultetu dr Enveru Hasaniju ili nekom drugom kandidatu, kako je to predviđeno na osnovu javnog konkursa koji je objavio Univerzitet u Prištini; i
- f. Savet profesora Pravnog fakulteta UP tokom 2008-2009. god. nije predložio Senatu da dodeli dr Enveru Hasaniju akademsko zvanje redovnog profesora "Međunarodnog javnog prava".
13. Podnosilac zahteva dalje navodi da su maja i juna meseca 2009. godine, svi fakulteti UP održali izbore za članove saveta fakulteta, predsedništvo fakulteta i predsedništvo UP. Tokom izbora, dr Enver Hasani je zloupotrebom odgovornosti kao bivši rektor UP i lažnim pretvaranjem da je bio zuaposlen na Pravnom fakultetu UP, uspeo da izdejstvuje izbor na mesto člana Saveta Pravnog fakulteta, iako je bio postavljen za profesora sa akademskim zvanjem saradnika profesora na Filozofskom fakultetu UP, dana 05.07.2006. god. a imao je pravo da se prijavi samo za člana Saveta profesora na Filozofskom fakultetu. Međutim, bez konkursa i bez predloga Saveta Pravnog fakulteta, on je nezakonitim putem postavljen za profesora na Pravnom fakultetu.
14. Podnosilac zahteva je navodno 2009. god. obavestio Savet Pravnog fakulteta o ovoj stvari, međutim, nije bilo razmatranja jer se isti nije bavio prošlošću.
15. Na kraju, podnosilac je izkazao da "Podnošenje predmeta protiv Envera Hasanija u Kosovskim Sudovima je uzaludno, zbog toga što on vrši jak uticaj na sudije, pošto je dug period bio član Sudskog Saveta Kosova i Predsednik Komisije za intervjuisanje i predloge za izbor sudija i tužilaca Kosova."

Ocena dopustivosti zahteva

16. Da bi mogao da presudi zahtev podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove dopustivosti predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovníkom.

17. Sa tim u vezi, član 113. stav 7. Ustava predviđa sledeće:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”.

18. Osim toga, član 48. Zakona predviđa sledeće:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”.

19. U svrhu Ustava, žrtva je fizičko ili pravno lice (vidi predmet AAB-RIINVEST University L.L.C., Priština protiv Vlade Republike Kosova, Predmet br. KI. 41 /09) čija su ustavna prava lično ili neposredno povređena merom ili aktom javnog organa. Lice koje nije pogođeno na takav način nema status žrtve pošto Ustav ne predviđa actio popularis. Drugim rečima, podnosilac zahteva nema apstraktno pravo da se žali na mere javnih organa koje se ne tiču njega lično, kakav je slučaj u predmetu pred ovim Sudom.

20. U konkretnom predmetu, podnosilac zahteva nije predočio nijedan dokaz da su prekršena njegova ustavna prava (vidi Vanek protiv Republike Slovačke, Odluka ECHR-a o dopustivosti zahteva br. 53363/99 31.05.2005. godine).

21. Proizlazi da podnosilac nije ovlašćena stranka i da podnesak mora da se odbaci kao Neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113.7. Ustava, člana 47. Zakona i člana 54. b Poslovníka, na zasedanju održanom 22. decembra 2010. god., jednoglasno donosi:

ODLUKU

I.DA ODBACI zahtev kao Neprihvatljiv.

II.Ova odluka se dostavlja strankama i objavljuje se u Službenom listu, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III.Odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović, s.r.

Zamenik predsednik Ustavnog suda
Mr.sc. Kadri Kryeziu, s.r.

INDEKS PRAVNIH IZRAZA

Izraz	Broj stranice
A	
Administrativni konflikt	206
Administrativno uputstvo	16, 32
Advokatska komora Kosova	390
Advokatura	280, 390
Akadska sloboda	47
Aktivan legitimitet stranke	16, 280, 212, 428
Apstraktna kontrola ustavnosti	16, 280, 212
C	
Centralna izborna komisija	57, 365
Centralni bankarski i autoritet isplata Kosova	344
D	
Diskriminacija	108, 423
E	
Eksproprijacija	36
F	
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	176, 294
G	
Grupa pojedinaca	25, 176, 294, 390
I	
Imenovanje i razrešenje sudija	274
Invalidska penzija	43, 87, 162, 40/09; 176, 294, 201
Iscrpljenje pravnih sredstava	
-Neiscrpljenje pravnih sredstava	-16, 32, 108, 268, 119, 98, 153, 384, 53, 57, 36, 218, 124, 354, 379
Izbor	57, 241, 365
Izborna i prava učešća	57, 241, 390, 365
Izborna komisija za žalbe i predstavke	57, 365
Izručenje	21, 29, 143
J	
Jednakost pred zakonom	47, 268, 274, 254, 315, 36, 349, 379, 412
K	
Kancelarija javnog opštinskog tužioca Prištine	
Konfiskacija svojine	259
Kontinuirano stanje	176, 294, 224
Kosovska agencija za privatizaciju	315
Kosovska energetska korporacija	176, 294, 112
Krađa	149
L	
Lični integritet	134
Lokalna samouprava	241
M	
Međunarodno pravo	21
Ministarstvo poljoprivrede	36
Ministarstvo pravde	325
Ministarstvo unutrašnjih poslova	325
Ministarstvo za privredu i trgovinu	280
Ministarstvo za rad i socijalno staranje	43, 87, 162
Ministarstvo za transport i komunikacije	268
Ministarstvo zdravstva	171

Nadležnosti Vlade Republike Kosova
 Nadoknada svojine
 Nadoknada za neisplaćene plate
 Nadzorni savet Kosova
 Narodni advokat
Ne bis in idem
 Neljudsko ili degradirano tretiranje
 Nezavisan autoritet Vlade Kosova
 Nezavisna komisija za medije

Odluka Vlade Republike Kosova
 Opština Kline
 Ozbiljna povreda Ustava

Pasoš
 Penzija
 Policija Kosova
 Ponovna izgradnja svojine
 Posebno veće Vrhovnog suda
 Poslanici Skupštine Kosova
 Prava optuženog
 Prava zajednica
 Pravo na efektivno pravno sredstvo
 Pravo na informisanje i da bude informisan
 Pravo na medicinsko tretiranje
 Pravo na pravedno i nepristrasno suđenje

Pravo na rad
 Pravo na rad i obavljanje profesije
 Pravo na razvoj i promovisanje
 Pravo slobode i sigurnosti
 Pravo na svojinu
 Pravo na život
 Pravo uvida na službena dokumenta
 Pravno lice
 Prednost Ustava
 Predsednik Republike Kosova
 Prihvatljivost
 Prihvatljiv zahtev
 Neprihvatljiv zahtev
 Prištinski Univerzitet
 Privremena mera
 Garantovanje privremene mere
 -Nenadoknativa šteta
 -Javni interes
 Odbijanje privremene mere
 -Nedostatak dokaza
 -Ne obrazlaganje zahteva za
 privremenu meru

Radio – Televizija Kosova
 Retroaktivnost
Res Judicata

N

32, 47
 98
 395
 384
 423
 21, 143
 21, 29, 93
 384
 283

O

32
 98
 224

P

325
 201
 93
 119, 98
 315
 224, 423
 36
 274
 36, 259, 196, 254, 153, 206
 283
 171
 149, 158, 134, 259, 196, 116, 176, 294, 254,
 218, 395
 108, 167, 124, 349
 274, 283, 344, 289, 112, 379, 412, 395
 283
 315
 268, 176, 294, 254, 36, 361
 171, 274
 274
 32
 268
 241, 224
 176, 395, 416
 16, 47, 108, 149, 93, 162
 134, 196, 268, 93, 143, 349
 124, 428
 -25, 11
 -11,423
 -16, 21, 29, 32, 36, 254, 325, 53, 57, 412
 -268, 53

R

11
 268
 395

	S
Samostalnost sudskog sistema	53
Sloboda izražavanja	283
Sloboda kretanja	325, 349
Skidanje zahteva sa liste	87, 29
Skupština opštine Prizren	25
Skupština Republike Kosova	259
Socijalna pravda	423
Sudska zaštita prava	274, 344, 289, 325, 153, 218
Sudska taksa	169
Sudski i tužilački imunitet	53, 103
Sudski savet Kosova	274
Sveobuhvatan predlog za rešavanje statusa Kosova	36
Svojina	259, 250, 361, 354, 374
	T
Tortura	93
	U
Udruženje osiguranja Kosova	412
Ukidanje	16, 21, 268
Univerzitet	32
Uručenje presude	149
Uspešno iscrpljenje pravnih sredstava	93
	V
Visoko obrazovanje	32, 47, 428
Vremenski rok	162, 259, 116, 274, 321, 283, 344, 315, 201, 349, 379, 374
Vrhovni sud Kosova	21, 29, 43, 158, 162, 259, 196, 90, 116, 250, 143, 283, 206
Vršilac dužnosti Predsednika Republike Kosova	416
	Z
Zakonski osnov	16
	Ž
Životna sredina	25

INDEKS USTAVNIH ČLANOVA

Član	Naslov	Strana
POGLAVLJE I OSNOVNE ODREDBE		
3	Jednakost Pred Zakonom	- 43, 68, 57, 112, 412, 379,
	-	- 68, 57, 379,
3.1		
3.2		- 268
4	Oblik Vladanja I Podela Vlasti	- 68, 57, 224,
	-	- 416
4.1	-	
4.3		- 416
6	Simboli	- 57, 68,
6.1		- 57, 68
7	Vrednosti	- 57, 68,
7.1		- 57, 68
10	Ekonomija	- 412,
12	Lokalna Vlast	-
12.1		- 57, 68,
16	Premoć Ustava	
16.1		- 268,
17	Međunarodni Sporazumi	- 29,
18	Ratifikacija Međunarodnih Sporazuma	- 29, 224,
POGLAVLJE II- Prava i Osnovne Slobode		
21	Opšta Načela	- 57, 112, 134, 68, 112,
21.1		- 57
21.4	-	- 47, 384
	-	
22	Direktna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata	- 29, 57, 68, 65, 274, 365,
23	Ljudsko Dostojanstvo	- 134
24	Jednakost Pred Zakonom	- 36, 47, 315, 274, 412, 379,
24.1	-	- 57, 68, 254, 268,
24.2	-	- 268, 349,
25	Pravo na život	- 274,
27	Zabrana Mučenja, Surovog Neljudskog ili Ponižavajućeg Postupanja	- 93, 134,
29	Pravo na Slobodu i Sigurnost	- 315,
30	Prava Optuženog	- 134, 129,
31	Pravo na Pravično i Nepriistrasno Suđenje	- 134, 149, 158, 176, 196, 250, 254, 294, 395, 218,

31.1	-	- 57, 218,
31.2	-	- 259, 218,
32	Pravo na Pravno Sredstvo	- 196, 129, 259, 254,
34	Pravo Lica Da Mu Se Ne Sudi Dva Puta Za Isto Krivično Delo	- 21, 143,
35	Sloboda Kretanja	- 325,
35.2	-	- 325,
35.4	-	- 29, 90,
41	Pravo na Pristup Javnim Dokumentima	- 274,
45	Pravo na Izbor i Učešće	- 65, 365, 390,
	-	
45.2		- 365,
46	Zaštita Imovine	- 36, 176, 259, 294, 361,
48	Sloboda Nauke i Umetnosti	- 47,
48.2	-	- 47,
49	Pravo na Radi i Obavljanje Profesije	- 289, 344, 274, 395, 412, 349,
	-	
	-	
49.1		- 124, 379,
51	Pravo na Zdravstvenu i Socijalnu Zaštitu	- 43
52	Odgovornost za Zivotnu Sredinu	- 25
52.2	-	
53	Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava	- 47, 98, 93, 119, 176, 325, 294, 365,
54	Sudska Zaštita Prava	- 43, 65, 112, 325, 289, 344, 254, 274, 218,
54.1	-	- 57,
55	Ograničenje Prava i Osnovnih Sloboda	- 47,
55.1	-	- 268,
56	Prava i Osnovne Slobode Tokom Vanrednog Stanja	- 57, 68,

POGLAVLJE III PRAVA ZAJEDNICA I NJIHOVIH PRIPADNIKA

57	Opšta Načela	- 57, 68, 274,
	-	
57.3		- 57, 68,
58	Odgovornosti Države	- 57, 68, 274,
58.1	-	- 68,
58.4	-	- 57, 68,
59	Prava Zajednica i Njihovih Pripadnika	- 57, 68,
59.1	-	- 57, 68,
60	Konsultativno Veće za Zajednice	- 224,
61	Zastupljenost pri Zapošljavanju u Javnim Institucijama	- 274,
62	Zastupljenost u Javne Lokalne Organe	- 57, 68,
62.4	-	- 57, 68,

POGLAVLJE IV SKUPŠTINA REPUBLIKE KOSOVO

66	Izbor i Mandat	- 224,
67	Izbor Predsednika i Potpredsednika	- 416,
69	Raspored Sastanaka i Kvorum	- 224,
69.4	-	- 224,
79	Zakonodavna Inicijativa	- 224,
80	Usvajanje Zakona	- 224,
82	Raspuštanje Skupštine	- 224,

POGLAVLJE V PREDSEDNIK REPUBLIKE KOSOVO

83	Položaj Predsednika	- 224,
84	Nadležnosti Predsednika	- 224,
84.1	-	- 224,
84.2	-	- 224,
84.9	-	- 416,
84.15	-	- 224,
84.16	-	- 224,
84.17	-	- 224,
84.18	-	- 224,
	-	
86	Nespojivost Funkcija	- 416,
88	Predsednika – Nespojivost Funkcija	- 224, 416,
88.2	-	- 224, 416,
90	Privremeni Izostanak Predsednika	- 416,
91	Razrešenje Predsednika	-
91.1	-	- 224,
91.3	-	- 224,

POGLAVLJE VI VLADA REPUBLIKE KOSOVO

92	Osnovne Odredbe	
92.4	-	- 32, 47,
93	Nadležnosti Vlade	- 47, 224,
93.4	-	- 32, 47,
93.8	-	- 224,
94	Nadležnosti Premijera	- 224,
101	Civilna Služba	
101.2	-	- 384,

POGLAVLJE VII PRAVOSUDNI SISTEM

102	Opšta Načela Sudskog Sistema	- 57, 68, 176, 129,
	-	
102.3	-	- 57, 68,
102.5		- 129,
104	Imenovanje i Razrešenje Sudija	- 224, 274,
107	Imunitet	- 53, 103,

107.1	-	- 53, 103,
107.2	-	- 103,
108	Sudski Savet Kosova	- 274,
109	Državno Tužilaštvo	- 224,
111	Advokatura	- 280,

POGLAVLJE VIII USTAVNI SUD

112	Osnovna Načela	-
	-	
112.1		- 57, 68, 176, 294, 416,
113	Jurisdikcija i Ovlašćene Strane	- 47, 57, 68, 90, 87, 112, 116, 143, 158, 176, 224, 294, 124, 412, 365, 206,
113.1	-	
113.2	-	- 212,
113.3	-	- 16, 423,
113.4	-	- 16,
113.5	-	- 16, 384,
113.6	-	- 16,
113.7	-	- 16, 224, - 16, 43, 36, 47, 57, 68, 65, 98, 93, 116, 119, 134, 149, 162, 108, 158, 167, 171, 176, 103, 196, 259, 325, 212, 250, 289, 283, 315, 254, 321, 268, 294, 274, 395, 218, 201, 124, 428, 365, 384, 390, 374, 379, 354, 349, 344, 206, 361,
113.8	-	
113.9	-	
		- 16, 57, 344, - 16,
114	Sastav i Mandat Ustavnog Suda	- 224,
115		
116	Pravni Efekat Odluka	- 25, 29, 32, 412, - 21, 25, 32, 57, 53, 103, 129, 325,

116.2	-	268, 412, 423,
118	Razrešenje	- 224,

POGLAVLJE IX EKONOMSKI ODNOSI

119	Ekonomoski Odnosi- Načela	
119.1	-	- 379,
119.2	-	- 379,
119.3	-	- 412, 379,
119.8	-	- 16

POGLAVLJE X LOKALNA SAMOUPRAVA I TERITORIJALNA ORGANIZACIJA

123	Lokalna Samouprava I Teritorijalna Organizacija- Osnovna Načela	-
	-	
123.2		- 65, 365,
124	Organizovanje i Funkcionisanje Lokalne Samouprave	-
124.1	-	- 57, 68,

POGLAVLJE XI BEZBEDNOSNI SEKTOR

126	Kosovske Bezbednosne Snage	- 224,
127	Kosovski Savet za Bezbednost	- 224,
129	Obaveštajna Služba	- 224,
131	Vanredno Stanje	- 224,
139	Centralna Izborna Komisija	- 57, 65, 224, 365,

POGLAVLJE XII NEZAVISNE AGENCIJE

143	Sveobuhvatni Predlog o Rešenju Statusa Kosova	- 36, 259,
144	Amandamani	- 224,
150	Proces Imenovanja Sudija i Tužioca	- 224,
158	Centralna Bankarska Uprava	- 224,
159	Imovina i društvena Preduzeća	- 395,
159.2		

